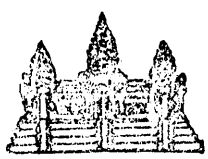

ព្រះ
វិន័យបិដក
និង
សេចក្តីប្រៀបធៀបភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ទីឃនិកាយ បថមភាគ
មហាវគ្គ
១ ៧

មហាសុទស្សនសូត្រ ជនវសភសូត្រ

មហាគោវិន្ទសូត្រ មហាសមយសូត្រ សក្កបញ្ហាសូត្រ

មហាសតិបដ្ឋានសូត្រ ដំណ ទាយាសិកជាតសូត្រ

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០២

សុត្តន្តបិដកេ ទីឃនិកាយស្ស

បឋមោ ភាគោ

មហាវគ្គោ

មហាសុទស្សនសុត្តំ បឋមំ

(១) ឯវមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កុសិនារាយំ វិហរតិ ឧបវត្តនេ មល្លានំ សាលវនេ អន្តរេ[1] យមកសាលានំ បរិនិព្ពានសមយេ ។ អថ-ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច មា ភន្តេ ភគវា ឥមស្មឹ ខុទ្ទកនគរកេ[2] ឧជ្ជង្គលនគរកេ សាខានគរកេ បរិនិព្ពាយិ សុគតេ ភន្តេ អញ្ញានិ មហានគរានិ សេយ្យថីទំ ចម្បា រាជ-គហំ សាវត្ថី សាកេតំ កោសម្ពី ពារាណសី ឯត្ថ ភគវា បរិនិព្ពាយតុ ឯត្ថ ពហូ ខត្តិយមហាសាលា

---

១ ម. អន្តរេ ។ ២ ម. ខុទ្ទកនគរកេ ។

សុត្តន្តបិដក ទីឃនិកាយ

បត្តដ្ឋភាគ

មហាវគ្គ

មហាសុទស្សនសូត្រ ទី៦

(១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងសាលវន័ ដែលជាផ្លូវបត់ចូល (ទៅកាន់ក្រុង) របស់ពួកមល្លក្សត្រ នាចន្លោះ នៃដើមសាលព្រឹក្សទាំងគូ ជិតក្រុងកុសិនារ ក្នុងកាលដែលបរិនិព្វាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់សឹងក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល ចំពោះ ព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ កុំបរិនិព្វាន ក្នុងនគរកុសិនារនេះ ដែលជានគរតូច នគរខ្លួល ជាសាខានគរឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នគរធំៗ ឯទៀតមាន ដូចយ៉ាងនគរចម្បា រាជគ្រឹះ សាវត្ថី សាកេត កោសម្ពី ពារាណសី សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វាន ក្នុងនគរទាំងនុ៎ះវិញ (ព្រោះ) ក្នុងនគរទាំងនុ៎ះ មានខត្តិយមហាសាល

ព្រាហ្មណមហាសាលា តមហមតិមអាសាលា តថា-
តតេ អភិប្បសន្នា តេ តថាគតស្ស សវីរប្ប៊ំ
ភវិស្សន្តីតិ ។ មា ហេវំ អានន្ទ អវច ខុទ្ទកនគរកំ
ខុជ្ជកំ្ខលនគរកំ សាខានគរកេតិ ។ ភូតបុព្ពំ អានន្ទ
រាជា មហាសុទស្សនោ ជាម អហោសិ ខត្តិយោ
មុទ្ធាវសិត្តោ(๑) ចាតុរន្តោ វិជិតាវី ជនបទដ្ឋាវរិយប្ប-
ត្តោ ។ រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស អយំ
កុសិនារា កុសាវតី ជាម រាជធានី អហោសិ ។
បុរត្ថិមេន ច បច្ឆិមេន ច ទ្វាទសយោជនានិ(๒) អាយា-
មេន ឧត្តរេន ច ទក្ខិណេន ច សត្តយោជនានិ
វិត្ថារេន កុសាវតី អានន្ទ រាជធានី ឥទ្ធា ចេវ អហោ-
សិ ផីតា ច ពហុជនា ច អាកិណ្ណមនុស្សា ច
សុភិក្ខា ច ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ ឯតរហិ អា-
លកមន្ទា ជាម រាជធានី ឥទ្ធា ចេវ អហោ-
សិ ផីតា ច(๓) ពហុជនា ច អាកិណ្ណយក្ខា ច
សុភិក្ខា ច ឯវមេវ ខោ អានន្ទ កុសាវតី រាជធានី

---

๑ ម. មុទ្ធាភិសិត្តោ ។ ๒ ឩ. សា ហោ អានន្ទ កុសាវតី បច្ឆិមេន ច បុរត្ថិមេន ច
ទ្វាទសយោជនានិ អហោសិ ។ ๓ ឩ. ឥទ្ធា ចេវ ផីតា ច ។

ព្រាហ្មណមហាសាល ទើបគហបតិមហាសាល ជាច្រើននាក់ ដែលជ្រះថ្លាស៊ប់ ក្នុងព្រះតថាគត ពួកជនទាំងនោះ ទើបធ្វើការបូជាព្រះសរីរៈរបស់ព្រះតថាគត ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកកុំពោលថា នគរនេះ ជានគរតូច នគរទួល ជាសាខានគរយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលពីព្រេងនាយមក មានព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាម មហាសុទស្សនៈ ជាក្សត្រិយ៍ទ្រង់មុទ្ធាភិសេក (ឥស្សរៈលើផែនដី) មានមហាសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត ព្រះអង្គជាស្តេចឈ្នះសង្គ្រាម ទ្រង់មានជនបទ ដល់នូវសេចក្តីមាំមួន ។ ម្នាលអានន្ទ នគរកុសិនារានេះ ជារាជធានីឈ្មោះកុសាវតី របស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី បណ្តាយពីបុរត្ថិមទិស ទៅបច្ឆិមទិស ១២ យោជន៍ ទទឹងពីទក្ខិណទិស ទៅឧត្តរទិស ៧ យោជន៍ ជានគរស្តុកស្តម្ភ ធំទូលាយ មានជនច្រើន មានមនុស្សក្រុងក្រវ ជាស្រុកមានកិច្ចាហារបរិបូណ៌ ។ ម្នាលអានន្ទ រាជធានីឈ្មោះអាលកមន្ទា របស់ពួកទេវតា ជារាជធានីដ៏ស្តុកស្តម្ភ ធំទូលាយ មានជនច្រើន មានទេវតាក្រុងក្រវ ជាស្រុកមានកិច្ចាហារបរិបូណ៌ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី

สพฺพา เจว อโหสิ ฉตฺตา จ ฆมุฏฺฐา จ อาทาสมณฺฑลา จ สุภิกฺขา จ ฯ กุสาวตี อาทิ กตฺวา ภฑฺฒานิ ทสหิ สเทฺธหิ อภิวฑฺฒา อโหสิ ติกา เจว วตฺถุ จ(๑) เสยฺยถีทํ หตฺถิสเทฺธน อสฺสสเทฺธน รถสเทฺธน เภริ. สเทฺธน มุทิงฺคสเทฺธน วีณาสเทฺธน ตาลสเทฺธน สมฺมชฺช-สเทฺธน ตาลสเทฺธน อสฺส ปิวฺห ขาทถาติ ทสเมน สเทฺธน ฯ กุสาวตี อาทิ กตฺวา ภฑฺฒานิ สตฺตหิ ชาตาเรหิ ปริกฺขิตฺตา อโหสิ ฯ เตหิ(๒) ชาตาเรหิ สุวณฺณมโย ฯ เตหิ รูปิยมโย ฯ เตหิ เวฬุริย-มโย ฯ เตหิ ผลิกมโย ฯ เตหิ โลหิตงฺคมโย ฯ เตหิ มสารคลฺลมโย ฯ เตหิ สพฺพรตนมโย ฯ กุสาวติยา อาทิ กตฺวา ภฑฺฒานิยา จตุทฺทิ วณฺณานิ ทฺวารานิ อโหสุ ฯ เตสุ ทฺวารๆ สุวณฺณมยา ฯ เตสุ รูปิยมยา ฯ เตสุ เวฬุริยมยา ฯ เตสุ ผลิกมยา ฯ

๑ ฉ. เตสุ จ ฯ ๒ ฉ. ตตฺถ ฯ

ជារាជធានីដ៏ស្កកស្គម្ភ ដំទូលាយ មានជនច្រើន មានមនុស្សក្រុះក្រវ ជាស្រុកមានកិច្ចាហោរបរិបូណ៌ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី ជាក្រុងកងរំពងដោយសូរសព្ទ ១០ យ៉ាង គាំងថ្ងៃ គាំងយប់ គឺសូរសព្ទដំរី សូរសព្ទសេះ សូរសព្ទរថ សូរសព្ទស្គរ សូរសព្ទសង្ខ សូរសព្ទពិណ សូរសព្ទចម្រៀង សូរសព្ទមហោស្រព សូរសព្ទប្រគំ សូរសព្ទមនុស្សនិយាយគ្នាថា អ្នកចាំងឡាយ ចូរបរិភោគទៅ ចូរផឹកទៅ ចូរស៊ីទៅ រួមជាគំរប់ ១០ យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី មានកំពែងព័ទ្ធជុំវិញ ៧ ជាន់ គឺកំពែងមាស ១ ជាន់ កំពែងប្រាក់ ១ ជាន់ កំពែងកែវពិទូរ្យ ១ ជាន់ កំពែងកែវផលិក ១ ជាន់ កំពែងកែវទទឹម ១ ជាន់ កំពែងកែវមរកត ១ ជាន់ កំពែងកែវគ្រប់យ៉ាង ១ ជាន់ ។ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី មានទ្វារ ៤ បែប គឺទ្វារមាស ១ ទ្វារប្រាក់ ១ ទ្វារកែវពិទូរ្យ ១ ទ្វារកែវផលិក ១ ។

ឯកបេកស្មឹ[๑] ខ្លាវេ សត្ត សត្ត ឯសិកា[๒] ឯខាតា អហេសុំ តិណ្ហោរសង្កា តិណ្ហោរសំ ឯខាតា ខ្លាឧសទោរសា ខុព្ភេឆេន[๓] ។ ឯកា ឯសិកា សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយមយា ឯកា វេឡុរិយមយា ឯកា ផលិកមយា ឯកា លោហិតង្កមយា ឯកា បសារកល្លមយា ឯកា សព្វរតនមយា ។ កុសាវតី អានន្ទ ភជ្ជានី សត្តហិ តាលបន្តីហិ បរិក្ខិត្តា អហោសិ ឯកា តាលបន្តី សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយមយា ឯកា វេឡុរិយមយា ឯកា ផលិកមយា ឯកា លោហិតង្កមយា ឯកា មសារកល្លមយា ឯកា សព្វរតនមយា ។ សោវណ្ណមយស្ស តាលស្ស សោវណ្ណមយោ ខន្ធោ អហោសិ រូបិយមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ រូបិយមយស្ស តាលស្ស រូបិយមយោ ខន្ធោ អហោសិ សោវណ្ណមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ វេឡុរិយមយស្ស តាលស្ស វេឡុរិយមយោ ខន្ធោ អហោសិ ផលិកមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។

---

๑ ម. ឯកេកស្មឹ ។ ๒ ឧ. សត្ត ឯសិកា ។ ๓ ឧ. តិយោរសង្គា ចតុប្បោរសា ខុព្ភេឆេន ។

កន្ធក្នុងមួយ ។ គេដាំសសរគោលប្រាំពីរ ។ ដើម ជាសសរមានទំហំ ៣ ជួរ ក្នុងបុរស(១) គេដាំចុះទៅក្នុងដីដម្រៅ ៣ ជួរបុរស កំពស់ពីដីឡើង ១២ ជួរបុរស ។ គឺសសរមាស ១ ដើម សសរប្រាក់ ១ ដើម សសរកែវពៃទូរ្យ ១ ដើម សសរកែវផលិក ១ ដើម សសរកែវទទឹម ១ ដើម សសរកែវមរកត ១ ដើម សសរកែវគ្រប់យ៉ាង ១ ដើម ។ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី មានជួរដើមត្នោតព័ទ្ធជុំវិញ ៧ ជាន់ គឺជួរដើមត្នោតមាស ១ ជាន់ ដើមត្នោតប្រាក់ ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវពៃទូរ្យ ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវផលិក ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវទទឹម ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវមរកត ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវគ្រប់យ៉ាង ១ ជាន់ ។ ត្នោតមាស ដើមជាមាស ឯស្លឹកនឹងផ្លែជាប្រាក់ ។ ត្នោតប្រាក់ ដើមជាប្រាក់ ឯស្លឹកនឹងផ្លែជាមាស ។ ត្នោតកែវពៃទូរ្យ ដើមជាកែវពៃទូរ្យ ឯស្លឹកនឹងផ្លែជាកែវផលិក ។

---

១ អដ្ឋកថាថា ក្នុងមួយជួរបុរស គឺអួបេទ្ធងមនុស្សប្រុស ជា ៥ ហត្ថប្រុស ។

ฉลงฺคสมนฺนาคตสฺส ตาลสฺส ฉลงฺคสมนฺนาโค ๑ภนฺเต
อโหสิ เวฬุปริยมยานิ ปตฺตานิ จ ผลานิ จ ฯ
โลหิตงฺคมยสฺส ตาลสฺส โลหิตงฺคมยาโค ๑ภนฺเต
อโหสิ มสารคลฺลมยานิ ปตฺตานิ จ ผลานิ จ ฯ
ปสารคลฺลมยสฺส ตาลสฺส มสารคลฺลมยาโค ๑ภนฺเต
อโหสิ โลหิตงฺคมยานิ ปตฺตานิ จ ผลานิ จ ฯ
สพฺพรตนมยสฺส ตาลสฺส สพฺพรตนมยาโค ๑ภนฺเต
อโหสิ สพฺพรตนมยานิ ปตฺตานิ จ ผลานิ จ ฯ
ตาสํ โข ปนานนฺท ตาลปนฺตีนํ ปริตฺตานิ สทฺเท
อโหสิ วคฺคู[๑] จ รชนีโย จ กมฺมนีโย จ มธุรี-
โย จ ฯ เสยฺยถาปิ อานนฺท ปญฺจงฺคิกสฺส ตุริ-
ยสฺส สุวินีตสฺส สุปฺปฏิตาฬิตสฺส[๒] กุสลเคหิ
สุสมงฺคิหีตสฺส[๓] สทฺเท โหติ วคฺคู จ รชนีโย
จ กมฺมนีโย จ มธุรี โย จ ฯ เอวเมว โข อานนฺท
ตาสํ ตาลปนฺตีนํ ปริตฺตานิ สทฺเท อโหสิ วคฺคู
จ รชนีโย จ กมฺมนีโย จ มธุรี โย จ ฯ

๑ ฉ. ม. วคฺคุ ปิ ฯ ๒ ฉ. สุปฺปฏิปตาฬิตสฺส ฯ ๓ ฉ. ม. สมงฺคาหีตสฺส ฯ

គ្នោតកែវដែលិក ដើមជាកែវដែលិក ឯស្នឹកនឹងផ្លែជាកែវពៃទូរ្យ ។ គ្នោតកែវទទឹម ដើមជាកែវទទឹម ឯស្នឹកនឹងផ្លែជាកែវមរកត ។ គ្នោតកែវមរកត ដើមជាកែវមរកត ឯស្នឹកនឹងផ្លែជាកែវទទឹម ។ គ្នោតកែវគ្រប់យ៉ាង ដើមជាកែវគ្រប់យ៉ាង ឯស្នឹកនឹងផ្លែជាកែវគ្រប់យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ជួរដើមគ្នោតទាំងនោះ ត្រូវឡើបកំមក កំមានសូរសព្ទពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្សៀងស្តាប់ គួរដក់ចិត្ត ។ ម្នាលអានន្ទ តុរ្យ-តន្ត្រីប្រកបដោយអង្គប្រាំ(១) ដែលពួកអ្នកឈ្លាសរៀបរៀ ហើយវាយឲ្យលម្មពីរោះល្អ ទើបដេញដំប្រគំ កំមានសូរសព្ទពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្សៀងស្តាប់ គួរដក់ចិត្ត មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលអានន្ទ ឯជួរដើមគ្នោតទាំងនោះ កាលត្រូវឡើបកំមក កំមានសូរសព្ទពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្សៀងស្តាប់ គួរដក់ចិត្ត កំមានឧបមេយ្យ ដូចោះឯង ។

---

១ អដ្ឋកថាថា តុរ្យតន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ គឺ ... អាតដំ ស្គរទ្វេបឬស្គរធំដែលគេពោសស្បែកតែម្ខាង ១ វិតដំ ស្គរដែលគេពោសស្បែកទាំងសងខាង ១ អាតដវិតដំ ត្រឿងតន្ត្រីដែលរឹតដោយខ្សែ មានរនាតដរដើម ១ សុសិរំ ត្រឿងផ្លុំមានខ្ទុយនឹងស្រវៀដរដើម ១ ឃនំ កណ្តឹង ឬឈឹង ឬក្រាប់ ១ ។

เย เต ปญฺจนฺนํ เตสํ สมเยน สมวายานํ ภยานกตฺตา ภยานีติ วุตฺตา อโหสุํ โลมหํสา ปติฏฺฐาสิ เตสนฺติ เตสํ ตาลปณฺณีนํ ภณฺฑานนฺติ สมฺพนฺธปทปูรณมตฺตเมวิทํ ๆ

[๒] ภควา ขฺวสฺส มหาสุทสฺสโน สตฺตหิ รตเนหิ สมนฺนาคโต อโหสิ จตูหิ จ อิทฺธีหิ ๆ กตเมหิ สตฺตหิ ๆ อิธ ปน ภิกฺขเว ราชา มหาสุทสฺสโน จกฺกรตนสฺส ปาตุภาวา อุโปสถิกสฺส อุปริปาสาทวรคตสฺส ทิพฺพา จกฺขุรตนสฺส ปาตุรโหสิ สหสฺสารํ สเนมิกํ สนาภิกํ สพฺพาการปริปูรํ ทิสฺวา ราชา มหาสุทสฺสโน จกฺกรตนสฺส ปาตุภาวา อุโปสถิกสฺส อุปริปาสาทวรคตสฺส ทิพฺพา จกฺขุรตนสฺส ปาตุรโหสิ สหสฺสารนฺติ สหสฺสาเรหิ สเนมิกนฺติ สนาภิกนฺติ สพฺพาการปริปูรนฺติ สพฺพาเหวาการปริปูรนฺติ วุตฺตนฺติ ราชา จกฺกวตฺตีติ อสฺสุ โข เม อหุ ราชา จกฺกวตฺตีติ ๆ อถ โข อหุ ราชา มหาสุทสฺสโน อุโปสถา ฬกาสุ ปุณฺ-

ប្បាសាទន្តេ សេយ្យថោនោះ កង់កុសាតំពស់ជានី បាទអកលេង៉ចាស្លា អកលេង៉ស៊ីផ័ក ពួកអកលេង៉ទាំងនោះ កំនាំគ្នារាំវែកលេង តាមសូរ សព្ទនៃដូរដើមគ្រោត ដែលឱ្យលាប់បក់មកត្រូវនោះ ។

(២) ម្នាលអានន្ទ ព្រះចាទមហាសុទស្សន: ទ្រង់បរិបូណ៌ាដោយ រតន៍ ៧ ប្រការ នឹងដោយឫទ្ធិ ៤ យ៉ាង ។ រតន៍ ៧ ប្រការតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះចាទមហាសុទស្សន: ទ្រង់កត់ព្រះសីរ្ស ក្នុងថ្ងៃ ១៥ ជាថ្ងៃ ចុចោសថ ហើយរក្សាចុចោសថ គង់នៅលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ចក្ករតន៍ ជាទិព្វមានកាំ ១ ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់និងដុំ បរិបូណ៌ាដោយអាការទាំង ពួង ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះព្រះចាទមហាសុទស្សន: ទ្រង់ទតឃើញ ហើយ ទើបត្រិះរិះដូច្នេះថា អើអាត្មាអញក៏ធ្លាប់ឮរឿងនេះ មកហើយថា ស្តេចអង្គណាជាក្សត្រិយបានមុទ្ធាភិសេកហើយ ទ្រង់កត់ព្រះសីរ្ស ក្នុងថ្ងៃ ១៥ ជាថ្ងៃចុចោសថ ហើយរក្សាចុចោសថ គង់នៅលើប្រាសាទ ដ៏ប្រ- សើរ ចក្ករតន៍ជាទិព្វ មានកាំ ១ ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់ទាំងដុំ បរិបូណ៌ ដោយអាការទាំងពួង ក៏កើតប្រាកដឡើង ព្រះរាជាអង្គនោះ ជាស្តេច ចក្រពត្តិ តុហ្ម៎ អាត្មាអញ បានជាស្តេចចក្រពត្តិហើយតើ ។ ម្នាល អានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះចាទមហាសុទស្សន: ទ្រង់ក្រោកចាកអាសន:

ภาสนฺตีติปิ ภเณ มาเณน มาเนน สุวณฺณกิฏฺฐารุ(๑) ตโตปิ ฉกฺกีฬาเณน มาเนน จงฺกมนกิริ อกฺขตฺตุ ปาตพฺพตฺตา ปาโต จงฺกมนกิริ อติวิยาติ ปาโต จงฺกมนนฺติ ฯ อถ โข สตฺถา อานนฺท จงฺกมนกิริ ปุรตฺถิมทิสาย ปาตพฺพตฺติ ฯ อนฺเตวาสิกา ภณฺฑา มหาสุทสฺสนา สนฺธึ ฉตฺวาฉินฺทิยา เสฏฺฐาย ฯ ยสฺมึ โข ปนานนฺท ปเทเส จงฺกมนกิริ ปติฏฺฐาสิ ตตฺถ ภณฺฑา มหาสุทสฺสนา ภาสา อุปฏฺฐิ สนฺธึ ฉตฺวาฉินฺทิยา เสฏฺฐาย ฯ เย โข ปนานนฺท ปุรตฺถิมาย ทิสาย ชนปทวาสิโน เต ภณฺฑาน มหาสุทสฺสนา อุปสงฺกมิตฺวา ฆรมาปาสุ ฆรา โข มหากสฺสปา(๒) มหากสฺสปสฺส เต มหากสฺสป อนุสาสนิยา มหากสฺสปาติ ฯ ภณฺฑา มหาสุทสฺสนา ฆรมาปาเปตฺวา ปาเณ ปาเณสุ ปาเณสุ ปาเณ ปาเณสุ ปาเณ ปาเณสุ ปาเณ

แล้ว เสด็จลุกจากที่ประทับนั่ง ทรงถือพระแสงขรรค์ อันรุ่งเรืองด้วยแก้วมณี เสด็จเข้าไปยังสระโบกขรณี ชื่อว่าสุวรรณกิ่งไม้ (กุณฑลี) ทรงสดับเสียงดังว่า จักรแก้วจงหมุนไป จักรแก้วจงหมุนไป ครั้นแล้วตรัสว่า จักรแก้วจงหมุนไป จงมีชัยชนะ ๆ ดูกรอานนท์ ลำดับนั้น จักรแก้วนั้นแล ก็หมุนไปยังทิศบูรพา ๆ พระเจ้ามหาสุทัสสน: ทรงแวดล้อมด้วยจตุรงคเสนา ก็เสด็จตามไปเบื้องหลังจักรแก้วนั้น ๆ ดูกรอานนท์ จักรแก้วนั้น ได้หยุดประดิษฐานอยู่ ณ ที่ใด พระเจ้ามหาสุทัสสน: ทรงประทับอยู่ในที่นั้น ๆ ดูกรอานนท์ ครั้นจักรแก้วได้หยุดประดิษฐานอยู่ ณ ที่ใดแล้ว ที่นั้นก็ได้เป็นราชธานี ชื่อว่าราชธานีบูรพาทิศ ๆ ครั้งนั้น ปุโรหิตผู้เป็นขุนคลังแก้ว ได้เข้าไปเฝ้าพระเจ้ามหาสุทัสสน: ครั้นแล้วได้กราบทูลพระเจ้ามหาสุทัสสน: ดังนี้ว่า ขอเดชะ ขอพระองค์ทรงทราบเถิด ขอเดชะ จักรแก้วปรากฏแล้ว ขอเดชะ ขอพระองค์ทรงทราบเถิด ขอเดชะ จักรแก้วปรากฏแล้ว ขอเดชะ ขอพระองค์ทรงทราบเถิด ขอเดชะ ขอพระองค์ทรงเสด็จขึ้น

ยถาภูตญฺ ภุญฺชตาติ ฯ เย เหเว ขตฺติยาทโย ปุราติ-
มาย ทิสาย ปฏิวสนฺตาเยว ตา ราชาโน มหาสุ-
ทสฺสนสฺส อนุยนฺตา[๑] อโหสุ ฯ อถโข ตา
อาทึ กตฺวาว ปุราติมํ สมุทฺทํ อเปฺปตาเหว
ปตฺวาติ ทกฺขิณาทิ ทิสํ ปวตฺตติ ทกฺขิณา สมุทฺทิ
อเปฺปตาเหว ปตฺวาติ ปจฺฉิมาทิ ทิสํ ปวตฺตติ ปจฺฉิมา
สมุทฺทิ อเปฺปตาเหว ปตฺวาติ อุตฺตราทิ ทิสํ ปวตฺตติ ฯ
อนุเนว ราชา มหาสุทสฺสโน สพฺพิ จตุรนฺตินิยา
เสนาย ฯ ยสฺมึ โข ปนาทึ ปเทเส จกฺกรตนาทิ
ปาตุภาสิ ตตฺถ ราชา มหาสุทสฺสโน ตาสาทิ อุปกฺกนฺติ
สพฺพิ จตุรนฺตินิยา เสนาย ฯ เย เหเว ขตฺติยาทโย
อุตฺตราย ทิสาย ปฏิวสนฺตาเยว ตา ราชาโน มหาสุ-
ทสฺสนาทิ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมาหาสุ เอหิ โข มหาราช
สาคตาทิ มหาราช สกาทิ เต มหาราช อนุสาส
มหาราชาติ ฯ ราชา มหาสุทสฺสโน เอวมาห

---

๑ ฉ. อนุยุตฺตา ฯ

ទ្បើយ អ្នកចាំដ៏ឆ្ងាយ ចូរបរិភោគវត្ថុតាមសមគួរចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ពួកស្តេចណា ដែលជាសត្រូវ នៅកន្លែងប្រុងទិស ពួកស្តេចនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទមហាសុទស្សនៈវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ វេលានោះ ចក្កវត្តន៍នោះ ក៏ចុះទៅកាន់សមុទ្រខាងបុរត្ថិមទិស ហើយឆ្លងទ្បើង ត្រឡប់វិលទៅខាងទក្ខិណទិស ចុះកាន់សមុទ្រ ខាងទក្ខិណទិស ហើយឆ្លងទ្បើង វិលទៅខាងបច្ឆិមទិស ចុះកាន់សមុទ្រ ខាងបច្ឆិមទិស ហើយឆ្លងទ្បើង វិលទៅខាងឧត្តរទិសវិញ ។ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក៏ទ្រង់ស្តេចទៅតាមក្រោយ ជាមួយនឹងចតុរង្គសេនា ។ ម្នាលអានន្ទ ចក្កវត្តន៍ ប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក៏ទ្រង់ប្រថាប់ នៅក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមទាំងចតុរង្គសេនា ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ពួកស្តេចណា ជាសឹកសត្រូវ នៅក្នុងឧត្តរទិស ពួកស្តេចនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេចមក បពិត្រមហារាជ ទ្រង់ស្តេចមកល្អហើយ បពិត្រមហារាជ រាជសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជារាជទ្រព្យរបស់ព្រះអង្គហើយ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រឹនប្រដៅ ។ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានព្រះរាជឫទ្ធានុភាព

ชาโณ ๆ ยาวตฺถ อหุ ๆ ตาวตฺถ ๆ ยถา เขตฺตสฺมิ มิตฺตา ๆ ปริตฺตา มุสา ๆ ภาสิตา ๆ ปฏิ ๆ ตาวตฺถ ยถาภูตา ๆ กุปฺปธมฺมตา ๆ ยโต โข ปชาปติ ๆ ราชาย อิสาย ปฏิภณาโต ๆ ตโต ราชา มหาสุทสฺสโน อนุยนฺตา อโหสิ ๆ อถ โข สตฺตาหสฺส จกฺกรตนสฺส สมุทฺทปริยนฺตสฺส ปาตุรโหสิ[1] ๆ ตสฺส จกฺกรตนสฺส ปาตุภาวา ราชา มหาสุทสฺสโน อตฺตมโน ปีติโสมนสฺสชาโต อุโปสถิกตฺตา อุปริปาสาทวรคโต ๆ จกฺกรตนสฺส อาโรจาเปสิ ๆ ราชา ๆ ตาวตฺถ ๆ ปาตุรโหสิ ๆ

[๓] ยโต โข ราชา มหาสุทสฺสโน จกฺกรตนสฺส ปาตุรโหสิ ๆ สตฺตาหสฺส จกฺกรตนสฺส ปาตุภาวา ราชา มหาสุทสฺสโน อตฺตมโน ปีติโสมนสฺสชาโต ๆ ปาตุรโหสิ ๆ ตาวตฺถ ๆ ปาตุรโหสิ ๆ ตาวตฺถ ๆ ปาตุรโหสิ ๆ ตาวตฺถ

យ៉ាងនេះថា អ្នកចាំងឡាយ មិនត្រូវសម្លាប់សត្វ មិនត្រូវលួចរបស់ដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តទុស្សីលក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវនិយាយពាក្យកុហក មិនត្រូវផឹកទឹកស្រវឹងឡើយ អ្នកចាំងឡាយ ចូរបរិភោគវត្ថុតាមសមគួរចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយវិញទៀត ពួកស្តេចណាដែលជាសឹកសត្រូវក្នុងទិសទី ពួកស្តេចនោះ ក៏ត្រឡប់ជាពុះចូលព្រះបាទមហាសុទស្សនៈវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ តពីនោះមក ចក្កវត្តិនោះបានបង្រ្កាបផែនដី ដែលមានសមុទ្រជាទីបំផុត រួចហើយត្រឡប់មកកាន់កុសាវតីពជធានីវិញ ហើយឋិតនៅក្នុងរបៀងសាលាសម្រាប់វិនិច្ឆ័យ ទៀបទ្វារព្រះបរមពជកំង របស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទៅនឹងថ្កល់ហាក់ដូចជាបាក់ភ្លៅ ហើយមិនភ្លឺក្នុងព្រះពជកំង របស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ចក្កវត្តិ មានសភាពយ៉ាងនេះ កើតប្រាកដឡើង ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។

(៣) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ហត្ថិរតនៈ (ដំរីកែវ) ជាស្តេចដំរីឈ្មោះឧបោសថ មានសម្បុរសសុទ្ធ មានអវយវៈគួរចំសមរម្យទាំងអស់ ជាដំរីមានឫទ្ធិ អាចហោះទៅលើអាកាសបាន កើតប្រាកដឡើងដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ។ លុះព្រះបាទមហាសុទស្សនៈទ្រង់ទតឃើញហើយ

จิตฺตํ ปสีทติ ภนฺเตติ วต เม ภาคฺยวนฺตานํ สเจ ธมฺมี กถา ปวตฺเตยฺยาถ ฯ อถโข ตํ อานนฺท ภาคฺยวตานํ เอตทโหสิ อิติ กิร ภนฺเต ภาคฺยวา ทีฆาวุ ปุพฺพกานิ ปุพฺพเกหิ กตานิ สรติ ปชานาติ โน จ ภควา สตฺตนฺนญฺเญว กปฺปานํ ปฏิกจฺเจว ปุพฺพกานิ ปุพฺพเกหิ กตานิ สรติ ปชานาติ ภูตปุพฺพํ อานนฺท ราชา มหาสุทสฺสโน เตสญฺเญว มหาปนาทานํ ปุพฺพกานิ ปุพฺพเกหิ กตานิ สรติ ปชานาติ โน จ ตาวเทว ยาว น อยเมว ปฐวี ปริตฺตา สมุทฺทปริยนฺตา ปติฏฺฐา อนุปุพฺเพน(๑) กุสาวตี ราชธานี ปตฺตา อหุ ฯ ตตฺถ อานนฺท มหาสุทสฺสนสฺส รญฺโญ จตุราสีติ นครสหสฺสานิ สุธมฺมปฺปมุขานิ อหุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท มหาสุทสฺสนสฺส รญฺโญ จตุราสีติ ปาสาทสหสฺสานิ สุธมฺมปฺปมุขานิ อหุ ฯ

(๒) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส จตุราสีติ หตฺถิสหสฺสานิ อุโปสถกุมฺภปฺปมุขานิ อหุ เสตานิ ปกติโยเคหิ ปาฏิกุลฺลานิ สตฺตปฺปติฏฺฐานานิ อิทฺธิมานิ เวหาสงฺคมานิ มหานาคานิ ฉทฺทนฺตานิ ตตฺรปิ อานนฺท มหาสุทสฺสนสฺส รญฺโญ อุโปสถสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส จตุราสีติ อสฺสสหสฺสานิ วลาหกปฺปมุขานิ อหุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท มหาสุทสฺสนสฺส รญฺโญ อุโปสถสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๔) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส จตุราสีติ มณิสหสฺสานิ อุโปสถมณิปฺปมุขานิ อหุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท มหาสุทสฺสนสฺส รญฺโญ อุโปสถสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๕) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส จตุราสีติ อิตฺถิรตนสหสฺสานิ อุโปสถอิตฺถิปฺปมุขานิ อหุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท มหาสุทสฺสนสฺส รญฺโญ อุโปสถสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๖) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส คหปติรตนสหสฺสานิ อุโปสถคหปติปฺปมุขานิ อหุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท มหาสุทสฺสนสฺส รญฺโญ อุโปสถสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๗) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส จตุราสีติ ปริณายกรตนสหสฺสานิ อุโปสถปริณายกปฺปมุขานิ อหุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท มหาสุทสฺสนสฺส รญฺโญ อุโปสถสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๘) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ยา ตา ปุพฺพเทวตา ตา ตสฺส เจตสา เจโตปริยญาณาย เจตสมนุปริณมนฺติ อาคจฺฉตุ เทวี อาคจฺฉตุ เทวี มา จ ปมาทตฺถ ปมาทตฺถ ปุพฺเพ กตปุญฺญตาย ปุพฺเพ กตกลฺยาณตาย ปุพฺเพ กตกุสลตาย อิมานิ เอวรูปานิ ทิพฺพานิ อิตฺถิรตนานิ ปาตุภวนฺติ ฯ

(๙) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปญฺจ มหานิธโย ปาตุรเหสุ ฯ เสยฺยถีทํ ขตฺติยมหาสาลกุลา ปพฺพชิตา โหนฺติ พฺราหฺมณมหาสาลกุลา คหปติมหาสาลกุลา เนคมมหาสาลกุลา ชานปทมหาสาลกุลา ปพฺพชิตา โหนฺติ ฯ

(๑๐) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ทิพฺพานิ จกฺขูนิ ปาตุรเหสุ ฯ เสยฺยถาปิ มนุสฺสา ปกติยา ทฺวีหิ จกฺขูหิ สมนฺนาคตา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๑๑) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ทิพฺพานิ โสตานิ ปาตุรเหสุ ฯ เสยฺยถาปิ มนุสฺสา ปกติยา ทฺวีหิ โสเตหิ สมนฺนาคตา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๑๒) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรสตฺตานิ ปรปุคฺคลานิ ปรมนุสฺสานิ เจตสา เจโต ปริจฺจ ปชานนฺตานิ ปาตุรเหสุ ฯ เสยฺยถาปิ มนุสฺสา สุวณฺณมุทฺทิกาย นิมิตฺตานิ ปฏิมุญฺจิตฺวา ปฏิมุญฺจิตฺวา ปชานนฺติ อิตฺถิยา วา ปุริสสฺส วา ปุริสสฺส วา อิตฺถิยา วา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๑๓) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ โส เอวมาห เอกมฺปิ ชาตึ ทฺเวปิ ชาติโย ตีณิปิ ชาติโย จตสฺโสปิ ชาติโย ปญฺจปิ ชาติโย ทสปิ ชาติโย วีสมฺปิ ชาติโย ตึสมฺปิ ชาติโย จตฺตาลีสมฺปิ ชาติโย ปญฺญาสมฺปิ ชาติโย ชาติสตมฺปิ ชาติสหสฺสมฺปิ ชาติสตสหสฺสมฺปิ อเนกานิปิ สวฏฺฏกปฺปานิ อเนกานิปิ วิวฏฺฏกปฺปานิ อเนกานิปิ สวฏฺฏวิวฏฺฏกปฺปานิ อมุตฺราสึ เอวนามโก เอวโคตฺโต เอววณฺโณ เอวมาหาโร เอวสุขทุกฺขปฏิสํเวที เอวมายุปริยนฺโต โส ตโต จุโต อมุตฺร อุทปาทึ ตตฺราปาสึ เอวนามโก เอวโคตฺโต เอววณฺโณ เอวมาหาโร เอวสุขทุกฺขปฏิสํเวที เอวมายุปริยนฺโต โส ตโต จุโต อิธูปปนฺโนติ อิติ สาการํ สอุทฺเทสํ พหุวิธํ ปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๑๔) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส จุตูปปาตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ โส ทิพฺเพน จกฺขุนา วิสุทฺเธน อติกฺกนฺตมานุสเกน สตฺเต ปสฺสติ จวมาเน อุปปชฺชมาเน หีเน ปณีเต สุวณฺเณ ทุพฺพณฺเณ สุคเต ทุคฺคเต ยถากมฺมูปเค สตฺเต ปชานาติ อิเม วต ภนฺเต สตฺตา กายทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา วจีทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา มโนทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา อริยานํ อุปวาทกา มิจฺฉาทิฏฺฐิกา มิจฺฉาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา เต กายสฺส เภทา ปรมรณา อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยเมว อุปปชฺชนฺติ ฯ อิเม วา ปน ภนฺเต สตฺตา กายสุจริเตน สมนฺนาคตา วจีสุจริเตน สมนฺนาคตา มโนสุจริเตน สมนฺนาคตา อริยานํ อนุปวาทกา สมฺมาทิฏฺฐิกา สมฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา เต กายสฺส เภทา ปรมรณา สุคตึ สคฺคเมว อุปปชฺชนฺติ ฯ อิติ สาการํ สอุทฺเทสํ พหุวิธํ จุตูปปาตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๑๕) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส อาสวานํ ขยญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ โส อิทปฺปจฺจยา ทุกฺขนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อยนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อยนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อิทปฺปจฺจยา ทุกฺขนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อยนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อยนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อิเม อาสวาติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อยนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อยนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อิเม อาสวาติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อยนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อยนฺติ ยถาภูตญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ อิติ สาการํ สอุทฺเทสํ พหุวิธํ อาสวานํ ขยญาณานิ ปาตุรเหสุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๑๖) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกมณิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส สุทฺธมณิ วิสุทฺธมณิ ชาติมณิ อฏฺฐงฺคสมนฺนาคโต ตสฺส อายามโต ทฺวาทสงฺคุลานิ ปริหาโร ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๑๗) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๑๘) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกคหปติรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ยานิ ตานิ ราชูนํ ภูมิคตานิ นิธิคตานิ ตานิปิ ปริโยคาหติ ยานิปิ ตานิ มนุสฺสานํ สามิกานิปิ อสามิกานิปิ ตานิปิ ปริโยคาหติ ตสฺส ปริโยคาหนฺตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๑๙) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๐) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๑) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกหตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส อุโปสถกุมฺภปฺปมุขานิ อหุ เสตานิ ปกติโยเคหิ ปาฏิกุลฺลานิ สตฺตปฺปติฏฺฐานานิ อิทฺธิมานิ เวหาสงฺคมานิ มหานาคานิ ฉทฺทนฺตานิ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๒) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอสฺสรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส วลาหกปฺปมุขานิ อหุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๓) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกมณิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส อุโปสถมณิปฺปมุขานิ อหุ ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๔) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๕) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๖) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๗) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๘) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๒๙) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๐) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๑) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๒) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๓) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๔) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๕) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๖) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๗) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๘) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๓๙) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๔๐) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๔๑) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๔๒) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถูลา นาติกาฬิกา นาติโอทาตา อติมานุสิยา วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติมานุสิยา ปฏิภาติ ทิพฺพาย วณฺณสมฺปตฺติยา ฯ ตตฺรปิ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๔๓) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกปริณายกรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ โส ปณฺฑิโต วิยตฺโต เมธาวี ปฏิพโล รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส อุปฺปนฺนุปฺปนฺเน อตฺเถ ปฏิวิเนตา ตสฺส ปาฏิหาริยปกฺขสฺส ปนฺนรสิยา ปุณฺณายปุณฺณมาสิยา ปวารณายปวารณาย อุโปสถกมฺมิกานิ ปาตุรเหสุ ฯ

(๔๔) ปุน จปรํ อานนฺท รญฺโญ มหาสุทสฺสนสฺส ปริณายกรตนสฺส ปรินายกอิตฺถิรตนสฺส ปาตุรเหสุ ฯ สา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณปุกฺขลตาย สมนฺนาคตา นาติทีฆา นาติรสฺสา นาติกิสา นาติถ

ក៏មានព្រះហឫទ័យជ្រះថ្លាថា អើយានដំរីល្អណាស់តើហ្ន៎ ប្រសិនបើចូលទៅបង្ក្រាត់ចាន (ជាការប្រពៃ) ។ ម្នាលអានន្ទ ឯហត្ថិរតនៈនោះ ក៏ដល់នូវការបង្ក្រាត់ចាន ដូចជាដំរីអាជានេយ្យដ៏ល្អ ដែលគេបង្ក្រាត់ចានបទល្អយូរអង្វែងហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះចាតុមហារាជសុទស្សនៈ កាលទ្រង់នឹងល្បងមើល ហត្ថិរតនៈនោះឯង មុនជម្លងទ្រង់ឡើងគង់ (លើហត្ថិរតនៈ) ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ហើយស្តេចទៅត្រួតត្រានូវផែនដី មានសមុទ្រជាទីបំផុត រួចហើយ ស្តេចត្រឡប់មកសោយព្រះក្រយាហារ ក្នុងវេលាព្រឹក ឯកុសាតើពជានីវិញទាន់ ។ ម្នាលអានន្ទ ហត្ថិរតនៈ មានសភាពយ៉ាងនេះចានកើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះចាតុមហារាជសុទស្សនៈ ។

(៤) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត អស្សរតនៈ (សេះកែវ) ជាស្តេចសេះឈ្មោះវលាហកៈ មានសម្បុរសស្អុត មានសម្បុរត្រង់ក្បាលខ្មៅ (រលើប) ដូចជាសម្បុរនៃកន្ទុំក មានសក់ (សក្សុស) ដូចបណ្តូលស្មៅយាប្ងន ជាសេះមានឫទ្ធិអាចហោះទៅលើអាកាសបាន កើតប្រាកដដល់ព្រះចាតុមហារាជសុទស្សនៈ ។ លុះព្រះចាតុមហារាជសុទស្សនៈ ទ្រង់ទតឃើញហើយ ក៏មានព្រះហឫទ័យជ្រះថ្លាថា អើយានសេះល្អណាស់តើហ្ន៎ ប្រសិនបើចូលទៅបង្ក្រាត់ចាន (ជាការប្រពៃ) ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ អស្សរតនៈ ក៏ដល់នូវការបង្ក្រាត់ចាន ដូចជាសេះអាជានេយ្យ

ឥមស្មិំ សុបរិនិព្ពេ ឯវមេវ ធម្មេ ឧបនេតុំ ។ ភូតបុព្ពំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តមេវ អស្សត្ថនគរំ រមិំសមានោ បុព្ពណ្ហសមយំ អតិរុហិត្វា សមុទ្ទបរិយន្តំ បឋវិំ អនុយាយិត្វា(๑) កុសាវតិំ រាជធានិំ បច្ចាគច្ឆិ ចាតរាសមកាសិ ។ រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ឯវរូបំ អស្សត្ថនគរំ ចាតុរហោសិ ។

(๕) បុន ចបរំ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស មណិរតនំ ចាតុរហោសិ មណិវេឡុរិយោ(๒) សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ អច្ឆោ វិប្បសន្នោ សព្ពាការសម្បន្នោ ។ តស្ស ខោ បនានន្ទ មណិរតនស្ស អាភា សមន្តា យោជនំ ផុដា អហោសិ ។ ភូតបុព្ពំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តមេវ មណិរតនំ រមិំសមានោ ចតុរង្គិនិំ សេនំ សន្នយ្ហិត្វា មណិំ ធជគ្គេ អាកេរេត្វា រត្តន្ធការតិមិសាយំ ចាយាសិ(๓) ។ យេ ខោ បនានន្ទ សមន្តា គាមា អហេសុំ តេ

---

๑ ឱ. អនុសាយិត្វា ។ ๒ ឱ. ម. ចាតុរហោសិ សោ អហោសិ មណិវេឡុរិយោ ។ ๓ ឱ. ឧយ្យាតិ ។

ដ៏ល្អ ដែលគេបង្កាត់បានរះបៀបល្អ យ៉ូររវែងហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះចាតុមហាសុទស្សនៈ កាលទ្រង់នឹងឆ្លងមើល អស្សរតនៈនោះឯង មុនដម្បីទ្រង់ឡើងគង់លើអស្សរតនៈ ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ហើយស្តេចទៅត្រួតត្រាផែនដី ដែលមានសមុទ្រជាទីបំផុត រួចហើយស្តេចត្រឡប់មកសោយ ព្រះស្ងោយ ក្នុងវេលាព្រឹក ឯកុសាតែកដងានីវិញ្ចាន ។ ម្នាលអានន្ទ អស្សរតនៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ កើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះចាតុមហាសុទស្សនៈ ។

(៥) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត មណិរតនៈ ជាកែវពិភពមួយមានជាតិដ៏ល្អ មានជ្រុង ៨ ដែលជាងឆ្លៃល្អហើយ មានពណ៌ថ្លាស្អាតបរិបូណ៌ ដោយអាការគ្រប់យ៉ាង ប្រាកដ ដល់ព្រះចាតុមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ មណិរតនៈនោះឯង មានពន្លឺផ្សាយទៅបានមួយយោជន៍ជុំវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះចាតុមហាសុទស្សនៈ កាលទ្រង់នឹងឆ្លងមើល នូវមណិរតនៈនោះឯង មុនដម្បីទ្រង់ប្រជុំអស់ពួកចតុរង្គសេនាមក ហើយទ្រង់ស្ទួយកែវមណី ទៅដាក់ពុធដងទង់ ហើយទ្រង់គ្រវីទៅ ក្នុងទីងឹតអន្ធកុងកត្តី ។ ម្នាលអានន្ទ ចំណែកអ្នកស្រុកទាំងឡាយណា ដែលទៅជិតខាង អ្នកស្រុកទាំងនោះ

ตุ[๑] สาเรน ตญฺหญฺเจ วเยาเสสุ ติกฺขตา มญฺญมานา ฯ
ราเชา อาทฺย มหาสุทสฺสนสฺส ฆรูปมา มณิรตนา
จาตุรโหสิ ฯ

[๖] ปุน จปรำ อาทฺย ราเชา มหาสุทสฺสนสฺส
สตฺตรตนำ จาตุรโหสิ อภิรูปา ทสฺสนียา จาสาทิกา
ปรมาย วณฺณโปกฺขรตาย สมนฺนาคตา ฉาตชฺฌา
ฉาตรสฺสา ฉาตกิริยา ฉาตถูลา ฉาตกายปฺปกา[๒]
ฉาโฆนาตา อจิรวุฏฺฐา มนุสฺสวณฺเณ[๓] อปฺปตฺตา ทิพฺพ-
วณฺเณ ฯ ตสฺส โข ปนาทฺย ราเชา สตฺตรตนสฺส ฆรูปโก
กายสมุสฺสโย โหติ เสยฺยถาปิ นาม ตุลปิจุโน
วา กปฺปาสปิจุโน วา ฯ ตสฺส โข ปนาทฺย ราเชา สตฺต-
รตนสฺส สีตเก อุณฺหานิ คตฺตานิ โหนฺติ อุณฺเห สีตา-
นิ ฯ ตสฺส โข ปนาทฺย ราเชา สตฺตรตนสฺส กาย-
โต จนฺทนคนฺโธ วายติ มุขโต อุปฺปลคนฺโธ ฯ
ตสฺ โข ปนาทฺย ราเชา สตฺตรตนำ ฆรณี มหาสุทสฺสนสฺส
ปุพฺพุฏฺฐายินี อโหสิ ปจฺฉาภตฺตินี กิงการปฏิสาวินี

๑ ฉ. ม. เต เตสงฺการเสน ฯ ๒ ฉ. ฉาตกฺขี ฯ ๓ ฉ. มานุสฺสิ วณฺเณ ฯ

សំគាល់ថាជាវេលាដែល តថាគតប្រកបព្រមដោយសារធម៌ (នៃកែវនោះឯង) ។ ម្នាលអានន្ទ កែវមណីមានសភាពយ៉ាងនេះ ឱនកើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះចាតុមហាសុទស្សនៈ ។

(៦) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ឥត្ថីរតន៍[1] (ស្រីកែវ) មានរូបឆោមល្អ គួរឲ្យអភិរម្យ ពិតពិលរមិលមើល គួរជ្រះថ្លា ប្រកបដោយសម្បុរស្បែកក្រៃលែង មិនខ្ពស់ពេក មិនទាបពេក មិនស្គមពេក មិនធាត់ពេក មិនខ្មៅពេក មិនស ពេក លើសលែងតែទេវធីតាសម្បុរស្រីមនុស្ស តែមិនដល់សម្បុរទិព្វទេ ឱនកើតប្រាកដ ដល់ព្រះចាតុមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ឥត្ថីរតន៍នោះឯង មានកាយសម្ផស្ស (ទន់ល្មើយ) ដូចជាសំឡីគរ ឬសំឡីកប្បាស ។ ម្នាលអានន្ទ ម្យ៉ាងទៀត ឥត្ថីរតន៍នោះឯង កាលដូវត្រជាក់មានឱនត្តៈ កាលដូវក្តៅមានឱនត្រជាក់ ។ ម្នាលអានន្ទ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ឥត្ថីរតន៍នោះឯង មានកិនុំមចន្ទន៍ធ្លាយចេញអំពីកាយ មានកិនុំផ្កាឧប្បលធ្លាយចេញអំពីមាត់ ។ ម្នាលអានន្ទ ឥត្ថីរតន៍នោះឯង ជាស្រីតែងក្រោកឡើងមុន តែងអង្គុយក្រោយ[2] យកចិត្តទុកដាក់ធ្វើអ្វី ។

---

๑ អដ្ឋកថាថា ថា ស្ត្រីដែលចេតនាមកអំពីជាតិក្រៃលែងក្នុងដើនមកដោយមកថ្វាយជាព្រះអគ្គមហេសី ។ ន័យមួយទៀតថា ស្ត្រីដែលមកអំពីឧត្តរកុរុទ្វីបដោយអានុភាពបុណ្យព្រះអង្គ ។ ๒ ស្ត្រីនោះ បើឃើញព្រះរាជាស្តេចមក តែងក្រោកអំពីអាសនៈដែលខ្លួនអង្គុយជាមុន លុះកែព្រះរាជាគង់ទើបតាងអង្គុយទៅវិញ ការពារពីជំងឺពាក់ព័ន្ធព្រះរាជាខាងក្រោយ ។

มตฺตปติฏฺฐานานิ ปิยงฺกมานิ ฯ ตานิ เหฏฺฐา ปตฺตานฺจ สตฺตรตนานิ
ภวนฺติ มหาสุทสฺสนสฺส มนสาปิ เนว อติจาริ กุโตปน กายเตน ฯ ยญฺจ ปตฺตานฺจ มหาสุทสฺสนสฺส
ฆรานิปิ สตฺตรตนานิ จาตุรนฺตานิ ฯ

(๗) ปุน จปรํ อานนฺท ยญฺจ มหาสุทสฺสนสฺส
นิทานตฺตรตนานิ จาตุรนฺตานิ ฯ ตสฺส กิญฺหิจาปิ ตานิ
ทิฏฺฐปุพฺพานิ จาตุรนฺตานิ ยเตน นิทฺธิ ปสฺสติ สสฺสาปิ-
กมฺมา อสฺสาปิกมฺมา ฯ สเจ ภวนฺตานิ มหาสุทสฺสนสฺส
อุปสงฺกมิตฺวา ฆรมาหา อเปฺปสฺสกฺขา ตุเม เทว เยหิ
อหิ เต ตเถน ตถการณีเย การิสฺสาปิตานิ ฯ ตุต-
ปุพฺพานิ อานนฺท ราชา มหาสุทสฺสโน ตเมว นิทานตฺ-
รตนานิ ปิมิสมาโน ตานิ อกิญฺหิตฺวา มาเสฺส ปฏฺฐาย
ฉทิยา สานิ อุปสงฺกมิตฺวา นิทานตฺรตนานิ ปตนเกจ

ประพฤติตามพระโอวาท ตามคำสั่งสอนของ
พระบาทพระมหาสุทัสสน: ๆ ดูกรอานนท์ สตรีรัตน์นั้นเอง ถึงพร้อม
ด้วยศีล ก็มิได้ประพฤติล่วงพระบาทพระมหาสุทัสสน:เลย ครั้นจะว่าไป
ไฉนจักประพฤติล่วงด้วยกายเล่า ๆ ดูกรอานนท์ สตรีรัตน์ มีสภาพ
อย่างนี้ ปรากฏแล้วแล ต่อพระบาทพระมหาสุทัสสน: ๆ

(๗) ดูกรอานนท์ ต่อไปอีก คหบดีรัตน์(๑) (คหบดีแก้ว) ปรากฏ
แล้ว ต่อพระบาทพระมหาสุทัสสน: ๆ คหบดีรัตน์นั้น มีจิตประกอบ
ด้วยบุญ เกิดขึ้นจากกุศลกรรม สามารถเห็นขุมทรัพย์ที่มีเจ้าของ
และไม่มีเจ้าของได้ ๆ คหบดีนั้น เข้าเฝ้าพระบาทพระมหาสุทัสสน:
กราบบังคมทูลอย่างนี้ว่า ขอเดชะพระสมมติเทพ
ขอพระองค์ อย่าได้มีพระทัยวิตกกังวลไปเลย ข้าพระองค์จักทำ
การที่ควรทำด้วยทรัพย์ให้ ด้วยพระราชทรัพย์ของพระองค์ ๆ ดูกร
อานนท์ พระบาทพระมหาสุทัสสน: ทรงทดลองคหบดีรัตน์นั้นเอง
ก่อนทีเดียว ทรงตรัสบอกว่า ดูกรคหบดี ถ้าอย่างนั้น ท่านจงมา
ในกาลนี้แหละ ถ้าเรามีกิจที่ควรทำด้วยทรัพย์ เราจักบอกท่าน
ดูกรอานนท์ คหบดีรัตน์ ได้ทูลรับพระบาทพระมหาสุทัสสน:
ว่า ดูกรอานนท์ คหบดีรัตน์ ได้ทูลรับพระบาทพระมหาสุทัสสน:
ว่า ดูกรอานนท์ พระบาทพระมหาสุทัสสน: ทรงทดลองคหบดีรัตน์
นั้นเอง ก่อนทีเดียว ทรงตรัสบอกว่า ดูกรคหบดี ถ้าอย่างนั้น
ท่านจงมาในกาลนี้แหละ ถ้าเรามีกิจที่ควรทำด้วยทรัพย์ เราจัก
บอกท่าน ดูกรอานนท์ คหบดีรัตน์ ได้ทูลรับพระบาทพระมหา
สุทัสสน: ว่า ดูกรอานนท์ พระบาทพระมหาสุทัสสน: ทรงทดลอง
คหบดีรัตน์นั้นเอง ก่อนทีเดียว ทรงตรัสบอกว่า ดูกรคหบดี ถ้า
อย่างนั้น ท่านจงมาในกาลนี้แหละ ถ้าเรามีกิจที่ควรทำด้วยทรัพย์
เราจักบอกท่าน ดูกรอานนท์ คหบดีรัตน์ ได้ทูลรับพระบาท
พระมหาสุทัสสน: ว่า ดูกรอานนท์ พระบาทพระมหาสุทัสสน:
ทรงทดลองคหบดีรัตน์นั้นเอง ก่อนทีเดียว ทรงตรัสบอกว่า ดูกร
คหบดี ถ้าอย่างนั้น ท่านจงมาในกาลนี้แหละ ถ้าเรามีกิจที่ควรทำ
ด้วยทรัพย์ เราจักบอกท่าน ดูกรอานนท์ คหบดีรัตน์ ได้ทูลรับ
พระบาทพระมหาสุทัสสน: ว่า ดูกรอานนท์ พระบาทพระมหา
สุทัสสน: ทรงทดลองคหบดีรัตน์นั้นเอง ก่อนทีเดียว ทรงตรัส
บอกว่า ดูกรคหบดี ถ้าอย่างนั้น ท่านจงมาในกาลนี้แหละ ถ้า
เรามีกิจที่ควรทำด้วยทรัพย์ เราจักบอกท่าน ดูกรอานนท์ คหบดี
รัตน์ ได้ทูลรับพระบาทพระมหาสุทัสสน: ว่า ดูกรอานนท์
พระบาทพระมหาสุทัสสน: ทรงทดลองคหบดีรัตน์นั้นเอง ก่อน
ทีเดียว ทรงตรัสบอกว่า ดูกรคหบดี ถ้าอย่างนั้น ท่านจงมาในกาล
นี้แหละ ถ้าเรามีกิจที่ควรทำด้วยทรัพย์ เราจักบอกท่าน ดูกร
อานนท์ คหบดีรัตน์ ได้ทูลรับพระบาทพระมหาสุทัสสน: ว่า

អត្តា មេ គមាមតិ មហារញ្ញសុវណ្ណោតាតិ ។ តេនហិ មហាភន្ត ឯកតីរំ ឆារុំ[1] ឧបេត្វូតិ ។ ឥតរេ មេ គមាមតិ អត្តា វ មហារញ្ញសុវណ្ណោតាតិ ។ អថខោ តំ អាឧជ្ជ គមាមតិរតនំ ឧភោហិ ហត្ថេហិ ឧទកំ ឱមសិត្វា បុរំ មហារញ្ញសុវណ្ណស្ស ភុម្មំ ឧន្នរិត្វា រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឯតទវោច អលមេត្តាវតា មហាភន្ត កតមេត្តាវតា មហារាជាតិ ។ រាជា មហាសុទស្សនោ ឯវមាហ អលមេត្តាវតា គមាមតិ កតមេត្តាវតា គមាមតិ បូជិតមេត្តាវតា គមាមតីតិ ។ រញ្ញោ អាឧជ្ជ មហាសុទស្សនស្ស ឯវរូបំ គមាមតិរតនំ ហាតុរហោសិ ។

(៨) បុន ចបរំ អាឧជ្ជ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស បរិណាយករតនំ ហាតុរហោសិ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី បដិពលោ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបេយ្យាបេតព្ពំ ឧបេយ្យាបេតុំ អបេយ្យាបេតព្ពំ អបេយ្យាបេតុំ[2]

---

១ ម. ឯកំ វា តីរំ ឆារុំ ។ ម. ឯកំ តីរំ ។ ២ ម. ម. ឧបយាបេតព្ពំ ឧបយាបេតុំ អបយាបេតព្ពំ អបយាបេតុំ ។

គហបតី យើងមានសេចក្តីត្រូវការ ដោយប្រាក់ទឹងមាស ។ គហបតីនោះ ក្រាបបង្គំទូលតបថា បពិត្រមហាពាជ បើដូច្នោះ សូមទ្រង់អែបនាវទៅខាងត្បែយច្រាំងម្ខាង ។ ទ្រង់មានព្រះរាជឫង្ការថា ម្នាលគហបតី យើងមានសេចក្តីត្រូវការ តែប្រាក់ទឹងមាសត្រង់ទីនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ គហបតីរ័ត្ន៍នោះឯង យកដៃទាំងពីរ លូកចុះទៅកន្លង់ទឹក លើកយកគ្នាំង ដែលពេញដោយប្រាក់ទឹងមាស ហើយក្រាបទូលព្រះចាទមហាសុទស្សន ថា បពិត្រមហាពាជ ល្មមហើយ ដោយប្រាក់ទឹងមាសប៉ុណ្ណេះ បពិត្រមហាពាជ ប្រាក់ទឹងមាសប៉ុណ្ណេះ ល្មមធ្វើព្រះរាជកិច្ចបានហើយ ។ ព្រះចាទមហាសុទស្សន: ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី ប្រាក់ទឹងមាសប៉ុណ្ណេះល្មមហើយ ម្នាលគហបតី ប្រាក់ទឹងមាសប៉ុណ្ណេះ ល្មមធ្វើកិច្ចបានហើយ ម្នាលគហបតី ប្រាក់ទឹងមាសទាំងប៉ុណ្ណេះ យើងបូជាអ្នកឯង ។ ម្នាលអានន្ទ គហបតីរ័ត្ន៍ មានសទ្ធាយ៉ាងនេះ កើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះចាទមហាសុទស្សន: ។

(៨) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត បរិនាយករ័ត្ន៍(១) (បរិនាយកតែវ) ជាបណ្ឌិតវាងវៃ មានប្រាជ្ញា អង់អាច ដើម្បីញុំាងព្រះចាទមហាសុទស្សន: ដែលខ្ជិនឲ្យស្តេចចូលទៅ ឲ្យចូលទៅបាន ដើម្បីញុំាងព្រះចាទមហាសុទស្សន: ដែលខ្ជិនគួរឲ្យស្តេចចេញ ឲ្យចេញទៅបាន

---

១ អដ្ឋកថា ថា ជាព្រះរាជបុត្រប្អូងរបស់ព្រះចាទមហាសុទស្សន: ។

ปเทตุ๋ ปเทตุ๋ ฯ เสา กฬาโณ มหาสุธสฺสโณ ฉทสฺสุมิตฺตา ฬหมาหา อเปฺรสฺสุงฺกา ตุ๋ เธว เหาปิ อหาจมฺมสาสิสฺสาปิตฺถิ ฯ ราญา อาธนฺ มหาสุธสฺสนสฺส ฬหุปิ หาญสฺสาปิ ปาโยเคน ฯ กฬา อาธนฺ มหาสุธสฺสโณ ฯเหปิ สตฺตหิ ราตเธปิ สมฺปาตเต อเหาสิ ฯ

[๙] กฬา อาธนฺ มหาสุธสฺสโณ ตตฺถหิ ฯนฺเตปิ สมฺปาตเต เหาติ(๑) ฯ ตตหาหิ ตตฺถปิ ฯนฺเตปิ ฯ ฯกาธนฺ กฬา มหาสุธสฺสโณ อกิญฺเจา อเหาสิ ธสฺสเยา ปาสาธิเตา ปรมาย ฬฺลาเหาสุขาย สมฺปาตเต อตฺถาย อเหาปิ มตฺสฺสปิ ฯ กฬา อาธนฺ มหาสุธสฺสโณ ฯมาย ปหมาย ฯนฺเยา สมฺปาตเต อเหาสิ ฯ

๑ ฉ. ม. ฯกาสิ ฯ

ដើម្បីញុំាងព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ឲ្យតាំងនូវបុគ្គល ដែលគួរតាំងបាន តើតប្រាកដ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ បរិនាយករតន៍នោះ ចូលទៅគាល់ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ហើយទើបក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ កុំមានសេចក្តីទ្រួលន្ទ្រាយឡើយ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងប្រៀនប្រដៅថ្វាយ ។ ម្នាលអានន្ទ បរិនាយករតន៍ មានសភាពយ៉ាងនេះ តើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយរតន៍ ៧ ប្រការនេះឯង ។

(៩) ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិ ៤ យ៉ាង ។ ឫទ្ធិ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានព្រះរូបល្អ គួរឲ្យអ្នកផងពិតពិលរមិលមើល គួរឲ្យជ្រះថ្លា ទ្រង់ប្រកបដោយព្រះឆវីវណ្ណ ដ៏ល្អក្រៃលែង ជាងមនុស្សតាំងពួយឯទៀតក្នុងលោកនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិនេះ ជាឫទ្ធិទី ១ ។

(๑๐) បុន ចបរំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ឥមាយ បុឡវិយា សាគរន្តាយ មហាបថវិយា អធិវិជិតាយ អជ្ឈាវសតិ ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា នគរសហស្សេសុ ឥមស្មិំ ចតុរាសីតិបាសាទសហស្សេ សមលង្កតេ អជ្ឈាវសតិ ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា នគរសហស្សេសុ ឥមស្មិំ ចតុរាសីតិបាសាទសហស្សេ សមលង្កតេ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ឥត្ថិសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ហត្ថិសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា រថសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា មណិសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ទុកូលកោដិសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ខត្តិយមហាសាលសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា គហបតិមហាសាលសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ទ្វារសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ហត្ថិសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា អស្សសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា រថសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ទុកូលកោដិសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ភោជនសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ភាជនសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ខជ្ជភោជ្ជសហស្សេហិ ឥមាយ ចតុរាសីតិយា ភាជន

(១០) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ មានព្រះជន្មាយុវែង ទ្រង់បឹតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែងក្រៃលែង ជាងមនុស្សតាំងច្រើនយ ឯទៀត ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិនេះ ជាឫទ្ធិទី ២ ។

(១១) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ប្រកបដោយភ្លើងធាតុ ដែលកើតអំពីកម្ម មានវិបាកស្មើគ្នា មិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក លើសជាងមនុស្សដទៃ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិនេះ ជាឫទ្ធិទី ៣ ។

(១២) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តនៃព្រាហ្មណ៍ គហបតីតាំងច្រើនយ ។ ម្នាលអានន្ទ បិតាជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្តនៃបុត្រតាំងច្រើនយ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនៃព្រាហ្មណ៍ គហបតីតាំងច្រើនយ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ ចំណែកខាងព្រាហ្មណ៍ គហបតីតាំងច្រើនយ ក៏ជាទីស្រឡាញ់ ពេញព្រះហឫទ័យ នៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ កូនតាំងច្រើនយ ជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្តនៃបិតា យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ

ชานิ อานนฺท ตีณิ รตนานิ ปาตุภวนฺติ ทิพฺพานิ เจว มานุสกานิ จ ปเคว มม อานนฺท จกฺกวตฺติสฺส ราชิโน มหาสุทสฺสนสฺส ปาตุภาวา ๆ ตตฺถ ปฐมสฺมึ อานนฺท ทิวเส เอกมฺปิ จกฺกรตนํ ปาตุภวติ ๆ ตสฺส ตสฺส ปาตุภาวา ภิยฺโย ภิยฺโย ตุฏฺฐี โหติ ๆ ตโต ทุติยสฺมึ ทิวเส ทฺวีณิปิ จกฺกรตนานิ ปาตุภวนฺติ ๆ ตสฺส ตสฺส ปาตุภาวา ภิยฺโย ภิยฺโย ตุฏฺฐี โหติ ๆ ตโต ตติยสฺมึ ทิวเส ตีณิปิ จกฺกรตนานิ ปาตุภวนฺติ ๆ ตสฺส ตสฺส ปาตุภาวา ภิยฺโย ภิยฺโย ตุฏฺฐี โหติ ๆ ตโต จตุตฺถสฺมึ ทิวเส จตฺตาริปิ จกฺกรตนานิ ปาตุภวนฺติ ๆ ตสฺส ตสฺส ปาตุภาวา ภิยฺโย ภิยฺโย ตุฏฺฐี โหติ ๆ ตโต ปญฺจมสฺมึ ทิวเส ปญฺจปิ จกฺกรตนานิ ปาตุภวนฺติ ๆ ตสฺส ตสฺส ปาตุภาวา ภิยฺโย ภิยฺโย ตุฏฺฐี โหติ ๆ

[๑๓] อถโข อานนฺท ราชา มหาสุทสฺสนสฺส ปาตุภาวา ปาตุภาวา ยนฺตานิ ตานิ ปาลิคฺคาหานิ ตานิ ปาลิคฺคาหานิ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมาหาสุ อตฺตมาโน เทว ยาหิ ยถา ตํ มยิ ปิยรูปานิ ปสฺสยฺยาสีติ ๆ ราชาปิ อานนฺท มหาสุทสฺสโน สารถึ อามนฺเตสิ อตฺตมาโน สารถิ รถํ เยเสหิ ยถา อหํ ภทฺรมุขานิ จกฺกรตนานิ ปิยรูปานิ ปสฺสยฺยนฺติ ๆ ราชา อานนฺท มหาสุทสฺสโน ทฺวาทสหิ ยุตฺเตหิ อาชานีเยหิ สินฺธวปฺปเวณีหิ สมฺปตฺตเก อโหสิ ๆ

[๑๔] อถโข อานนฺท ราชา มหาสุทสฺสนสฺส ทิพฺพนฺเตปุรสฺส ทฺวารา นิกฺขมิตฺวา ปาจีนาภิมุขา ปายาสิ ๆ

ចំណែកខាងព្រាហ្មណ៍ នឹងគហបតីតាំងពាន់ កាលបើស្រឡាញ់ពេញព្រះហឫទ័យនៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ កាលមុនដម្បូង ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ឧទ្យាន ដោយចតុរង្គិនីសេនា ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីតាំងពាន់ ចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គកុំស្តេចទៅ ដោយរហ័សរួសរាន់ដូចខ្ញុំព្រះអង្គតាំងពាន់ ឆាប់ឃើញព្រះអង្គមកអស់កាលយូរនោះឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ឯព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ត្រាស់នឹងសារថីថា ម្នាលសារថី អ្នកកុំបររថទៅ ដោយរហ័សរួសរាន់ ដូចយើងឆាប់ឃើញព្រាហ្មណ៍ នឹងគហបតីតាំងពាន់ មកអស់កាលយូរយារនោះឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិនេះ ជាឫទ្ធិ ៤ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិតាំង ៤ នេះឯង ។

(๑๓) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកសាងស្រះបោក្ខរណីតាំងពាន់ សុទ្ធតែ ១ រយដួរដួ ។ កែរួចទ្វារដើមគ្នាតតាំងពាន់នេះ ។

มาเยสิ โข อานนฺท ภควา มหาสุทสฺสโน
ตาสุ ตาลนฺตรกาสุ ฉนฺนสเต ฉนฺนสเต โกฏฺ-
ฐาเยา ฯ ตา โข ปนานนฺท โกฏฺฐาเยา
จตฺตาโร วณฺณา สณฺฐหึสุ เสยฺยถีทํ ขตฺติยา
สณฺฐหึสุ พฺราหฺมณา สณฺฐหึสุ เวสฺสา สณฺฐหึสุ
สุทฺทา ฯ ตาสุ โข ปนานนฺท โกฏฺฐาเยา จตฺตาโร(๑) โสตาปนฺนา อ-
เหสุ จตฺตาโร วณฺณา สณฺฐหึสุ เสยฺยถีทํ ขตฺติยา พฺราหฺมณา
สณฺฐหึสุ เวสฺสา สณฺฐหึสุ สุทฺทา ฯ ตาสุ โข ปนานนฺท โกฏฺ-
ฐาเยา จตฺตาโร สกทาคามิโน อเหสุ จตฺตาโร วณฺณา สณฺฐหึสุ
เสยฺยถีทํ ขตฺติยา พฺราหฺมณา สณฺฐหึสุ เวสฺสา สณฺฐหึสุ สุทฺทา ฯ
ตาสุ โข ปนานนฺท โกฏฺฐาเยา จตฺตาโร อนาคามิโน อเหสุ จตฺตาโร
วณฺณา สณฺฐหึสุ เสยฺยถีทํ ขตฺติยา พฺราหฺมณา สณฺฐหึสุ เวสฺสา
สณฺฐหึสุ สุทฺทา ฯ ตาสุ โข ปนานนฺท โกฏฺฐาเยา จตฺตาโร อรหนฺโต
อเหสุ จตฺตาโร วณฺณา สณฺฐหึสุ เสยฺยถีทํ ขตฺติยา พฺราหฺมณา
สณฺฐหึสุ เวสฺสา สณฺฐหึสุ สุทฺทา ฯ

๑ ฉ. ม. ปตฺตาโร ปตฺตาโรติ อาเมฬิตํ ทิสฺสติ ฯ

ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់កសាងស្រះបោក្ខរណីទាំង
ឡាយ(១) សុទ្ធតែ ១ រយដួរច្រូ ។ កែ្សរបន្ទោរដើមត្នោតទាំងនោះ ។
ម្នាលអានន្ទ ឯស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះឯង វិចិត្រដោយឥដ្ឋ ៤ យ៉ាង គឺ
ឥដ្ឋមាសមួយយ៉ោង ឥដ្ឋប្រាក់មួយយ៉ាង ឥដ្ឋកែវពិទូរ្យមួយយ៉ាង ឥដ្ឋ
កែវផលិកមួយយ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ កំផ្ទស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះ មាន
ជណ្តើរ ៤ បែប គឺជណ្តើរមាសមួយបែប ជណ្តើរប្រាក់មួយបែប ជណ្តើរ
កែវពិទូរ្យមួយបែប ជណ្តើរកែវផលិកមួយបែប ។ ជណ្តើរមាស មាន
មេជាមាស តែកាំទឹងក្បាលជណ្តើរជាប្រាក់ ។ ជណ្តើរប្រាក់ មានមេជា
ប្រាក់ តែកាំទឹងក្បាលជណ្តើរជាមាស ។ ជណ្តើរកែវពិទូរ្យ មានមេជា
កែវពិទូរ្យ តែកាំទឹងក្បាលជណ្តើរជាកែវផលិក ។ ជណ្តើរកែវផលិក

---

១ អដ្ឋកថា ថា ស្រះបោក្ខរណី ៨៤.០០០ ទំលាយផែនដីកើតឡើង ដោយគ្រាន់តែ
ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈតំកល់ក្នុងព្រះហឫទ័យ ។

ฉนฺนา อเหสุ เวฬุปิยมยา สุธิโย จ ขุรปริยนฺตา ฯ
ตา เจว ปนานนฺท เจลกฺขณิโย ทฺวีหิ เวทิกาหิ
ปริกฺขิตฺตา อเหสุ ฯ ตา เวทิกา เสาวณฺณมยา ฯ
รูปิยมยา ฯ เสาวณฺณมยายปิ เวทิกาย เสาวณฺณ-
มยา ฉนฺนา อเหสุ รูปิยมยา สุธิโย จ ขุรปริ-
ยนฺตา ฯ รูปิยมยายปิ เวทิกาย รูปิยมยา ฉนฺนา
อเหสุ เสาวณฺณมยา สุธิโย จ ขุรปริยนฺตา ฯ
อปเรปิ โข อานนฺท ราชา มหาสุทสฺสโน สตฺตหิ รตเนหิ
สมนฺนาคโต อเหสิ จตูหิ อิทฺธีหิ ฯ กตเมหิ สตฺตหิ ฯ
อิธานนฺท ราชา มหาสุทสฺสโน ราชา หุตฺวา อุโปสถิกานิ
จ ปนสฺส ปญฺจ ปุณฺณมาสิยา จาตุทฺทสิยา จ ปาฏิหาริย-
ปกฺขิยา จ ปฏิสฺสุตฺวา อุปริปาสาทวรคโต สุทฺธวตฺถนิวตฺถ
สุทฺธุตฺตราสงฺโค สมาทินฺนอุโปสถงฺโค ปวิเวกมนุพฺรูหยมาโน
นิสีทติ ฯ อถ ขฺวสฺส อิมานิ สตฺต รตนานิ ปาตุภวนฺติ
เสยฺยถีทํ จกฺกรตนํ หตฺถิรตนํ อสฺสรตนํ มณิรตนํ อิตฺถี-
รตนํ คหปติรตนํ ปริณายกรตนเมว สตฺตมนฺติ ฯ ตสฺส
โข ปน อิมานิ สตฺต รตนานิ ปาตุภวนฺติ ฯ

๑ ฉ. อสีติหตฺถี ฯ

មានរមណីយភាពវិសេសវិសាល តែកាន់នឹងក្បាលដណ្តើរជាតែវិនាសទៅវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះឯង បិទបាំងដោយរបង ២ ជាន់ គឺរបងមាស ១ របងក្រចក់ ១ ។ របងមាស មានសសរបង្គោលជាមាស តែរបាររបងនឹងក្បាលបង្គោលរបងជាក្រចក់ ។ របងក្រចក់ មានសសរបង្គោលជាក្រចក់ តែរបាររបងនឹងក្បាលបង្គោលរបងជាមាស ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា កុងស្រះបោក្ខរណីទាំងនេះ គួរតែអាត្មាអញនឹងដាំដើមផ្កាទាំងនេះគឺ ឧប្បល ឈូកក្រហម កុមុទ ឈូកស ដែលមានផ្កាវិកពាល់ដូរមិនបានយាត់ទាំងដល់ជនទាំងពួង ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈទ្រង់ដាំដើមផ្កាទាំងនេះ កុងស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះគឺ ឧប្បល ឈូកក្រហម កុមុទ ឈូកស ដែលមានផ្កាវិកពាល់ដូរ មិនបានយាត់ទាំងដល់ជនទាំងពួង ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញតាំងនហាបក-បុរស (អ្នកផុតទឹក) ទុកទៀបនៅស្រះបោក្ខរណីទាំងនេះ សម្រាប់

យេ អាគតាគតំ ជនំ ឧបាបេស្សន្តីតិ ។ បដិបេសិ(๑) ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តាសំ ចោក្ខ-ត្តិយានីនំ តីរេ ឧបាបកេ បុរិសេ យេ អាគតាគតំ ជនំ ឧបាបេសុំ ។ អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុ-ទស្សនស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ ឥមាសំ ចោក្ខ-ត្តិយានីនំ តីរេ ឯវរូបំ ទានំ បដ្ឋបេយ្យំ អន្នំ អន្នត្ថិ-កស្ស ទានំ ទានត្ថិកស្ស វត្ថំ វត្ថត្ថិកស្ស យានំ យានត្ថិកស្ស សយនំ សយនត្ថិកស្ស ឥត្ថឹ ឥត្ថិត្ថិ-កស្ស(๒) ហិរញ្ញំ ហិរញ្ញត្ថិកស្ស សុវណ្ណំ សុវណ្ណត្ថិ-កស្សាតិ ។ បដិបេសិ ខោ អានន្ទ រាជា មហា-សុទស្សនោ តាសំ ចោក្ខត្តិយានីនំ តីរេ ឯវរូបំ ទានំ អន្នំ អន្នត្ថិកស្ស ទានំ ទានត្ថិកស្ស វត្ថំ វត្ថត្ថិ-កស្ស យានំ យានត្ថិកស្ស សយនំ សយនត្ថិកស្ស ឥត្ថឹ ឥត្ថិត្ថិកស្ស ហិរញ្ញំ ហិរញ្ញត្ថិកស្ស សុវណ្ណំ សុវណ្ណត្ថិកស្សាតិ ។

---

๑ ម. បដិបេសិ ។ ๒ ឧ. ឥត្ថត្តិកស្ស ។

ផុតទឹកជនដែលមកហើយ ។ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សន៖ ក៏ទ្រង់តាំងនូវនេហាបតបុរស ទុកទៀបឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីតាំងនោះ សម្រាប់ផុតទឹកជនដែលមកហើយ។ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សន៖ ទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញតាំងទានវត្ត (ភោជទាន) មានសភាពយ៉ាងនេះ កៀរឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីតាំងនេះ គឺ ជាយសម្រាប់អ្នកត្រូវការជាយ ទឹកសម្រាប់អ្នកត្រូវការទឹក សំពត់សម្រាប់អ្នកត្រូវការសំពត់ យានសម្រាប់អ្នកត្រូវការយាន ទីដេកសម្រាប់អ្នកត្រូវការទីដេក ស្រីសម្រាប់អ្នកត្រូវការស្រីប្រុសសម្រាប់អ្នកត្រូវការប្រុស មាសសម្រាប់អ្នកត្រូវការមាស ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សន៖ ទ្រង់បានតាំងទានវត្តនេះ កៀរឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីតាំងនោះ គឺ ជាយសម្រាប់អ្នកត្រូវការជាយ ទឹកសម្រាប់អ្នកត្រូវការទឹក សំពត់សម្រាប់អ្នកត្រូវការសំពត់ យានសម្រាប់អ្នកត្រូវការយាន ទីដេកសម្រាប់អ្នកត្រូវការទីដេក ស្រីសម្រាប់អ្នកត្រូវការស្រីប្រុសសម្រាប់អ្នកត្រូវការប្រុស មាសសម្រាប់អ្នកត្រូវការមាស ។

ពហាឃុះរៀនសុត្ត បម្រែភាណវារៈ ព្រាហ្មណវគ្គបទីបកាថា

[๑๔] អថខោ អាយស្មា ព្រាហ្មណ្យោ ភគវន្តំ ឯតទវោច បរិបុណ្ណំ សាមគ្គេយ្យំ អានន្ទ ភគវតោ មហាសុទស្សនំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ តំ នេវ បហ្លាទំ សាមគ្គេយ្យំ នេវសេរ្ហ[๑] ឧដ្ឋិស្ស អាកតំ តំ នេកេ បដិក្កមិត្ថាតូតិ។ អរិយំ ភោ មមមិទំ[๒] បហ្លាទំ សាមគ្គេយ្យំ ឧត្តិគេន ពលិនា អកិសង្ខតំ តំ កេ លោកស្មិ តាទោ ច កិយ្យា ហរជាតិ ។ តេ រញ្ញោ បដិក្ខិត្តា ឯកមន្តំ អបក្កម្ម ឯវំ សមចិន្តេសុំ ន ខោ ឯវំ[๓] អម្ហាកំ បដិ-ភូបំ យំ ឥមានិ[๔] សាមគ្គេយ្យានិ បុនទេវ សកាសំ ឃកនិ បដិហារេយ្យាម[๕] យន្ន មយំ រញ្ញោ មហា-សុទស្សនស្ស និវេសនំ មាបេយ្យាមាតិ ។ តេ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ និវេសនំ តេ នេវ មាបេយ្យាមាតិ[๖] ។ អនិកាសេសិ ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តុណ្ហីភាវេន ។

---

๑ ខ. នេវរេយ្យ ។ ๒ ម. មមមិទំ ។ ๓ ខ. ឯតំ ។ ๔ ខ. យេ មយំ ឥមានិ ។ ๕ ខ. បដិហារាម ។ ๖ ខ. មាបេស្សាមាតិ ។

[๑๔] ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍ទីឃតបស្សីគាំង
ឡាយ នាំយកសម្ពត្តិដ៏ច្រើន ចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក្រាប
បង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សម្ពត្តិដ៏ច្រើននេះ យើង
ខ្ញុំព្រះអង្គនាំមកថ្វាយចំពោះព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គ ទ្រង់ទទួលសម្ពត្តិគាំង
នោះ ។ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានព្រះពាជនុង្ការថា ម្នាលអ្នក
គាំងឡាយដ៏ចំរើន ណ្ហើយកុំ សម្ពត្តិដ៏ច្រើននេះ ដែលអ្នកនាំមកដើម្បី
យើង ដោយពលិកម្មប្រកបដោយធម៌ហើយ តែទ្រព្យសម្ពត្តិគាំងនោះ
ចូរនៅជារបស់អ្នកគាំងឡាយវិញចុះ ចូរអ្នកគាំងឡាយ នាំយកពីនេះវិញ
ទៅទៀតចុះ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ទីឃតបស្សីគាំងនោះ លុះស្តេចយាត់យ៉ាង
នេះហើយ ក៏ថយចេញទៅនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយគិតព្រមគ្នាយ៉ាង
នេះថា ការដែលពួកយើងនាំយកសម្ពត្តិគាំងនេះ ត្រឡប់ទៅទុកក្នុងផ្ទះ
របស់យើងវិញយ៉ាងនេះ មិនសមគួរ ដល់ពួកយើងឡើយ បើដូច្នេះ
ពួកយើងគួរនាំគ្នាសាងនិវេសនដ្ឋាន ថ្វាយព្រះបាទមហាសុទស្សនៈវិញ ។
ពួកព្រាហ្មណ៍ទីឃតបស្សីគាំងនោះ ក៏នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហា-
សុទស្សនៈ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកខ្ញុំព្រះ
អង្គនឹងនាំគ្នាសាងនិវេសន៍ ថ្វាយព្រះអង្គ ។ ម្នាលអានន្ទ ឯព្រះបាទ
មហាសុទស្សនៈ ទ្រង់បានទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។

(๑๕) អថខោ អានន្ទ សង្ឃោ នេកាធម្មិកោ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស នេតសា នេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ វិសុកម្មំ(๑) នេវបុត្តំ អាមន្តេសិ ឯហាវុ ត្វំ សម្ម វិសុកម្ម រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស និវេសនំ មាបេហិ ឆម្មំ ឆាម ថាសាធន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ តាតិ ខោ អានន្ទ វិសុកម្មោ នេវបុត្តោ សង្ឃស្ស នេកាធម្មិន្ទស្ស បដិស្សុណិត្វា សេយ្យថាបិ ឆាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ នេវសុ តាវត្តឹសេសុ អន្តរហិតោ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស បុរតោ ថាតុរហោសិ ។ អថខោ អានន្ទ វិសុកម្មោ នេវបុត្តោ ភជាវំ មហាសុទស្សនំ ឯតទវោច និវេសនំ តេ នេវ មាបេស្សាមិ ឆម្មំ ឆាម ថាសាធន្តិ ។ អនភិសេសិ ខោ អានន្ទ ភជា មហាសុទស្សនោ តុណ្ហីភាវេន ។ មាបេសិ ខោ អានន្ទ

๑ ម. វិសុកម្មំ ។

(๑๙) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង សក្កទេវរាជ ជាធំជាងទេវតាទាំងឡាយ បានក្រាបបង្គំព្រះកន្ទង់ព្រះហឫទ័យនៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ដោយព្រះហឫទ័យនៃព្រះអង្គ ក៏ត្រាស់ហៅវិស្សកម្មទេវបុត្តមកថា ម្នៃវិស្សកម្មទេវបុត្តជាសំឡាញ់ អ្នកចូរមកនេះ អ្នកចូរទៅនិម្មិតព្រះពាជនិវេសន៍ឈ្មោះធម្មប្បាសាទ ថ្វាយព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ វិស្សកម្មទេវបុត្ត បានទទួលបង្គាប់របស់សក្កទេវរាជ ជាធំជាងទេវតាទាំងឡាយ ដោយពាក្យថា អំពើយ៉ាងនេះ ជាការចំរើន ដល់ព្រះអង្គហើយ ដូច្នេះហើយក៏ចុះអំពីឋានទេវតាឈ្មោះតាវត្តិង្ស មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ដូចបុរសដែលមានកំឡាំងលាដៃ ដែលខ្ជនបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃ ដែលខ្ជនលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះឯង វិស្សកម្មទេវបុត្ត បានក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទមហាសុទស្សនៈយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនិម្មិតពាជនិវេសន៍ឈ្មោះធម្មប្បាសាទ ថ្វាយព្រះអង្គ ។ ម្នាលអានន្ទ ឯព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។ ម្នាលអានន្ទ វិស្សកម្ម-

วิสฺสุตกาโยติ เทวมนุสฺเสสุ ปากโฏ ปญฺญาโต มหาสุทสฺสนสฺส ปิตุเวสฺสณสฺส ธมฺมิโก ธมฺมราชา ธมฺเมน จกฺกวตฺตีติ อาทีนิ วุตฺตนยานิ ๆ ตสฺมา อานนฺท ตาสาโรติ วุตฺตมิเนว ปริยาเยน ปริยตฺติยา จ ปฏิเวเธน จ ปฏิปตฺติยา จ อตฺถสมฺปตฺติยา จ เอตานิ วตฺถูนิ ๆ ตสฺมาติ อานนฺท ตาสาหสฺส ตาทิสสฺส ปุคฺคลสฺส ตาทิสานิ วตฺถูนิ ปฏิจฺจ อโหสิ จตุนฺนํ วณฺณานํ ขตฺติยา พฺราหฺมณา เวสฺสา สุทฺทาติ อิมานิ จตฺตาริ วณฺณานิ สมวณฺณตาย จ สมวยตาย จ สมปญฺญตาย จ สมวิปากตาย จ ๆ ตสฺมาติ อานนฺท ตาสาหสฺส จตุปาสีติยา ปุรสหสฺสานิ อโหสุ จตุนฺนํ วณฺณานํ ขตฺติยา จ พฺราหฺมณา จ สมวณฺณตาย จ สมวยตาย จ สมปญฺญตาย จ สมวิปากตาย จ ๆ ตสฺมาติ อานนฺท ตาสาโร จตุนฺนํ วณฺณานํ ขตฺติยา สนฺตาเน อโหสิ ขตฺติยานํ ขตฺติยสมวณฺณตาย พฺราหฺมณานํ พฺราหฺมณสมวณฺณตาย เวสฺสานํ เวสฺสสมวณฺณตาย สุทฺทานํ สุทฺทสมวณฺณตาย ๆ ตสฺมาติ อานนฺท ตาสาหสฺส จตุปาสีติสหสฺสานิ จตุนฺนิ วณฺณานิ สนฺตาเน อโหสุ จตุนฺนํ วณฺณานํ ขตฺติยา

វេរបុត្ត កំបានឮមកព្រះពុទ្ធដីរសែន ឈ្មោះធម្មប្រាសាទ ថ្វាយព្រះបាទ
មហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ បណ្តាយអំពីទិសខាង
កើតទៅទិសខាងលិច ១ យោជន៍ ទទឹងអំពីទិសខាងជើង ទៅទិសខាងត្បូង
កន្លះយោជន៍ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ មានវត្តដែលវិចិត្រដោយ
ឥដ្ឋមានបៃបៈ ៤ យ៉ាង ដោយកំពស់ ៣ ជួរបុរស គឺឥដ្ឋមាស ១ យ៉ាង ឥដ្ឋ
ក្រាក់ ១ យ៉ាង ឥដ្ឋកែវពិភពូរ្យ ១ យ៉ាង ឥដ្ឋកែវផលិក ១ យ៉ាង ។
ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ មានសសរ ៨៤ ០០០ មានបៃបៈ ៤ យ៉ាងគឺ
សសរមាស ១ យ៉ាង សសរក្រាក់ ១ យ៉ាង សសរកែវពិភពូរ្យ ១ យ៉ាង
សសរកែវផលិក ១ យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ ក្រាលដោយ
ផែនក្តារមានបៃបៈ ៤ យ៉ាង គឺផែនក្តារមាស ១ យ៉ាង ផែនក្តារក្រាក់
១ យ៉ាង ផែនក្តារពិភពូរ្យ ១ យ៉ាង ផែនក្តារកែវផលិក ១ យ៉ាង ។
ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ មានជណ្តើរ ២៤ មានបៃបៈ ៤ យ៉ាង គឺ

សោតាណំ សោវណ្ណមយំ ฝតំ រូបិយមយំ ฝតំ វេ-
ឌូរិយមយំ ฝតំ ផលិកមយំ ។ សោវណ្ណមយស្ស
សោតាណស្ស សោវណ្ណមយា ឋង្គា អហោសុំ រូបិយ-
មយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ រូបិយមយស្ស
សោតាណស្ស រូបិយមយា ឋង្គា អហោសុំ សោវណ្ណម-
យា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ វេឌូរិយមយស្ស
សោតាណស្ស វេឌូរិយមយា ឋង្គា អហោសុំ ផលិក-
មយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ផលិកមយស្ស
សោតាណស្ស ផលិកមយា ឋង្គា អហោសុំ វេឌូរិយ-
មយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ឆម្ភេ អានន្ទ សា-
សនេ ចតុរាសីតិភិក្ខុសហស្សានិ អហេសុំ ច-
ត្តារិ វណ្ណានិ ฝតានិ ភិក្ខុសារំ សោវណ្ណមយំ ฝតានំ
រូបិយមយំ ฝតានំ វេឌូរិយមយំ ฝតានំ ផលិកមយំ ។
សោវណ្ណមយេ ភិក្ខុសារេ រូបិយមយោ បល្លង្កោ
បញ្ញត្តោ អហោសិ ។ រូបិយមយេ ភិក្ខុសារេ

ដណ្តើរមាស ១ យ៉ាង ដណ្តើរប្រាក់ ១ យ៉ាង ដណ្តើរតែវពែកូរ្យ ១ យ៉ាង ដណ្តើរតែវផលិក ១ យ៉ាង ។ ដណ្តើរមាស មេជាមាស តែកាំនឹងក្បាលដណ្តើរ ជាប្រាក់ ។ ដណ្តើរប្រាក់ មេជាប្រាក់ តែកាំនឹងក្បាលដណ្តើរ ជាមាស ។ ដណ្តើរតែវពែកូរ្យ មេជាតែវពែកូរ្យ តែកាំនឹងក្បាលដណ្តើរ ជាតែវផលិក ។ ដណ្តើរតែវផលិក មេជាតែវផលិក តែកាំនឹងក្បាលដណ្តើរ ជាតែវពែកូរ្យ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ មានផ្ទះកំពូល ៨៤.០០០ មានបែប ៤ យ៉ាងគឺ ផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយមាស ១ យ៉ាង ធ្វើដោយប្រាក់ ១ យ៉ាង ធ្វើដោយតែវពែកូរ្យ ១ យ៉ាង ធ្វើដោយតែវផលិក ១ យ៉ាង ។ ក្នុងផ្ទះកំពូល ដែលធ្វើដោយមាស មានតែងតាំងបល្ល័ង្កប្រាក់ ។ ក្នុងផ្ទះកំពូល ដែលធ្វើដោយប្រាក់ មាន

สោវណ្ណមយោ បល្លង្កោ បញ្ញត្តោ អហោសិ ។ វេឡុ-រិយមយោ ភូជាតារេ ទន្តមយោ បល្លង្កោ បញ្ញត្តោ អ-ហោសិ ។ ផលិកមយេ ភូជាតារេ មសារគល្លមយោ បល្លង្កោ បញ្ញត្តោ អហោសិ ។ សោវណ្ណមយស្ស ភូជាតារស្ស ទ្វារេ រូបិយមយោ តាលោ ឋិតោ អ-ហោសិ តស្ស រូបិយមយោ ខន្ធោ សោវណ្ណមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ រូបិយមយស្ស ភូជាតារស្ស ទ្វារេ សោវណ្ណមយោ តាលោ ឋិតោ អហោសិ តស្ស សោវណ្ណមយោ ខន្ធោ រូបិយមយានិ បត្តានិ ច ផ-លានិ ច ។ វេឡុរិយមយស្ស ភូជាតារស្ស ទ្វារេ ផលិ-កមយោ តាលោ ឋិតោ អហោសិ តស្ស ផលិកមយោ ខន្ធោ វេឡុរិយមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ ផ-លិកមយស្ស ភូជាតារស្ស ទ្វារេ វេឡុរិយមយោ តា-លោ ឋិតោ អហោសិ តស្ស វេឡុរិយមយោ ខន្ធោ ផលិកមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។

តែងតាំងបល្ល័ង្កមាស ។ ក្នុងផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយកែវពៃទូរ្យ មានតែង
តាំងបល្ល័ង្កកូក ។ ក្នុងផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយកែវផលិក មានតែងតាំង
បល្ល័ង្កកែវមរកដ ។ មានដើមគ្នោតប្រាក់ បិតនៅជិតទ្វារផ្ទះកំពូលដែល
ធ្វើដោយមាស ឯគ្នោតនោះមានដើមជាប្រាក់ តែស្វឹកនឹងផ្លែជាមាស ។
មានដើមគ្នោតមាស បិតនៅជិតទ្វារផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយប្រាក់ ឯគ្នោត
នោះ មានដើមជាមាស តែស្វឹកនឹងផ្លែជាប្រាក់ ។ មានដើមគ្នោតកែវ
ផលិក បិតនៅជិតទ្វារផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយកែវពៃទូរ្យ ឯគ្នោតនោះ
មានដើមជាកែវផលិក តែស្វឹកនឹងផ្លែជាកែវពៃទូរ្យ ។ មានដើមគ្នោតកែវ
ពៃទូរ្យ បិតនៅជិតទ្វារផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយកែវផលិក ឯគ្នោតនោះ
មានដើមជាកែវពៃទូរ្យ តែស្វឹកនឹងផ្លែជាកែវផលិក ។

[๑๖] อถโข อานนฺโท ราชาโน มหาสุทสฺสน-
สฺส ฬิตฺถาโรเจสิ ยนฺตมหํ มหาวิยูหสฺส
กูฏาคารสฺส ทฺวาเร สตฺตรตนมยํ ตาลวนํ มา-
เปยฺยํ ยตฺถ ทิวาวิหารํ นิสีทิสฺสามีติ ฯ มาเปสิ
โข อานนฺท ราชา มหาสุทสฺสโน มหาวิยูหสฺส
กูฏาคารสฺส ทฺวาเร สตฺตรตนมยํ ตาลวนํ ยตฺถ
ทิวาวิหารํ นิสีทิ ฯ ตตฺร โข อานนฺท ตาสานญฺ
ทฺวินฺนญฺ เวณิคามานญฺ ปริกฺขีณา อโหสิ ฬิตา เวณิ-
กา สตฺตรตนมยา ฬิตา รูปิยมยา ฯ สตฺ-
ตรตนมยาย เวณิกาย สตฺตรตนมยา ฉตฺตา อโห-
สุ รูปิยมยา สุวณฺณยา ฉ ทณฺฑีสฺสุ ฯ รูปิ-
ยมยาย เวณิกาย รูปิยมยา ฉตฺตา อโหสุ
สตฺตรตนมยา สุวณฺณยา ฉ ทณฺฑีสฺสุ ฯ ตตฺร โข
อานนฺท ตาสานญฺ ทฺวินฺนญฺ ขตฺติยกญฺญานญฺ(๑) ปริ-
กฺขีณา อโหสิ ฬิตา ขตฺติยกญฺญา สตฺตรตนมยี ฬิตา

๑ ม. ขตฺติยกญฺญานญฺ ฯ

[๑๖] ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានបរិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញ សាងចម្ការត្នោតមាសសុទ្ធ ដ៏តម្ការនៃផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយប្រាក់ ត្រង់កន្លែងដែលអាត្មាអញនឹងអង្គុយកន្លះវេលាថ្ងៃ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់បានសាងចម្ការត្នោតមាសសុទ្ធ ដ៏តម្ការនៃផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយប្រាក់ ត្រង់កន្លែងដែលស្តេចគង់កន្លះវេលាថ្ងៃ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ បិទបាំងដោយរបង ៦ ជាន់ គឺរបងមាស ១ ជាន់ របងប្រាក់ ១ ជាន់ ។ របងមាស មានសសរបង្គោលជាមាស តែរបារបងនឹងក្បាលបង្គោលរបង ជាប្រាក់ ។ របងប្រាក់ មានសសរបង្គោលជាប្រាក់ តែរបារបងនឹងក្បាលបង្គោលរបង ជាមាស ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទបិទបាំងដោយបណ្តាញនៃកណ្តឹង ២ យ៉ាង គឺបណ្តាញមាស ១ យ៉ាង បណ្តាញ

ปุถิยมยนฺติ ฯ สพฺพาปิ หิ ปาสาทสฺส ภูมิโย ปุถิยมยา กิร ตสฺมา ปุถิยมยนฺติ วุตฺตา[๑] อเหสุนฺติ ฯ ปุถิยมยสฺส ปาสาทสฺส สพฺพาปิ ภูมิโย กิร ตสฺมา ปุถิยมยาติ วุตฺตา[๒] อเหสุนฺติ ฯ เตสนฺติ เตสนฺนนฺติ อตฺโถ ฯ ตานิ กิร ตสฺมา ปุถิยมยานิ อเหสุนฺติ วุตฺตานิ ฯ สพฺพโส ปน ปาสาทสฺส ปุถิยมยตฺตา ตสฺส ปาสาทสฺส ปุถิยมยตฺตา ตสฺส ปาสาทสฺส ปุถิยมยตฺตา ตสฺส

ក្រោក ១ យ៉ាង ។ បណ្តាញមាស កណ្តឹងជាក្រោក ។ បណ្តាញក្រោក កណ្តឹងជាមាស ។ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាញកណ្តឹងទាំងនោះ កាលបើត្រូវខ្យល់បក់មក ក៏មានសំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្ទៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត ។ ម្នាលអានន្ទ តន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលមនុស្សអ្នកឈ្លាសវៃផ្សំ ហើយភាយឲ្យលឺមពីរោះល្អ ទើបដេញដំប្រគំដ៏មានសំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្ទៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាញកណ្តឹងទាំងនោះ ដែលខ្យល់បក់មកត្រូវ ក៏មានសំឡេងនោះពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្ទៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត ដូចោះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងសម័យនោះឯង កុសាវតីរាជធានី មានអ្នកលេងល្បែងប្តាស្តា ទីឯអ្នកលេងស៊ីជីក ពួកអ្នកលេងទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាលេងកំសែត តាមសំឡេងបណ្តាញកណ្តឹង ដែលខ្យល់បក់មកត្រូវទាំងនោះ ។ ម្នាលអានន្ទ លុះធម្មប្បាសាទ សម្រេចហើយ លំបាកនឹងមើលឃើញ អ្នកមើល រមែងពិលភ្លែត ។ ម្នាលអានន្ទ

วสฺสานํ ปฐเมฺ มาเส สารทสมเย วิสุเทฺธ อุ-
โปสเถ วิตตวลาหเกฺ(๑) เนว อาทิเจฺจ นกฺเข อภฺภ-
สฺสกฺกมาเน(๒) ทุทฺทิเกฺก อโหสิ มุสติ จกฺขุสฺมา
ฬารเมฺ เฆ อานนฺโท ตเมฺห ตาสาเน ทุทฺทิเกฺก
อโหสิ มุสติ จกฺขุสฺมิ ฯ อถเขา อานนฺโท
ราชา มหาสุทสฺสนสฺส ฬตนเมาสิ ยนฺนูนาหเมำ
ตมฺหสฺส ตาสาทสฺส ปุราโต ตมฺหิ ตาม เทกฺขร-
ณิเมำ มาเรยฺยนฺติ ฯ มาเรสิ เขา อานนฺโท ภตา
มหาสุทสฺสเน ตมฺหสฺส ตาสาทสฺส ปุราโต ตมฺหิ
ตาม เทกฺขรณิเมำ ฯ ตเมฺห อานนฺโท เทกฺขรณิเมำ ปุรตฺถิเมน
จ ปจฺฉิเมน จ โยชนํ อายาเมน อโหสิ(๓)
ทฺวตฺตเรน จ ธกฺขิเณน จ อฏฺฐโยชนํ วิตฺถาเร-
น ฯ ตเมฺห อานนฺโท เทกฺขรณิเมำ จตฺตาโร วณฺณา
สฺวากาหิ จิตา อโหสิ ฬีตา สฺวากา ฬีตวณฺณา
วณฺเณมยา ฬีตา ทูปิยมยา ฬีตา เวฬุริยมยา

---

๑ ฉ. ม. วิเทฺห วิตตวลาหเกฺ ฯ ๒ ฉ. อภฺภุสฺสกฺกมาเน ฯ ม. อภฺภุคฺคมาเน ฯ
๓ ฉ. อายามเตน จ อโหสิ ฯ

កាលដល់បុរេសម័យ(๑) ទ្រង់ចុងនែវសង្ឃនាវដូរ មេឃភ្លឺត្រចាស់ ចូរមកសម្លឹងពេញទី អាកាសដាត់ភ្លឿងស្រឡះហើយ ព្រះអាទិត្យក៏ភ្លឺចាំងច្បាស់ឆ្ងដ៏អាកាស លុំបាតនឹងមើលឃើញ អ្នកមើលរមែងពិលភ្នែកយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្បាសាទ ដែលលុំបាតនឹងមើលឃើញ អ្នកមើលតែងពិលភ្នែកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈទ្រង់មានបរិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញសាងស្រះឈ្មោះធម្មបោក្ខរណី ខាងមុខធម្មប្បាសាទ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក៏ទ្រង់សាងស្រះឈ្មោះធម្មបោក្ខរណី ខាងមុខធម្មប្បាសាទ ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មបោក្ខរណី បណ្តាយពីខាងកើតទៅខាងលិច ๑ យោជន៍ ទទឹងពីខាងជើង ទៅខាងត្បូង កន្លះយោជន៍ ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មបោក្ខរណី វិចិត្រដោយឥដ្ឋមានបៃបៗ ๔ យ៉ាង គឺ ឥដ្ឋមាស ๑ យ៉ាង ក្រាក់ ๑ យ៉ាង កែវពិទូរ្យ ๑ យ៉ាង

---

๑ រាប់តាំង ๑ រោចខែអស្សុជ ដល់ ๑๕ កើតខែកត្តិក ហៅថា បុរេសម័យ ។

ฬกา ฉ ปิตโร มยา ฯ ฉ ปุตฺตา มยา อาธาตา[๑] โหนฺตูติ ปตฺถนา-
ยา ฉตฺตึสติ สาเธ ปาณา อโหสุ ฉตฺตาโร ปุณฺณกา
ฬกา สาธา สาวณฺณมยี ฬกา รูปิยมยี
ฬกา เวฬุริยมยี ฬกา ผลิกมยี ฯ สาวณฺณ-
มยสฺส สาธาณสฺส สาวณฺณมยา ฉมฺภา อโหสุ
รูปิยมยา สุตฺโต จ ขุณฺหสฺส ฯ รูปิยมยสฺส
สาธาณสฺส รูปิยมยา ฉมฺภา อโหสุ สาวณฺณ-
มยา สุตฺโต จ ขุณฺหสฺส ฯ เวฬุริยมยสฺส
สาธาณสฺส เวฬุริยมยา ฉมฺภา อโหสุ ผลิ
กมยา สุตฺโต จ ขุณฺหสฺส ฯ ผลิกมยสฺส
สาธาณสฺส ผลิกมยา ฉมฺภา อโหสุ เวฬุ-
ริยมยา สุตฺโต จ ขุณฺหสฺส ฯ ฉมฺภา อาธาธ
โหนฺตูนี ปุพฺเพ เวธิกาปิ ปริกฺขิตฺตา อโหสิ
ฬกา เวธิกา สาวณฺณมยา ฬกา รูปิยมยา ฯ
สาวณฺณมยา เวธิกา สาวณฺณมยา ฉมฺภา
อโหสุ รูปิยมยา สุตฺโต จ ขุณฺหสฺส ฯ

๑ ฉ. ธมฺมยา ฉ อาธาธ ฯ

តែវង្គលិក ១ យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មចោក្ខរណី មាន ជណ្តើរ ២៤ មានបែប ៤ យ៉ាងគឺ ជណ្តើរមាស ១ យ៉ាង ក្រាក់ ១ យ៉ាង តែវង្គៃទូរ្យ ១ យ៉ាង តែវង្គលិក ១ យ៉ាង ។ ជណ្តើរមាស មេជាមាស តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាក្រាក់ ។ ជណ្តើរក្រាក់ មេជាក្រាក់ តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាមាស ។ ជណ្តើរតែវង្គៃទូរ្យ មេជាតែវង្គៃទូរ្យ តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាតែវង្គលិក ។ ជណ្តើរតែវង្គលិក មេជាតែវង្គលិក តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាតែវង្គៃទូរ្យ ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មចោក្ខរណី បរិក្ខាំង ដោយរបងពីរជាន់ គឺរបងមាស ១ ជាន់ របងក្រាក់ ១ ជាន់ ។ របងមាស មានសសរ បង្គោលជាមាស តែរបាររបងនឹងក្បាលបង្គោលនៃរបង ជាក្រាក់ ។

រូបិយមយាយ វេដិកាយ រូបិយមយា ឥដ្ឋា អហោសុំ
សោវណ្ណមយា សុទ្ធិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ឆន្នំ
អាឧធានំ ទោក្ខរណី សត្តយិ តាលបន្តីហិ បរិក្ខិត្តា
អហោសិ ឯកា តាលបន្តិ សោវណ្ណមយា ឯកា
រូបិយមយា ឯកា វេឌូរិយមយា ឯកា ផលិក-
មយា ឯកា លោហិតង្គមយា ឯកា មសារគល្លមយា
ឯកា សព្ពរតនមយា ។ សោវណ្ណមយស្ស តាលស្ស
សោវណ្ណមយោ ខន្ធោ អហោសិ រូបិយមយានិ បត្តានិ
ច ផលានិ ច ។ រូបិយមយស្ស តាលស្ស រូបិយ-
មយោ ខន្ធោ អហោសិ សោវណ្ណមយានិ បត្តានិ ច
ផលានិ ច ។ វេឌូរិយមយស្ស តាលស្ស វេឌូរិយ-
មយោ ខន្ធោ អហោសិ ផលិកមយានិ បត្តានិ ច
ផលានិ ច ។ ផលិកមយស្ស តាលស្ស ផលិក-
មយោ ខន្ធោ អហោសិ វេឌូរិយមយានិ បត្តានិ ច
ផលានិ ច ។ លោហិតង្គមយស្ស តាលស្ស លោហិ-
តង្គមយោ ខន្ធោ អហោសិ មសារគល្លមយានិ បត្តានិ

របង់ប្រាក់ បានសេសរបង្គោលរបង់ជាប្រាក់ តែរបាររបង់នឹងក្បាល
របង់ជាមាស ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មោក្ខរណី បិទបាំងដោយ
ផ្ទរដើមត្នោត ៧ ជាន់ ផ្ទរដើមត្នោតមាស ១ ជាន់ ផ្ទរដើមត្នោតប្រាក់
១ ជាន់ ផ្ទរដើមត្នោត កែវពៃទូរ្យ ១ ជាន់ ផ្ទរដើមត្នោតកែវផលិក
១ ជាន់ ផ្ទរដើមត្នោតកែវទទឹម ១ ជាន់ ផ្ទរដើមត្នោតកែវមរកត ១ ជាន់
ផ្ទរដើមត្នោតកែវគ្រប់យ៉ាង ១ ជាន់ ។ ត្នោតមាស ដើមជាមាស
តែស្លឹកនិងផ្លែជាប្រាក់ ។ ត្នោតប្រាក់ ដើមជាប្រាក់ តែស្លឹកនឹង
ផ្លែជាមាស ។ ត្នោតកែវពៃទូរ្យ ដើមជាកែវពៃទូរ្យ តែស្លឹកនឹងផ្លែ
ជាកែវផលិក ។ ត្នោតកែវផលិក ដើមជាកែវផលិក តែស្លឹកនឹងផ្លែ
ជាកែវពៃទូរ្យ ។ ត្នោតកែវទទឹម ដើមជាកែវទទឹម តែស្លឹកនឹងផ្លែ

จ ฌานานิ จ ฯ มหาสตฺติปฏฺฐานา เอกายนมคฺโค เอกายนมคฺโค
อิติปิ โข ปนาหุ ยทิทํ จตฺตาโร สติปฏฺฐานา จตฺตาโร สมฺมปฺปธานา
จตฺตาโร อิทฺธิปาทา ปญฺจ อินฺทฺริยานิ ปญฺจ พลานิ สตฺต โพชฺฌงฺคา
อริโย อฏฺฐงฺคิโก มคฺโค เอกายนมคฺโค อิติปิ โข ปนาหุ ยทิทํ
จตฺตาโร สติปฏฺฐานา ฯ กตเม จตฺตาโร สติปฏฺฐานา ฯ อิธ ภิกฺขเว
ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย
โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี
สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี
วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ
ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย
โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสนฺติ ฯ

๑ ม. ฉฬงฺคิโก ฯ

មហាសុទស្សនសូត្រ បឋមភាណវារៈ ពោលអំពីដើមភ្នែតរំចិត្រដោយកែវមែរកតជាដើម

ជាកែវមែរកត ។ គ្នោតកែវមែរកត ដើមជាកែវមែរកត តែស្មឹកនឹងផ្លែជាកែវទទឹម ។ គ្នោតកែវគ្រប់យ៉ាង ដើមជាកែវគ្រប់យ៉ាង ឯស្មឹកនឹងផ្លែជាកែវគ្រប់យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ដូរគ្នោតទាំងនោះឯង កាលបើមានខ្យល់បក់មកត្រូវ មានសំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្អៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត ។ ម្នាលអានន្ទ តន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលមនុស្សឈ្លាសវៃបានផ្សំ ហើយវាយឲ្យលឺមពីរោះល្អ ទើបដេញដំប្រគំ មានសំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្អៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលអានន្ទ ដូរគ្នោតទាំងនោះឯង កាលបើមានខ្យល់បក់មកត្រូវ ក៏មានសំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្អៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្តយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងសម័យនោះឯង កុសាវតីពជធានីមានអ្នកលេងល្បែងជាស្តេច ទើងអ្នកលេងស៊ីផឹក ឯពួកអ្នកលេងទាំងនោះ នាំគ្នាកំរែកតាមសំឡេងនៃដូរដើមគ្នោត ដែលមានខ្យល់បក់មកត្រូវទាំងនោះ។

ปฏิกฺกเมว โข ปนานนฺท ธมฺมา เทสิตา ปฏิกฺกมนาย ๑ ธมฺมาย โวสฺสคฺคปริณามิยา[๑] กลฺลา มหาสุทสฺสนา โข ปนานนฺท เอตรหิ[๒] สมเยน สมณาสุ ๆ สมณาสมฺมตา พฺราหฺมณาสุ ๆ พฺราหฺมณาสมฺมตา เอเต สพฺเพกาเมหิ สมฺปเวฺหสฺสา ธมฺมา เทสิตา อภิรูหนิยา[๓] ๆ

ปโมกฺขาณิ ฯ

[๑๗] อถโข อานนฺท ราชา มหาสุทสฺสนสฺส ฌานเมหาสิ ตโต ๆ โข เม ๆ ๆ ๆ

ម្នាលអានន្ទ លុះដល់ធម្មទ្ធជសាទ នឹងស្រះធម្មបោក្ខរណី សម្រេចហើយ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់និមន្តពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលសន្មតថា ជាសមណៈ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងសម័យនោះឯង ឲ្យឆាន់ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយភោជនីយាហារ ហើយស្តេចឡើងកាន់ធម្មទ្ធជសាទ ។

បឋមភាណវារៈ ។

[๑๗] ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា នេះជាផលនៃកម្មរបស់អាត្មាអញ ដូចម្តេចហ្ន៎ ជាវិបាកនៃកម្មរបស់អាត្មាអញ ដូចម្តេចហ្ន៎ បានជាឥទ្ធិ

ธมฺมสฺส สญฺญมสฺส[๑] ฯ อยเมตฺถ อาทิปทตฺถวณฺณนา ภควา มหาสุทสฺสโน เยน มหาวิยูหนฺติ กุสินารายนฺติ นครสฺส-สามนฺตา อุปสงฺกมิตฺวา มหาวิยูหาสุ กุสินารายนฺติ นครสฺส ทฺวาเร ปิโตติ อุทานนฺติ อุทานเนสิ ตีสุ กาเมสุ ตีสุ พฺยาปาเทสุ ตีสุ วิหึสาวิตกฺเกสุ ปหีนาสุ กามวิตกฺโก ปหีนาโต พฺยาปาทวิตกฺโก ปหีนาโต วิหึสาวิตกฺโกติ ฯ อยเมตฺถ อาทิปทตฺถวณฺณนา ภควา มหาสุทสฺสโน มหาวิยูหนฺติ กุสินารายนฺติ นครสฺส ปริสิตฺวา สาลวนมเย ปลฺลงฺเก นิสินฺโน ปีติเทฺว ปหาเยหิ ปีติ อสฺสาสเยหิ ฉหฺเยหิ สวิตกฺกนฺติ สวิจารนฺติ ปีติสุขนฺติ ปมชฺฌานนฺติ อุปสมฺปชฺช วิหาสิ วิตกฺกวิจารานนฺ ตูปสมา อชฺฌตฺตนฺ สมฺปสาทนนฺติ เจตสโส เอโกทิภาวนฺ อวิตกฺกนฺติ อวิจารนฺ สมาธิชนฺติ ปีติ-สุขนฺติ ทุติยชฺฌานนฺติ อุปสมฺปชฺช วิหาสิ ปีติยา จ วิราคา อุเปกฺขโก จ วิหาสิ สโต สมฺปชาโน

---

๑ ม. สงฺเยมสฺสาติ ฯ

ទមៈ (ការទូន្មានខ្លួន) ១ សញ្ញមៈ (ការសង្រួមកាយវាចា) ១ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅកាន់កូដាគារដ្ឋាន (ផ្ទះមានកំពូល) ប្រាក់ លុះស្តេចទៅដល់ហើយ ទ្រង់ប្រថាប់ទៀបទ្វារ នៃកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ទ្រង់បន្ទឺឧទានវាចាថា នៃកាមវិតក្កៈ ព្យាបាទវិតក្កៈ នឹងវិហឹសាវិតក្កៈ អកុសលវិតក្កៈ ណាមួយកើតឡើងក្នុងសន្តានរបស់យើង ដែលប្រកបដោយនូវនេក្ខម្មវិតក្កៈ ព្យាបាទវិតក្កៈ នឹងវិហឹសាវិតក្កៈ ដែលប្រកបដោយនូវនេក្ខម្ម

สุขญฺจ กาเยน ปฏิสංเวเทสิ ยนฺตං อริยา อาจิกฺขนฺติ อุเปกฺขโก สติมา สุขวิหารีติ ตติยชฺฌานං อุปสมฺปชฺช วิหาสิ สุขสฺส จ ปหานา ทุกฺขสฺส จ ปหานา ปุพฺเพ วโสมนสฺสโทมนสฺสานං อตฺถงฺคมา อทุกฺขมสุขं อุเปกฺขาสติปาริสุทฺธึ จตุตฺถชฺฌานं อุปสมฺปชฺช วิหาสิ ฯ

(๑๘) อถโข อานนฺท ราชา มหาสุทสฺสโน มหาวิยูหา กูฏาคาร นิกฺขมิตฺวา เสาวณฺณมยา กูฏาคารา ปวิสิตฺวา ปุรตฺถิมาย ปสฺสาย นิสีทิ มิตฺตาสหาเยหิ เจว ขตฺติเยหิ จ อนุยนฺเตหิ ปริวุโต ปุรตฺถิมาย ทิสาย นครมฺหิ จ นครสฺมิญฺจ ปาสาเทหิ จ ปาสาทสฺมิญฺจ

ទទួលសេចក្តីសុខ ដោយនាមកាយផង ទើបទ្រង់ចូលកាន់តតិយឈ្មាន ដែលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពោលទុកថា បុគ្គលអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិ មានប្រក្រតីនៅជាសុខ ទ្រង់ចូលកាន់ចតុត្ថឈ្មាន ដែលមិនមានទុក្ខ មិនមានសុខ មានតែឧបេក្ខា នឹងសតិដ៏បរិសុទ្ធ ព្រោះតិរិយាលះបង់ នូវទុក្ខនឹងសុខ ព្រោះតិរិយាវិនាសទៅ នៃសោមនស្ស នឹងទោមនស្ស ក្នុងកាលមុន ។

(๑๘) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះចាតុមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ស្តេចចេញពីកូដាគារដ្ឋានទ្រោក់ ហើយស្តេចចូលទៅ កាន់កូដាគារដ្ឋានមាស ទ្រង់គង់លើបល្ល័ង្កទ្រោក់ មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចៗ គ្នា ។ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយមេត្តាធំទូលាយ ជាមហគ្គតៈ គឺវុត្ថាវចរៈ នឹងអវុត្ថាវចរៈ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោក ដែលមានសត្វទាំងអស់ ដោយឃកខ្ទងឯង ប្រៀបនឹងសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងពួង គឺទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសទូច ។ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយករុណា ។ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយមុទិតា ។ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិស ទី ១

ตถา ทุติยํ ตถา ตติยํ ตถา จตุตฺถํ ฯ ๕ตสฺ ภควา-
มโต ติวิธํ สพฺพสฺ สพฺพตฺถาย สพฺพทาสฺ เลาเก
อุปฺปชฺชาสหาตเนน เจตสา ปริปุเลน มหาคฺคเตน
อปฺปมาเณน อเวเรน อพฺยาปชฺเฌน ผริตฺวา วิหาสิ ฯ

(๑๙) ยญฺเ อานนฺท มหาสุทสฺสนสฺส จตุ-
ราสีตินครสหาสฺสานิ อเหสุ๋ ตาสุ สตฺตสีตินครา-
ปมุขานิ จตุราสีติปฺปาสาทสหาสฺสานิ อเหสุ๋
ตมฺหปฺปาสาทปฺปมุขานิ จตุราสีติกูฏาคารสหาสฺส-
านิ อเหสุ๋ ปกาเรยฺยหาตูกูฏาคารปฺปมุขานิ จตุ-
ราสีติปลฺลงฺกสหาสฺสานิ อเหสุ๋ สาวณฺณมย-
ยานิ รูปิยมยานิ ตนฺตมยานิ ปสาทตลฺป-
ยานิ เคาณาตฺถตานิ ปฏิกตฺถตานิ ปฏลิกตฺถ-
ตานิ กทลิมิคปฺปวรปฺปวฺหตฺถรณานิ สอุตฺตรจฺฉท-
านิ(๑) อุภโตโลหิตกูปธานานิ จตุราสีตินาคสห-
สฺสานิ อเหสุ๋ สาวณฺณาลงฺกาเรน สาวณฺณเจลว-
ตานิ เหมชาลปฺปฏิจฺฉทานิ อุตฺตาสีตินาคกุลปฺปมุขานิ

๑ ม. กทลิมิคปวรปฺปวฺหตฺถรณานิ สอุตฺตรจฺฉทานิ ฯ

មហោសុទស្សនសូត្រ ទុតិយភាណវារៈ ពោលអំពីសម្បត្តិវិចិត្រផ្សេងៗនៃមហោសុទស្សនៈ

ទិសទី២ ទិស ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចៗ គ្នា ។ ទ្រង់មានព្រះហប្ញទ័យ ប្រកប ដោយឧបេក្ខា ជាធម្មជាតដ៏ធំទូលាយ ដ៏មហគ្គត: មានប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោក ដែលមានសត្វពាំង អស់ ដោយយកខ្លួនឯងប្រៀបនឹងសត្វពាំងអស់ ក្នុងទិសពាំងពួង គឺទិស ខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗដោយប្រការដូច្នេះ ។

(១៩) ម្នាលអានន្ទ ព្រះចុតមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានឧគរ ៨៤.០០០ មានកុសាវតីពាជធានីជាប្រធាន ទ្រង់មានប្រាសាទ ៨៤.០០០ មានធម្មប្រាសាទជាប្រធាន ទ្រង់មានប្រាសាទកំពូល ៨៤.០០០ មានកូដាគារដ្ឋានប្រាសាទជាប្រធាន ទ្រង់មានបល្ល័ង្ក៨៤.០០០សុទ្ធសឹងជាមាសប្រាក់ ក្តុក តែរមែកតែ ដែលក្រាលដោយសំពត់ធ្វើពីពេមសត្វ មានរូបសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើពីពេមសត្វមានពាណិស ក្រាលដោយសំពត់ ធ្វើពីពេមសត្វមានផ្កាចង្កោម ក្រាលដោយកម្រាលស្បែកប្រើសយ៉ាងល្អ មានខ្នើយពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ព្រមទាំងមានពិតានកំពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ទ្រង់មានដំរី ៨៤ ០០០ មានដំរីឈ្មោះឧបោសថនាគពាជជាប្រធាន សឹងមានគ្រឿងអលង្ការមាស មានទង់មាស

ចតុក្កសីតិអស្សសហស្សានិ អហេសុំ សោវណ្ណាលង្ការ-
កានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលបរិក្ខិត្តានិ វលា-
ហកអស្សកុលប្បភូតានិ ចតុក្កសីតិរថសហស្សានិ អ-
ហេសុំ សីហធម្មបរិវារានិ ព្យគ្ឃធម្មបរិវារានិ ឥណិធម្ម-
បរិវារានិ បណ្ឌុកម្ពលបរិវារានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោ-
វណ្ណធជានិ ហេមជាលបរិក្ខិត្តានិ វេជយន្តរថប្បភូតានិ
ចតុក្កសីតិបណិសហស្សានិ អហេសុំ បណិវតនប្បភូ-
តានិ ចតុក្កសីតិនាគសហស្សានិ អហេសុំ សុកប្បាធេរ-
បមុខានិ ចតុក្កសីតិតហាបតិសហស្សានិ អហេសុំ
តហាបតិវតនប្បភូតានិ ចតុក្កសីតិខត្តិយសហស្សានិ
អហេសុំ អនុយន្តានិ(๑) បរិជាយតោវតនប្បភូតានិ
ចតុក្កសីតិឆេទុសហស្សានិ អហេសុំ ទុហាសន្ទ-
ជានិ កំសុបធារណានិ(๒) ចតុរាសីតិវត្ថុកោដិស-
ហស្សានិ អហេសុំ ខោមសុខុមានំ កប្បាសិកសុខុ-
មានំ កោសេយ្យសុខុមានំ កម្ពលសុខុមានំ ។

---

๑ ឱ. អនុយុត្តានិ ។ ๒ ឱ. ទុកូលសន្ថតានិ កំសូបធារណានិ ។

បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស ទ្រង់មានរស់ ៨៤.០០០ មានរស់ឈ្មោះវលាហកអស្សរាជជាប្រធាន សឹងមានគ្រឿងអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស ទ្រង់មានរថ ៨៤ ០០០ មានរថយន្តរថជាប្រធាន ដែលតាសដោយស្បែកសីហៈ ស្បែកខ្លាំង ស្បែកខ្លាដំរង ពាសដោយសំពត់កម្ពល មានពាណិលឿង មានគ្រឿងអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស ទ្រង់មានតែវមណី ៨៤.០០០ មានមណិរតនជាប្រធាន ទ្រង់មានស្ត្រី ៨៤.០០០ មានឥត្ថីរតនៈសុភទ្រាទេវីជាប្រធាន ទ្រង់មានគហបតី ៨៤.០០០ មានគហបតិរតនជាប្រធាន ទ្រង់មានក្សត្រិយ៍ ៨៤.០០០ ជាអ្នកចុះចូល មានបរិនាយករតនជាប្រធាន ទ្រង់មានមេគោ ៨៤.០០០ សម្រាប់រួតបង្ហូរ (យកទឹកដោះ) មានភាជនសំរិទ្ធិសម្រាប់ត្រង ទ្រង់មានសំពត់ ៨៤.០០០ កោដិ សុទ្ធតែជាសំពត់ ដែលត្បាញដោយសម្បកឈើ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាសមានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រមានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់កម្ពលគឺសំពត់ត្បាញដោយរោមសត្វមានសាច់ដ៏ល្អិត ។

ราชา อาหนฺตุ มหาสุทสฺสนสฺส จกฺกรตนสฺส ปาตุภาวา-
ยาติ สมาทิสิ(๑) อโหสุ๋ สาปรำ ตาสำ ปฏิกฺกา-
โรเว อาโรจยึสุ ฯ

[๒๐] เตน โข ปน สมเยน ราชา มหาสุทสฺสนสฺส จกฺกรตนสฺส ปาตุภาวา-
ยาติ สาธุกำ อุปฏฺฐาสิ ฯ อถ โข อญฺญตโร ปุริโส ราชานำ มหาสุทสฺสนำ
อุปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจ สมาธิ โข เต มหาราช ตสฺส จกฺกรตนสฺส ปาตุภาวา-
ยาติ สาธุกำ อุปฏฺฐาสิ ยนฺนูน ทิวสสฺส ทิวสสฺส อจฺจเยน
เทวปาทานิ เทวปาทานิ ตสฺส จกฺกรตนสฺส อุปฏฺฐาเนน
สกฺกา สกฺกา อุปฏฺฐาตุนฺติ ฯ อถ โข อญฺญตโร ปุริโส ราชานำ
มหาสุทสฺสนำ ปริจารยมาโน ปริจารยการเณ อาปนฺโนสิ
สมาธิ โข เต ปุริส ตสฺส จกฺกรตนสฺส ปาตุภาวา-
ยาติ สาธุกำ อุปฏฺฐาสิ ตเทว ปริจารยการเณ ทิวสสฺส ทิวสสฺส อจฺ-
จเยน เทวปาทานิ เทวปาทานิ ตสฺส จกฺกรตนสฺส อุปฏฺฐาเนน

๑ ฉ. ราชา อาหนฺตุ มหาสุทสฺสนสฺสาติ ปาฐ ฉ ทิสฺสติ ฯ

មហាសុទស្សនសូត្រ ទុតិយភាណវារៈ ពោលអំពីបរិវិតក្កៈរបស់ព្រះបាទបរមសុទស្សនៈ

ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានកាជន៍ ក្រយៅស្មោយ ៨៤.០០០ ដែលពួកពិសេស នាំយកមកថ្វាយ តាំងល្ងាចតាំងព្រឹក ។ (២០) ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះឯង ដំរី ៨៤.០០០ តែងនាំគ្នាទៅកាន់ទីបម្រើព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ តាំងល្ងាចតាំងព្រឹក ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់បរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា ដំរីតាំង ៨៤.០០០នេះឯង តែងនាំគ្នាមកកាន់ទីបម្រើអញ តាំងល្ងាចតាំងព្រឹក បើដូច្នោះ លុះកាលកន្លងទៅបាន ១០០ ឆ្នាំ ។ សឹមឲ្យដំរី ៤២.០០០ ។ មកកាន់ទីបម្រើ (អាត្មាអញ) ម្តង ។ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ត្រាស់ហៅបរិនាយករតនៈមកថា ម្នាលបរិនាយករតនៈ សំឡាញ់ ដំរី ៨៤.០០០ នេះឯង តែងនាំគ្នាមកកាន់ទីបម្រើយើង តាំងល្ងាចតាំងព្រឹក ម្នាលបរិនាយករតនៈ សំឡាញ់ បើដូច្នោះ លុះកាលកន្លងទៅបាន ១០០ ឆ្នាំ ។ សឹមឲ្យដំរី ៤២.០០០ ។ មកកាន់ទី

សតេ សតេ ឧបដ្ឋាបេ អាគច្ឆន្តិ ។ ឯវំ នេកានិ អាយុន្តេ(๑) បរិហាយតេវេតំ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស បច្ចុស្សុតំ ។ អថខោ អាយុន្តេ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស អបរេន សមយេន វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន ទ្វេចត្តាឡីសំ ទ្វេចត្តាឡីសំ ឯកសហស្សានំ សតេ សតេ ឧបដ្ឋាបេ អាគមីសុ ។ អថខោ អាយុន្តេ សុភទ្ទាយ នេវិយា ពហុន្នំ វស្សានំ ពហុន្នំ វស្សសតានំ ពហុន្នំ វស្សសហស្សានំ(๒) អច្ចយេន ឯតទហោសិ ចិរំ ខោ មេ ភគិនី មហាសុទស្សនោ យុគន្ធរោ កាលាកតោ មហាសុទស្សនំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ អាយុន្តេ សុភទ្ទា នេវី ឥត្ថាគារំ អាមន្តេសិ ឯថ តុម្ហេ សីសន្ហាយថ បីតានិ វត្ថានិ ច្ចារុយថ ចិរំ ខោ នោ ភគិនី មហាសុទស្សនោ កាលាកតោ មហាសុទស្សនំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមេយ្យាមាតិ(๓) ។ ឯវំ អាយ្យេតិ ខោ អាយុន្តេ ឥត្ថាគារំ សុភទ្ទាយ នេវិយា បដិស្សុណិត្វា សីសន្ហាយិត្វា បីតានិ វត្ថានិ ច្ចារុបិត្វា

---

๑ ឱ. ម. ឯវំ មេវាតិ ខោ អាយុន្តេ ។ ๒ ឱ. វស្សសតសហស្សានំ ។ ๓ ឱ. ម. ឧបសង្កមិស្សាមាតិ ។

បម្រើយើងម្ចាស់ ។ បុនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ បរិនាយកវត័ន ឃុនទទួលព្រះ
ពាដន្ធុរ្ការ នៃព្រះឃាទមហាសុទស្សនៈថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ។ ម្នាល
អានន្ទ សម័យខាងក្រោយមក លុះកាលកន្លងទៅ ១០០ ឆ្នាំ ។ ដំរី
៨២.០០០ ។ ក៏នាំគ្នាមកកាន់ទីបម្រើ ព្រះឃាទមហាសុទស្សនៈម្ចាស់ ។ ។
ម្នាលអានន្ទ លុះកាលកន្លងទៅប្រើនឆ្នាំ ប្រើនរយឆ្នាំ ប្រើនពាន់ឆ្នាំ ព្រះ
នាងសុភទ្ទាទេវី ទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អាត្មាអញខានឃើញព្រះ
ឃាទមហាសុទស្សនៈ អស់កាលយូរមកហើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ
ចូលទៅគាល់ព្រះឃាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះ
នាងសុភទ្ទាទេវី ទ្រង់ត្រាស់ហៅ (ពួក) ស្រីស្នំថា នាងទាំងឡាយ ចូរមក
ចូរកក់ក្លាល ចូរដណ្តប់សំពត់ពណិលឿង យើងខានបានឃើញព្រះ
ឃាទមហាសុទស្សនៈ អស់កាលយូរមកហើយ យើងគួរនឹងចូលទៅគាល់
ព្រះឃាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកស្រីស្នំក៏ឃានទទួលព្រះ
ពាដសាន៍យនៃព្រះនាងសុភទ្ទាទេវីថា ព្រះនាងម្ចាស់ យ៉ាងនោះមែនហើយ
ដូច្នេះហើយក៏កក់ក្លាល ដណ្តប់សំពត់ពណិលឿង ដើរចូលទៅត្រង់ទី

ยเทน สุภทฺทา เถรึ เตนุปสงฺกมิ ฯ อถ โข อานนฺท-
สุภทฺทา เถรี ปริชายการามํ อาปเทสิ ตาปเสปิ
สมฺม ปริชายการาม ตถาคตสฺส เสยฺยา ทิวา นิกฺขา เอว
กิร ปหาสุทสฺสโน กิร มหาสุทสฺสนสฺส ทสฺส-
ชาย อุปสงฺกมิตพฺพาติ ฯ ฯา เถรีติ โข อานนฺท
ปริชายการามํ สุภทฺทาย เถริยา ปฏิสุณิตฺวา
ตถาคตสฺส เสยฺยา ตาปเสปิ สุภทฺทาย เถริยา ปฏิ-
ปาเทสิ ตาปสิ โข เต เถรี ตถาคตสฺส ยสฺส-
ชานิ กาลิ ปญฺญายิตฺถ ฯ อถ โข อานนฺท สุภทฺทา
เถรี ตถาคตสฺส สยา สยฺยา ตาปเสปิ ยเทน
ชมฺพู ทาสาโย เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ชมฺพู
ทาสิ เอตทโวจ อภิรุหิตฺวา ยเทน ปหาริยฺยปิ ตฺวา ชมฺ-
ทาสิ เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปหาริยฺยหสฺส ตฺวา ชมฺ-
ทาสฺส ปาทาปิ อาลตฺติตฺวา อฏฺฐาสิ ฯ อถ โข อานนฺท

ដែលព្រះនាងសុភទ្រាទេវីគង់ទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសុភទ្រាទេវី ទ្រង់ត្រាស់ហៅបរិនាយកវត័ន៍មកថា ម្នាលបរិនាយកវត័ន៍សំឡាញ់ អ្នកចូរទៅរៀបចំចតុរង្គិនីសេនា (ឲ្យយើង) ដ្បិតយើងមានបានជួបព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ អស់កាលយូរហើយ យើងនឹងចូលទៅគាល់ដើម្បីនឹងឲ្យបានជួប ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ បរិនាយកវត័ន៍ ទទួលព្រះពាក្យរបស់ព្រះនាងសុភទ្រាទេវីថា បពិត្រព្រះពាក្យទេវី យ៉ាងនេះហើយ ក៏រៀបចំចតុរង្គិនីសេនា ហើយក្រាបទូលព្រះនាងសុភទ្រាទេវីថា បពិត្រព្រះទេវី ចតុរង្គិនីសេនារបស់ព្រះនាង ខ្ញុំព្រះអង្គរៀបចំស្រេចហើយ ឥឡូវនេះ សូមព្រះនាងសំគាល់នូវកាលដែលគួរនឹងស្តេចចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសុភទ្រាទេវី មួយអន្លើដោយចតុរង្គិនីសេនានឹង (ពួក) ស្រីស្នំ ស្តេចសំដៅទៅរកធម្មប្រាសាទ លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឡើងទៅកាន់ធម្មប្រាសាទ ហើយស្តេចចូលសំដៅទៅរកកូដាគារដ្ឋានប្រចាំ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះសណ្ឋិតនៅមេទ្វារ នៃកូដាគារដ្ឋានប្រចាំ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ

ภวา ปหาสุทสฺสโน สงฺโข สุภฺโค[๑] นาม เหา
เสา[๒] มหาโส วิย ฉนกายสฺส สนฺติเก มหา-
วิยูหา กฺวาสาย นิกฺขมนฺโต อนฺตเส สุภงฺเค เนวิ
ทฺวารกาเม อาลมฺพิตฺวา ปิตา นิสฺสา สุภงฺเค เนวิ ฬาน-
ภาเค ฬาตฺวา เนวิ ตีณิ หา กาวิสีติ ฯ อถเหา อานนฺท
ภวา มหาสุทสฺสโน อมฺหากเม ปุพฺพิเส อาปนฺเสิ
ฬหิ ตุมฺเห อาคฺภา ปุพฺพิส มหาวิยูหา กฺวาสาย เสา-
วณฺณมยเม ปลฺลงฺเก นิหิตฺวา สพฺพเสาวณฺณมเย ตาล-
วเน ปฏิเสวิตาติ ฯ ฬหิ เนวาติ เหา อานนฺท เสา
ปุพฺพิเสา ราชา มหาสุทสฺสนสฺส ปฏิสฺสฺวา มหา-
วิยูหา กฺวาสาย เสาวณฺณมยเม ปลฺลงฺเก นิหิตฺวา
สพฺพเสาวณฺณมเย ตาลวเน ปฏิเสวิ ฯ อถเหา
อานนฺท ภวา มหาสุทสฺสโน ธมฺมิเกน ราเชน
สิหาเสยฺยา ตเมฺปสิ หาเนน หาเน อฏฺฐาย
สโต สมฺปชาโน ฯ

---

๑ ฉ. สงฺโข สุภวติ ๑ สิสฺสติ ฯ ๒ ฉ. ม. เหาติ สพฺเพ ฯ

ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ឮសូរសព្ទនោះហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា សំឡេងនោះ ដូចជាសំឡេងពួកជនច្រើននាក់ថ្ពក់ ហើយទ្រង់ស្តេចចេញពីកូដាគារដ៏ធ្ងាក់ ទ្រង់ទតទៅឃើញព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី កំពុងតែទ្រង់ព្រះសណ្តិតគោងមេទ្វារ លុះទតឃើញហើយ ទ្រង់មានព្រះពាក្យគ្រានធំព្រះនាងសុភទ្ទាទេវីថា នែនាងទេវី ចូរនាងបង្អង់នៅទីនុ៎ះសិន នាងកុំអាលចូលមក ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ត្រាស់ហៅបុរសម្នាក់មកថា ម្នាលបុរស អ្នកចូរមកនេះ ចូរទៅនាំយកបល្ល័ង្កមាស អំពីកូដាគារដ៏ធ្ងាក់ ទៅតាំងក្នុងតាលវ័ន (ព្រៃត្នោត) សុទ្ធតែមាស ។ ម្នាលអានន្ទ បុរសនោះ បានទទួលព្រះពាក្យនៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ដូច្នេះហើយ ក៏នាំយកបល្ល័ង្កមាស ចេញចាកកូដាគារដ៏ធ្ងាក់ ទៅតាំងក្នុងតាលវ័ន សុទ្ធតែមាស ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់សម្រេចសីហសេយ្យា ដោយខាងស្តាំ ទ្រង់តម្រួតព្រះបាទលើគ្នា ទ្រង់មានព្រះបតិសម្បជញ្ញៈ ។

(๒๑) อถโข อานนฺโท สุภทฺทาย เจวิยาย ปจฺจุ-
ยฺยาเสิ วิปฺปสนฺนานิ โข ตานิ ยาวญฺหิ มหาสุทสฺสน-
สฺส ปญฺจิยานิ ปติฏฺฐานานิ(๑) ฉวิวณฺณา ปริยาทานา มา
หาโว โข ภควา มหาสุทสฺสโน ตาลมตฺตาสีติ ๆ
ภควนฺตํ มหาสุทสฺสนํ ปจฺจุทาเจ สมานิ เต(๒) เจว
จตุภาสีตินครสหสฺสานิ ตสฺมาสาทสฺสนานิ
ปฏฺฐ เจว ฉนฺนํ ฉเจปิ ชีวิเต อเปกฺขา ตาเวปิ สมานิ
เต เจว จตุภาสีตินฺปาสาทสหสฺสานิ ฉมฺปฺปาสา-
ทปฺปมุขานิ ปฏฺฐ เจว ฉนฺนํ ฉเจปิ ชีวิเต อเปกฺขา
ตาเวปิ สมานิ เต เจว จตุภาสีตินฺกูฏาคารสา-
หสฺสานิ มหาวิยูหกูฏาคารปฺปมุขานิ ปฏฺฐ เจว ฉนฺนํ
ฉเจปิ ชีวิเต อเปกฺขา ตาเวปิ สมานิ เต เจว จตุ-
ภาสีตินฺลฏฺฐิสหสฺสานิ เสาวณฺณมยานิ รูปิยมยานิ
ธนฺตมยานิ มสารคลฺลมยานิ(๓) เสาณฺณกตฺถตานิ

---

๑ ฉ. ม. ปริสุทฺธา ฯ ๒ ฉ. สพฺพเสเตหิ ฯ ๓ ฉ. ม. สารมยานิ ฯ

(៤១) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ឥន្ទ្រិយរបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ថ្លាស្អាតណាស់តើ ព្រះឆវីវណ្ណផូរផង់ សូមព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ កុំទិវង្គតឡើយ ។ ទើបព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះ ទឹងព្រះបាទមហាសុទស្សនៈថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព នគរទាំង ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មាននគរកុសាវតីពជធានី ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះនគរទាំងនុ៎ះ សូមព្រះអង្គធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ប្រាសាទ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានធម្មប្រាសាទ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះប្រាសាទទាំងនោះ សូមព្រះអង្គធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កូដាគារប្រាសាទ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គ មានប្រាសាទឈ្មោះកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ទាំងនុ៎ះ សូមព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បល្ល័ង្ក ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ ជាបល្ល័ង្កមាស ប្រាក់ ភ្នំក កែវមរកត ដែលក្រាល

បដិសម្ភិទានំ(๑) បដិសម្ភិទាសុ តាសុ តាសុ អនន្តរិយិកសម្ភវបម្ភុតិ-

វណ្ណានំ សទ្ធម្មវច្ឆនានំ(๒) ឧភតោលោហិតកុបជាតានំ

ឯតេ ទេវ ធម្មំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ

ឥមានំ តេ ទេវ ចតុន្នសីតិធាតុសហស្សានំ សោវណ្ណា-

លង្ការានំ សោវណ្ណធជានំ ហេមជាលបដិច្ឆន្នានំ ឧ-

ភោសុ ជាតកេ ជនបម្ភុខានំ ឯតេ ទេវ ធម្មំ ជនេហិ ជីវិតេ

អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានំ តេ ទេវ ចតុន្នសីតិអស្សរ-

សហស្សានំ សោវណ្ណាលង្ការានំ សោវណ្ណធជានំ

ហេមជាលបដិច្ឆន្នានំ វលាហកអស្សរាជបម្ភុខានំ

ឯតេ ទេវ ធម្មំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ

---

๑ ឧ. បដិសម្ភិទានីតិ ន វិស្សជ្ជិ ។ ๒ ឧ. ។ ឥមំ បាឋំ បច្ចន្តរណាទិ សទ្ទវច្ឆទ្ធាតំ ។

ដោយសំពត់ធ្វើដោយកេមសត្វ មានរូបសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើដោយកេមសត្វ មានពណ៌ស ក្រាលដោយសំពត់ ធ្វើដោយកេមសត្វ មានផ្កាចន្ទ្រោម ក្រាលដោយកម្រាលស្បែកប្រើសយ៉ាងល្អ មានខ្ទើយពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ព្រមទាំងមានពិតាន ក៏ពណ៌ក្រហមដូចគ្នា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះបល្ង្កទាំង ៤ នុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានដំរីឈ្មោះឧបោសថនាគរាជ ជាប្រធាន សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះដំរីទាំង ៤ នុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេះ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានសេះឈ្មោះវលាហកអស្វរាជ ជាប្រធាន សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះសេះទាំង ៤ នុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត

ឥមានិ តេ ទេវ ចត្តារិ សីតានិ ឥសិសហស្សានិ សីហចម្ម-
វាសានិ ព្យគ្ឃចម្មវាសានិ ទីបិចម្មវាសានិ បណ្ហកម្ព-
លវាសានិ សោរច្ចាលង្ការានិ សោរច្ចាធជានិ ហោ-
មជាលបរិដ្ឋន្ទានិ វេជយន្តរថបរិមុខានិ ឯត្ត ទេវ ឆន្ទំ
ជនេហិ ដីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចត្តា-
រិសីតិមណិសហស្សានិ មណិរតនបរិមុខានិ ឯត្ត ទេវ
ឆន្ទំ ជនេហិ ដីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ
ចត្តារិសីតិឥត្ថីសហស្សានិ ឥត្ថីរតនបរិមុខានិ ឯត្ត ទេវ
ឆន្ទំ ជនេហិ ដីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ
ចត្តារិសីតិគហបតិសហស្សានិ គហបតិរតនបរិមុខានិ
ឯត្ត ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ដីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ
តេ ទេវ ចត្តារិសីតិខត្តិយសហស្សានិ អនុយន្តានិ
បរិណាយករតនបរិមុខានិ ឯត្ត ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ដីវិតេ

ចហាសុទស្សនសូត្រ ទុតិយភាណវារៈ ពោលអំពីការក្រាបបង្គំទូលរបស់ព្រះនាងសុភទ្រាទៅ
បពិត្រព្រះសម្មតិទេព រយៈ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានវេឋយន្ត-
រថជាប្រធាន ដែលពាសដោយស្បែកសីហៈ ស្បែកខ្លាំង ស្បែកខ្លាដម្បង
ពាសដោយសំពត់កម្ពល មានពណ៌លឿង មានអលង្ការមាស មាន
ទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូម
ទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះពលរថទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវ
សេចក្តីអាល័យក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កែវមណី ៨៤.០០០
របស់ព្រះអង្គទាំងនេះ មានមណិរតន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព
សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះមណិរតន៍ទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើ
នូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ស្ត្រី ៨៤.០០០
របស់ព្រះអង្គនេះ មានឥត្ថីរតន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូម
ព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះស្ត្រីទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវ
សេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គហបតី ៨៤.០០០
របស់ព្រះអង្គនេះ មានគហបតិរតន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព
សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះគហបតីទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើ
នូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកក្សត្រិយ៍
៨៤.០០០នេះ សុទ្ធតែជាអ្នកចុះចូលព្រះអង្គ មានបរិនាយករតន៍ជាប្រធាន
បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះពួក

អបេក្ខំ ករោមិ ឥមានិ តេ ទេវ ចត្តារិ សីតានិ នេក្ខ-
ម្មាសញ្ញានិ ព្យាបាទសញ្ញានិ កាមសុខគារវាណានិ ឯត្ត ទេវ
ឆដ្ឋំ ឧបេមិ ឯវំ តេ អបេក្ខំ ករោមិ ឥមានិ តេ ទេវ
ចត្តារិ សីតានិ ភូតកោដិសមាសញ្ញានិ ខោមសុខុមានិ កប្ប-
សិកសុខុមានិ កោសេយ្យសុខុមានិ កម្ពលសុខុមានិ
ឯត្ត ទេវ ឆដ្ឋំ ឧបេមិ ឯវំ តេ អបេក្ខំ ករោមិ
ឥមានិ តេ ទេវ ចត្តារិ សីតានិ ជាលិនិកាសមាសញ្ញានិ
សាយំ ទាតំ ភត្តាភិហារកេ អតិហារយិត្ត ឯត្ត ទេវ
ឆដ្ឋំ ឧបេមិ ឯវំ តេ អបេក្ខំ ករោមីតិ ។

ក្សត្រិយ៍ទាំងនុ៎ះ សម្រេចនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រ
ព្រះសម្មតិទេព មេគោ ៨៤.០០០ សម្រាប់តែបង្ហូរយកទឹកដោះ របស់
ព្រះអង្គនេះ មានការជំនាញ សម្រាប់តែង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូម
ទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះមេគោទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវ
សេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សំពាត់ ៨៤.០០០
កោដិ របស់ព្រះអង្គទាំងនេះ ជាសំពាត់ដែលបត្បាញ ដោយសម្បកឈើ
មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើ
ដោយសូត្រមានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់កម្ពលគឺសំពាត់ដែលបត្បាញ ដោយរោម
សត្វ មានសាច់ដ៏ល្អិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តី
ស្រឡាញ់ ចំពោះសំពត់ទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះ
ជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ភាជន៍ក្រយាស្មោយ ៨៤.០០០ របស់ព្រះ
អង្គទាំងនេះ ដែលពួកពិសេសទាំយកមកថ្វាយ ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក បពិត្រ
ព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះភាជន៍
ក្រយាស្មោយទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត ។

ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឱឡារិកំ ខោ មំ តុំ ឧទាយិ ឥង្ឃ ភគ្គវា ភគ្គវា មញ្ញេ សុគតោ សុគតោ មញ្ញេ[1] សម្មុខាបេតំ តុំ ច បន មំ តុំ បច្ឆិមេ កាលេ អនិង្ឃេ អភគ្គេ អមញ្ញេ សម្មុខាបេតំ សម្មុខាបេតំ ។ ភគ្គវា ហិ តំ ឧទាយិ សម្មុខាបេតំ ។ ឯវំ ខោ មំ តុំ ឧទាយិ សម្មុខាបេតំ សព្ពេហេវ បិយេហិ[2] មនាបេហិ ឆឆាភាវេ វិឆាភាវេ អញ្ញថាភាវេ មា ខោ តុំ ឧទាយិ សាមេក្ខោ កាលមកាសិ ទុក្ខោ សាមេក្ខស្ស កាលកិរិយា ភវិស្សតិ ច សាមេក្ខស្ស កាលកិរិយា ឥមានិ តេ ឧទាយិ ចតុប្បទិកានិ គាថាសហស្សានិ កុសាវតី-

---

១ ម. ភគ្គវេហិ បិយេហិ មនាបេហិ ។ ២ ខ. សម្មុខាបេតំ សព្ពេហេវ ឧទាយិ បិយេហិ ។ ម. សម្មុខាបេតំ សព្ពេហេវ ឧទាយិ បិយេហិ ។

ข้าแต่พระองค์ ก็เมื่อพระนางสุภัททาเทวี ทูลขอเช่นนี้แล้ว พระเจ้าเวสสภูมหาสุทัสสนะ ได้ตรัสกับพระนางสุภัททาเทวีว่า ดูก่อนนางผู้เจริญ เธอจงรีบไปเถิด เธอจงรีบไปเถิด เธอไม่ควรเพื่อจะรอช้า ดูก่อนนางผู้เจริญ

ភគវាតិបមុខានំ ឯត្ថ នេវ ឆន្ទំ បដមា ដីរិតេ
អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ នេវ ចតុភសី-
តិប្បាសាធសហស្សានិ ។ បេ ។ មា អកាសិ
ឥមានិ តេ នេវ ចតុភសីតិក្ខជាតារសហស្សានិ
។ បេ ។ មា អកាសិ ឥមានិ តេ នេវ ចតុភ-
សីតិបល្លង្កសហស្សានិ សោវណ្ណមយានិ រូបិយមយា-
និ ធញ្ញមយានិ មសារកប្បមយានិ តោណកត្ថតានិ
បដិកត្ថតានិ បដលិកត្ថតានិ កេធលិមិតបវ្បរបវ្បច្ឆត្ត-
រណានិ សឧត្តរច្ឆទានិ ឧភតោលោហិតកូបធានានិ
ឯត្ថ នេវ ឆន្ទំ បដមា ដីរិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ

ភណ្ឌាគារ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់លះបង់នូវសេចក្តី
ស្រឡាញ់ច័ពោះនគរ ចាំងនុះចេញ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុង
ព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ច្រាសាទ ៨៤.០០០ របស់ព្រះ
អង្គចាំងនេះ ។ បេ ។ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ
បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កូដាគារដ្ឋាន ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ ។ បេ ។
សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព
បល្ល័ង្ក ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ សុទ្ធសឹងតែមាស ច្រាក់ ក្នុក តែរមរ-
កត ក្រាលដោយសំពត់ ធ្វើដោយរោមសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់
ធ្វើដោយរោមសត្វមានពណ៌ស ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើ ដោយរោមសត្វ
មានផ្កាចង្កោម ក្រាលដោយកម្រាលដ៏ល្អ ដែលធ្វើដោយសែ្បកប្រើស មាន
ខ្នើយ ពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ព្រមទាំងពិតាន ពណ៌ក្រហមទាំងសង
ខាង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះ
បល្ល័ង្កចាំងនុះចេញ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ

ฯ อหนฺติ เตน เขตฺเตน ตสฺมิญฺหิ สีตนฺตเร สมาสฺสาสิ เสา-
ฬฺหาลงฺกาเรน เสาฬฺหชาติยา เสาฬฺหกุลวเสน ปมชฺชิตฺวา
ขตฺติยสตนฺตเร ขตฺติยมหาสาลกุเล นิพฺพตฺติ ตสฺส เขตฺเต ยถา
ปนาหนฺติ อิเมสุ ปน อกฺขเรสุ อหนฺติ เตน เขตฺเต ตสฺมิญฺหิ
สีตนฺตเร อสฺสาสิ สมาสฺสาสิ เสาฬฺหาลงฺกาเรน เสา-
ฬฺหชาติยา ปมชฺชิตฺวา ปาโตว อสฺสภณฺฑมาทาย นิพฺพตฺติ ตสฺส เขตฺเต อิเมสุ
ปน อกฺขเรสุ อหนฺติ เตน เขตฺเต ตสฺมิญฺหิ สีตนฺตเร ปสาทสมา-
สฺสาสิ สีลาจารมริยาทาย ปฺญฺญาจารมริยาทาย ทิฏฺฐิจารฺ-
มริยาทาย ปณฺฑิจฺจมริยาทาย เสาฬฺหาลงฺกาเรน
เสาฬฺหชาติยา ปมชฺชิตฺวา เวชยนฺตรถมา-
รุยฺหาติ ปน อิเมสุ ปน อกฺขเรสุ อิเมสุ เขตฺเต อหนฺติ มา อกาสิ

មហាសុទស្សនសូត្រ ទុតិយភាណវារៈ ពោលអំពីព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ អានព្រះបន្ទូលតប
បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានដំរីឈ្មោះ
ឧបោសថាគាជ ជាប្រធាន សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស
បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះ
បង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងដំរីទាំង+នុ៎ះចេញ សូមទ្រង់ កុំធ្វើនូវសេចក្តី
អាល័យ ក្នុងព្រៃដំរីឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេះ ៨៤.០០០
របស់ព្រះអង្គនេះ មានសេះឈ្មោះ វលាហកអស្សរាជ ជាប្រធាន
សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស
បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះសេះ
ទាំង+នុ៎ះចេញ សូមទ្រង់ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រៃដំរីឡើយ
បពិត្រព្រះសម្មតិទេព រាជរថ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មាន
វិជយន្តរថ ជាប្រធាន ដែលពាសដោយស្បែកសីហៈ ដោយស្បែក
ខ្លាធំ ដោយស្បែកខ្លាដំបង ដោយសំពត់កម្ពល មានពណ៌លឿង
សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស
បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះរាជ-
រថទាំង+នុ៎ះចេញ សូមទ្រង់ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រៃដំរីឡើយ

ฯมานิ เต เทว จตฺตาสีตินฺนาสหสฺสานิ นคริ-

ราชธานิยา มูลา เอว เทว ชนฺโท ปวตฺโต ตีหิเต อเนกานิ

ยา อกาสิ ฯมานิ เต เทว จตฺตาสีตินฺนาสหสฺส-

หาสฺสานิ สุภทฺทาเทวิยา มูลา เอว เทว ชนฺโท ปวตฺโต

ตีหิเต อเนกานิ ยา อกาสิ ฯมานิ เต เทว จตฺตา-

สีตินฺนหาปตินิสหสฺสานิ นหาปตินิราชธานิยา มูลา เอว

เทว ชนฺโท ปวตฺโต ตีหิเต อเนกานิ ยา อกาสิ ฯมานิ

เต เทว จตฺตาสีตินฺนขตฺติยสหสฺสานิ อนุยนฺตานิ

ปริณายกรานิยา มูลา เอว เทว ชนฺโท ปวตฺโต

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កែវមណី ๘๔.๐๐๐ របស់ព្រះអង្គនេះ មាន មណិរតន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់លះបង់នូវសេចក្តី ស្រឡាញ់ ចំពោះកែវមណីចាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តី អាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ស្ត្រី ๘๔.๐๐๐ របស់ ព្រះអង្គនេះ មានព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះស្ត្រីចាំងនុ៎ះចេញ សូម ព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គហបតី ๘๔.๐๐๐ របស់ព្រះអង្គនេះ មានគហបតិរតន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះ គហបតីចាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត ឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកក្សត្រិយ៍ ๘๔.๐๐๐ របស់ព្រះអង្គនេះ មានបរិនាយករតន៍ ជាប្រធាន ជាអ្នកបុះបូល បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះក្សត្រិយ៍ចាំងនុ៎ះចេញ

ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមាយ តេ ទេវ ចតុរាសី-
តិនគរសហស្សានំ ឧបរាជជាយ តំ សុបជារណាយ
ឯតទវោច បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមាយ
តេ ទេវ ចតុរាសីតិវត្ថុសហស្សានំ ខោមសុខុមានំ
កប្បាសិកសុខុមានំ កោសេយ្យសុខុមានំ កម្ពល-
សុខុមានំ ឯតទវោច បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អ-
កាសិ ឥមាយ តេ ទេវ ចតុរាសីតិហត្ថិសហស្សា-
និ សាយំ ទាតំ កត្តាតិហារេ អភិហារយិត្ថ ឯតទ ទេវ
ឆដ្ឋ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសីតិ ។ ឯវំ
វុត្តេ អាយស្មា សុភទ្ទោ ទេវំ បរោធេំ អស្សូនិ បវត្តេសិ ។

សូមព្រះអង្គ កុំឆ្លើនូវសេចក្តីគាល់យ ក្នុងព្រះដំរីតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មេគោ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ សម្រាប់តែបង្ករ (យកទឹកដោះ) មានភាជន៍សំរិទ្ធិ សម្រាប់ត្រង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះមេគោទាំង៨ទុះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំឆ្លើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះដំរីតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សំពត់៨៤.០០០ គោដំ របស់ព្រះអង្គនេះ ជាសំពត់ដែលត្បាញដោយសម្បកឈើមានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់កម្ពលគឺសំពត់ ត្បាញដោយរោមសត្វ មានសាច់ដ៏ល្អិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះសំពត់ទាំងនោះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំឆ្លើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះដំរីតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ភាជន៍ក្រយាស្វាយ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ ដែលពួកពិសេស តែងនាំយកកត្តមកថ្វាយ ទាំងល្ងាច ទាំងព្រឹក បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះភាជន៍ក្រយាស្វាយ ទាំងនោះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំឆ្លើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះដំរីតឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើព្រះចាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានព្រះពាដនុង្គារបង្គាប់ឲ្យនាងទេវី រៀបចំយ៉ាងនេះហើយ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងសោយសោក ស្រក់ទឹកព្រះនេត្រ ។

អថខោ អានន្ទ សុភទ្ធោ នេវ័ អស្សរិ បមជ្ជិត្វា
ភជាំ មហាសុទស្សនំ ឯតទវោច សាធ្វេហេវ នេវ
បិយេហិ មនាបេហិ នានាភាវេ វិនាភាវេ អញ្ញថាភាវេ
មា ខោ ត្វំ នេវ សាបេក្ខោ តាលមតាសិ ទុក្ខា
សាបេក្ខស្ស តាលកិរិយា តវហិតា ច សាបេក្ខស្ស
តាលកិរិយោ ឥមានិ ខោ តេ នេវ ចតុរាសីតិនគរ-
សហស្សានិ តុសារតិភជានិបមុខានិ ឯត្ត នេវ ឆន្ទំ
បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អតាសិ ឥមានិ តេ
នេវ ចតុរាសីតិបាសាទសហស្សានិ ធម្មបាសាទប្ប-
មុខានិ ឯត្ត នេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អ-
តាសិ ឥមានិ តេ នេវ ចតុរាសីតិកុជាតារសហស្សានិ
មហារិយូហកុជាតារប្បមុខានិ ឯត្ត នេវ ឆន្ទំ បជហ

ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះទាឋសុភទ្ទាទេវី ទ្រង់ដួតទឹកព្រះនេត្រ ហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេចក្តីវិនាសគ្រាត់ប្រាស ឃ្លៀងឃ្លាតចាកសត្វនឹងសង្ឃារ ទាំងពួង ដែលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត (រមែងមានដល់ព្រះអង្គ) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ កុំទិង្គត ប្រកបដោយសេចក្តីអាល័យ ឡើយ (ព្រោះថា) កាលកិរិយារបស់បុគ្គល ដែលមានសេចក្តីអាល័យ តែងនាំមកនូវទុក្ខ មួយទៀត កាលកិរិយារបស់បុគ្គលដែលអានសេចក្តីអាល័យ អ្នកប្រាជ្ញតែងតិះដៀល បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ឯនគរទាំង ๘๔.๐๐๐ របស់ព្រះអង្គនេះ មាននគរកុសាវតីពជាធានី ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីអាល័យ ចំពោះនគរទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ប្រាសាទ ๘๔.๐๐๐ របស់ព្រះអង្គនេះ មានធម្មប្រាសាទ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះប្រាសាទទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កូដាគារដ្ឋាន ๘๔.๐๐๐ របស់ព្រះអង្គនេះ មានកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះកូដាគារដ្ឋានទាំងនុ៎ះចេញ

ฉีกิเตฯ อเปกฺขาฯ หิ อคารสฺมิ ฐิตาปิ เตฯ เนว ตณฺหาสีตลสฺสาสหสฺสาปิ เสวนฺตาฯ ฉณฺณมยาปิ รูปิยมยาปิ สุวณฺณมยาปิ มณิมยาปิ เวฬุริยมยาปิ ผลิกมยาปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณาปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณาปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณาปิ ตาลปนฺติโย ตาลปนฺติโย ตาลปนฺติโย ปริวาเรตฺวา ติฏฺฐนฺติ เอวเมว โขฯ ภิกฺขเวฯ ฉณฺณมยาปิ รูปิยมยาปิ สุวณฺณมยาปิ มณิมยาปิ เวฬุริยมยาปิ ผลิกมยาปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณาปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณาปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณาปิ ตาลปนฺติโย ตาลปนฺติโย ตาลปนฺติโย ปริวาเรตฺวา ติฏฺฐนฺติ ฯ ตตฺถ เนว ตณฺหาสีตลสฺสาสหสฺสานิ เสวนฺตาฯ ฉณฺณมยานิปิ เสวนฺตาฯ รูปิยมยานิปิ เสวนฺตาฯ สุวณฺณมยานิปิ เสวนฺตาฯ มณิมยานิปิ เสวนฺตาฯ เวฬุริยมยานิปิ เสวนฺตาฯ ผลิกมยานิปิ เสวนฺตาฯ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณานิปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณานิปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณานิปิ ตาลปนฺติโย ตาลปนฺติโย ตาลปนฺติโย ปริวาเรตฺวา ติฏฺฐนฺติ ฯ ตตฺถ เนว ตณฺหาสีตลสฺสาสหสฺสานิ เสวนฺตาฯ ฉณฺณมยานิปิ เสวนฺตาฯ รูปิยมยานิปิ เสวนฺตาฯ สุวณฺณมยานิปิ เสวนฺตาฯ มณิมยานิปิ เสวนฺตาฯ เวฬุริยมยานิปิ เสวนฺตาฯ ผลิกมยานิปิ เสวนฺตาฯ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณานิปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณานิปิ ตาลกฺขนฺธปฺปมาณานิปิ ตาลปนฺติโย ตาลปนฺติโย ตาลปนฺติโย ปริวาเรตฺวา ติฏฺฐนฺติ ฯ ตตฺถ เนว ตณฺหาสีตรชสหสฺสานิ

សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បល្ង័ង ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ សុទ្ធតែមាស ប្រាក់ ភ្នុក កែវមរកត ដែលក្រាលដោយសំពត់ធ្មៃ ដោយរោមសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់ធ្មៃដោយរោមសត្វ មានពណ៌ស ក្រាលដោយសំពត់ធ្មៃដោយរោមសត្វមានផ្កាចង្កោម ក្រាលដោយកម្រាលដ៏ល្អដែលធ្វើដោយស្បែកប្រើសមានខ្នើយពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ព្រមទាំងពិតានពណ៌ក្រហម ទាំងសងខាង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះបល្ង័ងទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គកុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរី ៨៤.០០០ មានទុប្បោសឋនាគពជ ជាប្រធានរបស់ព្រះអង្គនេះ សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គលះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះដំរីទាំងនុ៎ះចេញ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេះ ៨៤.០០០ មានសេះឈ្មោះវលាហកអស្សពជ ជាប្រធានរបស់ព្រះអង្គនេះ សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះសេះទាំងនោះចេញ សូមព្រះអង្គកុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេពរថ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គ

สีมาปริจฺเฉทกานิ ปาตฺวนฺตรปริจฺเฉทกานิ นทีปริจฺเฉทกานิ
ปณฺฑุกมฺพลปริจฺเฉทกานิ สตฺถาณาสณฺฐานานิ สตฺถาณาป-
ฏานิ เหมตลปฏิจฺฉนฺนานิ เวฬุยนฺตปฏิมุกฺขานิ
ฬฺหํ เนว ตสฺมึ ปเทเส ปวิสติ อเปกฺขํ หิ อกาสิ
ฬมานิ เต เนว จตุกาสีตมณิสหสฺสานิ
มณิตนฺตปฏิมุกฺขานิ ฬฺหํ เนว ตสฺมึ ปเทเส ปวิสติ
อเปกฺขํ หิ อกาสิ ฬมานิ เต เนว จตุกาสีติ-
ฬตฺถิสหสฺสานิ ฬตฺถิตนฺตปฏิมุกฺขานิ ฬฺหํ เนว ตสฺมึ
ปเทเส ปวิสติ อเปกฺขํ หิ อกาสิ ฬมานิ เต
เนว จตุกาสีตหตฺถิสหสฺสานิ หตฺถิตนฺตปฏิ-
มุกฺขานิ ฬฺหํ เนว ตสฺมึ ปเทเส ปวิสติ อเปกฺขํ หิ อ-
กาสิ ฬมานิ เต เนว จตุกาสีติรถสหสฺสานิ

នេះ មានវេជយន្តរថ ជាប្រធាន ដែលពាសដោយស្បែកសីហៈ ដោយស្បែកខ្លាធំ ដោយស្បែកខ្លាដំបង ដោយសំពត់កម្ពល មានពណ៌ល្បឿង មានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទចាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គលះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះពជរថទាំង+នុះចេញ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កែវមណី ៨៤.០០០ មានមណិរតន៍ ជាប្រធាន របស់ព្រះអង្គនេះ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះកែវមណីទាំង+នុះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកស្ត្រី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានឥត្ថីរតន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះស្ត្រីទាំង+នុះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកគហបតី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានគហបតិរតន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះគហបតីទាំង+នុះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកកន្ត្រៃយ៍ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ

អនุปุพฺเพน ปริณายกรตนสมฺปตฺติ ฯเปฯ ตสฺส ขฺวาหํ

ปชาปติ ภวิสฺสามิ អเปกฺขิตา มา អคารสฺมา អនគារิយំ តេ ទេវ

ចតุរាសីតិនគรសหสฺสานิ ឧបาសฺสนฺทานิ តំសុបฺ-

ปាรណាทิ ฯเปฯ តสฺส ខฺวาหំ ปชาปติ ภวิสฺสามิ អเปกฺขิតា

មា អគារสฺมา អនគារิយំ តេ ទេវ ចតุរាសីតិគฺគោជិស-

หสฺสានิ ភោមសុខุមានំ ភបฺปសិភសុខุមានំ ភោ-

សេយฺยសុខุមានំ ភឆฺឌសុខุមានំ ฯเปฯ តสฺส ខฺវាហំ

ปชาปติ ភวิสฺสามิ អเปกฺขិតា មា អគារสฺมា អនគារិយំ តេ

ទេវ ចតุរាសីតិហត្ថិសហสฺសានิ សាយំ ហាតំ

ភទฺទកំហារេ អភิហารយិตฺถ ฯเปฯ តสฺส ខฺវាหំ ปชาปติ

ภวิสฺสามิ អเปกฺขิตา មា អគារสฺมិ ฯ

ចម្រើនសុខសួស្ថីសួស្តី ទុនិងភាពវាវែង ការក្រាបទូលអនុញ្ញាតពីព្រះបរមសុខសួស្ថី
មានបរិនាយកវត្តន៍ ជាប្រធាន ជាអ្នកចុះចូលព្រះអង្គ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះពួកក្សត្រិយ៍ ទាំង+នុះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំឆ្នើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មេគា ៨៤.០០០ សម្រាប់តែបង្ហិរ (យកទឹកដោះ) មានភាជន៍សំរិទ្ធិ សម្រាប់ត្រង់ របស់ព្រះអង្គនេះ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះមេគាទាំង+នុះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំឆ្នើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សំពត់ ៨៤.០០០ កោដិ របស់ព្រះអង្គនេះ ជាសំពត់ដែលធ្វើដោយសម្បកឈើ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់កម្ពលគឺសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានសាច់ដ៏ល្អិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គលះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះសំពត់ទាំង+នុះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំឆ្នើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ភាជន៍ក្រយាស្មោយ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ ដែលពួកពិសេស ទាំងក្សត្តមកថ្វាយ ទាំងក្សាចទាំងព្រឹក បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះភាជន៍ក្រយាស្មោយ ទាំង+នុះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំឆ្នើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ ។

(២២) អថខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ន ចិរំយេវ[1] កាលមកាសិ ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ ភិក្ខុនោ តិស្ស វា តិក្ខុនិយា វា មន្ទុញ្ជំ ភោជនំ ភុត្តាវិស្ស កត្តសម្មុនោ ហោតិ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស មរណន្តិកា វេទនា អហោសិ ។ កាលកតោ ច អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ សុគតំ ព្រហ្មលោកំ ឧបបជ្ជិ ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ កុមារកីឡំ កីឡិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឱបវដ្ដំ គាវេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ រជ្ជំ គាវេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ តិំសា ភូតោ ឆម្មេ ចាសាទេ ព្រហ្មចរិយំ អចរិ[2] ។ សោ ចតូសុ ភេ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ ។

(២៣) សិយា ខ្វ ខោ បនានន្ទ[3] ឯវមស្ស អញ្ញោ ឆ្លង តេន សមយេន រាជា មហាសុទស្សនោ អហោសីតិ ន ខោ បនេតំ អានន្ទ ឯវំ ទដ្ឋព្ពំ

---

១ ម. ឆបិរស្សេវ ។ ២ ម. បរិ ។ ៣ ម. សិយា ភោ បន តេ អានន្ទ ។

(៤៤) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះឯង មិនយូរប៉ុន្មាន ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ស្តេចក៏ទ្រង់ទិវង្គតទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ គហបតីក្តី កូនគហបតីក្តី កាលបើបរិភោគភោជន ជាទីពេញចិត្តហើយ រមែងកើតសេចក្តីពុលថ្នាយដ៏ធ្ងន់ដេក យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ព្រះអង្គក៏សោយទុក្ខវេទនា មានមរណៈជាទីបំផុត ប្រហែលប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ លុះដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ទិវង្គតផុតទៅ ហើយទ្រង់បានទៅកើតឯសុគតិព្រហ្មលោក ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ក្រសាលល្បែងដោយសភាពជាកុមារអស់ ៨៤.០០០ ឆ្នាំ ទ្រង់ទទួលទីជាឧបរាជ្យអស់ ៨៤.០០០ឆ្នាំ ទ្រង់សោយរាជ្យអស់ ៨៤.០០០ ឆ្នាំ ទ្រង់ភេទជាឃរាវាស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងធម្មប្បាសាទ អស់ ៨៤.០០០ ឆ្នាំ ។ ព្រះអង្គចំរើនព្រហ្មវិហារធម៌ទាំង ៤ លុះរំលាងពងកាយ ខាងមុខអំពីមរណភាព ក៏ទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

(៤៥) ម្នាលអានន្ទ បើមានពាក្យឆ្ងល់ យ៉ាងនេះថា ក្នុងសម័យនោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ជាបុគ្គលដទៃ (ក្រៅពីពោធិសត្វ) ឬ ម្នាលអានន្ទ ដំណើរនេះ បុគ្គលមិនគប្បីឃើលឃើញ យ៉ាងនោះឡើយ

อหนฺ เหตุ สมเยน ภควา มหาสุญฺญตาวิหาเร อโนสึ มม តាំង ចតุกสีติยา สหสฺสานิ តាំង ចតុកសីតិយា សហស្សានិ ភิกฺขู ภิกฺขุปริสาย តាំង ចតុកសីតិយា ភិក្ខុបរិសាយ ปริวุโต តាំង ចតុកសីតិយា បរិវុតោ ปุรตฺถิมาย ទិសาย តាំង ចតុកសីតិយា ទិសាយ ปุรตฺถิมาย ทิสาย ปุรตฺถิมาย ทิสาย ปุรตฺถิมาย ทิสาย

បរិភាសុទស្សនវត្ថុ ទុតិយភាណវារៈ បណ្ឌិតជាតិរបស់ព្រះជាម្ចាស់បរិភាសុទស្សនៈ

តថាគត ឋានកើតជាព្រះចក្កវត្តិមហាសុទស្សនៈ ក្នុងសម័យនោះ នគរ ៨៤.០០០ មានកុសាវតីពជធានី ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត ប្រាសាទ ៨៤.០០០ មានធម្មប្បាសាទ ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត កូដាគារដ្ឋាន ៨៤.០០០ មានកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត បល្ល័ង្ក ៨៤.០០០ ដែលជាមាស ប្រាក់ ក្នុក តែវមរកត ក្រាលដោយសំពត់ ធ្វើដោយរោមសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានពណ៌ស ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានផ្កាចង្កោម ក្រាលដោយកម្រាលដ៏ល្អ ដែលធ្វើដោយស្បែកប្រើស មានខ្នើយពណ៌ក្រហម តាំងសងខាង តាំងពីតាន់ក៏មានពណ៌ក្រហម តាំងសងខាងនោះ ជារបស់តថាគត ដំរី ៨៤.០០០ មានដំរីឈ្មោះឧបោសថនាគរាជជាប្រធាន សំដីមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាសនោះ ជារបស់តថាគត សេះ ៨៤.០០០ មានសេះវលាហកអស្សរាជជាប្រធាន សំដីមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាសនោះ ជារបស់តថាគត រាជរថ ៨៤.០០០ មានរាជយន្តរថ

សីហាចម្មបរិភាគដំ ព្យគ្ឃចម្មបរិភាគដំ ដីបិចម្មបរិភា-
គដំ បណ្ដុកម្ពលបរិភាគដំ សោវណ្ណាលង្ការដំ សោ-
វណ្ណាឆជាដំ ហោមជាលប្បដិច្ឆន្នាដំ វេដយន្តរថប្បមុខានំ
មម តាដំ ចតុរាសីតិមណិសហស្សានំ មណិរតន-
ប្បមុខានំ មម តាដំ ចតុរាសីតិឥត្ថីសហស្សានំ
សុភន្ទាទេវីបមុខានំ មម តាដំ ចតុរាសីតិគហបតិ-
សហស្សានំ គហបតិរតនប្បមុខានំ មម តាដំ ច-
តុរាសីតិខត្តិយសហស្សានំ អនុយន្តានំ បរិជាយ-
ការតនប្បមុខានំ មម តាដំ ចតុរាសីតិនេគមសហ-
ស្សានំ ឧបាសជ្ឈានំ កាំសុបជារណាដំ មម តាដំ
ចតុរាសីតិវត្ថកោដិសហស្សានំ ខោមសុខុមានំ កប្បា-
សិកសុខុមានំ កោសេយ្យសុខុមានំ កម្ពលសុខុ-
មានំ មម តាដំ ចតុរាសីតិថាលិបាកសហស្សានំ
សាយំ បាតំ ភត្តាភិហារេ អភិហារយិត្ថ តេសំ ខោ
បនាហ ចតុរាសីតិនគរសហស្សានំ ឱតរោវ តំ
ឯតរហិ យោតិ យំ តេន សមយេន អជ្ឈាវសាមិ

ជាប្រធាន ដែលពាសដោយស្បែកសីហៈ ដោយស្បែកខ្លាឃ្មុំ ដោយស្បែកខ្លាដំបង ដោយសំពត់កម្ពល មានពណ៌លឿង មានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាសនោះ ជារបស់តថាគត តែវមណី ៨៤.០០០ មានមណីរតន៍ ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត ស្ត្រី ៨៤.០០០ មាននាងសុភទ្រាទេវី ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត គហបតី ៨៤.០០០ មានគហបតិរតន៍ ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត ពួកក្សត្រិយ៍ ៨៤.០០០ មានបរិនាយករតន៍ ជាប្រធាន ជាអ្នកចុះចូលនោះ ជារបស់តថាគត មេគោ ៨៤ ០០០ សម្រាប់រុតបង្ហូរ (យកទឹកដោះ) មានភាជន៍សំរិទ្ធិ សម្រាប់ត្រង់នោះ ជារបស់តថាគត សំពត់ ៨៤.០០០ កោដិ ជាសំពត់ធ្វើដោយសម្បកឈើ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានសាច់ដ៏ល្អិតនោះ ជារបស់តថាគត ភាជន៍ក្រយាស្មោយ ៨៤.០០០ ដែលពួកពិសេសនាំយកកត្តមកថ្វាយ ពាំងល្ងាច ពាំងព្រឹកនោះ ជារបស់តថាគត ម្នាលអានន្ទ បណ្តានគរទាំង ៨៤ ០០០ នោះឯង នគរទាំងនោះទុកជូចជានគរមួយ សម័យនោះ តថាគតគ្រប់គ្រង

ยตฺถิทํ กุสาวตี ราชธานี เตสํ โข ปนานนฺท จตุราสีติขตฺติยสหสฺสานิ ปฐมตรญฺเว สา อาสาเทติ ยถา เตน สมเยน อญฺญาสาปิ ยถิทํ ราชธานิโย อาสาเทนฺติ เตสํ โข ปนานนฺท จตุราสีติหตฺถิสหสฺสานิ ปฐมตรญฺเว สา อาสาเทติ ยถา เตน สมเยน อญฺญาสาปิ ยถิทํ มหาวิยูหานิ หตฺถิสาลานิ เตสํ โข ปนานนฺท จตุราสีติปลฺลงฺกสหสฺสานิ ปฐมตรญฺเว สา อาสาเทติ ยถา เตน สมเยน ปริภุญฺชิสฺสามิ สาวณฺณมยา[๑] ปิ รูปิยมยา ปิ เวฬุริยมยา ปิ ผลิกมยา ปิ เตสํ โข ปนานนฺท จตุราสีติรถสหสฺสานิ ปฐมตรญฺเว สา อาสาเทติ ยถา เตน สมเยน อภิรุหิสฺสามิ ยถิทํ อุโปสเถ ฉทฺทนฺตสฺส เตสํ โข ปนานนฺท จตุราสีติอสฺสสหสฺสานิ ปฐมตรญฺเว สา[๒] อาสาเทติ ยถา เตน สมเยน อภิรุหิสฺสามิ ยถิทํ วลาหโก อสฺสราชา เตสํ โข ปนานนฺท จตุราสีติรตนสหสฺสานิ ปฐมตรญฺเว สา อาสาเทติ ยถา เตน สมเยน

๑ ฉ. ม. ปริภุญฺชิสฺสามิ ยทิทํ สาวณฺณมยา ฯ ๒ ฉ. สาติ ปทํ นตฺถิ ฯ

កុសាវតីពាជធានី ម្នាលអានន្ទ ប្រាសាទតាំង៨៤.០០០ នោះឯង ប្រាសាទ
តាំងនោះ ទុកដូចជាប្រាសាទមួយ សម័យនោះ តថាគត គ្រប់គ្រងធម្ម-
ប្រាសាទ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាកូដាគារដ្ឋានតាំង ៨៤.០០០ នោះឯង
កូដាគារដ្ឋានតាំងនោះ ទុកដូចជាកូដាគារដ្ឋានមួយ សម័យនោះ តថាគត
គ្រប់គ្រងកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាបល្ល័ង្កតាំង ៨៤.០០០
នោះឯង បល្ល័ង្កតាំងនោះ ទុកដូចជាបល្ល័ង្កមួយ សម័យនោះ តថាគត
គ្រប់គ្រងបល្ល័ង្កមាសផង ប្រាក់ផង កុកផង កែវមរកតផង ម្នាលអានន្ទ
បណ្តាដំរីតាំង ៨៤.០០០ នោះឯង ដំរីតាំងនោះ ទុកដូចជាដំរីមួយ
សម័យនោះ តថាគត ដំរីតែដំរីឧបោសថនាគពាជ ម្នាលអានន្ទ បណ្តា
សេះតាំង ៨៤.០០០ នោះឯង សេះតាំងនោះ ទុកដូចជាសេះមួយ
សម័យនោះ តថាគត ដំរីតែសេះវលាហកអស្សពាជ ម្នាលអានន្ទ បណ្តា
ពាជរថតាំង ៨៤.០០០ នោះឯង ពាជរថតាំងនោះ ទុកដូចជាពាជរថមួយ

เตน สมเยน อกิริยาทิฏฺฐิ นิคณฺโฐ ญาตปุตฺโต สงฺฆี เจว คณี จ คณาจริโย จ ยสสฺสี จ ติตฺถกโร จ สาธุสมฺมโต จ พหุชนสฺส เตสํ ปณฺฑิตมนุสฺสานํ สมฺมตปตฺตกิตฺติ เอวมาห เอวมาหสุ เอวมาหนฺสุ เอวมาหนฺทุ เอวมาหนฺตุ เอวมาหนฺถ เอวมาหนฺโถ เอวมาหนฺตฺถ เอวมาหนฺมิ เอวมาหนฺมฺหา เอวมาหนฺมฺหเส เอวมาหนฺมฺหเสตฺถ เอวมาหนฺมฺหเสตฺถ เอวมาหนฺมฺหเสตฺถ

សម័យនោះ តថាគតដំរែដេយន្តវេ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាស្ត្រីទាំង ៨៤.០០០ នោះឯង ស្ត្រីទាំងនោះ ទុកដូចជាស្ត្រីម្នាក់ សម័យនោះ មានស្ត្រីខត្តិយានីនី (ស្ត្រីក្សត្រិយ៍) ផង ស្ត្រីវេស្សានីនី (ស្ត្រីពស្ត្រ) ផង តែងទៅចាំគាល់បម្រើ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាសំពត់ទាំង ៨៤.០០០ កោដិនោះឯង គួសំពត់ទាំងនោះ ទុកដូចជាសំពត់១គូ សម័យនោះ តថាគតស្លៀកពាក់តែសំពត់ដែលធ្វើដោយសម្បកឈើ មានសាច់ដ៏ល្អិត ឬសំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រមានសាច់ដ៏ល្អិត ឬសំពត់ធ្វើដោយពេមសត្វ មានសាច់ដ៏ល្អិត ម្នាលអានន្ទ ភាជន៍ក្រយាស្វាយទាំង ៨៤ ០០០ នោះឯង ភាជន៍ក្រយាស្វាយទាំងនោះ ទុកដូចជាភាជន៍មួយ កង្វែលដែលតថាគតបរិភោគនូវភ្លុយ ចំនួនអង្កមួយនាឡិជាយ៉ាងក្រៃលែងផង សម្ងួតសមគួរដល់ឆ្អាយនោះផង ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរមើលចុះ សង្ខារទាំងពួងនោះកន្ទងទៅហើយ រលាយរលត់ទៅហើយ ប្រែប្រួលទៅហើយ ម្នាលអានន្ទ សង្ខារទាំងឡាយមិនទៀតយ៉ាងនេះឯង មិនបិតថេរយ៉ាងនេះឯង មិនស្ថាប់ជាប់យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីនេះមានដរាបមក គួរដើម្បីនឿយណាយ គួរដើម្បីប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរ

ឥមស្មិំ ខណ្ឌេ ឧត្តរិំ ខោ បនាហំ អានន្ទ អភិជានាមិ ឥមស្មិំ បនេសេ សរីរំ ឯវំមហិទ្ធិកំ យញ្ញ(១) ខោ ឯវំ វិសមោ ឧក្កាវត្តិ ឧច្ចិនោ ឧប្បតិតោ ហោតុរន្តោ វិដិ-តារំ ឯវបទដ្ឋានវិយប្បត្តោ សត្តរតនសមន្នាគតោ អយំ សត្តមោ សរីរនិក្ខេបោ ន ខោ បនាហំ អានន្ទ តំ បនេសំ សមនុបស្សាមិ សនេវតេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សនេវ-មនុស្សាយ យត្ថ តថាគតោ អដ្ឋមំ សរីរំ និក្ខិបេយ្យាថ-ន្តំ ។ ឥទមេវេ តតិយំ ឥទំ វត្ថុ សុតតោ អថាបរំ ឯតទេវេ សត្ថា

(២៤) អនិច្ចា វត សង្ខារា ឧប្បាទវយធម្មិនោ

ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ តេសំ វូបសមោ សុខោតិ ។

មហាសុទស្សនសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ទី. ម. ឥញ្ជ ។

គួរដើម្បីប្រែប្រួលចាកសង្ខារទាំងពួង ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ការលះ
តថាគត ជាស្តេចចក្រពត្តិ ប្រកបដោយធម៌ សោយរាជ្យដោយធម៌ ជា
ឥស្សរៈលើផែនដី មានសមុទ្រជាំង ៤ ជាទីបំផុត ជាស្តេចឈ្នះសង្គ្រាម
មានដនបទដ៏ខ្ពាំមួន ប្រកបដោយតំនំ ៧ ប្រការ ដ៏ចម្រើនទូរស័ព្ទរៈដែល
គេកប់ទុកក្នុងប្រទេសនោះជាគំរប់ ៦ ដង ការជាក់ចុះទូរស័ព្ទរៈ (របស់តថា-
គត) ជាគំរប់ ៧ ដងនេះហើយ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងលោក (នេះ) ព្រមទាំង
ទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណៈ
ន៏ងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព ន៏ងមនុស្សដ៏សេស ក៏តថាគត
មិនបានឃើញទូរប្រទេស ដែលជាទីជាក់ចុះទូរស័ព្ទរៈជាគំរប់ ៨ ឡើយ ។
លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ភាសិតនេះចប់ហើយ ការលាងក្រោយ
មក ព្រះសុគតជាសាស្តា បានត្រាស់ពាក្យនេះទៀតថា

(២៤) ឥហ្ន សង្ខារទាំងពួយ មិនទៀង មានសភាពតើត
ឡើងហើយ តែងវិនាសទៅវិញជាធម្មតា លុះកើតឡើង
ហើយ តែងរលត់ទៅវិញ ការរម្ងាប់ទូរស័ព្ទសង្ខារទាំងនោះ
បាន ទើបនាំមកទូរសេចក្តីសុខ ។

ចប់ មហាសុទស្សនសូត្រទី ៤ ។

(២៥) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ជាតិកេ[1] វិហរតិ កិញ្ជក្ការសេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា បរិតោ បរិតោ ជនបទេសុ បរិចារកេ អព្ភតីតេ កាលកតេ ឧបបត្តីសុ[2] ព្យាករោតិ កាសីសោសលេសុ វជ្ជីមល្លេសុ ចេតិវំសេសុ[3] កុរុបញ្ចាលេសុ មច្ឆសុរសេនេសុ[4] អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ[5] អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ បភេបញ្ញសា[6] ជាតិកាយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្ពាយិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកា សាធិកា ឆន្នំ ជាតិកាយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមិនោ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា

---

១ ម. ជាតិកេ ។ ២ ខ. ឧប្បត្តីសុ ។ ៣ ម. ចេតិយរំសេសុ ។ ៤ ម. មជ្ឈសុរសេនេសុ ។ ៥ ខ. ឧប្បន្នោ ។ ៦ ខ ម បភេបញ្ញាស ។

ជាតវិសភសូត្រ ទី ៥

(២៥) ខ្ញុំបានស្តាប់ហើយយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់កំពង់លំនៅដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ ជិតនាទិកគ្រាម ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករ កុដ្ឋកំណើតនៃបញ្ញាទិដ្ឋគតិនឹងបុណ្យចំពោះពួកជនដែលជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ក្នុងជនបទចាំងឡាយជុំវិញ គឺកាសីជនបទ ១ កោសលជនបទ ១ វជ្ជីជនបទ ១ មល្លជនបទ ១ ចេតិជនបទ ១ វំសជនបទ ១ កុរុជនបទ ១ បញ្ចាលជនបទ ១ មច្ឆជនបទ ១ សុរសេនជនបទ ១ ថា ជនឯណោះ ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ ជនឯណោះ ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ ពួកជនអ្នកនៅកុដ្ឋនាទិកគ្រាម ជាង ៥០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ មានសភាពជាឧបបាតិកសត្វ បរិនិព្វានកុដ្ឋលោកនោះ មានសភាវៈ មិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់នៅនៃសំយោជនៈ ចាំង ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ពួកជនអ្នកនៅកុដ្ឋនាទិកគ្រាម ជាង ៤០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសកទាគាមិបុគ្គល នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត

ปุพฺพสฺสุตานิ เจวสฺสุ สาตสหคตานิ จ ปญฺญาสหคตานิ จ ปหี-
ยนฺติ ปริหายนฺติ อตฺถคตานิ กาลกตานิ ติณฺณนฺนำ สญฺโญชนานำ ปริกฺขยา โสตาปนฺนา อวินิปาตธมฺมา นิยตา สมฺโพธิปรายณาติ ฯ

(๒๖) อเสฺสสุ โข ภควา อาทิกิยา ปริหายนา ภคฺคา ภคฺคา ปริโต ปริโต ชนปเทสุ ปริหายเต อตฺถ-
ตเต กาลกเต อุปปตฺติสุ ญาตกเถติ กาสีโก-
สลิสุ วชฺชิมลฺลิสุ เจติวำสิสุ กุรุปญฺจาลิสุ

ហើយធ្វើទុក្ខទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជន: ៣ តែនៅមានភគ: ទោស: មោហ: ដែលស្រាលស្តើង(๑) ពួកជនអ្នកនៅកន្លងនាទិកគ្រាមជាង ៥០០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណៈកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅកន្លងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅ កន្លងាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជន: ៣ ។

[๒๖] ពួកជនជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ដែលនៅកន្លងនាទិកគ្រាម ឮនូវដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករក្នុងកំណើតនៃបញ្ចានន្តរិយតតិយពុទ្ធ ចំពោះពួកជនដែលជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ក្នុងជនបទទាំងឡាយដុំវិញ គឺ កាសីជនបទ ๑ កោសលជនបទ ๑ វជ្ជីជនបទ ๑ មល្លជនបទ ๑ ចេតិជនបទ ๑ វំសជនបទ ๑ កុរុជនបទ ๑ បញ្ចាលជនបទ ๑

---

๑ ភគ: ទោស: មោហ: ដែលធ្លាត់ប្រាស់ព្រោតព្រាត ព្រះសកិទាគាមី លះបង់ជាន អស់ហើយ នើសល់ តែរាគ: ទោស: មោហ: ដែលល្មើងស្រាលស្តើង លោភលះមិនទាន់អស់ ។

ปญฺจสุ๎ขนฺธสมนฺนาคตา อสุ อมุตฺร อุปปชฺเช อสุ อมุตฺร อุปปชฺโช(๑) อเหสญฺหาสา ฉาฬิตกิยา ปริวารกา อฏฺฐตึสา กาลกตา ปญฺจนฺนำ ฉิรฏฺฐิติยานำ สญฺโญ-ชนานำ ปริกฺขยา ฉิปฺปาตึกา ตตฺถ ปรินิพฺพายิโน อนาวตฺติธมฺมา ตสฺมา โลกา สาฬิกา ฉาตำ ฉาฬิ-กิยา ปริวารกา อฏฺฐตึสา กาลกตา ตินฺนำ สญฺโญชนานำ ปริกฺขยา ภคฺคโลสมโมหานำ ตนุตฺตา สกทาคามิโน สกิเทว ๘มำ โลกำ อาคนฺตฺวา ทุกฺขสฺสนฺตำ กริสฺสนฺติ สาติเรกานิ ปญฺจสตานิ ฉาฬิกิยา ปริวารกา อฏฺฐตึสา กาลกตา ตินฺนำ สญฺโญชนานำ ปริกฺขยา โสตาปนฺนา อวินิปาตธมฺมา นิยตา สมฺโพธิปรายนาติ ฯ เตน จ ฉาฬิกิยา ปริวารกา อตฺตมนา อโหสุ ปมุทิตา ปีติสោม-นสฺสชาตา ภควโต ปญฺหาเวยฺยากรณำ สุตฺวา ฯ

๑ ม. อุปปชฺโชติ ทิสฺสติ ฯ

មច្ចុរាជនៈ ១ សុរាសេនជនបទ ១ ប៉ា ជនឯណោះ ទៅកើតកន្លែងឯណោះ ជនឯណោះ ទៅកើតកន្លែងឯណោះ ពួកជនអ្នកនៅកន្លែងនាមិតគ្រាមជាង ៥០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ មានសភាពជាឧបបាតិកសត្ត បរិនិព្វានកន្លែងលោកនោះ បានសភាវៈ មិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ពួកជនអ្នកនៅកន្លែងនាមិតគ្រាមជាង ៩០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសកទាគាមិបុគ្គលនឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយធ្វើទុក្ខនៃទុក្ខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ តែនៅមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ ស្រាលស្តើង ពួកជនអ្នកនៅកន្លែងនាមិតគ្រាមជាង ៥០០ នាក់ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅកន្លែងអបាយជាបុគ្គលទៀង មានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅកន្លែងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ។ ពួកជនអ្នកនៅកន្លែងនាមិតគ្រាម ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ឮនស្តាប់បញ្ហាព្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ តើបីតិសោមនស្សឡើង ដោយដំណើរនៃអនាគាមិបុគ្គលជាដើមនោះ ។

[๒๗] เอสฺสาหิ โข อายสฺมา อานนฺโท ภควตา ปริ ปริโต ปริโต ฉนฺนเมสุ ปริวารเต อฏฺฐหิเต กาลกเต ฉปณฺณาสุ ฌายกเภทาสุ กาสีกโกสลเสสุ วฑฺฒปโลฺลสุ เจตีรฏฺฐเสสุ กุรุปญฺจาลเสสุ มจฺฉสุรเสเนสุ อสฺสุ อมุตฺร ฉปณฺณาสุ อสฺสุ อมุตฺร ฉปณฺณาสุ ปเวเทนฺโต ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ ภูตปุพฺพนฺติ ภิกฺขเว อตีเต กาลกตา ปญฺจ ภิกฺขุนิสตานิ สญฺเจตนิกานิ ปริกฺขยา ฉิชฺชาตีกา ตตฺถ ปริวิตกฺกยนฺโต อนวฏฺฐิตฺตา ตสฺมา โลกา สาวิกา ฉฑฺเฑตฺวา ภิกฺขุนิยา ปริวารกา อตีเต กาลกตา ติณฺณำ สญฺเจตนิกานิ ปริกฺขยา ภควโต สมีเปน ตณฺหา สกฺกายาภิโต สกฺกาเยว ฐิตำ โลกำ อาคมฺม ทุกฺขสฺสนฺตำ กริสฺสนฺติ สาติเรกานิ ปญฺจสตานิ ภิกฺขุนิยา ปริวารกา

ដនវសៅសូត្រ ទ្រង់ព្យាករ ក្នុងកំណើតនៃបញ្ចវគ្គី នឹងគតិនឹងបុណ្យ

(๒๗) ព្រះអានន្ទមានអាយុ ឃ្លាតពីព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករកំណើតនៃបញ្ចវគ្គី នឹងគតិនឹងបុណ្យ ចំពោះពួកជន ដែលជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ កប់ជនបទទាំង ๔ ក្បាយដុំវិញ គឺ កាសីជនបទ ๑ កោសលជនបទ ๑ វជ្ជីជនបទ ๑ មល្លជនបទ ๑ ចេតិជនបទ ๑ វំសជនបទ ๑ កុរុជនបទ ๑ បញ្ចាលជនបទ ๑ មច្ឆជនបទ ๑ សុរសេនជនបទ ๑ ថា ជនឯណោះ ទៅកើតកន្លែងណា ជនឯណោះ ទៅកើតកន្លែងណា ពួកជនអ្នកនៅកន្លែងនាទិកគ្រាមជាង ๕๐ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ មានសភាពជាឧបបាតិកសត្ត បរិនិព្វានកន្លែងណោះ មានសភាវៈមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជន: ๕ ជាចំណែកខាងក្រោម ពួកជនអ្នកនៅកន្លែងនាទិកគ្រាមជាង ๙๐ នាក់ ជាអ្នកបំពេរ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសកទាគាមិបុគ្គល ទើបមកកាន់លោកនេះទៀត ហើយធ្វើនៅទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជន: ๓ តែនៅមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ស្រាលស្តើង ពួកជនអ្នកនៅកន្លែងនាទិកគ្រាមជាង ๕๐๐ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើ

អភ្ភតីតា ការាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយ-ណាតិ តេន ច ជាតិនិរិយា បរិជារតា អត្តមនា អហោ សុំ បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា តតថតោ បញ្ហាវេ-យ្យាករណំ សុត្វានិ ។ អថខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ ឥមេ ខោ បជាបតិ អហោសុំ មាគធិកា(๑) បរិជារកា តហិ ចេវ វត្តញ្ច អភ្ភតីតា ការាលកតា សុញ្ញោ បញ្ញោ អត្ថបតិកា មាគធិកេហិ(๒) បរិជារកេហិ អភ្ភតីតេហិ ការាលកតេហិ តេ ខោ បជាបតិ អហោសុំ ពុទ្ធេ បសន្នា ធម្មេ បសន្នា សង្ឃេ បសន្នា សីលេសុ បរិបូរការិនោ(๓) តេ អភ្ភតីតា ការាលកតា តតថតា អព្យាកតា តេសំបិស្ស សាធុ វេយ្យាករណំ តហុជ-ណោ បសីទេយ្យ តតោ តច្ឆេយ្យ សុគតិំ អយំ ខោ បជាបតិ អហោសិ ភគវា មាគធោ សេដ្ឋិយោ តិត្តិសារោ

---

๑ អាគធកាវិបិ ជាហេ ។ ๒ ម. អត្តមាគធកេហិ ។ ๓ ង. ម. បរិបូរការិនោ ។

មរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅកាន់អបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជន: ៣ ពួកជនអ្នកនៅ ក្នុងនាទិកគ្រាម ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ បានស្តាប់បញ្ហាព្យាករណ៍របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក៏មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ តើតបីតិសោមនស្សឡើង ដោយដំណើរនៃអនាគាមិបុគ្គល ជាដើមនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ពួកជនអ្នកនៅ ក្នុងមគធជនបទ ទាំងនេះ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ មានចំនួនប្រើនណាស់ផង ជាអ្នកជឿពាក្យយូរផង ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ដែនអង្គ: នឹងដែនមគធ: ហាក់ដូចជាសូន្យចាកមនុស្ស អ្នកមគធ: ដែលជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជនទាំងនោះ សុទ្ធតែជាអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ទាំងធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីល ជនទាំងនោះធ្វើមណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានព្យាករឡើយ ប្រសិនបើទ្រង់ព្យាករនូវជនទាំងនោះដោយប្រពៃហើយ ជនប្រើននាក់គប្បីជ្រះថ្លា គប្បីទៅកាន់សុគតិ ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ ចំណែកខាងព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារនេះ

ධම්මිකෝ ධම්මරාජා මහාසෝ ත්‍රාහුලාගතමහාමත්තාදිං
සෙතමානසෝ ජානපදානඤ්ච අහිසඤ්ඤිං මනුස්සා කිත්ති-
සද්දමානුත්තා[1] විහරන්තිං ඛිං සෝ සෝ ධම්මිකෝ ධම්ම-
රාජා සුඛාපෙත්වා කාලකතෝ ඛිං මයිං ඒතස්ස ධම්මි-
කස්ස ධම්මරඤ්ඤෝ විධිනෙ ජාතසුතෝ[2] විහරිත්වාති සෝ
ඉමා පඨමං අභොසි තුම්හෙ පසන්නා ධම්මෙ පසන්නා
සඞ්ඝෙ පසන්නා සීලෙසු පරිපූරකාරී අහිසඤ්ඤිං මනු-
ස්සා ඛිංමහංසු යාව මරණකාලාහි රාජා මාතෙ
සෙහියො ඒතිසාවෙ අතඋට්ඨං කිත්තිසද්දමානුත්තෝ කාල-
කතෝති සෝ අත්තනෝ ඒතෙ කාලකතෙ අත්තනා අත්ථ-
කතෙ ඒතස්සපිස්ස සාධු වෙය්‍යාකරණාං ඉමාදිනෝ
පසීදෙය්‍ය ඒතෙ ඒතෙය්‍ය සුඛං අතඋට්ඨං ඉමා පඨ
සම්බොධි මාතඉසු යත්ථ ඉමා පඨ අතඋට්ඨං සම්බොධි
මාතඉසු කිඤ්චි ඒත්‍ර[3] අතඋට්ඨ මාතඩිතෙ පරියාවතෙ
අත්තනෝතෙ කාලතෙතෙ ඉමාසඤ්ඤිං ධ ත්‍රාතෙය්‍ය

---

๑ ම. කිත්තිසද්දමානුත්තා ฯ ๒ ම. ම. ජාතසුතෝ ฯ ๓ ම. ඒත්‍ර ฯ

ព្រះអង្គជាធម្មិកធម្មរាជ ទ្រង់បានធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ទីឆ
គហបតី អ្នកនៅកងនិគមជនបទ បានឮថា ពួកមនុស្សនិយាយបរសើរព្រះ
រាជានោះថា ព្រះរាជានោះជាធម្មិកធម្មរាជ ទ្រង់ធ្វើសេចក្តីសុខឲ្យដល់យើង
ទាំងឡាយ យ៉ាងនេះហើយ ទ្រង់ទិវង្គតទៅ យើងទាំងឡាយក៏នៅជាសុខ
សប្បាយក្នុងដែនរបស់ព្រះរាជានោះជាធម្មិកធម្មរាជយ៉ាងនេះ ព្រះរាជានោះ
ទ្រង់ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ទ្រង់ធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុង
សីល បានឮថា ពួកមនុស្សនាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះបាទមាគធ-
សេនិយពិម្ពិសារ ព្រះអង្គតែងមានព្រះរាជឧទ្ទាសរសើរព្រះមានព្រះភាគ
ដរាបដល់មរណកាល ហើយទ្រង់ទិវង្គតទៅដូច្នេះ លុះព្រះរាជានោះ ទ្រង់
ទិវង្គត កន្លងទៅយូរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ មិនទ្រង់ព្យាករសោះ
ប្រសិនបើទ្រង់ព្យាករ នូវព្រះរាជានោះ ដោយប្រពៃហើយ ជនច្រើននាក់
គប្បីជ្រះថ្លា គប្បីទៅកាន់សុគតិដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ សម្ពោធិញ្ញាណ
របស់ព្រះមានព្រះភាគ រមែងមាននៅកងពួកជន ដែលនៅក្នុងដែនមគធៈ
កាលបើសម្ពោធិញ្ញាណ របស់ព្រះមានព្រះភាគ មាននៅក្នុងពួកជនដែល
នៅកងដែនមគធៈណាហើយ ហេតុអ្វី ព្រះមានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករ
ក្នុងកំណើតនៃបញ្ញា ទីឆគតិទីឆបុណ្យ បំពោះពួកជន អ្នកនៅកង
ដែនមគធៈនោះ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ឆ្ងើមរណកាល

ភគវា ចេ ខោ បន មាគណិកេ បរិព្ពាជកេ អព្ភតីតេ
កាលកតេ ឧបបត្តីសុ ឧ ព្យាករេយ្យ ឩទ្ធមជា(๑)
តេនស្ស មាគណិកា បរិព្ពាជកា យេន ខោ បនស្ស
ឩទ្ធមជា មាគណិកា បរិព្ពាជកា តេនុបសង្កមិំ តេ ភគវា ឧ
ព្យាករេយ្យាតិ ។ ឥធមាយស្មា អានន្ទោ មាគណិកេ បរិ-
ព្ពាជកេ អាវុត្តោ ឃោ រហោ អនុវិចិន្តេត្វា រត្តិយា បច្ចូ-
សសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯក-
មន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច
សុតំ មេតំ ភន្តេ ភគវា កិរ បរិតោ បរិតោ ឧទបនេ-
សុ បរិព្ពាជកេ អព្ភតីតេ កាលកតេ ឧបបត្តីសុ ព្យា-

๑ ឩ. ម. ទីឥមាតា ។

កន្លងទៅយូរហើយ បើព្រះមានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករ ក្នុងកំណើតនៃបញ្ចានន្ទ្រិយគតិនឹងបុណ្យ ចំពោះពួកជន អ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ឆ្នើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយនោះទេ ពួកជនដែលនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ក៏កើតមានសេចក្តីតូចចិត្ត ដោយហេតុនោះពុំខាន ពួកជនដែលមាននៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ កើតមានសេចក្តីតូចចិត្តដោយហេតុណា ហេតុអ្វី ទើបជាព្រះមានព្រះភាគ មិនទ្រង់ព្យាករចំពោះពួកជននោះ ដោយហេតុនោះសោះ ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ប្រាប្តន្ទូពួកជន អ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ហើយពិចារណាន្ទូហេតុនេះ ក្នុងទីស្ងាត់តែម្នាក់ឯង លុះក្រោកឡើងក្នុងបច្ចុសសម័យនៃពេត្រី ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮដូច្នេះថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ ក្នុងកំណើតនៃបញ្ចានន្ទ្រិយគតិនឹងបុណ្យ ចំពោះពួកជនជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ឆ្នើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ក្នុងជនបទតំបន់ឆ្ងាយដុំវិញ គឺ

ភយេតំ ភាសិតោសលេសុ វជ្ជីមល្លេសុ ចេតិយេសុ
កុរុបញ្ចាលេសុ មច្ឆសុរសេនេសុ អសុ អមុត្រ ឧបប-
ន្នោ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ បកេបញ្ញាសា ជាតិភិយា
បរិចារកា អព្ភតីតា ភាលភតា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ
សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឯបថាគតំភា តត្ត បរិនិព្ភា-
យិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោភា សាគតា ន្តុតំ
ជាតិភិយា បរិចារកា អព្ភតីតា ភាលភតា តិណ្ណំ
សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ភតនោសមោរោនំ តនុត្តា
សភតាភាមិនោ សភិនេវ ឥមំ លោភំ អាគន្ត្វា ទុក្ខ-
ស្សន្តំ ភរិស្សន្តិ សាគតវោនំ បញ្ចសាគានំ ជាតិភិយា
បរិចារកា អព្ភតីតា ភាលភតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ
បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា ស-
ម្ពោធិបរាយនាតិ តេន ច ជាតិភិយា បរិចារកា

ការ៍ដនបទ ១ ក្រោមាដនបទ ១ វច្ឆដនបទ ១ មល្លដនបទ ១ ចេតិ-
ដនបទ ១ វំសដនបទ ១ កុរុដនបទ ១ បញ្ចាលដនបទ ១ មច្ឆដនបទ ១
សូរសេនដនបទ ១ ថា ដនឯណោះ ទៅកើតកង់ទីឯណោះ ដនឯណោះ
ទៅកើតកង់ទីឯណោះ ពួកជនអ្នកនៅកង់នាទិកគ្រាមជាង ៥០ នាក់ ជា
អ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លង់ទៅយូរហើយ
មានសភាពជាឧបបាតិកសត្វ ហើយបរិនិព្វានក្នុងលោកនោះ មានសភាវៈ
មិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៥ ជាចំណែក
ខាងក្រោម ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៩០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ
ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លង់ទៅយូរហើយ ជា
សកទាគាមិបុគ្គល នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃ
ទុក្ខបាន ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ តែនៅមានពគៈ ទោសៈ មោហៈ
ស្រាលស្តើង ពួកជនអ្នកនៅ កង់នាទិកគ្រាមជាង ៥០០ នាក់ ជាអ្នក
បម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លង់ទៅយូរហើយ
ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅកង់អបាយ ជាបុគ្គលទៀង
មានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅ នៃសំយោជនៈ ៣
ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាម ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ

អត្តមនា អហោសុំ(១) បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា
ភគវតោ បញ្ហាវេយ្យាករណំ សុត្វា(២) ន មេ ទោ បាបកំ
កត្តុ អហោសុំ មាតង្គិកោ បរិចារកោ ពហូ ទេវ រត្តញ្ញូ
ច អញ្ញតរា កោលកតា សុញ្ញា មញ្ញេ អញ្ញមក-
ញ្ញា មាតង្គិនោបរិ បរិចារកោបរិ អញ្ញតរោបរិ កាល-
កតោបរិ នេន ទោ បាបកំ កត្តុ អហោសុំ ពុន្ទេ
បសន្នោ ជម្ម បសន្នោ សង្ឃ បសន្នោ សីលេសុ
បរិបូរការិនោ តេ អញ្ញតរា កាលកតា ភគវ-
តោ អញ្ញាតា តេសំបិ សាធុ វេយ្យាករណំ
ពហុជនោ បសន្នេយ្យ តាតោ កច្ចេយ្យ សុកតំ
អយំ ទោ បាបកំ កត្តុ អហោសិ រាជា មាគ-
ណ្ឌោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ ជម្មិកោ ជម្មរាជា ហិតោ
ព្រាហ្មណគហបតិកានំ នេគមានញ្ចេវ ជានបទា
នញ្ច អបិសុណំ មនុស្សា តិត្តិយមានរូបា ទិវា-
រត្តិ ឃំ ទោ សោ ជម្មិកោ ជម្មរាជា សុទាបេត្វា

---

១ ម. អហេសុន្តិ ។ ទិស្សតិ ។ ២ ម. សុត្វាតិ ។

ឃុនស្តាប់បញ្ហាព្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក៏មានចិត្តត្រេកអរតែពាយ តើតបីតិសោមនស្សឡើង ដោយដំណើរនៃអនាគាមិបុគ្គលជាដើមនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកជនអ្នកនៅក្នុងមគធជនបទទាំងនេះ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ មានចំនួនច្រើននាក់ផង ជាអ្នកដឹងពាក្យយូរផង ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ដែនអង្គៈ នឹងដែនមគធៈ ហាក់ដូចជាសូន្យចាកពួកជន អ្នកដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកជននោះ សុទ្ធតែជាអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ទាំងធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីល ពួកជននោះ ធ្វើមរណកាលកន្លងទៅយូរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ មិនទាន់បានទ្រង់ព្យាករសោះ ប្រសិនបើទ្រង់ព្យាករ នូវពួកជននោះ ដោយប្រពៃហើយ ជនច្រើននាក់ គប្បីជ្រះថ្លា គប្បីទៅកាន់សុគតិដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំណែកព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារនេះ ព្រះអង្គជាធម្មិកធម្មរាជ ទ្រង់ធ្វើនូវប្រយោជន៍ឲ្យដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ទឹងគហបតី អ្នកនៅក្នុងនិគមទឹងជនបទដែរ បានពួកថា ពួកមនុស្ស និយាយសរសើរព្រះរាជានោះថា ព្រះរាជានោះជាធម្មិកធម្មរាជ ទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីសុខឲ្យដល់យើងទាំង

ដំណរសែកសុត្តេ អាឡវសុត្តេ អានន្ទសុត្ត បាដិយ

កោលកតោ ឯវំ មយំ តស្ស ធម្មំ តស្ស ធម្មវាទោ
ទិដ្ឋតេ ជាសុភាំ វិមារិម្ហាតិ សោ ខោ បនាយំ កត្តេ
អហោសិ ពុទ្ធេ បសន្នោ ធម្មេ បសន្នោ សង្ឃេ
បសន្នោ សីលេសុ បរិបូរការី អយំ សុទ្ធំ មនុស្ស
ឱវមាហំសុ យាវ មរណកាលាយំ រាជា មាគធោ
សេនិយោ ពិម្ពិសារោ កតវន្តំ កិត្តិយមានរូបោ កាល-
កតោតិ សោ អញ្ញតរោ កាលកតោ កតវាតា អញ្ញ-
តោ តស្សបិស្ស សាធុ វេយ្យាការណំ ពហុជនោ
បសីទេយ្យ តតោ កច្ចេយ្យ សុគតិំ កតវាតោ ខោ បន
កត្តេ សម្ពោធិ មាគធេសុ យត្ត ខោ បន កត្តេ
កតវាតោ សម្ពោធិ មាគធេសុ កថំ តត្រ កតវ

ឡាយយ៉ាងនេះ ហើយទ្រង់ទំរង់តទៅ យើងខ្ញាំងឡាយ ក៏នៅជាសុខ
សប្បាយក្នុងដែនរបស់ព្រះរាជានោះ ជាធម្មិកធម្មរាជយ៉ាងនេះ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចំរើន ព្រះរាជានោះក៏ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ទ្រង់
ឆ្លើនឆ្លៀវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីលដែរ ឃានពួកថា មនុស្សទាំងឡាយ នាំគ្នា
និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះចាតមាគធសេនិយពិម្ពិសារតែងមានព្រះរាជឧត្តរ
សរសើរព្រះមានព្រះភាគ ដរាបដល់មរណកាល ហើយទ្រង់ទំរង់តទៅ
ដូច្នេះ លុះព្រះរាជានោះ ទ្រង់ទំរង់តកន្លងទៅយូរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ
មិនទាន់ទ្រង់ព្យាករឡើយ ប្រសិនបើទ្រង់ព្យាករព្រះរាជានោះ ដោយប្រពៃ
ហើយ ជនច្រើននាក់គប្បីជ្រះថ្លា គប្បីទៅកាន់សុគតិ ដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លានោះពុំខាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម្ពោធិញ្ញាណ របស់ព្រះមាន
ព្រះភាគ រមែងមាននោកក្នុងពួកជនអ្នកនៅកក្នុងដែនមគធៈ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន កាលបើសម្ពោធិញ្ញាណ របស់ព្រះមានព្រះភាគ មាននៅកក្នុង
ពួកជនអ្នកនៅ កក្នុងដែនមគធៈណាហើយ ហេតុអ្វី ក៏ព្រះមានព្រះភាគ

มาคณฺเฑ ปริพฺพาชเก อกฺกมีเต ตาลเกเต อุปปตฺติสุ
ฉ สฺวาตเนยฺยา ภควา เจ โหติ ยาว อชฺช มาคณฺเฑ
ปริพฺพาชเก อกฺกมีเต ตาลเกเต อุปปตฺติสุ ฉ
สฺวาตเนยฺยา อิฏฺฐมชา เสนสฺส มาคณิกา ปริจารกา
ยาว โหติ ปนสฺส อิฏฺฐมชา มาคณิกา ปริจารกา
ตตฺถ เต(๑) ภควา ฉ สฺวาตเนยฺยาติ ฯ ฯ ตถา-
ยสฺมา อานนฺโท มาคณฺเฑ ปริพฺพาชเก อารพฺภ
ภควโต สมฺมุขา ปริตฺตถ ตตฺวา อุฏฺฐายาสนา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ ตตฺวา ปกฺกามิ ฯ

[๒๐] อถโข ภควา อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ(๒)
อานนฺท ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย

๑ ฉ. สี. ฯ ๒ ฉ. อายสฺมาติ ฯ

បំនន្ទ្រេង់ព្យាករ កង្ខាកំណើតនៃបញ្ញានឹងគតិនឹងបុណ្យ ចំពោះពួកជន អ្នក
នៅកង្វែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណ-
កាល កន្លងទៅយូរហើយនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើព្រះមានព្រះ
ភាគន្ទ្រេង់ព្យាករ កង្ខាកំណើតនៃបញ្ញា នឹងគតិ នឹងបុណ្យ ចំពោះពួកជន
អ្នកនៅកង្វែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ
ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយនោះទេ ពួកជនអ្នកនៅកង្វែនមគធៈ
ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ក៏កើតមានសេចក្តីតូចចិត្ត
ដោយហេតុនោះពុំខាន ពួកជនអ្នកនៅកង្វែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ
ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ កើតមានសេចក្តីតូចចិត្ត ដោយហេតុណា ហេតុអ្វី
ក៏ខានជាព្រះមានព្រះភាគ មិនន្ទ្រេង់ព្យាករ ចំពោះពួកជននោះ ដោយ
ហេតុនោះ ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ប្រាប់ពួកជន អ្នកនៅកង្វែន
មគធៈជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើនូវកថាវរៀបរាប់នេះ
កង្ខាទីចំពោះព្រះភក្ត្រ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបទូលអាសនៈ ថ្វាយ
បង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយចៀសចេញទៅ ។

(៦៨) កាលព្រះអានន្ទមានអាយុ ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន លំដាប់
នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ន្ទ្រេង់សង្កត់នឹងភ្លាត្រចីវរកង្ខាបុព្វណ្ហសម័យ ន្ទ្រេង់

ฆานินฺทฺริยํ ปริญฺญายฺย อาทิสิ ฆานินฺทฺริเก ปริญฺญายฺย ชิวฺหา ปญฺโจกฺขนฺธา ปริญฺญาภิสมยฏฺเฐน ตาเย ปริญฺญาเลขฺหา ตีญฺจกาวสงฺคหิ ปริสิขฺหา อาคนฺตุเก ปริวาเรกา อาวฺหา อฏฺฐกถาขฺหา มูลสิกาขฺหา สงฺคีติ เจตสาเ(๑) สมฺปยุตฺตา. ปหาตฺหา ปญฺญาเลฺห อาสเน ปริสีทิ ตสฺมึ เนสุ(๒) ปา-ปริสฺสยาทิ อภิสมฺปรายิ ยิกตสิกา เต ตาวเลฺห ยิมภิ-สมฺปรายิกาติ ฯ อฺญินฺทฺริยา ขาเย ตตฺถ ฆานินฺทฺริเก ปริญฺญา-เกา ยิกตสิกา เต ตาวญฺโญ ยิมภิสมฺปรายา ฯ อฺญาเย ตตฺถ สายญฺโญ สมยิ ปริสฺสยาทา ปฏิเต ตีญฺจ-กาวสงฺคหิ ปริสิขฺหา ปญฺโจกฺขนฺธา ปริญฺญาภิสมยฏฺเฐน ตาเย ปริญฺญาเลขฺหา อา-สเน ปริสีทิ ฯ

(๒๙) อฺญาเย ตตฺถ อายสฺมา อานนฺโท เยน ตตฺถ เตนุ-ปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ตตฺถ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ ปริสีทิ ฯ เอกมนฺตํ ปริสินฺโน เขา อายสฺมา อานนฺโท

---

๑ ม. สพฺพเจตสา ฯ ย. สพฺพา เจตสา ฯ ๒ ม. เตสุ ฯ ๓ ม. ย. วิหา-รมฺปายาสุ ฯ

ទៅកាន់នាគិកគ្រាម ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះស្តេចទៅបិណ្ឌបាតក្នុងនាគិក-
គ្រាមហើយ ទ្រង់ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលខាងក្រោយនៃភត្ត
ទ្រង់លាងព្រះបាទ ហើយស្តេចចូលទៅកាន់លំនៅ ដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ
ទ្រង់ប្រារព្ធពួកជនអ្នកមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ
ធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ ទ្រង់ពិចារណានូវហេតុ
ទាំងអស់ដោយព្រះហឫទ័យ ហើយគង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ
ទ្រង់ព្រះចិន្តាថា ពួកជនដ៏ចំរើននោះ មានគតិយ៉ាងណា មានអភិ-
សម្បរាយៈ (កពខាងមុខ) យ៉ាងណា តថាគត ក៏ដឹងនូវញាណគតិ នឹង
អភិសម្បរាយៈ របស់ជនទាំងនោះ យ៉ាងនោះដែរ ។ ពួកជនដ៏ចំរើននោះ
មានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈ យ៉ាងណា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
បានឃើញនូវពួកជនអ្នកមគធៈជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃយ៉ាង
នោះដែរ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីទីសមុំកង
សាយណ្ហសម័យ ទ្រង់ចេញអំពីលំនៅ ដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ ទៅគង់លើ
អាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ នៅត្រង់មូលនៃវិហារ ។

[២៩] លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះ
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួច
អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ

ភគវន្តំ ឯតទវោច ឧបសង្កមតិ សេ្ល[1] ភន្តេ ភគវា ភាតរំ ភគវតោ មុខវណ្ណោ វិប្បសន្នត្តា ឥន្ទ្រិយានំ សន្តេន ទមេន ភន្តេ ភគវា វិហារេន វិហាសីតិ ។ យេនវ ខោ មេ តុវំ អានន្ទ មាតង្គិកេ បរិចារកេ អារព្ភ សម្ម-ា បរិកថំ កត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមោ តទេវហំ ជាតិកេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌាចាតបដិក្ក-ន្តោ ចាទេ បក្ការេត្វា តំញេវាសនំ បរិសិត្វា មាត-ង្គិកេ បរិចារកេ អារព្ភ អដ្ឋកត្វា មនសិកត្វា សព្វំ ចេតសោ សមន្នាហរិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ តតី នេសំ ជាតិសុត្តំ អភិសម្ភុយំ យំកតិកា តេ ភវន្តោ យំអភិសម្ភុយាតិ អន្ធសំ ខោ អហំ អានន្ទ មាតង្គិកេ

---

๑ ម. ឧបសង្កមិ ទំសុ ។

ហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឃើញនូវសេចក្តីសូម្បីតិចតួច សម្បុរព្រះកត្តា នៃព្រះមានព្រះភាគ រុងរឿងហួសប្រៀប ឥន្ទ្រិយក៏ជ្រះថ្លា យ៉ាងវិសេស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កន្លងថ្ងៃនេះ ប្រហែលជា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ដោយវិហារធម៌ដ៏សូប ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកប្រាថ្នាពួកជនអ្នកមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើនូវវាចារៀបរាប់ ចំពោះមុខតថាគត រួចក្រោកអំពីអាសនៈ ចេញទៅកន្លងកាលណា កាលនោះ តថាគត ក៏ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត កន្លងទាំងគ្រាម លុះត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត កន្លងកាលខាងក្រោយនៃកត្តា លាងបាទាហើយចូលទៅកាន់លំនៅ ដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ បានប្រាថ្នាពួកជនអ្នកមគធៈជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ពិចារណានូវហេតុទាំងអស់ដោយចិត្តដែរ ហើយអង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាលតិចថា ពួកជនដ៏ចំរើននោះ មានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈយ៉ាងណា តថាគត ក៏ដឹងគតិ នឹងអភិសម្បរាយៈ របស់ជនទាំងនោះ យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនដ៏ចំរើននោះ មានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈ យ៉ាងណា តថាគត បានឃើញពួកជនអ្នកមគធៈ

បរិយាវសេតេ យំតតិតោ តេ ភវន្តោ យំអភិសម្ភវយា
អថខោ អាឧទ្ធ អន្តរហិតោ យក្ខោ សទ្ធមន្តុសុ-
វេសិ ជនវសភោ អហំ ភតភ ជនវសភោ អហំ
សុតតាតិ អភិជានាសិ ឧនោ ត្វំ អាឧទ្ធ ឥតោ បុព្វេ
ឯវរូបំ ជាមឆេយ្យំ សុតំ(๑) យធិទំ ជនវសភោតិ ។
ឧ ខោ អហំ ភន្តេ អភិជានាមិ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ
ជាមឆេយ្យំ សុតំ យធិទំ ជនវសភោតិ អបិច បេ
ភន្តេ លោមាដំ ហាដ្ឋាដំ ជនវសភោតិ ជាបឆេយ្យំ
សុត្វា តសរ្ប មយ្ហំ ភន្តេ ឯតទហោសិ ឧ ហិ ឧឧ
សោ ជិរភោ យក្ខោ ភវិសរ្ប្តិ យធិទំ ឯវរូបំ ជា-
បឆេយ្យំ សុឞរ្ញភ្ញំ យធិទំ ជនវសភោតិ ។ អន្តភ(๒)
ខោ អាឧទ្ធ សទ្ធសរ្ប ចាតុភាភេ(๓) ឧទ្ធារវណ្ណោ
មេ(๔) យក្ខោ សម្ប្ញំ ចាតុរហោសិ ឧុតិយម្ប្ញ
សទ្ធមន្តុសុវេសិ តិត្ថិសាភេ អហំ ភតភ តិត្ថិសាភេ

---

๑ ឱ. សុត្វា ។ ๒ ឱ. ម អនន្តភ ។ ๓ ឱ. ម. សទ្ធាភុភាភ ។ ๔ ឱ
សោ មេ ។

ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលអានន្ទ
ស្រាប់តែមានយក្ស មានខ្លួនកំប៉ាំងប៉ាត់ មកស្រែកបន្ទឺសំឡេងថា
បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះជនវិសភៈ បពិត្រព្រះសុគត
ខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះជនវិសភៈ ម្នាលអានន្ទ កុងកាលមុនអំពីកាលនេះ
អ្នកធ្លាប់បានឮឈ្មោះថា ជនវិសភៈ យ៉ាងនេះដែរឬទេ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន កុងកាលមុនអំពីកាលនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនធ្លាប់បាន
ឮឈ្មោះថា ជនវិសភៈ យ៉ាងនេះទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពេល
របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ កំព្រឹព្រួចឡើង ព្រោះបានឮឈ្មោះថា ជនវិសភៈ
ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា
យក្សនោះ មិនមែនជា យក្សថោកថយឡើយ មានឈ្មោះថា ជនវិសភៈ
មានសភាពយ៉ាងនេះ ដារឈ្មោះដែលគេបញ្ចុតហើយដោយល្អ ។ ម្នាល
អានន្ទ សូរសព្ទសំឡេងកើតប្រាកដហើយកុងចន្លោះ យក្សមានសម្បុរដ៏
លើសលុបមកប្រាកដ កុងទីចំពោះមុខតថាគត ស្រែកបន្ទឺនូវសំឡេងជា
គំរប់ពីរដងថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះពិម្ពិសារៈ

អហំ សុតវ តំ សត្តមំ ខោ អហំ ភន្តេ វេស្ស-
វណស្ស បហាកជស្ស សភេរ្យតំ ឧបបជ្ជាមិ(๑) សោ
តនោ(๒) ចុតោ មនុស្សេសុ ពជា ភវិតុំ បភោមិ(๓) ។

(๓๐) តនោ សត្ត តនោ សត្ត

សំសរាមិ(๔) ចតុទ្ទស

ឯកាសមកិជាតាមិ

យត្ត មេ វុសិតំ បុរេ ។

ឥមវត្តុំ ខោ អហំ ភន្តេ អវិនិចាតោ អវិនិចា-
តំ សញ្ជានាមិ អាសា ច បន មេ សន្តិដ្ឋតិ

---

๑ ឱ. ឧប្បជ្ជាមិ ។ ๒ ឱ. ម. តតោ ។ ๓ ឱ. មនុស្សពជា អមនុស្សពជា ទិវិ
ហោមិ ។ ๔ ឱ. ម. សំសារាមិ ។

បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះពិម្ពិសារៈ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥទ្ធុវ
ខ្ញុំព្រះអង្គ បាននូវកំណើតជាគំរប់៧នេះ ជាមួយនឹងមហាភទ្ទឈ្មោះវេស្ស-
វ័ណ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ ច្យុតអំពីអត្តភាពនេះទៅហើយ ទៅកើតជាស្តេច
ក្នុងពួកមនុស្ស ។

[៣០] ខ្ញុំព្រះអង្គ ច្យុតចាកទេវលោកនេះ ៧ ដង ច្យុតចាក
មនុស្សលោកនោះ ៧ ដង អន្លាស់ទៅមកត្រូវជា ១៤ ដង
ពីដើមខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្លាប់នៅក្នុងលំនៅណា ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ស្គាល់
ច្បាស់នូវលំនៅនោះ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាបុគ្គលមិនធ្លាក់ចុះ ដឹងច្បាស់ នូវ
ដំណើរមិនធ្លាក់ចុះអស់កាលជាអង្វែង តាំងសេចក្តីប៉ុនប៉ងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ

សក្កច្ចំ កាតុំ ។ អច្ចរិយមិទំ អាយស្មតោ ជីវ-
កស្ស យក្ខស្ស អត្តមនំ អាយស្មតោ ជីវកស្ស-
ស្ស យក្ខស្ស ទីឃរត្តំ ខោ អហំ ភន្តេ អរិដ្ឋោ អរិ-
ដ្ឋំ សញ្ញាមីតំ បវេទេសិ(๑) អាសា ច បន មេ
សន្និដ្ឋិតំ សក្កច្ចំ កាតុំ បវេទេសិ(๒)ក្កុតោ ដ្ឋានំ
បច្ចយស្មា ជីវកស្ស យក្ខោ ឱវរកំ ខុទ្ទារិសេសា-
ដិកមំ សញ្ញាតីតំ ។ ដ អញ្ញត្រ ភគវា តវ សាសនា

๑-๒ ឧ. ម. ប វិទេសិ ។

ដើម្បីសេកខាគាមិមគ្គ កំតាំងនៅល្អ ។ ជនវសិកយក្សក្រាបទូលថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាបុគ្គលមិនឆ្លាក់ចុះ ដឹងច្បាស់នូវដំណើរ
មិនឆ្លាក់ចុះ អស់កាលជាអង្វែងដូច្នេះក្តី(១) ក្រាបទូលថា សេចក្តីប៉ុនប៉ង
របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើម្បីសេកខាគាមិមគ្គ កំតាំងនៅល្អដូច្នេះក្តី(២) ជនវសិក-
យក្សមានអាយុ ឋានឈ្មោះថា ស្គាល់នូវកិរិយាត្រាស់ដឹង នូវគុណវិសេស
ដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុណា ហេតុនេះជា
អស្ចារ្យ របស់ជនវសិកយក្សមានអាយុ ហេតុនេះ ជាហេតុចំឡែករបស់
ជនវសិកយក្សមានអាយុ ។ ជនវសិកយក្ស ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះ
មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនមែនជាខាងក្រៅសាសនា របស់ព្រះអង្គទេ

---

១ ពាក្យជនវសិរភយក្ស ក្រាបទូលអំពីព្រះដំណើរដែលខ្លួនបានសោតាបត្តិផល ជាអរិនំបាត
បុគ្គល ជាបុគ្គលមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ។ ពាក្យជនវសិកយក្សក្រាបទូលព្រះអំពីការដែល
ខ្លួនបានសោតាបត្តិផលហើយ តែមិនប្រមាទលក់នៅក្នុងសោតាបត្តិផលនោះទេ មានព្យាយាម
ប្រាថ្នាដើម្បីបានឮវសិកគាគាមិនគ្គតទៅទៀត ។

ฉ อญฺญตฺร สุเทว ตว สาสนา ยทตฺถิ อปิ ภเว
ภควติ ปกตฺตาโร(๑) อภิปฺปสนฺนา ตทตฺถิ อปิ ภเว
ทียรตฺตํ หิตาหิตาโร หิตาหิตานิ สญฺชานามิ หาสา ฉ
ปน เม สทฺธินฺทริย สภาวาภิสาย ฯเปฯ ภเว
เวสฺสวณสฺส มหาราชสฺส เขตฺตาโร ภวิสฺสติ มหา-
ราชสฺส สนฺติเก เกนจิเทว กรณีเยน อนฺตรา ภ-
วิสฺสติ อนฺตรามคฺเค ปญฺจหาวาสนานิ ปริวิสิตฺวา มาคตานิ
ปริวาเรตฺวา หาเรตฺวา มณฺฑิเกตฺวา สพฺพ เจต-
สา สมนฺนาหาเรตฺวา ปิสิฏฺฐ ภตฺต เนสนฺ(๒) ปานิสฺสาม
หิตาหิตานิ ยานิภตานิ เต ภวนฺโต ยานหิตาสมฺภว-
ยาติ หนฺตฺวาปิ ยานิ เจตนาตฺ ภเว ยานิ เวสฺสวณสฺส ม-
หาราชสฺส ตสฺส(๓) ปริสาย ภาสเต สมฺมา ปฏิปตฺ-
หิตานิ(๔) ยานิภตานิ เต ภวนฺโต ยานหิตาสมฺภวยาติ

---

๑ ฉ. ฉกตฺตกาโร ฯ ม. ฉกตฺติกาโร ฯ ๒ ฉ. เตสนฺ ฯ ๓ ฉ. ยานิ ฯ ๔ ฉ. สมฺมา สุตฺตนฺ สมฺมา ปฏิปตฺติกาเรนฺ ฯ

បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនជាខាងក្រៅសាសនា របស់ព្រះអង្គទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បានជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដោយពិតជាដម្លឹងកន្លងថ្ងៃណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តាំងអំពីថ្ងៃនោះជាដើម ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាបុគ្គលមិនធ្លាក់ចុះ ដឹងច្បាស់នូវដំណើរមិនធ្លាក់ចុះអស់កាលជាអង្វែង តាំងសេចក្តីប៉ុនប៉ង របស់ព្រះអង្គ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នាមិមគ្គ ក៏តាំងនៅល្អ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វេស្សវណមហារាជ ប្រើខ្ញុំព្រះអង្គ ទៅកន្លងសំណាក់វិរូឡ្ហកមហារាជ ដោយកិច្ចនីមួយកន្លងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចូលទៅកាន់លំនៅដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ ត្រង់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ ទ្រង់ប្រាប្តពួកជនអ្នកមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ហើយធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ ពិចារណានូវហេតុទាំងអស់ ដោយព្រះហឫទ័យ ហើយទ្រង់គង់នៅ ទ្រង់ព្រះបន្ទូលថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងនោះ មានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈយ៉ាងណា តថាគត ក៏ដឹងនូវគតិ ទំាងអភិសម្បរាយៈ របស់ជនទាំងនោះយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យណា ដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានទទួល គឺបានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះវេស្សវណមហារាជ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូល កន្លងពួកបរិសទ្យនោះថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងនោះមានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈយ៉ាងណាដូច្នេះ ពាក្យនេះជាអស្ចារ្យដែរ

ตสฺมา มยมฺปิ ภนฺเต ฯลฯ อาเนญฺชาภิสงฺขารนฺติ ภควนฺตญฺหิ นิสฺสาย ภควาเตา อาเนญฺชาภิสงฺขารนฺติ(๑) วเทม เอวญฺ เม(๒) ภนฺเต ตฺวญฺ ปฏิจฺจ ภควนฺตญฺ นิสฺสาย อุปสงฺกมิตฺวา ปุริมานิ ภนฺเต ทิวสานิ ปุริมตรานิ ตถาคเตน ปญฺจวคฺคิยานิ ภิกฺขูนิ ปณฺณาสาย วสฺสูปนายิกาย ปุณฺณมายา(๓) รตฺติยา เกวลกปฺปา จ เทวา ตาวตฺตกา สุทฺธาวาสา สนฺนิสินฺนา โหนฺติ สนฺนิปติตา มหตี จ ทิฏฺฐิสาสา สมุทาคตา นิสินฺนา(๔) โหนฺติ จตฺตาโร จ มหาราชา เต(๕) จตุทฺทิสา นิสินฺนา โหนฺติ ปุรตฺถิมาย ทิสาย ธตรฏฺโฐ มหาราชา ปจฺฉิมาภิมุโข นิสินฺโน โหติ เสยฺยถิทฺธิ(๖) ปุรกฺขตฺวา คนฺธพฺเพ ทกฺขิณาย ทิสาย วิรูฬฺหโก มหาราชา อุตฺตราภิมุโข นิสินฺโน โหติ เสยฺยถิทฺธิ ปุรกฺขตฺวา กุมฺภณฺเฑ ปจฺฉิมาย ทิสาย วิรูปกฺโข มหาราชา ปุริตฺถาภิมุโข นิสินฺโน โหติ เสยฺยถิทฺธิ ปุรกฺขตฺวา นาคาเต ทิสาย เวสฺสวโณ มหาราชา ทกฺขิณาภิมุโข นิสินฺโน

---

๑ ฉ. อาเนญฺเชยฺยาภิสงฺขารนฺติ ฯ ๒ ฉ. เมติ ก ทิฏฺฐนฺติ ฯ ๓ ฉ. ม. ปุณฺณายปุณฺณมายา ฯ ๔ ม. สงฺคีสงฺคา ฯ ๕ ฉ. มหาราชา ฯ ๖ ฉ. ม. เสยเว ฯ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អាត្មាអញ
នឹងបានឃើញ ព្រះមានព្រះភាគឯង ន៏ងបានក្រាបទូលពាក្យនេះ ចំពោះ
ព្រះមានព្រះភាគឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុ៣ប្រការ (១) នេះឯង
ដែលជាហេតុនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ បានចូលមកឃើញ ព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ថ្ងៃពីមុន ៗ មក ពួកទេវតាទាំងអស់ ដែលបិតនៅតាម
ហានតាវត្តិវ្ស អង្គុយប្រជុំគ្នាតាមរោងសុធម្មា ក្នុងកត្តី មានព្រះចន្ទពេញ
វង់ ជាថ្ងៃដ៏តចូលវស្សា គឺថ្ងៃខោសថ៏ ១៥ ទាំងទេវបរិសទ្យជាច្រើន
អង្គុយត្រៀបត្រាជុំវិញ មហារាជទាំង ៤ ក៏គង់នៅគ្រប់ទិសទាំង ៤ គឺ
មហារាជ ឈ្មោះធតរដ្ឋ: គង់ក្នុងទិសខាងកើត បែរព្រះភក្ត្រ ទៅទិសខាង
លិច មានពួកទេវតា ចោមរោមជាបរិវារ មហារាជ ឈ្មោះវិរូឡ្ហក:គង់
ក្នុងទិសខាងត្បូង បែរព្រះភក្ត្រ ទៅទិសខាងជើង មានពួក:ទេវតា ចោម
រោមជាបរិវារ មហារាជ ឈ្មោះវិរូបក្ខ: គង់ក្នុងទិសខាងលិច បែរព្រះ
ភក្ត្រ ទៅទិសខាងកើត មានពួកទេវតា ចោមរោមជាបរិវារ មហារាជ
ឈ្មោះវេស្សវ័ណ គង់ក្នុងទិសខាងជើង បែរព្រះភក្ត្រ ទៅទិសខាងត្បូង

---

១ ហេតុដែលបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ៣យ៉ាងណាស់ម្លេះ ។ ហេតុដែលមានប្រាថ្នា ដើម្បី
ក្រាបទូលពាក្យ ដែលបានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះវេស្សវ័ណមហារាជ ១ ។

เหาตเ เนวเหา ปุรกฺขตฺวา ยถา กเฏ เตวลกปฺปา
จ เนกา ตาวตึสา สุธมฺมายำ สภายำ นิสินฺนา[๑]
เหาตฺวิ สนฺนิปติตา ปหาตเ จ นิฏฺฐหิสา สมฺปตฺเต
นิสินฺนา เหาตฺวิ จตฺตาโร จ มหาราชาโน จตุทฺทิสา
นิสินฺนา เหาตฺวิ ฯ นิ เนสำ เหาตเ อาสนานิ อถ
ปญฺญา อหิกำ อาสนำ เหาตเ เย เต กเฏ เนกา
ภควโต ปญฺหพฺยากรณำ จริตฺวา อนุโมทนฺนา[๒] ตาวตึสภา-
ยำ เต อญฺเญ เนวา อติริโรเจตฺวิ[๓] วณฺเณน เนวา ย-
สสา จ เตน สุนิ กเฏ เนกา ตาวตึสา อตฺตมนา
เหาตฺวิ ปมุทิตา ปีติโสมนสฺสชาตา นิฏฺฐา วต ภเ
ภาเย ปริปูเรนฺติ หายนฺติ อสุรกายาตเ อถเหา
กเฏ สเกฺก เนกนมิตฺเต เนกนิ ตาวตึสานิ สภา-
สนำ นิสินฺนา ฯ เหาตฺวิ ตาเยหิ อนุโมทิ

---

๑ ฉ. ม. สนฺนิสินฺนา ฯ ๒ ฉ. อนุโมทนฺนา ฯ ๓ ฉ. ม. อติโรจิตฺวิ ฯ

មានពួកទេវតា ចោមរោមជាបរិវារ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកទេវតា ដែលនៅក្នុងឋានតាវត្តឹង្សទាំងអស់ អង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងរោងសុធម្មា ទាំងទេវបរិសទ្យជាច្រើន ក៏អង្គុយត្រៀបត្រាជុំវិញ មហារាជទាំង ៤ ក៏គង់ក្នុងទិសទាំង ៤ នេះ ជាអាសនៈរបស់មហារាជទាំង ៤ នោះ ឯអាសនៈរបស់យើងទាំងឡាយ នៅខាងក្រោយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកទេវតាណា ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយទៅកើតក្នុងពួកទេវតា ដែលនៅក្នុងឋានតាវត្តឹង្ស ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ពួកទេវតានោះ រមែងរុងរឿងជាងពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរផង ដោយយសផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានឮថា ពួកតាវត្តឹង្សទេវតា មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្សឡើងថា អើហ្ន៎ ពួកខ្ញុំកាយ នៅបរិបូណ៌ ពួកអសុរកាយ សាបសូន្យទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ព្រះឥន្ទជាធំជាងទេវតាទាំងឡាយ ជ្រាបនូវសេចក្តីដែរថា របស់ពួកតាវត្តឹង្សទេវតាហើយ ក៏អនុមោទនា ដោយគាថាទាំងឡាយ នេះថា

ជិនវរសភនុត្តេ សក្កស្ស អនុមោទនាគាថា

[๓๑] មោទន្តិ វត មេ ទេវា
តាវតឹសា សមាគតា
តថាគតំ ឧបសង្កន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។
ឧវេ វ ទេវេ បសន្នត្តា
វណ្ណវន្តេ យសស្សិនោ(๑)
សុគតស្មឹ ព្រហ្មចរិយំ
ចរិត្វាន ឥធាគតេ ។
តេ អញ្ញេ អតិរោចន្តិ
វណ្ណេន យសសាយុនា
សាវកា តេ បរិបញ្ញាស្ស
វិសេសុបគតា ឥធ ។
ឥទំ ទិស្វាន ឧទ្ធដ្ឋិ
តាវត្តឹសា សមាគតា
តថាគតំ ឧបសង្កន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតដ្ឋិ ។

---

๑ ម. ...សព្ពរ្ហិនេ ។

(๓๑) អើហ្ន៎ ទេវតាទាំងឡាយ ដែលនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ នមស្ការ បំពោះព្រះតថាគតផង បំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង តែងធ្វើចិត្តឲ្យត្រេកអរ ។ ពួកតាវត្តិង្ស-ទេវតា បានឃើញពួកទេវតាថ្មី ។ ដែលមានសម្បុរកាយ មានយស មកកាន់ទីនេះបាន ព្រោះប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះសុគត ។ ពួកទេវតានោះ រុងរឿងជាងពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរកាយ ដោយយសនឹងអាយុ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ មានប្រាជ្ញាដ៏ចជាផែនដី ជាសាវ័កវិសេសបានចូលមកហើយ កាន់ទីនេះ ។ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ នមស្ការ បំពោះព្រះតថាគតផង បំពោះព្រះធម៌ជាធម៌ដ៏ល្អផង តែងធ្វើចិត្តឲ្យត្រេកអរ ព្រោះឃើញហេតុនេះ ។

(๓๒) เตน สุทํ ภควา เตน เตว ตาวตฺตึสา กายิกา-
เสา มตฺตาย อตฺตมนา ปหาสุ ปมุทิตา ปีติสោม-
นสฺสชาตา ทิพฺพา วต เภา กายา ปริปูเรนฺติ หายนฺติ
อสุรกายาติ อติเภา ภควา เยนตฺเถน เตว ตาวตฺตึสา
สุธมฺมายํ สภายํ สนฺนิสินฺนา โหนฺติ สนฺนิปติตา ทิ
อกฺขึ ปิณฺฑิยาลฺโภ ทิ อกฺขึ ปฏิวิชานาติ ทิ(๑) ป-
ตฺตาเร มหาภตาเร ตสฺมึ อเตฺต โหนฺติ ปญฺจสิขสฺส-
ปิ ทิ(๒) ปตฺตาเร มหาภตาเร ตสฺมึ อเตฺต โหนฺติ
สเกสุ สเกสุ(๓) อาสเนสุ ปิตา อาปิตปุพฺพา(๔) ฯ

เตวุตฺตกา ภตาเร
ปฏิภญฺญาสุสาสนึ
ปริปูสนฺตมตา สตฺตา
อกฺขึสุ สมฺปิ อาสเนสิ ฯ

---

๑ ม. วิญฺญาปนา สามิทิ ฯ ๒ ม. ปญฺหาสุสญฺญาปนา สามิทิ ฯ ๓ ม. ลเกสุ ฯ
๔ ม. อาปิปุพฺพา ฯ

(៣២) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានឮថា ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក៏រើរិតតែមានចិត្តត្រេកអរ រីកាយ កើតបីតិសោមនស្សឡើងថា អើហ្ន៎ ពួកទិព្វកាយនៅបរិបូណ៌ ពួកអសុរកាយសាបសូន្យទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា អង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងសុធម្មា ដោយប្រយោជន៍ណា ក៏គិតនូវប្រយោជន៍នោះ(១) ប្រឹក្សានូវប្រយោជន៍នោះ (ជាមួយនឹងមហាភដទាំង ៤) មហាភដទាំង ៤ ដែលពួកតាវត្តិង្សទេវតា បាននិយាយជាស់តឿន ក្នុងប្រយោជន៍នោះផង មហាភដទាំង ៤ ដែលពួកតាវត្តិង្សទេវតា បាននិយាយប្រៀនប្រដៅ ក្នុងប្រយោជន៍នោះផង ក៏បិតនៅលើអាសនៈទាំងឡាយពាល់ ។ ខ្ញុំ មិនចៀសចេញទៅឡើយ ។

ស្តេចទាំងនោះ ដែលទៅបុត្តទាំងនោះ បាននិយាយជាស់តឿនហើយ ក៏មានចិត្តជ្រះថា ទទួលយកនូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ ហើយក៏បិតនៅលើអាសនៈរបស់ខ្លួន ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា ពួកតាវត្តិង្សទេវតា បានគិតនូវប្រយោជន៍ពី ការរក្សានូវភិក្ខុសង្ឃដែលនៅក្នុងព្រៃ ហើយប្រឹក្សាជាមួយនឹងមហាភដទាំង ៤ ថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាត់ចែងការរក្សាភិក្ខុសង្ឃ ដែលនៅក្នុងទីនេះខ្លះ ក្នុងទីនុ៎ះខ្លះ ។

[៣៣] អថខោ អញ្ញតរោ ទុគ្គតបុរិសោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អាលោកោ សញ្ជាយិ ទិដ្ឋាលោ ទិដ្ឋាភាសោ តាតុរហោសិ អតិក្កន្តម្ហេវ នេរញ្ជំ នេរញ្ជកានំ អថ អញ្ញតរោ សត្តោ នេរញ្ជមិញ្ជោ នេវ តាវត្តីសេ អាបន្នសិ យថា ខោ មារិសា ជិម្ហំ ឥសុដ្ឋិ អាលោកោ សញ្ជាយតិ ទិដ្ឋាលោ ទិដ្ឋាភាសោ តាតុរហោតិ ព្រហ្មា តាតុរហិសុដ្ឋិ ព្រហ្មាលោ ហោតំ បុព្វជិមិត្តំ តាតុរហាយ យនិនំ អាលោកោ សញ្ជាយតិ ទិដ្ឋាលោ តាតុរហោតិ ។

យថា ជិម្ហា ឥសុដ្ឋិ
ព្រហ្មា តាតុរហិសុដ្ឋិ
ព្រហ្មាលោ ហោតំ បុព្វជិមិត្តំ[1]
ទិដ្ឋាលោ វិបុលោ មហាតិ ។

[៣៤] អថ[2] អញ្ញតរោ នេរញ្ជ តាវត្តីសា យថាសតេ-សុ[3] អាសនេសុ ឥសិសិធីសុ ទិដ្ឋាសមេតំ ញុស្សវ យំ វិហារោ អភិសុដ្ឋិ សន្ថតគ្គ ។ ឥ តមិស្សាមាតិ ។ ឧត្តរោបិ បហារាជាលោ យថាសតេសុ អាសនេសុ

---

១ ម. នមិត្តំ ។ ២ ម.ម. អថខោ ។ ៣ ម. សកេសុ ។

(៣៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពន្ធឺដ៏ធំទូលាយ កើតឡើងក្នុងទិសខាងជើង រស្មីមានប្រាកដហើយ កន្ទុងន្លូវនេវនុភាព របស់ពួកទេវតា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះ ព្រះឥន្ទ្រជាធំ ជាងពួកទេវតា ត្រាស់ហៅន្លូវពួកតាវត្តិង្សទេវតាមកថា ម្នាលគ្នាយើងទាំងឡាយ និមិត្តទាំងឡាយប្រាកដឡើង ពន្ធឺកើតព្រម រស្មីមានប្រាកដដោយប្រការណា ព្រហ្មមុខជានឹងមានមកប្រាកដ ដោយប្រការនោះ ព្រោះថាពន្ធឺកើតព្រម រស្មីមានប្រាកដដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ ជាបុព្វនិមិត្តរបស់ព្រហ្មនាំឲ្យមានប្រាកដ ។

> និមិត្តទាំងឡាយ ប្រាកដឡើង ដោយប្រការណា ព្រហ្មមុខ ជានឹងមានមកប្រាកដ ដោយប្រការនោះ រស្មីដ៏ធំទូលាយ មានប្រាកដ នេះជាបុព្វនិមិត្តរបស់ព្រហ្ម ។

(៣៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា អង្គុយលើអាសនៈទាំងឡាយ របស់ខ្លួនហើយគិតថា យើងទាំងឡាយនឹងដឹងន្លូវស្មើនេះ ផលនឹងមានដោយហេតុណា យើងទាំងឡាយ ស្គាល់ច្បាស់ន្លូវហេតុនោះហើយសឹមទៅ ។ ឯមហាភដទាំង ៤ ក៏គង់លើអាសនៈ

ติสีหิ สุ ขิกาสเมตํ ญสฺสาม ยถา วิตกฺเกา ภาวิตา-
ตา สุจิเกตฺวา ยาว พฺรหฺมโลกูปปตฺติยาตา ฯ ๔ถ สุตฺวา เถโร
ตาวตฺตึสา ฝเกตฺวา สมาคตาสุ ขิกาสเมตํ ญสฺสาม
ยถา วิตกฺเกา ภาวิตา สุจิเกตฺวา ยาว พฺรหฺมโลกูปปตฺติยาตา
ยถา กเถ พฺรหฺมา สนงฺกุมาโร เถรสฺส ตาวตฺตึสาสุ
ปาตุภวิตา ขิปฺปเมว อตฺตภาวํ อภินิมฺมินิตฺวา ปาตุภวิตา
ยถา ขลา บล กเถ พฺรหฺมโล ปลกติวณฺโณ อลภิ-
สมฺปนฺนตโร สลา เถรสฺส ตาวตฺตึสาสุ จตฺตาปสฺสี
ยถา กเถ พฺรหฺมา สนงฺกุมาโร เถรสฺส ตาวตฺตึสาสุ
ปาตุภวิตา สลา อญฺเ เถเร อติเรจติ วณฺเณน เจว
ยสสา จ เสยฺยถาปิ กเถ สลาวณฺณปกฺขลา
มาสุสึ วิคฺคหึ(๑) อติเรจติ ฝาเมว ลา กเถ
ยถา พฺรหฺมา สนงฺกุมาโร เถรสฺส ตาวตฺตึสาสุ
ปาตุภวิตา สลา อญฺเ เถเร อติเรจติ วณฺเณน เจว

๑ ฉ. มนุสฺสวิคฺคหึ ฯ

តាំងក្បាយរបស់ខ្លួន ដោយគិតថា យើងតាំងក្បាយ ទើងដឹងនូវរស្មីនេះ ផលនឹងមានដោយហេតុណា យើងតាំងក្បាយ ស្គាល់ច្បាស់នូវហេតុនោះ ហើយសឹមទៅ ។ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា បានឮពាក្យនេះហើយ កំមូលគំនិតគ្នា នាំគ្នាឈប់សៀមដោយគិតថា យើងតាំងក្បាយ ទើងដឹងនូវរស្មីនេះ ផលនឹងមានដោយហេតុណា យើងតាំងក្បាយ ស្គាល់ច្បាស់នូវហេតុនោះ ហើយសឹមទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រហ្មឈ្មោះសនង្កុមារ មានមកប្រាកដ ដល់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក្នុងកាលណា កំនិម្មិតអត្តភាពដ៏លើសលុប មានមកប្រាកដក្នុងកាលនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម្បុរជាប្រក្រតីណា របស់ព្រហ្ម ដែលពួកទេវតាមិនដែលឃើញ សម្បុរជាប្រក្រតីនោះ រមែងប្រាកដមក ក្នុងគន្ធង្គន្ធកុដិ របស់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រហ្មឈ្មោះសនង្កុមារ មានមកប្រាកដដល់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក្នុងកាលណា ព្រហ្មនោះរុងរឿងជាងពួកទេវតាដទៃ ដោយសម្បុរផង ដោយយសផង ក្នុងកាលនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រូបដែលធ្វើពីមាស រមែងរុងរឿងជាងកាយ របស់មនុស្សធម្មតាដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម មានមកប្រាកដ ដល់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក្នុងកាលណា ព្រហ្មនោះ រុងរឿងជាងពួកទេវតាដទៃ ដោយសម្បុរផង

យសសា ច យថា កន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ នេវាំ
តាវន្តីសាំ ចាតុករាតិ ន តាសុំ បរិសាសុំ(๑) កោចិ
នេវោ អតិវានេតិ វា បច្ចនុភាតិ វា អាសនេន វា ឯមន្តេតិ
សព្វេ វ តុណ្ហីភូតា បញ្ជលិកា បល្លង្កេ(๒) ឯសីនេ
យសស្សាឯ នេវាសុ ឥត្ថិសុតិ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ តាសុ
នេវាសុ បល្លង្កេ ឯសីនិសុតិ(๓) យសុ ខោ បន កន្តេ
នេវាសុ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ បល្លង្កេ ឯសីនតិ ឧច្ចាវំ
សោ លភតិ នេវោ វេនប្បដិលាភំ ឧច្ចាវំ សោ លភតិ
នេវោ សោមនស្សប្បដិលាភំ សេយ្យថាបិ កន្តេ ភជា
ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ អនុជាវសិត្តេ(๔) រជ្ជេន ឧច្ចាវំ
សោ លភតិ វេនប្បដិលាភំ ឧច្ចាវំ សោ លភតិ សោ-
មនស្សប្បដិលាភំ ឯវមេវ ខោ កន្តេ យសុ នេវាសុ
ព្រហ្មា សនង្កុមារោ បល្លង្កេ ឯសីនតិ ឧច្ចាវំ សោ
លភតិ នេវោ វេនប្បដិលាភំ ឧច្ចាវំ សោ លភតិ នេវោ
សោមនស្សប្បដិលាភំ អថ កន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ
ឯិទ្ធាវីកំ អត្តភាវំ អភិនិម្មិនិត្វា ករុមារវណ្ណោ ហុត្វា

---

๑ ឱ. តាសុ បរិសាឃំ ។ ๒ ឱ. ម. បល្លង្កេន ។ ๓ ឱ. ម. ឯសីទិសុតិ ។
๔ ឱ. អនុជាភិសិត្តោតិបិ បាឋោ ។

ដោយយសដ៏ ក្នុងកាលនោះដូចោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្ក-
មារព្រហ្ម មានមកប្រាកដ ដល់ពួកតាវត្តិង្សទេវតាក្នុងកាលណា ឥតមាន
ទេវតាណាមួយ ក្នុងបរិសទ្យនោះសំពះ ឬក្រោកទទួល ឬអញ្ជើញដោយ
អាសនៈក្នុងកាលនោះឡើយ ពួកទេវតាទាំងអស់ស្ងៀមព្រងើយ នាំគ្នាផ្ដង
អញ្ជលីអង្គុយលើបល្ល័ង្ក សនង្កមារព្រហ្ម ប្រាថ្នាចង់អង្គុយលើបល្ល័ង្ក របស់
ទេវតាណា ក៏អង្គុយលើបល្ល័ង្ក របស់ទេតានោះភ្លាម បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចំរើន សនង្កមារព្រហ្មអង្គុយលើបល្ល័ង្ករបស់ទេវតាណា ទេវតានោះ រមែង
បាននូវសេចក្តីត្រេកអរលើសលុប ទេវតានោះ រមែងបាននូវសេចក្តីសោ-
មនស្សដ៏លើសលុប បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្សត្រជាស្តេចដែលបានមុទ្ធ-
ភិសេកហើយ ទើបនឹងអភិសេកហើយថ្មីៗ ស្តេចនោះរមែងបាននូ សេចក្តី
ត្រេកអរដ៏លើសលុប ដោយពាជសម្បត្តិ ស្តេចនោះ រមែងបាននូវសេចក្តី
សោមនស្សដ៏លើសលុប មានឧបមាដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
សនង្កមារព្រហ្ម អង្គុយលើបល្ល័ង្ក របស់ទេវតាណា ទេវតានោះ រមែងបាន
នូវសេចក្តីត្រេកអរ ដ៏លើសលុប ទេវតានោះ រមែងបាននូវសេចក្តីសោ-
មនស្សដ៏លើសលុប មានឧបមេយ្យដូចោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំ-
ដាប់នោះ សនង្កមារព្រហ្ម បាននិមិត្តអត្តភាពដ៏លើសលុប ជាកេនៃកុមារ

បញ្ចសិខោ នេកានំ តាវត្តឹសានំ ទាតុរហោសិ សោ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្ល័ង្កេន និសីទិ ។ សេយ្យថាបិ នាម ពលាកា បុរិសោ សុបក្ក-ត្តេ វា បល្ល័ង្កេ សមេ វា ភូមិភាគេ បល្ល័ង្កេន និសី-ទេយ្យ ឯវមេវ ខោ នាម ព្រហ្មា សនង្កុមារោ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្ល័ង្កេន និសីទិត្វា នេកានំ តាវត្តឹសានំ សម្បសាទំ វិទិត្វា ឥមាហិ គាថា-ហិ អនុមោទិ

(៣៥) មោទន្តិ វត តោ នេកា
តាវត្តឹសា សហិន្ទកា
តថាគតំ ឧបស្សុត្វា
ធម្មស្សុ ច សុធម្មតំ ។
ធរេ វ នេរេ បស្សុត្វា
វណ្ណវន្តេ យសស្សិនោ
សុគតម្ហិ(1) ព្រហ្មចរិយំ
ចរិត្វាន ឥធាគតេ ។

---

๑ ឱ. ម. សុគតស្មឹ ។

ប្រហែលគ្នា នឹងបញ្ចសិខរទេវបុត្ត(១) មានមកប្រាកដ ដល់ពួកតាវត្តិង្ស-
ទេវតា ព្រហ្មនោះហោះទៅជាន់អាកាស អង្គុយពែនភ្នែនកង់អាកាស
ពេលដេង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសមានកម្លាំង អង្គុយពែនភ្នែន
លើបល្ល័ង្ក ដែលគេក្រាលល្អហើយ ឬលើភូមិភាគដ៏ស្មើ មានឧបមាដូច
ម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម ហោះទៅជាន់អាកាស
អង្គុយពែនភ្នែន កង់អាកាស ពេលដេង មានឧបមេយ្យដូច្នោះ ហើយ
ជ្រាបនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា របស់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក៏អនុមោទនា ដោយ
គាថាទាំង៦ឃ្លាយនេះថា

(៣៩) អើហ្ន៎ ពួកតាវត្តិង្សទេវតាព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ នមស្ការ
ចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង ហើយ
ធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ។ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា បានឃើញពួកទេវតា
ថ្មី ។ ដែលមានសម្បុរកោយ មានយស មកកាន់ទីនេះបាន
ព្រោះប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសុគត ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា ពួកទេវបុត្តទាំងអស់ រាប់អានពួលចិត្តនឹងអត្តភាពបញ្ចសិខគន្ធព្វទេវបុត្រ
ណាស់ ព្រោះហេតុនោះ បានជាព្រហ្មនិម្មិតអត្តភាពខ្លួនក្មេង ។

តេ អញ្ញេ អតិក្កមិត្វា
វណ្ណេន យសសាយុនា
សាវកា ភូរិបញ្ញស្ស
វិសេសុបគតា ឥធ ។
ឥធំ ធិស្វាន ឧទ្ធដ្ឋំ
តាវត្តិំសា សហិន្ទកា
តថាគតំ ឧបសង្កន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។

[៣៦] ឥធមត្តំ កន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភាសិត្ថ(១) ។ ឥធមត្តំ កន្តេ ព្រហ្មុនោ សនង្កុមារស្ស កាសតោ អដ្ឋង្គសមន្នាគតោ សរោ ហោតិ វិស្សដ្ឋោ ច វិញ្ញេយ្យោ ច មញ្ជុ ច សវនីយោ ច ពិន្ទុ ច អវិសារី ច គម្ភីរោ ច និន្នាទី ច ។ យថាបរិសំ ខោបន កន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ សរេន ច វិញ្ញាបេតិ

---

១ ម. ភាសិត្ថ ។

ជនរំសេវសូត្រ ពោលអំពីសំឡេងមានអង្គ ៨ របស់សនង្កុមារព្រហ្ម

ពួកទេវតាប្លែកាំងនោះ រមែងរុងរឿង ជាងពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរកាយ ដោយយសនឹងអាយុ ពួកទេវតាប្លែកាំងនេះ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ មានប្រាជ្ញាដូចផែនដី ជាសាវ័កវិសេស បានចូលមកហើយក្នុងទីនេះ ។ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ នមស្ការចំពោះ ព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង ហើយធ្វើចិត្តឲ្យត្រេកអរ ព្រោះឃើញនូវហេតុនេះ ។

[៣៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលនូវសេចក្តីនេះ មានសំឡេងប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺ សំឡេងក្បោះក្បាយ ១ សំឡេងងាយយល់ ១ សំឡេងទន់ពីរោះ ១ សំឡេងគួរស្តាប់ ១ សំឡេងក្រៃលែង ១ សំឡេងមិនគ្រាវ ១ សំឡេងក្រអួន (១) ១ សំឡេងរំពង (២) ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម ញុំាងបរិសទ្យចំនួនប៉ុន្មានក៏ដោយ ឲ្យដឹងច្បាស់ដោយសំឡេងបាន

---

១ អដ្ឋកថាបាឋ សំឡេងឮតាំងពីដើមឡើងទៅ ។ ២ សំឡេងលាន់ឮខ្ជិបសំឡេងផ្ទុះលាន់ នឹងសំឡេងសំភោះ ។

ฉ ฉสฺส ตถาหฺนา ปริสาย ยาเสา ฉิชฺชเต ฯ
ยสฺส ขา ปน กเต ปาปิ อชฺฌตฺตสมุฏฺฐาเนา
สเร ปาเนา เสา ปุคฺคเล ปฺรหฺมสฺสเรติ ฯ อถ ขา
กเต ปฺรหฺมา สนงฺกุมาเร เตตฺถีเส อตฺตภาเว อภิชิมฺ-
ภิตฺวา เอเกน์ เตวิชฺชานำ ปโรกฺขปลฺลงฺเก(๑) นิสีทิตฺวา
เอเว เตวิชฺชา อาหนฺตสิ ตำ กิ ปญฺหนฺติ ภาสนฺเต
เอเก เตวิชฺเช ยาวญฺเหา ภควา ตหาชนหิตาย
ปฏิปนฺโน ตหาชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย
หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานำ ฯ เย หิ เกจิ
ภาสนฺเต(๒) พุทฺธำ สรณำ คตา ธมฺมำ สรณำ คตา
สงฺฆำ สรณำ คตา สีเลสุ ปริปูรการิโน เต
ตาย สฺส เกจา ปรำ มรณา อเปฺรตฺวา ปรมิมฺพิต-
วสวตฺตีนำ เทวานำ สหพฺยตำ อุปปชฺชนฺติ(๓) อเปฺรตฺวา
นิมฺมานรตีนำ เทวานำ สหพฺยตำ อุปปชฺชนฺติ อเปฺรตฺวา
ตุสิตานำ เทวานำ สหพฺยตำ อุปปชฺชนฺติ อเปฺรตฺวา
ยามานำ เทวานำ สหพฺยตำ อุปปชฺชนฺติ อเปฺรตฺวา

๑ ฉ. ป. ปโรกฺขปลฺลงฺเกสุ ฯ ๒ ฉ ม. ภาเ ฯ ๓ ฉ. ฉปฺปชฺชนฺติ ฯ

ឯសំឡេងរបស់ព្រហ្មនោះ មិនលាន់ឮចេញទៅខាងក្រៅបរិស័ទ្យឡើយ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលណាមានសំឡេង ប្រកបដោយអង្គ ៨ យ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះហៅថា មានសំឡេងដូចសំឡេងព្រហ្ម។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សនង្កុមារព្រហ្ម និមិត្តអត្តភាពប៉ុន្មាន ៣៣ គង់លើបល្ល័ង្កមួយៗ របស់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ហើយហៅពួកតាវត្តិង្សទេវតាមកថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច ព្រះមានព្រះភាគ អង្គនុ៎ះ ទ្រង់ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយ។ ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន បើពួកជនឯណានីមួយ ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ ជាទីពឹង ដល់នូវព្រះសង្ឃ ជាទីពឹង ធ្វើនូវការបំពេញក្នុងសីលទាំងឡាយ ហើយពួកជននោះ លុះធ្លាយរាងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់បរនិម្មិតវសវត្តី ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់និម្មានរតី ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់តុសិត ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់យាមៈ

តាវត្តឹសានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ អប្បេ-
កច្ចេ អាភស្សរាភានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ
យេ សត្តនិមានំ កាយំ បរិព្ភវន្តិ តេ តន្តព្ភកាយំ
បរិព្ភវន្តីតិ ។

(៣៧) ឥទមវត្ថុំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភា-
សិត្ថ ។ ឥទមវត្ថុំ ភន្តេ ព្រហ្មេសុ សនង្កុមារេសុ
អាសតោ យោសោយេវ ទេវ មញ្ញន្តិ យ្វាយំ
មម បស្សន្តេ ស្វាយំ ឱកោ ច អាសតីតិ ។

ឯកស្មឹ អាសមានស្មឹ
សព្ពេ អាសន្តិ ជន្តុតា
ឯកស្មឹ ទុល្លភីមាសេ
សព្ពេ ទុល្លភី ភវន្តុ តេ ។
តនេសុ[1] ទេវ មញ្ញន្តិ
តាវត្តឹសា សហិន្ទកា
យ្វាយំ មម បស្សន្តេស្មឹ ស្វាយំ[2]
ឱកោ ច[3] អាសតីតិ ។

---

๑ ឱ. ម. តមាសុ ។ ๒ ឱ. យោ អយំ មម បស្សន្តេ សោយំ ។ ๓ ឱ. ម រ. ។

ខ្លះក៏មកកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់តាវត្តិង្ស ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់ចាតុម្មហារាជិកា ពួកជនណា ញុាំងកាយទេវតា ដែលទន់ខាបជាងគេទាំងអស់ឲ្យបរិបូណ៌ ពួកជនទាំងនោះ ក៏ញុាំងពួកគន្ធព្វ(១)ឲ្យបរិបូណ៌ ។

(៣៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម ឋានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលនូវសេចក្តីនេះ មានសំឡេងគឹកកង ពួកទេវតាសំគាល់ថា ព្រហ្មណា អង្គុយលើបល្ល័ង្ករបស់អាត្មាអញ ព្រហ្មនោះ និយាយតែម្នាក់ឯង ។ កាលបើសនង្កុមារព្រហ្ម និយាយតែម្នាក់ឯង ព្រហ្មនិមិត្ត(២) ទាំងអស់ ក៏និយាយដែរ កាលបើសនង្កុមារព្រហ្មអង្គុយស្ងៀម តែម្នាក់ឯង ព្រហ្មនិមិត្តទាំងអស់នោះ ក៏ស្ងៀមដែរ ។ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ សំគាល់សេចក្តីនោះថា ព្រហ្មណា អង្គុយលើបល្ល័ង្ករបស់អាត្មាអញ ព្រហ្មនោះ និយាយតែម្នាក់ឯង ។

---

១ ឋានសេចក្តីថា ជនដែលទៅកើតជាទេវបុត្តទន់ខាបជាងគេបំផុត ត្រឹមគន្ធព្វ ។

២ ព្រហ្មឯទៀត ៗ សង្កុមារព្រហ្ម ឋានវិញ្ញត្តហើយ ។

[๓๘] อถโข ภควา ปุพฺพณฺหสมยนฺติ
ปกาเสน(๑) อตฺตานํ ปจฺจกฺขาติ(๒) ปกาเสน
อตฺตานํ ปจฺจกฺขาย สกฺกสฺส เทวานมินฺทสฺส ปณฺฑุ-
กมฺพลสิลายา เทเว ตาวตึสเส อาคนฺตฺวา ตํ กึ
ภญฺญติ เกาสิกา เอตา ตาวตึสา ยาว สุปฺปภาตา-
ปิเมเฆ(๓) เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา
สมฺมาสมฺพุทฺเธน จตฺตาเร ฐานาธิคตา ฐานาติคตา-
กตาย(๔) ฐานาวิสาวิตาย(๕) ฐานาวิกฺขนตาย ภควเม
จตฺตาเร ๗ เกา กิตฺตา ฉนฺนสมาธิปฺปฏิลาภสงฺขา-
สมฺปนฺนตรํ ฐานาธิคตา ภาวิตตรา วิริยสมาธิปฺปฏิลาภสงฺขา-
สมฺปนฺนตรา ฐานาธิคตา จิตฺตสมาธิปฺปฏิลาภสงฺขา-
สมฺปนฺนตรา ฐานาธิคตา วีมํสาสมาธิปฺปฏิลาภ-
สงฺขาสมฺปนฺนตรา ฐานาธิคตา ภาวิตา ฐเมว โข เกา เตน

---

๑ ม. ปกาเสนฺโต ๒ ฉ. ขปสีหาสิ ๓ ฉ สุปฺปภาตา ปิเมเฆ ๔ สปฺปภาตาปเมเฆ ๔ ฉ. ฐานาธิคตาติปิ ฐานาวิสาวิตาย-ติปิ ฐานาวิสาตายติปิ ปาเฐ ๕ ฐานาวิสาวิตายติปิ ฐานาวิสาวิตายติปิ ฐานาวิสาตายติปิ ปาเฐ ๖

(៣៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សនង្កុមារព្រហ្ម ប្រមូលនូវខ្នងដែលច្រើន ឲ្យមកជាខ្នងតែមួយវិញ លុះប្រមូលនូវខ្នងដែលច្រើន ឲ្យមកជាខ្នងតែមួយវិញហើយ ក៏អង្គុយលើបល្ល័ង្ក របស់ព្រះឥន្ទ្រ ជាធំជាងពួកទេវតា ហើយត្រាស់ហៅពួកតាវត្តិង្សទេវតា មកថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយដោយល្អ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើបុគ្គលឲ្យច្រើន ដើម្បីធ្វើបុគ្គលឲ្យវិសេសឡើង ដើម្បីធ្វើបុគ្គលឲ្យប្លែក ។ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នោះតើដូចម្តេច ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ(១) នឹងបធានសង្ខារ (២) ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីរិយសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន

---

១ សមាធិ មានឆន្ទៈ ជាហេតុ ។ ២ បធានសង្ខារ បានដល់សម្មប្បធានទាំង ៤ ។

ภควาตา ฌานตา ปสฏฺฐตา อรหาตา สมฺมาสมฺพุทฺธตาย ฉนฺนาภิ ฯ ฉนฺทิทาธา ปญฺญตา ฉนฺทิพหุลีภาวตาย ฉนฺทิ-เสวิตาย ฉนฺทิภาวนาย ยเทว หิ(๑) เกจิ เอกา อตีตมทฺธานํ สมณา ว ព្រាហ្មណา ว อเนกวิหิ-ตํ ฉนฺทิกิจฺจํ ปจฺจนุภวิตฺวา สพฺเพ เต ฉเมสญฺญา(๒) ตตฺถ ฉนฺทิทาธานํ ภาวิตตฺตา พหุลีกตตฺตา ยเทว หิ เกจิ เอกา อนาคตมทฺธานํ สมณา ว ព្រាហ្មណา ว อเนกวิหิตํ ฉนฺทิกิจฺจํ ปจฺจนุภวิสฺสนฺติ สพฺเพ เต ฉ-เมสญฺญา ตตฺถ ฉนฺทิทาธานํ ภาวิตตฺตา พหุลีกตตฺตา ยเทว หิ เกจิ เอกา ปจฺจุปฺปนฺนา สมณา ว ព្រាហ្ม-ณา ว อเนกวิหิตํ ฉนฺทิกิจฺจํ ปจฺจนุภวนฺติ สพฺเพ เต ฉเมสญฺญา ตตฺถ ฉนฺทิทาธานํ ภาวิตตฺตา พหุลีก-ตตฺตา ปสฏฺฐา เจว เอกนฺเต เนว ตาวตฺถีสา ยาวปีมํ ฌานุปฺปาทนฺติ ฯ ฌานํ มหาព្រហ្មេតิ(๓) ฯ อปิจ

๑ ฉ. เย หิ ฯ ๒ ฉ. ฉเมสญฺญา ฯ ๓ ฉ. ព្រហ្មេតិ ฯ

ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយ រមែងប្រព្រឹត្ត ៗ ដើម្បីធ្វើឫទ្ធិឲ្យច្រើន ដើម្បីធ្វើឫទ្ធិឲ្យវិសេសវិសាល ដើម្បីធ្វើឫទ្ធិឲ្យ ប្លែក ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកជនណានីមួយ ទោះបីជា សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ បានហើយនូវឥទ្ធិវិធៈ[1] មានប្រើនប្រការ ក្នុងអតីត-កាល ពួកជនទាំងអស់នោះបានហើយ ព្រោះបានចំរើននូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ព្រោះបានធ្វើនូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ឲ្យច្រើន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ទាំងឡាយ ពួកជនណានីមួយ ទោះបីជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ដែលនឹង បាននូវឥទ្ធិវិធៈ មានប្រើនប្រការ ក្នុងអនាគតកាល ពួកជនទាំងអស់នោះ ក៏នឹងបាន ព្រោះបានចំរើននូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ព្រោះបានធ្វើនូវ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ឲ្យច្រើន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកជន ណានីមួយ ទោះបីជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ រមែងបាននូវឥទ្ធិវិធៈ មាន ប្រើនប្រការ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ពួកជនទាំងអស់នោះក៏រមែងបាន ព្រោះបាន ចំរើននូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ព្រោះបានធ្វើនូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ឲ្យច្រើន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តឹង្សទេវតាឃើញឫទ្ធានុភាព មានសភាព ដូច្នេះនេះ របស់យើងដែរឬទេ ។ ពួកទេវតាឆ្លើយតបថា បពិត្រមហាព្រហ្ម អើ ឃើញដែរ ។ សនង្កុមារព្រហ្ម និយាយថា

---

๑ បំណែកនៃឫទ្ធិ ។

เอวา เม สุตนฺติ เอกญฺญา สงฺคีติกาโร ธมฺมสงฺคาหกตฺเถรา ตถาคตสฺส ปรินิพฺพานานนฺตรา ปฐมมหาสงฺคีติวเสน สงฺคายนฺตา ตสฺส ภควโต สาสนสฺส อายุปฏฺฐปนตฺถญฺเจว อนาคตานญฺจ ปจฺจยปฏิสรณตฺถาย อตฺตโน สุตนิยามนตฺถญฺจ อาทิโต เอวมาหาติ ทสฺเสสุ ฯ

(๓๙) เอวมฺเม สุตนฺติ อิทมตฺถปฏิจฺฉาทกตมปหรณตฺถาย ปวตฺตา สุติ ฯ เอวมฺเม สุตนฺติ อิทมตฺถปฏิจฺฉาทกตมปหรณตฺถาย ปวตฺตา สุติ เอตฺถ ตาว เอวนฺติ นิปาตปทสมุทาโย ตสฺส กึ อตฺถิทนฺติ จ เอเก เอวนฺติ ตาว เอตฺถ ยาวญฺจิทนฺติ เอตสฺส ตถาตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน ตเยทิ ปิตามหาธิปติมหา อนุพุทฺธา สุเขสฺสาธิปติมหายฯ ปกติเมติ ฯ

(๔๐) เอส เม ปิตาติ เอตฺถ สีลสมฺปทา วิหารสมาปตฺติ ปาปเทสนา อกุสลเทสนา ธมฺมเทสนา ฯ เสา อยเมว สมฺพนฺธ อริยธมฺมา สุณาตีติ เยนาธิเสา ปนสิกาเยติ ธมฺมาธมฺมา ปฏิปชฺชตีติ ฯ เสา อริยธมฺมสฺสวนนฺ(๑) อาคมฺม เยนาธิเสา ปนสิกาเยนฺ

---

๑ ฉ. ม. อริยธ สวนนฺ ฯ

ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ឯខ្ញុំនឹងបានជាមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះបានចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ព្រោះបានធ្វើឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ឲ្យច្រើន ។

(៣៩) ជនវសភយក្ស ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេនង៌មារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះសេនង៌មារព្រហ្ម ពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ក៏ពោលនឹងពួកតាវត្តិង្សទេវតាថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ត្រង់ដែលថា ការបានឮវុកាស ៣ យ៉ាង ដើម្បីបានឮសេចក្តីសុខ[1] ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ។ ការបានឮវុកាស៣យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

(៤០) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះជាប់ដំពាក់ ដោយកាមទាំងឡាយ ជាប់ដំពាក់ ដោយវត្ថុសលធម៌ទាំងឡាយ។ សម័យជាខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ បានស្តាប់នូវអរិយធម៌ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ លុះបុគ្គលនោះអាស្រ័យការស្តាប់អរិយធម៌ អាស្រ័យការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ

---

១ អដ្ឋកថា ថា សេចក្តីសុខក្នុងឈាន សេចក្តីសុខក្នុងមគ្គ សេចក្តីសុខក្នុងផល ។

ធម្មាធុធម្មំ បដិបជ្ជតិ(๑) អសំសដ្ឋោ វិហរតិ គាហេមាំ អសំសដ្ឋោ អកុសលេហិ ធម្មេហិ ។ តស្ស អសំសដ្ឋស្ស គាមេមាំ អសំសដ្ឋស្ស អកុសលេហិ ធម្មេហិ ឧបច្ឆជ្ជតិ សុខំ សុខា កិរេយ្យា សោមនស្សំ ។ សេយ្យថាបិ ភោ បមុខា ចាមោដ្ឋំ(๒) ជាយេ ឯវមេវ ខោ ភោ អសំសដ្ឋស្ស គាមេមាំ អសំសដ្ឋស្ស អកុសលេហិ ធម្មេហិ ឧបច្ឆជ្ជតិ សុខំ សុខា កិរេយ្យា សោមនស្សំ ។ អយំ ខោ ភោ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន បឋមោ ឈានាធិគមោ អនុពុទ្ធោ សុខសច្ចាធិគមាយ ។

(๒๑) បុន ចបរំ ភោ ឯតេកច្ចស្ស ឯកច្ចានំ កាយសង្ខារ អបច្ចដិបស្សទ្ធា ហោន្តិ ឯកច្ចានំ

๑ ម. ធម្មាធុធម្មប្បដិបត្តិ ។ ๒ ម. មុខា ជាមុដ្ឋំ ។ ម. ជាមុដ្ឋំ ។

នៃប្រាជ្ញា ប្រតិបត្តិទូរដមិ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ក៏ជាបុគ្គលលែងជាប់ចំពាក់ ដោយកាមទាំង២ឡាយ លែងជាប់ចំពាក់ ដោយអកុសលធម៌ទាំង២ឡាយ ។ កាលដែលបុគ្គលនោះលែងជាប់ចំពាក់ដោយកាមទាំង២ឡាយហើយ លែងជាប់ចំពាក់ ដោយអកុសលធម៌ទាំង២ឡាយហើយ សេចក្តីសុខ ក៏កើតឡើង សោមនស្ស ក៏កើតឡើង ដោយក្រៃលែង ព្រោះសេក្តីសុខជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំង២ឡាយ សេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងខ្លាំងកើតឡើង ព្រោះសេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងទន់ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំង២ឡាយ កាលដែលបុគ្គលលែងជាប់ចំពាក់ ដោយកាមទាំង២ឡាយហើយ លែងជាប់ចំពាក់ដោយអកុសលធម៌ទាំង២ឡាយហើយ សេចក្តីសុខ ក៏កើតឡើង សោមនស្ស ក៏កើតឡើង ដោយក្រៃលែង ព្រោះសេចក្តីសុខ (ជាបច្ច័យ) ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំង២ឡាយ នេះឯងជាការបានទូរទុកាសជាបឋម ដើម្បីបានទូរសេចក្តីសុខ ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ។

(๔๑) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំង២ឡាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានកាយសង្ខារ[1] ដ៏គ្រោតគ្រាត មិនទាន់ស្ងប់រម្ងាប់ មាន

---

๑ កាយសង្ខារ បានដល់អស្សាសបស្សាសៈ ដែលដង្ហើមចេញចូល ។

วจีสงฺขาโร อสฺสาสปสฺสาสา โหนฺติ กายิกา หิ เต ธมฺมา กายปฏิพทฺธา กายสงฺขารา วุจฺจนฺติ ตสฺมา กายสงฺขาโรติ อสฺสาสปสฺสาสา วุตฺตา ภควตา ฯ วิตกฺกวิจารา ปน วจีสงฺขาโร ตสฺมา วจีสงฺขาโรติ วิตกฺกวิจารา วุตฺตา ภควตา ฯ ปีติ จิตฺตสงฺขาโร ตสฺมา จิตฺตสงฺขาโรติ ปีติ วุตฺตา ภควตา ฯ สญฺญา จ เวทนา จ จิตฺตสงฺขารปฏิพทฺธา ตสฺมา จิตฺตสงฺขาโรติ สญฺญา จ เวทนา จ วุตฺตา ภควตา ฯ

กถญฺจ ปสฺสมฺภยมานนฺติ กถญฺจ ปสฺสมฺภยมาโน กถญฺจ วูปสเมนฺโต กถญฺจ นิพฺพาเปนฺโต กถญฺจ สนฺตึ กโรนฺโต กถญฺจ ปณีตึ กโรนฺโต กถญฺจ อสงฺขตึ กโรนฺโต กถญฺจ อมตึ กโรนฺโต กถญฺจ อมตคามึ กโรนฺโต กถญฺจ นิพฺพานคามึ กโรนฺโต กถญฺจ นิพฺพานปฏิปทึ กโรนฺโต กถญฺจ นิพฺพานปฏิปนฺนึ กโรนฺโต กถญฺจ นิพฺพานปตฺตึ กโรนฺโต กถญฺจ นิพฺพานสจฺฉิกิริยึ กโรนฺโต กถญฺจ นิพฺพานสจฺฉิกิริยาย ปฏิปนฺนึ กโรนฺโต กถญฺจ นิพฺพานสจฺฉิกิริยาย ปตฺตึ กโรนฺโต กถญฺจ นิพฺพานสจฺฉิกิริยาย สมาปนฺนึ กโรนฺโต กถญฺจ นิพฺพานสจฺฉิกิริยาย สมา

វចីសង្ខារ(๑) ដ៏គ្រោតគ្រោត មិនទាន់ស្ងប់រម្ងាប់ មានចិត្តសង្ខារ(๒) ដ៏គ្រោតគ្រោត មិនទាន់ស្ងប់រម្ងាប់ ។ សម័យខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ ស្តាប់នូវអរិយធម៌ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ ប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ លុះបុគ្គលនោះ អាស្រ័យការស្តាប់អរិយធម៌ អាស្រ័យការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ប្រតិបត្តិនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ហើយ កាយសង្ខារគ្រោតគ្រោត ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ វចីសង្ខារគ្រោតគ្រោត ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ចិត្តសង្ខារគ្រោតគ្រោត ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ។ សេចក្តីសុខរមែងកើតឡើងដល់បុគ្គលនោះ ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់នៃកាយសង្ខារគ្រោតគ្រោត ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់នៃវចីសង្ខារគ្រោតគ្រោត ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់ នៃចិត្តសង្ខារគ្រោតគ្រោត ឯសោមនស្សក៏កើតឡើង ដោយក្រៃលែងព្រោះសេចក្តីសុខ (នោះជាបច្ច័យ) ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងកើតឡើង ព្រោះសេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងទន់ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សេចក្តីសុខរមែងកើតឡើង ព្រោះស្ងប់រម្ងាប់ នៃកាយសង្ខារ គ្រោតគ្រោត ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់ នៃវចីសង្ខារគ្រោតគ្រោត ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់នៃចិត្តសង្ខារគ្រោតគ្រោត ឯសោមនស្សក៏កើតឡើងដោយក្រៃលែង ព្រោះ

---

๑ វចីសង្ខារ បានដល់វិតក្កៈ វិចារៈ គឺការត្រិះរិះអារម្មណ៍នឹងការពិចារណា ។ ๒ ចិត្តសង្ខារ បានដល់សញ្ញានឹងវេទនា គឺការចាំអារម្មណ៍នឹងការអារម្មណ៍ ។

សោមនស្សំ ។ អយំ ខោ សោ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ទុតិយោ ឱកាសាធិគមោ អនុព្ពុទ្ធោ សុទ្ធសុប្បធិគមាយ ។

(៤២) បុន ចបរំ សោ ឥធេកច្ចោ ឥទំ កុសលន្តិ យថាភូតំ ន បជានាតិ ឥទំ អកុសលន្តិ យថាភូតំ ន បជានាតិ ឥទំ សាវជ្ជន្តិ យថាភូតំ ន បជានាតិ ឥទំ អនវជ្ជន្តិ យថាភូតំ ន បជានាតិ ឥទំ សេវិតព្ពន្តិ យថាភូតំ ន បជានាតិ ឥទំ ន សេវិតព្ពន្តិ យថាភូតំ ន បជានាតិ ឥទំ ហីនន្តិ យថាភូតំ ន បជានាតិ ឥទំ បណីតន្តិ យថាភូតំ ន បជានាតិ ឥទំ កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគន្តិ យថាភូតំ ន បជានាតិ[1] ។ សោ អបរេន សមយេន អរិយធម្មំ សុណាតិ យោនិសោ មនសិករោតិ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជតិ ។ សោ អរិយធម្មស្សវនំ អាគម្ម យោនិសោ មនសិការំ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជតិ

---

๑ ឧ. ម. ឥទំ សាវជ្ជំ ។ ឥទំ អនវជ្ជំ ។ ឥទំ សេវិតព្ពំ ។ ឥទំ ន សេវិតព្ពំ ។ ឥទំ ហីនំ ឥទំ បណីតំ ។ ឥទំ កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគន្តិ យថាភូតំ ន ប្បជានាតីតិ ទិស្សន្តិ។

សេចក្តីសុខ (នោះជាបច្ច័យ) ក៏ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ នេះឯង ជាការបានទូរទុកាសជាគំរប់ពីរ ដើម្បីបានទូរសេចក្តីសុខ ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ។

[๔๒] ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាកុសល មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអកុសល មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើប្រកបដោយទោស មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើមិនមានទោស មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើគួរសេព មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើមិនគួរសេព មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើថោកទាប មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើខ្ពង់ខ្ពស់ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើខ្មៅ ជាអំពើស ជាអំពើមានចំណែកប្រៀបផ្ទឹមគ្នា ។ សម័យជាខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ ស្តាប់ទូរអរិយធម៌ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រតិបត្តិទូរធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ បុគ្គលនោះ លុះអាស្រ័យការស្តាប់អរិយធម៌ អាស្រ័យការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ ប្រតិបត្តិទូរធម៌ ដ៏សមគួរ

៥ំ ឣុសលន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ៥ំ អឣុស-
លន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ៥ំ សាវជ្ជន្តិ យថាភូតំ
បជានាតិ ៥ំ អនវជ្ជន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ៥ំ
សេវិតព្ពន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ៥ំ ន សេវិតព្ពន្តិ
យថាភូតំ បជានាតិ ៥ំ បរិនន្តិ យថាភូតំ បជា-
នាតិ ៥ំ បណីតន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ៥ំ
តណ្ហាសុក្ខ្ឃសម្បដិភាគន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។
តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ អវិជ្ជា បហី-
យតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ ។ តស្ស អវិជ្ជាវិរាគា វិជ្ជុ-
ប្បាទា ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សុខា កិលេសា សោមនស្សំ ។
សេយ្យថាបិ នោ បមុនា ចាមោដ្ឋំ ជាយេថ ឯវមេវ
ខោ នោ អវិជ្ជាវិរាគា វិជ្ជុប្បាទា ឧប្បជ្ជតិ សុខំ
សុខា កិលេសា សោមនស្សំ ។ អយំ ខោ នោ

ដល់ធម៌ កំដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាកុសល ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអកុសល ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើប្រកបដោយទោស ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើមិនមានទោស ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើគួរសេព ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើមិនគួរសេព ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើថោកទាប ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើខ្ពង់ខ្ពស់ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើងងឹត ជាអំពើស ជាអំពើមានចំណែកប្រៀបផ្ទឹមគ្នា ។ កាលដែលបុគ្គលនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះ ឃើញច្បាស់យ៉ាងនេះហើយ អវិជ្ជាក៏សាបសូន្យទៅ វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ សេចក្តីសុខ រមែងកើតឡើង ដល់បុគ្គលនោះ ព្រោះការសាបសូន្យទៅនៃអវិជ្ជា ព្រោះការកើតឡើងនៃវិជ្ជា ឯសោមនស្ស ក៏កើតឡើង ដោយក្រៃលែង ព្រោះសេចក្តីសុខ (នោះជាបច្ច័យ) ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងខ្លាំង រមែងកើតឡើង ព្រោះសេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងទន់ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ រមែងកើតឡើង ព្រោះការសាបសូន្យទៅនៃអវិជ្ជា ព្រោះការកើតឡើងនៃវិជ្ជា ឯសោមនស្ស ក៏រមែងកើតឡើង ដោយក្រៃលែង ព្រោះសេចក្តីសុខ (នោះជាបច្ច័យ) ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ នេះឯងជា

តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មា-
សម្ពុទ្ធេន តតិយោ ឯកាសនឯកមោ អនុពុទ្ធោ
សុខសញ្ញឯកមាយ ។ ឥមេ ខោ តេ តេន ភគ-
វតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន តយោ
ឯកាសនឯកមា អនុពុទ្ធា សុខសញ្ញឯកមាយាតិ ។

(៤៧) ឥធបនំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភាសិ-
ត្ថ ។ ឥធបនំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អាសិត្វា នេវ
តាវត្តីសេ អាមន្តេសិ តំ កឹ បញ្ចន្តិ ភោន្តោ នេក តាវ-
តិំសា យាវ សុបញ្ញត្តាបីមេ តេន ភគវតា ជានតា
បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ សតិបដ្ឋា-
នា កុសលសញ្ញឯកមាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ
ភោ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ

ការបានទូវឧកាសជាគំរប់ ៣ ដើម្បីបានទូវសេចក្តីសុខ ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ការបានទូវឧកាស ដើម្បីបានទូវសេចក្តីសុខ ៣ ប្រការនេះឯង ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ។

(៤៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលទូវសេចក្តីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលទូវសេចក្តីនេះហើយ ទើបពោលនឹងពួកតាវត្តិង្សទេវតាថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ត្រង់ដែលថា សតិបដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ដើម្បីបានទូវកុសល (១) ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយ ដោយល្អ ។ សតិបដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញរឿយៗទូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុង

---

១ សំដៅយកមគ្គញាណផង ។

อาสวา สมฺภวนฺติ อวิชฺชาสวสมฺภวา อวิชฺชาสวสมุทยา ภวาสวสมุทยา อวิชฺชาสวสมุทยา ทิฏฺฐาสวสมุทยา ภวาสวสมุทยา ทิฏฺฐาสวสมุทยา อวิชฺชาสวสมุทยา ฯ ยสฺมึ สมเย ภิกฺขุ ทิฏฺฐาสวสมุทยา ภวาสวสมุทยา อวิชฺชาสวสมุทยา ทิฏฺฐาสวสมุทยา ภวาสวสมุทยา อวิชฺชาสวสมุทยา ปฏิสงฺขา โยนิโส มนสิกาโร โหติ ฯ ยสฺมึ สมเย ภิกฺขุ

មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដំងន់ខ្លួន មានស្នាតី កំចាត់បង់នូវអកិដ្ឋានឹងគោមនស្សក្នុងលោក(១) តិក្ខុភាល ពិចារណាឃើញរឿយ ។ នូវកាយជាខាងក្នុងហើយ តំរកមធ៌តាំងចិត្តខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងកាយជាខាងក្នុងនោះ ។ តិក្ខុនោះ លុះមានចិត្តតាំងខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងកាយជាខាងក្នុងនោះហើយ រមែងញុំាងញាណទស្សនៈ (ការដំងន់ងឹងការឃើញ) ឲ្យកើតក្នុងកាយ របស់បុគ្គលដទៃ ជាខាងក្រៅបាន ។ តិក្ខុពិចារណាឃើញរឿយៗ នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ជាខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដំងន់ខ្លួន មានស្នាតី កំចាត់បង់នូវអកិដ្ឋានឹងគោមនស្សក្នុងលោក តិក្ខុភាលពិចារណាឃើញរឿយ ។ នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ជាខាងក្នុងហើយ តំរកមធ៌តាំងចិត្តខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងវេទនា ជាខាងក្នុងនោះ ។ តិក្ខុនោះ លុះមានចិត្តតាំងខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងវេទនាជាខាងក្នុងនោះហើយ រមែងញុំាងញាណទស្សនៈ ឲ្យកើតក្នុងវេទនាទាំងឡាយ របស់បុគ្គលដទៃ ជាខាងក្រៅបាន ។ តិក្ខុពិចារណាឃើញរឿយ ។ នូវចិត្ត ក្នុងចិត្តជាខាងក្នុង មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស

---

១ សំដៅយកកាយ ឬខន្ធទាំង៥ ។

សម្ពជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោភេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ អជ្ឈត្តំ ចត្តេ ចតុន្នម្បស្សី វិហរន្តោ តត្ត សម្មា សមាធិយតិ សម្មា វិប្បសីទតិ ។ សោ តត្ត សម្មាសមាហិតោ សម្មាវិប្បសន្នោ ពហិទ្ធា បរចិត្តេ ញាណទស្សនំ អភិនិព្ភត្តេតិ ។ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្ពជាតោ សតិមា វិនេយ្យ លោភេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរន្តោ តត្ត សម្មា សមាធិយតិ សម្មា វិប្បសីទតិ ។ សោ តត្ត សម្មាសមាហិតោ សម្មាវិប្បសន្នោ ពហិទ្ធា បរធម្មេសុ ញាណទស្សនំ អភិនិព្ភត្តេតិ ។ ឥមេ ខោ តេ ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា កុសលសម្មតា ។

មានសេចក្តីដំណឹងថ្លែង មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទំនឹងនោមនស្ស ក្នុងលោក តែក្នុងកាលពិចារណាឃើញរឿយៗ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ជាខាងក្នុងហើយ ក៏រមែងតាំងចិត្តខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងចិត្តជាខាងក្នុងនោះ ។ តែក្នុងនោះ លុះមានចិត្តតាំងខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងចិត្តជាខាងក្នុងនោះហើយ រមែងញុំាងញាណទស្សនៈ ឲ្យកើតក្នុងចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ជាខាងក្រៅបាន ។ តែក្នុងពិចារណាឃើញរឿយ ៗ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាខាងក្នុង មានភក្តិយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដំណឹងថ្លែង មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទំនឹងនោមនស្ស ក្នុងលោក តែក្នុងកាលពិចារណាឃើញរឿយៗ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ជាខាងក្នុងហើយ ក៏រមែងតាំងចិត្តខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ជាខាងក្នុងនោះ ។ តែក្នុងនោះ លុះមានចិត្តតាំងខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ជាខាងក្នុងនោះហើយ ក៏រមែងញុំាងញាណទស្សនៈ ឲ្យកើតក្នុងធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលដទៃជាខាងក្រៅបាន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សតិបដ្ឋានទាំង៤នេះឯង ដើម្បីបាននូវកុសលដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយ ។

(៤៤) ឥធមត្តំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភាសិត្ថ(១) ។ ឥធមត្តំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ភាសិត្វា នេវ តាវត្តីសេ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញំ ភោន្តោ នេក តាវត្តីសា យាវ សុបញ្ញត្តាបីមេ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សត្ត សមាធិបរិក្ខារា សម្មាសមាធិស្ស ភាវនាយ(២) សម្មាសមាធិស្ស(៣) ចារិប្បរិយា ។ កតមេ សត្ត(៤) ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ ។ យា ខោ ភោ ឥមេហិ សត្តហាការេហិ(៥) ចិត្តស្ស ឯកគ្គតា បរិក្ខតា អយំ វុច្ចតិ ភោ អរិយោ សម្មាសមាធិ សឧបនិសោ

---

១ ម. ភាសិត្ថ ។ ២ ម. សមាធិស្ស បរិភាវនាយ ។ ៣ ឱ. សមាធិស្ស ។ ៤ ឱ. សត្ត សេយ្យថីទំ ។ ៥ ឱ. សត្ត អង្គេហិ ។

(៤៤) បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន សន្ធឝ៌មារព្រហ្ម ចានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន លុះសន្ធឝ៌មារព្រហ្ម ពោលសេចក្តីនេះហើយ ទើបពោលនឹងពួកតាវត្តិង្សទេវតាថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ត្រង់ដែលថា ធម៌ជាបរិវារនៃសមាធិ ៧ យ៉ាងនេះ ដើម្បីចំរើន នៃសម្មាសមាធិ ដើម្បីបរិបូណ៌នៃសម្មាសមាធិ ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយដោយល្អ ។ ធម៌ជាបរិវារ នៃសមាធិ ៧ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ សម្មាទិដ្ឋិ (សេចក្តីយល់ត្រូវ) ១ សម្មាសង្កប្បៈ (សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ) ១ សម្មាវាចា (សំដីត្រូវ) ១ សម្មាកម្មន្តៈ (ការងារត្រូវ) ១ សម្មាអាជីវៈ (ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ) ១ សម្មាវាយាមៈ (សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ) ១ សម្មាសតិ (សេចក្តីរលឹកត្រូវ) ១ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សភាវៈនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍មួលតែមួយណា ដែលអង្គទាំង ៧ នេះ ចោមរោមហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សភាវៈនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍តែមួយនេះ ឈោកហៅថា សម្មាសមាធិ ដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយឧបនិស្សយផង ថា ប្រកប

ឥតិបិ សបរិក្ខារោ ឥតិបិ សម្មាធិដ្ឋិស្ស កោ សម្មា-
សង្កប្បោ បហោតិ សម្មាសង្កប្បស្ស សម្មាវាចា បហោ-
តិ សម្មាវាចស្ស សម្មាកម្មន្តោ បហោតិ សម្មាកម្ម-
ន្តស្ស សម្មាអាជីវោ បហោតិ សម្មាអាជីវស្ស សម្មា-
វាយាមោ បហោតិ សម្មាវាយាមស្ស សម្មាសតិ បហោ-
តិ សម្មាសតិស្ស សម្មាសមាធិ បហោតិ សម្មាសមា-
ធិស្ស សម្មាញាណំ បហោតិ សម្មាញាណស្ស សម្មា-
វិមុត្តិ បហោតិ ។ យញ្ចិ តំ កោ សម្មា វទមានោ
វាទេយ្យ ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកា-
លិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិ-
តព្ពោ វិញ្ញូហីតិ អថាវុតា តេ(๑) អាគតស្ស ភាគតិ ។

๑ ឧ. ម. តេតិ ន ទិស្សតិ ។

ដោយធម៌ជាបច្ចត្តផង ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សម្មាសង្កប្បៈ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលបិតនៅក្នុងសម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាចា រមែងមានដល់បុគ្គលដែលបិតនៅក្នុងសម្មាសង្កប្បៈ សម្មាកម្មន្តៈ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលបិតនៅក្នុងសម្មាវាចា សម្មាអាជីវៈ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលបិតនៅក្នុងសម្មាកម្មន្តៈ សម្មាវាយាមៈ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលបិតនៅក្នុងសម្មាអាជីវៈ សម្មាសតិ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលបិតនៅក្នុងសម្មាវាយាមៈ សម្មាសមាធិ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលបិតនៅក្នុងសម្មាសតិ សម្មាញ្ញាណៈ(១) រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលបិតនៅក្នុងសម្មាសមាធិ សម្មាវិមុត្តិ(២) រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលបិតនៅក្នុងសម្មាញ្ញាណៈ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បុគ្គលកាលបើពោលដោយប្រពៃ គប្បីពោលនូវពាក្យថា ព្រះបរិយត្តិធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ព្រះនពលោកុត្តរធម៌ ដែលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងពួង ដឹងពិតឃើញពិតជាធម៌ឲ្យផល មិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរដល់ឯហិបស្សវិធី ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលវិញ្ញូជនទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តនៃខ្លួន ទ្វារនៃព្រះនិព្វានបើកហើយ ។

---

១ សេចក្តីដឹងដោយប្រពៃ បានដល់មគ្គញ្ញាណ ផលញ្ញាណ ។ ២ ការក្រូចស្រឡះបាក អាសវៈ បានដល់មគ្គវិមុត្តិ ផលវិមុត្តិ ។

ឥធមេវ តំ សម្មាវមោ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតំ
សម្មា វទមានោ(១) វទេយ្យ ស្វាក្ខាតោ ហិ(២) ភគវតា
ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបៈ-
នយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្ពោ វិញ្ញូហិ អភព្ពុតា តេ
អមតស្ស ទ្វារតិ ។ យេ ហិ កេចិ កោ ពុទ្ធេ
អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា ធម្មេ អវេច្ចប្បសា-
ទេន សមន្នាគតា សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នា-
គតា អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតា យេ
ចិមេ(៣) ឱបធាតិកា ធម្មេ ទិដ្ឋិគតិ(៤) សាតិវេកាធិ
ចត្តុទ្ទីសតិសតសហស្សានិ មាតធិកា បរិហារកា

---

១ ឱ. ឥមមេវ តំ សម្មាវមានោ ។ ម. ឥមមេ តំ... ។ ២ ឱ. ម. ហិ កោ ។
៣ ឱ. យេ ហិ កេចិមេ ។ ៤ ឱ. ម. ធម្មវិនិតា ។

បុគ្គលកាលពោលដោយប្រពៃ គប្បីពោល នូវពាក្យដែលប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធថា មែនពិត ព្រះ
បរិយត្តិធម៌ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ព្រះនព-
លោកុត្តរធម៌ ដែលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងពួង ដឹងពិត ឃើញពិត ជាធម៌
ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរដល់ឯហិបស្សវិធី ជាធម៌ដែលព្រះអរិយ-
បុគ្គល គប្បីបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលវិញ្ញូជនទាំងឡាយ គប្បី
ដឹងច្បាស់ ក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន ម្នាលនៃព្រះនិព្វាននោះរបើកហើយ ។ ម្នាលអ្នក
ដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ព្រោះថា ជនទាំងឡាយណា ទីមួយប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រចំពោះព្រះពុទ្ធប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ
ចំពោះព្រះធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រចំពោះព្រះសង្ឃ
ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់ព្រះអរិយៈ មួយទៀត
ជនទាំងឡាយណា ជាឧបបាតិក: ជាជនទៀងក្នុងធម៌ ទុំខ្លាចអំពើមុសាវាទ
មិនអាចនឹងធ្លាប់ជនទាំងអម្បាលនោះ ដូច្នេះថា ពួកជននៅក្នុងដែនមគធៈ
ប្រើនជាង ៦ លាន ៤ សែន ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ

អត្ថតីតា តាលតាតា តិណ្ណំ សព្ពោជនានំ បរិក្ខយោ សោតាបត្តា អរិដ្ឋាតជម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយ-ណា ។ អត្តំ ចេវត្ថ សកជនាតិយោ អជាយំ ឥតរជា បជា បុញ្ញភាគាតំ មម នោ សង្ឃាតុំ សក្កោមិ(១) មុសាវាទស្ស ជិត្តប្បដិ ។

(៤៩) ឥធមត្តំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អ-ភាសិត្ថ ។ ឥធមត្តំ ភន្តេ ព្រហ្មុនោ សនង្កុមា-រស្ស ភាសតោ វេស្សវណស្ស មហារាជស្ស ឃំ ចេតសោ បរិតក្កោ ឧទបាទិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ ឃវ្ហោបិ នាម ឧឡារោ សត្ថា ភវិស្សតិ ឃវ្ហំ ឧឡារំ ធម្មក្ខានំ ឃវ្ហោ ឧឡារំ វិសេសាធិគមោ បញ្ញាយិស្សតីតិ ។ អថ ភន្តេ ព្រហ្ម សនង្កុមារោ វេស្សវណស្ស មហារាជស្ស ចេតសា ចេតោបរិតក្កមញ្ញាយ វេស្សវណំ មហារាជានំ ឯត-ទវោច តំ កិំ មញ្ញតិ ភវំ វេស្សវណោ មហារាជា អតីតមទ្ធំ អទ្ធានំ ឃវ្ហោ ឧឡារោ សត្ថា អហោសិ

---

(១) ម. នោបិ សក្កោមិ ។

ឆ្លើមណារកាល កន្ទង់ទៅយូរហើយ ជាវិសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅកាន់អបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ។ ពួកសកទាគាមិបុគ្គល តំមានកាន់តិចតួចណែរ ឯពួកសត្វក្រៅពីនេះ(១) ជាអ្នកមានចំណែកបុណ្យ (តំមានច្រើនណែរ) ។

(៤៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ វេស្សវណមហារាជ កើតសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ អើហ្ន៎ ចំឡែកពេកណាស់ ព្រះសាស្តាដ៏ប្រសើរ មានសភាពយ៉ាងនេះ មុខជានឹងមានតទៅមិនខាន ការសំដែងនូវធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា មានសភាពយ៉ាងនេះនឹងប្រាកដជាឡើង ការគ្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏នឹងប្រាកដជាឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សនង្កុមារព្រហ្ម ដឹងសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តរបស់វេស្សវណមហារាជ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ហើយ ទើបពោលពាក្យនេះ នឹងវេស្សវណមហារាជថា វេស្សវណមហារាជដ៏ចំរើន សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ព្រះសាស្តាដ៏ប្រសើរ មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏មាន

---

១ សំដៅបកអនាគាមិបុគ្គល ។

ฝาฏูปํ อุปฺปาทํ ฉฬงฺคุเปกฺขาสึ ฝาฏูสา อุปฺปาท วิเสสา-
ธิคมา ปญฺญายิสุ อตีตสฺมิญฺจ อทฺธานํ ฝาฏูนา
อุปฺปาเท สตฺตา ภวิสฺสนฺติ ฝาฏูปํ อุปฺปาทํ ฉฬงฺคุเปกฺขาสึ
ฝาฏูนา อุปฺปาท วิเสสาธิคมา ปญฺญายิสฺสนฺตีติ ฯ

[๘๖] ฯ๘ฯ ตสฺมิญฺจ ขเณ ปฺรหฺมา สนงฺกุมาโร เอ-
กากี ตาวตฺตึสานํ อกาสิ ฯ ฯ๘ฯ เวสฺสวณสฺส
มหาราชสฺส ปฺรหฺมเณน สนงฺกุมารสฺส เอกากิตฺตํ ตาวตฺตึ-
สานํ กาสเตน สมฺมา สุตฺตา สมฺมา ปฏิคฺคหิตา
สายิ ปริสายิ[๑] อาโรเจสิ ฯ ฯ๘ฯ ฉนฺน-
สเตน ยเตฺถว เวสฺสวณสฺส มหาราชสฺส สา-
ยิ[๒] ปริสายิ กาสเตน สมฺมา สุตฺตา สมฺมา
ปฏิคฺคหิตา ภควเตน อาโรเจสิ ฯ ฯ๘ฯ ภควา

---

๑ ฐ. สุตฺวา สมฺมา ปฏิคฺคเหตฺวา สปริสายิ ฯ ๒ ฐ. สายตฺถิ ๔ ทิสฺสติ ฯ

មកហើយ ការសំដែងនូវធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏ប្រាកដ ហើយ ការត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏ប្រាកដហើយក្នុងអតីតកាល ព្រះសាស្តាដ៏ប្រសើរ មានសភាពយ៉ាង នេះ មុខជានឹងមានតទៅ ការសំដែងនូវធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា មានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងប្រាកដឡើង ការត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាព យ៉ាងនេះ ក៏នឹងប្រាកដឡើង ក្នុងអនាគតកាល ។

(៤៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោល នូវសេចក្តីនេះ នឹងពួកតាវត្តិង្សទេវតាហើយ ។ កាលសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលសេចក្តីនេះ នឹងតាវត្តិង្សទេវតា វេស្សវណមហារាជ ក៏បានប្រាប់ សេចក្តីនេះ ដែលខ្លួនបានឮហើយ ក្នុងទីចំពោះមុខ ដែលខ្លួនបានទទួល ហើយក្នុងទីចំពោះមុខ ក្នុងបរិសទ្យរបស់ខ្លួន ។ កាលវេស្សវណមហារាជ ពោលសេចក្តីនេះ ក្នុងបរិសទ្យរបស់ខ្លួន ជនវិសកយក្ស ក៏ក្រាបទូល សេចក្តី ដែលខ្លួនបានឮហើយ ក្នុងទីចំពោះមុខ ដែលខ្លួនបានទទួល ហើយ ក្នុងទីចំពោះមុខ ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ

ฉฬสีวกสุตฺตวณฺณนา

ฉฬายตนสฺส ยกฺขสฺส สมฺมา สุตฺวา สมฺมา ปฏิปชฺชเนฺตา สาธุ อภิญฺญาย อายสฺมโต อา-ฬวกสฺส อาโรเจสิ ฯ ตสฺมาตฺถ อายสฺมา อาฬโว ภควโต สมฺมา สุตฺวา สมฺมา ปฏิปชฺชเนฺตา อาโรเจสิ ภิกฺขูนํ ภิกฺขุนีนญฺจ อุปาสกานญฺจ อุปาสิกานญฺจ ฯ ตยิทํ ปุพฺพเนฺตน เอวมฺเปฯ ตสฺมาติห ตาต ฉฬายตนสฺส ปฏิปชฺชิสฺสามิ สุปฺปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ

ฉฬายตนสุตฺตํ ปญฺจมํ นิฏฺฐิตํ ฯ

បានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់សេចក្តីនេះ ទទួលសេចក្តីនេះ កាន់ទីចំពោះមុខនៃ
ជនវសកយក្ស ជ្រាបច្បាស់ដោយព្រះអង្គឯងហើយ ទើបត្រាស់ប្រាប់
ដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឮ បាន
ទទួលកាន់ទីចំពោះព្រះភក្ត្រ ព្រះមានព្រះភាគហើយ ទើបប្រាប់សេចក្តី
នេះដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ពួកឧបាសក ឧបាសិកា ។ សាសនព្រហ្មចរិយ.
ធម៌នេះមាំមួន ដល់នូវសេចក្តីចំរើន ផ្សាយទៅសព្វទិស អ្នកដឹងបាន
ដឹងច្រើនគ្នាហើយ តើតមានក្រាស់ក្រែល ត្រាតែពួកទេវតានឹងមនុស្ស
ចេះសំដែងដោយស្រួលបាន ។

ចប់ ជនវសភសូត្រទី ៥ ។

(๔๗) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជ
គហេ វិហរតិ តិដ្ឋកូដេ បព្ពតេ ។ អថខោ បញ្ចសិខោ
គន្ធព្ពបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវ.
លកប្បំ តិដ្ឋកូដំ បព្ពតំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក
មន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ បញ្ចសិខោ
គន្ធព្ពបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច យំ មេ[๑] ភន្តេ នេវាំ
តាវត្តឹសានំ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ អាវេ.
ឋនេមតំ[๒] ភគវតោតិ ។ អាវេឋនេហិ មេ ត្វំ បញ្ចសិ.
ខាតិ ភគវា អវោច ។ ឃុរំមានិ ភន្តេ និវសានិ ឃុរំបត.
វានិ តនុហុទោសនេ បណ្ឌរសេ បភាវណ្ណាយ បុណ្ណមា.
យ រត្តិយា តេវលកប្បា ច នេវ តាវត្តឹសា សុធម្មាយំ

---

๑ ឧ. ឯម្មេ ។ ម. យំ ហេ មេ ។ ๒ អាវេឋេមេតំ ភន្តេ ។

មហាគោវិន្ទសូត្រ ទី ៦

(៤៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើភ្នំគិជ្ឈកូដ ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ កាលរាត្រីកន្លងទៅហើយ (កន្លងបឋមយាម) បញ្ចេញរស្មីភ្លឺច្រាល ញុំាងភ្នំគិជ្ឈកូដទាំងអស់ឲ្យភ្លឺស្វាង ហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគ នូវសេចក្តីដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះមុខ បានទទួលក្នុងទីចំពោះមុខនៃពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ថា ម្នាលបញ្ចសិខៈ អ្នកចូរប្រាប់តថាគតចុះ ។ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ថ្ងៃមុន ។ កន្លងតិថី ១៥ ដែលជាថ្ងៃឧបោសថ ត្រង់ដើមថ្ងៃបវរណា ក្នុងរាត្រីមានព្រះចន្ទ្រពេញវង់ ពួកទេវតា ជាន់តាវត្តិង្ស ទាំងអស់ កំពុងអង្គុយប្រជុំក្នុងទេវសភា(១) ឈ្មោះសុធម្មា

---

១ ក្រោងប្រជុំទេវតា ។

มหาโควินฺทสุตฺตนฺตวณฺณนา มหาสุทสฺสนวตฺถุ

สกายํ สงฺขสิฏฺฐา เหฏฺฐา สงฺขมติตา มหาสี ๑ ทิฏฺฐมงฺคลิกา สมฺปตฺตา สิงฺขา เหฏฺฐา ๒ ตฺวา ๓ มหาราชาโน[๑] ตสฺสุทฺเทสา สิงฺขา เหฏฺฐา ปุรตฺถิมาย ทิสาย ๔ ตรฺวา มหาราชา ปฐมาภิมุขา สิงฺขา เหฏฺฐา ๕ ปุรตฺถิมา[๒] ๖ ตสฺสิณาย ทิสาย ทุติยาภิมุขา มหาราชา ทกฺขิณาภิมุขา สิงฺขา เหฏฺฐา ๗ ปุรตฺถิมา ปจฺฉิมาย ทิสาย ๘ ตรฺวา มหาราชา ปจฺฉิมาภิมุขา สิงฺขา เหฏฺฐา ๙ ปุรตฺถิมา ๑๐ ทกฺขิณาย ทิสาย ๑๑ ตรฺวา มหาราชา อุตฺตราภิมุขา สิงฺขา เหฏฺฐา ๑๒ ปุรตฺถิมา[๓] ยตฺถ[๔] กตฺถจิ ปพฺพตา จ เอกา ตาวตึสา สุธมฺมายํ สกายํ สงฺขสิฏฺฐา เหฏฺฐา สงฺขมติตา มหาสี ทิฏฺฐมงฺคลิกา สมฺปตฺตา สิงฺขา เหฏฺฐา ตฺวา มหาราชาโน ตสฺสุทฺเทสา สิงฺขา เหฏฺฐา ๑๓ เสสํ[๕] เหฏฺฐา อาสนสฺมึ อย ปฐมา อมฺหากํ อาสนํ เหฏฺฐา เย เต กตฺถจิ เอกา ปพฺพตา ปริยนฺตริยา ตริตฺวา

---

๑ ฉ. มหาราชา ฯ ๒ ฉ. เหฏฺฐา ปุรตฺถิมา ฯ ม เหฏฺฐา ปุรตฺถิมา ฯ ๓ ม. ยตฺถ ปน ฯ ๔ ฉ. เสสํ ฯ

ទាំងទេពបរិសទ្យជាច្រើន ក៏អង្គុយទៅជុំវិញ ឯមហាភូតទាំង ៤ អង្គក៏គង់ក្នុងទិសទាំង ៤ គឺធតរដ្ឋមហាភូត គង់ក្នុងទិសខាងកើត បែរព្រះភក្ត្រទៅទិសខាងលិច មានពួកទេវតា ចោមរោមត្រៀបត្រា វិរូឡ្ហកមហាភូត គង់ក្នុងទិសខាងត្បូង បែរព្រះភក្ត្រទៅទិសខាងជើង មានពួកទេវតា ចោមរោមត្រៀបត្រា វិរូបក្ខមហាភូត គង់ក្នុងទិសខាងលិច បែរព្រះភក្ត្រទៅទិសខាងកើត មានពួកទេវតា ចោមរោមត្រៀបត្រា វេស្សវណមហាភូត គង់ក្នុងទិសខាងជើង បែរព្រះភក្ត្រទៅទិសខាងត្បូង មានពួកទេវតា ចោមរោមត្រៀបត្រា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណាពួកទេវតា ជាន់តាវត្តិង្សទាំងអស់គ្នា អង្គុយប្រជុំ ក្នុងទេវសភាឈ្មោះសុធម្មា ទាំងទេវបរិសទ្យជាច្រើនអង្គុយទៅជុំវិញ ឯមហាភូតទាំង ៤ ក៏គង់ក្នុងទិសទាំង ៤ នេះជាអាសនៈ របស់មហាភូតទាំង ៤ នោះ ក្នុងកាលនោះ អាសនៈរបស់ពួកយើងខ្ញុំ ទៅជាខាងក្រោយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកទេវតាណា ជាន្តរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ នៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយមក

អនុត្តរបញ្ញោ(๑) តាវត្តឹំសកាយំ(๒) គតេ អញ្ញេ ទេវេ អតិក្កមិត្វា វណ្ណេន ចេវ យសសា ច គោតម សុទ្ធំ ភគ្គេ ទេវេ តាវត្តឹំសា អត្តបញ្ច ភោគ្គេ បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ឥញ្ជ វត គោ កាយា បរិប្ជវិត្តេ ហាយិត្តេ អសុរកាយាតំ អថខោ ភគ្គេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវានំ តាវត្តឹំសានំ សម្បសាទំ(๓) វិទិត្វា ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិ

(๘๘) មោទន្តិ វត គោ ទេវា
តាវត្តឹំសា សហិន្ទកា
គថាគតំ នមស្សន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។
ធរេ វ ទេវេ បស្សន្តា
វណ្ណវន្តេ យសស្សិនោ(๔)
សុគតស្មឹ ព្រហ្មចរិយំ
ចរិត្វាន ឥធាគតេ ។

---

๑ ខ. អធុនុប្បន្នា ។ ๒ ខ. តាវតឹំសកាយា ។ ๓ ខ. ជាសាទំ ។ ម. សំបសាទំ ។ ๔ ម. យសស្សិនេ ។

កើតឬ ក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ពួកទេវតាទាំងនោះ ក៏រង្គើរឿង កន្ទងន្ទូវពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរផង ដោយយសផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ ឬានជាពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្សថា អើហ្ន៎ ពួកកាយទិព្វទៅពេញត្រៀបត្រា ពួកអសុរកាយ ឬាត់ទៅអស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ជ្រាបន្ទូវសេចក្តីដ្រះថ្លា របស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ហើយ ក៏ឬានអនុមោទនា ដោយគាថាទាំងឡាយនេះថា

(៤៨) អើហ្ន៎ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ រីករាយ នមស្ការ បំពោះព្រះតថាគតផង បំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង ។ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ក៏ឬានឃើញពួកទេវតាថ្មីៗ មានសម្បុរ ឬានយស ដែលឬានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសុគត ហើយមកកើតក្នុងទេវលោកនេះ ។

มหาเวทัลลสุตฺตวณฺณนา อนุสนฺธิปกาสนวณฺณนา

เตน หิ ภนฺเต นาคเสน

วิสฺสชฺเชหิ ยสสา ยุตา

สาวตฺถี ปุรมุตฺตมา

วิเสสปุพฺพตา ๙ ๆ

๙ ธนํ ธิสฺสาน ชนฺตุโน

ตาวตึสา สมาคตา

ตถาคตสฺส ธมฺมสฺสวนตฺถาย

ธมฺมสฺสวนตฺถาย ๆ

(๔๙) เตน สุทฺธนฺเต เทวา ตาวตึสา กิเยฺยาสิ มตฺตาย อตฺตมนา โหนฺติ ปมุทิตา ปีตึสโมทนสฺสชาตา ทิฏฺเว ว เต เกจิ กายา ปริปูเรนฺติ ทายนฺติ อสฺสุ-กายาติ ๆ อถ[๑] ตนฺเต สกฺโก เทวานมินฺโท เทวานํ ตาวตึสานํ สมฺมุขาเน วิทิตฺวา เทเว ตาวตึเส อามนฺเตสิ กเถยฺยาถ เม ตุมฺเห มาริสา ตสฺส ภควโต อฏฺ ยถากฺเขฺ วิสฺสชฺเชสิ ตุฏฺ ๆ ปญฺหมิ[๒] ปยิ มาริสา ตสฺส ภควโต อฏฺ ยถากฺเขฺ วิสฺสชฺเชสิ

๑ ม. อถโข ๆ ๒ ฉ. ปเญฺหน ๆ

ពួកទេវតាទាំងនោះ រុងរឿងកន្ធឹង ន្ធូវពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរ ដោយយសនឹងអាយុ ពួកសាវ័ក របស់ព្រះសមុទ្ធ ព្រះអង្គមានព្រះប្រាជ្ញាដូចផែនដី ជាសាវ័កដល់នូវសេចក្តីវិសេស ក្នុងទេវលោកនេះ ។ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ លុះឃើញហេតុនេះហើយ ក៏ត្រេកអរ បាននមស្ការ ចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ដែលជាធម៌ដ៏ល្អផង ។

(៤៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្ស ដោយក្រៃលែង លើសប្រមាណថា អើហ្ន៎ ពួកកាយទិព្វ នៅពេញត្រៀបត្រា ពួកអសុរកាយ ចាត់ទៅអស់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ជ្រាបន្ធូវសេចក្តីជ្រះថ្លា របស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សហើយ ទើបមានព្រះបន្ទូលនឹងពួកទេវតា ជាន់តាវត្តិង្សថា ម្នាលគ្នាយើង អ្នកទាំងឡាយ ចង់ស្តាប់គុណ ជារបស់ពិត ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ ដែរឬ ។ ពួកទេវតាក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និព្វុត្ត យើងខ្ញុំចង់ស្តាប់គុណ ជារបស់ពិត ៨ ប្រការ របស់ព្រះ

សោតព្ពំ ។ អថ ខោ សង្ឃោ ឧទាយិត្ថេរោ ឧទាយំ តាវត្តឹសាយំ កថេសោ អដ្ឋ យថាកុច្ឆិ វណ្ណោ បសីទនាការំ ឥមំ ឥទ្ធឹ មញ្ញិំ ភោន្តោ ឧទាយ តាវត្តឹសាយាវញ្ចេសោ(១) កថេ ពហុជនហិតាយ បដិបន្នោ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។ ឃំ ពហុជនហិតាយ បដិបន្នំ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ឥមិនាបង្កេន សមន្តកតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន កថាតា ។ ស្វាក្ខាតោ ខោ បន តស្ស កថាតា(២) ន ម្ហោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ

---

១ ខ. យោវំ បស្ស សោ ។ ម.យោវញ្ចេសោ ។ ២ ខ. ម. តេន ភគវតា ។

មានព្រះភាគនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ប្រាថ្នាសំដែងគុណ ជារបស់ពិត ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះទ្រង់ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ រហូតមក ។ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ដែលជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណោមកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ១) ។ ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ជាធម៌ដែលអរិយបុគ្គល គប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌ដែល

ឯវមាបន្នេ កោ ឯបនយិកោ បុគ្គលោ វេនតេយ្យោ វិញ្ញាបិ ។
ឯវំ ឯបនយិកស្ស ឧប្បន្នស្ស ឧទេសតារំ អមិតា-
បន្នេន សមង្គិតតំ សត្ថារំ ឧទ្ទ អតីតំសេ សម-
ង្គិបសដ្ឋាម ឯ បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។
អនំ កុសលន្តិ ខោ បន តេន ភគវតា សុបញ្ញត្តំ
អនំ អកុសលន្តិ សុបញ្ញត្តំ ។ អនំ សាវជ្ជំ ។ អនំ
អនវជ្ជំ ។ អនំ សេវិតព្ពំ ។ អនំ ន សេវិតព្ពំ ។ អនំ
បរិនំ ។ អនំ បណីតំ ។ អនំ កណ្ហាសុក្កសប្បដិភាគន្តិ
សុបញ្ញត្តំ ។ ឯវំ កុសលាកុសលសាវជ្ជានវជ្ជសេ-
វិតព្ភាសេវិតព្ពហីនប្បណីតកណ្ហាសុក្កសប្បដិភាគានំ
ឧប្បាទំ បញ្ញបេតារំ អមិតាបន្នេន សមង្គិតតំ សត្ថារំ
ឧទ្ទ អតីតំសេ សមង្គិបសដ្ឋាម ឯ បនេតរហិ អញ្ញត្រ

អរិយបុគ្គល គួរហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលអរិយ-
បុគ្គល គួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងចិត្តបាន ជាធម៌ដែលវិញ្ញូជនទាំងឡាយ
គប្បីដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន ។ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ដែលជា
អ្នកសំដែងនូវធម៌ គួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងចិត្តបាន យ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកប
ដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមាន
ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិន
ឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ២) ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់
បញ្ញត្តដោយប្រពៃហើយថា នេះ ជាកុសល ទ្រង់បញ្ញត្តហើយ ដោយ
ប្រពៃថា នេះ ជាអកុសល ។ នេះ ប្រកបដោយទោស ។ នេះ មិនប្រកប
ដោយទោស ។ នេះ គួរសេព ។ នេះ មិនគួរសេព ។ នេះ ជាអំពើ
ថោកទាប ។ នេះ ជាអំពើថ្លៃថ្នូ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្ត ដោយ
ប្រពៃហើយថា នេះ ធម៌ឱ្យ ធម៌សនឹងធម៌ជាសប្បដិភាគ (លាយឡៃ
លាយស) ។ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ដែលជាអ្នកបញ្ញត្តនូវធម៌
ទាំងឡាយ ដែលជាកុសល ជាអកុសល ប្រកបដោយទោស មិន
ប្រកបដោយទោស គួរសេពនឹងមិនគួរសេព ថោកទាបនឹងថ្លៃថ្នូ ធម៌
ឱ្យ ធម៌សនឹងសប្បដិភាគយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុង
ចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ

តេន ភគវតា ។ សុប្បញ្ញត្តា ខោ បន តេន ភគវតា
សាវកានំ ឯកាយនមគ្គោ បដិបទា សំសុទ្ធត្ថំ ឯកាយនស្ស
បដិបទា ច ។ សេយ្យថាបិ នាម គង្គោទកំ
យមុនោទកេន សំសុទ្ធត្ថំ សមេតិ ឯវមេវ សុប្បញ្ញត្តា
តេន ភគវតា សាវកានំ ឯកាយនមគ្គោ បដិបទា
សំសុទ្ធត្ថំ ឯកាយនស្ស បដិបទា ច ។ ឯវំ ឯកាយនមគ្គោ-
ឯយោ បដិបទាយ(១) បញ្ញបេតារំ ឥមិនាបង្គេន សមន្ត-
គតំ សត្ថារំ ឯវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេត-
រហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ លទ្ធសហាយោ ខោ
បន សោ ភគវា សេក្ខានញ្ចេវ បដិបទាំ ទីឃា-
សង្ខនញ្ច ខីណាសវានំ តេន ភគវា អបទ្ទុដ្ឋ ឯតារហិ
អនុយុត្តោ វិហរតិ ។ ឯវំ ឯតារហិ អនុយុត្តំ
ឥមិនាបង្គេន សមន្តភទ្ទំ សត្ថារំ ឯវ អតីតំសេ

---

១ ម. ឯកាយនមគ្គោតិបិ បដិបទាយ ។

ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះ ជាគុណទី ៣) ។ បដិបទា ជាទីដៅកាន់ព្រះនិព្វាន ដែលព្រះមាន ព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ញត្តល្អហើយ ដល់សាភ័តាំងឡាយ តាំងព្រះ និព្វាន តាំងបដិបទា ក៏ប្រៀបធៀបគ្នាបាន ។ ទឹកកង់ទន្លេគង្គា ប្រៀប ស្មើនឹងទឹកកង់ទន្លេយមុនា ដូចម្តេចមិញ បដិបទា ជាទីដៅកាន់ព្រះនិព្វាន ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ញត្តល្អហើយ ដល់សាភ័តាំង ឡាយ តាំងព្រះនិព្វាន តាំងបដិបទា ក៏ប្រៀបធៀបគ្នាបានដូច្នោះដែរ។ យើងពិចារណារកមើលទូវគ្រូ ជាអ្នកបញ្ញត្ត ទូវបដិបទា ជាទីដៅកាន់ ព្រះនិព្វានយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយគុណនេះ កុងចំណែកកាល ដែលកន្លងដៅហើយ មិនឃើញមាន កុងកាលឥទូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះ មានព្រះភាគនោះចេញ:ហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណ ទី ៤) ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បានពួកសេក្ខបុគ្គល ដែល បិតនៅកុងបដិបទាហើយ នឹងពួកព្រះខីណាស្រព ដែលមានព្រហ្មចរិយ-ធម៌អប់រំស្រេចហើយជាគ្នីគ្នា តែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនជាប់ព្រះទ័យ នឹងគ្នីគ្នានោះទេ ទ្រង់ប្រកបទូវសេចក្តីត្រេកអរ តែមួយព្រះអង្គឯង ។ យើងពិចារណារកមើលទូវគ្រូ ជាអ្នកប្រកបទូវសេចក្តីត្រេកអរ តែម្នាក់ឯង យ៉ាងនេះ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយគុណនេះ កុងចំណែកកាលដែលកន្លង

สมฺมุขสงฺฆปตฺตาทีนิ ปเนตานิ อญฺญตฺร เนสชฺชิกงฺคา ฯ

อภิกฺขณนิสชฺชา[๑] ปน ตสฺสา ภควตา ลาเภ อภิ-
ณฺหนิสชฺชา[๒] สีเลเนว ยาว มรณา เอกนิยา สมฺมา-
ยาเยว มานสฺสกา[๓] วิหารฏฺเฐ วิกตมเนน ปน สา
ภควตา อาหารา อาหาเรตพฺพา ฯ ฆโร วิกตมนสฺส อาหาโร
อาหาริยมานสฺส ฯ ปิณฺฑปาตสฺเสว สมฺปาทนสฺส สตฺตาหเมว
อสีตีหิเสฯ สมฺมุขสงฺฆมฺหิ ปน ปเนตานิ อญฺญตฺร เนสชฺ
ภควตา ฯ ยถาภตฺตนฺติ ปน สา ภควตา
ตถาการึ ยถาการึ ตถาภตฺตนฺติ ฯ ปิ ยถาภตฺตนฺติ ตถาการึ
ยถาการึ ตถาภตฺตนฺติ ฯ ฆโร ฉนฺนาทุติยปฏิปทนฺ
ปิ ปิณฺฑปาตสฺเสว สมฺปาทนสฺส สตฺตาหเมว อสีตีหิเสฯ
สมฺมุขสงฺฆมฺหิ ปน ปเนตานิ อญฺญตฺร เนสชฺชิกงฺคา ฯ

๑-๒ อภิกฺขณนิสชฺชาทีนิ ปิ ปาฬิ ฯ ๓ ม. สมฺปยุตฺตมานสกา ฯ

ទៅហើយ ក៏មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមាន
ព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៥) ។
លាភសម្រេចហើយ សេចក្តីសរសើរ ក៏សម្រេចហើយ ដល់ព្រះមាន
ព្រះភាគអង្គនោះ ទាំងពួកក្សត្រក៏មានសភាពជាអ្នកស្រឡាញ់ រាប់រក
(ព្រះអង្គ) ប៉ុន្តែព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រើបស្រាល
(ក្នុងលាភជាដើមនោះ) ហើយ រមែងសោយនូវអាហារ (តាមធម្មតា) ។
យើងពិចារណាកន្លងមើលនូវគ្រូ ជាអ្នកប្រាសចាកសេចក្តីស្រើបស្រាល បរិភោគ
នូវអាហារយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែល
កន្លងទៅហើយ ក៏មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមាន
ព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៦) ។
ព្រះមានព្រះភាគនោះ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងណា ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងនោះ ទ្រង់ធ្វើ
យ៉ាងណា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងណា
ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងនោះ ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងណា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនោះ ដោយប្រការ
យ៉ាងនេះឯង ។ យើងពិចារណាកន្លងមើលនូវគ្រូ ជាអ្នកប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សម
គួរដល់ធម៌យ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែល
កន្លងទៅហើយក៏មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមាន
ព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៧) ។

តិណ្ណំវិចិកិច្ឆោ ខោ បន សោ ភគវា វិគតសារជ្ជោ
បរិយោសិតសង្កប្បោ អជ្ឈាសយំ អាជានាតិ ។
ឃំ តិណ្ណំវិចិកិច្ឆំ វិគតភយំ បរិយោសិតសង្កប្បំ
អជ្ឈាសយំ អាជានាតិ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ
សត្តារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ឧ បនេតរហិ
អញ្ញត្រ តេន ភគវាតិ ។ ឥមេ ខោ ភន្តេ សង្ឃោ
នេកនមិន្ទោ នេកនំ តារវ្ភីសានំ ភគវាតោ អជ្ឈ
យថាភុច្ចេ វណ្ណោ បយិរុទាហាសិ ។

(៥០) តេន សុទំ ភន្តេ នេវ តារវ្ភីសោ កិយ្យោសោ
មត្តាយ អត្តមនោ ហោតិ បមុទិតោ បីតិសោមនស្សជាតោ

ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ត្រួតផុតសេចក្តីសង្ស័យអស់ហើយ ប្រាស
ចាកសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ហើយ ទ្រង់មានព្រះតម្រិះដល់ទីបំផុត(១) ហើយ
ដោយព្រហ្មចរិយធម៌ខាងដើម ជានិស្ស័យដ៏ឧត្តម ។ យើងតែងតែ
មើលនូវគ្រូ ជាអ្នកត្រួតផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីងឿងឆ្ងល់
មានតម្រិះដល់ទីបំផុត ដោយព្រហ្មចរិយធម៌ខាងដើម ជានិស្ស័យដ៏ឧត្តម
យ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ កន្លងបំណែកកាលដែលកន្លងទៅ
ហើយក៏មិនឃើញមាន កន្លងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះ
ចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៨) ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ប្រកបដោយសំដែងគុណ ជា
របស់ពិតទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគនេះឯង ដល់ពួកទេវតា
ជាន់តាវត្តិង្ស ។

(៥០) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកទេវតា
ជាន់តាវត្តិង្ស ជាអ្នកមានចិត្តត្រេកអរ មានចិត្តទន់ តើតបីតិសោមស្ស

---

๑ អដ្ឋកថាថា ពួកខ្លះមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់ត្រឹមវិបស្សនា ត្រឹមបឋមជ្ឈាន ។ល។ ប្រឹម
សរីរកថាមេញ្ញាណ ត្រឹមបរចេតោបរិញ្ញាណ តែព្រះមានព្រះភាគមានសេចក្តីត្រិះរិះហួសជាង
ឬ ៗ

ภควาโต อฏฺ យថាកុច្ឆេ វណ្ណោ សុត្វា ។ តត្រ(๑)
ឯកច្ចេ ឯកច្ចេ ទេវា ឱវាទាយំសុ អហោ វត មារិសា
ចត្តារោ សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ ឥមញ្ច ទេ-
សេយ្យុំ យថាវ ភគវា តទនុរូបាយ ពហុជនហិតាយ ពហុជន-
សុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ
ទេវមនុស្សានន្តិ ។ ឯកច្ចេ ទេវា ឱវាទាយំសុ តិដ្ឋតុ មារិ-
សា ចត្តារោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អហោ វត មារិសា តយោ
សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ ឥមញ្ច ទេសេយ្យុំ
យថាវ ភគវា តទនុរូប ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខា-
យ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវ-
មនុស្សានន្តិ ។ ឯកច្ចេ ទេវា ឱវាទាយំសុ តិដ្ឋតុ មារិសា
តយោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អហោ វត មារិសា ទ្វេ សម្មាសម្ពុ-
ទ្ធា លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ ឥមញ្ច ទេសេយ្យុំ យថាវ

---

๑ ឱ ត្រ ភោ ។

ដ៏ក្រៃលែងលើសប្រមាណ ព្រោះបានស្តាប់គុណ ជារបស់ពិតទាំង ៨ ប្រ-
ការ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បណ្តាទេវតាទាំង
នោះ ទេវតាពួកខ្លះ នាំគ្នាពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលគ្នាយើង ធ្វើម្តេចហ្ន៎
បានព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៤ ព្រះអង្គគ្រាស់ឡើងក្នុងលោក សំដែងធម៌ឲ្យដូច
ព្រះមានព្រះភាគ ការសំដែងធម៌មានសមជាប្រព្រឹត្ត ៧ ដើម្បីប្រយោជន៍
ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វ
លោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវ-
តានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។ ទេវតាពួកខ្លះ នាំគ្នាពោលយ៉ាងនេះថា នែ
ពួកយើង ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៤ ព្រះអង្គលើកទុកសិនចុះ នែពួកយើង ធ្វើម្តេច
ហ្ន៎ ឲ្យតែព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៣ ព្រះអង្គគ្រាស់ឡើងក្នុងលោក សំដែងធម៌ឲ្យ
ដូចព្រះមានព្រះភាគ ការណ៍នោះសមជាប្រព្រឹត្ត ៧ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក
ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹង
មនុស្សទាំងឡាយ ។ ទេវតាពួកខ្លះ នាំគ្នាពោលយ៉ាងនេះថា នែគ្នាយើង
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៣ ព្រះអង្គលើកទុកសិនចុះ នែគ្នាយើង ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ឲ្យ
តែព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ២ ព្រះអង្គគ្រាស់ឡើងក្នុងលោក សំដែងធម៌ឲ្យដូច

ភគវា តទស្ស ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោ-
កានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុ-
ស្សានំ ។ ឃំ វុត្តេ ភន្តេ សង្កោ ទេវនមិន្ទោ ទេវ
តាវត្តឹសេ ឯតទវោច អជ្ជាហំ ភោ យេនំ(๑) មារិសា
អនវកាសោ យំ ឯតិស្សា លោកជាតុយា ទ្វេ
អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អបុព្ពំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ
នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ អយោ វត មារិសា សោ ច(๒) ភគវា
អប្បាពាធោ អប្បាតង្កោ ចិរំ ទីឃមទ្ធានំ តំជ្ជេយ្យ
តទស្ស ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកា-
នុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្ស
ានំ ។ អថខោ(๓) ភន្តេ យេនត្តេន ទេវា តាវត្តឹសា
សុធម្មាយំ សភាយំ សន្និសិន្នា ហោន្តិ សន្និបតិតា

---

๑ ម. ឯតំ ។ ๒ ម. បសវេន្តោ ឥស្សតិ ។ ๓ ម. អបិ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ការណ៍នោះសមជាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជន
ច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក
ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹង
មនុស្សទាំងឡាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលពួកទេវតាពោលយ៉ាង
នេះហើយ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា បានពោលពាក្យនេះនឹងពួក
ទេវតាជាន់តាវត្តឹង្សថា ម្នាលគ្នាយើង ដំណើរនេះមិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាឧកាសឡើយ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ២ ព្រះអង្គបានត្រាស់
ក្នុងលោកជាតុតែមួយ ដំណាលគ្នា ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនដែល
មានទេ ម្នាលគ្នាយើង សូមឲ្យតែព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ កុំឲ្យ
មានអាពាធ កុំឲ្យមានទុក្ខ គង់នៅអស់កាលដ៏យូរអង្វែង ការណ៍នោះគង់
តែប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ
ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន
ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
ដែរហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ពួកទេវតាជាន់
តាវត្តឹង្ស អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងទេវសភាឈ្មោះសុធម្មា ដោយប្រយោជន៍ណា

តំ អត្តំ ចិន្តយិត្វា តំ អត្តំ បន្តយិត្វា វុត្តវចនាបំ តុំ(๑) ចត្តារោ មហារាជានោ តស្មឹ អត្តេ ហោន្តិ បច្ចន្ត-សិន្ធវចនាបំ តុំ(๒) ចត្តារោ មហារាជានោ តស្មឹ អត្តេ ហោន្តិ សគេសុ សគេសុ អាសនេសុ ឋិតា អវិប្បវាសគ្គតា(๓) ។

(๕๑) តេ វុត្តវាក្យា រាជានោ
បដិគ្គយ្ហានុសាសនឹ
វិប្បសន្នមនា សន្តា
អដ្ឋសុ សមឹ អាសនេតំ ។

(๕๒) អថខោ(๔) តេន ខុត្តរាយ ទិសាយ ខុទ្ធរោ អាលោគោ សញ្ជាយតំ ឯកាសោ ចាតុ-រហោសិ អតិក្កម្មេវ នេវាទំ នេវនុការំ ។ អថ តេន សត្តោ នេវាទមិន្ទោ នេវ តាវត្តឹសេ អាមន្តេសិ យថា ខោ មារិសា ឯមិត្តា ទិសន្តិ អាលោគោ សញ្ជាយតំ ឯកាសោ ចាតុរវតំ ព្រហ្ម ចាតុរវិសន្តិ ព្រហ្មនោ ហោតំ បុព្វនិមិត្តំ ចាតុភាវេយ្យ យទិទំ អាលោគោ សញ្ជាយតំ ឯកាសោ ចាតុរវតំ ។

---

๑ ម. វុត្តវចនា តាមិទំ ។ ๒ ម. បច្ចាគុសិត្តិវចនា តាមិទំ ។ ๓ ម. អធិបច្ចគ្គា ។ ๔ ឱ. អបិ ។

មហាភជទាំង ៤ អង្គនោះ ក៏តតទូវប្រយោជន៍នោះ ប្រឹក្សាទូវប្រយោជន៍នោះ ហើយតាំងនៅក្នុងប្រយោជន៍នោះ តាមពាក្យដែលតាវត្តិង្សទេវតាប្រាប់ហើយផង មហាភជទាំង ៤ អង្គនោះ តំកល់នៅក្នុងប្រយោជន៍នោះ តាមពាក្យដែលតាវត្តិង្សទេវតា ប្រៀនប្រដៅហើយផង បិតនៅលើអាសនៈរបស់ខ្លួន ។ មិនចៀសចេញទៅឡើយ ។

(៥១) ព្រះពាជាទាំងនោះ ទទួលពាក្យប្រៀនប្រដៅ តាមពាក្យដែលតាវត្តិង្សទេវតាប្រាប់ហើយ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ បិតនៅលើអាសនៈរបស់ខ្លួន ។

(៥២) បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ពន្លឺដ៏លើសលុបក៏កើតឡើង រស្មីដ៏រុងរឿងលើសលែងទូវពន្លកាព របស់ពួកទេវតា ក៏កើតប្រាជកឡើងក្នុងទិសទាងដើង ។ បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា មានព្រះបន្ទូលនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សថា ម្នាលពួកយើង និមិត្តទាំងឡាយប្រាកដឡើង ពន្លឺកើតឡើង រស្មីដ៏រុងរឿងកើតប្រាកដ ក្នុងកាលណា ព្រហ្មទាំងមានប្រាកដ ក្នុងកាលនោះ នេះជាបុព្វនិមិត្តដែលព្រហ្មមានប្រាកដ ជានពន្លឺកើតឡើង រស្មីកើតឡើងជាក់ស្តែង ។

(៥៧) យថា ឯតិស្សា ឯសទ្ធិំ
ព្រហ្មុនោ ចាតុកវិសទ្ធតិ
ព្រហ្មុនោ មោតំ បុព្វនិមិត្តំ
ឯកាសោ វិមុលោ មហាតិ ។

(៥៨) អថ ខត្តេ ឧទេ តាវត្តិំសា យថាសកេសុ អាសនេសុ និសីទិសុ ទិកាសមេតំ ញសុប្បមយំ វិចាកោ កវិសុតិ សច្ចិកត្វា វនំ តមិសុប្បមាតិ ។ ចត្តារោបិ មហារាជានោ(១) យថាសកេសុ អាសនេសុ និសីទិសុ ទិកាសមេតំ ញសុប្បមយំ វិចាកោ កវិសុតិ សច្ចិកត្វា វនំ តមិសុប្បមាតិ ។ តំ សុត្វា ឧទេ តាវត្តិំសា ឯកគ្គា(២) សមាបជ្ជិសុ ទិកាសមេតំ ញសុប្បមយំ វិចាកោ កវិសុតិ សច្ចិកត្វា វនំ តមិសុប្បមាតិ ។ យថា ខត្តេ ព្រហ្មុ សនង្កុមារោ ឧទេវនំ តាវត្តិំសានំ ចាតុកវតិ ទិដ្ឋវិតាំ អត្តកាំ អភិនិម្មិនិត្វា ចាតុកវតិ ។ យោ ខោ បន ខត្តេ ព្រហ្មុនោ បភេតិវណ្ណោ អនភិសម្ភវនីយោ

---

๑ ម. ចត្តារោ ច មហារាជា ។ ๒ ម. ឯកគ្គតា ។

(๕๓) និមិត្តតាំងឡាយប្រាកដដូច្នេះ ក្នុងកាលណា ព្រហ្ម
គង់មានប្រាកដ (ក្នុងកាលនោះ) រស្មីដ៏រុងរឿងធំទូលាយ
នេះឯង ជាបុព្វនិមិត្ត របស់ព្រហ្ម ។

(๕๔) បពិត្រព្រះអគ្គ្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស
អង្គុយលើអាសនៈតាំងឡាយតាមសមគួរដល់ខ្លួន ហើយគិតគ្នាថា វិបាក
នឹងមានប្រាកដ ព្រោះអាស្រ័យពន្លឺណា យើងតាំងឡាយ ចាំដឹងនូវ
ពន្លឺ+នុ៎ះ ចាំធ្វើឲ្យច្បាស់នូវពន្លឺនោះសិនហើយសឹមទៅ ។ ចំណែកមហោរាជ
ទាំង៤ អង្គ គង់លើអាសនៈតាំងឡាយតាមសមគួរដល់ខ្លួនគិតគ្នាថា វិបាក
នឹងមានប្រាកដ ព្រោះអាស្រ័យពន្លឺណា យើងតាំងឡាយ ចាំដឹងនូវ
ពន្លឺ+នុ៎ះ ចាំធ្វើឲ្យច្បាស់នូវពន្លឺនោះសិនហើយសឹមទៅ ។ ពួកទេវតាជាន់
តាវត្តិង្ស លុះឮពាក្យនេះហើយ ក៏មានចិត្តមួលតែមួយ ប្រជុំគ្នាគិតថា
វិបាកនឹងមានប្រាកដ ព្រោះអាស្រ័យពន្លឺណា យើងតាំងឡាយ ចាំដឹង
នូវពន្លឺ+នុ៎ះ ចាំធ្វើឲ្យច្បាស់នូវពន្លឺនោះសិនហើយសឹមទៅ ។ បពិត្រព្រះ
អគ្គ្គដ៏ចំរើន កាលណា សនង្កុមារព្រហ្ម មានប្រាកដដល់ពួកទេវតា ជាន់
តាវត្តិង្សហើយ និមិត្តអត្តភាពដ៏លើសលុបឲ្យកើតប្រាកដ ។ បពិត្រព្រះ
អគ្គ្គដ៏ចំរើន សម្បុរជាប្រក្រតីរបស់ព្រហ្មណា ដែលពួកទេវតាមិនជាន់

เสา เนกขมฺมสาลายนฺติ ตาวตฺตึสาสุ จตุรนฺนมฺปิ ฯ ยสฺมา ปเนส
ปฺรหฺมา สพฺพญฺญุมาเต เนกขมฺมสาลายนฺติ ตาวตฺตึสาสุ ปาตุภาวตึ
เสา อาเคฺย เนว อติถิเกจติ(๑) ปฺรญฺญาย เจว
ยสสา จ ฯ เสยฺยถาปิ ภเคฺค เสา ปฺรญฺญาย วิกฺ-
โกหา มาตุสีวิกฺกมา อติถิเกจตึ ฝาเมว เหา ภเคฺค ยสฺมา
ปฺรหฺมา สพฺพญฺญุมาเต เนกขมฺมสาลายนฺติ ตาวตฺตึสาสุ ปาตุภาว-
วตึ เสา อาเคฺย เนว อติถิเกจตึ ปฺรญฺญาย เจว
ยสสา จ ฯ ยสฺมา ภเคฺค ปฺรหฺมา สพฺพญฺญุมาเต
เนกขมฺมสาลายนฺติ ตาวตฺตึสาสุ ปาตุภาวตึ ฉ ตสฺมา ป-
ริสายนฺติ(๒) เกาจิ เนเก อภิภาเนตึ ภ ปฺรญฺญาตึ
ภ อาสเนน ภ ฉมฺเมตึ ฯ สเพฺพ ๆ(๓)
สุณนฺตีติ ภูตา ปกาสิตา ปลฺลงฺเกน(๔) ฉสีนฺนึ
ยสฺสฺนาฉ เนวสฺส ฯฉฺฉิสฺสฺนาติ ปฺรหฺมา สพฺพญฺญุมาเต
ตสฺส เนวสฺส ปลฺลงฺเกน ฉสีนิสฺสฺนาติตึ ฯ
ยสฺส เหา ปน ภเคฺค เนวสฺส ปฺรหฺมา สพฺพญฺญุมา-
เต ปลฺลงฺเกน ฉสีนตึ ฉนฺปุพฺพ เสา ลภตึ เนเก

---

๑ ฉ. อติเกจติ ฯ ๒ ฉ. ภสฺส ปริสายนฺ ฯ ๓ ฉ. ปสเพฺว ส ทิสฺสตึ ฯ ๔ ฉ.
ม. ปลฺลงฺเกน ฯ

ឃើញ សម្បុរជាប្រក្រតីនោះ (កំប្លុកដ) ក្នុងគន្ធង់ចក្ខុរបស់ពួក
ទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណាសនង្គុមារព្រហ្ម
មានប្រាកដដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រហ្មនោះ កំរុងរឿងកន្ធង
ន្ធរៀងកទេវតាឯទៀតដោយសម្បុរផង ដោយយសផង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន រូបដែលធ្វើដោយមាស រមែងរុងរឿងកន្ធង់ន្ធរៀងកាយ របស់
មនុស្សដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណា សនង្គុមារព្រហ្ម
មានប្រាកដដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រហ្មនោះ កំរុងរឿងកន្ធង់ន្ធរៀ
ងពួកទេវតាឯទៀតដោយសម្បុរផង ដោយយសផង ដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណាសនង្គុមារព្រហ្ម មានប្រាកដដល់ពួកទេវតាជាន់
តាវត្តិង្ស មិនមានទេវតាណាមួយក្នុងបរិសទ្យនោះសំពះ ឬក្រោកទទួល
ឬក៏អញ្ជើញដោយអាសនៈទេឡើយ ។ ពួកទេវតាតាំងអស់សៀមព្រមើយ
នាំគារង្គុយផ្ងើអញ្ជលីលើបល្ល័ង្កគិតគ្នាថា ឥឡូវនេះ សនង្គុមារព្រហ្ម
ប្រាថ្នានឹងគង់លើបល្ល័ង្ករបស់ទេវតាណា ក៏គង់លើបល្ល័ង្ករបស់ទេវតា
នោះចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្គុមារព្រហ្មគង់លើបល្ល័ង្ករបស់
ទេវតាណា ទេវតានោះក៏ឋានទូរសេចក្តីត្រេកអរលើសលុប ទេវតា

វេឧប្បដិលាភំ ឧទ្ធរំ សោ លភតិ ទេវេ សោ-
មនស្សុប្បដិលាភំ ។ សេយ្យថាបិ ភន្តេ រាជា ទ្វត្តិ-
យោ មុទ្ធាវសិត្តោ អធុនាវសិត្តោ(๑) រជ្ជេន ឧទ្ធរំ សោ
លភតិ វេឧប្បដិលាភំ ឧទ្ធរំ សោ លភតិ សោ-
មនស្សុប្បដិលាភំ ឯវមេវ ខោ ភន្តេ យស្ស ទេវស្ស
ព្រហ្មា សនង្កុមារោ បល្ឡង្កេ និសីទតិ ឧទ្ធរំ សោ
លភតិ ទេវេ វេឧប្បដិលាភំ ឧទ្ធរំ សោ លភតិ
ទេវេ សោមនស្សុប្បដិលាភំ ។ អថ ភន្តេ ព្រហ្មា
សនង្កុមារោ ទេវេ តាវត្តឹសេ សមវ្សមំ វិទិត្វា
អន្តរហិតោ ឥមាហិ តាថាហិ អនុមោទិ

(៥៥) មោទន្តិ វត ភោ ទេវា
តាវត្តឹសា សហិន្ទកា
តថាគតំ ឧបសុទ្ធា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។
ឯវេ វ ទេវេ បសន្នេ

๑ ម. អធុនាភិសិត្តោ ។

นោះក៏ប្ដូនទូវសេចក្ដីរីករាយចិត្តដ៏លើសលុប ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្សត្រជាស្ដេចដែលបានមុទ្ធាភិសេករហើយ អភិសេករហើយថ្មីៗ ដោយពលសម្បត្តិ ព្រះរាជានោះតែងបានទូវសេចក្ដីត្រេកអរដ៏លើសលុប ព្រះរាជានោះតែងបានទូវសេចក្ដីរីករាយព្រះទ័យដ៏លើសលុប ដោយពលសម្បត្តិមានឧបមាដូចម្ដេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្មគង់លើបល្ល័ង្ករបស់ទេវតាណា ទេវតានោះក៏បានទូវសេចក្ដីត្រេកអរដ៏លើសលុប ទេវតានោះ ក៏បានទូវសេចក្ដីរីករាយចិត្តដ៏លើសលុប មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលនោះ សនង្កុមារព្រហ្មដឹងនូវសេចក្ដីត្រេកអរបស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សរហើយ ក៏អនុមោទនាដោយគាថាទាំងនេះ ហើយក៏ចាត់ទៅ

(៩៩) អើហ្ន៎ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ រមែងរីករាយ នមស្ការចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ជាធម៌ដ៏ល្អផង ។ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស បានឃើញពួកទេវតាថ្មីៗ

วณฺณาวณฺณ ยสสฺสิโนฺ
สุตสฺสิ ปุพฺพจริยนฺ
ตสฺมาน สกาตเร ๆ
เต อเญ อติเทวฺ
วณฺณาน ยสสายุตา
สาวกา ภูริปญฺญสฺส
ตสฺเสสุปตฺตา ตาณ ๆ
ตนฺนิสฺสาน ชนฺตุนฺ
สาวกฺขิสา สมาธิกา
ตสฺมาตนฺ ตมหนฺตา
ชนฺตุสฺส ปุชนฺตฺ ๆ

(๕๖) ตตฺถ ตมหนฺติ ตาวฺ ปุพฺพาปรภาเวน อกา-
สิตฺถ ๆ ตตฺถ ตมหนฺติ ตาวฺ ปุพฺพาปรภาวสฺส
ตาสาตา อฏฺฐสมฺปตฺตาตา สเก เหาติ วิสฺสชฺชา
ป วิญฺญาเยา ป ปญฺญ ป สาวเกยา ป ตินฺน ป
อภิสาทนฺ ป ตปฺปเก ป นิฏฺฐาติ ป ๆ ยสาเยวนฺ ตาวฺ
ปน ตาวฺ ปุพฺพาปรภาเวน สเก วิญฺญาเณ ป

មានសម្បុរ មានយស ដែលបានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុង
សំណាក់នៃព្រះសុគត ហើយមកកើត ក្នុងទេវលោកនេះ ។
ពួកទេវតាទាំងនោះ រុងរឿងកន្ទុងន្ទូវពួកទេវតាឯទៀត ដោយ
សម្បុរ ដោយយសនឹងអាយុ ពួកសាវ័ក របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ
ព្រះអង្គមានព្រះប្រាជ្ញាដូចផែនដី ជាសាវ័ក ដល់នូវសេចក្តី
វិសេសក្នុងទេវលោកនេះ ។ លុះពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រម
ទាំងព្រះឥន្ទ្រ ឃើញហេតុនេះហើយ ទើបរីករាយ នមស្ការ
ចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង ។

(๙๖) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវ
សេចក្តីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលសនង្កុមារព្រហ្មពោល
នូវសេចក្តីនេះ ក៏មានសំឡេងប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺសំឡេងក្បោះក្បាយ ๑
ដាយយល់ ๑ ខន់ពីពេះ ๑ គួរស្តាប់ ๑ អូស ๑ មិនគ្រាវ ๑ ក្រអួន ๑
ពាន់រំពង ๑ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម ញុំាងបរិសទ្យ

ឧស្សុ ពហិទ្ធា បរិសាយ យោសោ ឯត្ថវតិ ។ យស្សុ
ខោ បន ភន្តេ ឯវំ អដ្ឋង្គសមន្នាគតោ សរោ ហោតិ
សោ វុច្ចតិ ព្រហ្មស្សរោតិ ។ អថខោ ភន្តេ នេកា
តារត្តីសា ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ(១) ឯតទវោចុំ សាធុ
មហាព្រហ្មេ ឯតរហិ មយំ សង្គាយ អោធាម អត្ថំ ច
សង្កាន នេកាធមិង្គេន តស្សុ ភគវាតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចា
វណ្ណា ភាសិតា តេ ច មយំ សង្គាយ អោធាមាតិ ។
អថខោ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ សក្កំ នេកាធមិង្គំ
ឯតទវោច សាធុ នេកាធមិង្គ មយំបិ តស្សុ ភគវាតោ
អដ្ឋ យថាភុច្ចវណ្ណា សុណោយ្យាមាតិ ។ ឯវំ មហា-
ព្រហ្មេតិ ខោ ភន្តេ សក្កោ នេកាធមិង្គោ ព្រហ្មុនោ
សនង្កុមារស្សុវ បដិស្សុត្វា ភគវាតោ(២) អដ្ឋ យថាភុច្ចវណ្ណា
បយិរុធាហាសិ តំ ឥតិ មញ្ញតិ ភវំ មហាព្រហ្មា

---

១ ម. ព្រហ្មាសនង្កុមារំ ។ ២ ម. ព្រហ្មាសនង្កុមារស្សុ ភគវាតោ ។ ព្រហ្មាសនង្កុ-
មារស្សេវាតិ បាឋោ ភវិតព្ពំ ។

ទាំងអស់ឲ្យដឹងច្បាស់ដោយសំឡេងផង សំឡេងក្រាំងក្រេវរបស់ព្រហ្ម
នោះ មិនបានផ្សាយចេញទៅខាងក្រៅបរិសទ្យផង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន បុគ្គលណា មានសំឡេងប្រកបដោយអង្គ ៨ យ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះ
គេហៅថា អ្នកមានសំឡេងដូចសំឡេងព្រហ្ម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
គ្រានោះ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស បានពោលពាក្យនេះនឹងសនង្កុមារព្រហ្ម
ថា បពិត្រមហាព្រហ្ម ប្រពៃហើយ ពួកយើងក៏រីករាយ ព្រោះបាន
ដឹងសេចក្តីនុ៎ះឯង មួយទៀត សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា បាន
សំដែងគុណ ជារបស់ពិត ទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ
ហើយដែរ ពួកយើងក៏រីករាយ ព្រោះបានដឹងនូវគុណទាំងនោះ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលសេចក្តីនេះនឹង
សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាថា បពិត្រទេវានមិន្ទៈ ប្រពៃហើយ ពួក
យើងគួរស្តាប់នូវគុណ ជារបស់ពិត ទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះ
ភាគនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា
ទទួលតបពាក្យ របស់សនង្កុមារព្រហ្មថា បពិត្រមហាព្រហ្ម យ៉ាងហ្នឹង
ហើយ ទើបថ្លែងនូវគុណ ជារបស់ពិត ទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមាន
ព្រះភាគថា មហាព្រហ្មដ៏ចំរើន សំគាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ព្រះ

ยาวญฺเจสฺส[๑] ภควา พหุชนหิตาย ปฏิปชฺเช
พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย
สุขาย เทวมนุสฺสานํ ฯ ยสฺมา พหุชนหิตาย ปฏิ-
ปชฺชิ พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย
หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ ตสฺมิญฺเจปิ สม-
ปนฺนาคตํ สตฺถารํ เนว อตีตํเส สมนุปสฺสาม ฯ
ปเนตรหิ อญฺญตฺร เตน ภควตา ฯ สาวกาปิ เจ
ปน สตฺถุ ภควโต ธมฺมา สนฺทิฏฺฐิกา อกาลิกา
เอหิปสฺสิกา โอปนยิกา ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺพา วิญ-
ญูหิ ฯ ยสฺมา ปน โอปนยิกสฺส ธมฺมสฺส เทเสตารํ ตสฺมิ-
ญฺเจปิ สมฺปนฺนาคตํ สตฺถารํ เนว อตีตํเส สม-

๑ ม. ยาวญฺเจ ปน สเม ฯ ม. ยาวญฺเจ สเม ฯ

មានព្រះភាគនោះ ទ្រង់ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយ រហូតមក ។ យើងពិចារណាកែមើល នូវសាស្តាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ កន្លងចំណែកកាល ដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ជាធម៌ដែលអរិយបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌ដែលអរិយបុគ្គល គួរហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលអរិយបុគ្គល គួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងចិត្តបាន ជាធម៌ដែលវិញ្ញូជនទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន ។ យើងពិចារណាកែមើលនូវគ្រូ ជាអ្នកសំដែងធម៌ ដែលគួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងចិត្តបានយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ កន្លងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិន

ឧបសង្កមេ ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ ឥធំ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ បន តេន ភគវតា សុបញ្ញត្តំ ឥធំ អភិក្ខវេ សុបញ្ញត្តំ ។ ឥធំ សារជ្ជំ ។ ឥធំ អនវជ្ជំ ។ ឥធំ សោវត្ថិកំ ។ ឥធំ ន សោវត្ថិកំ ។ ឥធំ ហីនំ ។ ឥធំ បណីតំ ។ ឥធំ កណ្ហាសុក្កសប្បដិភាគន្តិ សុបញ្ញត្តំ ។ ឃវំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុសង្ឃេ ភិក្ខុសង្ឃេ សារជ្ជានវជ្ជេ សោវត្ថិកេ ន សោវត្ថិកេ កណ្ហាសុក្កសប្បដិភាគេ ឆឌ្ឌេតព្ពេ បញ្ចវេតារំ ឥមិនាបនេន សមន្តភទ្ទំ សត្តារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ សុបញ្ញត្តា ខោ បន តេន ភគវតា សាវកានំ និព្ពានគាមិនី បដិបទា សំសន្ទតិ និព្ពានញ្ច បដិបទា ច ។ សេយ្យថាបិ នាម គង្គោទកំ យមុនោទកេន សំសន្ទតិ សមេតិ ឯវមេវ សុបញ្ញត្តា តេន ភគវតា សាវកានំ និព្ពានគាមិនី បដិបទា

យើញមានទេ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះចេញ
ហើយ ក៏មិនយើញមានឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ញត្ត
ហើយថា នេះ ជាកុសល ទ្រង់បញ្ញត្តប្រៃពៃហើយថា នេះ ជា
អកុសល ។ នេះ ប្រកបដោយទោស ។ នេះ មិនប្រកបដោយទោស ។
នេះ គួរសេព ។ នេះ មិនគួរសេព ។ នេះ ជាអំពើថោកទាប ។ នេះ ជា
អំពើថ្លៃថ្លា ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្តប្រៃពៃហើយថា នេះ ធម៌
ខ្មៅ ធម៌ស នឹងជាសប្បដិភាគ ។ យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជា
អ្នកបញ្ញត្តនូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាកុសល ជាអកុសល ប្រកបដោយ
ទោស មិនប្រកបដោយទោស គួរសេព មិនគួរសេព ថោកទាប
នឹងថ្លៃថ្លា ធម៌ខ្មៅ ធម៌ស នឹងជាសប្បដិភាគយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយ
គុណនេះ ក្នុងចំណែកកាល ដែលកន្លងទៅហើយ មិនយើញមានទេ
ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះចេញហើយ ក៏
មិនយើញមានឡើយ ។ បដិបទាជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ញត្តល្អហើយដល់សាវ័កទាំងឡាយ ទាំងព្រះ
និព្វាន ទាំងបដិបទា រមែងប្រៀបធៀបគ្នាបាន ។ ទឹកក្នុងទន្លេគង្គា
ប្រៀបស្មើនឹងទឹកក្នុងទន្លេយមុនា ដូចម្តេចមិញ បដិបទាជាទីទៅកាន់
ព្រះនិព្វាន ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះបញ្ញត្តល្អហើយ ដល់សាវ័ក

សំសន្ទតិ ឯញ្ជនញ្ច បដិបជ្ជតិ ច ។ ឥមំ ឯញ្ជនតាមិនិ-
យោ បដិបជ្ជាយ បញ្ចបេតារំ(១) ឥមិនាបង្គេន សម្ពន្ធតំ
សត្តារំ នេវ អតីតំសេ សរនុបស្សាម ន បនេតរហិ
អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ លទ្ធសហាយោ ខោ បន
សោ ភគវា សេក្ខានញ្ចេវ បដិបន្នានំ ខីណាសវានញ្ច
វុសិតវន្តានំ តេន ភគវា អរនុជ្ជ ឯតាភមតំ អនុយុត្តោ
វិហរតិ ។ ឥមំ ឯតាភមតំ អនុយុត្តំ ឥមិនាបង្គេន
សម្ពន្ធតំ សត្តារំ នេវ អតីតំសេ សរនុបស្សាម ន
បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ អភិនិប្ផន្នោ(២) ខោ
បន តស្ស ភគវតោ លាភោ អភិនិប្ផន្នោ សិលោកោ
យាវ មញ្ញេ ទេវមនុស្សេសុ សម្បីឡេតុ វិហរន្តិ វិគ-
តមលោ ខោ បន សោ ភគវា អាហារំ អាហារេតិ ។

---

១ ម. ឯញ្ជនតាមិនីបដិបជ្ជាយ បញ្ចបេតារំ ។ ២ ម. ម. អភិនិប្ផន្នោ ។

ទាំងឡាយ ទាំងព្រះនិព្វាន ទាំងបដិបទា រមែងប្រៀបផ្ទៀបស្មើគ្នា
បាន ដូច្នោះដែរ ។ យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកបញ្ញត្ត
នូវបដិបទាជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ
ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ ក្នុងកាលឥឡូវ
នេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមាន
ឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានពួកសេក្ខបុគ្គល ដែលបឋមទៅ
កាន់បដិបទា ហើយនឹងព្រះខីណាស្រព ដែលមានព្រហ្មចរិយធម៌អប់រំ
ស្រេចហើយជាគ្នីគ្នា តែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនជាប់ព្រះទ័យនឹងគ្នីគ្នា
នោះទេ ទ្រង់ប្រកបសេចក្តីត្រេកអរ តែមួយអង្គឯង ។ យើងពិចារណារក
មើលនូវសាស្តា ជាអ្នកប្រកបនូវសេចក្តីត្រេកអរតែម្នាក់ឯងយ៉ាងនេះ ដែល
ប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញ
មាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះចេញហើយ
ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ លាភសម្រេចហើយ សេចក្តីសរសើរក៏សម្រេច
ហើយ ដល់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទាំងពួកភ្ញៀវ ក៏មានសភាពជា
អ្នកស្រឡាញ់រាប់រកព្រះអង្គ ព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ ប្រាសចាក
សេចក្តីស្រេកឃ្លានហើយ រមែងសោយ នូវអាហារ (តាមធម្មតា) ។

ឯវំ វិគតមទំ អាហារមាហារេយមានំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្តាវំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន កថាតា ។ យថាភតិ ខោ បន សោ កថាភ តថាការី យថាការី តថាភតិ ឥតិ យថាភតិ តថាការី យថាការី តថាភតិ ។ ឯវំ ឆម្មា-នុធម្មបដិបន្នំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្តាវំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន កថាតា ។ តិណ្ណាវិចិកិច្ឆោ ខោ បន សោ កថាភ វិគតកថំកថោ បរយោសិតសង្កប្បោ អជ្ឈាសយំ អាធិព្រហ្មចរិយំ ។ ឯវំ តិណ្ណាវិចិកិច្ឆំ វិគតកថំ-កថំ បរិយោសិតសង្កប្បំ អជ្ឈាសយំ អាធិព្រហ្មចរិយំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្តាវំ នេវ អតីតំសេ

យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកប្រាសចាកសេចក្តីស្រើនឹង ហើយ
បរិភោគនូវអាហារយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ តាំងចំណែក
កាល ដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ តាំងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅ
អំពីព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ ព្រះ
មានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងណា ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងនោះ ទ្រង់
ធ្វើយ៉ាងណា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាង
ណា ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងនោះ ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងណា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនោះ ដោយ
ប្រការយ៉ាងនេះ ។ យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ
នូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌យ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ តាំងចំណែក
កាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ តាំងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពី
ព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គដូចជាផុតសេចក្តីសង្ស័យអស់ហើយ ព្រះអង្គប្រាស
ចាកសេចក្តីឆៀងឆ្ងល់អស់ហើយ ទ្រង់មានព្រះតម្រិះ ដល់ទីបំផុតហើយ
ដោយព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ដើម ជានិស្ស័យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ យើងពិចារណា
រកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកដូចជាផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីឆៀង
ឆ្ងល់ មានតម្រិះដល់នូវទីបំផុត ដោយព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ដើម ជានិស្ស័យ
ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់យ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ តាំងចំណែកកាល ដែល

สมฺปชฺชสฺส น ปเนตาทิโส อญฺญตฺร เตน ภควตา-
ติ ฯ สเมฺม โข ภนฺเต สงฺฆสฺส เอกจฺเจ ปุคฺคลา ทุปฺปญฺญา
สงฺฆมาสฺส ภควตา อฏฺฐ ยถาภุจฺเจ วณฺเณ ปยิรุ-
ปาหาสิ ฯ

(๕๗) เตน สุทฺธ ภนฺเต ปฺรหฺมา สงฺฆมาเก
อตฺตมโน เหาติ ปมุทิโต ปีติสาเมนสฺสชาโต ภค
วาโต อฏฺฐ ยถาภุจฺเจ วณฺเณ สุตฺวา ฯ อถ ภนฺเต
ปฺรหฺมา สงฺฆมาเก ฉิทฺปาติกึ อตฺตภาวึ อภิสมฺปาเทตฺวา
ภควาวณฺเณ(๑) ปาตุ ปญฺจสิเข เอกมนฺต ติฏฺฐสิ
ตาคตสฺส ฯ สเข(๒) เยหาสึ อฏฺฐงฺคสมนฺนาคเต
อนฺตลิกฺเข ปลฺลงฺเกน นิสีทิ ฯ เสยฺยถาปิ ภนฺเต
พลวา ปุริโส สุปจฺจตฺถเต ก ปลฺลงฺเก สเข ก
ภูมิภาเค ปลฺลงฺเกน นิสีเทยฺย เอวเมว โข ภนฺเต
ปฺรหฺมา สงฺฆมาเก เยหาสึ อฏฺฐงฺคสมนฺนาคเต
อนฺตลิกฺเข ปลฺลงฺเกน นิสีทิตฺวา เอเว ตาคตสฺส
อาเมนฺเตสิ ตึ กึ ปญฺจสิเข ภาเยนฺโต เอก ตาคตสฺส

๑ ฉ. ม. กุมาวณฺเณ ฯ ๒ ฉ. สเขตน ทิสฺสติ ฯ

កន្ទង់ទៅហើយ មិនឃើញមានទេ តថាគតឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគរង្គីនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ឃានសំដែងគុណជារបស់ពិតចំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគនេះឯង ដល់សនង្កុមារព្រហ្ម ។

(៥៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ ឃានជាសនង្កុមារ-ព្រហ្ម មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបំតិសោមនស្ស ព្រោះឃានស្តាប់គុណជារបស់ពិតចំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រានោះ សនង្កុមារព្រហ្ម និម្មិតអត្តភាពដំណើសលុប ដូចជាកេទកុមារ មានផ្ទៃ ៥ ព្រាកដហើយ ដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ។ ព្រហ្មនោះ ក៏ហោះឡើងទៅកាន់អាកាស អង្គុយពែនភ្នែនលើផ្ទៃអាកាសរលេង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសមានកម្លាំង អង្គុយពែនភ្នែនលើបល្ល័ង្កដែលគេក្រាលល្អហើយ ឬលើភូមិភាគដ៏រាបស្មើ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម ហោះឡើងទៅកាន់អាកាស អង្គុយពែនភ្នែនលើផ្ទៃអាកាស រលេង ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ហើយនិយាយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សថា នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច

យាវ នីយន្តំ បវត្តោ ញ(១) សោ ភគវា អ-
ហោសិ ។ ភូតបុព្ពំ ភោ ភវំ ឱសម្ពតិ(២) ជាម
អហោសិ ។ ឱសម្ពតិស្ស បញ្ញោ តោវិន្ទោ ជាម
ព្រាហ្មណោ បុរោហិតោ អហោសិ ឱសម្ពតិស្ស
រញ្ញោ វេណ្ហ ជាម ភរុមាកេ បុត្តោ អហោសិ ។
តោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ជោតិជាលោ ជាម មា-
ណាវកេ បុត្តោ អហោសិ ។ ឥតិ វេណ្ហ ច ភរុបុត្តោ
ជោតិជាលោ ច មាណាវកេ អញ្ញេ ច ឆ ខត្តិយា
ឥច្ចេតេ អដ្ឋ សហាយា អហេសុំ ។ អថខោ ភោ(៣)
អហោរត្តានំ អច្ចយេន តោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ភាល-
មភាសិ ។ តោវិន្ទេ ព្រាហ្មណេ ភាលភតេ ភវំ
ឱសម្ពតិ បរិទេវេសិ យស្មឹ វត ភោ មយំ សមយេ
តោវិន្ទេ ព្រាហ្មណេ សព្ពភិច្ចានិ សម្មភេសុដ្ឋិត្វា(៤)
បញ្ចហិ ភាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គិភូតា បរិចា-
រេម តស្មឹ ខោ បន(៥) សមយេ តោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ
ភាលភតោតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភោ វេណ្ហ ភរុបុត្តោ

---

១ ឱ. ប ។ ២. ឱ. ឱសម្ពតិ ។ ៣ ឱ ភោតិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ម. សម្ភវេសុដ្ឋិត្វា ។
៥ ឱ. ខោ បនាតិ ន ទិស្សតិ ។

ព្រះមានព្រះភាគនោះ ជាបុគ្គលមានបញ្ញាច្រើន អស់កាលអង្វែងមក
ហើយ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន រឿងឆ្ងាប់មានមកហើយថា មានស្តេចមួយព្រះ
អង្គ ទ្រង់ព្រះនាមទិសម្បតិ ។ មានព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះគោវិន្ទៈ ជាបុរោហិត
របស់ព្រះបាទទិសម្បតិ ។ ព្រះបាទទិសម្បតិ មានព្រះរាជបុត្រ ១ ព្រះ
អង្គ ទ្រង់ព្រះនាមរណុកុមារ ។ គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានកូនប្រុសម្នាក់
ឈ្មោះជោតិបាលមាណព ។ ជនទាំង ៨ នាក់នេះ គឺ រណុកជបុត្រ ១
ជោតិបាលមាណព ១ ទឹងក្សត្រ(១) ៦ ព្រះអង្គទៀត សុទ្ធតែជាសំឡាញ់
ទឹងគ្នា ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះថ្ងៃទឹងយប់ កន្លងទៅហើយ គោវិន្ទ-
ព្រាហ្មណ៍ ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន កាលដែល
គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់
ព្រះកន្សែងសោកស្តាយថា ឧហ៎ុ កុង៑សម័យណា យើងបានប្រគល់ភារ-
កិច្ចទាំងពួងដោយស្រួលបួល ដល់គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ហើយ កំពុងតែស្គប់
ស្គល់ មូលមិត ផ្គេកផ្គិតដោយកាមគុណទាំង ៥ សម័យនោះឯង
គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន កាលព្រះ
បាទទិសម្បតិ ទ្រង់ព្រះកន្សែងសោកស្តាយយ៉ាងនោះហើយ រណុកជបុត្ត

---

១ អដ្ឋកថាថា ស្តេច ៦ អង្គទៀតនោះ គឺ តត្តភូ ១ ព្រហ្មទត្ត ១ វេស្សភូ ១ ភារតៈ ១
ធតរដ្ឋ ១ ធតរដ្ឋមួយទៀត ១ ។

ភជាយំ ឯសម្បតី ឯតន្តរភេទ មា ខោ តុំ ឯវ តោ-
រិន្ទេ ព្រាហ្មណោ ភាលកតេ អតិពាឡ្ហំ បរិទេវេសិ អត្ថ
ឯវ តោរិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ជោតិបាលោ ជាម មា-
ណាកេ បុត្តោ បណ្ឌិតតរោ ឯវ បិតរ អលមត្តទស-
តរោ ឯវ បិតរ យេបិ តស្ស[1] បិតា អត្ថេ អនុសាសិ
តេបិ ជោតិបាលស្សេវ មាណវស្ស អនុសាសនីយាតិ ។
ឯវំ ភុមាភតិ ។ ឯវំ ឯភតិ ។ អថខោ តោ ភជា
ឯសម្បតិ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ តុំ អម្ភោ
បុរិស យេន ជោតិបាលោ ជាម មាណាកេ តេនុ-
បសង្កម្ប ឧបសង្កមិត្វា ជោតិបាលំ មាណវំ ឯវំ
វទេហិ ភវមត្ត ភវន្តំ ជោតិបាលំ មាណវំ ភជា
ឯសម្បតិ ភវន្តំ ជោតិបាលំ មាណវំ អាមន្តយតិ
ភជា ឯសម្បតិ តោតោ ជោតិបាលស្ស មាណវស្ស
ឧស្សុជតាមោតិ ។ ឯវំ ឯភតិ ខោ[2] តោ សោ
បុរិសោ ឯសម្បតិស្ស បញ្ញ បដិស្សុត្វា យេន
ជោតិបាលោ មាណាកេ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

---

๑ ឱ. ម. យេបស្ស ។ ๒ ឱ. ខោត ន ទិស្សតិ ។

ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទធសម្បតិ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គកុំទ្រង់ព្រះកន្សែង នឹងគោរិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដែលឆ្លើមរណកាលទៅនោះភ្លាំងពេកឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គោរិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានកូនប្រុសម្នាក់ ឈ្មោះជោតិបាលមាណព ជាបណ្ឌិតវិសេសជាងបិតាផង ជាអ្នកមុះមុត អាចកាត់សេចក្តីបានជាងបិតាផង បិតារបស់ជោតិបាលមាណពនោះ ប្រៀនប្រដៅនូវសេចក្តីពាំងឡាយណា សេចក្តីពាំងឡាយនោះ សុទ្ធតែជាពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ជោតិបាលមាណព ។ ព្រះបាទធសម្បតិ មានព្រះពាដនុង្ការថា ម្នាលកុមារ យ៉ាងហ្នឹងមែនឬ ។ ព្រះរណុញ្ជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព យ៉ាងហ្នឹងមែន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះ ព្រះបាទធសម្បតិ មានព្រះពាដនុង្ការឲ្យហៅបុរសម្នាក់ថា នែបុរសដ៏ចំរើន ឯងចូរមកនេះ ឯងចូរចូលទៅរកជោតិបាលមាណព លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយទំនងជោតិបាលមាណពយ៉ាងនេះថា សូមសេចក្តីចំរើនមាន ដល់ជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើនចុះ ព្រះបាទធសម្បតិ មានព្រះពាដនុង្ការ ឲ្យហៅជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ព្រះបាទធសម្បតិ ចង់ជួបនឹងជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ពាដកុមារនោះទទួលព្រះពាដនុង្ការព្រះបាទធសម្បតិថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះករុណាវិសេស ហើយចូលទៅរកជោតិបាលមាណព លុះចូល

ជោតិបាលំ នាណាវំ ឯតទវោច ភវមត្ថុ ភវន្តំ ជោតិបាលោ
មាណាវំ កថា និសម្បតិ ភវន្តំ ជោតិបាលំ មាណាវំ
អាមន្តយតិ កថា និសម្បតិ ភោតោ ជោតិបាលស្ស
មាណាវស្ស ឧស្សន្នភោជនំ ។ ឃរំ ភោតំ ខោ ភោ
ជោតិបាលោ មាណាវោ តស្ស បុរិសស្ស បដិស្សុត្វា
យេន កថា និសម្បតិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
និសម្បតិនា រញ្ញា សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ
សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសិន្នំ ខោ ភោ ជោតិបាលំ មាណាវំ កថា និសម្បតិ
ឯតទវោច អនុសាសតុ ភោ ភវំ ជោតិបាលោ មាណា-
វោ មោ ភោ(១) ភវំ ជោតិបាលោ មាណាវោ(២) អនុសាស-
នីយា បច្ចព្យាហាសិ(៣) បេត្តិកេ តំ ឋានំ ឋបេស្សាមិ(៤)
ភោវិដ្ឋិយេ អភិសំភ្ជិស្សាមីតិ ។ ឃរំ ភោតំ ខោ(៥) ជោតិ-
បាលោ មាណាវោ និសម្បតិស្ស រញ្ញោ បច្ចស្សោសិ ។

---

១ ឱ. ភោតំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. អាណាវោតំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. បច្ចព្យា-
ការិ ។ ៤ ឱ. តំ ឋានេ ឋបយិស្សាមិ ។ ម. តំ ឋានេ ។ ៥ ឱ. ខោ ភោ ។
ម. ខោ សោ ។

ទៅដល់ហើយ បានថ្វៃង់ព្រះនុង្ការនេះ នឹងជោតិបាលមាណពថា សូម
សេចក្តីចំរើនមាន ដល់ជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើនចុះ ព្រះបាទមិសម្បតិ
មានព្រះនុង្ការឲ្យហៅជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ព្រះបាទមិសម្បតិចង់ជួប
នឹងជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ជោតិបាលមាណព
ទទួលតបពាក្យពជបុរសនោះថា អើអ្នកដ៏ចំរើន យ៉ាងនេះហើយ ទើប
ចូលទៅគាល់ព្រះបាទមិសម្បតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងព្រះបាទមិសម្បតិ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរគឺកថា នឹង
ពាក្យដែលគួរលឺតហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
លុះជោតិបាលមាណព អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះបាទមិ-
សម្បតិ មានព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះថា ជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ចូរអ្នក
ប្រៀនប្រដៅយើងចុះ ជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន កុំលះបង់យើងអំពីការ
ប្រៀនប្រដៅឡើយ យើងនឹងតាំងអ្នកក្នុងតំណែងជារដ្ឋដំណែលបិតាអ្នក
យើងនឹងស្រោចទឹកអ្នកក្នុងទីជារបស់គោរិន្ទព្រាហ្មណ៍ ។ ជោតិបាល-
មាណព ទទួលព្រះបន្ទូលព្រះបាទមិសម្បតិថា ព្រះករុណាវិសេស ។

อถ ขฺวาหํ โภ[๑] ภนฺเท ยสฺมึ สมเย ปฏิกฺกนฺตา มาตุคาม
โคตมี อภิสปฺปิ[๒] เหฏฺฐาโภ ปาสาเท ปมาเท ฯ
อภิสปฺปิตฺวา ปฏิกฺกนฺตา มาตุคาม โคตมี เหฏฺฐา-
โภ ปาสาเท ปมชฺชิ โย ปมชฺเชยฺย ปาจิตฺติยนฺติ อตฺถิ อนุสาสนี
ติปิ[๓] อตฺถิ อนุสาสนีติ ยสฺมึ สมเย ปฏิกฺกนฺตา มาตุคาม โคต-
มี อตฺถิ อนุสาสนี ติปิ อตฺถิ ปาฏิหาริยนฺติ ยสฺมึ สมเย ปฏิกฺกนฺตา
ภควนฺเต อภิสปฺปิ ติปิ ภควนฺเต อภิสปฺปิตฺวา
ยสฺมึ สมเย ภควนฺเต ปาฏิหาริยนฺติ ติปิ ภควนฺเต
ปาฏิหาริยนฺติ ฯ ตสฺมึ มนุสฺสา ฆรมาหึสุ โคตมิยา
ฆรนฺติ โภ ปฺรหฺมณา มหาโคตมิยา ฆรนฺติ โภ ปฺรหฺม-
ณาติ ฯ สมิทฺธา ขฺวาหํ[๔] โภ โคตมิยา ปริยายเยน ปา-
ฏิหาริยสฺส มาหาตฺถสฺส มหาโคตมิโยสฺส[๕] สมฺมา
ขฺยาหนฺติ ฯ

---

๑ ม. ภนฺเต ส ทิสฺสติ ฯ ๒ ม. อภิปตฺวา ฯ ๓ ฉ. ติ ฯ ๔ ฉ. ปนาหนฺติ ฯ
๕ ฉ. มหาโคตมิยา มหาโคตมิยาสฺส ฯ ม. โคตมิยา .. .. ฯ

ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ស្រោចទឹកជោតិបាល-
មាណព ក្នុងតំណែងជាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទ្រង់តាំងជោតិបាលមាណព
ក្នុងតំណែងជាជំណែលបិតា ។ ជោតិបាលមាណព ដែលព្រះពជា
ទ្រង់ស្រោចទឹក ក្នុងទីជារបស់គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទ្រង់តាំងជាជំណែល
បិតាហើយ តែងប្រៀនប្រដៅនូវសេចក្តីពាំងឡាយ ដែលបិតាបានប្រៀន
ប្រដៅហើយ ដល់ព្រះពជានោះផង មិនបានប្រៀនប្រដៅ នូវសេចក្តី
ពាំងឡាយ ដែលបិតាមិនបានប្រដៅដល់ព្រះពជានោះផង បានចាត់ចែង
ការងារពាំងឡាយ ដែលបិតាបានចាត់ចែងហើយ ដល់ព្រះពជានោះផង
មិនបានចាត់ចែងនូវការងារពាំងឡាយ ដែលបិតាមិនបានចាត់ចែងហើយ
ដល់ព្រះពជានោះផង ។ មនុស្សពាំងឡាយ ក៏នាំគ្នានិយាយពីដំណើរ
នោះថា អើហ្ន៎ មើលចុះគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អើហ្ន៎ មើលចុះមហាគោវិន្ទ-
ព្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ជោតិបាលមាណព ក៏បានឈ្មោះថា
មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដោយបរិយាយនេះ យ៉ាងនេះឯង ។

[๕๘] អថខោ គោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន តេ ឆ ឥត្ថិយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ឆ ឥត្ថិយេ ឯតទវោច ឧិសម្បតំ ខោ(๑) គោ ភជាជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធុកតោ វយោអនុប្បត្តោ គោ ឆុ ខោ បន គោ ជានាតំ ជីវិតានំ(๒) ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ យំ ឧិសម្បតិម្ហិ វញ្ញេ គាលកតេ ភជ-គ្គាវេ វេណ្ឌុំ ភជបុត្តំ វជ្ជ អតិសិញ្ចេយ្យុំ អាយន្តុ គោឆ្ដោ យេន វេណ្ឌុ ភជបុត្តោ តេនុបសង្កមថ ឧប-សង្កមិត្វា វេណ្ឌុំ ភជបុត្តំ ឯវំវាទេថ មយំ ខោ(៣ គោតោ វេណ្ឌុស្ស សមាយោ បិយោ មនាបោ អប្បដិកូលោ យំសុខោ ភវំ តំសុខា មយំ យំទុក្ខោ ភវំ តំទុក្ខា មយំ

---

๑ ឆ. ខោតិ ន ទិស្សតិ ។ ๒ ម. ជីវិតំ ។ ๓ ឆ. ខោតិ ន ទិស្សតិ ។

(๕๘) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ក្សត្រខាំង ๖ អង្គនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលក្សត្រខាំង ๖ អង្គនោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ព្រះជរាចាស់គ្រាំគ្រា ទ្រង់ព្រះជន្មមកយូរឆ្នាំហើយ មានព្រះជន្ម កំជ្រុលចូលមកកន្លងបច្ឆិមវ័យហើយ បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ នឹងដឹងនូវជីវិតបាន គាលបើព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅ ពួកអ្នកពាជការគប្បីអភិសេកវេណុពាជបុត្រ ក្នុងពាជសម្បត្តិ ហេតុនេះ រមែងមាន សូមព្រះអង្គម្ចាស់ខាំងឡាយដ៏ចំរើនស្តេចមក សូមព្រះអង្គម្ចាស់ខាំងឡាយ ទៅគាល់ព្រះវេណុពាជបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ត្រូវថ្លែងសេចក្តីចំពោះព្រះវេណុពាជបុត្រ យ៉ាងនេះថា ពួកយើងជាសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត មិនដាច់ខ្ពើមរអើម នៃព្រះវេណុពាជបុត្រដ៏ចំរើនឡើយ ព្រះអង្គដ៏ចំរើនមានសុខយ៉ាងណា ពួកយើងមានសុខយ៉ាងនោះ ព្រះអង្គដ៏ចំរើនមានទុក្ខ យ៉ាងណា ពួកយើងមានទុក្ខ យ៉ាងនោះ

ឥសម្បតិ ខោ (១) គោ កជា ដិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ គោ ទុ ខោ បន គោ ជាជាតិ ជីវិតាឝំ ហានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ យំ ឥសម្បតិមិ វញ្ញេ គាលគតេ កជកត្តារេ ភវិំ វេណុំ វជ្ជេ អកិសវិញ្ញេយ្យុំ សវេ ភវិ វេណុ វជ្ជិ លភេថ សំវិភជេថ ឥមា វជ្ជេជាតិ ។ ឯវំ គោតិ ខោ(២) តេ ឆ ខត្តិយោ មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស បដិស្សុត្វា យេន វេណុ កជបុត្តោ តេនុបសង្កមិសុ ឧបសង្កមិត្វា វេណុំ កជបុត្តំ ឯតទវោចុំ មយំ ខោ (៣) គោតោ វេណុស្ស សហាយោ បិយោ មនាបោ អប្បដិក្កូលោ យំសុខោ ភវំ តំសុខា មយំ យំទុក្ខោ ភវំ តំទុក្ខា មយំ ឥសម្បតិ ខោ គោ កជា ដិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ

---

១ ឱ. ភោតិ ឥត្តំ ។ ២ ឱ. ភោ ភោ ។ ៣ ឱ. ភោតិ ឥត្តំ ។

បពិត្រព្រះអគ្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ព្រះជរាចាស់គ្រាំគ្រា ទ្រង់ព្រះជន្មមកយូរឆ្នាំហើយ មានព្រះជន្ម ក៏ជ្រុលចូលមកកន្លងបច្ឆិមវ័យហើយ បពិត្រព្រះអគ្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ នឹងដឹងជីវិតបាន កាលបើព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយ ពួកអ្នករាជការ គប្បីអភិសេកព្រះរេណុកដបុត្រដ៏ចំរើនក្នុងរាជសម្បត្តិ ហេតុនេះរមែងមាន បើព្រះរេណុកដបុត្រដ៏ចំរើន ត្រូវបានរាជសម្បត្តិ សូមព្រះអង្គចែករាជសម្បត្តិដល់យើងខ្ញុំទាំងឡាយផង ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ ទទួលពាក្យរបស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន មែនហើយ ទើបចូលទៅគាល់រេណុកដបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបទូលរេណុកដបុត្រ យ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ ជាសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីខ្ពើមរអើម នៃព្រះរេណុកដកុមារ ដ៏ចំរើនឡើយ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន មានសុខយ៉ាងណា ពួកយើងមានសុខ យ៉ាងនោះ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន មានទុក្ខយ៉ាងណា ពួកយើងមានទុក្ខ យ៉ាងនោះ បពិត្រព្រះអគ្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ព្រះជរាចាស់គ្រាំគ្រា ទ្រង់ព្រះជន្មមកយូរឆ្នាំហើយ មានព្រះជន្ម ក៏ជ្រុលចូលមកកន្លងបច្ឆិមវ័យហើយ បពិត្រ

កោ ន្តុ ខោ បន កោ ជានាតិ ដីវិតានំ ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ យំ ឥសម្បតិមិ រញ្ញោ កាលេកតេ ភដកត្តារោ អវន្តិំ វេណុំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចេយ្យុំ សចេ ភវំ វេណុ រជ្ជំ លភេថ សំវិភជេថ នោ រជ្ជេនាតិ ។ កោ ន្តុ ខោ កោ អញ្ញោ មម វិជិតេ សុខំ ភវេយ្យ-ថ(๑) អញ្ញត្រ ភវន្តេហិ សចាហំ កោ រជ្ជំ លភិស្សាមិ សំវិភជិស្សាមិ ភេ រជ្ជេនាតិ ។ អថខោ កោ អរោ-វត្តានំ អច្ចយេន ភដា ឥសម្បតិ កាលមកាសិ ។ ឥសម្បតិមិ រញ្ញោ កាលេកតេ ភដកត្តារោ វេណុំ ភដបុត្តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចិសុ ។ អភិសិត្តោ វេណុ រជ្ជេ បញ្ចហិ តាមកុណេហិ សមប្បិតោ ស-មង្គិភូតោ បរិចារេតិ ។ អថខោ កោ មហា-កោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន តេ ន ខត្តិយា តេនុប-សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ន ខត្តិយេ ឯតទវោច

---

๑ ម. សុខមេធេយ្យាថ ។ ម. សុខ ភវិស្សាថ ។

ព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន នរណា ហ្ន៎ នឹងដឹងនូវដំរិតបាន កាលបើព្រះបាទទិ-
សម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយ ពួកអ្នកពាជការ គប្បីអភិសេកព្រះវេណុពាជ-
បុត្រដ៏ចំរើន ក្នុងពាជសម្បត្តិ ហេតុនេះរមែងមាន បើព្រះវេណុពាជបុត្រ
ដ៏ចំរើន ត្រូវបានពាជសម្បត្តិហើយ សូមព្រះអង្គចែកពាជសម្បត្តិដល់យើង
ខ្ញុំតាំងឡាយផង ។ វេណុពាជបុត្រ ទ្រង់តបថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
បើក្រែអំពីអ្នកដ៏ចំរើនតាំងឡាយហើយ អ្នកដទៃណា នឹងផ្តល់សេចក្តី
សុខឲ្យកើតឡើង ក្នុងដែនរបស់យើងបាន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើយើងនឹង
បានពាជសម្បត្តិ យើងនឹងចែកពាជសម្បត្តិ ដល់អ្នកតាំងឡាយផងដែរ ។
ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះថ្ងៃនឹងយប់តាំងឡាយ កន្លងទៅហើយ ព្រះបាទ
ទិសម្បតិ ក៏ទ្រង់ទិវង្គតទៅ ។ កាលបើព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅ
ហើយ ពួកអ្នកពាជការ ក៏បានអភិសេកព្រះវេណុពាជបុត្រក្នុងពាជសម្បត្តិ ។
លុះព្រះវេណុពាជបុត្រ បានអភិសេកដោយពាជសម្បត្តិហើយ ទ្រង់ស្អប់ស្អល់
មូលមិត្រផ្តេកផ្តិតដោយកាមគុណតាំង ៥ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង
មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ក្សត្រតាំង ៦ អង្គនោះ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ទើបក្រាបទូលក្សត្រតាំង ៦ អង្គនោះ យ៉ាង ភ

ឯសមេ្ពតំ ខោ គោ រាជា គាលគតោ អភិសិត្តោ វេណុ រដ្ឋេន រញ្ញេហិ គាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេតិ គោ ឧ ខោ បន គោ ជានាតិ មធនិយោ គាមោ អាយត្តេ គោត្តោ យេន វេណុ រាជា តេនុបសង្កមថ ឧបសង្កមិត្វា វេណុំ រាជានំ ឯវំ វទេថ ឯសមេ្ពតំ ខោ គោ រាជា គាលគតោ អភិសិត្តោ គុរុ វេណុ រដ្ឋេន សរតំ គុរុ តំ វចនន្តិ ។ ឯវំ គោតំ ខោ(๑) តេ ឧត្តិយា មហោសាលេ ខត្តិយេ ព្រាហ្មណេ គហបតិកេ បដិសុត្វា យេន វេណុ រាជា តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា វេណុំ រាជានំ ឯតទវោចុំ ឯសមេ្ពតំ ខោ គោ រាជា គាលគតោ អភិសិត្តោ គុរុ វេណុ រដ្ឋេន សរតំ គុរុ តំ វចនន្តិ ។ សរាមហំ គោ តំ វចនន្តិ(๒) ។

---

๑ ឱ. ម. ខោ គោ ។ ๒ ឱ. វិបរិ ។

បពិត្រព្រះអគ្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយ ព្រះបាទរណៈដែលបានអភិសេកដោយពាជសម្បត្តិហើយ ព្រះអង្គក៏ស្អប់ស្អល់មូលមិត្រផ្តេកផ្តិត ដោយកាមគុណទាំង ៥ បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន នរណាហ៊ានឆ្ងាយ (រឿងនេះបាន ព្រោះ) កាមារម្មណ៍ទាំងឡាយ សុទ្ធតែជាសភាវៈនាំឲ្យស្រវឹង សូមឲ្យព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ស្តេចមកនឹងចូលទៅគាល់ព្រះបាទរណៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរក្រាបទូលព្រះបាទរណៈយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតហើយ ព្រះបាទរណៈដ៏ចំរើន បានទទួលអភិសេកដោយពាជសម្បត្តិហើយ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន រលឹកឃើញពាក្យនោះដែរឬ ។ ពួកក្សត្រទាំង៦ អង្គនោះទទួលពាក្យមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន មែនហើយ រួចក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទរណៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបទូលព្រះបាទរណៈយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតហើយ ព្រះបាទរណៈដ៏ចំរើន បានទទួលអភិសេកដោយពាជសម្បត្តិហើយ តើព្រះអង្គដ៏ចំរើន រលឹកឃើញពាក្យនោះដែរឬ ។ ព្រះបាទរណៈមានព្រះពាសុក្តាថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន យើងរលឹកឃើញពាក្យនោះដែរ ។

តោ ន្តុ ខោ តោ បហោតិ តំ មហាមហឹ ឧត្តរេន អាយតំ ឧត្តរិណេន សកដមុខំ សត្តធា សមំ សុវិភត្តំ វិភជិតុន្តិ ។ តោ ន្តុ ខោ តោ អញ្ញោ បហោតិ អញ្ញត្រ មហាតោវិន្ទេន ព្រាហ្មណោតិ ។ អថ ខោ តោ វេណ្ហុ រាជា អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស យេន មហាតោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មហាតោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឯវំ វទេហិ រាជា តំ អន្តេ វេណ្ហុ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ តោ សោ បុរិសោ វេណ្ហុស្ស រញ្ញោ បដិស្សុត្វា យេន មហាតោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មហាតោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច រាជា តំ អន្តេ វេណ្ហុ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ តោតិ ខោ តោ មហាតោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តស្ស បុរិសស្ស បដិស្សុត្វា

ពួកក្សត្រទាំង ៦ អង្គ គ្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ លុមនទីធ្វើចែកមហាប្រឹថពីនេះ ដែលមានបណ្តាយទៅខាងទិសទក្ខិណ មានមុខដូចជាមុខរនេះ ទៅខាងទិសទក្ខិណ ឲ្យមានចំណែកស្មើគ្នា ជា ៧ ភាគបាន ។ ព្រះបាទវេណុ មានព្រះពាជទន្ធ្នាវថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន រៀវលែងតែមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ចេញ អ្នកដទៃណាហ្ន៎ លុមនទីធ្វើចែកបាន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ព្រះបាទវេណុ មានព្រះពាជទន្ធ្នារហៅបុរសម្នាក់មកថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ឯងចូរមកនេះ ឯងចូរទៅរកមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរដំកបមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះបាទវេណុ មានព្រះពាជទន្ធ្នារឲ្យហៅលោក ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បុរសនោះ ទទួលព្រះពាជទន្ធ្នារ នៃព្រះបាទវេណុថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះករុណាវិសេស ហើយចូលទៅរកមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានដំកបមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះបាទវេណុ មានព្រះពាជទន្ធ្នារឲ្យហៅលោក ។ ម្នាលអ្នកចំរើន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទទួលពាក្យរបស់បុរសនោះថា អើអ្នកដ៏ចំរើន

เยน เวณฺหุ ภวา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา เวณฺหุนา ราชา สทฺธึ สมฺโมทิ สมฺโมทนียํ กถึ สาราณียํ วีติสาเรตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ ฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข โส[๑] มหาโควินฺโท พฺราหฺมณา เวณฺหุ ภวา เอตทโวจ เอตุ ภวं โควินฺโท สมํ มหาปถวึ อุตฺตเรน อายตึ ทกฺขิเณน สกฺกปุถึ สณฺฐหา สมึ สุวิภตฺตึ วิภชตฺวาติ ฯ เอวं โสติ โข[๒] มหาโควินฺโท พฺราหฺมณา เวณฺหุสฺส ราโญ ปฏิสฺสุตฺวา สมึ มหาปถวึ อุตฺตเรน อายตึ ทกฺขิเณน สกฺกปุถึ สณฺฐหา สมึ สุวิภตฺตึ วิภชิ สพฺพานิ สกฺกปุถานิ ปฏฺฐเปสิ[๓] ฯ ตตฺร สุทึ มญฺเญ เวณฺหุสฺส ราโญ เอวมาหุ

(๕๙) ธนปุปฺผา ปาลิภทฺทกา

อสฺสกายนา โธตรถา

๑-๒ ฉ. ภวติ สตฺถา ฯ ๓ ฉ. อฏฺฐเปสิ ฯ

ហើយចូលទៅគាល់ព្រះបាទវេណុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
ពត់ពាត់ សំណោះសំណាលទៅកព្រះបាទវេណុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរ
រីករាយនឹងពាក្យដែលគួរលើកៈហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្នាលអ្នក
ដ៏ចំរើន លុះមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះបាទ
វេណុមានព្រះរាជឫទ្ធានុភាពយ៉ាងនេះថា គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ចូរអញ្ជើញ
មកចែកមហាប្រឹថពីនេះ ដែលមានបណ្តាយទៅខាងទិសទក្ខិណ មានមុខ
ដូចជាមុខរនេះ ទៅខាងទិសទក្ខិណ ឲ្យមានចំណែកស្មើគ្នាជា ៧ ភាគ ។
ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទទួលព្រះបន្ទូលព្រះបាទវេណុ
ថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះគុណាវិសេស ហើយក៏ចែកមហា-
ប្រឹថពីនេះ ដែលមានបណ្តាយទៅខាងទិសទក្ខិណ មានមុខដូចជាមុខរនេះ
ទៅខាងទិសទក្ខិណ ឲ្យមានចំណែកស្មើគ្នាជា ៧ ភាគ ហើយតំកល់
ទុកនូវដែនតំបន់អស់ ឲ្យមានមុខដូចជាមុខរនេះ ។ មានសេចក្តីដំណាល
ក្នុងរឿងនោះថា ជនបទ របស់ព្រះបាទវេណុ នៅត្រង់កណ្តាល ។

(៥៩) គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ បានសាងទីក្រុងតំបន់ ៧ នេះ គឺ
ក្រុងទន្តបុរៈ សម្រាប់ពួកអ្នកដែនកាលិង្គៈ ១ ក្រុងបោតនៈ

สุตฺตนฺตปิฏเก ขุทฺทกนิกายสฺส มหานิทฺเทโส

มาตาปิตฺตุ(๑) อาทีนิ

สาธิภาคญฺจ ภาตุกานิ(๒)

มิตฺตามจฺจา จ ญาตโย

จตฺตาโร อาสฺเสสุ มาตาปิตา

พาหณาสี จ กาสีนิ

ฆาเต สาวิฏฺฐมาตาปิตานิ ฯ

[๖๐] อถโข สา เสฏฺฐิธีตา จ ทาสิยา ยถาสเกน ลาภเกน อตฺตมนา อโหสุ๋ ปริปุณฺณสงฺกปฺปา ยาวตา หิ โลเก อโหสิ สทฺธิตา ยาว อาคารฏฺฐานา(๓) อภิปฺปสนฺนา ยาว อภิสตฺตานา ตาว โลเก ลงฺฆิตา ฯ

[๖๑] สตฺตภู พฺรหฺมเทวา จ

วิสฺสภู ภารเทว สหา

เวณฺหุ เทฺว ฉตฺรวฏฺฐา จ

ตถาสุ สตฺต ภารภาติ(๔) ฯ

ปรมภาณวารา สตฺตฺตา ฯ

---

๑ ม. ปเหสยิ ฯ ๒ ฉ สาธิภาคญฺจ ภาตุกานิ ฯ ม. สาธิภาคญฺจ จ ภาตุกานิ ฯ ๓ ฉ. ม. อาคารฏฺฐานา ยาว ฯ ๔ ฉ ภารภาติ ฯ ม. ภารหาติ ฯ

សម្រាប់ពួកអ្នកដែនអស្សកៈ ១ ក្រុងមាហិស្សតិ សម្រាប់ពួកអ្នកដែនអវន្តិ ១ ក្រុងពោរកៈ សម្រាប់ពួកអ្នកដែនសោបិរៈ ១ ក្រុងមិថិលា សម្រាប់ពួកអ្នកដែនវិទេហៈ ១ ក្រុងចម្បាដែលកសាង ក្នុងដែនឈ្មោះអង្គៈ ១ ក្រុងពារាណសី សម្រាប់ពួកអ្នកដែនកាសី ១ ។

(៦០) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ ទ្រង់សព្វព្រះទ័យ មានសេចក្តីត្រេកអរពេញបរិបូណ៌ហើយ ដោយលាភគួរដល់ព្រះអង្គថា នុ៎ះ របស់ណា ដែលពួកយើងត្រេកអរហើយ របស់ណា ដែលពួកយើងប៉ុនប៉ងសំដៅយកហើយ របស់ណា ដែលពួកយើងកត់សំគាល់ទុកហើយ របស់នោះ ។ ក៏ពួកយើងបានអស់ហើយ ។

(៦១) ព្រះបាទសត្តភូ អង្គ ១ ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត អង្គ ១ ព្រះបាទវេស្សភូ អង្គ ១ ព្រមទាំងព្រះបាទករតៈ អង្គ ១ ព្រះបាទរេណុ អង្គ ១ ព្រះបាទឆតរដ្ឋ ២ ព្រះអង្គទៀត រួមបានជាស្តេចគ្រប់គ្រងដែនដី មាន ៧ ព្រះអង្គ ក្នុងគ្រានោះ ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

[๖๒] อถโข เต ขตฺติยา เยน มหา-โควินฺโท พฺราหฺมโณ เตนุปสงฺกมึสุ อุปสงฺกมิตฺวา มหาโควินฺทํ พฺราหฺมณํ เอตทโวจุ๋ ยถา โข(๑) ภวํ โควินฺโท วณฺณสฺส วญฺโญ สหายโย ปิโยว มญฺญโถ อมฺหากมฺปิ ตถารูปา ขฺวาสฺส ภวนฺตา โควินฺโท พฺราหฺมณา(๒) อมฺหากมฺปิ สหายโย ปิโยว มญฺญโถ อมฺหากมฺปิ ตถารูปา ขฺวาสฺส อนุสาสนฺตา โข ภวนฺโต โควินฺโท พฺราหฺมณา(๓) มา โข ภวนฺโต โควินฺโท พฺราหฺมณา(๔) อนุสาสนิยา ปจฺจุพฺยาหาสีติ ฯ เอวํ ภทนฺเต โข เต(๕) มหา-โควินฺโท พฺราหฺมณา เตสํ ขตฺติยานํ ปจฺจสฺโสสิ(๖) ปจฺจสฺโสสิ ฯ อถโข เต มหา-โควินฺโท พฺราหฺมณา อนุสาสนิยา(๗) สตฺต จ ภาชาโน ขตฺติเย ปุจฺฉาภิสิตฺเต รชฺเช(๘) อนุสาสิ สตฺต จ พฺราหฺมณมหาสาเล สตฺต จ ฉมา-ตกสตานิ มนฺเต ภาเชสิ ฯ อถโข เต(๙)

---

๑ ฉ. โขตฺถ สตฺติ ฯ ๒-๓-๔ ฉ. ม. พฺราหฺมณาตฺถ สตฺติ ฯ ๕ ม. เต ฯ ๖ ฉ ม. ปุจฺฉาภิสิตฺตาสตฺติ สตฺติ ฯ ๗ ฉ. ม. อนุสาสนิยาตฺถ สตฺติ ฯ ๘ ฉ. ม. รชฺเช ฯ ๙ ม. โขตฺถ สตฺติ ฯ

(៦៦) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ក្សត្រតាំង ៦ អង្គនោះ ចូលទៅរកមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏មានព្រះពាដនុដ្ឋារទៅ នឹងមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ជាសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ពេញព្រះទ័យ មិនជាទីខ្ពើមរអើម នៃព្រះបាទវេណុ យ៉ាងណាមិញ គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ក៏ជាសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្ត មិនជាទីខ្ពើមនៃពួកយើងយ៉ាងនោះដែរ គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ចូរប្រៀនប្រដៅពួកយើងចុះ គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន កុំលះបង់យើងអំពីការប្រៀនប្រដៅឡើយ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទទួលស្តាប់ព្រះពាដនុដ្ឋារ ក្សត្រតាំង ៦ ព្រះអង្គនោះ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយថា ព្រះករុណាវិសេស ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក៏ប្រៀនប្រដៅពួកក្សត្រតាំង ៧ ព្រះអង្គ ដែលបានមុទ្ធាភិសេក ដោយពាដសម្បត្តិ ដោយអនុសាសនីផង បានបង្រៀនមន្តដល់ព្រាហ្មណមហាសាល ៧ នាក់ផង នឹងខ្ចាន់ព្រះកេស ៧០០ នាក់ផង ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន

មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស អបរេន សមយេន ឱរំ
កលិង្គាណោ កាឡិង្គសេន្ធោ អព្ភុក្កុដ្ឋិ(១) សក្កិ មហា-
គោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្កិ មហា-
គោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆតិ សល្លបតិ
មន្តេតីតិ ។ អថខោ គោ មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្ម-
ណស្ស ឯតទហោសិ មយ្ហំ ខោ ឱរំកលិង្គាណោ កាឡិង្គ-
សេន្ធោ អព្ភុក្កតោ សក្កិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ
ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្កិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ
ព្រហ្មុនា សាកច្ឆតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ឯ ខោ
បនាហំ ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ឯ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆាមិ
ឯ ព្រហ្មុនា សល្លបេមិ(២) ឯ ព្រហ្មុនា មន្តេមិ សុតំ
ខោ បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ
អាចរិយបាចរិយានំ កាសមាឡានំ យោ វស្សូបេ
ឋត្តាភេ មាសេ បដិសល្លីយតិ កេសុលោមំ ឈានំ ឈា-
យតិ សោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆតិ

---

១ ឱ. អព្ភុគ្គញ្ជិ ។ ២ ឱ.ម. សល្លបាមិ ។

កាលជាខាងក្រោយមក កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះ របស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ លឺឮខ្ចរខ្ចាយថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះភ្លាម កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះ របស់អាត្មាអញ លឺឮខ្ចរខ្ចាយទៅយ៉ាងនេះថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្ម ដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន តែអាត្មាអញមិនបានឃើញព្រហ្មសោះ មិនអាចសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយឆ្លង ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ប៉ុន្តែអាត្មាអញធ្លាប់ឮពាក្យនេះ របស់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ៗ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រចាំទលើអាចារ្យ និយាយគ្នាថា បុគ្គលណា សម្ងំនៅក្នុងវេជ្ជរភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ហើយពិចារណានូវតំណាឈាន បុគ្គលនោះ នឹងឃើញព្រហ្ម នឹងសាកសួរ

សល្ហវតំ មន្តីតំ យន្តមាហំ វស្សិកេ ចតុ-
រោ មាសេ បដិសល្លីយេយ្យំ តរុណំ ឈានំ ឈាយេ-
យ្យន្តិ ។ អថខោ(1) មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន
វេណុ រាជា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា វេណុំ រាជានំ
ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ តោ រាជវំតលក្ខណោ តិត្តិសទ្ទោ
អព្ភុក្កតោ សត្តិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ
បស្សតិ សត្តិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា
សាកច្ឆតិ សល្ហវតំ មន្តីតំ ន ខោ បនាហំ
តោ ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆាមិ ន
ព្រហ្មុនា សល្ហវេមិ ន ព្រហ្មុនា បន្តេមិ សុតំ ខោ
បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហាសាលានំ អាចរិ-
យបាចរិយានំ ភាសមានានំ យោ វស្សិកេ ចតុរោ
មាសេ បដិសល្លីយតិ តរុណំ ឈានំ ឈាយតិ សោ
ព្រហ្មានំ បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆតិ សល្ហវតំ

---

1 ខ. ម. អថវោ តោ ។

និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មបាន បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ
សម្ងំនៅតង់ដូវក្រៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណានូវតម្កុណាឈាន ។ គ្រានោះ
ឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ព្រះបាទវេណុ លុះចូលទៅដល់
ហើយ បានក្រាបទូលព្រះបាទវេណុ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ល្បីឮខ្ចរខ្ចាយទៅយ៉ាងនេះថា មហាគោវិន្ទ-
ព្រាហ្មណ៍ អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាច
សាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្ម ដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានឃើញព្រហ្មសោះទេ មិនបាន
សាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយឆ្លងជាមួយនឹងព្រហ្ម មិន
បានប្រឹក្សា ជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់បានឮពាក្យព្រាហ្មណ៍
ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយគ្នាថា
បុគ្គលណាសម្ងំនៅតង់ដូវក្រៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវតម្កុណាឈាន
បុគ្គលនោះ នឹងឃើញព្រហ្មបាន សាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយ

បន្តេតីតំ ឥច្ឆាមហំ ភោ វាសដ្ឋេតេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយិតុំ តរុណំ ឈានំ ឈាយិតុំ នម្ហិ តេនច ខុបសង្កមិតព្ពោ អញ្ញត្រ ឯតេន តត្តាហារេនាតិ(១) ។ យស្សញ្ញានិ តវំ តោវិជ្ជោ តាលំ មញ្ញតីតិ ។ អថខោ មហាតោវិជ្ជោ ព្រាហ្មណោ យេន តេ ន ទ្ធត្តិយា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ន ទ្ធត្តិយេ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ តេ(២) ឯវំតរុណ្យាណោ តិត្តិសន្តោ អភុក្ខតោ សត្តិ មហាតោវិជ្ជោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្តិ មហាតោវិជ្ជោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ បនាហំ តេ(៣) ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេមិ ន ព្រហ្មុនា សល្លបេមិ ន ព្រហ្មុនា មន្តេមិ សុតំ ខោ បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ យោ វាសដ្ឋេតេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយតិ តរុណំ ឈានំ ឈាយតិ សោ

---

១ ម. ភត្តាភិហារេនាតិ ។ ២-៣ ម. ភោតិ នត្ថិ ។

នឹងព្រហ្មបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងសម្ងំ
នៅក្នុងរដូវក្តៅអស់ ៤ ខែ ដើម្បីពិចារណា នូវតុណាឈាន មិន
ត្រូវឲ្យអ្នកណាមួយ ចូលទៅរកខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ រៀវលែងតែបុគ្គលម្នាក់
ជាអ្នកនាំអាហារទៅឲ្យ ។ ព្រះបាទវេណុ មានព្រះរាជឫទ្ធារថា គោវិន្ទ-
ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់នូវកាលគួរកុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះឯង
មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ លុះចូលទៅ
ដល់ហើយ បានក្រាបទូលក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិត្តិសព្ទដ៏ពីពេរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ល្បីពួនខ្ចរខ្ចាយទៅយ៉ាងនេះ
ថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោ-
វិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយតួន ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្ម
ដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានឃើញ
ព្រហ្មសោះ មិនបានសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយ
តួន ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សា ជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ខ្ញុំព្រះអង្គ
គ្រាន់តែឮសេចក្តីដំណាលនេះ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធាចារ្យ មាន
អាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា បុគ្គលណាសម្ងំ
នៅក្នុងរដូវក្តៅអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវតុណាឈាន បុគ្គលនោះ

ព្រហ្មានំ បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ឥច្ចាទិបាឋំ គោ វាសដ្ឋគោត្តេ ចន្តារោ មាសេ បដិ-
សល្លីយិតុំ ការុណិំ ឈានំ ឈាយិតុំ ឧប្បន្នំ គោធម្មំ ឧបសង្កមិតព្ពោ អញ្ញត្រ ឋានេន ភគ្គាហារេនាតិ ។
យស្សញ្ញាយ ភារំ គោវិន្ទោ ភាសំ មញ្ញតីតិ ។ អវ-
ខោ គោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន សត្ត ច ព្រាហ្មណមហាសាលា សត្ត ច ឧទាតកសតានិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា សត្ត ច ព្រាហ្មណមហា-
សាលេ សត្ត ច ឧទាតកសតានិ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ គោ ឱវាទកប្បា ហោថ អនុសាសនិកប្បា សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ បនាហំ គោ ព្រហ្ម-
នំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆាមិ ន ព្រហ្មុនា សល្លបេមិ ន ព្រហ្មុនា មន្តេមិ សុតំ ខោ បន

មហាគោវិន្ទសូត្រ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅរកព្រាហ្មណមហាសាលដោយ
នឹងឃើញនូវព្រហ្មបាន សាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយ
នឹងព្រហ្មបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងសម្លឹ
នៅក្នុងរដូវក្តៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវកុណាឈាន មិនត្រូវឲ្យ
អ្នកណាមួយ ចូលទៅរកខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ វៀរលែងតែបុគ្គលម្នាក់ ជាអ្នក
នាំអាហារទៅឲ្យ ។ ក្សត្រគាំង ៦ អង្គ មានព្រះរាជឱង្ការថា គោវិន្ទ-
ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់នូវកាលគួរក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលអ្នក
ដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅរកព្រាហ្មណមហា-
សាលគាំង ៧ នាក់ នឹងខ្មាន់ព្រះកេសគាំង ៧០០ នាក់ លុះចូលទៅ
ដល់ហើយ បាននិយាយទៅនឹងព្រាហ្មណមហាសាលគាំង ៧ នាក់ នឹង
ខ្មាន់ព្រះកេសគាំង ៧០០ នាក់ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន កិត្តិសព្ទ
ដ៏ពីពេរបស់ខ្ញុំ លាន់ខ្ចរខ្ចាយទៅ យ៉ាងនេះថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍
អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សា
ជាមួយនឹងព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន តែខ្ញុំមិនបានឃើញ
ព្រហ្មសោះ មិនបានសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយ
ឆ្លង ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ខ្ញុំគ្រាន់តែឮ

មេតំ ព្រាហ្មណាំ វុទ្ធាំ មហាល្លកាំ អាចរិយបាចរិ-
យានំ កាសមានានំ យោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិ-
សល្លីយតិ ករុណាំ ឈានំ ឈាយតិ សេយ្យថិទំ
បឋមំ ព្រហ្មវិហារំ ទុតិយំ ព្រហ្មវិហារំ តតិយំ ព្រហ្មវិហារំ
ចតុត្ថំ ព្រហ្មវិហារំ យថាសុខេ យថាចរិយន្តេ មន្តេ វិត្តាវេន សជ្ឈាយំ
ករោថ អញ្ញមញ្ញំ មន្តេ ភាថេថ នត្ថាមហំ តេ
វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយិតុំ ករុណាំ ឈានំ
ឈាយិតុំ ឧម្ហិ តេនេវ ឧបសង្កមិតព្ពោ អញ្ញត្រ ភ-
គវតា បញ្ហវេយ្យាករណាតិ ។ យស្សុទានិ កាលំ មញ្ញតីតិ ។ អថខោ តេ មហាតេវិជ្ជា
ព្រាហ្មណា យេន ចត្តារីសា ភរិយា សាធិសំយោ តេ-
នុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ចត្តារីសា ភរិយា សាធិសំ-
យោ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ តេតិ ឥរិកលប្បាណា តិដ្ឋ-
សន្តេ អត្តក្ខតោ សក្កិ មហាតេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា

សេចក្តីដំណាលនេះ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា បុគ្គលណាសម្លាប់ នូវសត្វ ក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវកុណាឈាន បុគ្គលនោះ នឹងឃើញព្រហ្មបាន នឹងសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មបាន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកតាំងឡាយ ស្វាធ្យាយនូវមន្តតាំងឡាយ តាមដែលបានស្តាប់មកហើយ បានរៀនមកហើយ ដោយពិស្តារចុះ ចូរប្រាប់មន្តតាំងឡាយ ដល់គ្នានឹងគ្នាផងចុះ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងសម្លាប់នូវ ក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ដើម្បីនឹងពិចារណា នូវកុណាឈាន មិនត្រូវឲ្យអ្នកណាមួយចូលទៅរកខ្ញុំឡើយ លៀវតែបុគ្គលម្នាក់ ជាអ្នកនាំអាហារទៅឲ្យ ។ ព្រាហ្មណមហាសាល នឹងភ្ញាក់ព្រះកេសតាំងនោះ និយាយតបថា គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់នូវកាលគួរក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទ-ព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅរកប្រពន្ធតាំង ៤០ នាក់ ដែលមានត្រកូលនឹងជាតិស្មើគ្នា លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយទៅនឹងប្រពន្ធតាំង ៤០ នាក់ ដែលមានត្រកូលនឹងជាតិស្មើគ្នាយ៉ាងនេះថា នែនាងដ៏ចំរើន កិត្តិសព្ទដ៏ពីពេះរបស់អញ លាឮខ្ចរខ្ចាយទៅ យ៉ាងនេះថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍

ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្កិ បហោតោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ បនាហំ តោតិ ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេមិ ន ព្រហ្មុនា សល្លបេមិ ន ព្រហ្មុនា មន្តេមិ សុតំ ខោ បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហាសាលានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ យោ វស្សិតេ ចតុត្ថេ មាសេ បដិសល្លីយតិ តស្សុណំ ឈានំ ឈាយតិ សោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ឥច្ឆាមហំ តោតិ វស្សិតេ ចតុត្ថេ មាសេ បដិសល្លីយិតុំ តស្សុណំ ឈានំ ឈាយិតុំ នម្ហិ តេនចិ ឧបសង្កមិតព្ពោ អញ្ញត្រ ឯតេន តុត្តាហារេន ។ យស្សុទានិ ភវំ តោវិន្ទោ តាលំ បញ្ញតីតិ ។ អថខោ តោ បហោតោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ បុរត្ថិមេន នគរស្សុ ទ្វារំ សណ្ឋាគារំ តារាបេត្វា វស្សិតេ ចតុត្ថេ មាសេ បដិសល្លីយិ តស្សុណំ ឈានំ ឈាយិ ។ តាសុ[1] តោចិ ឧបសង្កមតិ[2] អញ្ញត្រ

---

១ ម. តាសុ ។ ម. តាសុធ ។ ២ ម. ឧបសង្កមិ ។

អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចសាកសួរ
និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្ម ដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន នែនាង៎ដ៏
ចំរើន តែខ្លួនអញ មិនបានឃើញព្រហ្មសោះ មិនបានសាកសួរ ជា
មួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយឆ្លង ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សា
ជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ខ្លួនអញ គ្រាន់តែឮសេចក្តីដំណាលនេះ របស់
ពួកព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ
និយាយថា បុគ្គលណា សមំនៅក្នុងវដ្តវៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណាទូវតុ-
ណាឈាន បុគ្គលនោះ នឹងឃើញទូវព្រហ្ម នឹងសាកសួរ និយាយឆ្លើយ
ឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មបាន នែនាង៎ដ៏ចំរើន ឥឡូវអញក្រាបថា ដើម្បី
សមំនៅក្នុងវដ្តវៀងអស់ ៤ ខែ ដើម្បីនឹងពិចារណា ទូវតុណាឈាន
មិនត្រូវឲ្យអ្នកណាមួយ ចូលទៅរកអញឡើយ រៀវលែងតែបុគ្គលម្នាក់
ជាអ្នកនាំអាហារទៅឲ្យ ។ ប្រពន្ធទាំង ៤០ នាក់ ទទួលតបថា គោវិន្ទ-
ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់ទូវកាលគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលអ្នក
ដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ឲ្យសាង៎អាស្រមថ្មី នាទិស
ខាង៎កើតព្រះនគរ ហើយសមំនៅក្នុងវដ្តវៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា
ទូវតុណាឈាន ។ មិនមានអ្នកណាចូលទៅរកគាត់ឡើយ រៀវលែងតែ

ឯតេសុ ភគ្គវាហរេដាតិ(១) ។ អថខោ តេ មហាសោ-
ណ្ឌសិរ្ហព្រាហ្មណាសិរ្ហ ចតុន្នំ មាសានំ អច្ចយេន អហុទេវ
ទុក្កណ្ឌាតា អហុ បរិតស្សតា សុតំ ខោ បនេតំ
ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហាសុតានំ អាចរិយបាចរិយានំ
អាសមានានំ យោ វាសិដ្ឋេ ចង្កមេ មានសេ បដិ-
សល្លីយតិ តស្មិំ ឈានំ ឈាយតីតិ សោ ព្រហ្មានំ
បស្សតិ ព្រហ្មានា សាតន្តេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ
បនាហំ ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មានា សាតន្តេមិ
ន ព្រហ្មានា សល្លបេមិ ន ព្រហ្មានា មន្តេមីតិ ។ អថ-
ខោ តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ មហាសោណ្ឌសិរ្ហព្រាហ្ម-
ណាសិរ្ហ ឥតិសោ ឥតោបរិតស្តេបញ្ញាយ សេយ្យថាបិ

---

១ ម. ភគ្គវាហរេដ ។

បុគ្គលម្នាក់ ជាអ្នកនាំអាហារទៅឲ្យ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង កាលកន្លង៧ ៤ ខែហើយ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ កើតសេចក្តីអផ្សុក អន្ទះអន្ទែងថា អាគ្មាអញ ផ្ទាប់ព្ងុសេចក្តីដំណាលនេះ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា បុគ្គលណា សម្ងំនៅកន្លងរដូវក្តៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវកុណាឈាន បុគ្គលនោះ នឹងឃើញព្រហ្ម នឹងសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មបាន តែ(ឥឡូវនេះ) អាគ្មាអញ មិនបានឃើញព្រហ្មសោះ មិនបានសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយ ឆ្លើយឆ្លង ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្ម ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង សនង្កុមារព្រហ្ម បានដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត របស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនហើយ ក៏ស្រាប់តែបាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះមុខ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ប្រៀបដូចជា

ជាម ពលវា បុរិសោ សម្ចិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្ចិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស សម្មុខេ បាតុរហោសិ ។ អថខោ គោ មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស អហុទេវ ភយំ អហុ ឆម្ភិតត្តំ អហុ លោមហំសោ យថាតំ អនិដ្ឋបុព្វំ រូបំ ទិស្វា ។ អថខោ គោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ភីតោ សំវិគ្គោ លោមហដ្ឋជាតោ ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ តាថាយ អជ្ឈភាសិ

(៦៣) វណ្ណវា យសវា សិរីមា
គោ នុ ភូមសិ មារិស
អជានន្តា តំ បុច្ឆាម
កថំ ជានេមុ តំ មយន្តិ(១) ។
មំ វេ កុមារំ ជានន្តិ
ព្រហ្មលោកេ សនន្តនំ(២)

---

១ ង. មយំ ។ ២ ម. សនន្តនោ ។

បុរសមានកំឡាំងលាដៃ ដែលខ្ជួនបត់ចូល ឬបត់ដៃដែលខ្ជួនលាចេញ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លំដាប់នោះឯង សេចក្តីភ័យ សេចក្តីតក់ស្លុត នឹងការព្រឺពេម ក៏កើតឡើងដល់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបានឃើញរូបដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ឃើញសោះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ និយាយទៅនឹងសនង្កុមារព្រហ្ម ទាំងកំតភ័យ តក់ស្លុត ព្រឺពេម ដោយគាថា ថា

(៦៣) បពិត្រលោកនិព្ពុត លោកជាអ្វីហ្ន៎ ទើបមានសម្បុរមានយស មានសិរី (យ៉ាងនេះ) យើងមិនស្គាល់ ឬបានជាសូមសួរលោក ឆ្លើយដូចម្តេចហ្ន៎ យើងនឹងស្គាល់លោក ។

សនង្កុមារព្រហ្មឆ្លើយថា ពួកជនតែង ស្គាល់ខ្ញុំថា ជាកុមារ ក្នុងព្រហ្មលោក មកអស់កាលយូរហើយ

សព្ពេ ជានន្តិ មំ នេកា
ឃាំ តោវិន្ទ ជានហិ(១) ។
អាសនំ ឧទកំ បជ្ជំ
មធុបាកញ្ច(២) ព្រហ្មុនោ
អគ្ឃេ ភរន្តិ បុច្ឆាម
អគ្ឃំ ក្ករុត្តុ នោ ភវំ ។
បដិក្ខណ្ហាម តេ អគ្ឃំ
យំ ភូំ តោវិន្ទ ភាសសិ
និដ្ឋេ ធម្មេ ហិតត្ថាយ(៣)
សម្បរាយសុខាយ ច
កតាវកាសោ បុច្ឆស្សុ
យញ្ញិច្ឆសិ អភិបត្ថិតន្តិ ។

(៦៤) អថខោ តោ មហាតោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ កតាវកាសោ ខោម្ហិ ព្រហ្មុនា សនង្កុមារេន តេន្ទ្ហ ខោ អហំ ព្រហ្មុនំ សនង្កុមារំ បុច្ឆេយ្យំ និដ្ឋធម្មិកំ វា អត្ថំ សម្បរាយិកំ វាតិ ។ អថខោ តោ

---

១ ម. ជានាហិ ។ ២ ម. មធុសាតញ្ច ។ ៣ ឧ. ម. ទិដ្ឋធម្មហិតត្ថាយ ។

ពួកទេវតាទាំងពួងសោត កំស្គាល់ខ្ញុំដែរ ម្នាលគោវិន្ទ
អ្នកចូរដើរយ៉ាងនេះចុះ ។

មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ និយាយថា អាសនៈទឹក
ប្រៃ សម្រាប់លាបដើរ នឹងទឹកឃ្មុំ តែងមានដល់ព្រហ្ម
យើងសូមទទួលលោកដ៏ចំរើន ដោយគ្រឿងទទួលក្បៀ សូម
លោកដ៏ចំរើន ទទួលគ្រឿងទទួលក្បៀ របស់យើងចុះ ។

សនង្កុមារព្រហ្មឆ្លើយថា ម្នាលគោវិន្ទ អ្នកពោលចំពោះ
គ្រឿងទទួលក្បៀណា យើងព្រមទទួលគ្រឿងទទួលក្បៀ
នោះ របស់អ្នក យើងបើកឧកាសឲ្យអ្នកសួរហើយ ដើម្បី
ប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសេចក្តីសុខក្នុងបរលោកផង
អ្នកប្រាថ្នាប្រយោជន៍ណាមួយ ចូរសួរប្រយោជន៍នោះចុះ ។

(៦៤) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍
មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា សនង្កុមារព្រហ្ម ឃានបើកឧកាសដល់អញ
ហើយ អាត្មាអញ គួរសួរអ្វីនឹងសនង្កុមារព្រហ្មហ្ន៎ គួរសួរប្រយោជន៍
កងបច្ចុប្បន្ន ឬប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះ

បមាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ កុសលោ
ខោ អហំ ឥដ្ឋធម្មិកានំ អត្ថានំ អញ្ញេបិ មំ ឥដ្ឋធម្មិកំ
អត្ថំ បុច្ឆន្តិ យន្នូនាហំ ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ សម្បរា-
យិកញ្ហេ(១) អត្ថំ បុច្ឆេយ្យន្តិ ។ អថខោ គោ មហា-
គោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ គាថាយ
អជ្ឈភាសិ

(៦៥) បុច្ឆាមិ ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ
កង្ខី អកង្ខី បវិវេធិយេសុ
កតដ្ឋតោ កិមិហ ច(២) សិក្ខមានោ
បបេ្បតិ មច្ចោ អមតំ ព្រហ្មលោកំ ។
ហិត្វា មមត្តំ មនុជេសុ ព្រហ្មេ
ឱកោធិកោ កេ កុណាធិមុត្តោ(៣)
ឯកាមតោ វិវតោ មេថុនស្មា
ឯតដ្ឋតោ ឯត្ថ ច សិក្ខមានោ
បបេ្បតិ មច្ចោ អមតំ ព្រហ្មលោកំ ។

---

១ សម្បរាយិកំយេវ ។ ២ ម ឋិ ។ ៣ ម. ករុណោធិមុត្តោ ។

មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ ជាមនុស្សឈ្លាសវៃ ចំពោះប្រយោជន៍ ក្នុងបច្ចុប្បន្នស្រាប់ហើយ ទាំងពួកជនដទៃ ក៏តែងសួរកេរប្រយោជន៍ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងអាត្មាអញដែរ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ សួរសនង្កុមារព្រហ្ម ចំពោះប្រយោជន៍ ក្នុងបរលោក តែមួយយ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ បាននិយាយនឹងសនង្កុមារព្រហ្ម ដោយគាថា ថា

(៦៥) ខ្ញុំមានសេចក្តីសង្ស័យ សូមសួរសនង្កុមារព្រហ្ម ដែលជាអ្នកមិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងប្រស្នាទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលដទៃគួរដឹងថា សត្វបិតនៅក្នុងធម៌អ្វី សិក្សាក្នុងធម៌អ្វី ទើបដល់នូវព្រហ្មលោក ដែលមិនស្លាប់ ។

សនង្កុមារព្រហ្មតបថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ សត្វលះបង់នូវសេចក្តីប្រកាន់ថា របស់អញក្នុងពួកសត្វចេញ ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តតែម្នាក់ឯង មានចិត្តខ្ពស់ទៅរកកុណាឈាន ប្រាសចាកកិលេសគឺកិលេស រៀរចាកមេថុនធម្ម បិតនៅក្នុងធម៌ទាំងនេះ លុះសិក្សាក្នុងធម៌ទាំងនេះហើយ ទើបដល់នូវព្រហ្មលោក ដែលមិនស្លាប់ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីឃនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

[៦៦] ឥតិ ឥមស្មិំ មមត្តន្តិ អមាំ(១) កោតោ អាជានាមិ ។ ឥតេកច្ចេ អប្បំ វា កោតក្ខន្ធំ បហាយ មហន្តំ វា កោតក្ខន្ធំ បហាយ អប្បំ វា ញាតបរិវដ្តំ បហាយ មហន្តំ វា ញាតបរិវដ្តំ បហាយ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជន្តិ ឥតិ ហិត្វា មមត្តំតំ សមាំ(២) កោតោ អាជានាមិ ។ ឱកោធកភូតោតំ សមាំ(៣) កោតោ អាជានាមិ ។ ឥតេកច្ចេ វិវិត្តំ សេនាសនំ កដតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ បដិសល្លីយតិ(៤) ឥតិ ឱ. កោធកភូតោតំ សមាំ កោតោ អាជានាមិ ។ ករុណាធម្មុត្តាតំ សមាំ កោតោ អាជានាមិ ។ ឥតេកច្ចេ

១-២ ឱ. មមត្តំតាហំ ។ មមត្តំតិបហន្តំ បន បាឋេន ភវិតព្ពំ ។ ៣ ម. ឯកោទិភូតោតំ អហំ ។ ឯកោទិភូតោតិបហន្តំ បាឋេន ភវិតព្ពំ ។ ៤ ឱ. ម. បដិសល្លីយតីតិ ន ទិស្សតិ ។

(៦៦) មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ និយាយតបថា (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា លះបង់នូវសេចក្តីប្រកាន់ថា របស់អញចេញដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ លះបង់នូវគំនរទ្រព្យតិចក្តី លះបង់នូវគំនរទ្រព្យច្រើនក្តី លះបង់នូវញាតិវង្សតិចក្តី លះបង់នូវញាតិវង្សច្រើនក្តី ហើយកោរសក់នឹងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា លះបង់នូវសេចក្តីប្រកាន់ថា របស់អញចេញដូច្នេះ ខ្ញុនខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តតែម្នាក់ឯង ដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេនាសនៈស្ងាត់ចៀសគេចទៅនៅតាមព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ជ្រោះ រអាងភ្នំ ទីស្មសាន ព្រៃស្រោងទីវាល គំនរស្មៅឈើ (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តតែម្នាក់ឯង ដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា មានចិត្តខ្ជនខ្ជៀវ នូវគុណឈាន ដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

ការុណាសមាគតេន ចេតសា ឯតំ ឯិសំ ជវិត្វា វិហារ-
តំ តថា ឧត្តរិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ
ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពឯិ សព្ពត្តតាយ សព្ភាវឆ្ឌំ លោកំ
ការុណាសមាគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន
អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហារតំ ឥតិ
ការុណាឯិមុត្តោតំ សហំ ភោតោ អាជានាមិ ។ អាម-
គន្ធេ ច ខោ អហំ ភោតោ ភាសមានស្ស ន ច(១)
អាជានាមិ ។

(៦៧) តេ អាមគន្ធា មន្ធវេសុ ព្រហ្មេ
ឯតេ អវិច្ចា ឥធ ព្រូហិ ឆីរ
តេភជាវុជា(២) ភតិ បជា ការុរ្ហ(៣)
អាចាយិតា ឆីវុតព្រហ្មលោកាតិ ។

---

១ ឱ. ម. បសព្ភេ ឥរិ ។ ២ ឱ. ម. ភេតាវិជា ។ ៣ ឱ. ការុរ្ហេ ។ ម. ការុតុ ។

មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៣ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៤ ក៏ដូច្នោះ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ដ៏ធំទូលាយ ដល់នូវភាវៈធំ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោក ដែលមានសត្វតាំងអស់ ដោយយកខ្លួនឯងទៅប្រៀបនឹងសត្វតាំងពួង គ្រប់ទិស គឺ ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹងគឺ ទិសតូច ។ ក៏ដូច្នោះដែរ (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា មានចិត្តនុនទៅរកករុណាឈាន ដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ តែថាខ្ញុំមិនយល់សោះនូវពាក្យ របស់លោកដ៏ចំរើន ដែលនិយាយបំពោះពួកក្ងិនពុល (នោះ) ។

(ខ្ញុំ) បពិត្រព្រហ្ម អ្វីជាពួកក្ងិនពុលក្នុងពួកសត្វ ខ្ញុំមិនស្គាល់ នូវក្ងិនពុលទាំងនុ៎ះឡើយ បពិត្រលោកជាអ្នកប្រាជ្ញ សូមលោកមេត្តាប្រាប់ឲ្យខ្ញុំបាន ក្នុងទីនេះ កាលេសដូចម្តេចដែលរួបរឹត បក់បោកពួកសត្វឲ្យមានក្ងិនអាក្រក់ នាំចូលទៅកាន់អបាយ បិទបាំងផ្លូវទៅកាន់ព្រហ្មលោក ។

តោដោ មោសវជ្ជំ ឯតតិ ច នោឡ្ភោ[1]

តនវិយតា អតិមានោ ខុស្សុយ្យោ[2]

ឥច្ចា វិចិកិច្ឆា បរហោឋ្ឋា ច[3]

លោភោ ច នោសោ ច មនោ ច មោហោ

ឯតេសុ យុត្តា អនិភមតច្ចា

អាចាយិតោ ធីវុតព្រហ្មលោតាតិ ។

(៦៨) យថា ខោ អហំ ភោតោ អាមតន្ទ

ភាសមានស្ស អាជាជាមិ តេ ច សុនិម្មនយោ អតារំ

អជ្ឈាវសតា បព្ភជិស្សាមហំ ភោ អតារម្ហា[4] អនតារិ-

យន្តិ ។ យស្សុនាធ ភវំ តោវិន្ទោ តាលំ មញ្ញតីតិ ។ អថ

ខោ ភោ មហាតោវិន្ទោ ព្រហ្មលោ យេន វេណុ ភជា

តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា វេណុ ភជាំ ឯតទវោច

---

១ ឧ. ទោភោ ។ ម. ទុព្ភោ ។ ២ ឧ. ម. ខស្សុយ្យា ។ ៣ ម. បរិហោឋា ច ។ ៤ ឧ. ម. អតារស្មា ។

សនង្កុមារព្រហ្មឆ្លើយតបថា សេចក្តីក្រោធ ១ ការនិយាយកុហក ១ ការបញ្ឆោតបន្ទុំ ១ ការទ្រុស្តមិត្រ ១ សេចក្តីកំណាញ់ស្វិតស្វាញ ១ សេចក្តីមើលងាយគេ ១ សេចក្តីច្រណែន ១ សេចក្តីប្រាថ្នា ១ សេចក្តីសង្ឃឹយ ១ ការបៀតបៀនអ្នកដទៃ ១ លោភៈ ១ ទោសៈ ១ សេចក្តីស្រវឹង ១ សេចក្តីវង្វេង ១ ពួកសត្វដែលប្រកបដោយកិលេសទាំង ១៨ នេះ ឈ្មោះថាជាអ្នកមានភ្នំនពុលមិនទាន់អស់ រមែងទៅកាន់អបាយ ដែលបិទបាំងផ្លូវទៅកាន់ព្រហ្មលោក ។

(៦៨) មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ និយាយថា ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយនូវភ្នំនពុលទាំងឡាយ ដែលលោកដ៏ចំរើននិយាយ តែភ្នំនពុលទាំងនោះបុគ្គលដែលទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ សនង្កុមារព្រហ្ម និយាយតបថា គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់នូវកាលគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ព្រះបាទវេណុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបទូលព្រះបាទវេណុយ៉ាងនេះ

อญฺเญหิ ปน อหํ ปุเรตรเมว อริยเสฏฺโฐ โลกนาโถ วฏฺฏานุสารีสตฺตานํ ฌานาภิญฺญาสมาปตฺติโย อนุปฺปาเทตฺวา อตฺตโน สพฺพญฺญุตญาณสฺเสว อาวชฺชนสมนนฺตรเมว ปวตฺตนกานิ ทสปารมิโย ปูเรตฺวา อนนฺตคุณสมฺปนฺนตาย อนนฺตญาณตาย จ ปจฺจกฺขโต ทิสฺวา ปรมตฺถปารมิโย ปูเรนฺโต ปรมตฺถุปปารมิโย ปูเรนฺโต ปรมตฺถสพฺพญฺญุตญาณสฺเสว อาวชฺชนสมนนฺตรเมว ปวตฺตนกานิ ทส

ថា ឥទ្ធ្យានេះ សូមព្រះអង្គដ៏ចំរើន សែ្វងរកបុរេហិតឯទៀត សម្រាប់នឹងប្រឹក្សាការពាដការ របស់ព្រះអង្គដ៏ចំរើនចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ដ្បិតខ្ញុំព្រះអង្គឮព្រហ្មនិយាយអំពីកិនពុលតាំងឡាយហើយ តែកិនពុលតាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

[៦៥] មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា ខ្ញុំព្រះអង្គសូមក្រាបទូលព្រះបាទរណៈ ជាម្ចាស់ផែនដី សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបដោយកិច្ចពាដការចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គលែងត្រេកអរក្នុងតំណែងបុរេហិតហើយ ។

ព្រះបាទរណៈ ត្រាស់ថា បើអ្នកខ្វះខាត ដោយវត្ថុតាំងឡាយ ដែលត្រូវការ យើងនឹងបំពេញឲ្យអ្នក បើបុគ្គលណាបៀតបៀនអ្នក យើងជាម្ចាស់ នៃសេនាលើផែនដី នឹងហាមប្រាមបុគ្គលនោះ អ្នកទុកដូចជាបិតា យើងទុកដូចជាបុត្រ ម្នាលគោវិន្ទ សូមអ្នកកុំលះបង់យើងឡើយ ។

មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា ការខ្វះខាតដោយវត្ថុតាំងឡាយ ដែលត្រូវការ មិនមានទេ

សុត្តន្តបិដកេ ទីឃនិកាយស្ស មហាវគ្គេ

ហំសិតោ(១) មេ ន វិជ្ជតិ

អមនុស្សវចោ សុត្វា

តស្មាហំ ន តហេ រមេ ។

អមនុស្សា តកថំវណ្ណោ

តត្ថេ អត្តំ អភាសថ

យញ្ហ សុត្វា ជហាសិ ឆោ(២)

តេហេ អម្ហេ ច តេវលេ ។

ឧបវុត្តស្ស មេ បុព្ពេ

យិដ្ឋកាមស្ស មេ សតោ

អត្តិ បដ្ឋលិតោ អាសិ

កុសបត្តបរិត្តតោ ។

តតោ មេ ព្រហ្មា ចាតុរហុ(៣)

ព្រហ្មលោតា សនន្តនោ

សោ មេ បញ្ហំ វិយាតាសិ

តំ សុត្វា ន តហេ រមេ ។

សន្តហាមិ អហំ តោតោ

យំ ត្វំ តោវិន្ទ អាសសិ

---

១ ម. ប. ហំសិតា ។ ២ ម. យំ សុត្វា បជហាសិ នោ ។ ៣ ម. ចាតុរតុ ។

បុគ្គលអ្នកបៀតបៀនខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏មិនមានដែរ ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ពាក្យរបស់អមនុស្សហើយ ហេតុនោះ បានជាខ្ញុំព្រះអង្គ មិនត្រេកអរក្នុងផ្លុះទេ ។

ព្រះបាទរេណុ ទ្រង់ត្រាស់ថា អមនុស្សមានតេទ ដូចម្តេច បាននិយាយ សេចក្តីដូចម្តេចនឹងអ្នក ដែលអ្នកបានស្តាប់ហើយ នឹងលះបង់នូវផ្លុះគាំងឡាយ របស់យើងផង នូវយើងផង នូវជនគាំងអស់ផង ។

មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា កាលពីដើម ខ្ញុំព្រះអង្គ ចូលទៅពួនសម្ងំនៅតែម្នាក់ឯង កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីបូជាយ័ញ្ញ ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ប្រមូលស្បូវនឹងស្មៅឈើ មកគរ បង្កាត់ភ្លើងឲ្យឆេះឡើង ។ លំដាប់នោះ ស្រាប់តែសនង្កុមារព្រហ្ម មកអំពីព្រហ្មលោក ប្រាកដ (នៅមុខ) ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រហ្មនោះ បានដោះស្រាយប្រស្នានឹងខ្ញុំព្រះអង្គ ឯខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏បានស្តាប់នូវសេចក្តីនោះហើយ ទើបលែងត្រេកអរក្នុងផ្លុះ ។

ព្រះបាទរេណុ មានព្រះពាសនុត្តរាថា ម្នាលគោវិន្ទ អ្នកនិយាយពាក្យណា យើងក៏ដឿពាក្យនោះ

អមន្តសទ្ធាវចោ សុត្វា
កកុធំ វត្តេថ អញ្ញថា
តេ តំ អន្តរធិសទ្ធម(១)
សត្ថា គោវិន្ទ ឥតោ ភវំ ។
បណិ យថា វេឡុរិយោ
អកាសោ(២) វិមលោ សុភោ
ឯវំ សុត្វា(៣) ឥរិសទ្ធម
គោវិន្ទសទ្ធាឧសាសនេតំ ។

(៧០) សចេ ភវំ គោវិន្ទោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិស្សតិ មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា ឥតោ គតិ ភវិស្សតីតិ ។ អថ-ខោ តេ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណេ យេន តេ ឆ ទិដ្ឋិយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ឆ ទិដ្ឋិយេ ឯតទវោច អញ្ញាធាធិ តេ(៤) ភវន្តោ បុរោហិតំ បរិយេ-សន្តុ យោ ភវន្តានំ រជ្ជេ អនុសាសិស្សតិ ឥច្ចាមហំ

---

១ អនុប្បត្តដិស្សាមតិបិ បាឋោ ។ ២ ឧ. ម. អកាចោ ។ ៣ ឧ. ម សុត្វ ។ ៤ ឧ. ម. ភោតិ នត្ថិ ។

របស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកបានស្តាប់ពាក្យអមនុស្សហើយ នឹង ប្រព្រឹត្តទៅដោយឡែកដូចម្តេច យើងនោះ នឹងប្រព្រឹត្តតាម អ្នកដែរ ម្នាលគោវិន្ទ (ព្រោះថា) អ្នកដ៏ចំរើនជាគ្រូយើង ស្រាប់ហើយ ។ អ្នកប្រៀបដូចតែវាមណីនឹងតែវាពៃទូរ្យ មិនមានប្រែធារ ថ្ងាស្អាត យើងបានឮយ៉ាងនេះហើយ នឹងប្រព្រឹត្តតាមពាក្យប្រដៅរបស់អ្នកគោវិន្ទ ។

(៧០) ព្រះបាទវេណុ មានព្រះពាជនុង្ការថា ប្រសិនបើគោវិន្ទ ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន នឹងចេញចាកផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្លូវ យើងនឹងចេញ ចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិរបស់អ្នកយ៉ាងណា គតិរបស់យើងនឹងទៅជា យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ក្សត្រតាំង ៦ អង្គនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាប ទូលក្សត្រតាំង ៦ អង្គនោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ ឥឡូវនេះ សូម ព្រះអង្គតាំងឡាយដ៏ចំរើន ស្វែងរកបុព្វេហិតដទៃទៀត សម្រាប់នឹង ប្រឹក្សាកិច្ចការរដ្ឋ របស់ព្រះអង្គតាំងឡាយដ៏ចំរើនចុះ បពិត្រព្រះអង្គ ខ្ញុំ

កោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតុំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មនយោ អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្ពជិស្សាមហំ កោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ អថខោ កោ តេ ន(១) ខត្តិយោ ឯតមត្ថំ អបក្កម្ម ឯវំ សមចិន្តេសុំ ឥមេ ខោ កោ ព្រាហ្មណា(២) ជាម ឆនលុទ្ធា យន្ននូ មយំ មហាកោរិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឆនេន សិក្ខេយ្យាមាតិ ។ តេ មហាកោរិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ សំវិជ្ជតិ ខោ កោ ឥមេសុ សត្តសុ រជ្ជេសុ បហូតំ សាបតេយ្យំ តតោ កោតោ យោវតកេន អត្ថោ តាវត-កំ អាហរីយតន្តិ(៣) ។ អលំ កោ មមបិទំ បហូតំ សាបតេយ្យំ ភវិស្សតិ យាវតកេន អត្ថោ តថា សាបតេយ្យំ អហំ សព្ពំ បហាយ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិស្សាមិ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មនយោ អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្ពជិស្សាមហំ

---

១ ឱ. កោ ន ។ ២ ឱ. ម. ខោ ព្រាហ្មណា ។ ៣ ឱ. អាហរេយ្យតន្តិ ។

ព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ដ្បិតខ្ញុំព្រះអង្គបានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីកូនពុលទាំងឡាយហើយ កូនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ពួកក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ ចៀសចេញទៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយគិតព្រមគ្នាថា ធម្មតាពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ ជាបុគ្គលល្មោភនឹងទ្រព្យ បើដូច្នោះគួរយើងល្បួងមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដោយទ្រព្យ ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ ក៏ចូលទៅកាមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ហើយថ្លែងសេចក្តីយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន សម្បត្តិកងពាជ្យទាំង៧នេះ មានច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកដ៏ចំរើនត្រូវការដោយសម្បត្តិប៉ុន្មាន ចូរយកសម្បត្តិប៉ុណ្ណោះចុះ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ក្រាបទូលថា កុំឡើយព្រះអង្គ សម្បត្តិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ បរិបូណ៌ហើយ ជាសម្បត្តិដែលព្រះអង្គដ៏ចំរើនទាំងឡាយប្រទានឲ្យ ខ្ញុំព្រះអង្គ លះចោលសម្បត្តិទាំងអស់ ហើយនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស តាមពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គបានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីកូនពុលទាំងឡាយហើយ កូនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយ នឹងលះបង់បានឡើយ

โก อสฺสาสฺส อนสฺสาสนฺติ ฯ อถ โข โก เต ฉ
ขตฺติยา ปจฺจนฺตชนปทมฺปิ สมฺปตฺเตสุ สญฺชาเต โข
โก พฺราหฺมณา ชาม สญฺชุหนฺตา ยญฺญ มยิ มหา-
ปถวินฺทฺ พฺราหฺมณา สญฺชิหิ สงฺเกยฺยามาตา เต มหา-
ปถวินฺทฺ พฺราหฺมณา อุปสงฺกมิตฺวา ฯ[1]มาหิสุ สนฺทิฏฺฐ
โข โก สมฺเปสุ สตฺตสุ ราชูสุ ปหูตา สญฺชโย
ตโต โกโต ยาวตกาหิ อตฺถา ตาวตกา อนี-
ยตาติ(๑) ฯ อถ โก มหปติ จตฺตาริสา กริยา
สาธิสิโย ตาทิหิ(๒) สพฺพา ปหาย อสฺสาสฺส
อนสฺสาสิ ปฏิสฺสุณิ ยถา โข ปน เม สุตฺ
พฺราหฺมโณ อาคตนฺทฺ โก สมานสฺส เต ฉ สุนิมฺมนยา
อสฺสาสิ อสฺสาสสตา ปฏิสฺสุณิหิ โก อสฺสาสฺส
อนสฺสาสิ ฯ สเจ กสิ โกวิโณ อสฺสาสฺส อนสฺสาสิ
ปฏิสฺสุตติ มยมฺปิ อสฺสาสฺส อนสฺสาสิ ปฏิสฺสุณิ
อถ ยา เต กตติ สา โน กตติ กริสฺสตีติ ฯ

---

๑ ฉ.ม. อาสียตนฺติ ฯ ๒ ฉ. ตาทิหิ ฯ ม. ตาทิหิ ฯ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ក្សត្រតាំង ៦ អង្គនោះ ចៀសចេញទៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយគិតត្រមគ្នា យ៉ាងនេះថា ធម្មតាពួកព្រាហ្មណ៍តាំងនេះជាបុគ្គលល្មោកនឹងស្ត្រី បើដូច្នោះ គួរយើងលួងលោមមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដោយពួកស្ត្រី ។ ក្សត្រតាំង ៦ អង្គនោះ ចូលទៅរកមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ហើយថ្លែងសេចក្តី យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ពួកស្ត្រីកងពស្ត្រតាំង ៧ នេះ មានច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកដ៏ចំរើនត្រូវការដោយពួកស្ត្រីប៉ុន្មាននាក់ ចូរនាំយកពួកស្ត្រីប៉ុណ្ណោះចុះ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា កុំឡើយព្រះអង្គ អម្បាលដូចជា កញ្ញាតាំង ៤០ នាក់ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សុទ្ធតែមានជាតិនឹងត្រកូលស្មើគ្នា (ម្តេចក៏) ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងលះចោលកញ្ញាតាំងអស់នោះ ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស តាមដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានឮព្រហ្មទិយាយ អំពីកូនពុលតាំងឡាយហើយ តែថាកូនពុលតាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះមិនងាយនឹងលះបង់បានទេ បពិត្រព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ក្សត្រតាំង ៦ អង្គ ត្រាស់ថា បើគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ពួកយើងក៏ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៧១] សចេ បជាបតិ[1] កាមានំ
យត្ថ សតោ បុថុជ្ជនោ
អារម្ភោ[2] ឧទ្ធ្យា ហេហិ
ខន្តិពលសមាហិតា ។
ឯស មគ្គោ ពុជ្ឈមគ្គោ
ឯស មគ្គោ អនុត្តរោ
សន្ធម្មោ សព្ភិ រក្ខិតោ
ព្រហ្មលោកូបបត្តិយាតិ ។

[៧២] តេនហិ ភវំ មហាគោវិង្គោ[3] សត្ត វស្សានិ អាគមេតុ សត្តន្នំ វស្សានំ អច្ចយេន មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិស្សាម អថ យា តេ តតិ សា តេ តតិ ភវិស្សតីតិ ។ អតិថិរំ ខោ កោ សត្ត វស្សានិ ជាហំ សង្កាមិ ភវន្តេ សត្ត វស្សានិ អាគមេតុំ តោ ន្វ ខោ[4] បន កោ ជានាតិ ជីវិតានំ គមនីយោ សម្បរាយោ មត្ថាយ ភេដ្ឋព្ពំ

---

១ ម. ជហាបិ ។ ម. ជហិបិ ។ ២ ម. អារភ្ភេ ។ ម. ឯវំ ។ ៣ ម. គោវិង្គោ ។ ៤ ម. កោ ខោ ។

(៧១) មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គតែងជាប់នៅក្នុងកាមទាំង ៥ ប្រការណា បើព្រះអង្គទាំង ៥ ប្រការ នឹងលះបង់នូវកាមទាំង ៥ ប្រការនោះចេញ សូមព្រះអង្គប្រោសប្រទូរតាមអាយាមឲ្យមាំ ប្រកបដោយកម្លាំងនៃឥទ្ធិបាទ (ផង) ។ នេះជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវប្រសើរ ដែលពួកសប្បុរស តែងរក្សាព្រះសទ្ធម្ម ដើម្បីទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

(៧២) ក្សត្រទាំង ៦ អង្គ ត្រាស់ថា បើដូច្នោះ សូមមហាគោវិន្ទដ៏ចំរើន រង់ចាំអស់ ៧ ឆ្នាំ (សិន) លុះកន្លង ៧ ឆ្នាំហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស បើគតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើងក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ៧ ឆ្នាំយូរណាស់ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាច នឹងរង់ចាំព្រះអង្គដល់ ៧ ឆ្នាំបានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាឡើយនឹងអាចដឹងនូវជីវិតបាន ព្រោះបុគ្គល ត្រូវតែទៅកាន់បរលោក បុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញា

កត្តព្ពំ(១) តុ សំ ចរិតព្ពំ ព្រហ្មចរិយំ ឧត្តិ ជានស្ស អមរណំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមតន្តេ អាសមានស្ស តេ ឧ សុនិម្មនយា អតារំ អជ្ឈាវសតា បព្ពជិស្សាមហំ តោ អតារស្មា អនតារយន្តិ ។ តេនហិ តវំ តោវិន្ទោ ឧ វស្សានិ អាគមេតុ ។ បេ ។ បញ្ច វស្សានិ អាគមេតុ ។ ចត្តារិ វស្សានិ អាគមេតុ ។ តីណិ វស្សានិ អាគមេតុ ។ ទ្វេ វស្សានិ អាគមេតុ ។ ឯកំ វស្សំ អាគមេតុ ឯកស្ស វស្សស្ស អច្ចយេន មយ្ហំ អតារស្មា អនតារយំ បព្ពជិស្សាម អថ យា តេ កតិ សា នោ កតិ ភវិស្សតីតិ ។ អតិចិរំ ខោ តោ ឯកំ វស្សំ នាមាំ សង្កាមិ តវន្តេ ឯកំ វស្សំ អាគមេតុំ តោ ឧ ខោ បន តោ ជានាតិ ជីវិតានំ តមនិយោ សម្បកាយោ មច្ចាយ តេជ្ជពុំ កត្តព្ពំ តុសលំ ចរិតព្ពំ ព្រហ្មចរិយំ ឧត្តិ ជានស្ស អមរណំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមតន្តេ អាសមានស្ស តេ ឧ សុនិម្មនយា អតារំ អជ្ឈាវសតា

---

១ ម. ពោជ្ឈពុមកត្តព្ពំ ។ ម. ពោជ្ឈពុំ ..... ។

ត្រូវធ្វើកុសល ត្រូវប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ សត្វដែលកើតមកហើយ ឈ្មោះថា មិនស្លាប់គ្មានទេ តាមដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីភ្លុំនពុលទាំងឡាយហើយ ភ្លុំនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គ មានព្រះពាជនុង្ហាវថា បើដូច្នោះ សូមគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន រង់ចាំអស់ ៦ ឆ្នាំសិន ។បេ។ រង់ចាំអស់ ៥ ឆ្នាំសិន ។ រង់ចាំអស់ ៤ ឆ្នាំសិន ។ រង់ចាំអស់ ៣ ឆ្នាំសិន ។ រង់ចាំអស់ ២ ឆ្នាំសិន ។ រង់ចាំអស់ ១ ឆ្នាំសិន លុះដល់កន្លង ១ ឆ្នាំហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ១ ឆ្នាំយូរណាស់ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាច នឹងរង់ចាំព្រះអង្គ អស់ ១ ឆ្នាំបានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ អាចដឹងនូវជីវិតបាន ព្រោះបុគ្គលត្រូវតែទៅកាន់បរលោក បុគ្គល ត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញា ត្រូវធ្វើកុសល ត្រូវប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ សត្វដែលកើតហើយ ឈ្មោះថា មិនស្លាប់គ្មានទេ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ បានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីភ្លុំនពុលទាំងឡាយហើយ ភ្លុំនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ

បព្ភជិសញ្ញមហំ កោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ តេនបាហំ ភវំ គោរិន្ទោ សត្ថ មាសានិ អាគមេតុ សត្តន្នំ មាសានំ អច្ចយេន មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ភជិសញ្ញម អថ យា តេ តតិ សា នោ តតិ ភវិស្សតីតិ ។ អតិថំ ខោ កោ សត្ថ មាសានិ ជាហំ សន្ធាមិ ភវន្តេ សត្ថ មាសានិ អាគមេតុំ កោ ន្តុ ខោ បន កោ ជានាតិ ជីវិតានំ គមនីយោ សម្បរាយោ មច្ចាយ ភៃដ្ឋព្ពំ តត្ថព្ពំ កុសលំ ចរិតព្ពំ ព្រហ្មចរិយំ ន តំ ជាតស្ស អមរណំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មនយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្ភជិសញ្ញមហំ កោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ តេនបាហំ ភវំ គោរិន្ទោ ន មាសានិ អាគមេតុ ។ បញ្ច មាសានិ អាគមេតុ ។ ចត្តារិ មាសានិ អាគមេតុ ។ តីណិ មាសានិ អាគមេតុ ។ ទ្វេ មាសានិ អាគមេតុ ។ ឯកំ មាសំ អាគមេតុ ។ អទ្ធមាសំ[1] អាគមេតុ អទ្ធមាសស្ស អច្ចយេន មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ

---

១ អទ្ធមាសន្តិ ពហិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ក្សត្រតាំង ៦ អង្គ មានព្រះពជនង្កាវថា បើដូច្នោះ សូមគោរិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន រង់ចាំអស់ ៧ ខែសិន លុះកន្លង ៧ ខែហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស គតិរបស់អ្នកយ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើងក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មហាគោរិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ៧ ខែយូរណាស់ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនអាចនឹងរង់ចាំព្រះអង្គ អស់ ៧ ខែបានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ អាចដឹងនូវជីវិតបាន ព្រោះបុគ្គលត្រូវតែទៅកាន់បរលោក បុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញា ត្រូវធ្វើកុសល ត្រូវប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ សត្វដែលកើតហើយ ឈ្មោះថា មិនស្លាប់គ្មានទេ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គបានឮព្រាហ្មនិយាយ អំពីកូនពុលតាំងឡាយហើយ កូនពុលតាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ក្សត្រតាំង ៦ អង្គមានព្រះពជនង្កាវថា បើដូច្នោះ សូមគោរិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន រង់ចាំអស់ ៦ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ៥ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ៤ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ៣ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ២ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ១ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់កន្លះខែសិន លុះកន្លងកន្លះខែទៅហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះ

បព្ពជិស្សាម អថ យា តេ តតិ សា ឆោ តតិ ភវិស្សតី-
តិ ។ អតិចិរំ ខោ កោ អនុមាសោ ឆាបិ សង្កោមិ ភវិត្ថ
អនុមាសំ អាគមេតុំ កោ នុ ខោ បន កោ ជានាតិ
ជីវិតានំ តមនីយោ សម្បរាយោ មច្ចាយ ភេជ្ជុំ តត្ថ-
ុំ ភុសលំ ចរិតុំ ព្រហ្មចរិយំ ឧត្តិ ជាតស្ស អម-
រណំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ
ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មនយោ អតារំ អជ្ឈា-
សតា បព្ពជិស្សាមហំ កោ អតារស្មា អនតារយន្តិ ។
តេនហិ ភវំ កោវិន្ទោ សត្តាហំ អាគមេតុ យាវ មយំ
សកេ បុត្តភាតរេ រជ្ជេ[1] អនុសាសិស្សាម[2] សត្តា-
ហស្ស អច្ចយេន មយម្បិ អតារស្មា អនតារយំ
បព្ពជិស្សាម អថ យា តេ តតិ សា ឆោ តតិ
ភវិស្សតីតិ ។ ន ចិរំ ខោ កោ សត្តាហំ អាគ-
មិស្សាមហំ ភវិត្ថ សត្តាហន្តិ ។ អថ ខោ កោ

---

១ ម. រជ្ជេន ។ ២ ឱ. អនុសាសាម ។

ទៅបួស គតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កន្ទុះខែ
យូរណាស់ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាច នឹងរង់ចាំព្រះអង្គ អស់កន្ទុះខែបានទេ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ អាចដឹងនូវដំណើរបាន ព្រោះបុគ្គលត្រូវ
តែទៅកាន់បរលោក បុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញា ត្រូវធ្វើកុសល ត្រូវ
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ សត្វដែលកើតមកហើយ ឈ្មោះថា មិនស្លាប់គ្មានទេ
ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ បានឮព្រហ្មទិយាយ អំពីកូនពុលពាំង ឮថាយហើយ
កូនពុលពាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ កូន្ត្រើ
ពាំង ៦ អង្គ មានព្រះពាជនុង្ការថា បើដូច្នោះ សូមគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន
រង់ចាំអស់ ៧ ថ្ងៃសិន ទំពាំពួកយើងប្រឹក្សាប្រដៅកូន នឹងបង់ប្អូនរបស់ខ្លួន
ក្នុងរាជសម្បត្តិ លុះកន្ទុះ ៧ ថ្ងៃហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះ
ទៅបួស គតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ៧ ថ្ងៃមិនយូរ
ប៉ុន្មានទេ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងរង់ចាំព្រះអង្គរស់ ៧ ថ្ងៃបាន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន

មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន តេ សត្ត ច ព្រាហ្មណមហាសាលា សត្ត ច ឧបាសកសតានិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា សត្ត ច ព្រាហ្មណមហាសាលេ សត្ត ច ឧបាសកសតានិ ឯតទវោច អញ្ញាណានិ ភវន្តោ អាចរិយំ បរិយេសន្តុ យោ ភវន្តានំ បន្តេ ភវិស្សតិ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ អនុសាសនិយា បច្ចន្តិតុំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមន្តេ ភាសមានស្ស តេ ន សុន្និម្មនយា អនាវំ អជ្ឈាវសន្តា បច្ចន្តិស្សន្តិ ហិតាយ សុខាយ អនុសាសនិយា ។ មា ភវំ គោវិន្ទោ អនុសាសនិយំ បច្ចន្តិ បច្ចន្តិ ហិតាយ សុខាយ អនុសាសនិយំ អប្បស្សក្ខា ច អប្បលាភា ច ព្រហ្មញ្ញំ មហោសក្ខញ្ញេ មហាលាភញ្ញេតំ ។ មា ភវន្តោ ឯវំ អវចុត្ថ មា ភវន្តោ ឯវំ អវចុត្ថ បច្ចន្តិ អប្បស្សក្ខា ច អប្បលាភា ច ព្រហ្មញ្ញំ មហោសក្ខញ្ញេ មហាលាភញ្ញេតំ គោ ធុ ខោ គោ អញ្ញេ[1] មយា មហោសក្ខតរេ ឯ មហាលាភតរេ ឯ

---

១ អញ្ញាតិ ឯ ឆារ ។

គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅកាន់ព្រាហ្មណមហាសាល
ចាំង ៧ នាក់ នឹងនាយខ្នាន់ព្រះកេស ៧០០ នាក់ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏និយាយនឹងព្រាហ្មណមហាសាលចាំង ៧ នាក់ នឹងនាយខ្នាន់ព្រះកេស
ចាំង ៧០០ នាក់ យ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះ សូមអ្នកដ៏ចំរើនចាំងឡាយ រក
អាចារ្យឯទៀត ឲ្យបង្រៀនមន្តដល់អ្នកចាំងឡាយដ៏ចំរើនចុះ ម្នាលអ្នកដ៏
ចំរើន យើងក្រុងថា នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស តាមដែលខ្ញុំបានឮព្រហ្ម
និយាយ អំពីកិនពុលចាំងឡាយហើយ កិនពុលចាំងនោះ បុគ្គល
នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ខ្ញុំ
នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ព្រាហ្មណមហាសាល នឹងនាយខ្នាន់ព្រះកេស
និយាយតបថា សូមគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន កុំអាលចេញចាកផ្ទះទៅ
បួសឡើយ បពិត្រអ្នកដ៏ចំរើន ធម្មតាបព្វជ្ជាមានសក្តិតូច មានលាភតិច
ឯភាពជាព្រហ្ម មានសក្តិធំ មានលាភច្រើន ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍
តបថា អ្នកដ៏ចំរើនចាំងឡាយ កុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ អ្នកដ៏ចំរើន
ចាំងឡាយ កុំនិយាយយ៉ាងនេះថា បព្វជ្ជាមានសក្តិតូច មានលាភតិច
ឯភាពជាព្រហ្ម មានសក្តិធំ មានលាភច្រើន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនចាំងឡាយ
បុគ្គលណាហ្ន៎ រឿរលែងតែខ្ញុំចេញដែលមានសក្តិធំ មានលាភច្រើនជាង

อหญฺหิ เอวํ ภนฺเต(๑) ภควตา ธมฺมา(๒) เทสิตา อาชานามิ ปชานามิ เยสุ ธมฺเมสุ สนฺทิฏฺฐิกา นิยฺยานิกา(๓) ปฏิปทา(๔) ปฏิปนฺนา โหติ ปุคฺคลา(๕) ตถาคตสฺส อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา อทินฺนาทานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา กาเมสุมิจฺฉาจารา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา มุสาวาทา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา ภควตา ธมฺมา เทสิตา อาชานามิ ปชานามิ เยสุ ธมฺเมสุ สนฺทิฏฺฐิกา นิยฺยานิกา ปฏิปทา ปฏิปนฺนา โหติ ปุคฺคลา ตถาคตสฺส อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา อทินฺนาทานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา กาเมสุมิจฺฉาจารา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา มุสาวาทา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา ยาวตา ภนฺเต ภควตา ธมฺมา เทสิตา อาชานามิ ปชานามิ เยสุ ธมฺเมสุ สนฺทิฏฺฐิกา นิยฺยานิกา ปฏิปทา ปฏิปนฺนา โหติ ปุคฺคลา ตถาคตสฺส อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา อทินฺนาทานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา กาเมสุมิจฺฉาจารา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา มุสาวาทา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา ยาวตา ภนฺเต ภควตา ธมฺมา เทสิตา อาชานามิ ปชานามิ เยสุ ธมฺเมสุ สนฺทิฏฺฐิกา นิยฺยานิกา ปฏิปทา ปฏิปนฺนา โหติ ปุคฺคลา ตถาคตสฺส อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา อทินฺนาทานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา กาเมสุมิจฺฉาจารา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา มุสาวาทา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา มหาโคตมี ภควตา ธมฺมา เทสิตา อาชานามิ ปชานามิ เยสุ ธมฺเมสุ สนฺทิฏฺฐิกา นิยฺยานิกา ปฏิปทา ปฏิปนฺนา โหติ ปุคฺคลา ตถาคตสฺส อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา อทินฺนาทานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา กาเมสุมิจฺฉาจารา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา มุสาวาทา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา ยาวตา ภนฺเต ภควตา ธมฺมา เทสิตา อาชานามิ ปชานามิ เยสุ ธมฺเมสุ สนฺทิฏฺฐิกา นิยฺยานิกา ปฏิปทา ปฏิปนฺนา โหติ ปุคฺคลา ตถาคตสฺส อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา อทินฺนาทานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา กาเมสุมิจฺฉาจารา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา มุสาวาทา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา ยาวตา ภนฺเต ภควตา ธมฺมา เทสิตา อาชานามิ ปชานามิ เยสุ ธมฺเมสุ สนฺทิฏฺฐิกา นิยฺยานิกา ปฏิปทา ปฏิปนฺนา โหติ ปุคฺคลา ตถาคตสฺส อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปาณาติปาตา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา อทินฺนาทานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา กาเมสุมิจฺฉาจารา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา มุสาวาทา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา ปฏิวิรตา โหติ ปุคฺคลา

---

๑ ฉ. ม. อหญฺหิ หิ เอวา ฯ ๒-๓-๔ ฉ. ปี ฯ ๕ ฉ. ตีปหิ ฯ ๖ ฉ. ว ฯ

ម្នាលអ្នកចាំងឡាយ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំដូចជាស្តេច របស់ស្តេចចាំងឡាយ ឬ
ដូចជាព្រហ្ម របស់ព្រាហ្មណ៍ចាំងឡាយ ដូចជាទេវតា របស់គហបតី
ចាំងឡាយ ខ្ញុំនឹងលះបង់នូវភារៈជាធំនោះចាំងអស់ ហើយចេញចាកផ្ទះទៅ
បួស តាមដែលខ្ញុំបានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីកូនពុលចាំងឡាយហើយ
កូនពុលចាំងនោះ បុគ្គលទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បាន
ឡើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនចាំងឡាយ ខ្ញុំនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ពួក
ព្រាហ្មណមហាសាលចាំងនោះ ឆ្លើយតបថា បើគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចេញ
ចាកផ្ទះទៅបួស យើងចាំងឡាយ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិ
របស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏
ចំរើន គ្រានោះ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅកេកវិយាចាំង ៤០ នាក់
ដែលមានជាតិនឹងត្រកូលស្មើគ្នា លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ
នឹងកវិយាចាំង ៤០ នាក់ ដែលមានជាតិនឹងត្រកូលស្មើគ្នា យ៉ាងនេះថា
ម្នាលនាងដ៏ចំរើន នាងណាចង់ទៅ នាងនោះ ចូរទៅកាន់ត្រកូលញាតិចាំង
ឡាយរបស់ខ្លួនចុះ ឬចូរកេកស្តាដទៃទៀតចុះ នែនាងដ៏ចំរើន អញប្រាថ្នា
នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ព្រោះអញ បានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីកូនពុល
ចាំងឡាយហើយ កូនពុលចាំងនោះ បុគ្គលទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយ
នឹងលះបង់បានឡើយ ម្នាលនាងដ៏ចំរើន អញនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

ភូញ្ជេរ្យ[1] នោ ញាតំ ញាតំ ភោគានំ ភូំ បន ភគ្គា ភគ្គ-
ភោគានំ សនេ ភវំ ភោ[2] ភោវាទ្ធោ អភារស្មា អនភា-
រិយំ បព្វជិស្សតិ មយម្បិ ភោ អភារស្មា អនភារិយំ
បព្វជិស្សាម អថ យា តេ ភតិ សា នោ ភតិ ភវិស្ស-
តីតិ ។ អថខោ ភោ មហាភោវាទ្ធោ ព្រាហ្មណោ តស្ស
សត្ថាហស្ស អច្ចយេន ភោសមស្សុំ ទិហារេត្វា ភាសា-
យានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អភារស្មា អនភារិយំ បព្វជិ ។
បព្វជិតញ្ច បន[3] មហាភោវាទ្ធំ ព្រាហ្មណំ សត្ត ច
ភដានោ ខត្តិយា មុទ្ធាវសិត្តា សត្ត ច ព្រាហ្មណមហា-
សាលា សត្ត ច ឆហាតភោសតានិ ចត្តារីសា ច ភវិយា
សាធិសិយោ អនេភានិ ច ខត្តិយសហស្សានិ អនេ-
ភានិ ច ព្រាហ្មណសហស្សានិ អនេភានិ ច ភហ-
បតិសហស្សានិ អនេភា ច ឥត្ថាភាច ឥត្ថិយោ ភោ-
សមស្សុំ ទិហារេត្វា ភាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា
មហាភោវាទ្ធំ ព្រាហ្មណំ អភារស្មា អនភារិយំ បព្វជិតំ

---

១ ឧ. ភូំយេរ្យ ។ ២ ទិ. ម. ភោតិ ឥត្ថំ ។ ៣ ម. បព្វជិតំ បន ។

ពួកតរៀយដំពហថា ខ្ញុំនឹងស្រាប់ហើយជាញាតិរបស់ពួកយើងដែលជាអ្នកប្រាថ្នាទូរញាតិ មួយទៀត ខ្ញុំនឹងស្រាប់ហើយជាកស្តាររបស់ពួកយើងដែលជាអ្នកប្រាថ្នាទូរកស្តា បើលោកគោរិន្ទដ៏ចំរើន នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិរបស់លោកយ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើងក៏យ៉ាងនោះដែរ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះកន្លង៧ថ្ងៃទៅហើយ មហាគោរិន្ទព្រាហ្មណ៍ បានគោរសេក់ទឹងពុកអាត់ ហើយស្លៀកពាក់សំពត់កាសាយៈរួច ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ជាបុគ្គលគ្មានប្រយោជន៍ដោយកិច្ចក្នុងផ្ទះ។ ក្សត្រភំរឹង៧ព្រះវង្ស វែបង្គាទមុគ្គាកសេករហើយផង ព្រាហ្មណមហាសាលតាំង៧នាក់ផង នាយភ្នំវព្រះកេមតាំង៧០០ នាក់ផង តរៀយតាំង ៤០ នាក់ ដែលមានជាតិវិជ្ជាត្រកូលស្មើគ្នាផង ពួកក្សត្រច្រើនភាន់ផង ពួកព្រាហ្មណ៍ច្រើនពាន់ផង ពួកគហបតីច្រើនភាន់ផង ពួកស្រីស្នំជាច្រើនផង ស្តេចក្សត្រតាំងឡាយជាច្រើនផង (បានឃើញ) មហាគោរិន្ទព្រាហ្មណ៍ បួបរួចហើយ ក៏នាំគោរសេក់ទឹងពុកអាត់ស្លៀកពាក់ សំពត់កាសាយៈរួចចេញចាកផ្ទះទៅបួសតាមមហាគោរិន្ទព្រាហ្មណ៍

អនុបរិក្ខតិសុ ។ តាយ សុទំ គោ បរិសាយ បរិវុតោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តាមជិតមភជាតិសុ ចារិតំ ចរតិ ។ យំ ខោ បន គោ តេន សមយេន មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តាមំ ភ ជិតមំ ភ ឧបសង្កមតិ តត្ត ភជាវ៎ហោតិ វាចាំ ព្រហ្មា៎ ព្រាហ្មណានំ ទេវតាវ តហាបតិកានំ ។ យេ ខោ បន គោ តេន សមយេន(១) មន្តុសុ្ស ខិបន្តិ ភ ឧបក្កលន្តិ ភ តេ ឯវមាហំសុ ឧមន្តុ មហាគោវិន្ទសុ្ស ព្រាហ្មណាសុ្ស ឧមន្តុ សន្តបុរោហិតសុ្ស តិ ។ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ(២) មេត្តាសហគតេន ចេតសា អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហាសិ ករុណាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។

---

១ ឱ. យេ ច ខោ បន ភោ តេន សមយេន ។ ម. តេន ខោ បន សមយេន ។

២ ឱ. មហាគោវិន្ទោ ភោ ព្រាហ្មណោ ។

ដែលបួសជាបុគ្គលគ្មានប្រយោជន៍ដោយផ្លូវហើយដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន សេចក្តីដំណាលថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានបរិសទ្យនោះហែរហមចោមរោមគ្រាច់ៅកាន់ចារិក ក្នុងស្រុក និគម នឹងរាជធានីតំាងឡាយ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន សម័យនោះ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលៅកាន់ស្រុកណា ឬនិគមណា ដូចជាស្តេចរបស់ស្តេចតំាងឡាយ ដូចជាព្រហ្មរបស់ព្រាហ្មណ៍តំាងឡាយ ដូចជាទេវតារបស់គហបតីតំាងឡាយ ក្នុងស្រុកនោះ ឬនិគមនោះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ក៏សម័យនោះ ពួកមនុស្សណាកណ្តាស់ប្តូរអិលក្លាត់ ពួកមនុស្សនោះ កំលាន់មាត់យ៉ាងនេះថា សូមនមស្ការ ចំពោះមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ សូមនមស្ការ ចំពោះបុរោហិតតំាង ៧ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ដ៏ធំទូលាយដល់នូវភាវៈជាធំ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយៅកាន់លោក ដែលមានសត្វតំាងអស់ ដោយយកខ្លួនឯង ៅប្រៀបនឹងសត្វតំាងអស់ គ្រប់ទិស គឺ ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូច ។ ក៏ដូច្នោះដែរ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ បេ ។

មុនិតាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។ សាវកានញ្ច ព្រហ្មលោកសហព្យតាយ មគ្គំ ទេសេតិ ។ យេ ខោ បន តេ តេន សមយេន មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស សាវកា សព្ពេន សព្ពំ សាសនំ អាជានិំសុ តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ ព្រហ្មលោកំ ឧបបជ្ជិំសុ ។ យេ ន សព្ពេន សព្ពំ សាសនំ អាជានិំសុ តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបេ្បកេ្ខ បរនិម្មិតវសវត្តីនំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិំសុ អបេ្បកេ្ខ និម្មានរតីនំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិំសុ អបេ្បកេ្ខ តុសិតានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិំសុ អបេ្បកេ្ខ យាមានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិំសុ អបេ្បកេ្ខ តាវតឹ្ទសានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិំសុ អបេ្បកេ្ខ ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិំសុ ។ យេ

មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ បេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ បានទាំងត្រាប់ផ្លូវ ដើម្បីឲ្យកើតជាមួយនឹងព្រហ្ម ក្នុងព្រហ្មលោក ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន សម័យនោះឯង ពួកសាវ័កណា របស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅសព្វគ្រប់ហើយ ពួកសាវ័កនោះ លុះអាយុខន្ធបន្ទាប់អំពីមរណកាលទៅ ក៏បានទៅកើត ក្នុងសុគតិព្រហ្មលោក(១) ។ ពួកសាវ័កណា មិនដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅសព្វគ្រប់ទេ ពួកសាវ័កនោះ លុះអាយុខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណកាលទៅ ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់បរនិម្មិតវសវត្តី(២) ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់និម្មានរតី ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់តុសិត ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់យាមៈ ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់តាវត្តឹង្ស ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់ចាតុម្មហារាជិកៈ ។ ពួកជនណា

---

១ អដ្ឋកថា ថា ពួកមនុស្សណាភ្ញាក់ឯងសមាបត្តិទាំង ៨ ទើងអភិញ្ញាទាំង ៥ ឲ្យកើតឡើងបាន ពួកមនុស្សនោះ បានទៅកើតឯព្រហ្មលោក ។ ២ អដ្ឋកថា ថា ពួកមនុស្សណាមិនដឹងច្បាស់ តែមិនអាចភ្ញាក់ឯងសមាបត្តិទាំង ៨ សមាបត្តិណារួយឲ្យកើតបានទេ ពួកមនុស្សនោះ ទៅកើតតែត្រឹមជាន់ទេវលោក តាំងពីជាន់បរនិម្មិតវសវត្តីចុះមកជាលំដាប់ ។

សព្ពំ ឥមាំ ឧតាយំ(១) បរិស្សវេសុំ តេ តញ្ច ព្យាកាសិ បរិស្សវេ-
សុំ ។ ឥតិ ខោ បន(២) សត្ថុសំយេវ តេសំ តុល-
ឫត្តានំ អមោឃា បញ្ញា អហោសិ អវញ្ឈ(៣)សដលា ស-
ទ្ធយោតិ(៤) ។ សត្តតំ តំ ភតភតិ ។ សកមហំ តោ បញ្ច-
សិខ អមាន្តេន សមយេន មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ
អហោសិ អមាំ តំ(៥) សាវកានំ ព្រហ្មលោកសហព្យ-
តាយ មគ្គំ ឧទេសេសិ តំ ខោ បន បញ្ចសិខ ព្រហ្មចរិ-
យំ ន ឯតាយ ន វិភតាយ ន និព្ភេទាយ ន
ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្ពា-
នាយ សំវត្តតិ យាវទេវ ព្រហ្មលោកូបបត្តិយា ឥទំ
ខោ បន មេ បញ្ចសិខ ព្រហ្មចរិយំ ឯកន្តនិព្ភិទាយ
វិភតាយ និព្ភេទាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោ-
ធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ ។ តតមហំ តំ បញ្ចសិខ
ព្រហ្មចរិយំ ឯកន្តនិព្ភិទាយ វិភតាយ និព្ភេទាយ

---

១ ម. យេ សព្ពេ សព្ពទិហីនកាយំ ។ ម. យេ សព្ពទិហីនំ កាយំ ។ ២ ម. ខោ តោ ។
៣ អវញ្ឈាតិ វា អវដ្ឋាតិ វា ជាហេ ។ ៤ ម សទ្ធមំសាតិ ។ ៥ តេសំ ។

បំពេញវត្តដ៏ថោកទាប ជាង់គេទាំងអស់ ពួកជនទាំងនោះ ទៅកើតក្នុងពួកគន្ធព្វ ។ ឯបព្វជ្ជារបស់កុលបុត្រទាំងអស់នោះ មិនសោះសូន្យ មិនប្រកបដោយទោសទេ ប្រកបតែដោយផល ប្រកបតែដោយសេចក្តីចំរើន (អាចកើតក្នុងព្រហ្មលោកបាន) ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ ក្រាបទូលថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់រលឹកឃើញដំណើរនោះដែរឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបញ្ចសិខៈ តថាគតនឹកឃើញដែរថា សម័យនោះ តថាគតបានកើតជាមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ តថាគតសំដែងប្រាប់ផ្លូវ ដើម្បីឲ្យកើតជាព្រហ្ម នាព្រហ្មលោកនោះ ដល់ពួកសាវ័កទាំងឡាយ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ឯព្រហ្មចរិយធម៌នោះឯង មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកពាគៈ ដើម្បីរំលត់ (កិលេស) ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ឡើយទេ (គ្រាន់តែឲ្យបានទៅ) កើតក្នុងព្រហ្មលោកប៉ុណ្ណោះ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ព្រហ្មចរិយធម៌របស់តថាគតនេះឯង ទើបប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកពាគៈ ដើម្បីរំលត់ (កិលេស) ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន តែមួយយ៉ាង ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ តើដូចម្តេចទើបប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកពាគៈ ដើម្បីរំលត់

ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំ-
វត្តតិ(១) អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សេយ្យថីទំ
សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ
សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ
។ន៑ំ ខោ តំ បន បញ្ចសិខ ព្រហ្មចរិយំ ឯកន្តនិព្ពិ-
ទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ
សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ ។ យេ ខោ បន មេ
បញ្ចសិខ សាវកា សព្ពេន សព្ពំ សាសនំ អាជានន្តិ
តេ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ
និដ្ឋ រ ធម្ម សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧប-
សម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។ យេ ន សព្ពេន សព្ពំ សា.
សនំ អាជានន្តិ តេ(២) បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជ-
នានំ(៣) បរិក្ខយា ឱបបាតិកា ហោន្តិ តត្ថ បរិនិព្ពា.
យិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកា ។ យេ ន
សព្ពេន សព្ពំ សាសនំ អាជានន្តិ អបេ្បកទ្ធេ

---

១ ឧ.ម. កតមេញ្ច តំ បញ្ចសិខ ព្រហ្មចរិយំ ឯកន្តនិព្ពិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបស-
មាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតីតំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. អបេ្បកច្ចេ ។
៣ ឧ. ម. សំយោជនានំ ។

ដើម្បីសូបរម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន តែមួយយ៉ាង គឺផ្លូវដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ឯផ្លូវដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ នោះ គឺ សេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ សំដីត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ ការរលឹកត្រូវ ១ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ម្នាលបញ្ចសិខៈ នេះឯងជាព្រហ្មចរិយធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរំលត់(កិលេស) ដើម្បីសូបរម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន តែមួយយ៉ាង ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ចំណែកពួកសាវ័កណា របស់តថាគត ដឹងនូវពាក្យប្រៀនប្រដៅសព្វគ្រប់ ពួកសាវ័កនោះ អស់អាសវៈហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថ ។ ពួកសាវ័កណា មិនដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយសព្វគ្រប់[1] ពួកសាវ័កនោះ គ្រាន់តែកន្ត័យពួកសំយោជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ គឺដែលកើតជាឧបបាតិកៈកំណើត តែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះ មិនត្រឡប់ចាកលោកនោះមកវិញ ជាធម្មតា ។ ពួកសាវ័កណា មិនដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ ដោយសព្វគ្រប់ ពួកខ្លះគ្រាន់

---

១ អដ្ឋកថា ថា ពួកសាវ័កណា មិនធ្វើនូវអរិយមគ្គទាំង ៤ ឲ្យកើតប្រាប់គ្រាន់បាន គ្រាន់តែឲ្យបានត្រឹមអរិយមគ្គ ៣ អរិយមគ្គ ២ ឬអរិយមគ្គ ១ ប៉ុណ្ណោះ ។

តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ភគវតោ សមោហារំ ន-
ត្ថិតា សតគាមិនោ ហោន្តិ សកិទេវ ឥមំ លោកំ
អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ(១) ។ យេ ច សព្ពេ
សត្ថុ សាសនំ អាជានន្តិ អបេក្ខតេ តិណ្ណំ សញ្ញោ-
ជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា ហោន្តិ អវិនិបាតធម្មា
និយតា សម្ពោធិបរាយនា ។ ឥតិ ខោ បញ្ចសិ១
សព្ពេសញ្ញេ(២) ឥមេសំ កុលបុត្តានំ អមោឃា
បព្ពជ្ជា អវជ្ឈា សផលា សឧទ្រយាតិ ។ ឥទមវោច
ភគវា ។ អត្តមនោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្ពបុត្តោ ភគវតោ
ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយីតិ ។

មហាគោវិន្ទសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. ករោន្តិ ។ ២ ឱ. សព្ពេសំយេវ ។

តែក្រៃយសំយោជនៈទាំង ៣ និងស្រាលស្តើងពាគៈ ទោសៈ មោហៈ ជាសកទាគាមិបុគ្គល ត្រូវត្រឡប់មកកាន់កាមលោកនេះម្តងទៀត ទើបធ្វើទុក្ខបានទីបំផុត ។ ពួកសាវ័កណា មិនដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយសព្វគ្រប់ ពួកខ្លះ គ្រាន់តែក្រៃយសំយោជនៈទាំង ៣ ជាៈសោតាបន្ន-បុគ្គលមានកិរិយាមិនដាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងនូវធម៌តទៅមុខ ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ បព្វជ្ជារបស់កុលបុត្រទាំងអស់គ្នានេះ មិនសោះសូន្យ មិនប្រកបដោយទោសទេ ប្រកបតែដោយផល ប្រកបតែដោយសេចក្តីចំរើន ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំដែងព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ។ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ ក៏ពេញចិត្ត ត្រេកអរ អនុមោទនា ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយថ្វាយបង្គំលា ព្រះមានព្រះភាគ ដើរប្រទក្សិណ ក៏ចាត់ចាកទីនោះទៅ ។

ចប់ មហាគោវិន្ទសូត្រ ទី ៦ ។

មហាសមយសុត្តំ សត្តមំ

(៧៣) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ មហាវនេ មហតា កិត្តិសទ្ទេន សទ្ធឹ បញ្ចមត្តេហិ កិត្តិសតេហិ សព្ពេ-ហេវ អរហន្តេហិ ។ ឧសហិ ច លោកជាគ្គហិ ទេវតា យេកុយ្យេន សន្និបតិតា ហោន្តិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ កិត្តិសទ្ទញ្ច ។ អថខោ ចតុន្នំ សុទ្ធា-វាសកាយិកានំ ទេវានំ ឯតទហោសិ អយំ ខោ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ មហាវនេ មហតា កិត្តិសទ្ទេន សទ្ធឹ បញ្ចមត្តេហិ កិត្តិ-សតេហិ សព្ពេហេវ អរហន្តេហិ ។ ឧសហិ ច លោកជាគ្គហិ ទេវតា យេកុយ្យេន សន្និបតិតា ហោន្តិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ កិត្តិសទ្ទញ្ច យន្នូន មយម្បិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមេយ្យាម ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមេ កគាថំ ភាសេយ្យាមាតិ ។

មហាសមយសូត្រ ទី ៧

[៧៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមហាវន[1] ជិតក្រុងកបិលវត្ថុ ក្នុងសក្កជនបទ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ៥០០ រូប សុទ្ធតែជាព្រះអរហន្តទាំងអស់ ។ ទេវតាទាំងឡាយ ក៏មកអំពីលោកធាតុទាំង ១០ ប្រជុំគ្នាជាច្រើន ដើម្បីឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគនិងភិក្ខុសង្ឃ ។ គ្រានោះឯង ទេវតាទាំងឡាយដែលនៅក្នុងជាន់សុទ្ធាវាស[2] ៤អគ្គ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ព្រះមានព្រះភាគនេះ ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងមហាវន ជិតក្រុងកបិលវត្ថុ ក្នុងសក្កជនបទ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើនចំនួន ៥០០ រូប សុទ្ធតែជាព្រះអរហន្តទាំងអស់ ។ ទេវតាទាំងឡាយ ក៏មកអំពីលោកធាតុទាំង ១០ ប្រជុំគ្នាជាច្រើន ដើម្បីឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគ និងភិក្ខុសង្ឃ បើដូច្នោះ គួរយើងទាំងអស់គ្នា ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅជម្រើយ គប្បីពោលនូវគាថាមួយម្នាក់ៗ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

---

១ ព្រៃធំ ជាព្រៃជុំវិញ ជាប់ទាក់ទងតគ្នាមកពីព្រៃហេមវន្ត ។ ២ ព្រហ្មលោក៥ជាន់គឺ អវិហា អតប្បា សុទស្សា សុទស្សី អកនិដ្ឋា ជាទីនៅនៃព្រះអនាគាមី និងព្រះអនាគាមី ដែលបានសម្រេចជាព្រះទីណាស្រពក្នុងទីនោះ ជាអ្នកបរិសុទ្ធ ហៅថា សុទ្ធាវាស ។

อยเมว หิ เอตฺถ สงฺเขปตฺถวิจารณา ยถา ตถา ปุริโส สมฺมญฺเญยฺย ตถาคตสฺส สมฺมาสมฺพุทฺธภาวนฺติ ตถาคโต ปน ตถาคตสฺส สมฺมาสมฺพุทฺธภาวนฺติ

លំដាប់នោះ ទេវតាទាំងនោះឯង ក៏ឃ្លាតអំពីសុទ្ធាវាសព្រហ្មលោក មកប្រាកដ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ(១) នៃព្រះមានព្រះភាគ (ដោយឆាប់រហ័ស) គួរនាដូចជាបុរសមានកំឡាំងលាដៃ ដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃដែលលាចេញ ។ គ្រានោះ ពួកទេវតានោះ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទេវតាទាំងនោះ ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបទេវតា ១ អង្គ ពោលនូវគាថានេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា

---

១ ក្នុងបាលីថា ពួកព្រហ្មចុះមកប្រតិស្ឋាន ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។ តែក្នុងអដ្ឋកថាថា ពួកព្រហ្មទាំងនោះ ឋិតនៅក្នុងព្រហ្មលោកផ្ទួងផែល គ្រាន់តែធ្វើឫទ្ធិហើយសូត្រនូវបទព្រះគាថាដែលខ្លួនសន្សំហើយប៉ុណ្ណោះ គឺព្រហ្ម ១ អង្គ ចុះមកឋិតនៅក្នុងកណ្តាប់ចក្កវាឡខាងកើត ព្រហ្ម ១ អង្គ ... ចក្កវាឡខាងត្បូង ព្រហ្ម ១ អង្គ ... ចក្កវាឡខាងលិច ព្រហ្ម ១ អង្គ ... ចក្កវាឡខាងជើង ។ ទើបព្រហ្មក្នុងចក្កវាឡខាងកើតក៏កូលនឹលកសិណ បញ្ចេញនូវរស្មីខៀវ ប៊ីផ្ទួចដាពាក់ស្បែករំលេចដោយកែវមណី ហើយបង្ហាញខ្លួនដល់ទេវតាក្នុង ១ហ្មឺនចក្កវាឡឲ្យដឹងថា ខ្លួនមកហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ពោលនូវគាថាដែលខ្លួនតាក់តែង ។ ព្រហ្មក្នុងចក្កវាឡខាងត្បូង ក៏កូលប៊ីតកសិណ បញ្ចេញរស្មីមានពន្លឺផ្ទួចដាមាសផ្ទួចដាផ្កាច់ផែនមាស បង្ហាញខ្លួនដល់ពួកទេវតាក្នុង ១ ហ្មឺនចក្កវាឡ ឲ្យដឹងថា ខ្លួនមក ហើយឋិតនៅផ្លូវភ្នែកដែរ ។ ព្រហ្មក្នុងចក្កវាឡខាងលិចក៏កូលលោហិតក ញ្ចេញរស្មីក្រហម ប៊ីផ្ទួចដាស្រោមកាយដោយសំពត់កម្ពលមានសម្បុរក្រហមឆ្អៅ បង្ហាញខ្លួនដល់ពួកទេវតាក្នុង ១ ហ្មឺនចក្កវាឡ ឲ្យដឹងថាខ្លួនមក ហើយឋិតនៅផ្លូវភ្នែកដែរ ។ ព្រហ្មក្នុងចក្កវាឡខាងជើងក៏កូលឱទាតកសិណរញ្ចេញរស្មីស ប៊ីផ្ទួចដាផ្កាច់ផែនផ្កាឱទុំ បង្ហាញខ្លួនដល់ពួកទេវតាក្នុង ១ ហ្មឺនចក្កវាឡឲ្យដឹងថាខ្លួនមក ហើយឋិតនៅផ្លូវភ្នែកដែរ ។ យល់ថាព្រហ្មទាំងនោះមកជ្រៀងគ្នា តែក្នុងពេលដាមួយគ្នា ។

(៧៤) មហាសមយោ បវនស្មឹ
ទេវកាយា សមាគតា
អាគតម្ហ(១) ឥមំ ធម្មសមយំ
ទក្ខិតាយេវ អបរាជិតសង្ឃន្តិ ។

(៧៥) អថខោ អបរា ទេវតា កតរាតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ

តត្រ កិត្តកេ សមាធយំសុ
ចិត្តំ អត្តនោ ឧជុកមកំសុ(២)
សារថីវ ទេត្តានំ គហេត្វា
ឥន្ទ្រិយានិ រក្ខន្តិ បណ្ឌិតាតិ ។

(៧៦) អថខោ អបរា ទេវតា កតរាតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ

ទេត្វា ខីលំ ទេត្វា បលិឃំ
ឥន្ទខីលំ ខិបាច្ចមេជា

---

១ ម. អាគតម្ហ ។ ២ ម. ឧជុកំ អកំសុ ។

(៧៤) ថ្ងៃនេះ ជាថ្ងៃប្រជុំធំ ក្នុងដងព្រៃ ពួកទេវតាក៏មកប្រជុំគ្នាហើយ យើងទាំងឡាយ (លុះឃើញពួកទេវតាប្រជុំគ្នាយ៉ាងនេះហើយ) ក៏នាំគ្នាមកកាន់ទីប្រជុំ ប្រកបដោយធម៌នេះ ដើម្បីឃើញនូវអបគតិកសង្ឃ គឺសង្ឃដែលមារផ្តាច់មិនបាន ។

(៧៥) លំដាប់នោះ ទេវតា ១ អង្គទៀត ក៏ពោលនូវគាថានេះក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា

ពួកភិក្ខុក្នុងទីប្រជុំនោះ ប្រកបដោយសមាធិ ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួន (ដែលវៀចកោង) ឲ្យជាចិត្តស្មូតត្រង់ ភិក្ខុជាបណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងរក្សានូវឥន្ទ្រិយ (ដោយល្អ) ដូចជានាយសារថីដែលកាន់ទប់នូវខ្សែបន្ទុកដូច្នោះឯង ។

(៧៦) លំដាប់នោះ ទេវតា ១ អង្គទៀត ក៏ពោលនូវគាថានេះក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា

ពួកភិក្ខុទាំងនោះ កាត់បង់នូវដែកគោល (ពគ: ទោស: មោហ:) កាត់បង់នូវនុកទ្ធារ (ពគ: ទោស: មោហ:) គាស់រំលើងនូវសេសរគោល (ពគ: ទោស: មោហ:) ជាអ្នក

តេ ចរន្តិ សុទ្ធា វិមលា

ចក្ខុមតា សុនន្តា សុសុជាតាតិ ។

(๗๗) អថខោ អបរា ទេវតា កតរវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ

យេ តេចិ ពុទ្ធំ សរណំ គតាសេ

ន តេ គមិស្សន្តិ អបាយភូមឹ(๑)

បហាយ មានុសំ ទេហំ

ទេវកាយំ បរិបូរេស្សន្តីតិ ។

(๗๘) អថខោ ភគវា តិក្ខ្វត្តុំ អាមន្តេសិ យេកុយ្យេន តិក្ខ្វត្តុំ ឧសសុ លោកជាតូសុ ទេវតា សន្តិបតិតា ហោន្តិ(๒) តជាតកតំ ឧស្សជាយ តិក្ខ្វត្តុំ សជ្ឈាយ យេបិ តេ តិក្ខ្វត្តុំ អហេសុំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្ប ភគវន្តានំ ឯតបរមាយេវ ទេវតា សន្តិបតិតា អហេសុំ សេយ្យថាបិ មយ្ហំ ឯតរហិ

---

๑ អបាយត្តិំ យេកុយ្យេន ទិស្សតិ ។ ๒ ខ ហោន្តីតិ ឧទិស្សតិ ។

មិនមានតណ្ហាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ ជាអ្នកបរិសុទ្ធស្អាត ប្រាសចាកមន្ទិល ជានាគកំឡោះ ដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ប្រកបដោយចក្ខុ ៥ ទ្រង់ជួញល្អហើយ តែងត្រាច់ទៅបានកន្លងទិសទាំង ៤ មិនមានទីសល់ ។

(៧៧) លំដាប់នោះ ទេវតា ១ អង្គទៀត ក៏ពោលនូវគាថានេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា

ពួកជនណាមួយ បានដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ទីរលឹកហើយ ពួកជននោះឯង នឹងមិនទៅកាន់អបាយភូមិឡើយ លុះលះបង់កាយជារបស់មនុស្សទៅហើយ នឹងទៅបំពេញពពួកនៃទេវតាមិនខាន ។

(៧៨) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាជាច្រើនអង្គ ក្នុងលោកធាតុទាំង ១០ មកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញនូវតថាគតនឹងភិក្ខុសង្ឃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគទាំងឡាយណា ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលបានត្រាស់ដឹងហើយក្នុងអតីតកាល ពួកទេវតាមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះដូចគ្នា មកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ ដូចជាពួកទេវតាដែលមកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញតថាគត ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ

យេបិ តេ កិក្ខវេ ភវិស្សន្តិ អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ
សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្បិ ភគវន្តានំ ឯតមហោសិ ទេវតា
សន្និបតិតា ភវិស្សន្តិ សេយ្យថាបិ មយ្ហំ ឯតរហិ អា-
ចិក្ខិសប្បមិ កិក្ខវេ ទេវកាយានំ នាមានិ កិត្តយិ សប្ប-
មិ កិក្ខវេ ទេវកាយានំ នាមានិ ទេសិ សប្បមិ កិក្ខវេ
ទេវកាយានំ នាមានិតំ សុណាថ សាធុកំ មនសិក-
រោថ ភាសិ សប្បមីតិ ។ ឯវម្ភន្តេតិ ខោ តេ កិក្ខូ
ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច

(๗๙) សិលោកមនុកស្សមិ
យត្ត កុម្ភា តទស្សិតា
យេ សិតា កិរិកព្ភរំ
បហិតត្តា សមាហិតា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគទាំងឡាយណា ជាអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ នឹងបានត្រាស់ដឹងក្នុងអនាគតកាល ពួកទេវតាមានប្រមាណ
ប៉ុណ្ណោះដូចគ្នា នឹងមកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ
ដូចពួកទេវតាដែលមកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញតថាគត ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងប្រាប់នូវនាមនឹងគោត្រ របស់ពួកទេវតា
ទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងពោលនូវនាមនឹងគោត្រ
របស់ពួកទេវតាទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវនាម
នឹងគោត្រ របស់ពួកទេវតាទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ប្រុងស្តាប់រឿង
នោះចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងឲ្យស្តាប់ ។
ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះបន្ទូលនៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះ
អង្គ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវគាថានេះថា

(៧៩) តថាគតនឹងធ្វើនូវស្មោក[1] ភូមិទេវតា (បិតនៅ)
ក្នុងទីណា ពួកភិក្ខុក៏អាស្រ័យនូវទីនោះ ពួកភិក្ខុណាដែល
នៅអាស្រ័យនឹងផ្នែកភ្នំ បញ្ចានចិត្តទៅកាន់អារម្មណ៍ល្អ មាន
ចិត្តតម្កល់នឹង (តថាគតនឹងសំដែងគុណនៃភិក្ខុទាំងនោះ) ។

---

១ ពាក្យដែលកំណត់ដោយអក្សរនឹងបទហៅថាស្មោក ឬគាថា ។

បុជ្ជ សីហោវ សល្លីនោ
លោបមំសាភិសម្ភុនោ
ឯកាតមនសា សុទ្ធោ
វិប្បសន្នមនាវិលោ ។
កិយ្យោ បញ្ចសតេ ញត្វា
វនេ ភោគិលវត្តវេ
តតោ អាមន្តយិ សត្ថា
សាវកេ សាសនេ រតេ
ឧវាកាយោ អភិក្កន្តោ
តេ វិជាជាម តំក្ខណេ
តេ ច អាតប្បមកាសុំ
សុត្វា ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
តេសមប្បាតុរហុ ញាណំ(๑)
អមនុស្សាន ឧស្សនំ
អបេ្បកេ សតមច្ចុកាំ
សហស្សំ អថ សត្តរី(๒) ។

---

๑ ឱ. សំបាតុរហូ ញាណំ ។ ម. សំបាតុរហុញ្ញាណំ ។ ๒ ឱ. សត្តតំ ។

ពួកកិកុខ្ទ្រើនរូប សម្ងំនៅកងកម្មដ្ឋាន គ្រប់សង្កត់នូវការព្រឺ
រោមព្រឺស្បែក (ឥតមានភ័យខ្លាច) ដូចសត្វសីហៈ មានចិត្ត
ផូរផង់ បរិសុទ្ធជ្រះថ្លាឥតមានល្អក់ឡើយ ។ លំដាប់នោះ
ព្រះសាស្តាទ្រង់ជ្រាបនូវពួកព្រះអរហន្តជាង៥០០រូប (១) នៅ
ក្នុងដងព្រៃដ៏តក្រុងកបិលវត្ថុ ទើបទ្រង់ត្រាស់ នឹងពួកកិកុជា
សាវ័ក ដែលត្រេកអរក្នុងសាសនាថា ម្នាលកិកុទាំងឡាយ
ពួកនៃទេវតាមានពន្លឺរស្មីដ៏រុងរឿង (មកហើយ) អ្នកវាល់
គ្នា ចូរស្គាល់នូវពួកទេវតាទាំងនោះ (ដោយទិព្វចក្ខុញ្ញាណ)
ចុះឯពួកកិកុទាំងនោះ បានស្តាប់នូវពាក្យ ប្រដៅនៃព្រះពុទ្ធ
ជាម្ចាស់ ហើយក៏ធ្វើនូវការព្យាយាម (ដើម្បីទិព្វចក្ខុញ្ញាណ
នោះ) ។ ទិព្វចក្ខុញ្ញាណសម្រាប់មើលឃើញនូវពួកអមនុស្ស
(ទេវតា) ក៏កើតមានប្រាកដ ដល់ពួកកិកុទាំងនោះ ពួកកិកុ
ខ្លះ បានឃើញនូវអមនុស្ស ១០០ ខ្លះបានឃើញនូវអមនុស្ស
១០០០ ខ្លះបានឃើញនូវអមនុស្ស ៧០ ពាន់ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា ជាង ៥០០រូប ព្រោះរាប់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបញ្ចូលជាង ។

សតំ ឯកេ សហស្សានំ
អមន្តុស្សានមន្តុំ
អបេរ្យកេនន្តមន្តុកំ
និសា សព្ពា ជុដា អហុំ(១) ។
តញ្ច សព្ពំ អភិញ្ញាយ
វវត្ថិត្វាន(២) ចក្ខុមា
តតោ អាមន្តយិ សត្ថា
សាវកេ សាសនេ រតេ
ឧទ្ធកាយា អភិក្កន្តា
តេ វិជានាថ ភិក្ខវោ
យេ ភេមំ កិត្តយិស្សាមិ
តិភវាតិ អនុបុព្វសោ ។
សត្តសហស្សា វ យក្ខា
កុម្ភា តាបិលវត្ថវ
ឥន្ទ្រិមន្តោ ជុតិមន្តោ(៣)
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ

---

១ ឱ. អហូ ។ ២ វវត្ថិត្វាតាតិ វា បាឋោ ។ ៣ ឱ. ជុតីមន្តោ ។ ឯវំ សព្ពត្ថ ។

ពួកភិក្ខុបានឃើញនូវអមនុស្ស ១ សែន (១០០.០០០) ខ្លះ
បានឃើញនូវអមនុស្សច្រើន (មិនមានកំណត់) អមនុស្សទាំង
នោះ ក៏ផ្សាយនៅពាសពេញក្នុងទិសទាំងពួង ។ លំដាប់នោះ
ព្រះសាស្តាប្រកបដោយចក្ខុ ៥ ទ្រង់ពិចារណាហើយ ជ្រាប
នូវហេតុនោះទាំងអស់ ទើបទ្រង់គ្រាស់នឹងពួកភិក្ខុ ជាសាវ័ក
អ្នកត្រេកអរក្នុងសាសនា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតា
មានពន្លឺរស្មីរុងរឿង (មកហើយ) អ្នកពល់គ្នា ចូរស្គាល់
នូវពួកទេវតាទាំងនោះចុះ តថាគតនឹងប្រាប់ (នូវទេវតាទាំង
នោះ) ដល់អ្នកពល់គ្នា ដោយពាក្យតាមលំដាប់ហូរហែ ។
យក្ខទាំង ៧ ពាន់ ជាកូមិទេវតា អាស្រ័យនៅ នាក្រុង
កបិលវត្ថុ មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានសម្បុរកាយ មានយស

មោឝមាឝា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខវំ សមិតឹ វំ ។
ឆសហាសប្ប មោមវាឝា
យក្ខា ឝានត្តវណ្ណិឝោ
ឝន្ទិមប្ប ឝុតិមប្ប
វណ្ណវប្ប យសសប្បិឝោ
មោឝមាឝា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខវំ សមិតឹ វំ ។
សាតាភិវ តំសមាសប្ប
យក្ខា ឝានត្តវណ្ណិឝោ
ឝន្ទិមប្ប ឝុតិមប្ប
វណ្ណវប្ប យសសប្បិឝោ
មោឝមាឝា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខវំ សមិតឹ វំ ។
ឝង្ខតេ សោឡ្សសមាសប្ប
យក្ខា ឝានត្តវណ្ណិឝោ
ឝន្ទិមប្ប ឝុតិមប្ប

មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុ

ទាំងឡាយ ។ ពួកយក្ស ៦ ពាន់ ដែលតើតនៅទាក្នុងហិមវន្ត

មានសម្បុរផ្សេង ។ គ្នា មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានវស្ស

មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទី

ប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកយក្ស ៣ ពាន់ ដែលនៅ

អាស្រ័យនឹងកុំសាតគិរី មានសម្បុរផ្សេង ។ គ្នា មានឫទ្ធិ

មានអានុភាព មានវស្ស មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នា

មកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកយក្ស

១៦ ពាន់នេះ មានសម្បុរផ្សេង ។ គ្នា មានឫទ្ធិ មានអានុភាព

វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមីតឹ វនំ ។
វេស្សាមិត្តា បញ្ចសតា
យក្ខា ឆានត្តវណ្ណិនោ
វន្ទិមន្តោ ឧបតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមីតឹ វនំ ។
កុម្ភីរោ ភគវតមាតោ
វេបុល្លសុ ឆវេសនំ
កិយ្យា[1] នំ សតសហស្សំ
យក្ខានំ បយិរុទាសតិ
កុម្ភីរោ ភគវតមាតោ
សោទាក សមីតឹ វនំ ។

---

១ ភីយោតិបិ ជាហោ ។

មានស្មើ មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់
មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃកិកុធាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។
ពួកយក្ស ដែលកើតនៅនាវេស្សភូមិត្តបព៌ត មានសម្បុរផ្សេងៗ
គ្នា មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានស្មើ មានយស មានចិត្ត
រីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃកិកុធាំងឡាយ ។
កុម្ភីរយក្ស ដែលកើតនៅនានគរពាជគ្រឹះ ឯក្នុងឈ្មោះវេបុល្ល
ជាទីនៅរបស់កុម្ភីរយក្សនោះ មានយក្សជាធំ ១ សែននាក់
តែងចូលទៅសេពគប់នឹងកុម្ភីរយក្សនោះ កុម្ភីរយក្សដែលកើត
ក្នុងនគរពាជគ្រឹះនោះ (ព្រមទាំងបរិវារ) ក៏មកកាន់មហាវ័នជាទី
ប្រជុំ (នៃកិកុធាំងឡាយដែរ) ។

(៨០) បុរិមញ្ច ទិសំ រាជា
ធតរដ្ឋោ បសាសតិ
គន្ធព្ពានំ អាធិបតិ
មហារាជា យសស្សិ សោ ។
បុត្តាបិ តស្ស ពហវោ
ឯកូនាសា មហាពលា
ឥន្ទិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោឧមាជា អតិក្កាមុំ
តិក្ខុំ សមិតឹ វនំ ។
ទក្ខិណញ្ច ទិសំ រាជា
វិរូឡ្ហោ តម្ពសាសតិ(១)
កុម្ភណ្ឌានំ អាធិបតិ
បហារាជា យសស្សិ សោ ។
បុត្តាបិ តស្ស ពហវោ

---

១ ឧ. ម. តំ បសាសតិ ។

មហាសមយសូត្រ ជាមនឹងគោត្ររបស់ពួកទេវតា នឹងប្តេជ្ញាលោកជាលំដាប់ ។

(៨០) ព្រះបាទធតរដ្ឋៈ ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅកងទ័ពខាងកើត ទ្រង់ជាធំលើគន្ធព្វ[1]ទាំងឡាយ ព្រះអង្គជាមហាពល មានយសធំ ។ ព្រះពលបុត្រទាំងឡាយ របស់ព្រះបាទធតរដ្ឋៈនោះ មានច្រើនរូប មានឈ្មោះថា ឥន្ទ្រៈ មានកំឡាំងច្រើន មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានវីរ្យៈ មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃកិន្នរទាំងឡាយ ។ ព្រះបាទវិរូឡ្ហៈ ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅកងទ័ពខាងត្បូង ជាធំលើពួកកុម្ភណ្ឌ (២) ព្រះអង្គជាមហាពល មានយសធំ ។ ព្រះពលបុត្រទាំងឡាយ របស់ព្រះបាទវិរូឡ្ហៈនោះ មានច្រើនរូប មានឈ្មោះថា

---

១ ពួកទេវតាអ្នកប្រគំ ឬអ្នកលេងអ្នកតំ ។ ល ។ ២ ពួកទេវតាមានរូបប្លែកភៃបគ្នានឹងយក្ស ឬយក្ខមានអណ្តៈប៉ុនក្អម ។

ឥទ្ធញ្ជាមា បមាឍ្ឍលា

ឥទ្ធិមន្តោ ឥទ្ធិមន្តោ

វណ្ណាវន្តោ យសស្សិនោ

មោទមានា អភិក្កាមុំ

ភិក្ខូនំ សមីតឹ វនំ ។

បច្ចមញ្ហ ឆិសំ រាជា

វិរូបក្ខោ បសាសតិ

ញាតានំ(๑) អាធិបតិ

មហោរាជា យសស្សិ សោ ។

បុត្តាបិ តស្ស ពហវោ

ឥទ្ធញ្ជាមា មហាឍ្ឍលា

ឥទ្ធិមន្តោ ឥទ្ធិមន្តោ

វណ្ណាវន្តោ យសស្សិនោ

មោទមានា អភិក្កាមុំ

ភិក្ខូនំ សមីតឹ វនំ ។

ឆត្តវញ្ហ ឆិសំ រាជា

កុវេរោ តម្ប្រសាសតិ

---

๑ ម. ញាតានញ្ហ ។

ឥន្ទ: មានកំឡាំងប្រើន មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានស្នំ
មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំ
នៃកិក្ខុតាំងពាន់ ។ ព្រះបាទវិរូឡ្ហ: ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅក្នុង
ទិសខាងលិច ទ្រង់ជាធំលើពួកនាគ ព្រះអង្គជាមហាពល
មានយសធំ ។ ព្រះរាជបុត្រតាំងពាន់ របស់ព្រះបាទ
វិរូបក្ខ:នោះ មានប្រើនរូប មានឈ្មោះថា ឥន្ទ: មានកំឡាំង
ប្រើន មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានស្នំ មានយស មាន
ចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំ នៃកិក្ខុតាំង
ពាន់ ។ ព្រះបាទកុវេរ: ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅក្នុងទិសខាងជើង

យក្ខានំ អាធិបតិ

បហារាជា យសស្សិ សោ ។

បុត្តាបិ តស្ស ពហវោ

ឥន្ទនាមា មហព្ពលា

ឥន្ទិមន្តោ ឧបឥន្ទោ

សុណារុន្តោ យសស្សិនោ

មោឧមាជា អភិភ្លាមុំ

ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។

បុរិមធីសំ(១) ឆឥរជ្ជា

ឧក្កិណោន រិរ្ហុឡ្ហកោ

បច្ឆិមេន រិរ្ហុបក្ខោ

ភុវោភោ ខុត្តរំ ទិសំ

ចត្តារោ តេ មហារាជា

សមន្តា ចតុរោ ទិសា

ឧន្ទុល្ហមាជា(២) អដ្ឋំសុ

វនេ ភោបិលវត្តវេ ។

---

១ ឧ. ម. បុរិមំ ទិសំ ។ ២ ទេឡ្ហមេតាតិបិ បាឋោ ។

មហាសមយសូត្រ តាមនិងគោត្រយៈរបស់ពួកទេវតា នឹងស្តេចលោកបាលទាំង ៤

នោះ ទ្រង់ជាធំលើពួកយក្ស ព្រះអង្គជាមហាពជ មាន

យសធំ ។ ព្រះរាជបុត្រទាំង ១០ យ រៀបរបស់ព្រះបាទកុវេរៈនោះ

មានច្រើនរូប មានឈ្មោះថា ឥន្ទៈ មានកំឡាំងច្រើន មាន

ឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ

នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃកិក្កីទាំង ១០ យ ។ ព្រះ

បាទធតរដ្ឋៈ ជាធំកងទិសខាងកើត ព្រះបាទវិរូឡ្ហកៈ ជាធំកង

ទិសខាងត្បូង ព្រះបាទវិរូបក្ខៈជាធំកងទិសខាងលិច ព្រះបាទ

កុវេរៈ ជាធំកងទិសខាងជើង មហាពជទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ

បានញុំាងទិសទាំង ៤ ដោយដុំវិញ្ញាឲ្យក្តីព្រោងព្រាត (ដោយ

រស្មីរបស់ខ្លួន) ឋិតនៅកងមហាវ័ន ដ៏ត្រកងកបិលវត្ថុ ។

(៨១) តេសំ មាយាវិនោ ធាសា
អាគុ វញ្ចនិកា[1] សមា
មាយា កុដេណ្ឌិ វេដេណ្ឌិ
វិដ្ឋ ច វិដុដោ[2] សមា
ចន្ទនោ កាមសេដ្ឋោ ច
កិន្ទុឃណ្ឌិ ឯឃណ្ឌិ ច ។
បជានោ ឌិបមញ្ញោ ច
នេវសុ្ញតោ ច មាតលិ
ចិត្តសេនោ ច គន្ធព្ពោ
ឧនន្ធាភជា ជនោសភោ
អាគុ[3] បញ្ចសិខោ ច
តិម្ពរុ សុរិយវច្ឆសា ។
ឱតេ ចញ្ញេ ច ពជាធោ
គន្ធព្ពា សមា ពជុតិ
មោឧមាធា អតិក្កាមុំ
តិក្ខុំ សមិតឹ វនំ ។

---

១ ម. អាគុំ វញ្ចនិកា ។ ម. អាគុំ វញ្ចនិកា ។ ២ ម. វិដ្ឋុ វិដុញ្ចោ ។ ៣ ម. អាគុំ ។ ម. អាគុ ។

(៨១) ពួកទាសៈនៃមហាពជទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ គឺ កុដេណ្ឌុ ១ វេដេណ្ឌុ ១ វិដូ ១ វិដូដៈ ១ ចន្ទនៈ ១ កាមសដ្ឋៈ ១ កិនយណ្ឌុ ១ និយណ្ឌុ ១ សុទ្ធតែជាអ្នកមានមាយា ជាអ្នកលួងលួន បញ្ឆោត ជាអ្នកអួតអាង តែងធ្វើទូវមាយាមកជាមួយគ្នាដែរ ។ ទាំងទេវពជអម្បាលម្នុះ គឺបនាទៈ ១ ឧបមញ្ញៈ ១ ទេវសូត ១ មាតលី ១ ចិត្តគន្ធព្វ ១ សេនគន្ធព្វ ១ នទ្បាពជៈ ១ ជនោ-សភៈ ១ បញ្ចសិខៈ ១ តិម្ពរុ ១ នាងសុរិយវច្ឆសា (ជាធីតា របស់តិម្ពរុនោះ) ១ ក៏នាំគ្នាមកដែរ ។ គន្ធព្វពជទាំងឡាយ នេះផង ពួកជដទៃផង ព្រមទាំងទេវពជទាំងឡាយ មានចិត្តរីក ពាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃកិកូទាំងឡាយ ។

มหาสมยสุตฺตំ เวยฺยากรณំ นามกំ

อถาคู[๑] ชาคสา[๒] ชาคา

เวสาลา สมา สงฺฆา

กมฺพลสฺสตรา อาคู

ชายาคา สมา ญาติกิ

ยามุนา ชนราชา จ

อาคู ชาคา ยสสฺสิโน

ฆกวณฺหา มหาชาโค

สาชาค สมิตึ วนំ ฯ

(๘๒) เย ชาคกาเจ สมาสา มาวฺหิ

ธิญฺา ธิชา มกฺขิ วิสุทฺธจกฺขู

เวหายสา[๓] เต วนมชฺฌปตฺตา

จิตฺรา สุปณฺณา ฯติ เตส ชามิ

อกยนฺตา ชาคกาชนมาสิ

---

๑ ฐ. อถาคุ ฯ ม. อถาคุ ฯ ๒ม. ชาคสา ฯ ๓ ฐ. เวหาสยา ฯ

មួយទៀត នាគទាំង៦ក្បាលនៅក្នុងស្រះឈ្មោះ នាគសៈ ទឹង
នាគនៅក្នុងក្រុងវេសាលី ក៏នាំគ្នាមកជាមួយនឹងនាគបរិសេស្យ
ឈ្មោះតច្ឆកៈ កម្ពលនាគ នឹងអស្សតរនាគ (ដែលនៅនាដើង
ភ្នំសិនេរុ) ក៏នាំគ្នាមក នាគទាំង៦ក្បាលនៅក្នុងកំពង់បយាគៈ
ព្រមដោយពពួកញាតិក៏បាននាំគ្នាមកដែរ ពួកនាគដែលនៅ
ក្នុងទន្លេយមុនាក្តី ពួកនាគដែលកើតក្នុងត្រកូលស្តេចធតរដ្ឋៈ
មានបរិវារដ៏ច្រើនក្តី ក៏បាននាំគ្នាមក សូម្បីតែឯពវណទេវបុត្ត
ជាដំរីធំនោះសោត ក៏បានមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំ (នៃកិក្ខុ
ទាំង៦ក្បាលដែរ) ។

(៨២) ពួកគ្រុឌណា ជាសត្វស្វាបមានកំណើតពីរដង មាន
អានុភាពជាទិព្វ មានភ្នែកដ៏បរិសុទ្ធ (អាចមើលឃើញឆ្ងាយ)
ពួកនាគអំពីចម្ងាយចំនួន ១០០ យោជន៍ ១០០០ យោជន៍)
តែងចាប់យកទូវស្តេចនាគ ទៅដោយធាប់រហ័ស គ្រុឌទាំង
នោះ ក៏ហើរមកតាមអាកាស បានមកដល់ពាក់កណ្តាល
នៃមហាវ័ន គ្រុឌទាំងនោះមានឈ្មោះថា ចិត្រសុបណ្ណៈដូច្នេះ
គ្រានោះ ស្តេចនាគទាំង៦ក្បាល ក៏មិនមានសេចក្តីភ័យខ្លាច

សុបណ្ណោតោ ខេមមកាសិ ពុទ្ធោ
សណ្ហាហិ ភទ្ទាហិ មុទុវ្ហយន្តោ
ជាតា សុបណ្ណា សរណាមកាំសុ ពុទ្ធំ ។
ជិតា វជិរមាតុនេន
សមុទ្ធំ អសុក សិតា
ភាតរោ ភាសវាសុតេ
នន្ទិមន្តោ យសស្សិនោ ។
កាលកញ្ជា មហាតិស្សា
អសុក ធានវេឃសា
វេបចិត្តិ សុចិត្តិ ច
បហារាទោ នមុចី សហ ។
សតញ្ច ពលិបុត្តានំ
សព្ពេ វេរោចនាមកា
សន្ទយ្ហិត្វា ពលឹ សេនំ
ភគ្គាភគ្គមុខាគមុំ
សបយោធានំ ភគ្គន្តេ
តិក្ខុំ សមិតឹ វនំ ។

ឲ្យឃើយ ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ក៏ចាន់ធ្វើ (ស្តេចនាគ) ឲ្យក្សេម ក្សាន្តអំពីគ្រុឌ នាគនឹងគ្រុឌខាំងឡាយ ក៏ត្រឡប់និយាយ រកគ្នាដោយសំដីដ៏ពីរោះ (ហាក់ដូចជាមិត្តសំឡាញ់នឹងគ្នា) ចាន់ធ្វើនូវព្រះពុទ្ធឲ្យជាទីពឹងទីលឹក ។ ពួកអសុរ (ណា) ដែលព្រះឥន្ទ្រឈ្នះហើយ អាស្រ័យនៅក្នុងសមុទ្រ ពួកអសុរទាំងនោះជាបងប្អូន (ជាបព័ន្ធ) នឹងព្រះឥន្ទ្រ ជាអ្នកមានឫទ្ធិ មានយស ។ កាលកញ្ចែអសុរទាំងឡាយ មានកាយធំសំបើមក្តី ចានវែយសអសុរទាំងឡាយក្តី វេបចិត្តិអសុរក្តី សុចិត្តិអសុរក្តី បហារាទអសុរក្តី នមុចិទៃប្បុត្តមារក្តី ក៏មកជាមួយគ្នាដែរ ។ កូនរបស់ពលិអសុរទាំង ១០០ នាក់ មានឈ្មោះថាវៀរចៈ[1] ទាំងអស់ ចង់សៀតនូវគ្រឿងពលិសេនា ចូលមកគាល់រាហុអសុរិន្ទដ៏ចំរើន ដោយពាក្យថា ឥឡូវនេះជាសម័យគួរនឹងប្រជុំគ្នា សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គ ដូចេ្នះហើយ ទៅគាំទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃកិកុទាំងឡាយ ។

---

១ កូនរបស់ពលិអសុរទាំងអស់ បានដាក់ឲ្យឈ្មោះវៀរចៈ ព្រោះឲ្យតាមឈ្មោះរបស់រាហុជាអាពុកធំ ។

มโหสมยสุตฺตํ เวรกยาถา ตามาถา

(๘๓) อาโลโก จ เนวา ปภวี จ[๑]

เตโช วายโว ตถาคมุ

วุณฺณา วิวุณฺณา เนวา

สาเมา จ ยสสา สมา ฯ

เมตฺตา กรุณากายิกา

อาตฺมู เนวา ยสสฺวิโน

นิสเตโส นิสชา กายา

สเพฺว ชานนฺตวณฺณิโน

ฉนฺทิมโต ชุตีมโต

วณฺณวโต ยสสฺวิโน

เมาธมาชา อกิตฺกามุ

กิตฺตินิ สมิตี วินิ ฯ

เวณฺณ[๒] จ เนวา สมาลี จ

อสมา จ ตุเว ยมา

จนฺทสฺวโนสา เนวา

---

๑ ฉ. ม. ปสเทฺวยิ สตฺตา ฯ ๒ ฉ. เวณฺณ ปิ ฯ ม. เวณฺณ ฯ ปสเทฺว ส วิสฺสตฺตา ฯ

[៨៣] អាភោទេវតា[1]ក្តី បហរិទេវតា[2]ក្តី តេជោ-
ទេវតា[3]ក្តី វាយោទេវតា[4]ក្តី វរុណទេវតាក្តី វរុណ-
ទេវតាក្តី សោមទេវតា ព្រមទាំងយសទេវតាក្តី ក៏បាននាំ
គ្នាមក កន្លងកាលនោះ ។ ទេវតាទាំងឡាយ ដែលកើតដោយ
អំណាចបមេត្តាឈានទើបកវរុណា ឈាន ជាអ្នកមានយស ក៏បាន
នាំគ្នាមក ទេវតាទាំង១០ ពួកនេះ ឋិតនៅដោយចំណែក ១០
សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេង ។ គ្នាទាំងអស់ មានបុទ្ធិ មានអាទុ-
ភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមក
កាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកទេវតាឈ្មោះ
វេណ្ហុក្តី ឈ្មោះសហលីក្តី ឈ្មោះអសមាក្តី ទើបឈ្មោះ
យមៈទាំងពីរពួកក្តី ពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនូវព្រះចន្ទក្តី

---

១ ទេវតាកើតដោយការបរិកម្មអាបោកសិណ ។ ២ ទេវតាកើតដោយការបរិកម្មនូវបហរិ-
កសិណ ។ ៣ ទេវតាកើតដោយការបរិកម្មនូវតេជោកសិណ ។ ៤ ទេវតាកើតដោយការ
បរិកម្មនូវវាយោកសិណ ។

ចន្ទមាភ បុរក្ខិតា ។
សុរិយស្សមិនសា នេកា
សុរិយមាភ បុរក្ខិតា
ឆក្ខត្តាធំ បុរក្ខត្វា
អាភ មន្តវលាមាភា
វស្សំ ភសភេ សេដ្ឋោ
សក្កោ ចាភ[1] បុរិន្ទទោ ។
ធសេតេ ធសធា ភាយោ
សព្ពេ ជានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោធមានា អភិក្កាមុំ
កិក្ខំ សមិតឹ វំ ។
អថាភ សមាភ នេកា
ផលមក្ខិសិខាវិវ
អរិដ្ឋកា ច ភេជា ច
ទុម្មាបុប្ផនិភាសិនោ

---

១ ម· ជាគ ។

បានហែហមព្រះចន្ទកំមកដែរ ។ ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនូវព្រះអាទិត្យ បានហែហមព្រះអាទិត្យមក ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនូវផ្កាយ ក៏ហែហមផ្កាយមក ចាំងមន្ទវលាហក-ទេវតា(១) ចាំងឡាយក៏មក សូម្បីសក្កទេវរាជ ទ្រង់ព្រះនាមវេ-សវៈបុរិន្ទទៈដ៏ប្រសើរជាងពួកទេវតា ក៏មកដែរ ។ ទេវតាចាំង ១០ពួកនេះ ឋិតនៅដោយចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេងៗ គ្នាចាំងអស់ មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានស្នៀ មានយស មានចិត្តរីករាយ ក៏នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃកិកូចាំងឡាយ ។ មួយទៀត ទេវតាចាំងឡាយ ឈ្មោះសហភូដ៏រុងរឿង បីដូចជាអណ្តាតភ្លើង ក៏បានមក ពួក ទេវតាឈ្មោះអរិដ្ឋកៈក្តី ពេជៈក្តី ធម្មាបុប្ជទិភាសី(២)ក្តី

---

១ អដ្ឋកថា ថា មន្ទវលាហកទេវតា ចែកទៅ ជា ៣ ពួកគឺ វាតវលាហកៈ ទេវតាជាអ្នកបណ្តាលខ្យល់ ១ អព្ភវលាហកៈ ទេវតាជាអ្នកបណ្តាលពពក ១ ឧណ្ណវលាហកៈ ទេវតាជាអ្នកបណ្តាលភ្លៀង ។ ២ ទេវតាមានស្មើដូចផ្កាកប្បាស ។

វុឡ្ហា សមាគម្មា ច

អក្ខតា ច អនេជកា

សូលេយ្យុំចិវ អាកូ

អាកូ ឯសវនេសិនោ ។

ឧសេតេ ឧសភា តាយោ

សព្ពេ ជានត្តិវណ្ណិនោ

ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ

វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ

មោទមានា អភិក្កាមុំ

ភិក្ខវំ សមិតិំ វនំ ។

សមាគា មហាសមាគា

មាទុសា មាទុសុត្តមា

ខិឌ្ឌាបទូសិតា អាកូ

អាកូ មនោបទូសិតា

អថាកូ មារយោ ឧភ

យេ ច លោហិតភាសិនោ

ចារតា មហាចារតា

វរុណៈក្តី សហធម្មៈក្តី អច្ចុតៈក្តី អានេជកៈក្តី សុលេយ្យៈ
ក្តី វរុចិៈក្តី កំបានមក ចាំងពួកទេវតាឈ្មោះវាសវនេសី
កំបានមក ។ ទេវតាចាំង ១០ ពួកនេះ បិតនៅជោយ
ចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេងៗ គ្នាចាំងអស់ មាន
ឫទ្ធិ មានអានុភាព មានវស្តី មានយស មាន
បិត្តរីករាយ កំនាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃកិកូចាំង
ឡាយ ។ ទេវតាចាំងឡាយ ឈ្មោះសមានៈក្តី មហា-
សមានៈក្តី មានុសៈក្តី មានុសុត្តមៈក្តី ខិឌ្ឌាបទូសិកៈក្តី
កំបានមក ពួកទេវតាឈ្មោះមនោបទូសិកៈ កំបានមក
ចាំងពួកទេវតាឈ្មោះហរិក្តី ឈ្មោះលោហិតវាសីក្តី កំបាន
មក ទេវតាចាំងឡាយ ឈ្មោះបារគៈក្តី ឈ្មោះមហាបារគៈក្តី

អាកូ ឧភ យសស្សិនោ ។
ឧសេតេ ឧសជា កាយោ
សព្ពេ ជាឧត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោឧមាជា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខុនំ សមិតឹ វនំ ។
សុក្កា កកុម្ភា អរុណា
អាកូ វេយឧសា សហ ។
ឯិជាតកញ្ញា ទាមោក្ខា
អាកូ ឧភ វិចក្ខណា
សជាមត្តា ហារកជា
មិសុកា ច យសស្សិនោ
ឋនយំ អាគា បជុន្នោ
យោ ឧិសា អភិវស្សតិ ។
ឧសេតេ ឧសជា កាយោ
សព្ពេ ជាឧត្តវណ្ណិនោ

ជាអ្នកមានយសក៏បានមក ។ ទេវតាទាំង ១០ ពួកនេះ បិត
នៅដោយចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេង ។ គ្នាទាំងអស់
មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានស្នឹ មានយស មានចិត្តរីករាយ
ក៏បាននាំគ្នាមកកាន់មហាវន ជាទីប្រជុំនៃកិកុទាំងឡាយ ។
ទេវតាទាំងឡាយ ឈ្មោះសុក្កៈក្តី ករមៈក្តី អរុណៈក្តី ក៏បាន
មកជាមួយនឹងវេយ3ទេវតា ។ ពួកទេវតាឈ្មោះគុទាតគយ្ហៈ
ជាប្រជានក្តី ឈ្មោះវិចក្ខណៈក្តី ក៏បានមក ពួកទេវតា
ឈ្មោះសទាមត្តៈក្តី ឈ្មោះហារគជៈក្តី ឈ្មោះមិស្សកៈក្តី សុទ្ធ
តែជាអ្នកមានយស (ក៏បានមក) បជុនទេវពាជ ដែលញុំាង
មេឃឲ្យគ្រហឹម កំទរ ហើយបង្អុរភ្លៀង ឲ្យធ្លាក់ចុះគ្រប់
ទិស ក៏បានមក ។ ទេវតាទាំង ១០ ពួកនេះ បិតនៅដោយ
ចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេង ។ គ្នាទាំងអស់ មានឫទ្ធិ

มหาสมยสุត្តំ ទេវតាយាគាថា

ឥទ្ធិមន្តោ ឋុតិមន្តោ
វណ្ណាវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
កិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
ខេមិយា តុសិតា យាមា
កដ្ឋកា ច យសស្សិនោ
លម្ពិតកា លាមសេដ្ឋា
ជោតិនាមា ច អាសវា
និម្មានរតិនោ អាគូ
អថាគូ បរនិម្មិតា ។
ឥសេតេ ឥសនា កាយា
សព្ពេ ឆានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ឋុតិមន្តោ
វណ្ណាវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
កិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
សដ្ឋេតេ ទេវកាយា

มีอายุยืน มีรัศมี มียศ มีจิตยินดี ได้มาประชุมกันในมหาวัน ที่ประชุมใหญ่ของภิกษุสงฆ์ ๑ พวกเทวดาชั้นสุทธาวาส ที่ละร่างกายแล้วไปเกิดในชั้นดุสิต ที่ละร่างกายแล้วไปเกิดในชั้นยามา ที่ละร่างกายแล้วไปเกิดในชั้นดาวดึงส์ ที่ละร่างกายแล้วไปเกิดในชั้นนิมมานรดี ที่ละร่างกายแล้วไปเกิดในชั้นปรนิมมิตวสวัตดี ที่ละร่างกายแล้วไปเกิดในชั้นพรหมกายิกา ได้มาประชุมกันในมหาวัน ที่ประชุมใหญ่ของภิกษุสงฆ์ ๑ เทวดาทั้ง ๑๐ พวกนี้ ตั้งอยู่ในทิศหนึ่ง ๑๐ พวกนี้ ตั้งอยู่ในทิศหนึ่ง ๆ เทวดาทั้ง ๑๐ พวกนี้ ตั้งอยู่ในทิศหนึ่ง ๑๐ พวกนี้ ตั้งอยู่ในทิศหนึ่ง ๆ ก็แลเทวดาทั้งหมดนี้ ล้วนแต่มีสัณฐานต่างๆ กัน ทั้งหมดมีปัญญา มีอายุยืน มีรัศมี มียศ มีจิตยินดี ได้มาประชุมกันในมหาวัน ที่ประชุมใหญ่ของภิกษุสงฆ์ ๑ เทวดาทั้ง ๖๐ มีนามเรียกขานว่าเทวดาเหล่านี้

សព្ពេ ឆោនត្តវណ្ណិនោ
ឆាមទ្ធយេន អាកញ្ចុំ
យេ ចញ្ញេ សនិសា សហ
បរុត្តជាតិមក្ខីលំ
ឯឃតិណ្ណាមឆាសរំ
ឧក្កេមោឃតរំ ឆាកំ
ចច្ចុំវ អសិតាតិតំ(១)

[៨៤] សុព្រហ្មា បរមត្តោ ច
បុត្តា ឥន្ទិមតោ សហ
សនង្កុមារោ តិសេ្សា ច
សោឆាត សមិតឹ វនំ ។
សហ សុព្រហ្មលោកានំ
មហាព្រហ្មាភិតិដ្ឋតិ
ឧបមន្ថោ ជុតិមន្តោ
កិស្មាកាយោ យសស្សិ សោ
ឧសេត្ត ឥស្សរោ អាគ្គ

---

១ អសិតាតិគន្ត្វា វា ៣ហោ ។

សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេង ។ គ្នាទាំងអស់ មកហើយដោយ
ចំណែកនាម សូម្បីពួកទេវតាណាក្រៅពីនោះ ដែលមាន
ស្មើប្រហែលគ្នា ក៏មកព្រមគ្នាដោយគិតថា យើងទាំងឡាយ
នឹងទៅមើលព្រះអរិយសង្ឃ ដែលប្រាសចាកជាតិ ឥតមាន
កិលេស ដូចជាដែកគោល លោកធ្វើចាកអន្ទង់ទាំង ៤
ហើយ មិនមានកិលេសជាគ្រឿងត្រាំ រួចស្រឡះចាកទុយ:
ទាំង ៤ ហើយ លោកមិនបានធ្វើនូវបាប មួយទៀត យើង
នឹងបានឃើញនូវព្រះទសពល ដែលរុងរឿងដោយសិរី ដូច
ព្រះចន្ទធ្វើផុតអំពីពពក ។

(៨៤) អរិយព្រហ្មទាំងឡាយ គឺសុព្រហ្ម នឹងបរមត្តព្រហ្ម
ជាបុត្តរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានឫទ្ធិ ក៏មកជាមួយគ្នា
សនង្កុមារមហាព្រហ្មក្តី តិស្សមហាព្រហ្មក្តី ក៏នាំគ្នាមកកាន់
មហាវន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មហាព្រហ្មទាំង
១ ពាន់ ក៏មកហើយ មហាព្រហ្ម ១ អង្គ គ្របសង្កត់នូវព្រហ្ម
ឯទៀតបាន មហាព្រហ្មនោះ កើតក្នុងព្រហ្មលោក មាន
អានុភាព មានកាយសំបើម មានយស ក៏មកដែរ ។ មហា-
ព្រហ្មទាំង ១០ ជាឥស្សរៈលើព្រហ្មទាំង ១ ពាន់នេះ តែង

បច្ចេកវាសវត្តនោ
តេសញ្ច មជ្ឈតោ អាគា[1]
ហារិតោ បរិវារិតោ ។
តេ ច សព្ពេ អភិក្កន្តេ
សិន្ធេ ទេវេ[2] សព្រហ្មកេ
មារសេនា អភិក្កាមិ
បស្ស កណ្ហាស្ស មន្ទិយំ ។
ឯត កណ្ហាត ពន្ធត
ភាគេន ពន្ធមត្ត ភេ[3]
សមគ្គា បរិវារេត
មា ភេ មុញ្ចិត្ថ កោចិ នំ ។
ឥតិ តត្ត មហោសធោ
កណ្ហាសេនំ[4] អបេសយិ
ចាណិកា តលមាហច្ច
សរំ កត្វាន ភេរវំ
យថា ចាវុស្សកោ មេឃោ

---

១ បាឡយោ អាគច្ឆតិ ចាហេ ទិស្សតិ ។ ខ. សតីតូទេវេ ។ ម. សតីតេ្ថ ទេវេ ។
៣ ខ. វេ ។ ៤ ម. កណ្ហោសេនំ ។

ផ្សាយអំណាចផ្សេង ។ ក៏បានមក ហារិតមហាព្រហ្ម (ដែលមានព្រហ្មចំនួន ១ សែន) ហៃហមក្នុងកណ្តាលនៃពួកព្រហ្មចំនួននោះ ក៏បានមក ។ សេនារបស់មារបានឃើញនូវពួកទេវតា ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ ព្រមទាំងព្រះព្រហ្មចំនួនអស់នោះមកដូច្នោះហើយ ក៏បានមក ហើយពោលថា អ្នកចំនួនផ្សាយចូរមើលនូវសេចក្តីល្ងង់របស់មារ ។(ឯសេនារបស់មារក៏ពោលថា) អ្នកចំនួនផ្សាយចូរមក ចូរចាប់ចងពួកទេវតាចំនួននេះទុកការចងដោយរាគៈ ចូរមានដល់អ្នកចំនួនផ្សាយ (១) អ្នកចំនួនផ្សាយ ចូរព័ទ្ធឲ្យជុំវិញ បណ្តាអ្នកចំនួនអស់គ្នា អ្នកណាមួយក៏កុំបណ្តោយឲ្យទេវតា ១ អង្គរួចទៅបានឡើយ ។ មារជាសេនាធំកក្នុងទីប្រជុំធំនោះ ក៏ទះនូវផ្ទៃនៃផែនដីដោយបាតដៃធ្វើនូវសំឡេងគម្រាមមុខគួរខ្លាច ដូចជាមហាមេឃ គ្រហឹម

---

១ អដ្ឋកថាថា ម្នាលនៃទេវតាចំនួនអស់នេះ ជាប់ដោយរាគៈ ចូរមានដល់អ្នកចំនួនផ្សាយ បានសេចក្តីថា មារសេនាបង្គាប់បរិសទ្យ ឲ្យចងទេវមណ្ឌល ចំពួកទេវតាចំនួនអស់ឲ្យជាប់ដោយរាគៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីឃនិកាយស្ស មហាវគ្គេ

ឯតយគ្ឃោ សារិដ្ឋកោ

តថា សោ បច្ចុទាវត្តិ

សង្ខ្ដោ អសយំ វសេ(១) ។

តញ្ច សព្ពំ អតិញ្ញាយ

វាក្កិត្វាន ចក្ខុមា

តតោ អាមន្តយិ សត្ថា

សាវកេ សាសនេ រតេ

មារសេនា អតិក្កន្តា

តេ វិជាឆាថ តិក្ខវេ

តេ ច អាតប្បមករុំ

សុត្វា ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

វីតរាគេហិ បក្កាមុំ

ឆេសំ លោមហំ(២) តញ្ជយុំ

សព្ពេ វិជិតសង្គាមា

ភយាតីតា យសស្សិនោ

មោទន្តិ សហ ភូតេហិ

សាវកា តេ ជនេ សុតាតិ ។

មហាសមយសុត្តំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ខ. វសិ ។ ២ ឧ. ឆសំ លោមំហិ ។

បង្អុរក្បែរមានទាំងផ្ទេកបន្ទោរ ក្នុងកាលនោះ មារនោះមិនអាចនឹងធ្វើ (នៅតាណាមួយ) ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចខ្លួនបាន ក៏ក្រេវក្រោធថយចេញជាត់ទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់មានចក្ខុពិចារណាហើយ ជ្រាបហេតុនោះទាំងអស់ ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុជាសាវ័កទាំងឡាយ ដែលត្រេកអរក្នុងសាសនាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មារសេនាមកដល់ហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្គាល់នូវមារសេនាទាំងនោះចុះ ឯពួកភិក្ខុទាំងនោះ លុះបានស្តាប់ពាក្យប្រដៅព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ហើយ ក៏ធ្វើព្យាយាម (ដើម្បីចូលកាន់ផលសមាបត្តិ) ។ មារព្រមទាំងពួកសេនារបស់មារ ក៏ចៀសចេញឆ្ងាយទៅ អំពីពួកអរិយសាវ័កដែលប្រាសចាកភាគៈ សូម្បីតែពេមរបស់ព្រះអរិយៈទាំងនោះ ក៏មិនបានព្រឺព្រួចឡើយ (ទើបមារពោលសរសើរភិក្ខុសង្ឃថា) ពួកសាវ័កទាំងនោះ លោកឈ្នះសឹកសង្គ្រាមហើយ កន្ទុងបង់នូវសេចក្តីភ័យខ្លាចបានហើយ មានយសល្បីខ្ចរខ្ចាយទៅក្នុងប្រជុំជន តែងរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះអរិយៈដែលកើតហើយ (ក្នុងសាសនាព្រះទសពល) ។

ចប់ មហាសមយសូត្រ ទី ៧ ។

(៨៥) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា មគធេសុ វិហរតិ ទាចីនតោ រាជគហស្ស អម្ពសណ្ឌោ នាម ព្រាហ្មណគ្គាមោ តស្សុត្តរតោ វេធិយកេ បព្ភតេ ឥន្ទសាលគុហាយំ ។ តេន ខោ បន សមយេន សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស ឧស្សុក្កំ ឧទបាទិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ។ អថ ខោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស ឯតទហោសិ កហំ នុ ខោ ភគវា ឯតរហិ វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ ។ អទ្ទសា ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវន្តំ មគធេសុ វិហរន្តំ ទាចីនតោ រាជគហស្ស អម្ពសណ្ឌោ នាម ព្រាហ្មណគ្គាមោ តស្សុត្តរតោ វេធិយកេ បព្ភតេ ឥន្ទសាលគុហាយំ ឯកស្មាន ទេវេ តាវត្តិំសេ អាមន្តេសិ

សក្កបញ្ហសូត្រ ទី ៨

(៨៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥន្ទសាលគុហា[1] ដ៏តក្កំវេទិយកៈ (តាំងនៅ) ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងជើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក្នុងដែនមគធៈ ។ កាលសម័យនោះឯង សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយកើតឡើង ដើម្បីនឹងទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះឯង សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់បរិវិតក្កៈដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់គង់នៅក្នុងទីណា ហ្ន៎ ។ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា បានទតឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥន្ទសាលគុហា ដ៏តក្កំវេទិយកៈ ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងជើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក្នុងដែនមគធៈ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រាស់ហៅពួកទេវតា ដែលនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្សមក

---

១ គុហាមានដើមពោនស្វាយព្រៃរមាំទ្វារ ។

អយំ មាវិសា ភគវា បគតេសុ វិហរតិ ចាចីនតោ
កជង្គលាយ អម្ពសណ្ឌោ នាម ព្រាហ្មណគ្គាមោ
តស្សុត្តរតោ វេធិយកេ បព្ភតេ ឥន្ទសាលគុហាយំ
យទិ បន មាវិសា មយំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ
ឧបសង្កមេយ្យាម អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តំ ។ ឯវំ
ភទ្ទន្តវាតិ ខោ នេវ តាវត្តិសា សក្កស្ស នេវ-
នមិន្ទស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អថខោ សក្កោ នេវ-
នមិន្ទោ បញ្ចសិខំ គន្ធព្ពបុត្តំ(๑) អាមន្តេសិ អយំ
តាត បញ្ចសិខ ភគវា មគតេសុ វិហរតិ ចាចី-
នតោ កជង្គលាយ អម្ពសណ្ឌោ នាម ព្រាហ្មណ-
គ្គាមោ តស្សុត្តរតោ វេធិយកេ បព្ភតេ ឥន្ទសាល-
គុហាយំ យទិ ហិ បន(๒) តាត បញ្ចសិខ មយំ
តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមេយ្យាម អរហន្តំ
សម្មាសម្ពុទ្ធន្តំ ។ ឯវំ ភទ្ទន្តវាតិ ខោ បញ្ចសិខោ
គន្ធព្ពបុត្តោ សក្កស្ស នេវនមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា វេឡុ-
វបណ្ឌវីណាំ អាទាយ សក្កស្ស នេវនមិន្ទស្ស អនុ-
បរិយំ ឧបាគមិ ។ អថខោ សក្កោ នេវនមិន្ទោ

---

๑ ម. គន្ធព្ពទេវបុត្តំ ។ ๒ ឧ. ម. យទិ បន ។

ប្រាប់ថា ម្នាលគ្នាយើងចាំងឡាយ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់អង្គនេះ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥន្ទសាលគុហា ជិតភ្នំវេយ្យាកៈ ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងជើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក្នុងដែនមគធៈ ម្នាលគ្នាយើងចាំងឡាយ បើដូច្នោះ គួរយើងចាំងអស់គ្នា ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។ ពួកទេវតាដែលឋិតនៅក្នុងហានតាវត្តិន្ទ្រ ក៏ទទួលព្រះរាជឧដ្ឋារៈនៃសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គ ។ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់ត្រាស់ហៅបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តថា ម្នាលអ្នកបញ្ចសិខៈ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនេះ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥន្ទសាលគុហា ជិតភ្នំវេយ្យាកៈ ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងជើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក្នុងដែនមគធៈ ម្នាលអ្នកបញ្ចសិខៈ បើដូច្នោះ គួរយើងចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ក៏ទទួលព្រះរាជឧដ្ឋារៈនៃសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គ ហើយក៏កាន់ពិណ មានសម្បុរលឿងដូចផ្លែល្វាខ្ចីៗ ដើរតាមក្រោយនៃសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ។ ក្នុងខណៈនោះឯង សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា មានពួកទេវតាដែលឋិត

ទេវេហិ តាវតឹំសេហិ បរិវុតោ បញ្ចសិខេន គន្ធព្វបុត្តេន បុរក្ខតោ សេយ្យថាបិ នាម ពលភ បុរិសោ សម្ចិញ្ជិតំ ភ ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ ភ ពាហំ សម្ចិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ខោ(๑) ទេវេសុ តាវតឹំសេសុ អន្តរហិតោ មគធេសុ ទាយនេ រាជគហស្ស អម្ពសណ្ឌេ នាម ព្រាហ្មណគាមេ តស្សុត្តរតោ វេទិយកេ បព្ពតេ បច្ចុដ្ឋាសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន វេទិយកោ បព្ពតោ អតិវិយ ឱភាសជាតោ ហោតិ អម្ពសណ្ឌោ ច ព្រាហ្មណគាមោ យថា តំ ទេវានំ ទេវានុភាវេន ។ អបិស្សុទំ បរិតោ តាមេសុ មនុស្សា ឯវមាហំសុ អាទិត្តស្ស នាម ភញ្ជ វេទិយកោ បព្ពតោ ឈាយតស្ស នាម ភញ្ជ វេទិយកោ បព្ពតោ ជលតស្ស នាម ភញ្ជ វេទិយកោ តឹំ សុ នាម ភញ្ជ វេទិយកោ បព្ពតោ អតិវិយ ឱភាសជាតោ អម្ពសណ្ឌោ ច ព្រាហ្មណគាមោតិ ។ សំវិគ្គា លោមហដ្ឋជាតា អហេសុំ ។ អថខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ បញ្ចសិខំ គន្ធព្វបុត្តំ

๑ ម. ឯវមេវ ។

សក្កបញ្ហសូត្រ រឿងបញ្ហសិខគន្ធព្វបុត្ត

នៅកន្លងជាន់តាវត្តិង្សទោមរោមហើហាម មានបញ្ហសិខគន្ធព្វបុត្តជាអ្នកនាំមុខ ក៏បាត់អំពីពួកទេវតា ដែលឋិតនៅកន្លងឋានតាវត្តិង្ស មកប្រតិស្ឋាននៅលើភ្នំវេយ្យក: ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងដើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌ: តន្លងដែនមគធ: (ដោយឆាប់ហ័ស) ប្រៀបដូចបុរសមានកំឡាំងលាដៃដែលខ្ជួនបត់ចូល ឬបត់ចូលខ្ជួរដៃដែលលាចេញដូច្នោះឯង ។ តន្លងសម័យនោះឯង ភ្នំវេយ្យក: នឹងព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌ: ក៏មានពន្លឺព្រោងព្រាត ដោយទេវនុភាពនៃពួកទេវតា ។ ឃានពួ្ចថា ពួកមនុស្សក្នុងស្រុកជិតខាងនិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ថ្ងៃនេះ ភ្នំវេយ្យក:រុងរឿងថ្ងៃនេះ ភ្លើងនេះភ្នំវេយ្យក: ថ្ងៃនេះ ភ្នំវេយ្យក: ភ្លឺច្រាលន្លាស ភ្នំវេយ្យក: នឹងព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះអម្ពសណ្ឌ: ហេតុអ្វីឃានជាមានពន្លឺភ្លឺក្រៃពេកក្នុងថ្ងៃនេះ ។ ពួកមនុស្សទាំងនោះ ក៏មានសេចក្តីតក់ស្លុតព្រឺពេម ។ គ្រានោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់គ្រាស់ហៅបញ្ហសិខ:

អាមន្តេសិ ឧប្បលវណ្ណាតិ ខោ តាត បញ្ចសិខ តថាគតោ
អាទិសេន ឈាយី ឈានរតោ តនុធម្មំ បដិសល្លីនោ
យតិ បន ភវំ តាត(1) បញ្ចសិខ ភគវន្តំ បឋមំ
បសាទេយ្យាសិ តយា តាត បឋមំ បសាទិតំ បច្ឆា
មយំ តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមេយ្យាម អរហន្តំ
សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ ឯវំ ភទ្ទន្តេតិ ខោ បញ្ចសិខោ
គន្ធព្ពបុត្តោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា វេឡុ-
វបណ្ណិំ អាទាយ យេន ឥន្ទសាលគុហា តេនុប-
សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឯត្តាវតា មេ ភគវា នេវ
អតិទូរេ ខោ វសតិ(2) ជាតិសន្ធេ សន្តិកេ មេ(3)
សោស្សតីតិ ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ
ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្ពបុត្តោ វេឡុវបណ្ណិំ អាទាយ
អស្សវេសិ ឥមា ច គាថាយោ អភាសិ ពុទ្ធូប-
សញ្ហិតា ធម្មូបសញ្ហិតា សង្ឃូបសញ្ហិតា អរហន្ត-
បសញ្ហិតា កាមូបសញ្ហិតា

---

១ ឧ. យទិ បន ភវំ ។ ២ ឧ. ម. អតិទូរេ ករិស្សតិ ។ ៣ ឧ. ឥ អក្ខរន្តេ
សន្តិកេ ខោ ។

គន្ធព្វបុត្តមកថា នែអ្នកបញ្ចសិខៈ ព្រះតថាគតចាំងឡាយ ព្រះអង្គមាន
ឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន ព្រះអង្គសម្ងំនៅដោយកម្មដ្ឋានបានភ្លាម ។
(ព្រោះហេតុនោះ) បុគ្គលដូចយ៉ាងយើង ដែលជាអ្នកមានរាគៈ
ទោសៈ មោហៈ ទំាងចូលទៅគាល់បានដោយលំបាក នែអ្នកបញ្ចសិខៈ
បើដូច្នោះ គួរអ្នកធ្វើឲ្យព្រះមានព្រះភាគពេញព្រះហឫទ័យ(បើកនុកាសឲ្យ)
ជាមុនសិន ម្នាលអ្នក បើអ្នក បានធ្វើឲ្យព្រះអង្គពេញព្រះហឫទ័យជាមុន
ហើយ សឹមយើងចាំងឡាយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត-
សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត
ទទួលព្រះពាក្យរបស់សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាថា ព្រះករុណា
ថ្លៃវិសេស សេចក្តីចំរើនចូរមានដល់ព្រះអង្គ ហើយក៏កាន់ទូវិណាមាន
សម្បុរលឿងដូចផ្លែញៅពុំ ចូលសំដៅទៅត្រង់ឥន្ទសាលគុហា លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ក៏ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរ ដោយគិតថា ទីត្រឹមប៉ុណ្ណេះ ព្រះ
មានព្រះភាគគង់នៅ មិនឆ្ងាយពេក មិនជិតពេកអំពីអញ ចាំងព្រះអង្គ
ក៏ទ្រង់ឮសំឡេងអញបានផង ។ លុះបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ឋិតនៅក្នុងទី
សមគួរហើយ ក៏ចាប់ដេញពិណមានសម្បុរលឿងដូចផ្លែញៅពុំ ហើយ
ច្រៀងទូគាថាចាំងនេះ ដែលប្រកបដោយព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ
ព្រះអរហន្ត ព្រមចាំងប្រកបដោយកាម ថា

(៨៦) វន្ទេ តេ បិតរំ កន្ទេ
តិម្ពរុំ សុរិយវច្ឆសេ
យេន ជាតាសិ កល្យាណី
អានន្ទជនននី មម ។
ភគវា សេនតំ កច្ឆោ
ចានីយំវ បិចាសតោ(១)
អន្ធំវំសី បិយា មេសិ
ឆម្មោ អរហតំ ឥវ(២) ។
អាតុរេស្សវ កេសជ្ជំ
កោជនំវ ជិឃច្ឆតោ
បរិនិព្ភាបយិ(៣) កន្ទេ
ជលន្តមិវ ភរិណា ។
សីតោទកំ(៤) ទោក្ខរណី
យុត្តំ កិញ្ជក្ខរេណុជា

---

១ ឱ. បិបាសិតោ ។ ២ ឱ. ម. អរហតាមិវ ។ ៣ ឱ. បរិនិព្ភាបយ ។ ម. បរិនិព្ភាបយមំ ។ ៤ ឱ. សីតោទកំ ។

(៧៦) ម្នាលនាងសុរិយវច្ឆសា[1] ដ៏ចំរើន បងសូមថ្វាយបង្គំ នូវទេវរាជព្រះនាមតិម្ពរុ ជាបិតារបស់នាង ដោយហេតុដែលនាងកើតមកហើយ មានលំអជាទីញុំាងសេចក្តីត្រេកអរឲ្យកើតដល់បង ។ ដូចខ្សល់ជាទីត្រេកអរ របស់បុគ្គលអ្នកមានញើស ពុំនោះសោត ដូចទឹកសម្រាប់ផឹក ជាទីត្រេកអរ របស់បុគ្គលអ្នកស្រេកទឹក នាងមានពន្លឺរស្មីនៃអាយុៈ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនៃបង ដូចនវលោកុត្តរធម៌ ជាទីស្រឡាញ់ របស់ពួកព្រះអរហន្តដូច្នោះ ។ ម្នាលនាងដ៏ចំរើន ចូរនាងជួយលត់ (សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយរបស់បង) ចេញ ដូចគេជាក់ថ្នាំដល់អ្នកជម្ងឺ ពុំនោះដូចគេឲ្យភោជន ដល់អ្នកកំពុងឃ្លាន ពុំនោះសោត ដូចគេលត់ភ្លើងកំពុងឆេះដោយទឹក ។ សូមឲ្យបងបានអែបនៃបត្រងឹចន្ទោះស្តួន នឹងខ្យល់របស់នាង ដូចជាដំរីមានសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយ ក្នុងរដូវក្តៅ បានចុះកាន់ស្រះឈូកមានទឹកដ៏ត្រជាក់ ប្រកបដោយលំអង

---

១ ទេវធីតានោះ អានពន្លឺរស្មីផ្សាយចេញ ពីពុងជើងឡើងទៅពុងសក់ ប្រាកដដូចជាមណ្ឌលនៃព្រះអាទិត្យស្រទន់ ហេតុនុ៎ះ ទើបឈ្មោះថា សុរិយវច្ឆសា ។

ជាតោ ឃម្ភាតិតត្តោវ
ទិតាហោ តេ ឥន្ទរំ ។
អច្ចន្តសោវ ជាតោ ច
ជិតំ មេ តុត្តតោមរំ
ការណំ ឧបប្បជាជាមិ
សម្ភត្តោ លក្ខណូរុយា(១)
តយិ កជិតចិត្តោស្មិ(២)
ចិត្តំ វិមរិណាមិតំ
បដិក្កន្តំ ឯ សង្កាមិ
វន្ទ័ឃត្តោវ(៣) អម្ពុជោ ។
ភម្ភរុ(៤) សជ មំ ភន្តេ
សជ មំ មន្ទលោចនេ
បលិសុជ មំ កល្យាណិ
ឯតំ មេ អភិបដ្ឋិតំ ។
អបុតោ វត មេ សត្ថា

---

១ ម. លក្ខណូរសោ ។ ២ ម. តេធិតចិត្តោស្មិ ។ ៣ វង្គីឃស្តោភតិចិ វង្គីឃសោភតិចិ ជាហោ ។ ៤ ម. ភិម្ភរុ ។ ម. ភិម្ភរុ ។

នៃកេសរផ្កាឈូកដូច្នោះឯង ។ បពិត្រព្រោះភ្លៅ របស់
នាង ដែលបរិបូណ៌ដោយលក្ខណៈ កំណែងស្គាល់ហេតុ
(ដែលនាំឲ្យប្រាសចាកកាត:) ដូចជាដំរី (ចុះប្រេន) ហួស
វិស័យកង្វេរ គិតថា អញឈ្នះផ្លែកង្វេរនឹងលំពែង ។ បពិត្រមាន
ចិត្តស្មុគចុះហើយក្នុងនាង បពិត្រមិនអាចនឹងទាញចិត្តដែលធ្លាប់
សិប់ហើយ ឲ្យត្រឡប់វិញបានឡើយ ដូចជាត្រីលេប
សន្ទូច ។ ម្នាលនាង មានភ្លៅដូចបណ្តាលចេក ដ៏ចំរើន
ចូរនាងនុបបពិត្រ ម្នាលនាង មានក្អែកស្រទន់ ចូរនាងមក
កៀកបពិត្រ ម្នាលនាងមានរូបឆោមដ៏ល្អ ចូរនាងមកនុបរឹត
បពិត្រ ការនុបរឹតនេះ បពិត្រត្រូវការណាស់ ។ កាមរបស់
បពិត្រមានតិចដែរឬ តែព្រោះនាងមានសក់ត្រសាយឯណឹង

សក្កបញ្ហសុត្តំ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តគាថា

កាមេ បរិញ្ញាយ កសាយ
អនេកភាវេ(១) សមថាធិ(២)
អរហាឆ្ឌោ ឧក្កិណ្ណា ។
យំ មេ អត្ថិ កតំ បុញ្ញំ
អរហាឆ្ឌេសុ តាទិសុ
តំ មេ សព្ពង្គកល្យាណំ
តយា សន្ធិ វិបច្ចតំ ។
យំ មេ អត្ថិ កតំ បុញ្ញំ
អស្មឹ បឋវិមណ្ឌលេ(៣)
តំ មេ សព្ពង្គកល្យាណឺ
តយា សន្ធិ វិបច្ចតំ ។
សក្យបុត្តោ ឈានេន
ឯកោធិ និបកោ សតោ
អមតំ មុនិ ដឹកីសានោ
តមហំ សុវិយាបច្ចសេ ។
យថាបិ មុនិ ឆន្ទយ្យ
បត្វា សម្ពោធិមុត្តមំ

---

១ អនេកភាគោតិបិ ញាយេ ។ ២ ឧ. សម្បាទិ ។ ម. សមុប្បាទិ ។ ៣ ឧ. បុថុវិមណ្ឌលេ។

សេចក្តីប្រាថ្នានៃបងក៏កើតមានជាអនេក ដូចទក្ខិណាទាន
ដែលគេថ្វាយ ចំពោះព្រះអរហន្ត ។ ម្នាលនាងមានលំអសព្វ
សព្វាង្គ បុណ្យណាដែលបងបានធ្វើហើយ ចំពោះព្រះ
អរហន្តទាំងឡាយ ជាអ្នកទន់ធ្ងន់ បុណ្យរបស់បងនោះ សូម
ជួយបងឲ្យបានកប់ប្រសប់នឹងនាង ។ ម្នាលនាងមានលំអអស់
អង្គ បុណ្យណាដែលបងបានធ្វើហើយ តាំងមណ្ឌលនៃ
ប្រឹថពីនេះ បុណ្យរបស់បងនោះ សូមជួយបងឲ្យបានកប់
ប្រសប់នឹងនាង ។ ព្រះមុនីជាសក្យបុត្រ ទ្រង់ប្រកបដោយ
ឈាន គង់នៅតែមួយព្រះអង្គឯង មានព្រះប្រាជ្ញាស្មារតី ព្រះ
អង្គទំនៃសូងកេព្រះនិព្វាន យ៉ាងណា ម្នាលនាងសុរិយវច្ឆសា
បងក៏ទំសៃូងកេនាង យ៉ាងនោះដែរ ។ មួយទៀត សម្តេច
ព្រះមុនី ព្រះអង្គបានសម្រេច នូវសម្ពោធិញ្ញាណ ដ៏ឧត្តម

ឯវំ ឧន្ទេយ្យំ កាលញ្ញាណំ
មិស្សភាវំ(១) គតោ តយា ។
សង្កោ ចេ(២) មេ វំ ឧដ្ឋា
តាវត្តឹសានមិស្សរោ
តាហំ កន្ទេ វរេយ្យាហោ
ឯវំ កាមោ ឧន្ទេ្បា មម ។
សាលំវ ន ចិរំ ផុល្លំ
បិតរំ តេ សុមេធសេ
វន្ទមានោ ឧមស្សាមិ
យស្ស(៣) សេតានិសី បជាតំ ។

(៨៧) ឯវំ វុត្តេ ភគវា បញ្ចសិខំ គន្ធព្ពបុត្តំ ឯតទវោច សំសន្ទតិ ខោ តេ(៤) បញ្ចសិខ តន្តិ-
ស្សរោ តីតស្សរេន តីតស្សរោ ច តន្តិស្សរេន ឧេវ
បន(៥) តេ បញ្ចសិខ តន្តិស្សរោ តីតស្សរំ អតិវត្តតិ

---

១ ឧ. ម មិស្សីភាវំ ។ ២ ឧ. ប. ។ ៣ ម. យស្សា ។ ៤ ឧ. ខោ បន តេ ។ ៥ ឧ. ម. ឧ ប បន ។

ហើយ ទ្រង់រីករាយព្រះហឫទ័យ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលនាង
កល្យាណី ខ្ញុំនបងបើបានមូលមិត្តនឹងនាងហើយ ក៏នឹងរីករាយ
ក្នុងចិត្ត យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលនាងដ៏ចំរើនអើយ បើសក្កទេវ-
រាជជាធំជាងពួកទេវតា ក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ទ្រង់ប្រទានពរដល់
បង បងគប្បីប្រាថ្នានាង សេចក្តីប្រាថ្នាដែលមាំមួន (ក្នុង
ចិត្ត) របស់បងយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលនាងទេវធីតា មានប្រាជ្ញា
ឈ្លាសវៃ នាងមានរូបប្រាកដដូច្នេះ ជាធីតារបស់អ្នកណា
បងសូមថ្វាយបង្គំចំពោះអ្នកនោះ ជាបិតារបស់នាង ដូចឈើ
ដែលទើបនឹងមានផ្កា ។

(៨៧) កាលបើបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ច្រៀងគាថាទាំងនោះយ៉ាង
នេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តយ៉ាងនេះ
ថា ម្នាលបញ្ចសិខៈ សំឡេងវៀរពិណរបស់អ្នក សមល្មមគ្នានឹងសំឡេង
ច្រៀង ទាំងសំឡេងច្រៀងក៏សមល្មមគ្នានឹងសំឡេងវៀរពិណ ម្នាលបញ្ច-
សិខៈ មួយទៀតសំឡេងវៀរពិណរបស់អ្នកមិនប្រព្រឹត្តកន្លងសំឡេងច្រៀង

๙. ภัทฺทปญฺหสุตฺตวณฺณนา

๘ ภีตสฺสโร ๘ ตนฺติสฺสโร[๑] ภควา สพฺพญฺญุตาย ปน เตน ปญฺหสีเส ๙มา ภาวา พุทฺธุปสญฺญีตา ธมฺมุปสญฺญีตา สงฺฆุปสญฺญีตา อริยาวฺหุปญฺญีตา ภาคมุปสญฺญีตาติ ฯ ฬภกมิจฺจาหิ ภนฺเต สมยิ ภควา อุรุเวลายิ วิหรติ นชฺชา เนรญฺชราย ตีเร อชปาล-นิโคฺรธเ[๒] ปฐมาภิสมฺพุทฺโธ ฯ เตน โข ปนาหิ ภนฺเต สมเยน ภทฺทา นาม สุริยวจฺฉสา ตีมฺพรุโน ภทฺทปฺปรญฺโญ ธีตา ตมาภิภทฺทามิ[๓] ฯ สา โข ปน ภนฺเต ภทิธี ปรภาวิธี ปเทสิ สีเส ณฺหาย นาม[๔] มาต-ลิสฺส สงฺคาหภสฺส ปุตฺตา ตมาภิภทฺทนฺติ ฯ ยโต โข อหิ ภนฺเต ตำ ภทิธึ นาลตฺถำ เภนธิ ปริยาเยน อถาหิ เวฬุปณฺฑวีณำ อาหาย เตน ตีมฺพรุโน ภทฺทปฺปรญฺโญ ธิเวสนำ เตนุปสงฺกมิ๊ อุปสงฺกมิตฺวา เวฬุปณฺฑวีณำ อสฺสาเวสิ ๙มา ภาวา[๕] อภาสิ๊ พุทฺธุปสญฺญีตา ธมฺมุปสญฺญีตา สงฺฆุปสญฺญีตา อริยาวฺหุปสญฺญีตา ภาคมุปสญฺญีตา

---

๑ ฉ. ตนฺติสฺสโร อตฺถวณฺณนาติ ตีตสฺสโร ตีตสฺสโร วา ตนฺติสฺสรตฺถิ ทิสฺสนฺติ ฯ ๒ ฉ. อชปาลนิโคฺรธมูเล ฯ ๓ ฉ. ม. ตมภิภทฺทามิ ฯ ๔ ฉ. สิรีทิ นาม ฯ ๕ ฉ. ๙มา ว ภาวา ฯ ม. ๙มา ว ภาวาหิ ฯ

ទាំងសំឡេងច្រៀង ក៏មិនប្រព្រឹត្តកន្ទងសំឡេងខ្សែពិណឡើយ ម្នាលបញ្ចសិខៈ គាថាទាំងនេះ ដែលប្រកបដោយព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ព្រះអរហន្ត ទាំងប្រកបដោយកាម តើអ្នកចងក្រងទុកតាំងពីកាលណាមក ។ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ចាន់ចងក្រងទុកមក តាំងអំពីសម័យ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាន់ត្រាស់ដឹងជាដំបូង ហើយទ្រង់គង់នៅក្រោមដើមអជបាល-និគ្រោធ ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងទុរវេលាប្រទេស ឯណោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម័យនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាចង់ចាន់ទូរនាងសុរិយវច្ឆសាដ៏ល្អ ដែលជាធីតានៃព្រះចាន់តម្ពាគន្ធព្វរាជ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែនាងនោះឯងមានសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះបុរសដទៃវិញ គឺចង់ចាន់សិខណ្ឌិទេវបុត្រ ជាបុត្តរបស់មាតលីសង្គហកទេវបុត្ត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងកាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គ មិនចាន់នាងនោះដោយបរិយាយណាមួយហើយ ទើបខ្ញុំព្រះអង្គកាន់ពិណ មានសម្បុរលឿងដូចផ្លែឈើខ្ចុំ ចូលសំដៅទៅត្រង់លំនៅ របស់ព្រះចាន់តម្ពាគន្ធព្វ-រាជ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ដេញពិណមានសម្បុរលឿងដូចផ្លែឈើខ្ចុំ ហើយច្រៀងនូវគាថាទាំងនេះ ដែលប្រកបដោយព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ព្រះអរហន្ត ទាំងប្រកបដោយកាម ថា

វន្តេ តេ បិតរំ ភន្តេ

តិម្ពរុំ សុរិយវច្ឆសេ

យេន ជាតាសិ កល្យាណី

អានន្ទជនធី មម ។

។ បេ ។ សាលំវ ន ចិរំ ផុល្លំ

បិតរំ តេ សុមេធសេ

វន្ទមានោ នមស្សាមិ

យស្ស សេតានិសី បជាតំ ។

(៨៨) ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ ភគ្គា សុរិយវច្ឆសាមិំ ឯតទវោច ន ខោ មេ មារិស សោ ភគវា សម្មុខា ធិដ្ឋោ អបិច សុតោយេវ មេ សោ ភគវា នេកវំ តាវត្តិសានំ សុធម្មា-យ សភាយ[1] ឧបនច្ចនិយា យតោ ខោ តុំ មារិស តំ ភគវន្តំ តិត្តេសិ ហោតុ នោ អជ្ជ សមាគមោតិ ។ សោយេវ នោ ភន្តេ តសុ្ស ភគវតោ សន្តិ សមាគមោ អហោសិ ន វធាមិ[2] តតោ បច្ចាតិ ។ អថខោ សក្កសុ្ស

---

๑ ឱ. ម. សុធម្មាយំ សភាយំ ។ ๒ ឱ. ម. ន ឧបវទិ ។

ម្នាលនាងទេវធីតា ឈ្មោះសុរិយវច្ឆសាដ៏ចំរើន នាងកើតមក
ហើយមានរូបល្អ បងសូមថ្វាយបង្គំនូវទេវភាព ព្រះនាមតិម្ពរុ
ជាបិតារបស់នាង ដោយហេតុដែលនាងកើតមកហើយ មាន
លំអជាទីញុំាងសេចក្តីត្រេកអរ ឲ្យកើតដល់បង ។បេ។ ម្នាល
នាងទេវធីតា មានប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ នាងមានរូបប្រាកដដូច្នេះ
ជាធីតារបស់អ្នកណា បងសូមថ្វាយបង្គំ ចំពោះអ្នកនោះ ជា
បិតារបស់នាង ដូចរណើដែលទើបនឹងមានផ្កា ។

(៨៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គ ច្រៀងគាថា
យ៉ាងនេះហើយ នាងសុរិយវច្ឆសាដ៏ចំរើន ឃាននិយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ
យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកនិទ្ទុក្ខ ខ្ញុំមិនដែលបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ
អង្គនោះ តែងទីចំពោះព្រះភក្ត្រសោះឡើយ ប៉ុន្តែកាលខ្ញុំចូលទៅកាន់ភេន
ឈ្មោសុធម្មារបស់ទេវតាទាំងឡាយ នៅកន្លងហានតាវត្តិង្ស តំបានឮកិត្តិ-
គុណរបស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ ម្នាលអ្នកនិទ្ទុក្ខ កាលណាបើអ្នក
និយាយសរសើរព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ការជួបគ្នាក្នុងថ្ងៃនេះ ចូរមាន
ដល់យើងទាំងពីរនាក់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការស្តែសមាគមជា
មួយនឹងនាងនោះ តំមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏លែងច្រៀង (ខ្ទុក
នេះ) តាំងពីក្រោយនោះមក ។ លំដាប់នោះ សក្កទេវភាព ជាធំជាង

ទេវានមិន្ទុស្ស ឯតទហោសិ បដិសម្ភោធតោ បញ្ចសិ-
ខោ គន្ធព្ពបុត្តោ ភគវតោ ភគវា ច បញ្ចសិខេនាតិ ។
អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ បញ្ចសិខំ គន្ធព្ពបុត្តំ
អាមន្តេសិ អតិវាទេហិ មេ តុវំ តាត បញ្ចសិខ
ភគវន្តំ សក្កោ ភន្តេ ទេវានមិន្ទោ សាមញ្ច
សបរិជនោ ភគវតោ ចាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ។
ឯវំ ភទ្ទន្តវតិ ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្ពបុត្តោ សក្កស្ស
ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា ភគវន្តំ អតិវាទេសិ សក្កោ
ភន្តេ ទេវានមិន្ទោ សាមច្ចោ សបរិជនោ ភគវតោ ចាទេ
សិរសា វន្ទតីតិ ។ ឯវំ សុខី[1] ហោតុ បញ្ចសិខ សក្កោ
ទេវានមិន្ទោ សាមច្ចោ សបរិជនោ សុខកាមា ហិ
ទេវា មនុស្សា[2] អសុរា នាគា គន្ធព្ពា យេ ចញ្ញេ
សន្តិ បុថុកាយាតិ ។

---

๑ ម. សុខី ។ ๒ ម. ទេវមនុស្សា ។

ពួកទេវតា ទ្រង់ត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត សាទរជាមួយ
នឹងព្រះមានព្រះភាគ ទាំងព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់សាទរជាមួយនឹងបញ្ច-
សិខគន្ធព្វបុត្ត ។ ទើបសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រាស់ហៅ
បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តមកថា នែអ្នកបញ្ចសិខៈ អ្នកចូរទៅថ្វាយបង្គំ ព្រះមាន
ព្រះភាគ តាមពាក្យរបស់យើងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ
ជាធំជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិសទ្យ សូមក្រាប
ថ្វាយបង្គំ នូវព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ។
បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ក៏ទទួលព្រះបន្ទូលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា
ដោយពាក្យថា ព្រះគុណាថ្លៃវិសេស សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គ
ហើយថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ
ជាធំជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិសទ្យ សូមក្រាបថ្វាយ
បង្គំ នូវព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបញ្ចសិខៈ សូមឲ្យសក្កទេវរាជ ជាធំ
ជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិសទ្យ ចានសេចក្តីសុខ
តាមសេចក្តីប្រាថ្នាចុះ ព្រោះពួកទេវតានឹងមនុស្ស អសុរ នាគ គន្ធព្វ នឹង
សត្វដទៃ ។ ជារបៀនពួក តែងប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ។

(๘๙) ฯวาฺ ปน ตถาคตา ฯวฺรูเป มเหสกฺเข ยเกฺข อภิวทนฺติ(๑) ฯ อภิวทิตา สกฺกา เทวานมินฺทา ภควาตา ฯนฺทสาลกุหกํ ปวิสิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ฯกมนฺตํ อฏฺฐาสิ ฯ เทวาปิ ตาวตึสา ฯนฺทสาลกุหกํ ปวิสิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ฯกมนฺตํ อฏฺฐาสิ ฯ ปญฺจสิเขาปิ คนฺธพฺพปุตฺตา ฯนฺทสาลกุหกํ ปวิสิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ฯกมนฺตํ อฏฺฐาสิ ฯ เตน โข ปน สมเยน ฯนฺทสาลกุหกา วิสมา สนฺติ สมา สมฺปชฺชนฺติ สมฺภชฺชา สนฺติ ขุชฺชา สมฺปชฺชนฺติ อนฺธกาเร กุหกายิ(๒) อนฺธการายิ อาโลเก ทสฺสนาย ยถา ตํ เทวานํ เทวานุภาเวน ฯ

(๙๐) อถโข ภควา สกฺกํ เทวานมินฺทํ ฯตทวเจ อจฺฉริยมิทํ อายสฺมา เกาสิยสฺส อพฺภุตมิทํ อายสฺมา เกาสิยสฺส ตาว(๓) พหุกิจฺฉสฺส พหุกรณียสฺส ยทิทํ ฯชาคมนนฺติ ฯ

---

๑ ฉ. ม. มเหสกฺเข อภิวทนฺติ ฯ ๒ ฉ. วิสมา ยนฺติ สมา สมฺปชฺชนฺติ สมฺภชฺชา ยนฺติ ขุชฺชา สมฺปชฺชนฺติ อนฺธการกุหกายิ ฯ ๓ ฉ. ม. ตาวา ฯ

(๘๙) ធម្មតាព្រះតថាគតពាល់ព្រះអង្គ តែងមានព្រះបន្ទូលដោយស្មោះចំពោះទៅវេកព្ភកយក្សដែលមានសក្តិធំ មានសភាពយ៉ាងនេះ ដូច្នេះឯង ។ ឯសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា លុះព្រះមានព្រះភាគមានព្រះបន្ទូលដោយស្មោះចំពោះហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ឥន្ទសាលគុហា ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ទាំងពួកទេវតានៅក្នុងជាន់តាវត្តឹង្ស ក៏ចូលទៅកាន់ឥន្ទសាលគុហា ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ឯបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ក៏ចូលទៅកាន់ឥន្ទសាលគុហា ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ក្នុងសម័យនោះឯង ឥន្ទសាលគុហា ដែលមានផ្ទៃមិនពេញស្មើ ក៏ប្រែជាមានផ្ទៃពេញស្មើវិញ មានទីចង្អៀត ក៏ប្រែជាមានទីធំទូលាយវិញ ទាំងងងឹតក្នុងគុហាក៏បាត់ទៅ មានពន្លឺភ្លឺព្រោងព្រាតឡើងដោយទេវានុភាព របស់ពួកទេវតានោះឯង ។

(๙๐) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងសក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ដូច្នេះថា នេះជាហេតុគួរអស្ចារ្យ របស់កោសិយៈមានអាយុ នេះជាហេតុមិនធ្លាប់កើតមាន របស់កោសិយៈមានអាយុ នេះជាដំណើរស្តេចមកកាន់ទីនេះ របស់ទេវាធិទេវ ដែលមានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន ។

ติวิธมิติ ตาหิ กเต ภควนฺโต ธมฺมสฺสวนาย อุปสงฺกมิตุกา-
มา อปิจ เทวานํ ตาวตึสานํ เกหิจิ(๑) กิจฺจกร-
ณียเยหิ ฆฏาเปตุ(๒) ฆฏาหิ ตาสกฺกึ ภควนฺโต
ธมฺมสฺสวนาย อุปสงฺกมิตุนฺติ ฯ ฆฏิตมิติ กเต สมยึ
ภควา สาวตฺถิยึ วิหารติ สลฬาคารเก ฯ อถ-
ขาหิ(๓) กเต สาวตฺถึ อาคมาสิ ภควนฺโต ธมฺมสฺสวนาย ฯ
เตน ขาปน กเต สมเยน ภควา อญฺญตเรน สมา-
ธินา นิสินฺโน โหติ ฯ ภุสตึ นาม(๔) เวสฺสวณสฺส
มหาราชสฺส มริชาวิตา ภควนฺโต ปฏิปชฺชิตา โหติ

---

๑ ฉ. ม. เกหิจิ เกหิจิ ฯ ๒ ฉ. ภาวาเปตุ ฯ ๓ ม. อถขาหิ ฯ ๔ ฉ. ภุญฺชตึ ป นาม ฯ ม. ภูชตึ นาม ฯ

សក្កទេវរាជក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មានបំណងនឹងចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាយូរណាស់ហើយ តែខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយកិច្ចការងារនីមួយ(១) របស់ពួកទេវតានៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏មិនអាចនឹងចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងសាលាគន្ធកុដីដ៏ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម័យនោះឯង ខ្ញុំព្រះអង្គបានមកកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែជួនជាវេលានោះ ព្រះមានព្រះភាគ កំពុងគង់សំងំដោយសមាធិឯណាមួយ ។ ឯនាងទេវធីតាឈ្មោះកុដគី ជាបរិចារិការបស់វេស្សវណមហារាជ កំពុងតែឈរប្រណម្យ

---

๑ មានសេចក្តីក្នុងអដ្ឋកថាពន្យល់ថា ទេវតាជាកូនស្រីឬកូនប្រុសតែងកើតលើភ្លៅនៃទេវតា ។ ស្រីជាបរិចារិកា តែងកើតលើដំណេកទេវតា ។ ទេវតាអ្នកធ្វើគ្រឿងប្រដាប់ដល់ស្រីជាបាទបរិចារិកានេះ តែងកើតព័ទ្ធជុំវិញដំណេក ។ ទេវតាជាអ្នកបំរើ តែងកើតខាងក្នុងវិមាន ។ ទេវតាទាំងនេះ ឥតមានដំណើរទាស់ទែងគ្នាដល់ទៅក្តីក្តាំឡើយ លុះតែទេវតាណាកើតត្រង់ទីព្រំប្រទល់ផែន ទេវតាទាំងពួងក៏មិនអាចនឹងកាត់សេចក្តីទេវតានោះ ថាជារបស់អ្នកណាឡើយ ហើយក៏កើតទៅជាក្តីក្តាំនឹងគ្នា ក្រាបទូលដល់សក្កទេវរាជ ឯសក្កទេវរាជ ក៏វិនិច្ឆ័យសេចក្តីថា បើវិមានអ្នកណាជិតជាង ត្រូវបានជារបស់អ្នកនោះ បើវិមានទាំងពីរស្មើគ្នា សក្កទេវរាជវិនិច្ឆ័យថា បើទេវបុត្រសំឡឹងមើលទៅរកវិមានអ្នកណា ត្រូវបានជារបស់អ្នកនោះ បើឥតសំឡឹងមើលទៅក្នុងទីណាទេ ក៏សក្កទេវរាជទ្រង់យកទេវបុត្រនោះមកទុកជារបស់ព្រះអង្គ ។ សក្កទេវរាជតែងវិលដោយការកាត់ក្តីនេះឯង ដោយកិច្ចផ្សេងៗមានក្រសាលល្បែងជាដើមផង ហេតុនោះបានជាសក្កទេវរាជក្រាបបង្គំទូលព្រះអង្គថា ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយការងារនីមួយ ។

បញ្ចលិកោ ឧបាសកោ តិដ្ឋតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ កុដ្ឋកំ ឯតទវោច អតិក្កន្តោ ត្វំ ភគវន្តំ សក្ខិ កត្តេ ទេវមនុស្សោ សាមក្ខោ សម្ពុទ្ធោ ភគវា-តោ ចាហេ សិរសា វន្ទតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អានន្ទោ កុដ្ឋកំ(๑) មំ ឯតទវោច អាគាលោ ខោ មារិស ភគវន្តំ ឧស្សជ្ជាយ បដិសល្លីនោ(๒) ភគវាតិ ។ តេនហិ ភគិនិ យថា ភគវា តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋិតោ ហោតិ អថ មម វចនេន ភគវន្តំ អភិក្កន្តោ សក្ខិ អានន្ទោ ទេវមនុស្សោ សាមក្ខោ សម្ពុទ្ធោ ភគវាតោ ចាហេ សិរសា វន្ទតីតិ ។ តុម្ហេ មេ សា អានន្ទោ ភគិនី ភគវន្តំ អភិក្កន្តេសិ សរតិ ភគវា

---

๑ ๑. ឯវំ វុត្តេ ភុញ្ជតិ ។ ๒ ๒. បតិសល្លីនោ ។

អញ្ជលិ នមស្សការ គោរពព្រះមានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ខ្ញុំព្រះអង្គផ្តាំផ្ញើនឹងនាងទេវធីតាឈ្មោះកុជគី ដូច្នេះថា ម្នាលប្អូនស្រីនាងចូរថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ តាមពាក្យយើងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិសទ្យ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទាទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គផ្តាំផ្ញើ យ៉ាងនេះហើយ នាងទេវធីតាឈ្មោះកុជគីនោះ ធ្វើយតបមកនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និពុំគួ វេលានេះ ជាកាលមិនគួរនឹងចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគកំពុងសម្ងំនៅដោយព្រះកម្មដ្ឋាន ។ ខ្ញុំព្រះអង្គបាននិយាយថា បើដូច្នោះ កាលណាបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកសមាធិនោះហើយ ចូរនាងថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ តាមពាក្យរបស់យើងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិសទ្យ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទាទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយត្បូង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នាងនោះបានថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ តាមពាក្យខ្ញុំព្រះអង្គដែរឬ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់

តស្សា ភគិនិយា វចនន្តិ ។ អថាយស្មា មហា
នេវនមិន្ទ ភគិនី សកមហំ តស្សា ភគិនិយា វចនំ
អបិចាហំ អាយស្មតោ ចក្ខានេមិសន្តេ[1] តម្ហា
សមាធិម្ហា វុដ្ឋិតោតិ ។ យេ តេ ភន្តេ នេវ
អម្ហាកំ បហីនតំ តាវត្តិសកាយំ ឧបបត្តា[2] តេសំ
មេ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ យថា
តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
ធិញ្ញា កាយា បរិប្ភវន្តិ ហាយន្តិ អសុរកាយាតិ ។
តំ មេ ឥធ ភន្តេ សក្ខិទិដ្ឋំ យតោ តថាគតោ លោកេ
ឧប្បន្នោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធិញ្ញា កាយា បរិប្ភវន្តិ
ហាយន្តិ អសុរកាយាតិ ។ ឥធេវ ភន្តេ កបិលវត្ថុស្មិំ
កោបិកា ជាម សក្យធីតា អភោសិ ពុទ្ធេ បសន្នា ធម្មេ
បសន្នា សង្ឃេ បសន្នា សីលេសុ បរិប្ភរីការធិ[3] សា ឥ-
ត្ថីចិត្តំ[4] វិភវេត្វា បុរិសចិត្តំ[5] ភាវេត្វា កាយស្ស ភេទា

---

๑ ម. អាយស្មតោ ច នេមិសទ្ទេន ។ ម. អាយស្មតោ វ. . ។ ๒ ម ឧប្បន្នា ។
๓ ម. បរិប្ភរការធិ ។ ๔ ម. ឥត្តិត្តំ ។ ๕ ម. ចុរិសត្តំ ។

រលឹកឃើញពាក្យនាងនោះដែរឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រទេវានមិន្ទ នាងនោះបានថ្វាយបង្គំតថាគតហើយ តថាគតក៏រលឹកឃើញពាក្យនោះបាន តែតថាគត ចេញចាកសមាធិនោះ ព្រោះសូរនៃខ្នងកង់ (រាជរថ) របស់ទេវរាជ ដ៏មានអាយុ ។ សក្កទេវរាជក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកទេវតាណា បានកើតក្នុងពួកទេវតា នៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស មុនជាងខ្ញុំព្រះអង្គ។ បានឮចំពោះមុខ បានទទួល (ដំណឹងនោះ) ចំពោះមុខ នៃទេវតាទាំងនោះថា កាលណា ព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើងក្នុងលោក កាលនោះ ពួកទេវតាក៏កុះករ ពួកអសុរក៏សាបសូន្យទៅ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុនោះឯង ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញជាក់ហើយ តាំងពីដួចព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងហើយក្នុងលោក ពួកទេវតាក៏កុះករ ពួកអសុរក៏សាបសូន្យទៅ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងក្រុងកបិលវត្ថុនេះឯង មានសក្យធីតាម្នាក់ ឈ្មោះគោបិកា ជាស្ត្រីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ តែងធ្វើនូវការបំពេញតិចួកក្នុងសីលទាំងឡាយ នាងនឿយណាយចិត្ត ក្នុងកេនៃខ្លួនជាស្ត្រី កើតសេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងកេនៃខ្លួនជាបុរស លុះដល់បែកធ្លាយរាងកាយ

បរម្មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជា ទេវានំ តាវតិំសានំ សហព្យតំ អម្ហាកំ បុត្តំ អជ្ឈុបគតា តត្រាបិ(๑) ទំឍវាជានន្តិ តោមតោ ទេវបុត្តោ តោមតោ ទេវបុត្តោតិ ។ អញ្ញេបិ កន្តេតយោ តិក្ខ្ម ភគវតិ ព្រហ្ម-ចរិយំ ចរិត្វា ហីនំ កន្ទូឝ្ចាយំ ឧបបជ្ជា តេ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គីភូតា បរិចារយមានា អម្ហាកំ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តិ អម្ហាកំ ចារិចរិយំ ។ តេ អម្ហាកំ ឧបដ្ឋានំ អាគតេ អម្ហាកំ ចារិចរិយំ តោមតោ(๒) ទេវបុត្តោ បដិចោទេសិ កុតោមុខា ជាម តុម្ហេ មារិសា តស្ស ភគវតោ ឆម្ចំ អាយូហិត្ថ(๓) អហំ ហិ ជាម ឥត្ថិកា(๔) សមានា ពុទ្ធេ បសន្នា ឆម្ចេ បសន្នា សង្ឃេ បសន្នា សីលេសុ បរិបូរការិនី ឥត្ថិចិត្តំ វិរាជេត្វា បុរិសចិត្តំ ភាវេត្វា តាយសរ្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជា ទេវានំ តាវតិំសានំ សហព្យតំ

---

๑ ឧ. ម. តត្រូបិ ។ ๒ ម. តោមតោ តាម ។ ๓ ឧ. អស្សុត្វា ។ ម. អសុត្ត ។ ๔ ឧ. អហំ ហិ តត្ថិកា ។

ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏បានទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងទេវតាដែលបិតានៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ហើយបានមកជាឧបដ្ឋាករបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ពួកទេវតាដែលនៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្សនោះ ស្គាល់ទេវបុត្តនោះយ៉ាងនេះថា គោបកទេវបុត្ត គោបកទេវបុត្ត ដូច្នេះ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មានកិក្ខុ ៣ រូបដទៃទៀត ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ (លុះចំណាយពាងកាយ) ក៏ទៅកើតក្នុងពួកគន្ធព្វដ៏ថោកថាប គន្ធព្វទាំង ៣ រូបនោះ ឲ្យគេបំរើឆ្អែតស្កប់ស្កល់ដោយកាមគុណទាំង ៥ តែងមកកាន់ទីបំរើរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មកកាន់ទីគោរពប្រណិបត្តន៍ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះគន្ធព្វទាំង ៣ នោះ មកកាន់ទីបំរើរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មកកាន់ទីគោរពប្រណិបត្តន៍ខ្ញុំព្រះអង្គ គោបកទេវបុត្តក៏និយាយជាសំនៀងរំពឹកថា ម្នាលអ្នកនិក្ខិត្តទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយយកមុខទៅទុកក្នុងទីណា ជាន់ឃ្លាងទឹងធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ អម្បាលយ៉ាងខ្លួនខ្ញុំជាស្ត្រីសោះទេ ម្តេចគង់ជាអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ បានធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីលទាំងឡាយទៅកើត (មិនតែប៉ុណ្ណោះ) ក៏នឿយណាយចិត្តក្នុងកេទនៃស្ត្រី កើតសេចក្តីពេញចិត្តក្នុងកេទនៃបុរស លុះដល់បែកចំណាយពាងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏មកកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងទេវតាដែលបិតានៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ហើយបានមក

សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បុត្តតំ អជ្ឈុបគតា ឥជាបិ(๑) មំ
ឃាំ ជានន្តិ តោបតោ ទេវបុត្តោ តោបតោ ទេវបុត្តោតិ
តុម្ហេ បន មារិសា កតរតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា ហីនំ
គន្ធព្ពកាយំ ឧបបជ្ជា ឆុដ្ឋិដ្ឋភំ វត តោ អន្តរាម
យេ មយំ អន្តរាម សហធម្មិកេ ហីនំ គន្ធព្ពកាយំ
ឧបបន្នេតិ ។ តេសំ ភន្តេ តោបតេន ទេវបុត្តេន បដិចោ-
ទិតានំ ទ្វេ ទេភ ធិដ្ឋេ ឯម្ហេ សតិ បដិលភិសុ តាយំ
ព្រហ្មបុរោហិតំ ។ ឃតោ បន ទេវេ តាមេ(๒) អជ្ឈាវសិ ។

(๙๑) ឧចាសិតា ចក្ខុមតោ អហោសិ
ជាមំបិ មយ្ហំ អហុ តោបតាតិ
តុម្ហេ ច ឯម្ហេ ច អតិប្បសន្នា

---

๑ ឱ. ឥធបិ ។ ๒ ឱ. ទេវេ តេ វ តាមេ ។

ជាបុត្តរបស់សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ឯពួកទេវតាដែលនៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្សនេះ នាំគ្នាហៅខ្ញុំយ៉ាងនេះថា គោបកទេវបុត្ត គោបកទេវបុត្ត ដូច្នេះ ម្នាលអ្នកនិក្ខុំតាំងឡាយ ចំណែកអ្នកតាំងឡាយ ប្រព្រឹត្ត ព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ តែបែរជាមកកើត ក្នុងពួកគន្ធព្វដ៏ថោកទាបវិញ ឥហ្នឹ យើងតាំងឡាយណា ឃើញពួកសហធម្មិក(១) ដែលកើតក្នុងគន្ធព្វដ៏ថោកទាប យើងតាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាបានឃើញរូបដែលមិនគួរឃើញ ។ បពិត្រព្រះវង្គដ៏ចំរើន បណ្តាទេវតាទាំង ៣ នាក់ ដែលគោបកទេវបុត្ត និយាយរំលឹកជាស់តឿននោះ ទេវតាពីរនាក់ក៏ត្រឡប់បានស្មារតី ប្រកបដោយញាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន (លុះប្រតិបាកអត្តភាពនោះហើយ) ក៏បានទៅកាយជាព្រហ្មបុរោហិត ។ ឯទេវតា ១ នាក់ទៀត អាស្រ័យនៅក្នុងកាមភព ។

(៩១) ខ្ញុំបានជាឧបាសិកា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានចក្ខុ ឯឈ្មោះ របស់ខ្ញុំប្រាកដថា គោបិកា ជាស្ត្រីមានចិត្តជ្រះថ្លាស៊ប់ ក្នុងព្រះពុទ្ធ នឹង ព្រះធម៌ លុះមានចិត្ត

---

១ ពួកជនដែលប្រព្រឹត្តធម៌ស្មើគ្នា ក្នុងពុទ្ធសាសនាតែមួយ ។

សង្ឃញ្ចុបដ្ឋាសឹ បសន្នចិត្តា ។

តស្សេវ ពុទ្ធស្ស សុធម្មតាយ

សក្កស្ស បុត្តម្ហិ មហានុភាវេ

មហាជុតិកោ តិទិវូបបន្នោ

ជានន្តិ មំ ឥធាបិ(๑) តោបតោតិ ។

អន្ធសំ(๒) ភិក្ខវេ ជិដ្ឋបុព្ពេ

តន្ធូ តាយូបគតេ វសិនេ

ឥមេ ហិ តេ តោតមសាវកាសេ

យេ ច មយំ បុព្ពេ មនុស្សភូតា ។

អន្ធេន ថានេន ឧបដ្ឋហិម្ហា

ថាន្ធូបសន្ថុ្យ សតេ ឆិរេសនេ

ភុតោមុខា ជាម ឥមេ ភវន្តេ

ពុទ្ធស្ស ធម្មំ ន បដិក្កហេសុំ(๓)

បច្ចន្តំ វេធិតព្ភោ ហិ ធម្មោ

សុនេសិតោ ច ភិក្ខុមតាធុពុទ្ធោ

---

๑ ខ. ជានន្តិបិ មំ ឥធ ។ ๒ ខ. ម. អថន្ធសំ ។ ๓ ម. ធម្មានិ បដិគ្គហេសុំ ។

ជ្រះថ្លាហើយ បានទាំងបំពេញព្រះសង្ឃផង ។ ដោយអំណាចនៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នោះ នឹងព្រះធម៌ដ៏ប្រពៃ ខ្ញុំក៏បានមកកើតក្នុងបុរីនៃទេវតា បានជាបុត្រ របស់សក្កទេវរាជ ជាអ្នកមានអានុភាពច្រើន មានពន្ធឹច្រើន ពួកទេវតាដែលនៅក្នុងទេវលោកនេះ តែងស្គាល់ខ្ញុំថា គោបកទេវបុត្ត ដូច្នេះ ។ ខ្ញុំបានឃើញនូវពួកកិកុដែលធ្លាប់ឃើញហើយ មកកើតក្នុងពួកគន្ធព្វ នៅក្នុងពួកគន្ធព្វនោះ ឯកិកុទាំងនោះ សុទ្ធតែជាសាវ័កមេស់ព្រះគោតម មួយទៀត យើងទាំងឡាយណា បានកើតជាមនុស្សក្នុងកាលមុន យើងទាំងឡាយនោះ បានចាត់ចែងកិច្ច គឺលាង លាបថ្នាហើយ បានទំនុកបំរុងដោយមូលបំណីនឹងទឹក ក្នុងលំនៅ របស់ខ្លួន អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើនទាំងនេះ យកមុខទៅទុកក្នុងទីណា បានជាមិនទទួលយកព្រះធម៌ របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ ឯធម៌ដែលវិញ្ញូជន គប្បីត្រាស់ដឹងដោយខ្លួនឯង ក៏ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់មានចក្ខុ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ សំដែងដោយប្រពៃហើយ

អហំបិ តុម្ហេ[๑] ពុទ្ធាសមានា
សុត្វាន[๒] អរិយានំ សុភាសិតានិ ។
សក្កស្ស បុត្តោម្ហិ បមាទុកាវ៉ៅ
មហាជុតិកោ តិទិវូបបន្នោ
តុម្ហេ បន សេដ្ឋមុនាសមានា
អន្តេវ[៣] ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា ។
ហីនកាយំ[៤] ពុបបន្នា ភវាន្តេ
អនាទុលោអា ភវគូបបត្តិ
ទុទ្ទិដ្ឋរូបំ វត អន្ធសាម
សមាធម្មិកេ[៥] ហីនកាយូបបន្នេ ។
កន្ទូកាយូបគតា ភវាន្តេ
នេកាឧមាកច្ឆថ ចារិចរិយំ
អតារេវសោ មយ្ហំ ឥមំ បស្សវិសេសតំ ។
ឥត្តី ហុត្វា ស្វាជ[៦] បុមោម្ហិ នេកា[៧]
ទិព្វេហិ កាមេហិ សមង្គិភូតោ

---

๑ ម. អហម្បិ តុម្ហេ ប ។ ម. អហបិ ។ ๒ ម. សុត្វា ។ ๓ ម. អនុត្តរំ ។ ๔ ម. ហីនំ កាយំ ។ ๕ ម សធម្មិកេ ។ ๖ ម. ម. សុជ្ជ ។ ๗ ម.ម. នេកា ។

ឯខ្ញុំបានចូលទៅអង្គុយស្តាប់សុភាសិត របស់ព្រះអរិយៈទាំង
ឡាយ ដូចអ្នកទាំងឡាយដែរ។ ខ្ញុំបានមកកើតកង្គុំបុរីនៃទេវតា
បានជាបុត្ត របស់សក្កទេវរាជ ជាអ្នកមានអានុភាពច្រើន
មានពន្លឺច្រើន ឯអ្នកទាំងឡាយ បានចូលទៅអង្គុយជិតព្រះ
ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ទាំងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា
ដ៏ប្រសើរ។ អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន បានមកកើតកង្គុំពួកគន្ធព្វ
ជាអ្នកថោកទាប ការកើតរបស់អ្នកទាំងឡាយ ដ៏ចំរើន
(នេះ) មិនសមគួរសោះឡើយ យើងបានឃើញ ពួក
សហធម្មិក: ដែលមកកើតកង្គុំ ពួកគន្ធព្វអ្នកថោកទាប (នេះ)
ឥហ ឈ្មោះថាបានឃើញ រូបដែលមិនគួរឃើញ។ ម្នាល
អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន អ្នកទាំងឡាយ កើតកង្គុំពួកគន្ធព្វ
មកកាន់ទីចំរើនទេវតាទាំងឡាយ ចូរមើលនូវគុណវិសេស
នេះ របស់ខ្ញុំដែលនៅកង្គុំផ្ទះ។ ពីដើមខ្ញុំជាស្ត្រី ឥឡូវ
នេះ ខ្ញុំបានជាទេវបុត្ត បរិបូណ៌ដោយកាមជាទិព្វទាំងឡាយ

តេ ចោទិតា តោតមសាវកេន

សំវេគមាបាទុ សមេច្ច(๑) តោបកំ ฯ

ហន្ទ វិតាយាម វិយាយមាម(๒)

មា ឆោ មយំ បរបេស្សា អហុម្ហា

តេសំ ទុវេ វីរិយមារភីសុ

អនុស្សវុំ(๓) តោតមសាសនានំ ฯ

ឥឆេវ ចិត្តានំ វិរាជយិត្វា

តោមេសុ អានីនវមទ្ទសំសុ

តេ តោមសញ្ញោជនពន្ធនានំ

ទាបិមតោ យោតានំ(๔) ទុរច្ចយានំ ฯ

ឆាតោវ សន្តានំ តុណាហំ ឆេត្វា(๕)

ឆេវេ តាវត្តីសេ អតិក្កមីសុ

---

๑ ម. សំវេគមាបាទុំ សមច្ច ฯ ๒ ឱ. ហន្ទ វិតាយាម វិយាយមាម ฯ ម. ហន្ទ វិយាយាម ព្យាយាម ฯ ๓ ឱ. អនុស្សវ ฯ ๔ ឱ. ម. បាបិមយោគានំ ฯ ๕ ឱ. សន្តានំ តុណាហំ ឆេត្វា ฯ ម. សន្តានំ តុណាហំ ឆេត្វា ฯ

ឯទេវបុត្តទាំងនោះ លុះគោបកទេវបុត្ត ជាសាវ័កវបស់ព្រះគោតមបានរំលឹកជាស់តឿនហើយ ក៏ដល់នូវសេចក្តីសង្វេគថា យើងទាំងឡាយ បានមកដួបនឹងគោបកទេវបុត្ត បើដូច្នោះ យើងបួងនាំគ្នា ខំប្រឹងប្រែងព្យាយាមទៅ កុំឲ្យបានមកជាអ្នកបំរើគេទៀតឡើយ បណ្តាទេវបុត្តទាំង ៣ នោះ ទេវបុត្ត ២ អង្គ បានរលឹកនូវសាសនា(១) នៃព្រះគោតមហើយ ប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាមជានិច្ច ធ្វើចិត្តឲ្យនឿយណាយ ក្នុងទេវលោកនេះ បានឃើញទោសក្នុងកាមហើយ ទេវបុត្តទាំង ២ អង្គនោះ បានកាត់នូវកាមសំយោជនៈ នឹងកាមពន្ធនៈ ជាចំណងរបស់មារ ដែលសត្វប្រព្រឹត្តកន្លងបានដោយកម្រ ។ ទេវបុត្តទាំងពីរអង្គនោះ បានកាត់នូវចំណងដ៏ល្អិត ដូចដំរី (ផ្តាច់ខ្នូងឆ) ហើយប្រព្រឹត្តកន្លងនូវពួកទេវតាដែលនៅក្នុង

---

๑ សំដៅយកបឋមជ្ឈាន ។

សក្កប្បញ្ហាសុត្តំ ពោធិកាសក្យធីតាវត្ថុ

សន្ធនេវ សលជាបតីកា
សព្វេ សុខម្ហាយ សកាយុបវិដ្ឋា ។
តេសន្ធិសិន្ធា ឆ(១) អតិក្កមីសុ
រីក(២) វិកតា វិរជំ កកេច្ឆា
តេ ធិស្វា សំវេគមកាសិ ភាសកេ
នេភកិក្ខូ នេវតណាសុ្ស មជ្ឈេ ។
ឥមេ ហិ តេ ហីនកាយូបបន្នា
នេវេ តាវត្តឹសេ អតិក្កមន្តិ
សំវេគជាតសុ្សវ តេ ធិសម្ម(៣)
គោបគោ ភាសវំ អជ្ឈភាសិ ។
ពុទ្ធោ ជនិន្ធត្តំ(៤) មនុសុ្សលោកេ
កាមាភិក្ខូ សក្យមុនីតំ ញាយតំ
តសុ្សវ តេ(៥) បុត្តា សតិយោ វិហីនា
ចុនិតា(៦) មយោ តេ សតិ បច្ចលត្តុំ(៧) ។

---

๑ ម. តេ សំនិសិន្នាន ។ ๒ ម. ធីរា ។ ๓ ឧ. ម. សំវេគជាតសុ្ស វចោ ធិសម្ម សោ ។ ๔ ឧ. បនិន្ធត្តិ ។ ๕ ឧ. តសុ្សតេ ។ ๖ ឧ. ចុតា ។ ម. ចោទិតា ។ ๗ ម. សតិ មជ្ឈលត្តុំ ។

ជាន់តាវត្តិង្ស ពួកទេវតាទាំងអស់ ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ នឹង
បជាបតិទេវរាជ បានចូលទៅកាន់រោង ឈ្មោះសុធម្មា ។ ទេវតា
ទាំងនោះ លុះប្រជុំគ្នាហើយ ក៏មិនប្រព្រឹត្តកន្ទួលនូវទេវបុត្រទាំងពីរ
នោះបានឡើយ ទេវបុត្រទាំងពីរនោះ ជាអ្នកភ្លៀវក្លា ប្រាសចាក
ភគៈ ធ្វើនូវអនាគាមិមគ្គ ដែលប្រាសចាកធូលី ។សរទេវរាជ
ជាធំជាងពួកទេវតា បានឃើញនូវទេវបុត្រទាំងពីរនោះហើយ
ក៏ធ្វើនូវសេចក្តីសង្វេគ ក្នុងកណ្តាលនៃពួកទេវតាថា ។ ទេវបុត្រ
ទាំងនេះ គឺទេវបុត្រដែលកើតក្នុងពួកគន្ធព្វ ជាអ្នកឋោកថាបនោះ
ឯង ប្រព្រឹត្តកន្ទួលនូវពួកទេវតា ដែលនៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស
ឯគោបកទេវបុត្រ លុះបានស្តាប់ព្រះបន្ទូល នៃ។សរទេវរាជ ដែល
ទ្រង់កើតសេចក្តីសង្វេគហើយ ក៏ក្រាបទូល។សរទេវរាជថា ។
បពិត្រព្រះអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះពុទ្ធទ្រង់កើតក្នុងមនុស្សលោក
ទ្រង់គ្រប់សង្កត់ នូវតាមបាន អ្នកផងតែងស្គាល់ព្រះនាមថា
សក្យមុនី ទេវបុត្រទាំងពីរនោះ ជាបុត្ររបស់ព្រះអង្គ សាប
សូន្យចាកឈានសតិ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ រំលឹកជាស់តឿនហើយ
ទេវបុត្រទាំងពីរអង្គនោះ ក៏ត្រឡប់បាន នូវឈានសតិវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីឃនិកាយេ មហាវគ្គេ

តំ ឈ្មោ តេសំ អាសិនេត្ត ឯកោ

កន្ទុ ឮ តាយូបកតោ វសីនោ

ទ្វេ វ សម្ពោធិបធានុសាវិនោ(๑)

នេវេបំ ហិនេឡ្ហិ សមាហិតត្តា ។

ឯតានិ សី ឆម្មុបកាសនេត្ត

ន តត្ត កឹ កង្ខតិ កោចិ សាវកោ

និត្តិណ្ណោឌុឃំ វិចិកិច្ឆនិន្ទុំ

ពុន្ទុំ ឆមសច្ឆាម ជិនំ ជនិន្ទុំ ។

យំ តេ(๒) ឆម្មុំ ឥឆញ្ញាយ

វិសេសំ អជ្ឈគមិំសុ(๓) តេ

តាយំ ព្រហ្មបុរោហិតំ

ទុវេ តេសំ វិសេសក្ខ ។

តស្ស ឆម្មស្ស បត្តិយា

អាគតម្ហាបិ(๔) មាវិស

កតាវកាសា(๕) ភគវតា

បញ្ហំ បុច្ឆេមុ មាវិសាតិ ។

---

๑ ឱ. ទ្វេ ចេវ សម្ពោធិបថានុសាវិនោ ។ ម. ទ្វេ ច សម្ពោធិបថានុសាវិនោ ។
๒ ឱ. យន្តេ ។ ๓ ឱ. ម. អជ្ឈគំសុ ។ ๔ ឱ. អាគតម្ហាសេ ។ ម... សិ ។
๕ ឱ. កពោកាសា ។

បណ្តាជនទាំង ៣ នាក់នោះ ជនម្នាក់អាស្រ័យនៅកន្លែងក្នុងដំបៅកគាបនេះ ចាន់ចូលទៅរួមកន្លែងក្នុងគន្ធព្វ នៅកន្លែងក្នុងគន្ធព្វនោះ ជនពីរនាក់ទៀត រលឹកឃើញនូវផ្លូវនៃសម្ពោធិ. ញាណ គឺអនាគាមិមគ្គ កំចាត់ញ្ញាទ្រាន់នឹងទេវលោក ព្រោះខ្លួនមានចិត្តប្រកបដោយសមាធិ ។ កិរិយាប្រកាសនូវធម៌ក្នុងសាសនានេះមានសភាពដូច្នេះ បណ្តាសាវ័កទាំងនោះ សូម្បីសាវ័កណាមួយ ក៏មិនសង្ស័យនឹងអ្វីឡើយ យើងទាំងឡាយសូមនមស្ការ នូវព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គឈ្នះមារ ព្រះអង្គជាធំជាងជន ទ្រង់ធ្វើនូវនុយ:ចានហើយ កាត់បង់នូវសេចក្តីសង្ស័យបានហើយ ។ ទេវបុត្រទាំងនោះ បានដឹងច្បាស់នូវធម៌ណា របស់ព្រះអង្គក្នុងសាសនានេះហើយ បាននូវគុណវិសេស បណ្តាគន្ធព្វទាំង ៣ នាក់នោះ គន្ធព្វពីរនាក់បាននូវកាយជាព្រហ្មបុរោហិត បានដល់នូវគុណវិសេស គឺមគ្គនឹងផល ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និព្វុត្ត យើងខ្ញុំព្រះអង្គនាំគ្នាមក ដើម្បីដល់នូវធម៌នោះ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និព្វុត្ត បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បើកនូវកាសហើយ យើងខ្ញុំព្រះអង្គសូមក្រាបបង្គំទូលសួរនូវប្រស្នា ។

[๙๒] អថខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ ឥមេសរត្តំ វិសុទ្ធោ ខោ អយំ សង្កោ(๑) យំ កញ្ចិ មំ បញ្ហំ បុច្ឆិ-ស្សតិ សព្វន្តំ(๒) អត្ថសញ្ហិតំយេវ បុច្ឆិស្សតិ ឧោ អនត្ថ-សញ្ហិតំ យញ្ចស្សាហំ(๓) បុដ្ឋោ ព្យាករិស្សាមិ តំ ខិប្ប-មេវ អាជានិស្សតីតិ ។ អថខោ ភគវា សក្កំ ទេវានមិន្ទំ តាថាយ អជ្ឈភាសិ

បុច្ឆ ភសវ មំ បញ្ហំ យន្តិញ្ចិ មនសិច្ឆសិ

តស្ស តស្សេវ បញ្ហស្ស អហំ អន្តំ ភវេមិ តេតំ ។

បឋមភាណវារំ ។

---

๑ ម. យញ្ហេ ។ ๒ ឧ. សព្វំ តំ ។ ๓ ឧ. យមស្សាហំ ។

(๙๒) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រៃរិះយ៉ាងនេះថា សក្កទេវរាជនេះ ទ្រង់មានព្រះទ័យដ៏បរិសុទ្ធស្អាត(๑) មកអស់កាលយូរហើយ នឹងសួរនូវប្រស្នាណានីមួយ ចំពោះតថាគត ក៏សួរតែប្រស្នាដែលមានប្រយោជន៍តាំងអស់ មិនមែនសួរប្រស្នាដែលមិនមានប្រយោជន៍ឡើយ មួយទៀត សក្កទេវរាជបានសួរតថាគត ។ នឹងដោះស្រាយចំពោះប្រស្នាណា សក្កទេវរាជ ក៏នឹងយល់ច្បាស់នូវប្រស្នានោះ ធាប់រហ័សបាន ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងសក្កទេវរាជ ជាធំជាងទេវតា ដោយបទគាថា ថា

បពិត្រ វាសវៈ មហារាជមានព្រះហឫទ័យ ប្រាថ្នានឹងសួរនូវប្រស្នាណា ចូរសួរនូវប្រស្នានោះ ចំពោះតថាគតចុះ តថាគតនឹងឆ្លើយនូវគ្រប់ទាំងអស់ នៃប្រស្នាទាំងនោះៗ ថ្វាយមហាបពិត្របាន។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

---

๑ សក្កទេវរាជ មានចិត្តបរិសុទ្ធស្អាត តាំងពីកាលដែលយកកំណើតជាមាណពឈ្មោះមាឃៈ ក្នុងអចលគ្រាម ក្នុងដែនមគធៈ មុនពុទ្ធកាល ។

(๙๓) ตตฺรายสฺมา สารีปุตฺโต เอวมาหาวุโส ภควา ๗มหं ภควนฺตं ปมมหं ปญฺหं อปุจฺฉิ(๑) ตาหเญฺจวาหนฺตา ตุ เขา มายิสา เอว มนุสฺสา อสุก ตาตา ตนฺตฺวา ยเจ ตเญฺจ สนฺธิ ปุตฺตกายา เต อายาว อนณฺหา อสมตฺตา อพฺยาปชฺฌา(๒) วิหาเรมุ อายิโตติ ๗ติ จ(๓) เอสา เหาติ อ๘ จ ปน สายาว สนณฺหา สสมตฺตา สพฺยาปชฺฌา วิหารนฺติ สายิโตติ(๔) ฯ ๗ตฺถ สารีปุตฺโต เอวมาหาวุโส ภควนฺตं ปญฺหं อปุจฺฉิ(๕) ฯ ตสฺส ภควา ปญฺหปุฏฺโฐ พฺยากาสิ ๗สฺสาหมฺปิ สารีปุตฺโต เอวมาหาวุโส เขา มนุสฺสา อสุก ตาตา ตนฺตฺวา ยเจ ตเญฺจ สนฺธิ ปุตฺตกายา เต อายาว อนณฺหา

---

๑ ฉ. เอวมาหาวุโส ภควนฺตं ๗มหं ปมหं ปญฺหं ปุจฺฉิ ฯ ๒ ฉ. อพฺยาปชฺฌา ฯ ม. อพฺยาปชฺฌา ฯ ๓ ฉ. ม. เจ ฯ ๔ ฉ. วิหาเรตีติ ฯ ๕ ฉ. ภควนฺตं ๗มหं ปมหं ปญฺหं อปุจฺฉิ ฯ

(๙๓) លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រទានឱកាសហើយ សក្កៈ ទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ក្រាបបង្គំទូលសួរប្រស្នាជាដំបូងនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និព្វុត្ត ពួកទេវតា មនុស្ស អសុរ នាគ នឹងគន្ធព្វ ទាំងពួកជនច្រើនដទៃ ។ មានធម៌អ្វីជាគ្រឿងចង្អៀតតិចតួច បានជាពួកសត្វទាំងនោះ សូម្បីប្រាថ្នាថា សូមឲ្យយើងទាំងឡាយ ជាអ្នកមិនមានពៀរ មិនមានអាជ្ញា មិនមានសត្រូវ មិនមានព្យាបាទ នៅដោយមិនមានពៀរនឹងគ្នា ពួកសត្វទាំងនោះ តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នា យ៉ាងនេះឯង ទោះបីមានសេចក្តីប្រាថ្នាដូច្នោះ ក៏គង់សត្វទាំងនោះ នៅតែជាអ្នកមានពៀរ មានអាជ្ញា មានសត្រូវ មានព្យាបាទ នៅដោយមានពៀរនឹងគ្នាដដែល ។ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា បានទូលសួរប្រស្នាចំពោះព្រះមានព្រះភាគហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ លុះសក្កទេវរាជនោះ បានទូលសួរប្រស្នាហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ព្យាករថា បពិត្រ ទេវនមិន្ទ ពួកទេវតា មនុស្ស អសុរ នាគ នឹងគន្ធព្វ ទាំងពួកជនច្រើនដទៃ ។ មានឥស្សា (សេចក្តីច្រណែន) នឹងមច្ឆរិយៈ (សេចក្តីកំណាញ់) ជាគ្រឿងចង្អៀតតិចតួច បានជាពួកសត្វទាំងនោះ សូម្បីប្រាថ្នាថា សូមឲ្យយើងទាំងឡាយ ជាអ្នកមិនមានពៀរ មិនមានអាជ្ញា

อสปตฺตา อพฺยาปชฺฌา วิหาเรมุ อเวรินฺโตเต ๗ต ๑ เอเสเ เหาเต อเ ๑ ปน สเวเก สเณฺหา สสปตฺตา สพฺยาปชฺฌา วิหารนฺตา สเวรินฺโตเต ๆ ๗ตฺเ ภคภา สกฺกสฺส เอเกนเมฺหสฺส ปญฺหิ ปุเฺฉา พฺยากาสิ ๆ อตฺตมโน สกฺโกา เอเกนเมฺโห ภคเวโต ภาสิตเ อภินฺทิ อนุเมาทิ ฯเวเมตเ ภคภา ฯเวเมตเ สุภต ตเณฺหา เมตฺต ภาเฺหา วิภตา ภาเจิภาเจา ภคเวโต ปญฺหาเวยฺยาภร-ณานิ(๑) สุเฺหาตเ ๆ

(๙๔) ๗ตเมา สกฺโกา เอเกนเมฺโห ภคเวโต ภาสิตเ อภินฺทิตฺวา อนุเมาทิตฺวา ภคเวนฺโต ปาทานิ ปญฺหิ อปุจฺฉิ ๗สฺสาเมปจฺจเยยิ ปน เมาเส ภาเนนฺโต ภาสมุนยิ ภาชาติภาเ ภาเยภเ ภาสฺมิ เหา(๒) สเต ๗สฺสาเมปจฺจเยยิ เหาเต ภาสฺมิ เหา(๓) อสเต

๑ ม. ปญฺหสฺส เวยฺยากรณานิ ๆ ๒-๓ ฉ. ม. เหาเต อตฺถิ ๆ

មិនមានសត្រូវ មិនមានពៀរបាទ នៅដោយមិនមានពៀរនឹងគ្នា ពួកសត្វ
ទាំងនោះ តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នាដូច្នេះឯង ទោះបីមានសេចក្តីប្រាថ្នា
ដូច្នោះ ក៏គង់សត្វទាំងនោះ នៅតែជាអ្នកមានពៀរ មានអាជ្ញា មានសត្រូវ
មានពៀរបាទ នៅដោយមានពៀរនឹងគ្នាដដែល ។ លុះព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ព្យាករនូវប្រស្នា ដែលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាក្រាប
ទូលសួរដោយប្រការដូច្នេះហើយ ។ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា
ក៏មានព្រះពរជាហឫទ័យត្រេកអរត្រេកអរយ៉ាងក្រៃលែង នឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ
ថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះ
សុគត ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងប្រស្នានុ៎ះ ខ្ញុំ
ព្រះអង្គបានកន្លងផុតហើយ សេចក្តីងឿងឆ្ងល់ក៏អស់ហើយ ព្រោះបាន
ស្តាប់នូវបញ្ហាវេយ្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

(៤៤) លុះសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់ត្រេកអរត្រេកអរយ
នឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះហើយ ទើបសួរនូវប្រស្នា
ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ តទៅទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និយាយ
សេចក្តីច្រណែននឹងសេចក្តីកំណាញ់ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត
មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើអ្វីមានហើយ ទើប
សេចក្តីច្រណែននឹងសេចក្តីកំណាញ់ កើតមាន កាលបើអ្វីមិនមាន

ฌานมคฺโค ฯ ฌานมคฺโค เจว เหตุ จ ฯ ฌานมคฺเค เจว เหตุ จ

ហើយ ទើបសេចក្តីប្រណែននឹងសេចក្តីកំណាញ់ ក៏មិនមានដែរ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់តបថា បពិត្រទេវនមិន្ទ សេចក្តីប្រណែននឹងសេចក្តីកំណាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ នឹងសេចក្តីស្អប់ ជាដើមហេតុ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ នឹងសេចក្តីស្អប់នាំឲ្យកើត មានសេចក្តីស្រឡាញ់ នឹងសេចក្តីស្អប់ជាកំណើត មានសេចក្តីស្រឡាញ់នឹងសេចក្តីស្អប់បណ្តាលឲ្យកើត កាលបើសេចក្តីស្រឡាញ់ នឹងសេចក្តីស្អប់មានហើយ ទើបសេចក្តីប្រណែននឹងសេចក្តីកំណាញ់ ក៏មានដែរ កាលបើសេចក្តីស្រឡាញ់នឹងសេចក្តីស្អប់មិនមានហើយ សេចក្តីប្រណែននឹងសេចក្តីកំណាញ់ ក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះសេចក្តីស្រឡាញ់នឹងសេចក្តីស្អប់ មានអ្វីជាដើមហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើអ្វីមានហើយ ទើបសេចក្តីស្រឡាញ់នឹងសេចក្តីស្អប់ ក៏មានដែរ កាលបើអ្វី មិនមានហើយ សេចក្តីស្រឡាញ់នឹងសេចក្តីស្អប់ ក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ សេចក្តីស្រឡាញ់នឹងសេចក្តីស្អប់ មានឆន្ទៈ (សេចក្តីពេញចិត្ត) ជាដើមហេតុ មានឆន្ទៈនាំឲ្យកើត មានឆន្ទៈជាកំណើត មានឆន្ទៈបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើឆន្ទៈមានហើយ សេចក្តីស្រឡាញ់នឹងសេចក្តីស្អប់ក៏មានដែរ កាលបើឆន្ទៈមិនមានហើយ សេចក្តីស្រឡាញ់នឹងសេចក្តីស្អប់

ฉ โหนฺตีติ ฯ ฉนฺนญฺจ ขเณ(๑) มาวิสฺส กามาวจรา ขนฺธา กามาวจรายตนานิ กามาวจรา ธาตุโย กามโลกิยา กามาสวา สนฺติ ฉนฺนญฺจ โหนฺติ กามาสวา อสนฺติ ฉนฺนญฺจ ฉ โหนฺตีติ ฯ ฉนฺนญฺจ ขเณ รูปาวจรา ขนฺธา รูปาวจรายตนานิ รูปาวจรา ธาตุโย รูปาวจรา กามาสวา สนฺติ ฉนฺนญฺจ โหนฺติ กามาสวา อสนฺติ ฉนฺนญฺจ ฉ โหนฺตีติ ฯ รูปาวจรา ขเณ(๒) มาวิสฺส กามาวจรา ขนฺธา กามาวจรายตนานิ กามาวจรา ธาตุโย กามาสวา สนฺติ รูปาวจรา กามาสวา อสนฺติ รูปาวจรา ฉ โหนฺตีติ ฯ รูปาวจรา ขเณ รูปาวจรา ขนฺธา รูปาวจรายตนานิ รูปาวจรา ธาตุโย รูปาวจรา ภวาสวา สนฺติ รูปาวจรา อวิชฺชาสวา สนฺติ รูปาวจรา ภวาสวา อสนฺติ รูปาวจรา อวิชฺชาสวา อสนฺติ รูปาวจรา ฉ โหนฺตีติ ฯ

---

๑ ม. ฉนฺนญฺจ ขเณ ปน ฯ ๒ ม. รูปาวจรา ขเณ ปน ฯ

ក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទិដ្ឋ ចុះឆន្ទៈ មានអ្វីជាដើមហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើអ្វីមានហើយ ឆន្ទៈក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមានហើយ ឆន្ទៈក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ឆន្ទៈ មានវិតក្កៈ (សេចក្តីត្រិះរិះ) ជាដើមហេតុ មានវិតក្កៈនាំឲ្យកើត មានវិតក្កៈជាកំណើត មានវិតក្កៈបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើវិតក្កៈមានហើយ ឆន្ទៈក៏មានដែរ កាលបើវិតក្កៈមិនមានហើយ ឆន្ទៈក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទិដ្ឋ ចុះវិតក្កៈ មានអ្វីជាដើមហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើអ្វីមានហើយ វិតក្កៈក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមានហើយ វិតក្កៈក៏មិនមានដែរ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ វិតក្កៈ មានចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ប្រកបដោយធម៌ ជាគ្រឿងយឺតយូរ[1]) ជាដើមហេតុ មានចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញានាំឲ្យកើត មានចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញាជាកំណើត មានចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញាបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញាមានហើយ វិតក្កៈក៏មានដែរ កាលបើចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញា មិនមានហើយ វិតក្កៈក៏មិនមានដែរ ។

---

๑ សំដៅយកតណ្ហាវិចរិតចំនួន ๑๐๘ ។

(๙๕) ตตฺถ ปฐมปฐเม ปน มาวุโส กิกฺกา ปมญฺ-
ญาสญฺจาหนิเวทนาวุฏฺฐานาทีนมฺปิ ปฐมปฐมตฺตา ปฐมปฐเม
เหวาติ ฯ สาหมนสฺสา ตาหนฺ(๑) เอกนฺตมฺปิ ทุกฺเขน
วาตาปิ สาเตนาปิ อสาเตนาปิ เอาหมนสฺสา ตาหนฺ(๒)
เอกนฺตมฺปิ ทุกฺเขน วาตาปิ สาเตนาปิ อสาเตนาปิ
ทุเตกฺกา ตาหนฺ เอกนฺตมฺปิ ทุกฺเขน วาตาปิ สาเตนาปิ
อสาเตนาปิ ฯ สาหมนสฺสา ตาหนฺ เอกนฺตมฺปิ
ทุกฺเขน วาตาปิ สาเตนาปิ อสาเตนาปีติ ฯ ๙ติ เอา
ปเนตฺถ ปุคฺคลา กเถตพฺพา ปุคฺคลา ฯ ตตฺร ยถา
ปญฺญา สาหมนสฺสา ๙ปิ เอา เย สาหมนสฺสา
สาตาสา อกุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ กุสลา ธมฺมา
ปริหายนฺตีติ ฝาวุปิ สาหมนสฺสา ๙ สาตาสา ฯ ตตฺร

๑-๒ ฉ. ปหนฺ ฯ ม. ตาหนฺ ฯ

(๙๙) បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ពុះកិក្ខុប្រតិបត្តិយ៉ាងណា ទើបឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិទូរបដិបទា ជាដំណើរដើម្បីសម្គរដល់សេចក្តីរំលត់នូវចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញា ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា សោមនស្សមាន ๒ យ៉ាង គឺសោមនស្សគួរសេពគប់ ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ ក៏មាន បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា ទោមនស្សមាន ๒ យ៉ាង គឺ ទោមនស្សគួរសេពគប់ ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ ក៏មាន បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគត សំដែងថា ឧបេក្ខាមាន ๒ យ៉ាង គឺ ឧបេក្ខាគួរសេពគប់ ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ ក៏មាន ។ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគត សំដែងថា សោមនស្សមាន ๒ យ៉ាង គឺ សោមនស្សគួរសេពគប់ ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគតពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា បណ្តាសោមនស្សទាំងពីរប្រការនោះ កិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវសោមនស្សណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពគប់នូវសោមនស្សនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ដូច្នេះ សោមនស្សបែបនេះ[1] កិក្ខុមិនគួរសេពគប់ ។ បណ្តា

---

๑ សំដៅយកគេហសិតសោមនស្ស គឺសោមនស្សអាស្រ័យនូវផ្ទះ គឺតាមគុណទាំង ๕ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារទាំង ๖ ។

យំ ឥញ្ញា សោមនស្សំ ឥមំ ខោ មេ សោមនស្សំ
សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា
អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរូបំ សោមនស្សំ សេវិតព្ពំ ។ តត្ថ យញ្ហេ
សេវិតញ្ញំ សេវិតារំ យញ្ហេ អវិតញ្ញំ អវិតារំ យេ អវិតញ្ញេ
អវិតារេ បណីតតរេ(๑)។ សោមនស្សំ ចាហំ នេវនមិទ្ធ
ទុវិនេន វាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបីតិ ឥតិ យន្តំ
វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ នោមនស្សំ ចាហំ(๒)
នេវនមិទ្ធ ទុវិនេន វាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបីតិ ។
ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

---

๑ ម. អវិហារេ សេ បណីតតរេ ។ ម. អវិហារេ តេ បណីតតរេ ។ ๒ ម. បហំ ។ ម. ជាហំ ។

សោមនស្សទាំងពីរប្រការនោះ កិត្តុដឹងច្បាស់នូវសោមនស្សណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពគប់នូវសោមនស្សនេះហើយ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនឡើង ដូច្នេះ សោមនស្សបែបនេះ(๑) កិត្តុគួរសេពគប់ ។ ក្នុងសោមនស្សគួរសេពគប់នោះ សោមនស្សដែលមានវិតក្កៈ វិចារៈក៏មាន(๒) សោមនស្សដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក៏មាន(๓) សោមនស្សណា ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ សោមនស្សនោះ ប្រសើរជាង ។ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា សោមនស្សមាន ๒ យ៉ាង គឺសោមនស្សគួរសេពគប់ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យនោះដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា សោមនស្សមានពីរយ៉ាង គឺសោមនស្សគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគតពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។

---

๑ សំដៅយកនេក្ខម្មសិតសោមនស្ស គឺសេចក្តីត្រេកអរអាស្រ័យនូវនេក្ខម្ម: គឺការចេញបាកកាមគុណទាំង ๕ របស់បុគ្គលដែលប្រកបដោយវិបស្សនា ។ ๒ បានដល់សោមនស្សដែលកើតដោយអំណាចនេក្ខម្ម: វិបស្សនា អនុស្សតិ នឹងបឋមជ្ឈាន ។ ๓ បានដល់សោមនស្សដែលកើតដោយអំណាចទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ។

តត្ត យំ ឥញ្ញា ទោមនស្សំ ឥមំ ខោ មេ ទោមនស្សំ

សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា

បរិហាយន្តីតិ ឯវម្បិ ទោមនស្សំ ន សេវិតព្ពំ ។

តត្ត យំ ឥញ្ញា ទោមនស្សំ ឥមំ ខោ មេ ទោមនស្សំ

សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា

ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវម្បិ ទោមនស្សំ សេវិតព្ពំ ។

តត្ត យញ្ហេ[1] សេវិតព្ពំ សេវិតព្ពោ យញ្ហេ[2] អភិ-

តព្ពំ អភិជ្ឈា យេ អភិតព្ពេ អភិជ្ឈាវេ បណីតតរេ ។

๑.๒ ម. យំ បេ ។

ព្រោះថា បណ្តាចេមនស្សទាំង៨ពីរនោះ កិក្ខុដឹងច្បាស់នូវចេមនស្សណា ថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវចេមនស្សនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅដូច្នេះ ចេមនស្សបែបនេះ[1] កិក្ខុមិនគួរសេព ។ បណ្តាចេមនស្សទាំង៨ពីរប្រការនោះ កិក្ខុដឹងច្បាស់នូវចេមនស្សណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវចេមនស្សនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ដូច្នេះ ចេមនស្សបែបនេះ[2] កិក្ខុគួរសេព ។ ក្នុងចេមនស្សដែលគួរសេពនោះ ចេមនស្សដែលមានវិតក្កៈវិចារៈ[3] ក៏មាន ចេមនស្សដែលមិនមានវិតក្កៈវិចារៈ[4] ក៏មាន ចេមនស្សណា ដែលមានវិតក្កៈវិចារៈ ចេមនស្សនោះប្រសើរជាង ។

---

๑ សំដៅយកតែហេតុចេមនស្ស គឺចេមនស្សអាស្រ័យនូវរឿងគឺ កាមគុណទាំង ៥ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារទាំង៦របស់បុគ្គលដែលទិវចាទទួលរួចអាត្មាជាវិភាវចិត្ត ។ ๒ សំដៅយកនេក្ខម្មសិតចេមនស្ស គឺចេមនស្សដែលអាស្រ័យនូវនេក្ខម្មៈ ដែលកើតឡើងដល់បុគ្គលដែលទទួល អនត្តចិត្តព្រោះហេតុតែក្រចានសម្រេចនូវអរិយភូមិ ។ ๓ ចានដល់ចេមនស្សដែលកើតដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ វិបស្សនា អនុស្សតិ ឧងបបឹមដ្ឋាន ។ ๔ ចានដល់ចេមនស្សដែលកើតឡើងដល់បុគ្គលដែលប្រកបដោយវិបស្សនា ប្រាថ្នាចូរអរហត្តផល ។ បើទុកជាប្រឹងប្រែងយ៉ាងណា ក៏នៅតែមិនសម្រេចផ្លូវបំណង ។

នោមនសฺสំ ចាបិ តំ នេវនមิสฺสេ ទุវិធេន វចាមิ សេវิ-

តพฺพំ អសេวิតพฺพំតិ ๆតិ យสฺส វุตฺตំ ๆនមេតំ បដิจฺ

วุตฺตំ ๆ ยุเปกฺขំ จาปิ តំ នេវនมิสฺสេ ទุវิធេន វចាមิ សេវิ-

តพฺพំ អសេวิតพฺพំតិ ๆ ๆតិ เหา បเนตំ วุตฺตំ กิญฺเจតំ

បដิจฺ วุตฺตំ ๆ តត្ត យំ ๘ញฺ ยุเปกฺขំ ๆមំ เหา មេ

ยุเปกฺขំ សេวតោ អกุสลา ธมฺมา អភิวฑฺฒนฺติ กุสลา

ธมฺมา បริหายนฺติតិ ฬវูตา ยุเปกฺขา ន សេวิតพฺพา ๆ

តត្ត យំ ๘ញฺ ยุเปกฺขំ ๆមំ เหา មេ ยุเปกฺขំ

សេวតោ អกุสลา ธมฺมา បริหายนฺติ กุสลา

ธมฺมา អភิวฑฺฒนฺតិតិ ฬវูตา ยุเปกฺขา សេวิតพฺพา ๆ

ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគត សំដែងថា ទោមនស្សមាន ២ យ៉ាង គឺ ទោមនស្សគួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យនោះដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ឯុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគត សំដែងថា ឧបេក្ខាមាន ២ យ៉ាង គឺឧបេក្ខាគួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគតពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា បណ្តាឧបេក្ខាទាំងពីរប្រការនោះ កិក្ខុដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខាណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវឧបេក្ខានេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយតែងសាបសូន្យទៅ ដូច្នេះ ឧបេក្ខាបែបនេះ កិក្ខុមិនគួរសេព(๑) ។ បណ្តាឧបេក្ខាទាំងពីរប្រការនោះ កិក្ខុដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខាណាថា កាលបើអាត្មាអញសេពនូវឧបេក្ខានេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចំរើនដុះដាលឡើងដូច្នេះ ឧបេក្ខាបែបនេះ កិក្ខុគួរសេព(๒)។

---

๑ បានដល់គេហសិតឧបេក្ខា គឺឧបេក្ខាដែលអាស្រ័យខ្លួនផ្ទះ គឺកាមគុណកើតឡើងដល់បុគ្គលដែលខ្ជិលច្រអូស កំដាប់ស្តិតក្នុងឥដ្ឋារម្មណ៍ មិនមានត្រឡប់ថយក្រោយវិញ ដូចរុយដែលជាប់ដំណែងស្លុះអំពៅ ។ ๒ បានដល់នេក្ខម្មសិតឧបេក្ខា គឺឧបេក្ខាដែលសម្បយុត្តដោយវិបស្សនាញាណដ៏ត្រចាកអរ នឹងឥដ្ឋារម្មណ៍ មិនស្អប់អនិដ្ឋារម្មណ៍ ។

តត្ថ យញ្ចេ សវិតក្កំ សវិចារំ យញ្ចេ អវិតក្កំ អវិចារំ យំ អវិតក្កេ អវិចារេ បណីតតរេ ។ ឧបេក្ខំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ឧបវិទេន វទាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបីតិ ។ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឯវំបដិបន្នោ ខោ ទេវានមិន្ទ តិក្ខុ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខានិរោធសារុប្បគាមិនីបដិបទំ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។ ឥត្តំ ភគវា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បញ្ចំ បុដ្ឋោ ព្យាការសិ ។ អត្តមនោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិ អនុមោទិ ឯវមេតំ ភគវា ឯវមេតំ សុគត តំណ្ណោ មេត្ថ ភគ្គោ វិតតា ភគវតោ បញ្ហាព្យាការណាំ សុត្វានតិ ។

កាលទុបេក្ខាដែលគួរសេពនោះ ទុបេក្ខាដែលមានវិតក្កៈ វិចារៈ(๑) ក៏មាន ទុបេក្ខាដែលមិនមានវិតក្កៈ វិចារៈ(๒) ក៏មាន ទុបេក្ខាណា ដែលមិនមានវិតក្កៈ វិចារៈ ទុបេក្ខានោះប្រសើរជាង ។ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវមនុស្ស តថាគតសំដែងថា ទុបេក្ខាមាន ๒ យ៉ាង គឺទុបេក្ខាគួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យនោះ ដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ បពិត្រទេវមនុស្ស កិកុលុះតែប្រតិបត្តិ យ៉ាងនេះឯង ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិនូវបដិបទា ជាដំណើរដ៏សមគួរ ដល់សេចក្តីរំលត់នូវចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញា ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករនូវប្រស្នា ដែលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទូលសួរហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ក៏ពេញព្រះរាជហឫទ័យ ត្រេកអរត្រេកអរ នូវភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគដ៏ចំរើន+ យ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត ដ៏ចំរើន+ យ៉ាងហ្នឹងហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងប្រស្នា+នុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដូចជាផុតហើយ សេចក្តីងឿងឆ្ងល់ក៏អស់ហើយ ព្រោះបានស្តាប់នូវបញ្ហាព្យាករណ៍របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

---

๑ បានដល់ ឧបេក្ខា ដែលកើតដោយនេក្ខម្មវិបស្សនា អនុស្សតិ និងបឋមជ្ឈាន ។

๒ បានដល់ ឧបេក្ខា ដែលកើតដោយអំណាចឈាន មានទុតិយជ្ឈានជាដើម ។

[๙๖] ឥតិហ សទ្ធោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ភា-
សិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ភគវន្តំ ឧត្តរិំ បញ្ហំ
អបុច្ឆិ តេជិមដិមន្ទោ បន មាវិស កិត្តិ ចាតិមោក្ខ.
សំវាយ បដិមន្ទោ ហោតីតិ ។ តាយសមាចារំ ចាបាំ
ទេវានមិន្ទ ឆុវិនេន វធាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ
វចីសមាចារំ ចាបាំ ទេវានមិន្ទ ឆុវិនេន វធាមិ សេវិ-
តព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ បរិយេសនំ ចាបាំ ទេវានមិន្ទ ឆុវិនេន
វធាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ ។ តាយសមាចារំ
ចាបាំ ទេវានមិន្ទ ឆុវិនេន វធាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំ.
បីតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ តកិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។
តត្ត យំ ជញ្ញា តាយសមាចារំ ឥមំ ខោ មេ តាយ-
សមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ

(๙๖) លុះសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រេកអរវិសេសនឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះហើយ ទើបក្រាបទូលសួរនូវប្រស្នាតទៅទៀត ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះកិក្ខុប្រតិបត្តិដូចម្តេច ឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រ្គមកន្លងបាតិមោក្ខ ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា កាយសមាចារ (មារយោគផ្លូវកាយ) មាន ๒ យ៉ាង គឺកាយសមាចារ គួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា វចីសមាចារ (មារយោគផ្លូវវាចា)មាន ๒ យ៉ាង គឺវចីសមាចារ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា បរិយេសនា (ការស្វែងរក) មាន ๒ យ៉ាង គឺបរិយេសនា គួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ។ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា កាយសមាចារ មាន ๒ យ៉ាង គឺកាយសមាចារ គួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគត ពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា បណ្តាកាយសមាចារ ទាំង ๒ ប្រការនោះ កិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវកាយសមាចារណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវកាយសមាចារនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែង

កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តីតិ វិវរតោ កាយសមាចារេ
ន សេវិតព្ពោ ។ តត្ថ យំ ជញ្ញា កាយសមាចារំ ឥមំ
ខោ មេ កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា
បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ វិវរតោ កា-
យសមាចារេ សេវិតព្ពោ ។ កាយសមាចារំ ចាហំ
នេវនមិទ្ធេ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបីតិ ។
ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ វចីសមាចារំ
ចាហំ នេវនមិទ្ធេ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិ-
តព្ពំបីតិ ។ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

សាបសូន្យទៅ ដូច្នេះ កាយសមាចារបែបនេះ កិកូមិនគួរសេព[1] ។ បណ្តាកាយសមាចារ ទាំង ២ ប្រការនោះ កិកូដឹងច្បាស់ នូវកាយសមាចារណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវកាយសមាចារនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ដូច្នេះ កាយសមាចារបែបនេះ កិកូគួរសេព[2] ។ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា កាយសមាចារ មាន ២ យ៉ាង គឺកាយសមាចារ គួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យនោះ ដែលតថាគត ពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា វចីសមាចារមាន ២ យ៉ាង គឺវចីសមាចារ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគត ពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។

---

១ ការប្រព្រឹត្តិបាណាតិបាត អទិន្នាទាន កាមេសុមិច្ឆាចារ និងការប្រព្រឹត្តិកន្លងសិក្ខាបទជាបណ្តាត្តិវិជ្ជៈ ចំពោះកាយទ្វារ ហៅថា កាយសមាចារដែលមិនគួរសេព ។ ២ ការវៀរចាកអំពើអំបាលនោះមានបាណាតិបាតជាដើម ចំពោះកាយទ្វារ ហៅថា កាយសមាចារគួរសេព ។

តត្ថ យំ ឥញ្ញា វេទិសមាចារំ ឥមំ ខោ មេ វេទិសមាចារំ
សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា
បរិហាយន្តីតិ ឯវរូបោ វេទិសមាចារោ ន សេវិតព្ពោ ។
តត្ថ យំ ឥញ្ញា វេទិសមាចារំ ឥមំ ខោ មេ វេទិសមាចារំ
សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា
ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវរូបោ វេទិសមាចារោ សេវិ-
តព្ពោ ។ វេទិសមាចារំ ចាហំ នេភិធមិន្ទ ឧភិនេន វទាមិ
សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបីតិ ។ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ
បដិច្ច វុត្តំ ។ បរិយេសនំ ចាហំ នេភិធមិន្ទ ឧភិនេន
វទាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបីតិ ។ ឥតិ ខោ បនេតំ

ព្រោះថា បណ្តាវិចីសមាចារ ទាំង ๒ ប្រការនោះ កិកូដឆិនច្ឆាស់ នូវវិចីសមាចារណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវវិចីសមាចារនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើន ដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ដូច្នេះ វិចីសមាចារបែបនេះ កិកូមិនគួរសេព(๑) ។ បណ្តាវិចីសមាចារ ទាំង ๒ ប្រការនោះ កិកូដឆិនច្ឆាស់ នូវវិចីសមាចារណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវវិចីសមាចារនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ដូច្នេះ វិចីសមាចារបែបនេះ កិកូគួរសេព(๒) ។ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា វិចីសមាចារមាន ๒ យ៉ាង គឺវិចីសមាចារគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតពោលហើយ ពាក្យនោះ ដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ប៉ុន្តែត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា បរិយេសនាមាន ๒ យ៉ាង គឺបរិយេសនាគួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះ

---

๑ វិចីទុច្ចរិត ๔ យ៉ាង មានមុសាវាទជាដើមនឹងការប្រព្រឹត្តិកន្លងសិក្ខាបទ ដែលព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តហើយ ចំពោះវិចីទ្វារ ហៅថា វិចីសមាចារដែលមិនគួរសេព ។ ๒ ការវៀរចាកវិចីទុច្ចរិត ๔ យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តិកន្លងសិក្ខាបទ ដែលព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តហើយចំពោះវិចីទ្វារ ហៅថា វិចីសមាចារដែលគួរសេព ។

วุตฺตํ กเถนฺเตน ปฏิกฺขิตฺตํ วุตฺตํ ฯ ตตฺถ ยํ ตตฺถ ปริเย-

สนฺ ตมฺ เหา เม ปริเยสนฺ สาวเกา อกุสลา

ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ ฯ อยฺหิ

ปริเยสนา น สาสนฺตา ฯ ตตฺถ ยํ ตตฺถ ปริเย

สนฺ ตมฺ เหา เม ปริเยสนฺ สาวเกา อกุสลา

ธมฺมา ปริหายนฺติ กุสลา ธมฺมา อภิวฑฺฒนฺติ ฯ อยฺหิ

ปริเยสนา สาสนฺตา ฯ ปริเยสนฺ ตาหิ เอกนฺ-

ตมฺ ทุกฺเขน ยาหิ สาสนฺตุ อสาสนฺตุ ตุ ฯ ตตฺ

ยนฺ วุตฺตนฺ ตถาคเตนฺ ปฏิกฺขิตฺตนฺ วุตฺตนฺ ฯ อิทนฺ ปฏิ-

ธมฺมนฺ ภิกฺขุ ตาตฺ เหาตฺ ปจฺจเวกฺขมาโน ปฏิปชฺเช เหาตีติ ฯ

នេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគតពោលមក ប៉ុន្តែនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា បណ្តាបរិយេសនាទាំងពីរប្រការនោះ កិកូដ្ឋិនចារីសូត្រ នូវបរិយេសនាណាថា កាលបើអាត្មាអញសេពនូវបរិយេសនានេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យវិញ ដូច្នេះ បរិយេសនាបែបនេះ កិកូមិនគួរសេព(១) ។ បណ្តាបរិយេសនាទាំងពីរប្រការនោះ កិកូដ្ឋិនចារីសូត្រ នូវបរិយេសនាណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវបរិយេសនានេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យវិញ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ដូច្នេះ បរិយេសនាបែបនេះ កិកូគួរសេព(២) ។ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវនមិន្ទ តថាគតសំដែងថា បរិយេសនា មានពីរយ៉ាង គឺបរិយេសនា គួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះ នេះ តថាគត បានពោលហើយ ពាក្យនោះដែលតថាគត ពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ កិកូអ្នកប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីសង្រ្គមកូនចៅតិរច្ឆាន ។

---

๑ បានដល់អនរិយបរិយេសនា ការស្វែងរកមិនប្រសើរ គឺការស្វែងរកបុត្រ ភរិយា ទ្រព្យ ជាដើម ។ ๒ បានដល់អរិយបរិយេសនា ការស្វែងរកដ៏ប្រសើរ គឺការស្វែងរកព្រះនិព្វាន ។

សក្កបញ្ហសុត្តំ សក្កស្ស បញ្ហា ភគវតោ បញ្ហវេយ្យាករណំ

[๙๗] តេនខោ បន សមយេន[๑] បន មារស្ស កាឡិ ឥន្ទ្រិយ-
សំវរាយ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា
ចាហំ នេវនមិន្ទ ទុវិឆេន វធាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំ-
បិ[๒] ។ សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា ចាហំ នេវនមិន្ទ ទុវិឆេន
វធាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបិ ។ ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា
ចាហំ នេវនមិន្ទ ទុវិឆេន វធាមិ សេវិតព្ពំបិ អសេវិ-
តព្ពំបិ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ចាហំ នេវនមិន្ទ ។ បេ ។
កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្ពា ចាហំ នេវនមិន្ទ ។ បេ ។
មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ចាហំ នេវនមិន្ទ ទុវិឆេន វធាមិ
សេវិតព្ពំបិ អសេវិតព្ពំបីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ សក្កោ នេវន-
មិន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥមស្ស ខោ អហំ ភន្តេ
ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ

---

๑ ឱ. តំ ភគវា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បញ្ហំ បុដ្ឋោ វ្យាកាសិ ។ អត្តមនោ សក្កោ.... អភុច្ច ។ កថំបដិបន្នោតិ ទិស្សតិ ។ ម. តំ ភគវា ។ បេ ។ កថំបដិ-បន្នោតិ ទិស្សតិ ។ ๒ ម. សព្ពត្ថ អសេវិតព្ពំបីតីតិ ទិស្សតិ ។

(๙๗) បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះកិក្ខុប្រតិបត្តិដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីសង្រួម ក្នុងឥន្ទ្រិយ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា វូបារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយភ្នែក មាន ๒ យ៉ាង គឺវូបារម្មណ៍ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា សទ្ទារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយត្រចៀក មាន ๒ យ៉ាង គឺ សទ្ទារម្មណ៍ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា គន្ធារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយច្រមុះ មាន ๒ យ៉ាង គឺ គន្ធារម្មណ៍ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា រសារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយកាយ ។ បេ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា ធម្មារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត មាន ๒ យ៉ាងគឺ ធម្មារម្មណ៍ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដោយសង្ខេបនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ អាចដឹងសេចក្តីច្បាស់ ដោយពិស្តារយ៉ាងនេះបាន

អាជានាមិ យថារូបំ កន្តេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សេវតោ
អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហា-
យន្តីតិ ឯវរូបំ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ន សេវិតព្ពំ ។ យថា-
រូបញ្ច ខោ កន្តេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំរូបំ ន សេវតោ អកុសលា
ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវរូបំ
ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សេវិតព្ពំ ។ យថារូបញ្ច ខោ
កន្តេ(๑) សោតវិញ្ញេយ្យំ សទ្ទំ សេវតោ ។ បេ ។
ឃានវិញ្ញេយ្យំ គន្ធំ សេវតោ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ
រសំ សេវតោ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យំ ផោដ្ឋព្ពំ
សេវតោ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ សេវតោ
អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហា-
យន្តីតិ ឯវរូបោ មនោវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ន សេវិតព្ពោ ។

---

๑ ម. យថារូបំ ខោ ភន្តេ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើកិក្ខុសេពនូវបូជារម្មណ៍ ដែលគួរដើម្បីសរសើរ ដោយក្នែកបែបណា អកុសលធម៌តាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌តាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ បូជារម្មណ៍ ដែលគួរដើម្បីសរសើរ ដោយក្នែកបែបនេះ កិក្ខុមិនគួរសេពទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត កាលបើកិក្ខុសេពនូវបូជារម្មណ៍ ដែលគួរដើម្បីសរសើរដោយក្នែកបែបណា អកុសលធម៌តាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌តាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង បូជារម្មណ៍ ដែលគួរដើម្បីសរសើរដោយក្នែកបែបនេះ កិក្ខុគួរសេព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត កាលបើកិក្ខុសេពនូវសព្ភារម្មណ៍ ដែលគួរដើម្បីសរសើរ ដោយត្រចៀកបែបណា ។បេ។ កាលបើកិក្ខុសេពនូវគន្ធារម្មណ៍ ដែលគួរដើម្បីសរសើរដោយច្រមុះ ។បេ។ កាលបើកិក្ខុសេពនូវសារម្មណ៍ ដែលគួរដើម្បីសរសើរដោយអណ្តាត ។បេ។ កាលបើកិក្ខុសេពនូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ដែលគួរដើម្បីសរសើរដោយកាយ ។ បេ ។ កាលបើកិក្ខុសេពនូវធម្មារម្មណ៍ ដែលគួរដើម្បីសរសើរដោយចិត្ត អកុសលធម៌តាំងឡាយតែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌តាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ធម្មារម្មណ៍ដែលគួរដើម្បីសរសើរដោយចិត្តបែបនេះ កិក្ខុមិនគួរសេពទេ ។

ยถาภูตญฺหิ ขฺวาหญฺ เอตฺถ ภควตาเนวาญฺญายฺ ธมฺมิ สมฺมาสมฺพุทฺธา อตฺถสญฺหิตา เอกนฺตา ปริสุทฺธา กุสลา ธมฺมา อกิริยาวฺยากตา ปุพฺพเหตุ เอวาหญฺหิ เอ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយវិញទៀត កាលបើតិក្ខុសេព នូវធម្មារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយចិត្តបែបណា អកុសលធម៌តាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌តាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ធម្មារម្មណ៍ដែលគួដឹងច្បាស់ ដោយចិត្តបែបនេះ តិក្ខុគួរសេព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដោយសង្ខេបនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ អាចដឹងសេចក្តីច្បាស់ដោយពិស្តារ យ៉ាងនេះបាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុងប្រស្នានុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានឆ្លងផុតហើយ សេចក្តីងឿងឆ្ងល់ក៏អស់ហើយ ព្រោះបានស្តាប់នូវបញ្ហាវេយ្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

(៤៨) លុះសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រេកអរសើរកោះយ នឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរនូវប្រស្នាតទៅ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍តាំងអស់ សុទ្ធតែជាអ្នកមានវាទៈដូចគ្នា មានមារយាទដូចគ្នា មានឆន្ទៈគឺសទ្ធាដូចគ្នា មានសេចក្តីចូលចិត្តដូចគ្នាឬ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍តាំងអស់ មិនមែនមានវាទៈដូចគ្នាទេ មិនមែនមានមារយាទដូចគ្នាទេ មិនមែនមានឆន្ទៈគឺសទ្ធាដូចគ្នាទេ មិនមែនមានសេចក្តីចូលចិត្តដូចគ្នាទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះហេតុអ្វី

ឯ សព្ពេ សមណាព្រាហ្មណា ឯកន្តភឯា ឯកន្តសីលា ឯកន្តឆន្ទា ឯកន្តអជ្ឈាសាជាតិ ។ អនេកជាតុ ជាជាតុ ខោ នេឯនមិទ្ធ លោកោ តស្មឹ អនេកជាតុម្ហិ ជាជាជាតុម្ហិ(๑) លោកេ យំ យនេវ សត្តា ជាតុំ អភិនិវិសន្តិ តំ តនេវ ជាមសា បរាមាសា(๒) អភិនិវិស្ស ភៀហរន្តិ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ តស្មា ឯ សព្ពេ សមណាព្រាហ្មណា ឯកន្តភឯា ឯកន្តសីលា ឯកន្តឆន្ទា ឯកន្តអជ្ឈាសាជាតិ(๓) ។ បេ ។

[๙๙] សព្ពេ វ ខ្វ ខោ មារិស សមណាព្រាហ្មណា អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានជាតិ ។ ឯ ខោ នេឯនមិទ្ធ សព្ពេ សមណាព្រាហ្មណា អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្តយោគក្ខេមី

---

๑ ឱ. ម. អនេកជាតុ នានាជាតុស្មឹ ។ ๒ ឱ. បរាមស្ស ។ ๓ ឱ. ម. ឯកន្តអជ្ឈាសាជាតិ ។ បេ ។ ឯ ទិស្សតិ ។

ជានជាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មានវាទៈមិនដូចគ្នា មានមារយោទ មិនដូចគ្នា មានឆន្ទៈគឺលទ្ធិមិនដូចគ្នា មានសេចក្តីចូលចិត្តមិនដូចគ្នា ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ លោកគឺពួកសត្វមានជាតុ គឺអធ្យាស្រ័យច្រើនពន់ពេក មានជាតុផ្សេង ។ គ្នា ក្នុងលោកដែលមានច្រើន មានជាតុផ្សេងនោះ សត្វទាំងឡាយប្រកាន់មាំនូវជាតុ គឺអធ្យាស្រ័យណា ។ ក៏ប្រកាន់មាំនូវជាតុ គឺអធ្យាស្រ័យនោះ ។ ដោយកំឡាំងចិត្តនឹងការស្ទាបអង្អែល តែងពោលនូវពាក្យនេះថាជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ ឥតប្រយោជន៍ ព្រោះហេតុនោះ ជានជាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មានវាទៈមិនដូចគ្នា មានមារយោទមិនដូចគ្នា មានឆន្ទៈគឺលទ្ធិមិនដូចគ្នា មានសេចក្តីចូលចិត្តមិនដូចគ្នា ។ បេ ។

(៩៩) បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ សុទ្ធតែមានសេចក្តីសម្រេចគឺព្រះនិព្វាន ទៀងប្រាកដ មានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃយោគៈពិតប្រាកដ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយមគ្គ ទៀងប្រាកដ ជាអ្នកមានទីបំផុតគឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដឬ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មិនមែនសុទ្ធតែមានសេចក្តីសម្រេចគឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដទេ មិនមែនមានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃ

អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានាតិ ។ តស្មា បន
មារិស ន សព្ពេ សមណាព្រាហ្មណា អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្ត-
យោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានាតិ ។
យេ ខោ តេ[1] ទេវានមិន្ទ តិក្ខ្វ[2] តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តា
តេ អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្ត-
បរិយោសានា តស្មា ន សព្ពេ សមណាព្រាហ្ម-
ណា អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី

---

๑ ម. ពេធិ ឥត្តំ ។ ๒ ឧ. សមណាព្រាហ្មណា ។

យោគៈទៀងប្រាកដទេ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយមគ្គទៀងប្រាកដទេ មិនមែនជាអ្នកមានទីបំផុត គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មិនមែនសុទ្ធតែជាអ្នកមានសេចក្តីសម្រេច គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ នៃយោគៈទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយមគ្គទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកមានទីបំផុត គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ ទាំងអស់គ្នា តើព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រទេវនមិន្ទ កិកុទាំងឡាយណា ដែលមានចិត្តចុះស៊ប់ ក្នុងព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅ នៃតណ្ហាហើយ កិកុទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកមានសេចក្តីសម្រេច គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ ជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ នៃយោគៈទៀងប្រាកដ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយមគ្គទៀងប្រាកដ ជាអ្នកមានទីបំផុតគឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ ព្រោះហេតុនោះឯង បានជាថា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មិនមែនសុទ្ធតែជាអ្នកមានសេចក្តីសម្រេច គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ នៃយោគៈទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ទៀងប្រាកដ

អច្ឆន្ទបរិយោសានានិ ។ ឥទំ ភគវា សក្កស្ស ទេវ-
ឥន្ទស្ស បញ្ចាំ បុដ្ឋោ ព្យាការសិ ។ អត្តមនោ
សក្កោ ទេវឥន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិ
អនុមោទិ ឯវមេតំ ភគវា ឯវមេតំ សុគត តំណ្ណោ
មេត្ថ ភគ្គោ វិតតា ភគវតោ ភាសិតានិ បញ្ហា-
វេយ្យាករណានំ សុត្តានិ ។

(១០០) ឥតិហ សក្កោ ទេវឥន្ទោ ភគវតោ
ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច
ឯដា ភន្តេ ភោតោ ឯដា តណ្ហា ឯដា សល្លំ ឯដា ឥមំ
បុរិសំ បរិភគ្គ្ឃតិ តស្ស តស្សេវ ភវស្ស អភិនិព្ពត្តិ-
យា[1] តស្មា អយំ បុរិសោ ខុទ្ទាវចមាបជ្ជតិ ។
យេសាហំ[2] ភន្តេ បញ្ហានំ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញេ-
សុ សមណព្រាហ្មណេសុ ឯវំការសភញ្ញំបិ[3] នា-

---

១ អភិនិព្ពត្តិយាតិ ឥ. ហិ ។ ២ យេ ស្វាហំ ។ ៣ ឧ. ឯវំសភញ្ញម្បិ ។

មិនមែនជាអ្នកមានទីបំផុតគឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ គាំងអស់គ្នាឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករន្ទូវប្រស្នា ដែលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាទូលសួរហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ក៏ពេញព្រះហឫទ័យ ត្រេកអរ រីករាយ នឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងប្រស្នានុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានធ្វើផុតហើយ សេចក្តីឆ្ងឹងឆ្ងល់ ក៏អស់ហើយ ព្រោះបានស្តាប់នូវបញ្ហាព្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

(๑๐๐) លុះសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រេកអរ រីករាយ នឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីញាប់ញ័រគឺតណ្ហា ទុកដូចជារោគ សេចក្តីញាប់ញ័រគឺតណ្ហាទុកដូចជាបូស សេចក្តីញាប់ញ័រគឺតណ្ហាទុកដូចជាកួនសរ សេចក្តីញាប់ញ័រគឺតណ្ហាតែងដឹកនាំនូវបុរសនេះឲ្យកើតក្នុងកំណើតនោះ ។ ព្រោះហេតុនោះឯង បុរសនេះ រមែងដល់នូវសេចក្តីខ្សប់ខ្សាប ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបាននូវឱកាសកម្មនៃប្រស្នាណា អំពីសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនា

លទ្ធំ តេ មេ ភគវតា ព្យាកតា ឥឃរត្តានុបស្សនា(๑) យញ្ហ បន(๒) មេ វិចិកិច្ឆាកថំ កថាសល្លំ តញ្ហ ភគវតា អព្ភញ្ញាំ ។ អកិជានាសិ ត្វោ ភុំ ឧទាឯមិទ្ធ ឥមេ បញ្ហេ អញ្ញេ សមណព្រាហ្មណេ. បុច្ឆិតោតិ(๓) ។ អកិជានាមហំ ភន្តេ ឥមេ បញ្ហេ អញ្ញេ សមណព្រាហ្មណោ បុច្ឆិតោតិ(๔) ។ យថាកថំ បន តេ ឧទាឯមិទ្ធ ព្យាករីសុ(๕) សចេ តេ អករុ ភាសស្សុតិ ។ ឯ ខោ មេ ភន្តេ ករុ យត្តស្សុ ភគវា និសិន្នោ ភគវន្តរូបោ ចាតិ(๖) ។ តេនហិ ឧទាឯមិទ្ធ ភាសស្សុតិ ។ យេសាហំ(๗) ភន្តេ មញ្ញាមិ សមណព្រាហ្មណា(๘) អារញ្ញកា បន្តសេនាសនាតិ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឥមេ បញ្ហេ បុច្ឆាមិ តេ

---

๑ ឱ. ទីឃរត្តានុសយិតោ ។ ម. ទីឃរត្តានុស្សុតំ ។ ๒ តញ្ហ បនាតិ វា បាឋោ ។ ๓ ម. បុច្ឆិតាតិ ។ ๔ ឱ. ម. បុច្ឆិតាតិ ។ ๕ ឱ. វិព្ភកំសុ ។ ម. ព្យាកំសុ ។ ๖ ឱ. ភគវន្តរូបោតិ ។ ๗ ម. យេស្វាហំ ។ ๘ ឱ. សមណព្រាហ្មណេ ។

នេះ ប្រស្នានោះ ព្រះមានព្រះភាគ អ្នកឃើញនូវកាលដ៏វែង បាន ព្យាករដល់ខ្ញុំព្រះអង្គហើយ មួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគ បានតាំងជក នូវសរ គឺសេចក្តីសង្ស័យ នឹងសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ ពីខ្ញុំព្រះអង្គចេញបាន ហើយ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ មហាបពិត្រ ភ្ជាប់យកប្រស្នានេះទៅសួរ ចំពោះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះ អង្គភ្ជាប់នាំយកប្រស្នានេះ ទៅសួរចំពោះសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃដែរ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍តាំងនោះ បានព្យាករថ្វាយ មហាបពិត្រ ដូចម្តេចខ្លះ បើមហាបពិត្រ មិនទើសទាល់ព្រះទ័យទេ សូមមហាបពិត្រមានព្រះបន្ទូលទៅមើល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះ មានព្រះភាគក្តី បុគ្គលដែលមានរូបប្រហែលព្រះមានព្រះភាគក្តី អង្គុយ ក្នុងទីណា ទីនោះមិនទើសទាល់ចិត្ត នៃខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ ។ បពិត្រ ទេវានមិន្ទ បើដូច្នោះ សូមមហាបពិត្រ មានព្រះបន្ទូលទៅមើល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ សំគាល់ក្នុងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ថា សមណព្រាហ្មណ៍តាំងឡាយ ជាអ្នកនៅក្នុងអរញ្ញប្រទេស មាន សេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ដូច្នេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ចូលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍តាំង នោះ ហើយសួរនូវប្រស្នាតាំងនេះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ លុះ

មយា បុដ្ឋា ន សម្បាយន្តិ អសម្បាយន្តា មមំយេវ បដិបុច្ឆន្តិ តោ ឆាមោ អាយស្មាតិ តេសាហំ បុដ្ឋោ ព្យាករោមិ អហំ ខោ មារិស សង្កោ នេវនមិទ្ធោតិ តេ មមំយេវ ឧត្តរិំ បដិបុច្ឆន្តិ កឹ បនាយស្មា(๑) នេវនមិទ្ធូ(๒) កម្ម កត្វា ឥមំ ឋានំ បត្តោតិ តេសាហំ យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ នេសមិ តេ តាវតកេនេវ អត្តមនា ហោន្តិ សង្កោ ច ខោ នេវនមិទ្ធោ និដ្ឋោ យញ្ច ខោ អបុច្ឆិម្ហា តញ្ច ខោ ព្យាកាសីតិ តេ អញ្ញទត្ថុ(๓) មមំយេវ សាវកា សម្ភជ្ជន្តិ ន ថាមំ តេសំ អហំ ខោ បន ភន្តេ ភគវតោ សាវកោ សោតាបន្នោ

---

๑ ឧ. ម. កិម្បនាយស្ម ។ ๒ ឧ. នេវនមិទ្ធោ ។ ๓ ឧ. ម. អញ្ញទត្ថុ ។

ខ្ញុំព្រះអង្គសួរហើយ ក៏មិនអាចនឹងដោះស្រាយបាន កាលមិនអាច
នឹងដោះស្រាយហើយ ក៏ត្រឡប់សួរមក ខ្ញុំព្រះអង្គវិញថា អ្នកដ៏មាន
អាយុ ឈ្មោះអ្វី លុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ សួរខ្ញុំព្រះអង្គហើយ
ខ្ញុំព្រះអង្គបានប្រាប់ថា បពិត្រអ្នកនិព្ទុក្ខ ខ្ញុំឯងជាសក្កទេវរាជ ជាធំជាង
ពួកទេវតា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏ត្រឡប់សួរមកខ្ញុំព្រះអង្គ តទៅ
ទៀតថា បពិត្រទេវនមិន្ទ មានអាយុ ចុះព្រះអង្គសាងនូវអំពើដូចម្តេច
បានជាដល់នូវឋានៈនេះ ដូច្នេះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏សំដែងធម៌(១) ប្រាប់ដល់ពួក
សមណព្រាហ្មណ៍នោះ តាមដែលបានស្តាប់មក បានរៀនមក ពួកសម-
ណព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ដោយធម៌មានប្រមាណ
ប៉ុណ្ណោះថា សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា យើងតាំងឡាយបានឃើញ
ហើយផង យើងតាំងឡាយ បានសួរនូវប្រស្នាណា លោកក៏បានដោះ
ស្រាយនូវប្រស្នានោះ ដល់យើងតាំងឡាយផង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
នោះ ក៏ត្រឡប់ទៅជាសាវ័ក របស់ខ្ញុំព្រះអង្គវិញ ឯខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែន
ជាសាវ័ក របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ឯខ្ញុំព្រះអង្គ ជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តបុគ្គល

---

๑ វត្តបទ ៧ យ៉ាង ។

អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។ អកិជ្ជានាសិ ខោ តុំ ទេវានមិន្ទ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ វេទប្បដិលាភំ សោមនស្សប្បដិលាភន្តិ ។ អកិជ្ជានាមហំ កន្តេ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ វេទប្បដិលាភំ សោមនស្សប្បដិលាភន្តិ ។ យថាកថំ បន តុំ ទេវានមិន្ទ អកិជ្ជានាសិ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ វេទប្បដិលាភំ សោមនស្សប្បដិលាភន្តិ ។

[១០១] ភូតបុព្វំ កន្តេ ទេវាសុរសង្គាមោ សមុបព្យូឡ្ហោ[1] អហោសិ ។ តស្មឹ ខោ បន កន្តេ សង្គាមេ ទេវា ជិនឹសុ អសុរា វ បរាជយឹសុ[2] ។ តស្ស មយ្ហំ កន្តេ តំ សង្គាមំ អភិវិជិនិត្វា អភិវិជិតសង្គាមស្ស ឯតទហោសិ យា ចេវ ខោ និព្ភា ជិជា យា ច[3] អសុរា ជិជា ខុភយមេត្ថ ទេវា បរិភុញ្ជិស្សន្តិតិ សោ[4] ខោ បន មេ កន្តេ វេទប្បដិលាភោ សោមនស្សប្បដិលាភោ សនិទស្សនវចរោ សសត្តាវចរោ ច និព្ពិជ្ជាយ

---

๑ ឱ. សមុបព្ពូឡ្ហោ ។ ๒ ឱ. អសុរា បរាជិនុ ។ ម. អសុរា បរាជយឹសុ ។ ๓ ឱ. វំ ។ ๔ ឱ. យោ ។

មានសភាវៈមិនភ្លាត់ពៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តពៅក្នុងខាងមុខ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ក្នុងកាលពីមុនអំពីកាលនេះ មហាបពិត្រភ្លាប់ ទទួលការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្សបែបនេះ ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គភ្លាប់ ទទួលការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្សបែបនេះដែរ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ប៉ុន្តែក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះ មហាបពិត្រ ភ្លាប់ទទួលការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្សបែបនេះ តើដូចម្តេច ។

(១០១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រឿងភ្លាប់មានមកហើយ សង្គ្រាមនៃពួកទេវតានឹងអសុរបានតទល់គ្នាហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក៏ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកទេវតាឈ្នះ ឯពួកអសុរចាញ់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គឈ្នះសង្គ្រាមនោះហើយ បាននឹកឃើញថា មានសង្គ្រាមឈ្នះស្រេចហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះពួកទេវតាទាំងឡាយនឹងបរិភោគនូវឫទ្ធិជារសទាំងពីរ គឺឫទ្ធិជារសរបស់ទេវតា នឹងឫទ្ធិជារសរបស់អសុរ ក្នុងទេវលោកនេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសេចក្តីសោមនស្ស របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ សឹងប្រកបដោយគ្រឿងរាយដំ ប្រកបដោយគ្រឿងកាប់ចាក់ មិនប្រព្រឹត្តពៅដើម្បី

น วิภงฺคาย น ฉินฺทาย น ขุปสมาย น อกิญฺ-
ญาย น สโมคฺคาย น ฉิชฺชาย สมฺปตฺตึ เยว ขฺวาหํ ปน
เม อยํ กาโย กตฺวา เอวมฺปิ สุตฺวา เวทปฏิลาภา
โสมนสฺสปฏิลาภา โส อนฺตรา วจฺเจ อสฺสา-
วจฺเจ ฉินฺนฉิชฺชาย วิภงฺคาย ฉินฺทาย ขุปส-
มาย อกิญฺญาย สโมคฺคาย ฉิชฺชาย สมฺปตฺติ ฯ
กตเม ปน[1] ตฺวํ เอกจฺจมิทฺธ อตฺถวสํ สมฺปสฺสมาโน
เอวรูปึ เวทปฏิลาภ โสมนสฺสปฏิลาภ ปเวเท-
สีติ ฯ น ขฺวาหํ อยนฺเต อตฺถวสเส สมฺปสฺสมา-
โน เอวรูปึ เวทปฏิลาภ โสมนสฺสปฏิลาภ ปเว.
เทมิ ฯ

(๑๐๒) ส เอว ตฺวมฺปิ มาน สฺส
เอวภูตสฺส เม สโต
ปุเนว ยุ ว เม[2] โลกฺโก
เอวึ ชาติ มาวิสาติ[3]
ส มึ ขฺวาหํ อยนฺเต ปมึ อตฺถวสึ

---

๑ ฉ. กิมฺปน ฯ ๒ ฉ. ม. ปุนเวยฺยุ ว เม ฯ ๓ ม. มาวิส ฯ

សេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីការប្រាសចាកភាគៈ ដើម្បីការរំលត់ទុក្ខ ដើម្បីការស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីការដឹងចំពោះ ដើម្បីការត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំណែកខាង ការបានន្ទូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបានន្ទូវសោមនស្សណា របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគ ការបាននោះ មិនប្រកបដោយគ្រឿងរាយដំ មិនប្រកបដោយគ្រឿងគាប់ចាក់ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីការប្រាសចាកភាគៈ ដើម្បីការរំលត់ទុក្ខ ដើម្បីការស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីការដឹងចំពោះ ដើម្បីការត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានតែមួយយ៉ាង ។ បពិត្រខេវនមិន្ទ ចុះមហោបពិត្រ ទ្រង់ឃើញន្ទូវអំណាច នៃប្រយោជន៍ដូចម្តេច ទើបសំដែងន្ទូវការបានន្ទូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបានន្ទូវសោមនស្សមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញន្ទូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ ៦ យ៉ាង ទើបសំដែងន្ទូវការបានន្ទូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបានន្ទូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

(๑๐๒) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញន្ទូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ ជាដំបូងនេះថា កាលដែលអាត្មាអញកើតជាទេវតា ឋិតនៅក្នុងឧកាសនេះ អាត្មាអញបាននូវអាយុថ្មីទៀត ម្នាលគ្រាយើង អ្នកចូរដឹង

สมฺปสฺสมาโน ปสฺสติ เวทปฏิลาภํ
โสมนสฺสปฏิลาภํ ปวเทมิ ฯ

(๑๐๓) ตุลาหิ นิรยา ตาย
อายุ หิตฺวา อมานุสํ
อมฺหากา ตถาคเตสุ
ยตฺถ เม รมตี มโน
ตมหิ โข อหํ ตตฺถ ทุติยํ อตฺถวสํ
สมฺปสฺสมาโน ปสฺสติ เวทปฏิลาภํ
โสมนสฺสปฏิลาภํ ปวเทมิ ฯ

(๑๐๔) ตสฺมาหิ[๑] อมฺหากมฺปิ สาสเน
วิหารํ สาสเน รโต
ญาเยน วิหารีสุ
สมฺปชาโน ปฏิสฺสโตติ[๒]
ตมหิ โข อหํ ตติยํ อตฺถวสํ สมฺป-
สฺสมาโน ปสฺสติ เวทปฏิลาภํ โสมนสฺส-
ปฏิลาภํ ปวเทมิ ฯ

---

๑ ฉ. โส หิ ฯ ๒ ม. ปฏิสฺสโต ฯ

យ៉ាងនេះចុះ ដូច្នេះហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

(១០៣) បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ ជាគំរប់ពីរនេះថា បិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គត្រេកអរក្នុងត្រកូលណា ខ្ញុំព្រះអង្គឫត្តចាកកាយ ជារបស់នៃទេវតាលះបង់នូវអាយុមិនមែនជារបស់មនុស្ស ហើយជាអ្នកមិនវង្វែងចូលទៅកាន់គតិកក្នុងត្រកូលនោះ ដូច្នេះហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

(១០៤) បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ ជាគំរប់ ៣ នេះថា ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកត្រេកអរក្នុងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់មានប្រស្នាមិនកាន់ប្រឡំ ហើយជាអ្នកមានសេចក្តីដំងន់ខ្លួន មានស្មារតីតំកល់ខ្ជាប់នៅដោយសេចក្តីដឹងខុសត្រូវ ដូច្នេះ ហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

[๑๐๕] ญายเยน จ เมเธ ปรเตา[๑]

สมฺโภนฺติ เจ ภวิสฺสติ

อญฺญตา วิหวิสฺสามิ

เสฺว อเนฺต ภวิสฺสตีติ[๒]

ตมหํ เขา อหํ ภเนฺต จตุตฺถํ อตฺถวสํ

สมฺปสฺสมาโน ฬิวฺหมิ เวธมฺปฏิลาภํ

สมาธนสฺปฏิลาภํ ปเวเธมิ ฯ

[๑๐๖] จุตาหํ มานุสา กายา

อายุ หิตฺวาน มานุสํ

ปุน เธเว ภวิสฺสามิ

เธวโลกสฺมิ[๓] ตุตฺตเมติ

ตมหํ เขา อหํ ภเนฺต ปญฺหมิ อตฺถวสํ

สมฺปสฺสมาโน ฬิวฺหมิ เวธมฺปฏิลาภํ

สมาธนสฺปฏิลาภํ ปเวเธมิ ฯ

---

๑ ฉ. ญายเยน จ เมเธ จเรเต ฯ ม. ญายเยน เมเธ จเรเต จ ฯ ๒ ม. เสฺว เมเธ ภวิสฺสตีติ ฯ ๓ ฉ. เทวโลกสฺมิ ตุตฺตเมติ ฯ ม. เทวโลกสฺมิ ตุตฺเต ฯ

[១០៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះព្រះអង្គឃើញនូវអំណាច
នៃប្រយោជន៍ជាគំរប់ ៤ នេះថា បើសម្ពោធិញ្ញាណ(១) នឹង
មានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងខាងមុខ ដោយសេចក្តីដឹងខុសត្រូវ
ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកប្រាថ្នាដើម្បីដឹងខុសត្រូវ សេចក្តីដឹងខុសត្រូវ
នេះឯង ជាការសំខាន់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងមនុស្សលោក
ដូច្នេះ ហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការ
បាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

[១០៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាច
នៃប្រយោជន៍ ជាគំរប់ ៥ នេះថា ខ្ញុំព្រះអង្គមុខជានឹងច្យុត
ចាកកាយ ជារបស់នៃមនុស្ស លះបង់នូវអាយុជារបស់នៃ
មនុស្ស ហើយបានទៅកើតជាទេវតាដ៏ឧត្តម ក្នុងទេវលោក
វិញ ដូច្នេះហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹង
ការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

---

១ សម្ពោធិញ្ញាណ សំដៅយកសកទាគាមិមគ្គ (អដ្ឋកថា) ។

[๑๐๗] เตน ปณีตตรา เอว
อกนิฏฺฐา ยสสฺสิโน
อนฺเตวาสี วตฺตมานมฺหิ
สตฺถา นิกฺขมโต ภาวิตตฺตสฺส
๙มํ โข อหํ เอกนฺเต ฐตฺวา อตฺตานํ
สมฺปสฺสมาโน ฬาวฺหปิ เวเนยฺยปฏิลาภํ
สมนุสฺสปฺปฏิลาภํ ปเวเทมิ ฯ ๙เม
โข อหํ เอกนฺเต ฐ อตฺตานเส สมฺปสฺส-
มาโน ฬาวฺหปิ เวเนยฺยปฏิลาภํ สมนุสฺสปฺป-
ฏิลาภํ ปเวเทมิ ฯ

[๑๐๘] อปริโยสิตสงฺกปฺปา
วิจิกิจฺฉากถมฺกถี(๑)
วิจรึ(๒) ธีรมนฺตรา
อนฺโตสลฺเล ตปากตา ฯ
ยสสฺสุ(๓) มญฺญามิ สมณา
ปริวิตฺตวิหาริโน

---

๑ ฐ. วิจิกิจฺฉี ฯ ม. วิจิกิจฺโฉ ฯ ๒ ฐ. วิปริ ฯ ๓ ฐ. ม. ยสสฺสุ ฯ

[๑๐๗] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍ជាគំរប់ ៦ នេះថា ពួកទេវតានោះ ឧត្តមជាងទេវតាទាំងពួង ជាអ្នកមិនជោកជយ ជាអ្នកមានយស បិតនៅក្នុងលំនៅណា លំនៅនោះមុខជានឹងមាន ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងកាលជាទីបំផុតមិនខាន(๑) ដូច្នេះហើយសំដែងនូវការបានន្ទូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបានន្ទូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍ទាំង ៦ ប្រការហ្នឹងឯង ទើបសំដែងនូវការបានន្ទូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបានន្ទូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

[๑๐๘] ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីប្រាថ្នាមិនទាន់សម្រេច នៅមានសេចក្តីសង្ស័យ ងឿងឆ្ងល់ តែងត្រាច់ស្វះស្វែងរកព្រះតថាគត អស់កាលជាយូរអង្វែងមកហើយ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គសំគាល់នូវពួកសមណៈណា ដែលជាអ្នកនៅក្នុងទីស្ងាត់

---

๑ អដ្ឋកថាថា ព្រះតំណុះមុខជានឹងបាននូវអនាគាមិមគ្គ លុះច្យុតអំពីអត្តភាពនេះទៅនឹងបានទៅកើតក្នុងសុទ្ធាវាស មានអាយុជាដើម មានអាកនិដ្ឋភពជាទីបំផុត ។

สุត្តន្តបិដកេ ទីឃនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សម្ពុទ្ធោ ឥតិ មញ្ញមានោ[๑]
កច្ចាមិ តេ ពុទ្ធោសិ ភុំ ។
កច្ចំ អាភញ្ញា ហោតិ
កច្ចំ ហោតិ វិភញ្ញា
ឥតិ បុដ្ឋេន សង្ខ្លេន[๒]
មក្កេ បដិបទាសុ ច ។
តុណ្ហស្ស[๓] យថា មំ ជានន្តិ
សង្ឃោ នេកាននាគតោ
តុណ្ហស្ស[๔] មមេវ បុច្ឆន្តិ
កឹ កត្វា ចាបុណាមិ ឥធំ ។
តេសំ យថាសុតំ ធម្មំ
ទេសយាមិ ជនេ សុតំ
តេន[๕] អត្តមនា ហោន្តិ
ទិដ្ឋោ នោ ភាសតេតិ ច ។
យថា ច សម្ពុទ្ធបច្ចក្ខី[๖]

---

๑ ខ. ម. មញ្ញមានោ ។ ๒ ម សំចាយត្តិ ។ ๓-๔ ខ. តុណ្ហស្សុ ។ ម. តុណ្ហស្សុ ។ ๕ ខ តេនស្ស ។ ๖ ខ. ពុទ្ធំ អក្ខិ ។ ម. ពុទ្ធមក្ខិ ។

ក៏ទឹកស្មានថាជាព្រះសម្ពុទ្ធ ដូច្នេះហើយ ចូលទៅអង្គុយជិត
ពួកសមណៈនោះ ។ ពួកសមណៈនោះ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ
សួរថា សេចក្តីជ្រះថ្លា តើដូចម្តេច សេចក្តីមិនជ្រះថ្លា
តើដូចម្តេច ដូច្នេះហើយ មិនអាចនឹងដោះស្រាយ កង់មគ្គ
នឹងបដិបទាតាំងឡាយបានឡើយ ។ កាលណាដែលពួក
សមណៈតាំងនោះ ស្គាល់ខ្ញុំព្រះអង្គថាជាសក្កទេវរាជ មកពី
ឋានទេវតា ពួកសមណៈតាំងនោះ បានសួរខ្ញុំព្រះអង្គថា ទេវ-
រាជ បានសាងកុសលដូចម្តេច ទើបបាននូវសម្បត្តិនេះ ។
ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏សំដែងធម៌តាមដែលបានស្តាប់មក ប្រាប់ដល់
សមណៈតាំងនោះ ឲ្យប្រាកដកង់ទីប្រជុំជន ពួកសមណៈ
តាំងនោះ នាំគ្នាពេញចិត្ត ដោយហេតុនោះថា យើង
តាំងឡាយ បានឃើញវាសវទេវរាជហើយ ។ មួយវិញ
ទៀត កាលណាដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានឃើញនូវព្រះសម្ពុទ្ធ

សក្កប្បញ្ហសុត្តំ សោមនស្សប្បដិសំយុត្តំ

វិចិកិច្ឆា វិតរណំ

សោម្ហិ វីតភយោ អជ្ជ

សម្ពុទ្ធំ បយិរុបាសយិ(๑) ។

តណ្ហាសល្លស្ស ហន្តារំ

ពុទ្ធំ អប្បដិបុគ្គលំ(๒)

អហំ វន្ទេ មហាវីរំ

ពុទ្ធមាទិច្ចពន្ធុនំ(๓) ។

យំ ភវោភវសេ ព្រហ្មេ

សមំ ខេវភិ មារិស

តទជ្ជ តុយ្ហំ ឧស្សាមិ(๔)

ហន្ទ សាមំ ភវោភវ តេ ។

ភូមេវសិរំ(๕) សម្ពុទ្ធោ

តុវំ សត្ថា អនុត្តរោ

សទេវកស្មិំ លោកស្មិំ

នត្ថិ តេ បដិបុគ្គលោតិ ។

---

๑ ខ. បរិរុបាសយ ។ ๒ ម. ពុទ្ធមប្បដិបុគ្គលំ ។ ๓ ខ. វន្ទាមាទិច្ចពន្ធុនំ ។ ๔ ខ. ម. ទស្សាម ។ ๕ ខ. ភូមេវសិ ។ ម. ភូមេវ អសិ ។

ទ្រង់ធ្វើផុតចាកសេចក្តីសង្ស័យហើយ ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
ជាអ្នកប្រាថ្នាចាកភ័យហើយ បានចូលមកអង្គុយជិតព្រះសម្ពុទ្ធ ។
ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមថ្វាយបង្គំនូវព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ដកចោលនូវសេចក្តី
តណ្ហាចេញបានហើយ រកបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមគ្មាន ទ្រង់មាន
ព្យាយាមច្រើន ទ្រង់ត្រាស់ដឹង (នូវចតុរារិយសច្ច) ព្រះអង្គ
ជាពូជពង្សនៃអាទិច្ចគោត្រ ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ (ក្នុង
កាលមុន) ខ្ញុំព្រះអង្គព្រមទាំងទេវតា បានធ្វើនូវការនមស្ការ
ណាចំពោះព្រហ្ម ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមថ្វាយនមស្ការ
នោះចំពោះព្រះអង្គវិញ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមធ្វើនូវការថ្វាយបង្គំ
ចំពោះព្រះអង្គដោយខ្លួនឯង ។ ព្រះអង្គជាព្រះសម្ពុទ្ធពិតមែន
ព្រះអង្គជាសាស្តាប្រសើរ ក្នុងលោកនេះព្រមទាំងទេវលោក
នឹងរកបុគ្គលណាមួយ មកប្រៀបផ្ទឹមនឹងព្រះអង្គគ្មានឡើយ ។

[๑๐๙] អថខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ បញ្ចសិខំ គន្ធព្ពបុត្តំ អាមន្តេសិ តេហិបកាកេ ខោ មេសិ តុំ តាត បញ្ចសិខ យំ តុំ ភគវន្តំ បឋមំ បសាទេសិ តយា តាត បឋមំ បសាទិតំ បច្ឆា មយំ តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិម្ហា[๑] អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ បេត្តិកេ ហានេ[๒] បវយិសច្ចមិ គន្ធព្ពរាជា ភវិស្សសិ គន្ធព្ពេ តេ សុវិយវច្ឆសំ ធម្មំ សោ ហិ តេ អតិបត្តិតាតិ ។

អថខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ចាណិនា បឋវិំ បហរិ បញ្ចសិខំ តិក្ខត្តុំ ឧទានេសិ

ឥមោ តិស្សា ភគវាតោ អរហាតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ឥមោ តិស្សា ភគវាតោ អរហាតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ឥមោ តិស្សា ភគវាតោ អរហាតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

---

๑ ឧ. ឧបសង្កមិម្ហ ។ ๒ ម. បេត្តិកេ វិ ហានេ ។

(๑๐๙) លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រាស់ហៅនូវបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តថា នែអ្នកបញ្ចសិខៈ អ្នកជាបុគ្គលមានឧបការៈច្រើនដល់យើងពិត ដោយហេតុអ្នកបានធ្វើព្រះមានព្រះភាគ ឲ្យជ្រះថ្លាក្រាណាជាមុន ម្នាលអ្នក លុះអ្នកបានធ្វើព្រះមានព្រះភាគ ឲ្យជ្រះថ្លាក្រាណាជាមុនហើយ ទើបយើងបានចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ កុងកាលជាខាងក្រោយ យើងនឹងតាំងអ្នកទុកក្នុងឋានៈដូចជាបិតា អ្នកនឹងបានជាស្តេចនៃពួកគន្ធព្វ មួយវិញទៀត យើងនឹងឲ្យនាងកញ្ញាសុរិយវច្ឆសាដល់អ្នក ព្រោះថានាងកញ្ញាសុរិយវច្ឆសានោះ អ្នកក៏ចង់បានមកជាយូរហើយ ។ គ្រានោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់យកព្រះហស្តខ្នែផែនដី ហើយបន្ទឺនូវឧទានអស់វារៈ៣ដងថា

សូមនមស្ការ ថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។
សូមនមស្ការ ថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។
សូមនមស្ការ ថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។

[๑๑๐] ឥមស្មិញ្ច បន វេយ្យាករណស្មិំ ភញ្ញមានេ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស វិរជំ វីតមលំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ យំកិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្ពន្តំ និរោធធម្មន្តិ អញ្ញាសញ្ច អសីតិយា ទេវតាសហស្សានំ ។ ឥតិ យេ[๑] សង្ខេន ទេវានមិន្ទេន អដ្ឋិដ្ឋបញ្ហា[๒] បុដ្ឋា តេ អកវតា ព្យាកតា ។ តស្មា ឥមស្ស វេយ្យាករណស្ស សក្កបញ្ហោត្វេវ អធិវចនន្តិ ។

សក្កបញ្ហាសុត្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ ។

---

๑ ម. ឥតិ ហ ។ ๒ ម. អដ្ឋដ្ឋកា បញ្ហា ។

សក្កបញ្ហសូត្រ ពាក្យជាទីបំផុតនៃសូត្រ

[๑๑๐] កំណើលដែលព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសំដែងនូវវេយ្យាករណ៍នេះ ធម្មចក្ខុ (សោតាបត្តិមគ្គ) ដ៏ប្រាសចាកធូលីគឺរាគាទិក្កិលេស ប្រាសចាកមន្ទិលគឺទិដ្ឋិទឹងវិចិកិច្ឆា កំបានកើត ដល់សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាផង ដល់ពួកទេវតាទាំង ៨ ហ្នឹងឯទៀតផងថា ធម្មជាតណាមួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតទាំងអស់នោះ តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។ ប្រស្នាណា ដែលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាបានអាចធនាបានទូលសួរហើយ ប្រស្នានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានព្យាករហើយដោយប្រការដូច្នេះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យថា សក្កបញ្ហៈដូច្នេះ ជាឈ្មោះនៃវេយ្យាករណ៍នេះឯង ។

ចប់ សក្កបញ្ហសូត្រ ទី ៨ ។

មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ ទុតិយំ

(១១១) ឯវមេ សុតំ ។ ឯកំ យមយំ ភគវា កុ-រូសុ វិហរតិ កម្មាសធម្មំ[1] នាម កុរូនំ និគមោ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភ-ទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច ឯកាយនោ អយំ ភិក្ខវេ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ[2] សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោ-មនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្ភា-នស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយ អា-

---

១ កម្មាសធម្មន្តិបិ ជាហោ ។ ២ ម. សោកបរិទ្ទវានំ ។

មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ទី ៩

(១១១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងកម្មាសធម្មនិគម របស់អ្នកកុរុ ក្នុងជនកុរុ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងកម្មាសធម្មនិគមនោះឯង បានត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ជាផ្លូវមួលតែមួយ(១) (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីលះបង់នូវសេចក្តីសោកនឹងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង់នូវទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណា

---

១ ក្នុងអដ្ឋកថាមានសេចក្តីពន្យល់អំពីបទថា ផ្លូវមួលតែមួយជាច្រើនន័យគឺ ន័យមួយលោកថាជាផ្លូវមួលតែមួយ ព្រោះជាផ្លូវប្រតិបត្តិ ដើម្បីចេញចាកសង្សារទៅកាន់ព្រះនិព្វាន មិនមានបែកទៅជាផ្លូវ ២ ឬជាផ្លូវ ៣ ឡើយ ។ ន័យមួយទៀត លោកថាជាផ្លូវដែលត្រូវដើរបានតែមនុស្សម្នាក់ ព្រោះសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ បានតែព្រះយោគីដែលលះបង់ពួកចេញហើយទៅសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ម្នាក់ឯង ទើបប្រតិបត្តិកើត ។ មួយទៀតលោកថាជាផ្លូវរបស់មនុស្សប្រសើរ គឺថាជាផ្លូវរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះព្រះអង្គប្រសើរជាងសត្វទាំងពួងផង ហើយទ្រង់បានបង្កើតផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋានឲ្យកើតមានឡើងផង ។

ฉุปสฺสุ วิหรតิ อาតាបี สมฺปជាโน សតិមา วิเนยฺย
โลเกฯ អតិជฺฌោមនสฺสំ เวทនាสุ เวทនាฉุปสฺสุ
วิหรតิ อาតាបี สมฺปជាโน សតិមา วิเนยฺย โลเก
អតិជฺฌោមនสฺสំ จิตฺเต จิตฺតានุปสฺสี วิหรតิ อาតាបี
สมฺปជាโน សតិមา วิเนยฺย โลเก អតិជฺฌោ-
มនสฺสំ ធម្មេสุ ធម្មានุปสฺสี วิหรតิ อาតាបี สมฺป-
ជាโน សតិមา วิเนยฺย โลเก អតិជฺฌោមនสฺสំ ฯ

ฆฏีกาสหิตา និដ្ឋិតា[๑] ฯ

---

๑ ฉ. ฆฏีกาสหิตา និដ្ឋិតាតិ ន ទិស្សតិ ฯ ม. ฆฏีสหោ និដ្ឋិតោ ฯ

ឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទឹងទោមនស្សក្នុងលោក[1]ចេញ ១ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ១ ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកចេញ ១ ពិចារណាឃើញនូវធម្មក្នុងធម្មទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកចេញ ១ ។

ចប់ ខន្ធេសវិភង្គកថា ។

---

๑ អដ្ឋកថាថា លោកក្នុងទីនេះ សំដៅយកកាយ ព្រោះកាយនោះ ជាសភាវៈតែងទ្រុឌទ្រោមវិនាសទៅជាធម្មតា ឯយទៀត អភិជ្ឈាទោមនស្សដែលភិក្ខុលះបង់ក្នុងកាយនោះ មិនមែនត្រឹមតែក្នុងកាយប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីតែអភិជ្ឈាទឹងទោមនស្សក្នុងពួកវេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណក៏ត្រូវលះហោលដែរ ព្រោះហេតុនោះ បានជាក្នុងគម្ពីរវិភង្គលោកប្រាប់ថា ខន្ធាទក្ខន្ធទាំង ៥ ក៏ហៅថា លោកដែរ ។

[๑๑๒] กตฺถ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายา-
นุปสฺสี วิหรติ ฯ ๔ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อรญฺญคโต ว
รุกฺขมูลคโต ว สุญฺญาคารคโต ว นิสีทติ ปลฺลงฺกं
อาภุชิตฺวา(๑) อุชุ กายं ปณิธาย ปริมุขํ สตึ
อุปฏฺฐเปตฺวา ฯ โส สโต ว อสฺสสติ สโตว(๒)
ปสฺสสติ ทีฆํ ว อสฺสสนฺโต ทีฆํ อสฺสสามีติ
ปชานาติ ทีฆํ ว ปสฺสสนฺโต ทีฆํ ปสฺสสามีติ
ปชานาติ รสฺสํ ว อสฺสสนฺโต รสฺสํ อสฺสสามีติ
ปชานาติ รสฺสํ ว ปสฺสสนฺโต รสฺสํ ปสฺสสามีติ
ปชานาติ สพฺพกายปฏิสํเวที อสฺสสิสฺสามีติ
สิกฺขติ สพฺพกายปฏิสํเวที ปสฺสสิสฺสามีติ สิกฺข-
ติ ปสฺสมฺภยं กายสงฺขารं อสฺสสิสฺสามีติ สิกฺขติ

---

๑ อาภุชิตฺวาติ กตฺถจิ โยตฺถเก ทิสฺสติ ฯ ๒ ม. สโตว ฯ

(๑๑๒) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់គ្រងយោបថទាំង ๔ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះទៅកាន់ព្រៃក្តី ទៅកាន់ម្លប់ឈើក្តី ទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយឲ្យត្រង់ តាំងសតិឲ្យមានមុខក្នោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូលវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញខ្លី ឬកាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលខ្លី (ភិក្ខុ) សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយគឺខ្យល់ចេញទាំងពួង ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយគឺខ្យល់ចូលទាំងពួង ហើយដកដង្ហើមចូល សិក្សាថាអាត្មាអញនឹងរម្ងាប់កាយសង្ខារ (កាយសង្ខារ:) ហើយដកដង្ហើមចេញ

ปสฺสมฺภยํ กายสงฺขารํ ปสฺสสิสฺสามีติ สิกฺขติ ฯ
เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว ทกฺโข ภมการเว วา ภมการ-
นฺเตวาสี วา ทีฆํ วา อญฺจนฺโต(๑) ทีฆํ อญฺจามีติ
ปชานาติ รสฺสํ วา อญฺจนฺโต รสฺสํ อญฺจามีติ ปชา-
นาติ เอวเมว ขฺวาหํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทีฆํ วา อสฺสสนฺโต
ทีฆํ อสฺสสามีติ ปชานาติ ทีฆํ วา ปสฺสสนฺโต
ทีฆํ ปสฺสสามีติ ปชานาติ รสฺสํ วา อสฺสสนฺโต
รสฺสํ อสฺสสามีติ ปชานาติ รสฺสํ วา ปสฺสสนฺโต
รสฺสํ ปสฺสสามีติ ปชานาติ สพฺพกายปฏิสํเวที
อสฺสสิสฺสามีติ สิกฺขติ สพฺพกายปฏิสํเวทึ ปสฺส-
สิสฺสามีติ สิกฺขติ ปสฺสมฺภยํ กายสงฺขารํ อสฺส-
สิสฺสามีติ สิกฺขติ ปสฺสมฺภยํ กายสงฺขารํ ปสฺส-
สิสฺสามีติ สิกฺขติ ฯ เอวํ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายา-
นุปสฺสี วิหรติ พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ

๑ อญฺจนฺโตติปิ อวฺจนฺโตติปิ ปาฬิ ฯ

សិក្ខាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់កាយសង្ខារ ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ជាងក្រឡឹងក្តី កូនសិស្សនៃជាងក្រឡឹងក្តី ដែលបុំនប្រសប់
កាលទាញខ្សែក្រឡឹងវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទាញខ្សែក្រឡឹងវែង
ឬកាលទាញខ្សែក្រឡឹងខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទាញខ្សែក្រឡឹងខ្លី
មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលដកដង្ហើមចេញ
វែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូល
វែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី
ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញខ្លី ឬកាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ក៏ដឹង
ច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលខ្លី (ភិក្ខុ) សិក្ខាថា អាត្មាអញនឹងកំណត់
ដឹងច្បាស់នូវកាយគឺខ្យល់ចេញទាំងពួង ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្ខាថា
អាត្មាអញ នឹងកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយ គឺខ្យល់ចូលទាំងពួង ហើយដក
ដង្ហើមចូល សិក្ខាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់នូវកាយសង្ខារ ដកដង្ហើម
ចេញ សិក្ខាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់នូវកាយសង្ខារ ដកដង្ហើមចូល មាន
ឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុ
(កាយរបស់ខ្លួន) ជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថ ទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារ-
ណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅ (កាយរបស់បុគ្គលដទៃ) ជាប្រក្រតី

อฏฺฐงฺคตมาทิกา ฯ กาเย กายานุปสฺสี วิหรตีติ
สมุฏฺฐายฏฺฐานานุปสฺสี ฯ กายสฺมึ วิหรตีติ วยฏฺฐาน.
นุปสฺสี ฯ กายสฺมึ วิหรตีติ สมุฏฺฐายวยฏฺฐานานุปสฺสี
ฯ กายสฺมึ วิหรตีติ ฯ อตฺถิ กายោติ ฯ បฏิสฺสติ
สติ បจฺจุปฏฺฐิตา ហោតิ យាវទេว ញาณมตฺตาย
បฏิสฺสติมตฺตาย[๑] ฯ อนิสฺสิតោ จ วิหรติ ฯ จ
តណฺหំ លោเก ឧปาทินฺติ ฯ ฌายี[๒] ภิกฺขเว ภิกฺขุ
กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ ฯ

อาสวานญฺจ ขยฏฺฐาย[๓] ฯ

---

๑ ฉ. បតิสฺสติมตฺตาย ฯ ๒ ម. ฉรินิ ហោ ฯ ๓ ฉ. អាសវានญฺจ ខยฏฺฐาย ន
ទิស្សតិ ฯ

គ្រប់តវិយោបថគាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្នុងនឹង
កាយខាងក្រៅ (កាយរបស់ខ្លួននឹងកាយរបស់បុគ្គលដទៃ) ជាប្រក្រតី
គ្រប់តវិយោបថគាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើងក្នុង
កាយ(๑) គ្រប់តវិយោបថគាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យ
ទៅក្នុងកាយ(๒) គ្រប់តវិយោបថគាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែល
ប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយ គាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយ គ្រប់តវិយោបថ
គាំង ๔ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី របស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្តង់ឡើងចំពោះថា
កាយមានមែន (មិនមែនសត្វ មិនមែនបុគ្គល មិនមែនស្រី មិនមែន
ប្រុសជាដើម) គ្រាន់តែជាទីតំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើន
ស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ)
គ្រប់តវិយោបថគាំង ๔ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយ ក្នុងកាយ ជាប្រក្រតី
គ្រប់តវិយោបថគាំង ๔ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អានាបានបព្វ. ។

๑-๒ អដ្ឋកថាក្រាប់ថា ឈ្មោះអស្សាសបស្សាសៈអាស្រ័យនៅក្នុងកាដកាយផង ក្តោងប្រមុះផង
បិត្តផង ទើបសព្វរទៅមកបាន ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ទាំងនេះឈ្មោះថា ធម៌ប្រជុំកើតឡើង
ក្នុងកាយ លុះដល់ធម៌ទាំងនោះលត់ទៅវិញ ឈ្មោះថា ធម៌សូន្យទៅក្នុងកាយ ។

(๑๑๓) ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คจฺฉนฺโต วา คจฺฉามีติ ปชานาติ ฐิโต วา ฐิโตมฺหีติ ปชานาติ นิสินฺโน วา นิสินฺโนมฺหีติ ปชานาติ สยาโน วา สยานោมฺหีติ ปชานาติ ฯ ยถา ยถา วา ปณิหิตา โหนฺติ ตถา ตถา ปชานาติ[1] ฯ สนฺตं วา อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ สมุทยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ วยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมึ วิหรติ ฯ อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ ยาวเทว ญาณมตฺตาย

---

๑ ฉ. ม. สนฺตं ปชานาติ ฯ

(๑๑๓) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខ នៅមានទៀត ភិក្ខុកាលដើរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដើរ កាលឈរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញឈរ កាលអង្គុយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញអង្គុយ កាលដេកក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដេក ។ មួយទៀត ភិក្ខុនោះបានតាំងទូវកាយដោយអាការយ៉ាងណា ។ ក៏ដឹងច្បាស់ទូវកាយនោះដោយអាការយ៉ាងនោះ ។ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញទូវកាយក្នុងកាយខាងក្នុងយ៉ាងនេះជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញទូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅ គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញទូវកាយក្នុងកាយ ជាខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញ ទូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញទូវធម៌ ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញទូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើង និងធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ងង់ឡើងចំពោះថា កាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីគំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា

បដិសន្ធិតមត្តាយ ។ អនិស្សរោ ច វិហារតិ ន ច
កិញ្ចិ លោកេ ឧទ្ធានិយតិ ។ ឯវម្បិ កិត្តាវេ កិត្តា
តាយេ តាយ ឧបសន្តិ វិហារតិ ។

ឥរិយាបថបព្ពំ និដ្ឋិតំ[1] ។

(๑๑๔) បុន ចបរំ កិត្តាវេ កិត្តា អកិត្តាន្តេ បដិត្តាន្តេ
សម្បជានការី ហោតិ អាលោកិតេ វិលោកិតេ សម្ប-
ជានការី ហោតិ សម្មិញ្ជិតេ បសារិតេ សម្បជានការី
ហោតិ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សម្បជានការី ហោតិ
អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្បជានការី
ហោតិ ឧច្চារបស្សាវកម្មេ សម្បជានការី ហោតិ

---

๑ ម. ឥរិយាបថបព្ពំ និដ្ឋិតន្តិ ន ទិស្សតិ ។

ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ កិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហា ទិដ្ឋិ) គ្រប់គ្រងប្រាថ្នាធំ ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួច ក្នុងលោកផង ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់គ្រងប្រាថ្នាធំ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ គរិយាបថបព្វៈ ។

(๑๑๔) ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខ នៅមានទៀត កិក្ខុធ្វើនូវសម្បជញ្ញ (๑) គឺសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលដើរទៅមុខ ថយក្រោយ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលក្រឡេកមើលទៅមុខ ឬក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេង ។ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលបត់ដៃដើរ ឬលាដៃដើរ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលទ្រទ្រង់នូវសង្ឃាដិ បាត្រនិងចីវរ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលបរិភោគភោជន ផឹកទឹក ទំពាស៊ីភាជនីយៈ ជញ្ជាប់ (នូវភេសជ្ជៈមានសប្បៀងដើម) ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាល

---

๑ សម្បជញ្ញៈ មាន ๔ គឺសាត្ថកសម្បជញ្ញៈ កិរិយាដឹងច្បាស់នូវកម្មដែលមានប្រយោជន៍ ឯកម្មឥតប្រយោជន៍ ๑ សប្បាយសម្បជញ្ញៈ កិរិយាដឹងច្បាស់នូវអារម្មណ៍ដែលជាទីសប្បាយ ๑ គោចរសម្បជញ្ញៈ កិរិយាដឹងច្បាស់នូវកម្មដ្ឋានដែលត្រូវចិត្ត ๑ អសម្មោហសម្បជញ្ញៈ កិរិយាដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលមិនវង្វេងភ្លេច ๑ ។ (អដ្ឋកថា) ទីឃនិកាយសីលក្ខន្ធវគ្គ ។

ตเตฺร ปิเตฺร อิเมสุ เทฺว สุตฺเต ปกาสิเตฺร กาเสิเตฺร ตุณฺหี-
ภาเวฯ สมฺมปฺปธานกถาฯ โหติ ฯ ๙ติ อฏฺฐงฺคิกสฺส ก
กายสฺส กายานุปสฺสี วิหารติ ๓มาทิกสฺส ก กายสฺส
กายานุปสฺสี วิหารติ อฏฺฐงฺค๓มาทิกสฺส ก กายสฺส
กายานุปสฺสี วิหารติ สมุทยธมฺมานุปสฺสี ก
กายสฺมึ วิหารติ วยธมฺมานุปสฺสี ก กายสฺมึ
วิหารติ สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี ก กายสฺมึ วิหารติฯ
อตฺถิ กายูปติ ก ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ
ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปฏิสฺสติมตฺตาย ฯ อนิสฺสิ-
โต จ วิหารติ น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ ฯ
เอวมฺปี ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหารติฯ

สมฺมปฺปธานกถา (๑) นิฏฺฐิตา ฯ

---

๑ ฉ. สมฺมปฺปธานกถา นิฏฺฐิตา น ทิสฺสติ ฯ ม. สมฺมปฺปธานกถา ทิฏฺฐา ฯ

បន្ទោបង់នូវឧច្ចារៈបស្សាវៈ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលដើរ ឈរ អង្គុយ ដេកលក់ ភ្ញាក់ឡើង និយាយ ស្ងៀម ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុង កាយខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើត ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្គងឡើងចំពោះថា កាយនេះមានមែន គ្រាន់តែជាទីតំណាត់ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ សម្បជញ្ញបព្វៈ ។

(๑๑๙) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរន្ថានបច្ចវេក្ខណ(๑) អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថិ ឥមស្មឹ កាយេ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ នហារូ អដ្ឋី អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហាទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហាកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្ពោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា(๒) លសិកា មុត្តន្តិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ឧភតោមុខា មូសោទរិ(๓) បូរា នានាវិហិតស្ស ធញ្ញស្ស សេយ្យថីទំ សាលីនំ វិហីនំ មុគ្គានំ មាសានំ តិលានំ តណ្ឌុលានំ តមេនំ ចក្ខុមា បុរិសោ មុញ្ចិត្វា បច្ចវេក្ខេយ្យ ឥមេ សាលី ឥមេ វិហី ឥមេ មុគ្គា ឥមេ មាសា ឥមេ តិលា ឥមេ តណ្ឌុលាតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរន្ថានបច្ចវេក្ខណ អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថិ ឥមស្មឹ កាយេ កេសា

---

๑ ឧ. ម. បូរំ នានប្បការស្ស ។ ๒ ឧ. ម. សិង្ឃាណិកា ។ ๓ បូរភោជ្ជនីតិបិ បាឋោ ។

(๑๑๙) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងអំពីបាតដើងឡើង ๗ ខាងក្រោមតាំងអំពីចុងសក់ចុះមក ដែលមានស្បែកបិទបាំងជុំវិញ ពេញដោយវត្ថុមិនស្អាត មានប្រការផ្សេង ๆ ដូច្នេះថា ក្នុងកាយនេះ មានសក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង តម្រងបេះដូង ថ្លើម រលាក ក្រពះ លាមក ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ សេម្ហ ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់ពពរ ទឹកមាត់ ទឹកសំបោរ ទឹករំអិល ទឹកមូត្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដៃដែលមានមាត់ទាំងពីរខាង ពេញដោយធញ្ញជាត មានប្រការផ្សេង ๆ ធញ្ញជាតទាំងនោះ គឺស្រូវខ្លាយស ស្រូវខ្លាយក្រហម សណ្តែកបាយ សណ្តែកពង្គមាស ល្ង អង្ករ បុរសដែលមានចក្ខុ គប្បីស្រាយនូវដៃនោះ ហើយពិនិត្យមើលដូច្នេះថា នេះស្រូវខ្លាយស នេះស្រូវខ្លាយក្រហម នេះសណ្តែកបាយ នេះសណ្តែកពង្គមាស នេះល្ង នេះអង្ករ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងអំពីបាតដើងឡើង ๗ ខាងក្រោមតាំងអំពីចុងសក់ចុះមក ដែលមានស្បែកបិទបាំងជុំវិញ ពេញដោយវត្ថុមិនស្អាត មានប្រការផ្សេង ๆ ដូច្នេះថា ក្នុងកាយនេះ មានសក់

លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ នហារូ អដ្ឋី អដ្ឋិមិញ្ជំ
វក្កំ ហាទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ
អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្ពោ
លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃា-
ណិកា លសិកា មុត្តន្តិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ
កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយា-
នុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយា-
នុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ
វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ សមុទ-
យវយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ ។ អត្ថិ
កាយោតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ

เกส ក្រចក ឆ្មៃញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង តម្រងបស្ហាវ: បេះដូង ថ្លើម រាវ ក្រពះ សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្លេស្ម ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសំបោរ ទឹករំអិល ទឹកមូត្រ មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ (កិក្ខុ) ពិចារណាឃើញនូវកាយខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើត ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់កិក្ខុនោះ តំផ្តង់ឡើងចំពោះថា កាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីតំណាត់

ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปฏิสฺสตีมตฺตาย ฯ อนิสฺสิ-
โต จ วิหรติ น จ กิญฺจิ โลเกน อุปาทิยติ ฯ
เอวมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สาเยว สายาณุปสฺสี วิหรติ ฯ

ปฏิกูลมนสิการปพฺพ นิฏฺฐิตา[๑] ฯ

[๑๑๖] ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สเมเว สายํ
ยถาปิตํ ยถาปณิหิตํ ฐานโส ปฏิเวกฺขติ อตฺถิ
เม อิมสฺมึ กาเย ปถวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ
วาโยธาตูติ ฯ เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว ทกฺโข โคฆา-
ตโก วา โคฆาตกนฺเตวาสี วา[๒] คาวึ วธิตฺวา จา-
ตุมฺมหาปเถ วิลเสยฺย[๓] ปฏิวิภชิตฺวา[๔] นิสินฺโน อสฺส
เอวเมว โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ สเมเว สายํ ยถาปิตํ

---

๑ ฉ. ปฏิกูลมนสิการปพฺพ นิฏฺฐิตนฺติ ๓ ทิสฺสติ ฯ ๒ โคฆาติโก วา โคฆาติ-
กนฺเตวาสี วาติ ปาฐนฺตเร ทิสฺสนฺติ ฯ ๓ ฉ. ม. ปิลเสยฺย ฯ ๔ วิภชิตฺวาติ ปาฐนฺตเร
ทิสฺสติ ฯ

ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) ត្រង់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ត្រង់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ បដិបូលមនសិការបព្វៈ ។

(๑๑๖) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខ នៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាយនេះឯង ដែលបិតនៅយ៉ាងណា ដែលតាំងនៅយ៉ាងណា ដោយកំណត់ថា គ្រាន់តែជាធាតុថា ក្នុងកាយនេះមានធាតុដី ធាតុទឹក ធាតុភ្លើង ធាតុខ្យល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសអ្នកពិឃាតគោក្តី កូនសិស្សនៃបុរសអ្នកពិឃាតគោក្តី ដែលបុំនប្រសប់គប្បីពិឃាតគោ ហើយរំលែកជាចំណែកៗ អង្គុយនៅទៀបផ្លូវធំ បែកជាបួន មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាយនេះឯង ដែលបិតនៅយ៉ាងណា ដែលតាំងនៅ

យថាបណិហิតំ ឆាតុសោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថិ ឥមស្មឹ
កាយេ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធា-
តូតិ ฯ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ฯ បេ ฯ វិហរតិ ฯ

ฉาตุมสติการปพฺพ นิฏฺฐิตំ[๑] ฯ

[๑๑๗] បុន จបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ
បស្សេយ្យ សរីរំ សីវថิកាយ ឆឌ្ឌិតំ ឯកាហមតំ វា
ទ្វីហមតំ វា តីហមតំ វា ឧទ្ធុមាតកំ វិនីលកំ
វិបុព្ពកជាតំ ฯ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ
អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំ[๒] អនតី-
តោតិ ฯ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ฯ បេ ฯ វិហរតិ ฯ

---

๑ ฉ. ฉาตุมสติการปพฺพ นิฏฺฐิตนฺติ ๔ ทิสฺสติ ฯ ๒ ฉ. ឯวំ ฯ

យ៉ាងណា ដោយកំណត់ថាគ្រាន់តែជាធាតុដូច្នេះថា កុងកាយនេះ មានធាតុដី ធាតុទឹក ធាតុភ្លើង ធាតុខ្យល់ មានឧបមេយ្យដូច្នេះឯង ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុង (ដោយការកំណត់ថាជាធាតុ ៤) ជាប្រក្រតី គ្រប់តិរោបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។

ចប់ ធាតុមនសិការបព្វៈ ។

(๑๑๗) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុឃើញនូវសរីរៈស្ងាប់ ដែលគេចោលនៅក្នុងព្រៃស្មសាន ខ្លះស្ងាប់អស់ ១ថ្ងៃក្តី ស្ងាប់អស់ ២ ថ្ងៃក្តី អស់ ៣ ថ្ងៃក្តី ដែលកំពុងហើមមានសម្បុរខៀវដោយច្រើន មានខ្ទុះហូរចេញតាមទ្វារផ្សេងៗ ដូចម្តេចមិញ ។ ភិក្ខុនោះ (កំបង្អោនសរីរៈស្ងាប់នោះ) មកប្រៀបផ្ទឹមនឹងកាយនេះឯងថា សូម្បីកាយ[1]នេះសោត ក៏គង់នឹងមានសភាពដូច្នោះ គង់នឹងក្លាយទៅជាដូច្នោះ នឹងកន្លងនូវភាវៈដូច្នោះពុំបានឡើយ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុង ជាប្រក្រតី (ដោយការកំណត់នូវអសុភមានអសុភកំពុងហើមជាដើម) គ្រប់តិរោបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។

---

๑ អដ្ឋកថា ថា បានដល់កាយដែលនៅមានធម៌ ៣ យ៉ាង គឺអាយុ ๑ កំសួលភ្លើងធាតុ๑ វិញ្ញាណ๑ ។

[๑๑๘] បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សីវថិកាយ ឆឌ្ឌិតំ កាកេហិ វា ខជ្ជមានំ កុលលេហិ វា ខជ្ជមានំ គិជ្ឈេហិ វា ខជ្ជមានំ សុនខេហិ វា ខជ្ជមានំ សិគាលេហិ វា ខជ្ជមានំ(๑) វិវិធេហិ វា បាណកជាតេហិ ខជ្ជមានំ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ អយម្បិ(๒) ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ

---

๑ ឱ. សុឋាណេហិ វា ខជ្ជមានំ សិគាលេហិ វា ខជ្ជមានំ ។ ម. កង្កេហិ វា ខជ្ជមានំ សុនខេហិ វា ខជ្ជមានំ វិលីវេហិ វា ខជ្ជមានំ សិគាលេហិ វា ខជ្ជមានំ ។ ๒ ម. អយំបិ ។

[๑๑๘] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុ
គប្បីឃើញនូវសរីរៈស្ងប់ ដែលគេចោលនៅក្នុងព្រៃស្មសាន ដែលក្អែក
ទាំងឡាយកំពុងចឹកស៊ីក្តី ត្រដក់គម្រង់ទាំងឡាយ កំពុងចឹកស៊ីក្តី គាត
ទាំងឡាយ កំពុងចឹកស៊ីក្តី សត្វស្វានទាំងឡាយ កំពុងកកេរស៊ីក្តី បចក
ទាំងឡាយ កំពុងកកេរស៊ីក្តី ឋាណកជាតិ (សត្វល្អិត ។ មានរុយជា
ដើម) ទាំងឡាយផ្សេង ។ កំពុងរូងដញ្ជក់ស៊ីក្តី ដូចម្តេចមិញ ។ ភិក្ខុ
នោះ (កំបង្អោនសរីរៈស្ងប់នោះ) មកប្រៀបនឹងកាយនេះឯងថា សូម្បី
កាយនេះសោត ក៏គង់នឹងមានសភាវៈដូច្នោះ គង់នឹងក្លាយទៅជាដូច្នោះ
នឹងកន្លងនូវភាវៈដូច្នោះពុំបានឡើយ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវកាយ
ក្នុងកាយជាខាងក្នុង ជាប្រក្រតី ដោយការកំណត់នូវអសុភមានអសុភ
ដែលពួកសត្វ កំពុងចឹកស៊ីជាដើម គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ๔ យ៉ាងនេះ
ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិ-
យាបថទាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ជាខាងក្នុងនឹង
ខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌
ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ๔ ផង

วายมนฺตา อุปสฺสุ ฺ กาเย กายสฺมึ วิหรติ สมุทยวย-
ธมฺมานุปสฺสี วา กาเย กายสฺมึ วิหรติ ฯ อตฺถิ กายูปโค
วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ ยาวเทว ญาณ-
มตฺตาย ปฏิสฺสติมตฺตาย ฯ อนิสฺสิโต จ วิหรติ
น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ ฯ เอวมฺปิ ภิกฺขเว
ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ ฯ

(๑๑๙) ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เสยฺยถาปิ
ปสฺเสยฺย สรีรํ สีวถิกาย ฉฑฺฑิตํ อฏฺฐสงฺขลิกํ
สมํสโลหิตํ นหารุสมฺพนฺธํ ฯ เป ฯ

(๑๒๐) อฏฺฐสงฺขลิกํ นิมฺมํสโลหิตมกฺขิตํ
นหารุสมฺพนฺธํ ฯ เป ฯ

ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោ. បថទាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់កិក្ខុនោះ ក៏ផ្ដងំឡើងចំពោះថា កាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ កិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវកាយ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ យ៉ាងនេះឯង ។

(๑๑๙) ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខទៅមានទៀត កិក្ខុគប្បីឃើញនូវសៃរីរៈស្ងាប់ ដែលគេចោល ក្នុងព្រៃស្មសាន សល់ទៅតែពាងឆ្អឹង ប្រកបដោយសាច់ទំងឈាម មានសរសៃជាគ្រឿងចងដូចម្ដេចមិញ ។ បេ ។

(๑๒๐) សរីរៈទៅសល់តែពាងឆ្អឹង ឥតមានសាច់ប្រឡាក់ដោយឈាម មានសរសៃជាគ្រឿងចង ។ បេ ។

(๑๒๑) អដ្ឋិសង្ខលិកំ អបគតមំសលោហិតំ ន-
ហារុសម្ពន្ធំ ។ បេ ។

(๑๒๒) អដ្ឋិកានិ អបគតនហារុសម្ពន្ធានិ ទិសា-
វិទិសាវិក្ខិត្តានិ អញ្ញេន ហត្ថដ្ឋិកំ អញ្ញេន បាទដ្ឋិកំ
អញ្ញេន ដង្ឃដ្ឋិកំ អញ្ញេន ឧរដ្ឋិកំ អញ្ញេន កដិដ្ឋិកំ
អញ្ញេន បិដ្ឋិដ្ឋិកំ អញ្ញេន ខន្ធដ្ឋិកំ អញ្ញេន សីស-
សុត្តដ្ឋិកំ អញ្ញេន ទុរដ្ឋិកំ អញ្ញេន អំសដ្ឋិកំ អញ្ញេន
ពាហាដ្ឋិកំ អញ្ញេន តីរដ្ឋិកំ អញ្ញេន ហនុកដ្ឋិកំ អញ្-
ញេន ទន្តដ្ឋិកំ អញ្ញេន សីសកដាហំ(๑) ។ សោ ឥមមេវ
កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ

---

๑ ឱ. អបគតសព្ពង្គានិ ទិសាវិទិសាសុ វិក្ខិត្តានិ អញ្ញេន ហត្ថដ្ឋិកំ អញ្ញេន បាទដ្ឋិកំ អញ្ញេន ដង្ឃដ្ឋិកំ អញ្ញេន ឧរដ្ឋិកំ អញ្ញេន កដិដ្ឋិកំ អញ្ញេន បិដ្ឋិកណ្ដកំ អញ្ញេន សីសកដាហន្តិ ឯវំ បាឋក្កមោ ទិស្សតិ ។ ម. អបគតសព្ពង្គានិ ទិសាវិទិសា វិក្ខិត្តានិ ។ អញ្ញេន ហត្ថបិដំ អញ្ញេន បាទបិដំ អញ្ញេន គោប្ផបិដំ អញ្ញេន ដង្ឃបិដំ អញ្ញេន ឧរបិដំ អញ្ញេន កដិបិដំ អញ្ញេន ផាសុកបិដំ អញ្ញេន បិដ្ឋិបិដំ អញ្ញេន ខន្ធបិដំ អញ្ញេន គីវាបិដំ អញ្ញេន ហនុកបិដំ អញ្ញេន សីសកដាហន្តិ ឯវំ បាឋក្កមោ ទិស្សតិ ។

(๑๒๑) សរីរៈទៅ.បាលិតែពាក្យធ្មឹង មិនមានសាច់ទឹកឈាម មានតែសរសៃជាគ្រឿងចង ។ បេ ។

(๑๒๒) សរីរៈទៅសាលិតែពាក្យធ្មឹងទេ មិនមានសរសៃ ចងរួបរឹតខ្ចាត់ខ្ចាយពាក្យទៅកាន់ទិសតូចនឹងទិសធំ គឺធ្មឹងដៃទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងជើងទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងស្មៅទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងភ្លៅទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងបង្កេះទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងខ្នងទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងទ្រុងឆ្អឹងខ្នងទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងដំនីរទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងទ្រូងទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងស្មៅទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងកំភួងដៃទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងកទៅដោយខ្លួក ធ្មឹងចង្កាទៅដោយខ្លួក ធ្មេញទៅដោយខ្លួក រលាក្បាលទៅដោយខ្លួក (ដូចម្តេចមិញ) ។ កិក្ខុនោះ (កំបង្អោនសរីរៈស្ងាប់នោះ) មកប្រៀបផ្ទឹមនឹងកាយនេះឯងថា សូម្បីកាយនេះសោត ក៏គង់នឹងមានសភាវៈដូច្នោះ

ឃំភាវំ ឃាអនតីតោតំ ។ ឥតំ អជ្ឈត្តំ វា តាយេ
តាយាឧបស្សុ វិហរតំ ពហិទ្ធា វា តាយេ តាយា-
ឧបស្សុ វិហរតំ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា តាយេ តាយា-
ឧបស្សុ វិហរតំ សមុទយធម្មានុបស្សុ វា តាយស្មឹ
វិហរតំ វយធម្មានុបស្សុ វា តាយស្មឹ វិហរតំ សមុ-
ទយវយធម្មានុបស្សុ វា តាយស្មឹ វិហរតំ ។ អត្ថិ
តាយោតំ វា បនស្ស សតំ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតំ
យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អ-
និស្សិតោ ច វិហរតំ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបា-
ទិយតំ ។ ឯវម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ តាយេ តាយា-
ឧបស្សុ វិហរតំ ។

คนี้ธ์ธกายเหมือนอย่างนี้ ธ์ธกธนูอย่างนี้ ลูกศรอย่างนี้ ๆ ภิกษุ
พิจารณาเห็นกายในกายภายในบ้าง ในกายภายนอกบ้าง ในกายทั้งภายในและภายนอกบ้าง
(โดยกำหนดลมหายใจเข้าออกเป็นอารมณ์) ตามวิธีที่กล่าวแล้วในหนหลังนั่นแล ๆ
พิจารณาเห็นธรรมในกายในธรรมทั้งหลายภายในบ้าง ในธรรมทั้งหลายภายนอกบ้าง
ในธรรมทั้งหลายทั้งภายในและภายนอกบ้าง ตามวิธีที่กล่าวแล้วในหนหลังนั่นแล ๆ
พิจารณาเห็นความเกิดขึ้นในกายบ้าง ความเสื่อมไปในกายบ้าง ความเกิดขึ้นและเสื่อมไป
ในกายบ้าง ตามวิธีที่กล่าวแล้วในหนหลังนั่นแล ๆ หรือว่าสติของภิกษุนั้นตั้งมั่นอยู่
ว่ากายมีอยู่ดังนี้ เพียงเพื่อความรู้ยิ่งและเพียงเพื่อความระลึกได้ ภิกษุเป็นผู้ไม่อาศัย
ตัณหาและทิฏฐิเครื่องอาศัยอยู่ ในโลกนี้ ด้วยประการฉะนี้แล ๆ

ภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุพิจารณาเห็นกายในกายอย่างไรเล่า ภิกษุทั้งหลาย
ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ไปสู่ป่าก็ดี ไปสู่โคนไม้ก็ดี ไปสู่เรือนว่างก็ดี นั่งคู้บัลลังก์
ตั้งกายตรง ดำรงสติมั่นเฉพาะหน้า มีสติหายใจเข้า มีสติหายใจออก หายใจเข้ายาว
ก็รู้ชัดว่าหายใจเข้ายาว หายใจออกยาวก็รู้ชัดว่าหายใจออกยาว หายใจเข้าสั้นก็รู้ชัดว่า
หายใจเข้าสั้น หายใจออกสั้นก็รู้ชัดว่าหายใจออกสั้น ย่อมสำเหนียกว่า เราจักหายใจเข้า
รู้ทั่วกายทั้งปวงหายใจเข้า ย่อมสำเหนียกว่า เราจักหายใจออกรู้ทั่วกายทั้งปวงหายใจออก
ย่อมสำเหนียกว่า เราจักหายใจเข้าให้กายสังขารสงบหายใจเข้า ย่อมสำเหนียกว่า
เราจักหายใจออกให้กายสังขารสงบหายใจออก ๆ ภิกษุทั้งหลาย นายช่างกลึงหรือ
ลูกมือนายช่างกลึง เมื่อทำการกลึงยาวก็รู้ชัดว่าทำการกลึงยาว เมื่อทำการกลึงสั้น
ก็รู้ชัดว่าทำการกลึงสั้น ฉันใด ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุหายใจเข้ายาวก็รู้ชัดว่าหายใจเข้ายาว
หายใจออกยาวก็รู้ชัดว่าหายใจออกยาว หายใจเข้าสั้นก็รู้ชัดว่าหายใจเข้าสั้น
หายใจออกสั้นก็รู้ชัดว่าหายใจออกสั้น ย่อมสำเหนียกว่า เราจักหายใจเข้ารู้ทั่วกายทั้งปวง
หายใจเข้า ย่อมสำเหนียกว่า เราจักหายใจออกรู้ทั่วกายทั้งปวงหายใจออก ย่อมสำเหนียกว่า
เราจักหายใจเข้าให้กายสังขารสงบหายใจเข้า ย่อมสำเหนียกว่า เราจักหายใจออกให้กาย
สังขารสงบหายใจออก ๆ ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุพิจารณาเห็นกายในกายภายในบ้าง
ในกายภายนอกบ้าง ในกายทั้งภายในและภายนอกบ้าง ตามวิธีที่กล่าวแล้วในหนหลังนั่นแล ๆ

(๑๒๓) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សរីរដ្ឋិកាយ(๑) ឆដ្ឋិតំ អដ្ឋិកានិ សេតានិ សង្ខវណ្ណសន្និភានិ(๒) ។ បេ ។

(๑๒๔) អដ្ឋិកានិ បុញ្ជកិតានិ តេរោវស្សិ-កានិ ។ បេ ។

(๑๒๕) អដ្ឋិកានិ បូតីនិ ចុណ្ណកជាតានិ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មិំ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មិំ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មិំ

---

๑ ម. សរីរដ្ឋិកាយោ ។ ๒ ម. សង្ខវណ្ណបដិភាគានិ ។ ម. សង្ខវណ្ណបដិភាគានិ ។

(๑๒๓) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុគប្បីឃើញនូវសរីរៈស្ងាប់ដែលគេចោលក្នុងព្រៃស្មសាន សល់នៅតែឆ្អឹងខ្លះ មានសម្បុរសដូចជាសម្បុរនៃសង្ខ ។ បេ ។

(๑๒๔) សរីរៈសល់នៅតែឆ្អឹងខ្លះ ពេញពាយជាពំនួក ។ កន្លងហួសទៅមួយឆ្នាំហើយ ។ បេ ។

(๑๒๕) សរីរៈសល់នៅតែឆ្អឹងខ្លះ ពុកផុយខ្ទេចខ្ទី ជាកំទេចតូចកំទេចធំផ្សេងៗ (ដូចម្តេចមិញ) ។ ភិក្ខុនោះ (កំបង្អោនសរីរៈស្ងាប់នោះ) មកប្រៀបនឹងកាយនេះឯងថា សូម្បីកាយនេះសោត ក៏គង់នឹងមានសភាវៈដូច្នោះ គង់នឹងកើតជាដូច្នោះ នឹងកន្លងនូវភាវៈដូច្នោះពុំបានឡើយ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅ ជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថ

วิหรติ ฯ อตฺถิ กายเยว กาโย ปน สติ ปจฺจุ-
ปฏฺฐิตา โหติ ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปฏิสฺส-
ติมตฺตาย ฯ อนิสฺสิโต จ วิหรติ น จ กิญฺ-
จิ โลเก อุปาทิยติ ฯ เอวมฺปิ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ
กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ ฯ

สวสีวิธิกาปพฺพํ นิฏฺฐิตํ ฯ

กายานุปสฺสนา นิฏฺฐิตา(๑) ฯ

(๑๒๖) กถญฺจ[๒] ภิกฺขเว ภิกฺขุ เวทนาสุ
เวทนานุปสฺสี วิหรติ ฯ ฯ๘ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สุขํ
วา [๓] เวทนं เวทยมาโน[๔] สุขํ เวทนं เวทยามีติ
ปชานาติ ทุกฺขํ วา เวทนं เวทยมาโน ทุกฺขํ เว-
ทนं เวทยามีติ ปชานาติ อทุกฺขมสุขํ วา เวทนं
เวทยมาโน อทุกฺขมสุขํ เวทนं เวทยามีติ ปชา-

---

๑ ฉ. สวสีวิธิกาปพฺพํ นิฏฺฐิตํ ฯ กายานุปสฺสนา นิฏฺฐิตาติ ส ทิสฺสติ ฯ ม. สวสีวิธิกาปพฺพํ นิฏฺฐิตํ ฯ ปุน ลา กายานุปสฺสนา นิฏฺฐิตา ฯ ๒ ม. กถญฺจ ปน ฯ ๓ ฉ. วาติ สพฺพตฺถ ฯ ๔ ฉ. เวทิยมาโน ฯ

តាំង ๔ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់កិកុនោះ តំដូង់ឡើងចំពោះថា កាយនេះមានមែន គ្រាន់តែជាទីតំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ កិកុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) គ្រប់តំរិយោបថតាំង ๔ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលកិកុតាំងឡាយ កិកុពិចារណាឃើញទូវកាយក្នុងកាយគ្រប់តំរិយោបថតាំង ๔ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ឥរិយាបថបព្វៈ ។

ចប់ កាយានុបស្សនា ។

(๑๒๖) ម្នាលកិកុតាំងឡាយ ចុះកិកុពិចារណាឃើញទូវេទនាក្នុងវេទនាតាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់តំរិយោបថតាំង ๔ តើតដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលកិកុតាំងឡាយ កិកកង់សាសនានេះ កាលទទួលសុខវេទនាក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលសុខវេទនា កាលទទួលទុក្ខវេទនាក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលទុក្ខវេទនា កាលទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួល អទុក្ខមសុខវេទនា

ជាតិ សាមិសំ ឯ សុខំ វេទនំ វេទយមានោ
សាមិសំ សុខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ និរា-
មិសំ ឯ សុខំ វេទនំ វេទយមានោ និរាមិសំ សុខំ
វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ សាមិសំ ឯ ទុក្ខំ
វេទនំ វេទយមានោ សាមិសំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយា-
មីតិ បជានាតិ និរាមិសំ ឯ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយមានោ
និរាមិសំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ សា-
មិសំ ឯ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានោ សាមិ-
សំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ
និរាមិសំ ឯ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានោ
និរាមិសំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជា-
នាតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ ឯ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី

កាលទទួលសុខវេទនាប្រកបដោយអាមិសៈក្តី[1] ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលសុខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ កាលទទួលសុខវេទនាដែលឥតអាមិសៈ[2]ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលសុខវេទនាដែលឥតអាមិសៈ កាលទទួលទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ[3]ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ កាលទទួលទុក្ខវេទនាដែលឥតអាមិសៈ[4]ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលទុក្ខវេទនាដែលឥតអាមិសៈ កាលទទួលអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ[5]ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ កាលទទួលអទុក្ខមសុខវេទនា ដែលឥតអាមិសៈ[6]ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាដែលឥតអាមិសៈ ។

(កិក្ខុ) ពិចារណាឃើញ នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ខាងក្នុងជាប្រក្រតី (ដោយការកំណត់នូវវេទនាមានសុខវេទនាជាដើម) យ៉ាងនេះ

---

๑ អដ្ឋកថា ថា សោមនស្សវេទនាដែលអាស្រ័យនូវកាមគុណ ៥ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ ៦ ហៅថាសាមិសសុខ ។ ๒ អដ្ឋកថា ថា បានខាងសោមនស្សវេទនាដែលអាស្រ័យនេក្ខម្មៈប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារទាំង ៦ ។ ๓ បានខាងទោមនស្សវេទនាដែលអាស្រ័យកាមគុណ ៥ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ ៦ ។ ๔ បានខាងទោមនស្សវេទនាដែលអាស្រ័យនេក្ខម្មៈ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ ៦ ។ ๕ បានខាងឧបេក្ខាវេទនាដែលអាស្រ័យកាមគុណ ៥ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ ៦ ។ ๖ បានខាងឧបេក្ខាវេទនាដែលអាស្រ័យនេក្ខម្មៈ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារទាំង ៦ ។

วิหรติ ตยิทมฺปิ ฯ เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหรติ อปฺปฏิภาคมฺปิ ฯ เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหรติ สมุทยธมฺมานุปสฺสี ฯ เวทนาสุ วิหรติ วยธมฺมานุปสฺสี ฯ เวทนาสุ วิหรติ สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี ฯ เวทนาสุ วิหรติ ฯ อตฺถิ เวทนาติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปฏิสฺสติมตฺตาย ฯ อนิสฺสิโต จ วิหรติ น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ ฯ เอวมฺปิ(๑) โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหรติ ฯ

เวทนานุปสฺสนา นิฏฺฐิตา(๒) ฯ

---

๑ ม. ฉ.ปิ ฯ ๒ ฉ. เวทนานุปสฺสนา นิฏฺฐิตาติ น ทิสฺสติ ฯ

គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំង
ឡាយ ខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោមថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញ
នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ខាងក្នុងនិងខាង ក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់
តវិយោបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង
ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញ
នូវធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ ផង
ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ដែលប្រជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុង
វេទនាទាំងឡាយ គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី(ជា
គ្រឿងកំណត់នូវវេទនា) របស់កិក្ខុនោះ ក៏ផ្ដង់ឡើងចំពោះថាវេទនាទាំង
ឡាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើន
ស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ (កិក្ខុ) មានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហា
ទិដ្ឋិ) គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុង
លោកផង ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនា
ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(๑๒๗) កាមញ្ហ កិក្ខវេ កិក្ខុ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី
វិហរតិ ฯ ๔๓ កិក្ខវេ កិក្ខុ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ
ចិត្តន្តិ បជានាតិ វីតរាគំ វា ចិត្តំ វីតរាគំ ចិត្តន្តិ បជា-
នាតិ សទោសំ វា ចិត្តំ សទោសំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ
វីតទោសំ វា ចិត្តំ វីតទោសំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សមោហំ
វា ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វីតមោហំ វា ចិត្តំ
វីតមោហំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សង្ខិត្តំ វា ចិត្តំ សង្ខិត្តំ
ចិត្តន្តិ បជានាតិ វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ វិក្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជា-
នាតិ មហគ្គតំ វា ចិត្តំ មហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ
អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ អមហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ ស-
ឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អនុត្តរំ វា
ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សមាហិតំ វា ចិត្តំ
សមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ

(๑๔๗) ម្នាលកិកុគាំង ឮយ ចុះកិកុពិចារណាឃើញនូវចិត្តកង ចិត្តជាប្រក្រតី គ្រប់គរិយោបថគាំង ๔ តើដោយវិធីដូចម្តេច ? ម្នាលកិកុគាំង ឮយ កិកុកង សាសនានេះ ទោះចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ក៏ដឹង ច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ទោះចិត្តប្រាសចាករាគៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ទោះចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ទោះចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ទោះចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ទោះចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ទោះចិត្តរួញរា ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួញរា ទោះចិត្តរាយមាយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរាយមាយ ទោះចិត្តដល់នូវការៈជាធំ (គឺរូបាវចរនឹងអរូបាវចរ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តដល់នូវការៈជាធំ ទោះចិត្តមិនដល់នូវការៈជាធំ (គឺជាកាមាវចរ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនដល់នូវការៈជាធំ ទោះចិត្តនៅមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង (គឺនៅជាកាមាវចរ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តនៅមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង ទោះចិត្តមិនមានចិត្តដទៃ ប្រសើរជាង (គឺជារូបាវចរនឹងអរូបាវចរ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង ទោះចិត្តតាំងនៅមាំ (ជាអប្បនាសមាធិនឹងឧបចារសមាធិ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តតាំងនៅមាំ ទោះចិត្តមិនតាំងនៅមាំ (ប្រាសចាកសមាធិ

อสมาหิตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ วิมุตฺตํ วา จิตฺตํ วิมุตฺตํ จิตฺตนฺติ
ปชานาติ อวิมุตฺตํ วา จิตฺตํ อวิมุตฺตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ ฯ
สตฺต อฏฺฐกถาสุ วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ ตถาคโต
วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ อฏฺฐกถาตถาคโต วา
จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ สมุฏฺฐยจิตฺตานุปสฺสี วา
จิตฺตสฺมึ วิหรติ วยจิตฺตานุปสฺสี วา จิตฺตสฺมึ วิหรติ
สมุฏฺฐยวยจิตฺตานุปสฺสี วา จิตฺตสฺมึ วิหรติ ฯ อตฺถิ
จิตฺตนฺติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา ญาณมตฺ

ចាំង ๒) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនតាំងនៅមាំ ទោះចិត្តរួចស្រឡះ(๑) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួចស្រឡះ ទោះចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ ។ (កិក្ខុ) ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថចាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថចាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថចាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងចិត្ត គ្រប់តវិយោបថចាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងចិត្ត គ្រប់តវិយោបថចាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើត ចាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងចិត្ត គ្រប់តវិយោបថចាំង ๔ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់នូវចិត្ត) របស់កិក្ខុនោះ ក៏ផ្ដង់ឡើង ចំពោះថា ចិត្តមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់

---

๑ ពាក្យថា ចិត្តរួចស្រឡះក្នុងទីនេះ សំដៅយកចិត្តដែលប្រកបដោយវិមុត្តិ ๒ ប្រការ គឺ តទង្គវិមុត្តិ ๑ វិក្ខម្ភនវិមុត្តិ ๑ ។ អនុបស្សនា ๗ មានអនិច្ចានុបស្សនាជាដើម ហៅថា តទង្គ. វិមុត្តិ ព្រោះជាធម្មជាតិរួចស្រឡះចាកនិច្ចសញ្ញា គឺសេចក្ដីសំគាល់ថាទៀង តាមទំនងដែលយោគីបានកំណត់ដោយនូវអង្គនៃធម្ម គឺសត្រូវដែលធម៌នោះ ។ ។ សមាបត្តិ ๘ ហៅថាវិក្ខម្ភនវិមុត្តិ ព្រោះជាធម្មជាតិ រួចស្រឡះចាកពួកអកុសលធម៌មានឥរិណៈជាដើម តាមទំនងដែលយោគីបានសង្កត់សង្កិនដោយខ្លួនឯង ។ អដ្ឋកថា មហាបទានសូត្រទំព័រ ๒๖ ។

ญาณมตฺตาย ปฏิสฺสตีมตฺตาย ฯ อนิสฺสิโต จ วิหรติ น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ ฯ เอวํ โข กิกฺขเว กิกฺขุ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ ฯ

จิตฺตานุปสฺสนา นิฏฺฐิตา(๑) ฯ

(๑๒๘) กถญฺจ กิกฺขเว กิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ ฯ ฉนฺน กิกฺขเว กิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ ปญฺจสุ นีวรณเมสุ ฯ กถญฺจ กิกฺขเว กิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ ปญฺจสุ นีวรณเมสุ ฯ ฉนฺน กิกฺขเว กิกฺขุ สนฺตี ก อชฺฌตฺตี กามจฺฉนฺโท อตฺถี เม อชฺฌตฺตี กามจฺฉนฺโท ปชานาติ อสนฺตี ก อชฺฌตฺตี กามจฺฉนฺโท นตฺถี เม อชฺฌตฺตี กามจฺฉนฺโท ปชานาติ ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส กามจฺฉนฺทสฺส อุปฺปาโท โหติ ตญฺจ ปชานาติ ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส กามจฺฉนฺทสฺส ปหานี โหติ

๑ ฉ. จิตฺตานุปสฺสนา นิฏฺฐิตาติ น ทิสฺสติ ฯ

ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ (កិកុមានចិត្តមិនអាស្រ័យដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) គ្រប់តំរិយោបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលកិកុទាំងឡាយ កិកុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តដាប្រក្រតី គ្រប់តំរិយោបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

បប់ ចិត្តានុបស្សនា ។

(១២៨) ម្នាលកិកុទាំងឡាយ ចុះកិកុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដាប្រក្រតី គ្រប់តំរិយោបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលកិកុទាំងឡាយ កិកុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដាប្រក្រតី គឺនីវរណៈទាំង ៥ យ៉ាង ។ ម្នាលកិកុទាំងឡាយ ចុះកិកុពិចារណាឃើញនូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដាប្រក្រតី គឺនីវរណៈទាំង ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលកិកុទាំងឡាយ កិកុក្នុងសាសនានេះ ទោះកាមច្ឆន្ទៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា កាមច្ឆន្ទៈ មាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះកាមច្ឆន្ទៈមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា កាមច្ឆន្ទៈមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះកាមច្ឆន្ទៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើងបានដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង(១) កិរិយាលះបង់នូវកាមច្ឆន្ទៈដែល

---

១ អដ្ឋកថា ថា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយតឹងតែងដោយប្រាជ្ញា បំពោះអសុភនិមិត្ត ឬចំពោះសភាវៈមិនទៀងជាដើម ទុក្ខជាដើម មិនមែនខ្លួនជាដើម ជួយបច្ចេះដាហេតុតាំងឡើងកាមច្ឆន្ទៈ ។

ตญฺหิ ปชานาติ យថา จ បហีนสฺส กามច្ឆន្ទស្ស
អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ហិ ปជានាតិ ។
សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទំ(๑) អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ
ព្យាបាទោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទំ
នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទោតិ បជានាតិ យថា
ច អនុប្បន្នស្ស ព្យាបាទស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ
តញ្ហិ បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស ព្យាបាទស្ស
បហានំ ហោតិ តញ្ហិ បជានាតិ យថា ច បហីនស្ស

---

๑ ម. ព្យាបាទំ ។

កើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង (๑) កាមច្ឆន្ទៈដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង(๒) ។ ឱរពាក្យថា មានក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួនក៏ដឹងច្បាស់ថា ពាក្យថា មានក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ឱរពាក្យថា មិនមានក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ពាក្យថា មិនមានក្នុងសន្តានចិត្ត របស់អាត្មាអញ ឱរពាក្យដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ កើតឡើងបាន ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង(๓) កិរិយាលះបង់នូវពាក្យដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(๔) ពាក្យដែលលះបង់បានហើយ

---

๑ អដ្ឋកថាថា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយ៣បាយប្រាជ្ញា ចំពោះសភាវៈមិនទៀងថាមិនទៀងមែន ទុក្ខថាទុក្ខមែន មិនមែនខ្លួនថា មិនមែនខ្លួនពិត ដូច្នេះដោហេតុលះបង់នូវកាមច្ឆន្ទៈ ។ មួយទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ៦ ប្រការ គឺកំណត់ឬរៀនដូរអ្នកនិមិត្តគឺអារម្មណ៍ថាមិនល្អ ១ កិរិយាប្រកបរឿយ ៗ នូវការចំរើនអសុភ ១ ភាវៈដាអ្នកមានទ្វារត្រប់ត្រងល្អក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងប្រាំមួយ ១ ភាវៈដាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងការបរិភោគភោជន ១ ភាវៈដាអ្នករាប់រកកល្យាណមិត្ត ១ ភាវៈដាអ្នករៀនឬនិយាយតែពាក្យដែលដាទីសប្បាយ ១ ។ ๒ កាមច្ឆន្ទៈមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអរហត្តមគ្គ ។ ๓ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយ៣បាយប្រាជ្ញា ចំពោះបដិឃនិមិត្ត គឺអារម្មណ៍ដែលខ្ពាំងខ្ពប់ចិត្ត ដាហេតុទាំឲ្យកើតព្យាបាទ ។ ๔ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយ៣បាយប្រាជ្ញា ចំពោះមេត្តាដាចេតោវិមុត្តិ គឺមេត្តាចិត្តដែលរាននអ្នកនាឈរ ដាហេតុឲ្យលះបង់នូវព្យាបាទបាន ។ មួយទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ៦ ប្រការគឺ រៀនមេត្តាវិមុត្តិ ១ កិរិយាប្រកបរឿយៗនូវការចំរើនមេត្តា ១ ពិចារណាឃើញនូវភាវៈនៃសត្វ ដែលមានកម្មដារបស់ខ្លួន ១ ភាវៈដាអ្នកប្រើនដោយការពិចារណា ១ ភាវៈដាអ្នករាប់រកកល្យាណមិត្ត ១ ភាវៈដាអ្នកនិយាយនូវពាក្យដាទីសប្បាយ ១ ។

ព្យាបាទស្ស អាយតឹ អនុបប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឋីនមិទ្ធំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឋីនមិទ្ធន្តិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឋីនមិទ្ធំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឋីនមិទ្ធន្តិ បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នស្ស ឋីនមិទ្ធស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស ឋីនមិទ្ធស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច បហីនស្ស ឋីនមិទ្ធស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចន្តិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចន្តិ បជានាតិ យថា ច

មិនកើតឥតទៅទៀត ដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង(๑) ។ ពោះបីនមិទ្ធៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន កំដឹងច្បាស់ថា បីនមិទ្ធៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តអាត្មាអញ ពោះបីនមិទ្ធៈមិនមានក្នុងសន្តានចិត្ត នៃខ្លួន កំដឹងច្បាស់ថា បីនមិទ្ធៈមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ពោះបីនមិទ្ធៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើងដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង(๒) កិរិយាលះបង់នូវបីនមិទ្ធៈដែលកើតឡើងហើយដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង(๓) បីនមិទ្ធៈដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតឥតទៅទៀត ដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង(๔) ។ ពោះឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន កំដឹងច្បាស់ថា ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ពោះឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈមិននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន កំដឹងច្បាស់ថា ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈមិនមាន

---

๑ អដ្ឋកថា ថា ព្យាបាទមិនកើតឥតទៅទៀតដោយសារអនាគាមិមគ្គ ។ ๒ ហេតុដែលនាំឲ្យកើតបីនមិទ្ធៈ មាន៨ប្រការគឺ មិនត្រេកអរ ๑ ប្រអូស ឬទម្រន់កាយ ๑ មិតពត់កាយ ๑ ពុលជាយ១ រួញចិត្ត ๑ ។ ๓ ហេតុដែលលះបង់បីនមិទ្ធៈដោយព្យាយាម ๓ យ៉ាង គឺព្យាយាមដែលគ្រារឭងឆ្ពើមឡើងដាំរបួង ๑ ព្យាយាមយ៉ាងកណ្តាលដាត្រឿងចេញចាកកោសជ្ជៈ (សេចក្តីខ្ជិល) ๑ ព្យាយាមយ៉ាងក្រៃលែងដែលកន្ទុងរួចចាកកោសជ្ជៈ ๑ ។ ម្យ៉ាងទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ๖ ប្រការគឺ ការនំយកនិមិត្តក្នុងការបរិភោគហួសប្រមាណ ๑ ភាពនៃកិរិយាផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថ ๑ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តចំពោះអាលោកសញ្ញា ๑ នៅក្នុងទីវាលដែលស្រឡះ ๑ ភាពជាអ្នកវាងវៃកល្យាណមិត្ត ๑ ភាពជាអ្នកនិយាយនូវពាក្យជាទីសប្បាយ ๑ ។ ๔ បីនមិទ្ធៈមិនកើតឥតទៅទៀត ដោយសារអរហត្តមគ្គ ។

អនុប្បន្នស្ស ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស ឧទ្ធច្ចកុក្កុ-ច្ចស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច បហីនស្ស ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆាតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆាតិ បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ បហានំ ហោតិ

នៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះទុច្ចរិតកុក្កុច្ចៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(១)ផង ការលះបង់នូវទុច្ចរិតកុក្កុច្ចៈដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(២)ផង ទុច្ចរិតកុក្កុច្ចៈដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(៣)ផង ។ ទោះវិចិកិច្ឆាមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា វិចិកិច្ឆាមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះវិចិកិច្ឆាមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា វិចិកិច្ឆាមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះវិចិកិច្ឆាមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(៤)ផង កិរិយាលះបង់នូវវិចិកិច្ឆាដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា

---

๑ អដ្ឋកថាថា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឥតរបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដែលមិនមែនជាគ្រឿងរម្ងាប់ចិត្ត ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុច្ចរិតកុក្កុច្ចៈ ។ ๒ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដែលជាគ្រឿងរម្ងាប់ចិត្ត ជាហេតុលះបង់នូវទុច្ចរិតកុក្កុច្ចៈបាន ។ មួយទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ៦ ប្រការគឺ ភាវៈជាអ្នកឈេះដឹងឬស្តាប់ច្រើន ๑ ភាវៈជាអ្នកឧស្សាហ៍សាកសួរ ๑ ភាវៈជាអ្នកឈេះដឹងស្អាតក្នុងវិន័យ ๑ ភាវៈជាអ្នកសេពគូរបុគ្គលដែលចំរើន ๑ ភាវៈជាអ្នកវាងវៃកល្យាណមិត្ត ๑ ភាវៈជាអ្នកនិយាយនូវពាក្យដែលជាទីសប្បាយ ๑ ។ ๓ ទុច្ចរិតមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអរហត្តមគ្គ ឯកុក្កុច្ចៈមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអនាគាមិមគ្គ ។ ๔ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឥតឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីសង្ស័យ ជាហេតុនាំឲ្យកើតវិចិកិច្ឆា ។

តញ្ច បជានាតិ យថា ច បហីនាយ វិចិកិច្ឆាយ
អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។
ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ
ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្ត-
ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ សមុទ-
យធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី
វា ធម្មេសុ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា
ធម្មេសុ វិហរតិ ។ អត្ថិ ធម្មាតិ វា បនស្ស សតិ

កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ[1]ផង វិចិកិច្ឆាដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ[2]ផង ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំង៦ខ្លួយ ខាងក្នុងជាប្រក្រតី (ដោយការកំណត់នូវនីវរណធម៌ ៥ យ៉ាង) ត្រង់តវិយោបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំង៦ខ្លួយ ខាងក្រៅជាប្រក្រតី ត្រង់តវិយោបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំង៦ខ្លួយ ខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅជាប្រក្រតី ត្រង់តវិយោបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងធម៌ទាំង៦ខ្លួយជាប្រក្រតី ត្រង់តវិយោបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងធម៌ទាំង៦ខ្លួយជាប្រក្រតី ត្រង់តវិយោបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើត ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំង៦ខ្លួយជាប្រក្រតី ត្រង់តវិយោបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) របស់ភិក្ខុនោះ

---

๑ អដ្ឋកថាថា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះកុសលធម៌ដាដើម ដ៏ហេតុឲ្យលះបង់នូវចិត្តជាន ។ មួយទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ៦ ប្រការគឺ ភាវៈជាអ្នកចេះដឹងឬស្តាប់ច្រើន១ ភាវៈជាអ្នកឧស្សាហ៍សាកសួរ ๑ ភាវៈជាអ្នកចេះដឹងស្ទាត់ក្នុងវិន័យ ๑ ភាវៈជាអ្នកប្រើនទៅដោយចិត្តដែលជឿស៊ប់ ๑ ភាវៈជាអ្នកប្រកបរកកល្យាណមិត្ត ๑ ជាអ្នកនិយាយនូវពាក្យជាទីសប្បាយ ๑ ។ ๒ វិចិកិច្ឆាមិនកើតទៅទៀត ដោយសារសោតាបត្តិមគ្គ ។

ปฏิปชฺชติ เยหาติ ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปติสฺส-
ติมตฺตาย ฯ อนิสฺสิโต จ วิหรติ น จ กิญฺจิ
โลเก อุปาทิยติ ฯ เวทนาสุ[๑] เจ กิจฺจวเส กิจฺจ
เมฺหสุ เมฺหาปุพฺพสฺส วิหรติ ปญฺจสุ ขนฺธวเสสุ ฯ

นีวรณปญฺโจ นิฏฺฐิโต[๒] ฯ

[๑๒๙] ปุน จปรํ กิจฺจวเส กิจฺจ เมฺหสุ เมฺหาปุ-
พฺพสฺส วิหรติ ปญฺจสุ อุปาทานกฺขนฺเธสุ[๓] ฯ กถญฺจ
กิจฺจวเส กิจฺจ เมฺหสุ เมฺหาปุพฺพสฺส วิหรติ ปญฺจสุ
อุปาทานกฺขนฺเธสุ ฯ อิธ กิจฺจวเส กิจฺจ อิติ รูปิ อิติ
รูปสฺส สมุทโย อิติ รูปสฺส อตฺถงฺคโม อิติ เวทนา

---

๑ ฉ. ฉสุ ฯ ม. ฉสุปิ ฯ ๒ ฉ. นีวรณปญฺโจ นิฏฺฐิตฺติ น ทิสฺสติ ฯ ๓ ฉ. ปญฺจสุปาทานกฺขนฺเธสุ ฯ

កំផ្តល់ឡើងចំពោះថា ធម្មិកាំងឡាយ មានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុ មានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម្មិកក្នុងធម្មិកាំងឡាយ គឺនីវរណៈទាំង ៥ ជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ នីវរណបព្វៈ ។

(๑๒๙) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម្មិ ក្នុងធម្មិកាំងឡាយ គឺខន្ធទាំង ៥ ជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម្មិកក្នុងធម្មិកាំងឡាយ គឺខន្ធទាំង ៥ ជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ (ពិចារណាឃើញដូច្នេះថា) រូបមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ[1] ធម្មជាតដែលជាទីតាំងឡើងនៃរូប មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ[2] ធម្មជាតដែលជាដែនវិនាសទៅនៃរូប មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ[3] វេទនាមាន

๑-๒-๓ មានន័យលក្ខណៈក្នុងសតិប្បដ្ឋានសូត្រ មជ្ឈិមនិកាយមូលបណ្ណាសក: ត្រង់ពួកទុតិយភាគៈឯណោះហើយ ។

៧តំ វេទនាយ សមុទយោ ៧តំ វេទនាយ អត្ថង្គមោ

៧តំ សញ្ញា ៧តំ សញ្ញាយ សមុទយោ ៧តំ សញ្ញាយ

អត្ថង្គមោ ៧តំ សង្ខារា ៧តំ សង្ខារានំ សមុទយោ

៧តំ សង្ខារានំ អត្ថង្គមោ ៧តំ វិញ្ញាណំ ៧តំ វិញ្ញាណស្ស

សមុទយោ ៧តំ វិញ្ញាណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។ ៧តំ អជ្ឈត្តំ

វា ឆម្ភេសុ ឆម្ភាឧបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា ឆម្ភេសុ

ឆម្ភាឧបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា ឆម្ភេសុ ឆម្ភា-

ឧបស្សី វិហរតិ សមុទយឆម្ភាឧបស្សី វា ឆម្ភេសុ វិហរតិ

ប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(១) ធម៌ដែលជាដែនកើតឡើងនៃវេទនា មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(២) ធម៌ដែលជាដែនវិនាសទៅនៃវេទនា មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៣) សញ្ញាមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៤) ធម៌ដែលជាដែនកើតឡើងនៃសញ្ញា មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៥) ធម៌ដែលជាដែនវិនាសទៅនៃសញ្ញា មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៦) សង្ខារទាំងឡាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៧) ធម៌ដែលជាដែនកើតឡើង នៃសង្ខារទាំងឡាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៨) ធម៌ដែលជាដែនវិនាសទៅនៃសង្ខារទាំងឡាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៩) វិញ្ញាណមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(១០) ធម៌ដែលជាដែនកើតឡើង នៃវិញ្ញាណ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(១១) ធម៌ដែលជាដែនវិនាសទៅ នៃវិញ្ញាណ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(១២) ។ កិកូតិជាណាយើញនូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយខាងក្នុង ជាប្រក្រតី គ្រប់គ្រងបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាយើញ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់គ្រងបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាយើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងទំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់គ្រងបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាយើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់គ្រងបថទាំង ៤ ផង

๑-๒-๓-๔-๕-๖-๗-๘-๙-๑๐-๑๑-๑๒ មានន័យលក្ខណៈ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានសូត្រ មជ្ឈិមនិកាយ មូលបណ្ណាសក ត្រង់ពួកទន្ទេញ:ងណោះហើយ ។

วายจมฺหานุปสฺสี กาเย จมฺหสุ วิหรติ สมุทยวยจมฺหานุปสฺสี กาเย จมฺหสุ วิหรติ ฯ อตฺถิ จมฺหานิ กาเย ปจฺจุปฏฺฐิตา โหนฺติ ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปฏิสฺสติมตฺตาย ฯ อนิสฺสิโต จ วิหรติ น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ ฯ เอวมฺปิ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ จมฺหสุ จมฺหานุปสฺสี วิหรติ ปญฺจสุ อุปาทานกฺขนฺธสุ ฯ

๑๒. นวปพฺพ นิทฺเทโส(๑) ฯ

(๑๓๐) ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ จมฺหสุ จมฺหานุปสฺสี วิหรติ จสุ อฏฺฐิเกสุ อาทิเตสุ อายตเนสุ ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ จมฺหสุ จมฺหานุปสฺสี วิหรติ จสุ อฏฺฐิเกสุ อาทิเตสุ อายตเนสุ ฯ

---

๑ ฉ. สพฺพ ปาฬิยา นตฺถิ ฯ

ពិចារណាឃើញ នូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញ នូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើងទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) របស់ភិក្ខុនោះក៏ផ្ដង់ឡើងចំពោះថា ធម៌មានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុ មានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺខន្ធទាំង ៥ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ខន្ធបព្វៈ ។

(១៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអាយតនៈ៦ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអាយតនៈ៦ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្ដេច ។

๙๘ កិកូវេ កិកូ ចក្ខុញ្ច បជានាតិ រូបេ ច បជា-
នាតិ យញ្ច តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សញ្ញោជនំ(๑)
តញ្ច បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នស្ស សញ្ញោជនស្ស
ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស
សញ្ញោជនស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា
ច បហីនស្ស សញ្ញោជនស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ
ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ សោតញ្ច បជានាតិ សទ្ទេ ច
បជានាតិ ។ ឃានញ្ច បជានាតិ គន្ធេ ច បជានា-
តិ ។ ជិវ្ហញ្ច បជានាតិ រសេ ច បជានាតិ ។
កាយញ្ច បជានាតិ ផោដ្ឋព្ពេ ច បជានាតិ ។
មនញ្ច បជានាតិ ធម្មេ ច បជានាតិ យញ្ច តទុភយំ
បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សញ្ញោជនំ តញ្ច បជានាតិ យថា
ច អនុប្បន្នស្ស សញ្ញោជនស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ

๑ ឧ.ម. សំយោជនំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់នូវភ្នែកផង ដឹងច្បាស់នូវរូបទាំងឡាយផង មួយវិញទៀត សញ្ញោជនៈណា ដែលអាស្រ័យនូវភ្នែកនឹងរូបទាំងពីរនោះ ហើយកើតឡើង ក៏ដឹងច្បាស់នូវសញ្ញោជនៈនោះ(១) ផង សញ្ញោជនៈដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង ភិរិយាលះបង់បាននូវសញ្ញោជនៈ ដែលកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង សញ្ញោជនៈដែលលះបង់បានហើយមិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង ។ ភិក្ខុ ដឹងច្បាស់នូវត្រចៀកផង ដឹងច្បាស់នូវសំឡេងទាំងឡាយផង ។ ដឹងច្បាស់នូវច្រមុះផង ដឹងច្បាស់នូវក្លិនទាំងឡាយផង ។ ដឹងច្បាស់នូវអណ្តាតផង ដឹងច្បាស់នូវរសទាំងឡាយផង។ ដឹងច្បាស់នូវកាយផង ដឹងច្បាស់នូវផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយផង ។ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តផង ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយផង សញ្ញោជនៈណាដែលអាស្រ័យនូវចិត្តនឹងធម្មារម្មណ៍ទាំងពីរនោះ កើតឡើង ក៏ដឹងច្បាស់នូវសញ្ញោជនៈនោះផង សញ្ញោជនៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើង

---

๑ អដ្ឋកថា ថា កិលេសជាតជាគ្រឿងចងសត្វទុក ហៅថា សញ្ញោជនៈ មាន១០យ៉ាង គឺកាមរាគៈ ๑ បដិឃៈ ๑ មានៈ ๑ ទិដ្ឋិ ๑ វិចិកិច្ឆា ๑ សីលព្វតបរាមាសៈ ๑ ភវរាគៈ ๑ ឥស្សា ๑ មច្ឆរិយៈ ๑ អវិជ្ជា ๑ ។

มหาสติปฏฺฐานสุตฺตํ อายตนวิภงฺโค

ตญฺหิ ปชานาติ ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส สญฺโ-

ชนสฺส ปหานํ โหติ ตญฺหิ ปชานาติ

ยถา จ ปหีนสฺส สญฺโชนสฺส อายตึ

อนุปฺปาโท โหติ ตญฺหิ ปชานาติ ฯ

ตตฺถ อชฺฌตฺตํ วา พหิทฺธา วา อุภยตฺถ วิหรติ

ដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(๑) ផង កិរិយាលះបង់នូវសញ្ញោជនៈដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(๒)ផង សញ្ញោជនៈដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(๓) ផង ។ ភិក្ខុ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងជាប្រក្រតី

---

๑ អដ្ឋកថា ថា សំយោជនៈទាំង ๑๐ កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុផ្សេងគ្នា គឺតាមភាគសំយោជនៈ គឺតម្រេកត្រេកអរដោយអំណាចតាមចំពោះអារម្មណ៍គួរជ្រាបថា ដែលមកកាន់គន្ធងចក្ខុទ្វារ ។ បដិឃសំយោជនៈ គឺសេចក្តីក្រោធចំពោះអារម្មណ៍ដែលមិនគួរជ្រាបថា ។ មានសំយោជនៈ គឺសេចក្តីសំគាល់ថា បើក្រៅតែអំពីអញមិនមានអ្នកណាមួយអាចចំរើនឲ្យវិអារម្មណ៍នុ៎ះបានឡើយ ។ ទិដ្ឋិសំយោជនៈ គឺសេចក្តីប្រកាន់នូវរូបារម្មណ៍នុ៎ះថាទៀង ថាឋិតថេរ ។ វិចិកិច្ឆាសំយោជនៈ គឺសេចក្តីសង្ស័យចំពោះរូបារម្មណ៍នុ៎ះ ថាជាសត្វ ឬថាជារបស់សត្វ ។ ភវរាគសំយោជនៈ គឺសេចក្តីប្រាថ្នានូវភពថាភពនេះយើងតែងបានដោយងាយ ក្នុងសម្បត្តិភព ។ សីលព្វតបរាមាសសំយោជនៈ គឺសេចក្តីប្រកាន់នូវសីលព្វតថា សីលព្វតយ៉ាងនេះ យើងអាចសមាទានកាន់យកបាន ។ ឥស្សាសំយោជនៈ គឺសេចក្តីប្រណែនថា សូមកុំឲ្យជនឯទៃបានរូបារម្មណ៍នេះឡើយ ។ មច្ឆរិយសំយោជនៈ គឺសេចក្តីកំណាញ់ណាក់លៀមរូបារម្មណ៍ដែលខ្លួនបានហើយ ឆ្ងាំងបុគ្គលឯទៃ ។ អវិជ្ជាសំយោជនៈ គឺសេចក្តីមិនដឹងនូវសហជាតធម៌ទាំងអស់ ។ ๒ លះបង់ដោយបហានៈ ๒ យ៉ាងគឺ តទង្គបហានៈ ๑ វិក្ខម្ភនបហានៈ ๑ ។ ๓ សំយោជនៈទាំង ๕ ប្រការគឺ ទិដ្ឋិ ๑ វិចិកិច្ឆា ๑ សីលព្វតបរាមាស ๑ ឥស្សា ๑ មច្ឆរិយៈ ๑ ដែលមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារសោតាបត្តិមគ្គ ។ កាមរាគៈ បដិឃៈ ទាំងពីរដែលនៅគ្រោតគ្រាត មិនកើតតទៅទៀត ដោយសារសកទាគាមិមគ្គ ។ ដែលយ៉ាងល្អិត មិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអនាគាមិមគ្គ ។ មានៈ ๑ ភវរាគៈ ๑ អវិជ្ជា ๑ ដែលមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអរហត្តមគ្គ ។ ឯសំយោជនៈដែលកើតអាស្រ័យ ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ក៏ត្រូវតាមន័យនេះដែរ ។

ตถาคฺโต ปิ ตมฺหาสุ ตมฺหาอุปสฺสเย วิหรติ อญฺญตฺร-
ตถาคฺโต ปิ ตมฺหาสุ ตมฺหาอุปสฺสเย วิหรติ สมุท-
ยตมฺหาอุปสฺสเย ปิ ตมฺหาสุ วิหรติ วยตมฺหาอุ-
បสฺสเย ปิ ตมฺหาสุ วิหรติ สมุทยวยตมฺหา-
อุปสฺสเย ปิ ตมฺหาสุ วิหรติ ฯ อตฺถิ ตมฺหาติ ปิ
បនสฺส สติ បច្ចុបដฺឋิตา โหนฺติ ยาวเทว ญาณ-
បฏิสฺสติมตฺตาย ฯ อนิสฺสิโต จ วิหรติ
น จ กิญฺจิ โลเกน อุปาทิยติ ฯ เอวมฺปิ โข
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตมฺหาสุ ตมฺหาอุปสฺสเย วิหรติ ตสฺ
อญฺญตฺติกตาหิเรสุ อายตเนสุ ฯ

อายตนปพฺพ นิฏฺฐิตំ(๑) ฯ

---

๑ ฉ. อายตนปพฺพ นิฏฺฐิตนฺติ น ทิสฺสติ ฯ

គ្រប់គ្រងរឿយៗ ដោយឧបាយ ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំង
ខាងក្នុងផង ខាងក្រៅផង ក្នុងកាលជាទីប្រជុំ គឺតម្កើងក្នុងធម៌ទាំងខាងក្នុងផង
ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំ គឺតម្កើងក្នុងធម៌ទាំងខាងក្នុងផង ពិចារណា
ឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងខាងក្នុង ខាងក្រៅផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំ
គឺតម្កើងក្នុងធម៌ទាំងខាងក្នុងផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំ គឺតម្កើង
ក្នុងធម៌ទាំងខាងក្នុងផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំ គឺតម្កើងក្នុង
ធម៌ទាំងខាងក្នុងផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំ គឺតម្កើងក្នុងធម៌
ទាំងខាងក្នុងផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំ គឺតម្កើងក្នុងធម៌ទាំង

(๑๓๑) ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฉสฺเวว ผสฺสายตเนสุ สมนุปสฺสี วิหรติ สฬายตเนสุ ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฉสฺเวว ผสฺสายตเนสุ สมนุปสฺสี วิหรติ สฬายตเนสุ ฯ อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ จกฺขุญฺจ ปฏิจฺจ รูเป จ อุปฺปชฺชติ จกฺขุสมฺผสฺโส ตตฺร เย ผสฺสสฺส อนิจฺจตา ปสฺสติ จกฺขุสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ รูปานมฺปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ จกฺขุสมฺผสฺสสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ ยมฺปิทํ จกฺขุญฺจ ปฏิจฺจ รูเป จ อุปฺปชฺชติ จกฺขุสมฺผสฺโส ตมฺปิ อนิจฺจโต ปสฺสติ โสตญฺจ ปฏิจฺจ สทฺเท จ อุปฺปชฺชติ โสตสมฺผสฺโส ตตฺร เย ผสฺสสฺส อนิจฺจตา ปสฺสติ โสตสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ สทฺทานมฺปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ โสตสมฺผสฺสสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ ยมฺปิทํ โสตญฺจ ปฏิจฺจ สทฺเท จ อุปฺปชฺชติ โสตสมฺผสฺโส ตมฺปิ อนิจฺจโต ปสฺสติ ฆานญฺจ ปฏิจฺจ คนฺเธ จ อุปฺปชฺชติ ฆานสมฺผสฺโส ตตฺร เย ผสฺสสฺส อนิจฺจตา ปสฺสติ ฆานสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ คนฺธานมฺปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ ฆานสมฺผสฺสสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ ยมฺปิทํ ฆานญฺจ ปฏิจฺจ คนฺเธ จ อุปฺปชฺชติ ฆานสมฺผสฺโส ตมฺปิ อนิจฺจโต ปสฺสติ ชิวฺหญฺจ ปฏิจฺจ รเส จ อุปฺปชฺชติ ชิวฺหาสมฺผสฺโส ตตฺร เย ผสฺสสฺส อนิจฺจตา ปสฺสติ ชิวฺหายปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ รสานมฺปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ ชิวฺหาสมฺผสฺสสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ ยมฺปิทํ ชิวฺหญฺจ ปฏิจฺจ รเส จ อุปฺปชฺชติ ชิวฺหาสมฺผสฺโส ตมฺปิ อนิจฺจโต ปสฺสติ กายญฺจ ปฏิจฺจ โผฏฺฐพฺเพ จ อุปฺปชฺชติ กายสมฺผสฺโส ตตฺร เย ผสฺสสฺส อนิจฺจตา ปสฺสติ กายสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ โผฏฺฐพฺพานมฺปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ กายสมฺผสฺสสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ ยมฺปิทํ กายญฺจ ปฏิจฺจ โผฏฺฐพฺเพ จ อุปฺปชฺชติ กายสมฺผสฺโส ตมฺปิ อนิจฺจโต ปสฺสติ มนญฺจ ปฏิจฺจ ธมฺเม จ อุปฺปชฺชติ มโนสมฺผสฺโส ตตฺร เย ผสฺสสฺส อนิจฺจตา ปสฺสติ มนสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ ธมฺมานมฺปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ มโนสมฺผสฺสสฺสปิ อนิจฺจตา ปสฺสติ ยมฺปิทํ มนญฺจ ปฏิจฺจ ธมฺเม จ อุปฺปชฺชติ มโนสมฺผสฺโส ตมฺปิ อนิจฺจโต ปสฺสติ ฯ

---

๑ ฉ. ม. ภาวนาย ปาริปูรึ ฯ

មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ពោជ្ឈង្គបព្វៈ

(๑๓๑) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺពោជ្ឈង្គ ๗ ប្រការជាប្រក្រតី គ្រប់គ្រងវិយោបថទាំង ๔ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺពោជ្ឈង្គ ๗ ប្រការជាប្រក្រតី គ្រប់គ្រងវិយោបថទាំង ๔ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ទោះសតិសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះសតិសម្ពោជ្ឈង្គមិនមាននៅ ក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្ពោជ្ឈង្គមិនមាន ក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះសតិសម្ពោជ្ឈង្គដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ នូវហេតុនោះ(๑)ផង កិរិយាចំរើនពេញបរិបូណ៌នៃសតិសម្ពោជ្ឈង្គដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ នូវហេតុនោះ(๒) ផង ។

๑-๒ អដ្ឋកថា ថា ការធ្វើយោនិសោមនសិការៈឲ្យប្រើនក្នុងសម្ពោជ្ឈង្គនោះ ជាហេតុនាំឲ្យសតិសម្ពោជ្ឈង្គដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ឬដែលកើតឡើងហើយរឹងរឹតតែប្រព្រឹត្តទៅធំទូលាយ ចំរើនឡើង ពេញបរិបូណ៌ដោយភាវនា ។ អ្នកឯទៀត ធម៌ដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតសតិសម្ពោជ្ឈង្គនោះមាន ๔ យ៉ាងគឺ ត្រូវឲ្យមានសតិធំងសម្បជញ្ញៈក្នុងទីទាំង ๗ មានដើរទៅមុខជាដើម ๑ រៀរាកបុគ្គលភ្លេចស្មារតី ๑ គប់រកបុគ្គលដែលមានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន ๑ បង្អោនចិត្តទៅដើម្បីតំកល់សតិគ្រប់ឥរិយាបថ ๑ ។

សទ្ធំ ឯ អជ្ឈត្តំ ឆម្ភវិតយសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សទ្ធំ

ឯ អជ្ឈត្តំ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សទ្ធំ ឯ អជ្ឈត្តំ

បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សទ្ធំ ឯ អជ្ឈត្តំ បស្សទ្ធិ-

សម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សទ្ធំ ឯ អជ្ឈត្តំ សមាធិ-

ខោះធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅកងឯសន្តានចិត្តនៃខ្លួន។បេ(១)។ ខោះវីរិយ-
សម្ពោជ្ឈង្គមាននៅកងឯសន្តានចិត្តនៃខ្លួន។បេ(២)។ ខោះបីតិសម្ពោជ្ឈង្គមាន
នៅកងឯសន្តានចិត្តនៃខ្លួន។បេ(៣)។ ខោះបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅកងឯ
សន្តានចិត្តនៃខ្លួន។បេ(៤)។ ខោះសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅកងឯសន្តានចិត្ត

---

១ អដ្ឋកថា ថា ធម្មដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គមាន ៧ គឺ សភាវៈសាក
សួរ១ ធ្វើវត្ថុខាងក្នុងគឺសក់ ភេមដាដើម នឹងវត្ថុខាងក្រៅគឺ ចីវរ សេនាសនៈដាដើមឲ្យស្អាត១
ប្រមូលឥន្ទ្រិយទាំង ៥ មានសទ្ធិន្ទ្រិយជាដើមឲ្យស្មើគ្នា១ វៀរចាកបុគ្គលដែលអាប់ឥតប្រាជ្ញា ១
រាប់រកបុគ្គលដែលមានប្រាជ្ញា១ ពិចារណាចំពោះបញ្ហាកម្ពូដ៏ក្រៅដោយញាណចរិយា១ បង្ខោន
ចិត្តទៅដើម្បីកំណត់ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គត្រប់តរិយាបថ ១ ។ ២ ដែលដាហេតុនាំឲ្យកើតវីរិយ-
សម្ពោជ្ឈង្គមាន១១ គឺ ពិចារណាឃើញនូវភ័យតិចតួច ១ ឃើញនូវអានិសង្ស(នៃការប្រាយោម)១
ពិចារណាឃើញនូវផ្លូវដែលគួរទៅ ១ កោតក្រែងចំពោះបិណ្ឌបាត ១ ពិចារណាឃើញនូវអរិយ-
ទ្រព្យទាំង ៧ ថាដាទ្រព្យមរតកធំ ១ នូវព្រះសាស្តាដាធំ ១ នូវដាពិដាធំ ១ នូវសព្រហ្មចារី-
បុគ្គលដាធំ ១ វៀរចាកបុគ្គលខ្ជិលប្រអូស ១ រាប់រកបុគ្គលមានព្យាយម ១ បង្ខោនចិត្តទៅដើម្បី
កំណត់នូវវីរិយសម្ពោជ្ឈង្គត្រប់តរិយាបថ ១ ។ ៣ ធម្មដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតបីតិសម្ពោជ្ឈង្គ
មាន ១១ គឺ រលឹកដល់ព្រះពុទ្ធ ១ ព្រះធម៌ ១ ព្រះសង្ឃ ១ សីល ១ បរិច្ចាគ ១ ធម្មនាំឲ្យកើត
ដាទេវតា ១ ព្រះធម្មាន ១ វៀរចាកបុគ្គលមិនស្អាត ១ រាប់រកបុគ្គលស្អាត ១ ពិចារណាតាម
ជាសាទរនូវសូត្រ ១ បង្ខោនចិត្តទៅដើម្បីតំកល់បីតិសម្ពោជ្ឈង្គត្រប់តរិយាបថ ១ ។ ៤ ធម្មដែល
ដាហេតុនាំឲ្យកើតបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គមាន ៧ គឺ ត្រូវការកោដនៃដ្ឋិថ្លា ១ ត្រូវការដូវសប្បាយ ១
ត្រូវការតរិយាបថដសប្បាយ ១ ប្រកបខ្លួនឲ្យតាំងនៅដាកណ្តាល ១ វៀរចាកបុគ្គលអ្នកសូនត្រែង
កាយ ១ រាប់រកបុគ្គលដែលមានកាយស្ងប់ស្ងាត់ ១ បង្ខោនចិត្តទៅដើម្បីតំកល់បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ
ត្រប់តរិយាបថ ១ ។

សម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សង្ខំ ឯ អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោ-
ជ្ឈង្គំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោតិ បជា-
ឯតិ អសង្ខំ ឯ អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ឧត្ថំ បេ
អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោតិ បជាឯតិ យថា
ច អនុប្បន្នស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទោ
ហោតិ តញ្ច បជាឯតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស
ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាចារិប្បរី(១) ហោតិ តញ្ច
បជាឯតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ ឯ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
វិហរតិ ពហិទ្ធា ឯ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ
អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ឯ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ

---

๑ ឱ. ម. ភាវនាយ បារិប្បរិ ។

នៃខ្លួន ។ បេ(๑) ។ គោះទុបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅកងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន កំដឹងច្បាស់ថា ទុបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅកងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ គោះទុបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គមិនមានកងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន កំដឹងច្បាស់ថា ទុបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គមិនមានកងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ គោះទុបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង កិរិយាចំរើនពេញបរិបូណ៌នៃទុបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា កំដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(๒) ផង ។ កិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌កងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់តំរិយាបថទាំង ๔ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌កងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្រៅ ជាប្រក្រតី គ្រប់តំរិយាបថទាំង ๔ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌កងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់

អដ្ឋកថា ថា ធម៌ជាហេតុតាំងឲ្យកើតសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ មាន ๑๑ គឺ ធ្វើវត្ថុខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅឲ្យស្អាត ๑ ប្រមូលឥន្ទ្រិយទាំង ๕ ឲ្យស្មើគ្នា ๑ ឈ្លាសក្នុងកសិណនិមិត្ត ๑ ផ្គងចិត្តឡើងតាមសម័យ ๑ សង្កត់សង្កិនចិត្តតាមសម័យ ๑ ធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ (ចំពោះសំរែវត្ថុ ๘ ប្រការ) តាមសម័យ ๑ ធ្វើចិត្តឲ្យសំឡឹង (នូវអារម្មណ៍) ๑ រៀបចាកបុគ្គលដែលមានចិត្តមិនខ្ជាប់ខ្ជួន ๑ រាប់រកបុគ្គលដែលមានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ๑ ពិចារណានូវឈានវិមោក្ខ ๑ បង្អោនចិត្តទៅ ដើម្បីឲ្យកើតបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គគ្រប់តំរិយាបថ ๑ ។ ๒ ធម៌ដែលជាហេតុតាំងឲ្យកើតឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ មាន ๗ គឺ ធ្វើចិត្តឲ្យតាំងនៅជាកណ្តាលចំពោះសត្វ ๑ ធ្វើចិត្តឲ្យតាំងនៅជាកណ្តាលចំពោះសង្ខារ ๑ រៀបចាកបុគ្គលដែលមានការទំនុកបំរុងចំពោះសត្វនឹងសង្ខារ ๑ រាប់រកបុគ្គលដែលមានចិត្តជាកណ្តាលចំពោះសត្វនឹងសង្ខារ ๑ បង្អោនចិត្តទៅដើម្បីឲ្យកើតឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គគ្រប់តំរិយាបថ ๑ ។

សមុទយធម្មានុបស្សី ឯ ជម្មេសុ វិហរតិ វយធម្មា-
នុបស្សី ឯ ជម្មេសុ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី
ឯ ជម្មេសុ វិហរតិ ។ អត្ថិ ជម្មាតិ ឯ បនស្ស សតិ
បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិ-
មត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ
លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ខោ កិកូ្ខវេ កិកូ្ខ
ជម្មេសុ ជម្មានុបស្សី វិហរតិ សត្តសុ ពោជ្ឈង្គេសុ ។

ពោជ្ឈង្គបព្ភំ និដ្ឋិតំ ។

បឋមភាណវារំ(១) ។

---

๑ ឱ. ម. បឋមភាណវារំ្តំ ន ទិស្សតិ ។

ឥរិយាបថតាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងធម៌តាំងឡាយ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថតាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងធម៌តាំងឡាយ គ្រប់ឥរិយាបថតាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) របស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ដង់ឡើង ចំពោះថា ធម៌តាំងឡាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុ មានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថតាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌តាំងឡាយ គឺពោជ្ឈង្គតាំង ៧ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថតាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ពោជ្ឈង្គបព្វៈ ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

(๑๓๒) ปุน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฉเฑฺสุ ฉผฺ-
สายตเนสุ วิหารติ จกฺขุสุ อายตเนสุ ฯ กถญฺ
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฉเฑฺสุ ฉผฺสายตเนสุ วิหารติ จกฺขุสุ
อายตเนสุ ฯ ฯ ฯ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฯ ฯ ฯ ธมฺมาธิ-
ยตฺตกานิ ปฏิปทาติ อยมฺปิ ธมฺมานุปสฺสนา
ปฏิปทาติ ยตฺตกานิ ปฏิปทาติ อยมฺปิ ธมฺมานุ-
ปสฺสนา ปฏิปทาติ ยตฺตกานิ ปฏิปทาติ อยมฺปิ
ธมฺมานุปสฺสนา ปฏิปทาติ ยตฺตกานิ ปฏิปทาติ
อยมฺปิ ธมฺมานุปสฺสนา ปฏิปทาติ ยตฺตกานิ
ปฏิปทาติ อยมฺปิ ธมฺมานุปสฺสนา ปฏิปทาติ

(๑๓๒) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអរិយសច្ចទាំង ๔ គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអរិយសច្ចទាំង ๔ គ្រប់តវិយោបថទាំង ๔ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់ដូចតាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់ដូចតាមពិតថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់ដូចតាមពិតថា នេះជាសភាវៈរំលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់ដូចតាមពិតថា នេះជាបដិបទាឲ្យបានដល់នូវសភាវៈរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខអរិយសច្ចតើដូចម្តេច ។ ជាតិ គឺកំណើតដែលកើតជាដំបូង ក៏ជាទុក្ខ ជរា គឺសេចក្តីចាស់គ្រាំគ្រា ក៏ជាទុក្ខ មរណៈ គឺសេចក្តីស្លាប់ ក៏ជាទុក្ខ សោកៈ គឺសេចក្តីស្តាយស្រណោះ បរិទេវៈ គឺសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខៈ គឺសេចក្តីលំបាកកាយ ទោមនស្ស គឺសេចក្តីអាក់អន់តូចចិត្ត ឧបាយាសៈ គឺសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏សុទ្ធតែជាទុក្ខ អប្បិយេហិសម្បយោគៈ គឺដំណើរជួបប្រសប់ដោយសត្វនឹងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ ក៏ជាទុក្ខ បិយេហិវិប្បយោគៈ គឺសេចក្តីព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនឹងសង្ខារទាំងឡាយ

ទុក្ខោ យម្បិច្ចំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ សង្ខិត្តេន បញ្চុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា(๑) ។

(๑๓๓) កតមា จ ภิក្ខเว ชาติ ។ យา តេสំ តេសំ สตฺตានំ តมฺหิ តมฺหิ สตฺตนิกาเย ชาติ สญฺชาติ โอกฺกนฺติ นิพฺพตฺติ(๒) อภินิพฺพตฺติ ขนฺธานំ ปาตุภาเว อายตนานំ បដิลาภោ អយំ วุច្จติ ภิក្ខเว ชาติ ។ กតมา จ ภิក្ខเว ชรา ។ យา តេសំ តេសំ สตฺตានំ តมฺหิ តมฺหิ สตฺตนิกาเย ชรา ជីรណតา ขณฺฑิจฺจំ បาลิจฺจំ วลิตจตา(๓) អាយុโน สំหานิ อินฺទฺริยานំ បរิปាโก អយំ วุច្จติ ภิក្ខเว ชรา ។ กតมញฺจ ภิក្ខเว มรณំ ។ យา(๔) តេសំ តេសំ สตฺตានំ តมฺหา តมฺหา สตฺตนิกายา จุติ จวนតา ภេទោ อนฺตรธានំ มจฺจุ มรณំ กาลกิริยา ขนฺธานំ ภេទោ กเฬวรสฺส นิกฺเขโป ជីវิตินฺทฺริยสฺส อุបច្เฉโท

---

๑ ฉ. ชาติปิ ทุกฺขา ชราปิ ทุกฺขา พฺยาธิปิ ทุกฺขา มรณมฺปิ ทุกฺขំ สោกបริเทวทุกฺโขมนสฺสุปายาสาปิ ทุกฺขา យម្បិច្ចំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ សង្ខិត្តេន បញ្চុបาទานក្ខន្ធา ទុក្ខាតិ ปาឋកមោ ទิស្សតิ ។ ๒ ฉ. ม. นิพฺพตฺตีតิ ន ទิស្សតิ ។ ๓ วลิตฺตจตาติปิ បาឋោ ។ ๔ ฉ. យេសំ ។ ม. យំ ។

ដែលជាទីស្រឡាញ់ ក៏ជាទុក្ខ យម្បីប្ដូ ន លភតិ តម្បី គឺបុគ្គលកាលចង់ បានន្ទូវបស់ណា មិនបាន ឯការមិនបានរបស់នោះ ក៏ជាទុក្ខ បើ ដោយសេចក្ដីបំប្រួញ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ មានរូបក្ខន្ធជាដើម ក៏ជាទុក្ខ ។

(๑๓๓) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្ដេចហៅថា ជាតិ ។ ភាវៈកើតជាដំបូង ភាវៈកើតព្រម ការចុះចាប់ផ្ទៃ ការវិលត្រឡប់ មកកើត ការកើតប្រាកដនៃខន្ធ ការបាននូវអាយតនៈណា របស់សត្វ នោះ ។ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ជាតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្ដេចហៅថា ជរា ។ ជរា គឺសេចក្ដី ចាស់គ្រាំគ្រាបួកការប្រែប្រួល ធ្មេញបាក់ សក់ស្កូវ សម្បុកជ្រួញជ្រីវយុរយោរ ការរួញថយនៃអាយុ ការទ្រុឌទ្រោមឥន្ទ្រិយទាំងឡាយណា របស់សត្វទាំង ឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគត ហៅថា ជរា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្ដេចហៅថា មរណៈ ។ ភាវៈនៃចិត្តដែលឃ្លាតចេញ អាការៈនៃចិត្តដែលឃ្លាតទៅ សេចក្ដីបែក ធ្លាយទៅ សេចក្ដីបាត់បង់ទៅ សេចក្ដីវិនាសដីវិត សេចក្ដីស្លាប់ កាល-កិរិយា សេចក្ដីបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់ចុះនូវសាកសព ការ ផ្ដាច់ផ្ដិលនូវជីវិតិន្ទ្រិយណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ចាកសត្តនិកាយ

ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរណំ ។ គតមោ ច ភិក្ខវេ សោតោ ។ យោ ខោ ភិក្ខវេ អញ្ញតរញ្ញតរេន ឥរិយាបថេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេ ទុក្ខ-ធម្មេ ផុដ្ឋស្ស សោតោ សោចនា សោចិតត្តំ អន្តោសោតោ អន្តោបរិសោតោ អយំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សោតោ ។ គតមោ ច ភិក្ខវេ បរិទេវោ ។ យោ ខោ ភិក្ខវេ អញ្ញតរញ្ញតរេន ឥរិយាបថេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេ ទុក្ខធម្មេ ផុដ្ឋស្ស អាទេវោ បរិ-ទេវោ អាទេវនា បរិទេវនា អាទេវិតត្តំ បរិទេវិតត្តំ អយំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បរិទេវោ ។ គតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ទុក្ខំ ។ គតមញ្ច ភិក្ខវេ

นោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា សោកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោកៈ គឺសេចក្តីស្តាយស្រណោះ សេចក្តីស្រងើះស្រងោច សេចក្តីសោកសៅ សេចក្តីរំសួតកង់ចិត្ត សេចក្តីក្រៀមក្រំ ក្នុងចិត្តណា របស់សត្វដែលប្រកបហើយដោយសេចក្តីវិនាសណាមួយ (ឬ) ដែលសេចក្តីទុក្ខណាមួយ ពាល់ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សោកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា បរិទេវៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈខ្ជួញរេក (បិយជនមានតួនជាដើម) សភាវៈខ្ជួញរៀបពប់ (សរសើរគុណ) កិរិយាយំអណ្តឹតអណ្តក កិរិយាយំបម្រះនន្ទៀល ភាវៈនៃការយំអណ្តឹតអណ្តក ភាវៈនៃការយំបម្រះនន្ទៀលណា របស់សត្វដែលប្រកបហើយដោយសេចក្តីវិនាសណាមួយ (ឬ) ដែលសេចក្តីទុក្ខណាមួយពាល់ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា បរិទេវៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ទុក្ខៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីមិនសប្បាយកាយ សេចក្តីលំបាកដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ការទទួលនូវសេចក្តីមិនស្រួលណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ទុក្ខៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

នោមនស្សំ ។ យេ ខោ កិក្ខវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ
ចេតសិកំ អសាតំ មនោសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ
វេទយិតំ អយំ វុច្ចតិ កិក្ខវេ នោមនស្សំ ។ កតមោ ច
កិក្ខវេ ឧបាយាសោ ។ យោ ខោ កិក្ខវេ អញ្ញត-
ញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញត-
រេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាយាសោ ឧបាយាសោ
អាយាសិតត្តំ ឧបាយាសិតត្តំ អយំ វុច្ចតិ កិក្ខវេ ឧបា-
យាសោ ។ កតមោ ច កិក្ខវេ អប្បិយេហិ សម្ផ-
យោគោ ទុក្ខោ ។ ឥធ យស្ស តេ ហោន្តិ
អនិដ្ឋា អកន្តា អមនាបា រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា
ផោដ្ឋព្ពា យេ វា បនស្ស ហោន្តិ អនត្ថកាមា
អហិតកាមា អផាសុកកាមា អយោគក្ខេមកាមា
តេសំ សន្ទិដ្ឋេ សមាគមោ សមោធានំ មិស្សីភាវោ

ឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ភោមនស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី
លំបាកកាយក្នុងចិត្ត សេចក្តីមិនសប្បាយក្នុងចិត្ត សេចក្តីលំបាកដែលកើតអំពី
មនោសម្ផស្ស ការទទួលអារម្មណ៍មិនស្រួលណា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ភោមនស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូច
ម្តេចហៅថា ឧបាយាស: ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីតានតឹងកាយ
ក្នុងចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ការ:នៃសេចក្តីតានតឹងកាយក្នុងចិត្ត ការ:
នៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តណា របស់សត្វដែលប្រកបហើយ ដោយ
សេចក្តីវិនាសណាមួយ (ឬ) ដែលសេចក្តីទុក្ខណាមួយពាល់ត្រូវហើយ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ឧបាយាស: ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា អប្បិយេហិសម្បយោគទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ រូបារម្មណ៍ សទ្ទារម្មណ៍ គន្ធារម្មណ៍ រសារម្មណ៍ ផោដ្ឋ-
ព្វារម្មណ៍ណា ដែលមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីគាប់ចិត្ត
មានដល់បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ ពុំនោះសោត ជនទាំងឡាយ
ណា ប្រាថ្នានូវសេចក្តីមិនចំរើន ប្រាថ្នានូវអំពើឥតប្រយោជន៍ ប្រាថ្នា
នូវសេចក្តីមិនសប្បាយ ប្រាថ្នានូវអំពើដែលមិនក្សេមចាកយោគៈ ចំពោះ
បុគ្គលនោះ កិរិយាបានជួបគ្នា កិរិយាជួបជុំគ្នា កិរិយាប្រជុំគ្នា ការនៅប្រ-
ឡូកប្រឡំគ្នា នឹងអារម្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ។ នឹងជនទាំងឡាយនោះ ។

อยํ ทุกฺขสมุทโย อริยสจฺจนฺติ ยสฺมา ตณฺหา ปโนเนติกา นนฺทิราคสหคตา ตตฺรตตฺราภินนฺทินี เสยฺยถีทํ กามตณฺหา ภวตณฺหา วิภวตณฺหา ตสฺมา ตณฺหาย ปหานาย ปฏิปนฺนตฺตา ตณฺหา ปหีนา โหติ ตณฺหาย ปหีนตฺตา ตณฺหาย ปหีนาย ปุน ปฏิสนฺธิ น โหติ ปุน ปฏิสนฺธิยา อภาวา ชาติ นิรุชฺฌติ ชาติยา นิรุทฺธาย ชรามรณาทโย สพฺเพปิ กิเลสา นิรุชฺฌนฺติ เอวเมตสฺส เกวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นิโรธา นิรุชฺฌนฺติ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា អប្បិយេហិសម្បយោគទុក្ខ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា បិយេហិវិប្បយោគទុក្ខ ។
រូបារម្មណ៍ សទ្ទារម្មណ៍ គន្ធារម្មណ៍ រសារម្មណ៍ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍
ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានដល់បុគ្គលណា
ក្នុងលោកនេះ ពុំនោះសោត ជនទាំងឡាយណា ទោះមាតាក្តី បិតាក្តី
បងប្អូនប្រុសក្តី បងប្អូនស្រីក្តី មិត្រក្តី អាមាត្យក្តី ញាតិសាលោហិត
ក្តី ដែលជាអ្នកប្រាថ្នានូវសេចក្តីចំរើន ប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ ប្រាថ្នា
នូវសេចក្តីសប្បាយ ប្រាថ្នានូវសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ចំពោះបុគ្គល
នោះ ការមិនបានជួបគ្នា មិនបានជួបជុំគ្នា កិរិយាមិនបានប្រជុំគ្នា
ការមិននៅប្រកបក្រឡែ នឹងអារម្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ។ នឹងជនទាំង
ឡាយនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា បិយេហិ
វិប្បយោគទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា យម្បិច្ឆំ ន
លភតិ តម្បិ ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែល
មានជាតិជាធម្មតា តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នាកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ឆ្អែ
ម្តេចហ្ន៎ ឲ្យយើងទាំងឡាយកុំគប្បីមានជាតិជាធម្មតា ពុំនោះសោត ជាតិ

អាគច្ឆេយ្យាតំ ន ខោ បនេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ យត្ថត្ថំ ឋានមេវ
យមវិដ្ឋំ ន លភតិ តមវិ ទុក្ខំ ។ ជាតិធម្មានំ ភិក្ខវេ
សត្តានំ ។ ព្យាធិធម្មានំ ភិក្ខវេ សត្តានំ ។ មរណធម្មានំ
ភិក្ខវេ សត្តានំ ។ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាស-
ធម្មានំ ភិក្ខវេ សត្តានំ ឯវំ ឋិតានំ ឧបវិដ្ឋានំ អហោ វត
មយំ ន សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មា
អស្សាម ន ច វត នោ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុ-
បាយាសា អាគច្ឆេយ្យុន្តិ ន ខោ បនេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ
យត្ថត្ថំ ឋានមេវ យមវិដ្ឋំ ន លភតិ តមវិ ទុក្ខំ ។
តេតរហេ ច ភិក្ខវេ សង្ខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា

កុំគប្បីមកដល់យើងទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ ពួកសត្វក៏មិនបានសម្រេច តាមប្រាថ្នាឡើយ នេះឯង ឈ្មោះថា យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ មានសេចក្តីគ្រាំគ្រា ឬប្រែប្រួលជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ មានសេចក្តីឈឺថ្ងាត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ មានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ មានសេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីអាក់អន់ស្តូចចិត្ត សេចក្តីខ្ញោចផ្សាចិត្ត ជាធម្មតា តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នាតើតឡើង យ៉ាងនេះថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ឲ្យយើងទាំងឡាយកុំគប្បីមានសេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីអាក់អន់ស្តូចចិត្ត សេចក្តីខ្ញោចផ្សាចិត្ត ជាធម្មតា ពុំនោះសោត សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីអាក់អន់ចិត្ត សេចក្តីខ្ញោចផ្សាចិត្ត កុំគប្បីមកដល់យើងទាំងឡាយឡើយ សេចក្តីនេះ ពួកសត្វក៏មិនបានសម្រេច តាមប្រាថ្នា នេះឯង ក៏ឈ្មោះថា យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែបើម្តេចទុ ជាខន្ធទាំង ៥ ដោយសេចក្តីបំប្រួញ

ทุกฺขา ฯ เสยฺยถีทํ รูปูปาทานกฺขนฺโธ เวทนูปาทาน-
กฺขนฺโธ สญฺญูปาทานกฺขนฺโธ สงฺขารูปาทานกฺขนฺโธ
วิญฺญาณูปาทานกฺขนฺโธ ฯเม ปุคฺคลา กิกฺขาย สงฺขิตฺเตน
ปญฺจูปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา ฯ ยถีทํ ปุคฺคลา กิกฺขาย
ทุกฺขํ อริยสจฺจํ ฯ

(๑๓๔) กตมญฺจ กิกฺขาย ทุกฺขสมุทยา อริ-
ยสจฺจํ ฯ ยายํ ตณฺหา โปโนพฺภวิกา นนฺทิราคสหา-
คตา ตตฺรตตฺราภินนฺทินี เสยฺยถีทํ กามตณฺหา
ภวตณฺหา วิภวตณฺหา ฯ

(๑๓๕) สา โข ปเนสา กิกฺขาย ตณฺหา กตฺถ
อุปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ กตฺถ นิวิสมานา นิวิสติ ฯ

ដែលថាជាទុក្ខ ។ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង៥ នោះគឺអ្វីខ្លះ គឺរូប ជាឧបាទានក្ខន្ធ ๑ វេទនា ជាឧបាទានក្ខន្ធ ๑ សញ្ញា ជាឧបាទានក្ខន្ធ ๑ សង្ខារ ជាឧបាទានក្ខន្ធ ๑ វិញ្ញាណ ជាឧបាទានក្ខន្ធ ๑ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាំងនេះតថាគតហៅថា ឧបាទានក្ខន្ធទាំងឡាយ ๕ ដោយសេចក្តីបំប្រួញ ថាជាទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ទុក្ខអរិយសច្ច ។

(๑๓๔) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។ តណ្ហាណា ជាធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យកើតទៀត ប្រកបដោយតម្រេកវើកវាយ ជាធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យត្រេកត្រអាលនៅក្នុងកត្តនោះ ។ ឬក្នុងអារម្មណ៍នោះ ។ តណ្ហានោះគឺអ្វីខ្លះ គឺកាមតណ្ហា (សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមគុណ) ๑ ភវតណ្ហា[1] (សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរូបកត្តនឹងអរូបកត្ត) ๑ វិភវតណ្ហា (សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកត្តសូន្យ[2]) ๑ ។

(๑๓๕) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះតណ្ហានុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង តើកើតឡើងក្នុងទីណា កាលដែលជាប់នៅ តើជាប់នៅក្នុងទីណា ។

---

๑ អដ្ឋកថា ថា ภវតណ្ហានេះ ជាឈ្មោះនៃតម្រេកក្នុងរូបភពនឹងអរូបភព ដែលប្រកបដោយសស្សតទិដ្ឋិ គឺយល់ឃើញថាសត្វទៀងលោកទៀង កើតឡើងព្រោះសេចក្តីប្រាថ្នាចំពោះភព ។

๒ តាមន័យក្នុងអដ្ឋកថានឹងដីកាថា តម្រេកប្រកបដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ គឺយល់ថា សត្វស្លាប់ទៅសូន្យ ហៅថា វិភវតណ្ហា ។

យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ កិញ្ច លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ។ ចក្ខុំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ សោតំ លោកេ ។ ឃានំ លោកេ ។ ជិវ្ហា លោកេ ។ កាយោ លោកេ ។ មនោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបា លោកេ ។ សទ្ទា លោកេ ។ គន្ធា លោកេ ។ រសា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្ពា លោកេ ។ ធម្មា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ លោកេ ។ សោតវិញ្ញាណំ លោកេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ លោកេ ។

អារម្មណ៍ណា កុដ្ឋិលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាទុំ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងអារម្មណ៍ទុំ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅ ក្នុងអារម្មណ៍ទុំ ។ អារម្មណ៍អ្វីមួយក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ។ ចក្ខុក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាទុំ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងចក្ខុទុំ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងចក្ខុទុំ ។ សោតៈក្នុងលោក ។ ឃានៈក្នុងលោក ។ ជិវ្ហាក្នុងលោក ។ កាយក្នុងលោក ។ មនោក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាទុំ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើង ក្នុងមនោទុំ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងមនោទុំ ។ រូបារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ សទ្ទារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ គន្ធារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ រសារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ទាំងឡាយ ក្នុងលោក ។ ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរ ស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាទុំ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងធម្មារម្មណ៍ទុំ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងធម្មារម្មណ៍ទុំ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណក្នុងលោក ។ សោតវិញ្ញាណក្នុងលោក ។ ឃានវិញ្ញាណក្នុងលោក ។

ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ លោកេ ។ កាយវិញ្ញាណំ លោកេ ។ មនោវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ ជាយមានា ជាយតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ លោកេ ។ សោតសម្ផស្សោ លោកេ ។ ឃានសម្ផស្សោ លោកេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ លោកេ ។ កាយសម្ផស្សោ លោកេ ។ មនោសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ ជាយមានា ជាយតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ សោតសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ ឃានសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ កាយសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ មនោសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ ជាយមានា ជាយតិ ។ រូបសញ្ញា លោកេ ។ សទ្ទសញ្ញា

ជិវ្ហាវិញ្ញាណកន្ធលោក ។ កាយវិញ្ញាណកន្ធលោក ។ មនោវិញ្ញាណកន្ធលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាកើតឡើង កាលដែលតណ្ហាកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងមនោវិញ្ញាណកន្ធនុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងមនោវិញ្ញាណកន្ធនុ៎ះ ។ ចក្ខុសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ សោតសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ ឃានសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ ជិវ្ហាសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ កាយសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ មនោសម្ផស្ស ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងមនោសម្ផស្សនុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងមនោសម្ផស្សនុ៎ះ ។ វេទនា កើតអំពីចក្ខុសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្សក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មាសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងវេទនា ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្សនុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងវេទនា ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្សនុ៎ះ ។ សេចក្តីសំគាល់នូវរូបធាតុក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវសទ្ទធាតុ

លោកេ ។ គន្ធសញ្ញា លោកេ ។ រសសញ្ញា លោ-
កេ ។ ផោដ្ឋព្វសញ្ញា លោកេ ។ ធម្មសញ្ញា
លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា
ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបសញ្ចេ-
តនា លោកេ ។ សទ្ទសញ្ចេតនា លោកេ ។
គន្ធសញ្ចេតនា លោកេ ។ រសសញ្ចេតនា លោ-
កេ ។ ផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនា លោកេ ។ ធម្មសញ្ចេត-
នា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា
ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។
រូបតណ្ហា លោកេ ។ សទ្ទតណ្ហា លោកេ ។
គន្ធតណ្ហា លោកេ ។ រសតណ្ហា លោកេ ។
ផោដ្ឋព្វតណ្ហា លោកេ ។ ធម្មតណ្ហា លោកេ
បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា

កង់លោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវគន្ធារម្មណ៍កង់លោក ។ សេចក្តីសំ-
គាល់នូវសោរម្មណ៍កង់លោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍កង់
លោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវធម្មារម្មណ៍ កង់លោក ដែលមានសភាពគួរ
ស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង
ក៏កើតឡើងកង់សេចក្តីសំគាល់នូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ
ក៏ជាប់នៅកង់សេចក្តីសំគាល់នូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ការគិតសន្សំនូវរូបា-
រម្មណ៍ កង់លោក ។ ការគិតសន្សំនូវសទ្ទារម្មណ៍ កង់លោក ។ ការគិត
សន្សំនូវគន្ធារម្មណ៍ កង់លោក ។ ការគិតសន្សំនូវសោរម្មណ៍កង់
លោក ។ ការគិតសន្សំនូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ កង់លោក ។ ការគិត
សន្សំនូវធម្មារម្មណ៍ កង់លោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មាន
សភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងកង់
ការគិតសន្សំនូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅកង់ធម្មា-
រម្មណ៍នុ៎ះ ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវរូបារម្មណ៍ កង់លោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវ
សទ្ទារម្មណ៍ កង់លោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវគន្ធារម្មណ៍ កង់លោក ។
សេចក្តីប្រាថ្នានូវសោរម្មណ៍ កង់លោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវផោដ្ឋព្វា-
រម្មណ៍កង់លោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍កង់លោក ដែលមាន
សភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែល

ឧបប្បជ្ជតិ ឯត្ត ឯវំសមាធា ឯវំសតិ ។ រូបវិតក្កោ លោកេ ។ សទ្ទវិតក្កោ លោកេ ។ គន្ធវិតក្កោ លោកេ ។ រសវិតក្កោ លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វវិតក្កោ លោកេ ។ ធម្មវិតក្កោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧបប្បជ្ជមាធា ឧបប្បជ្ជតិ ឯត្ត ឯវំសមាធា ឯវំសតិ ។ រូបវិចារោ លោកេ ។ សទ្ទវិចារោ លោកេ ។ គន្ធវិចារោ លោកេ ។ រសវិចារោ លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វវិចារោ លោកេ ។ ធម្មវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧបប្បជ្ជមាធា ឧបប្បជ្ជតិ ឯត្ត ឯវំសមាធា ឯវំសតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។

កើតឡើង កំកើតឡើងក្នុងសេចក្តីប្រាថ្នាន្ទូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ កំជាប់នៅក្នុងសេចក្តីប្រាថ្នាន្ទូវធម្មារណ៍នុ៎ះ ។ សេចក្តីត្រិះរិះន្ទូវរូបារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះន្ទូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះន្ទូវគន្ធារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះន្ទូវរសារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះន្ទូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះន្ទូវធម្មារម្មណ៍ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាន្ទុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង កំកើតឡើងក្នុងសេចក្តីត្រិះរិះន្ទូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ កំជាប់នៅក្នុងសេចក្តីត្រិះរិះន្ទូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ការពិចារណាន្ទូវរូបារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណាន្ទូវសទ្ទារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណាន្ទូវគន្ធារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណាន្ទូវរសារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណាន្ទូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណាន្ទូវធម្មារម្មណ៍ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាន្ទុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង កំកើតឡើងក្នុងការពិចារណាន្ទូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ កំជាប់នៅក្នុងការពិចារណាន្ទូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។

(๑๓๖) កតមញ្ច កិក្ខវេ ឧក្ខលិកោលោ អរិយ-
សច្ចំ ។ យោ តស្សញ្ញេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគ-
និរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ ។
សា ខោ បនេសា កិក្ខវេ តណ្ហា កត្ថ បហីយមានា
បហីយតិ កត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ យំ លោកេ
បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា
បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ កិញ្ច
លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ។ ចក្ខុំ លោកេ
បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា
បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ សោតំ
លោកេ ។ ឃានំ លោកេ ។ ជិវ្ហា លោកេ ។
កាយោ លោកេ ។ មនោ លោកេ បិយរូបំ

(๑๓๖) ម្នាលកិកូតំាងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ទុក្ខនិ-
រោធអរិយសច្ច ។ ការអស់ទៅនឹងការលះត់ទៅដោយមិនមានសេសសល់
ការលះបង់ ការរលាស់ចោល ការដម្រុះចោល ការមិនមានអាល័យ
ចំពោះតណ្ហានោះឯង (ហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច) ។ ម្នាលកិកូតំាង
ឡាយ ចុះតណ្ហានោះឯង កាលដែលបុគ្គលលះបង់ តើលះបង់កន្លងទីណា
កាលដែលរលត់ទៅ តើរលត់ទៅកន្លងទីណា ។ អារម្មណ៍ណាកន្លងលោក
ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាល
ដែលបុគ្គលលះបង់ តែងលះបង់កន្លងអារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលរលត់ទៅ
តែងរលត់ទៅកន្លងអារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ចុះអារម្មណ៍អ្វីកន្លងលោក ដែលមាន
សភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ។ ចក្ខុកន្លងលោក ដែល
មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាល
ដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់កន្លងចក្ខុនោះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅ
កន្លងចក្ខុនុ៎ះ ។ សោតៈកន្លងលោក ។ ឃានៈកន្លងលោក ។ ជិវ្ហាកន្លងលោក ។
កាយកន្លងលោក ។ មនោកន្លងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់

សាតរូបំ ឯត្តេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ត និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបា លោភេ ។ សទ្ទា លោភេ ។ គន្ធា លោភេ ។ រសា លោភេ ។ ផោដ្ឋព្ពា លោភេ ។ ធម្មា លោភេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្តេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ត និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ លោភេ ។ សោតវិញ្ញាណំ លោភេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ លោភេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ លោភេ ។ កាយវិញ្ញាណំ លោភេ ។ មនោវិញ្ញាណំ លោភេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្តេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ត និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សេ លោភេ ។ សោតសម្ផស្សេ លោភេ ។ ឃានសម្ផស្សេ លោភេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សេ លោភេ ។ កាយសម្ផស្សេ លោភេ ។ មនោសម្ផស្សេ លោភេ បិយរូបំ សាតរូបំ

มានសភាវៈគួរត្រេកអរ តណ្ហាន៎ុះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ កំលះបង់
កង់មានោនោះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅកង់មានោនោះ ។ រូបា-
រម្មណ៍គាំង ឡាយកង់លោក ។ សទ្ទារម្មណ៍គាំង ឡាយកង់លោក ។
គន្ធារម្មណ៍គាំង ឡាយកង់លោក ។ រសារម្មណ៍គាំង ឡាយកង់លោក ។
ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍គាំង ឡាយកង់លោក ។ ធម្មារម្មណ៍គាំង ឡាយកង់លោក
ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហាន៎ុះ
កាលដែលបុគ្គលលះបង់ កំលះបង់កង់ធម្មារម្មណ៍ន៎ុះ កាលដែលរលត់
ទៅ ក៏រលត់ទៅកង់ធម្មារម្មណ៍ន៎ុះ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កង់លោក ។
សោតវិញ្ញាណ កង់លោក ។ ឃានវិញ្ញាណ កង់លោក ។ ជិវ្ហា-
វិញ្ញាណ កង់លោក ។ កាយវិញ្ញាណ កង់លោក ។ មានោវិញ្ញាណ
កង់លោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ
តណ្ហាន៎ុះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ កំលះបង់កង់មានោវិញ្ញាណន៎ុះ កាល
ដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅកង់មានោវិញ្ញាណន៎ុះ ។ ចក្ខុសម្ផស្ស កង់
លោក ។ សោតសម្ផស្ស កង់លោក ។ ឃានសម្ផស្ស កង់លោក ។
ជិវ្ហាសម្ផស្ស កង់លោក ។ កាយសម្ផស្ស កង់លោក ។ មានោ-
សម្ផស្ស កង់លោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ

ឯត្តេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា
និរុជ្ឈតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា លោភោ ។
សោតសម្ផស្សជា វេទនា លោភោ ។ ឃាន-
សម្ផស្សជា វេទនា លោភោ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សជា
វេទនា លោភោ ។ កាយសម្ផស្សជា វេទនា
លោភោ ។ មនោសម្ផស្សជា វេទនា លោភោ
បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្តេសា តណ្ហា បហីយមានា
បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបសញ្ញា
លោភោ ។ សទ្ទសញ្ញា លោភោ ។ គន្ធសញ្ញា
លោភោ ។ រសសញ្ញា លោភោ ។ ផោដ្ឋព្ពសញ្ញា
លោភោ ។ ធម្មសញ្ញា លោភោ បិយរូបំ សាតរូបំ
ឯត្តេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ
និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបសញ្ចេតនា លោភោ ។
សទ្ទសញ្ចេតនា លោភោ ។ គន្ធសញ្ចេតនា លោភោ ។

តណ្ហានុំ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ កំលះបង់កង្ខមនោសម្ផស្សនុំ កាលដែលរលត់ទៅ កំរលត់ទៅកង្ខមនោសម្ផស្សនុំ ។ វេទនាកើត អំពីចក្ខុសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនា កើតអំពីឃានសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនា កើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុំ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ កំលះបង់កង្ខមនោសម្ផស្សនុំ កាលដែលរលត់ទៅ កំរលត់ទៅកង្ខមនោសម្ផស្សនុំ ។ សេចក្តីសំគាល់នូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវគន្ធារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវរសារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុំ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ កំលះបង់កង្ខសេចក្តីសំគាល់នូវធម្មារម្មណ៍នុំ កាលដែលរលត់ទៅ កំរលត់ទៅកង្ខសេចក្តីសំគាល់នូវធម្មារម្មណ៍នុំ ។ ការគិតសន្សំនូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវគន្ធារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។

រសសញ្ញេតជា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វសញ្ញេតជា លោ-
កេ ។ ធម្មសញ្ញេតជា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថ-
សា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា
និរុជ្ឈតិ ។ រូបតណ្ហា លោកេ ។ សទ្ទតណ្ហា លោ-
កេ ។ គន្ធតណ្ហា លោកេ ។ រសតណ្ហា លោកេ ។
ផោដ្ឋព្វតណ្ហា លោកេ ។ ធម្មតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ
សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ
និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបវិតក្កោ លោកេ ។ សទ្ទ-
វិតក្កោ លោកេ ។ គន្ធវិតក្កោ លោកេ ។ រសវិតក្កោ
លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វវិតក្កោ លោកេ ។ ធម្មវិតក្កោ
លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា

ការគិតសន្សំនូវសោមណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវផោដ្ឋព្វា-
រម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែល
មានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាល
ដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងការសន្សំនូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែល
រលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងការគិតសន្សំនូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា
នូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។
សេចក្តីប្រាថ្នានូវគន្ធារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវសោរម្មណ៍
ក្នុងលោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តី
ប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មាន
សភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុង
សេចក្តីប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុង
សេចក្តីប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវរូបារម្មណ៍ ក្នុង
លោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវគន្ធា-
រម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវសោរម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តី
ត្រិះរិះនូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុង
លោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ

ปหาียมานา ปหาียติ วิตฺต ฉินฺนมานา ฉินฺนติ ฯ

รูปวิตกฺโก โหติ ฯ สทฺทวิตกฺโก โหติ ฯ

คนฺธวิตกฺโก โหติ ฯ รสวิตกฺโก โหติ ฯ

โผฏฺฐพฺพวิตกฺโก โหติ ฯ ธมฺมวิตกฺโก โหติ ปิยรูปสาตรูปสฺส ปหาเนน ตณฺหา ปหาียมานา ปหาียติ วิตฺต ฉินฺนมานา ฉินฺนติ ฯ อิทมฺปิ ทุติยมฺปิ ภิกฺขเว ทุกฺขินิโยนิยา อริยสจฺจนฺติ ฯ

(๑๓๗) กตมญฺจ ภิกฺขเว ทุกฺขินิโยนิคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจนฺติ ฯ อยเมว อริโย อฏฺฐงฺคิโก มคฺโค เสยฺยถีทนฺ สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปฺโป สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ

កាលដែលបុគ្គលលះបង់ កំលះបង់កង់សេចក្តីត្រិះរិះ នូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលរលត់ទៅ កំរលត់ទៅកង់សេចក្តីត្រិះរិះ នូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ការពិចារណានូវរូបារម្មណ៍ កង់លោក ។ ការពិចារណានូវសទ្ទារម្មណ៍ កង់លោក ។ ការពិចារណានូវគន្ធារម្មណ៍ កង់លោក ។ ការពិចារណានូវរសារម្មណ៍ កង់លោក ។ ការពិចារណានូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ កង់លោក ។ ការពិចារណានូវធម្មារម្មណ៍ កង់លោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ កំលះបង់កង់ការពិចារណានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលរលត់ទៅ កំរលត់ទៅ កង់ការពិចារណានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគត ហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។

[๑๓๗] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេច ហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។ អរិយមគ្គដែលប្រកបដោយអង្គ ๘ ប្រការនេះឯង (ហៅថាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច) អរិយមគ្គដែលប្រកបដោយអង្គ ๘ ប្រការ តើដូចម្តេច គឺ សម្មាទិដ្ឋិ (សេចក្តីយល់ឃើញត្រូវ) ๑ សម្មាសង្កប្បៈ (សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ) ๑ សម្មាវាចា (ការនិយាយពាក្យត្រូវ) ๑ សម្មាកម្មន្តៈ (ការងារត្រូវ) ๑ សម្មាអាជីវៈ (ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ) ๑ សម្មាវាយាមៈ (សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ) ๑ សម្មាសតិ (សេចក្តី

สมฺมาสมาธิ ฯ กตมา จ ภิกฺขเว สมฺมาทิฏฺฐิ ฯ
ยํ ขฺวา ภิกฺขเว ทุกฺเข ญาณํ ทุกฺขสมุทเย
ญาณํ ทุกฺขนิโรเธ ญาณํ ทุกฺขนิโรธคามินิยา
ปฏิปทาย ญาณํ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาทิฏฺฐิ ฯ
กตมา จ ภิกฺขเว สมฺมาสงฺกปฺโป ฯ เนกฺขมฺม-
สงฺกปฺโป อพฺยาปาทสงฺกปฺโป อวิหึสาสงฺกปฺโป อยํ
วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาสงฺกปฺโป ฯ กตมา จ ภิกฺขเว
สมฺมาวาจา ฯ มุสาวาทา เวรมณี ปิสุณายา วาจาย
เวรมณี ผรุสายา วาจาย เวรมณี สมฺผปฺปลาปา
เวรมณี อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาวาจา ฯ กตมา
จ ภิกฺขเว สมฺมากมฺมนฺโต ฯ ปาณาติปาตา เวรมณี
อทินฺนาทานา เวรมณี กาเมสุ มิจฺฉาจารา เวรมณี

นึกเรียกว่า) ๑ สัมมาสมาธิ (การตั้งจิตไว้ชอบนึกเรียกว่า) ๑ ฯ ภิกษุทั้งหลาย ข้อนั้นเป็นอย่างไร ข้อนั้นเป็นอย่างนี้ ฯ ภิกษุทั้งหลาย ทุกข์เป็นไฉน ทุกข์ คือ ชาติก็ทุกข์ ชราก็ทุกข์ มรณะก็ทุกข์ ความโศกความร่ำไรรำพัน ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ ความคับแค้นใจ ก็ทุกข์ ความประสบสิ่งไม่เป็นที่รักก็ทุกข์ ความพลัดพรากจากสิ่งที่รักก็ทุกข์ ความปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้นก็ทุกข์ ฯ ภิกษุทั้งหลาย ทุกข์ เป็นไฉน ทุกข์ คือ ขันธ์ ๕ ที่เป็นไปในภพ ๓

อยํ ปุคฺคโล กิกฺขาย สมฺมาคมฺมนฺโต ฯ กตโมจ กิกฺขาย สมฺมาอาชีโว ฯ ๔ จ กิกฺขาย อริยสาวโก มิจฺฉาอาชีวํ ปหาย สมฺมาอาชีเวน ชีวิตกปฺเปติ อยํ ปุคฺคโล กิกฺขาย สมฺมาอาชีโว ฯ กตโมจ กิกฺขาย สมฺมาวายาโมฯ ๔ จ กิกฺขาย กิกฺขู อนุปฺปนฺนานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธมฺมานํ อนุปฺปาทาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วีริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปธหติ อุปฺปนฺนานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธมฺมานํ ปหานาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วีริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปธหติ อนุปฺปนฺนานํ กุสลานํ ธมฺมานํ อุปฺปาทาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วีริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปธหติ อุปฺปนฺนานํ กุสลานํ ธมฺมานํ ปิติยา อสมฺโมสาย ภิยฺโยภาวาย เวปุลฺลาย ภาวนาย ปาริปูริยา ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วีริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปธหติ ฯ

កិកុខាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សម្មាកម្មន្តៈ ។ ម្នាលកិកុខាំងឡាយ ចុះដូចម្តេច ហៅថា សម្មាអាជីវៈ ។ ម្នាលកិកុខាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ លះបង់នូវការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ហើយរស់នៅដោយការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ម្នាលកិកុខាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សម្មាអាជីវៈ ។ ម្នាលកិកុខាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា សម្មាវាយាមៈ ។ ម្នាលកិកុខាំងឡាយ កិកុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធនូវការព្យាយាម ផ្គងនូវចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ខាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធនូវការព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់នូវធម៌ខាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធនូវការព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ខាំងឡាយ ជាកុសល ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ឲ្យកើតឡើងបាន ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធនូវការព្យាយាម ផ្គងនូវចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ខាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យបឋមថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ ពេញបរិបូណ៌ ក្រៃលែងឡើង ។

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សម្មាវាយាមោ ។ កតមា ច
ភិក្ខវេ សម្មាសតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយា-
នុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី
វិហរតិ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ បេ ។ ធម្មេសុ ធម្មា-
នុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ
សម្មាសតិ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សម្មាសមាធិ ។ ឥធ
ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ
ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ
ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សម្មាវាយាមៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា សម្មាសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយ ក្នុងកាយដាប្រក្រតី គ្រប់
វិរិយោបថទាំង ៤ មានការព្យាយាមដាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹង
ខ្លួន មានស្មារតីជាគ្រឿងកំណត់ កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទឹងទោមនស្សក្នុង
លោក ពិចារណាឃើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់
វិរិយោបថទាំង ៤ ។ បេ ។ ក្នុងចិត្ត ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវធម្ម
ក្នុងធម្មទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់វិរិយោបថទាំង ៤ មានការព្យាយាមដា
គ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតីជាគ្រឿងកំណត់
កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទឹងទោមនស្ស ក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះ តថាគតហៅថា សម្មាសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេច
ហៅថា សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកធម្មទាំងឡាយ ជាអកុសល
ក៏ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈទឹងវិចារៈ មានបីតិទឹងសុខៈ
ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយវិរិយោបថ ៤
លុះភិក្ខុចូលទៅដិតរម្ងាប់នូវវិតក្កៈទឹងវិចារៈរួចហើយ ក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន

อฏฺฐกถาย สปฺปาฏิหาริยกถา

อฏฺฐกถาย สปฺปาฏิหาริยกถา

อฏฺฐกถาย สปฺปาฏิหาริยกถา

ដែលកើតមានក្នុងសន្តាន ជាទីផូរផង់ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក គ្មាន
វិតក្កៈទីឃវិចារៈ មានតែបីតិនឹងសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ ។ បេ ។
ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថ ៤ ចូល
កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ឥតទុក្ខ ឥតសុខ ព្រោះ
លះបង់នូវសេចក្តីសុខផង ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង ព្រោះរលត់
ទៅនៃសោមនស្សទោមនស្សអំពីមុនផង ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
ឥរិយាបថ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សម្មា-
សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ទុក្ខនិរោធ-
គាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម្មក្នងធម្មទាំងឡាយ
ខាងក្នង ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញ
នូវធម្មក្នងធម្មទាំងឡាយ ខាងក្រៅ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤
ផង ពិចារណាឃើញនូវធម្ម ក្នងធម្មទាំងឡាយ ខាងក្នងនឹងខាងក្រៅ
ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម្មដែលជាទី
ប្រជុំកើតឡើង ក្នងធម្មទាំងឡាយ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤
ផង ពិចារណាឃើញនូវធម្មដែលសូន្យទៅ ក្នងធម្មទាំងឡាយ ជាប្រក្រតី

วิหรติ สมุทยวยธมฺมานุปสฺสี วา ธมฺเมสุ วิหรติ ฯ
อตฺถิ ธมฺมา ติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ
ยาวเทว ญาณมตฺตาย ปฏิสฺสติมตฺตาย ฯ อนิสฺสิ-
โต จ วิหรติ น จ กิญฺจิ โลเก อุปาทิยติ ฯ
เอวมฺปิ โข กิกฺขเว กิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี
วิหรติ จตูสุ อริยสจฺเจสุ ฯ

สจฺจปพฺพं นิฏฺฐิตํ ฯ

ธมฺมานุปสฺสนา นิฏฺฐิตา(๑) ฯ

(๑๓๘) โย หิ โกจิ กิกฺขเว เอเม จตฺตา-
โร สติปฏฺฐาเน เอวं ภาเวยฺย สตฺต วสฺสานิ
ตสฺส ทฺวินฺนํ ผลานํ อญฺญตรํ ผลํ ปาฏิกงฺขं

---

๑ ฉ. ม. สจฺจปพฺพํ นิฏฺฐิตํ ฯ ธมฺมานุปสฺสนา นิฏฺฐิตาติ น ทิสฺสติ ฯ

គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ដែលជាទីប្រជុំកើត
ឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងពួយ ជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោ-
បថទាំង ៤ ផង ដោយបការដូច្នេះឯង ។ ម្យ៉ាងទៀត ស្មារតីជាគ្រឿង
កំណត់នូវសច្ចៈ ៤ របស់កិកូនោះ ក៏ផ្ដងំឡើងចំពោះថា ធម៌ទាំងពួយ
មានមែន តែគ្រាន់តែជាទីតំណាត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើន
ស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ កិកូ មានចិត្តមិនអាស្រ័យនៅ ដោយតណ្ហានិង
ទិដ្ឋផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួច ក្នុងលោកផង ។ ម្នាលកិកូ
ទាំងពួយ កិកូពិចារណាឃើញនូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងពួយ គឺអរិយសច្ច
ទាំង ៤ ជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយោបថទាំង ៤ យ៉ាង នេះឯង ។

ចប់ សច្ចបព្វៈ ។

ចប់ ធម្មានុបស្សនា ។

(๑๓๘) ម្នាលកិកូទាំងពួយ បើបុគ្គលណាមួយ បានចំរើន
សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ๗ ឆ្នាំ តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើន ដែល
តថាគតបានពោលហើយយ៉ាងនេះ បណ្ដាផលទាំងពួយពីរ ផលណា
មួយ ក៏គង់នឹងបានសម្រេច ដល់បុគ្គលនោះតាមសេចក្ដីប្រាថ្នាដោយពិត

ឯវ្ជ្ជ ៗ ឆម្ភេ អញ្ញា សតិ វា ឧបាធិសេសេ
អនាគាមិតា ។ តត្ថន្ត កិត្តាវេ សត្ត វស្សានិ ។
យោ ហិ កោចិ កិត្តាវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
ឯវំ ភាវេយ្យ ឯ វស្សានិ ។ បញ្ច វស្សានិ ។
ចត្តារិ វស្សានិ ។ តីណិ វស្សានិ ។ ទ្វេ វស្សានិ ។
ឯកំ វស្សំ ។ បេ ។ តត្ថន្ត កិត្តាវេ ឯកំ វស្សំ ។
យោ ហិ កោចិ កិត្តាវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
ឯវំ ភាវេយ្យ សត្ត មាសានិ តស្ស ទ្វិន្នំ ផលានំ
អញ្ញតរំ ផលំ បាដិកង្ខំ ឯវ្ជ្ជ ៗ ឆម្ភេ
អញ្ញា សតិ វា ឧបាធិសេសេ អនាគាមិតា ។

គឺថានឹងបានសម្រេចនូវការៈជាព្រះអរហន្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នខាន់ក្នែក ពុំនោះ
សោត បើមានទុបាខានក្នុងសេសសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេចនូវការៈ
ជាអនាគាមិបុគ្គលពុំខានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុំថាដល់ទៅអស់
៧ ឆ្នាំឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីបុគ្គលណាមួយ បានចំរើន
សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ៦ ឆ្នាំ តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើន ដែលតថាគត
បានពោលមកហើយយ៉ាងនេះ ។ អស់ ៥ ឆ្នាំ ។ អស់ ៤ ឆ្នាំ ។
អស់ ៣ ឆ្នាំ ។ អស់ ២ ឆ្នាំ ។ អស់ ១ ឆ្នាំ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កុំថាដល់ទៅ អស់ ១ ឆ្នាំឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សូម្បីបុគ្គលណាមួយ បានចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ៧ ខែ
តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើនដែលតថាគតបានពោលមកហើយយ៉ាងនេះ បណ្តា
ផលទាំងឡាយពីរ ផលណាមួយ ក៏គង់នឹងបានសម្រេច ដល់បុគ្គល
នោះតាមសេចក្តីប្រាថ្នាដោយពិត គឺថានឹងបានសម្រេចនូវការៈជាព្រះអរ-
ហន្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នខាន់ក្នែក ពុំនោះសោត បើមានទុបាខានក្នុងសេស-
សល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេចនូវការៈជាអនាគាមិបុគ្គលពុំខានឡើយ ។

តំ ឆដ្ឋេ កិក្ខវេ សត្ត មាសានិ ។ យោ ហិ កោចិ កិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ ភាវេយ្យ ឆ មាសានិ ។ បញ្ច មាសានិ ។ ចត្តារិ មាសានិ ។ តីណិ មាសានិ ។ ទ្វេ មាសានិ ។ ឯកំ មាសំ ។ អឌ្ឍមាសំ ។ បេ ។ តំ ឆដ្ឋេ កិក្ខវេ អឌ្ឍមាសោ ។ យោ ហិ កោចិ កិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ ភាវេយ្យ សត្តាហំ តិស្សន្នំ ផលានំ អញ្ញតរំ ផលំ បាដិកង្ខំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា ឧបាទិសេសេ អនាគាមិតា ។ ឯកាយនោ អយំ កិក្ខវេ មគ្គោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុំថាដល់ទៅអស់ ៧ ខែឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីបុគ្គលណាមួយ បានចំរើនន្ទូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ៦ ខែ តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើន ដែលតថាគត បានពោលមកហើយយ៉ាងនេះ ។ អស់ ៥ ខែ ។ អស់ ៤ ខែ ។ អស់ ៣ ខែ ។ អស់ ២ ខែ ។ អស់ ១ ខែ ។ អស់កន្ទុះខែ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុំថាដល់ទៅអស់កន្ទុះខែឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីបុគ្គលណាមួយ បានចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ៧ ថ្ងៃ តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើន ដែលតថាគតបានពោលមកហើយយ៉ាងនេះ បណ្តាផលទាំងឡាយពីរ ផលណាមួយ គង់នឹងបានសម្រេច ដល់បុគ្គលនោះ តាមប្រាថ្នាដោយពិត គឺថានឹងបានសម្រេចន្ទូវការៈជាព្រះអរហន្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នខាន់ក្តែក ពុំនោះសោត បើមានឧបាទានក្ខន្ធ សេសសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេចន្ទូវការៈជាអនាគាមិបុគ្គលពុំខានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋានទាំងឡាយ ៤ នេះ ជាផ្លូវមួលតែមួយ

សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ
ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ
និព្ពានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិ-
បដ្ឋានាតិ ។ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តន្តិ ។
ឥទមវោច ភគវា ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ
ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ ។

មហាសតិបដ្ឋានសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ ។

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធដោយវិសេស របស់សត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្ទងបង់នូវសេចក្តីសោក នឹងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល រំដួលចិត្តទាំងឡាយ ដើម្បីរលត់ទៅនៃទុក្ខ នឹងទោមនស្សទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវអរិយមគ្គ ជាធម៌សម្រាប់ស្រោចស្រង់ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វាន ។ ពាក្យណា ដែលតថាគត បានពោលហើយថា (សាសនារបស់តថាគត ជាគុណសម្រាប់ស្រោចស្រង់សត្វ) ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសតិប្បដ្ឋានសូត្រនេះចប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរ បំពោះភាសិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ទី ៩ ។

បាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ ទុតិយំ

(១៣៩) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា កុមារកស្សបោ កោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ យេន សេតព្យា[1] តទវសរិ ។ តត្រ សុទំ អាយស្មា កុមារកស្សបោ សេតព្យាយំ វិហរតិ ខុត្តរេន សេតព្យំ សីសបាវនេ[2] ។ តេន ខោ បន សមយេន បាយាសិ រាជញ្ញោ សេតព្យំ អជ្ឈាវសតិ សត្តុស្សទំ សតិណកដ្ឋោទកំ សធញ្ញំ រាជភោគ្គំ រញ្ញា បសេនទិនា កោសលេន ទិន្នំ រាជទាយំ ព្រហ្មទេយ្យំ ។ តេន ខោ បន សមយេន បាយាសិស្ស រាជញ្ញស្ស[3] ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ[4] កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អថ ខោ សេតព្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា

---

១ ឧ. សេតវ្យំ ។ ២ ឧ. ម. សីសបាវនេ ។ ៣ ឧ. បាយាសិរាជញ្ញស្ស ។ ៤ ឧ. សុកតទុក្កដានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ទី ១០

(១៣៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ គ្រាប់ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ៥០០ រូប ចូលទៅដល់សេតព្យនគរ របស់អ្នកកោសលទាំងឡាយ ។ ឮថា ព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងព្រៃឆ្នដ៏ជាខាងដើងក្រុងសេតព្យៈ ដ៏ក្រុងសេតព្យៈនោះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ[1] គ្រប់គ្រងសេតព្យនគរ ដែលជានគរកុះករដោយសត្វនឹងមនុស្ស បរិបូណ៌ដោយស្មៅ ទឹស និងទឹក បរិបូណ៌ដោយស្រូវ អង្ករ ជាស្រុកព្រះរាជទ្រព្យ ដែលព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់ប្រទាន ជារាជវង្សាន់ ជារង្សាន់ដ៏ប្រសើរ ។ សម័យនោះឯង ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ កើតមានទិដ្ឋិអាក្រក់យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីអ្នកក្រុងសេតព្យៈ បានឮដំណឹងហើយ (ក៏និយាយគ្នា) ថា ម្នាលគ្នាយើង

---

១ អដ្ឋកថា ថា ស្តេចត្រួងរាជ្យ មិនទាន់បានអភិសេក នៅឡើយ ។

សមណោ ខលុ គោ កុមារកស្សបោ សមណស្ស គោតមស្ស សាវកោ គោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សេតព្យំ អនុប្បត្តោ សេតព្យាយំ វិហរតិ ឧត្តរេន សេតព្យំ សីសបាវនេ ។ តំ ខោ បន ភវន្តំ កុមារកស្សបំ ឯវំកល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី ពហុស្សុតោ ចិត្តកថី កល្យាណបដិភានោ(១) តុទ្ទោ ចេវ អារហា ច សាធុ ខោ បន តថារូបានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតី-តិ ។ អថខោ សេតព្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា សេតព្យាយ និក្ខមិត្វា សង្ឃសង្ឃីគណីភូតា(២) ឧត្តរេនមុខា គច្ឆន្តិ យេន សីសបាវនំ(៣) ។

(១៤០) តេន ខោ បន សមយេន ចាយាយំ ភាជញ្ញោ ឧបរិបព្ភាសាទេ និវាសេយ្យំ ឧបគតោ ហោតិ ។ អទ្ទសា ខោ ចាយាយំ ភាជញ្ញោ

---

១ ឱ. ម. កល្យាណប្បដិភានោ ។ ២ ឱ. ម. សង្ឃាសង្ឃីគណីភូតា ។ ៣ ឱ. សីសបាវនំ តេនុបសង្កមិត្តំ ។

សមណៈឈ្មោះកុមារកស្សប ជាសាវ័ករបស់ព្រះសមណគោតម ត្រាច់ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ៥០០ រូប មកដល់ក្រុងសេតព្យៈ ហើយគង់ទៅក្នុងព្រៃផ្អែម ដែលបិតនៅ ជាខាងជើងក្រុងសេតព្យៈ ជិតក្រុងសេតព្យៈ ។ កិត្តិស័ព្ទសរសើរព្រះកុមារកស្សប ដ៏ចំរើននោះ ពីកេះត្បូងខ្លាយទៅយ៉ាងនេះថា លោកជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃ មានប្រាជ្ញា ជាពហុស្សូត មានសំដីដ៏វិចិត្រ មានបដិភាណដ៏ល្អ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងផង ជាព្រះអរហន្តផង ក៏ការដែលបានចួបព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ ជាការប្រសើរណាស់ ។ លំដាប់នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទឹងគហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈ ចេញពីក្រុងសេតព្យៈ ទៅជាពួកជាកង មានមុខត្រសង៍ទៅកាន់ទិសខាងជើង ដើរទៅកាន់ព្រៃផ្អែម ។

(១៤០) សម័យនោះឯង ព្រះចុន្ទបុប្ផាយសាភិក្ខុញ៉ាះទ្រង់ស្តេចចូលទៅកាន់ក្រឡាបន្ទំក្នុងវេលាថ្ងៃ ខាងលើប្រាសាទ ។ ព្រះចុន្ទបុប្ផាយសាភិក្ខុញ៉ាះ

ជាតកសំវាដញ្ញសុត្តំ កុមារកស្សបស្ស កល្យាណកិត្តិសទ្ទោ

សេតព្យកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ សេតព្យាយ
ឧក្កមិត្វា សង្ឃសង្ឃីគណីភូតេ ខត្តវេនមុខេ គច្ឆន្តេ[1]
ឥស្សា ខត្តំ អាមន្តេសិ កឹ នុ ខោ គោ ខត្តេ
សេតព្យកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ សេតព្យាយ
ឧក្កមិត្វា សង្ឃសង្ឃីគណីភូតេ ខត្តវេនមុខេ គច្ឆន្តេ
យេន សិំសបាវនំ តេនុបសង្កមិត្ថ ។ អត្ថំ ខោ គោ សមណោ
កុមារកស្សបោ សមណសុខំ គោតមសុខំ សាវកោ
គោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុ-
សង្ឃេន សទ្ធិំ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សេតព្យំ
អនុប្បត្តោ សេតព្យាយំ វិហរតិ ខត្តវេន សេតព្យំ
សិំសបាវនេ តំ ខោ បន ភវន្តំ កុមារកស្សបំ
ឯវំកល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ បណ្ឌិតោ
វិយត្តោ មេធាវី ពហុស្សុតោ ចិត្តកថី កល្យា-
ណបដិភានោ ពុទ្ធោ ចេវ អរហា ច តមេតេ[2]
ភវន្តំ កុមារកស្សបំ ឧស្សជាយ ឧបសង្កមិ-
សុន្តីតិ ។ តេនហិ គោ ខត្តេ យេន សេ-
តព្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា តេនុបសង្កម

---

๑ ឧ. ម. សង្ឃេ សង្ឃីគណីភូតេ ខត្តវេនមុខេ គច្ឆន្តេ យេន សិំសបាវនំ តេនុបសង្កមន្តេ ។
๒ ឧ. អរហា ឥតិ តមេនំ ។

បានទតឃើញពួកព្រាហ្មណ៍ នឹងគហបតីអ្នកក្រុងសេតព្យៈ កំពុងចេញពីក្រុងសេតព្យៈ ជាពួកជាកង មានមុខត្រសង៍ទៅកាន់ទិសខាងជើង លុះទតឃើញហើយទ្រង់ត្រាស់សួរខត្តាមាត្យ(១)ថា ម្នាលខត្តៈដ៏ចំរើន ចុះពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈ ចេញទៅពីក្រុងសេតព្យៈ ជាពួកជាកង មានមុខត្រសង៍ទៅទិសខាងជើង ដើរទៅកាន់ព្រៃធ្នង់ ធ្វើអ្វីហ្ន៎ ។ ខត្តាមាត្យក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ជ្បាតមានសមណៈឈ្មោះកុមារកស្សប ជាសាវ័កនៃព្រះសមណគោតម គ្រាច់ទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសលជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃប្រៀន ចំនួន ៥០០ រូប មកដល់ក្រុងសេតព្យៈ ដោយលំដាប់ ហើយគង់នៅក្នុងព្រៃធ្នង់ ជាខាងជើងក្រុងសេតព្យៈ ជិតក្រុងសេតព្យៈ កិត្តិស័ព្ទសរសើរកុមារកស្សបដ៏ចំរើននោះ ពីកេះពួកខ្លះ ក្តាយយ៉ាងនេះថា លោកជាបណ្ឌិត ឈ្លាសវៃ មានប្រាជ្ញា ជាពហុស្សូត្រ មានសំដីដ៏វិចិត្រ មានបដិភាណដ៏ល្អ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងផង ជាព្រះអរហន្តផង ឯពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីតាំងខ្លះ នឹងចូលទៅកាចួបព្រះកុមារកស្សបដ៏ចំរើននោះ ។ ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈមានព្រះបន្ទូលថា ម្នាលខត្តៈដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកចូលទៅកាពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី អ្នក

---

១ អាមាត្យអ្នកអាចដោះស្រាយប្រស្នាដែលគេសួរបាន ។

ឧបសង្កមិត្វា សេតព្យកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ ឯវំ
វទេមិ ភាយោសិ កោ ភដញ្ញោ ឯវមាហ អាតមេន្តុ
កិរ ភវន្តោ ភាយោសិ ភដញ្ញោ សមណំ កុមារ-
កស្សបំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ បុព
សមណោ កុមារកស្សបោ សេតព្យកេ ព្រាហ្មណ-
គហបតិកេ ញាលេ អព្យត្តេ សញ្ញាបេតិ ឥតិបិ អត្ថិ
បរេ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឌិបបាតិកា អត្ថិ
សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ឆត្ថិ
មិ កោ ខត្តេ បរេ លោកោ ឆត្ថិ សត្តា
ឌិបបាតិកា ឆត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ
វិបាកោតិ ។ ឯវំ កោតិ ខោ សោ ខត្តោ ភា-
យោសិស្ស ភដញ្ញស្ស បដិស្សុត្វា យេន សេ-
តព្យកោ ព្រាហ្មណគហបតិកោ តេនុបសង្កមិ ឧ-
បសង្កមិត្វា សេតព្យកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ ឯត-
ទវោច ភាយោសិ កោ ភដញ្ញោ ឯវមាហ អាតមេន្តុ
កិរ ភវន្តោ ភាយោសិ ភដញ្ញោ សមណំ កុមា-
រកស្សបំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ ។

ក្រុងសេតព្យៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍គហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រះបាទបាយាសិរាជញៈ បានត្រាស់យ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏ចំរើនចាំឆ្លាយ ចូរឆាប់ចាំសិន ព្រះបាទបាយាសិរាជញៈនឹងចូលទៅ ដើម្បីចួបសមណៈកុមារកស្សបដែរ ហើយត្រាស់ដូច្នេះថា ពីមុនមក សមណៈកុមារកស្សប តែងញុំាងពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈ ដែលល្ងង់ មិនឆាប់ឆៀ ឲ្យចាស់តែចូលចិត្តច្បាស់ថា លោកដទៃមាន សត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលនឹងវិបាករបស់កម្មចាំឆ្លាយ ដែលពួកសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ម្នាលខត្តៈដ៏ចំរើន តែបើតាមពិតនោះ លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មចាំឆ្លាយ ដែលពួកសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមានទេ ។ ខត្តាមាត្យនោះ ទទួលព្រះឱង្ការរបស់ព្រះបាទបាយាសិរាជញៈថា កុំណាវិសេស ហើយក៏ចូលទៅរកពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីអ្នកក្រុងសេតព្យៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍គហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រះបាទបាយាសិរាជញៈត្រាស់យ៉ាងនេះថា ចូរអ្នកដ៏ចំរើនចាំឆ្លាយរឹងចាំសិន ដ្បិតព្រះបាទបាយាសិរាជញៈ នឹងចូលទៅជួបសមណៈកុមារកស្សបដែរ ។

អថខោ ចាយាសិ រាជញ្ញោ សេតព្យកេហិ ព្រាហ្មណា-
គហបតិកេហិ បរិវុតោ យេន សីសគារំ យេន-
យស្មា កុមារកស្សបោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
អាយស្មតា កុមារកស្សបេន សទ្ធឹ សម្មោទិ
សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។ សេតព្យកាបិ ខោ ព្រាហ្មណគហបតិកា
អបេក្ខកេ្ខ អាយស្មន្តំ កុមារកស្សបំ អតិក្កមិត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិំសុ អបេក្ខកេ្ខ អាយស្មតា កុមា-
រកស្សបេន សទ្ធឹ សម្មោទិំសុ សម្មោទនីយំ កថំ
សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ អបេក្ខ-
កេ្ខ យេនាយស្មា កុមារកស្សបោ តេនញ្ជលឹ
បណាមេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ អបេក្ខកេ្ខ ឯកមន្តំ
តោតុំ សារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ អបេក្ខកេ្ខ
តុណ្ហីភូតា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ
ខោ ចាយាសិ រាជញ្ញោ អាយស្មន្តំ កុមារកស្សបំ
ឯតទវោច អហញ្ញិ តោ កស្សប ឱវាទី ឱវាទិដ្ឋ

លំដាប់នោះ ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ មានពួកព្រាហ្មណ៍ទឹងគហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈ ហៃហមអមអង្គ ក៏ចូលទៅរកព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ ដែលទៅកន្លងវៃព្រឹក្សដ៏ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏មានបន្ទូលពាក់ព័ន្ធសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យសំណេះសំណាលនឹងពាក្យគួររលឹកហើយ ក៏គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ចំណែកពួកព្រាហ្មណ៍ទឹងគហបតីអ្នកក្រុងសេតព្យៈ ពួកខ្លះ ថ្វាយបង្គំព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះនិយាយពាក្យពាក់ព័ន្ធសំណេះសំណាលជាមួយនឹងព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យពាក់ព័ន្ធសំណេះសំណាលនឹងពាក្យគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ ពួកខ្លះ ប្រកាសនាមនឹងគោត្រ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះអង្គុយស្ងៀមក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបមានព្រះតម្រាស់នឹងព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ខ្ញុំតែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញ

ឥតិបិ ឧត្តំ បភេ លោកោ ឧត្តំ សត្ថា ឱបបាតិកោ ឧត្តំ សុគតឧត្តញ្ញាឧំ កម្មាឧំ ដលំ វិបាកោតិ ។ សោបហំ(๑) ភជញ្ញ ឃរំភដ ឃរំធដ្ឋ អត្ថសំ ភ អសេ្សសឹ ភ តភជញ្ញំ ជាម ឃរំ វាឧេយ្យ ឥតិបិ ឧត្តំ បភេ លោកោ ឧត្តំ សត្ថា ឱបបាតិកោ ឧត្តំ សុគតឧត្តញ្ញាឧំ កម្មាឧំ ដលំ វិបាកោតិ តេឧបាហំ ភជញ្ញ តញ្ញេវត្ថ(๒) បដិបុច្ឆិសេ្សមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា ឧំ ព្យាតរេយ្យាសិ ឧំ កឹ បញ្ញសិ ភជញ្ញ ឥមេ ចត្តិមសុរិយា ឥមស្មឹ ភ(๓) លោកេ បរស្មឹ ភ ឧេភ ភ(๔) មនុសេ្ស ភតិ ។ ឥមេ ភោ តភសេ្ស ចត្តិមសុរិយា បរស្មឹ លោកេ ឧ ឥម-ស្មឹ ឧេភ តេ ឧ មនុសេ្សតិ ។ ឥមិជាបិ(๕) ខោ តេ ភជញ្ញ បរិយាយេឧ ឃរំ ហោតុ ឥតិបិ អត្តំ បភេ លោកោ អត្តំ សត្ថា ឱបបាតិកោ អត្តំ សុគត-ឧត្តញ្ញាឧំ កម្មាឧំ ដលំ វិបាកោតិ ។

---

๑ ឧ. ម. ឆាហំ ។ ๒ ឧ តំយេវ ឯត្ត ។ ๓ ឧ. វិសវ្ហេ ឆត្តិ ។ ๔ ឧ. ភេ ។ ម. ទេវេ វ ភេ ។ ๕ ឧ. ឥមិឆា ។

យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ព្រះកុមារកស្សប ថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រភាជញ: អាត្មាភាពបានឃើញបានឮបុគ្គលដែលធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ យល់យ៉ាងនេះហើយ តែមិនសមបើបុគ្គលនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមានដូច្នេះសោះ បពិត្រភាជញ: បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងទូលសួរមហាបពិត្រ ក្នុងដំណើរនេះ ប្រសិនបេញ្ញព្រះហឫទ័យនៃមហាបពិត្រយ៉ាងណា សូមមហាបពិត្រ ព្យាករប្រសិនោះ យ៉ាងនោះចុះ បពិត្រភាជញ: ចុះទ្រង់សំគាល់ដំណើរនោះថាដូចម្តេច ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យនេះ នៅក្នុងលោកនេះ ឬនៅក្នុងលោកដទៃ ជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ។ ព្រះបាទបាយាសិភាជញ:តបថា បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យនេះ នៅក្នុងលោកដទៃ មិនមែននៅក្នុងលោកនេះទេ ជាទេវតា មិនមែនជាមនុស្សទេ ។ ព្រះកុមារកស្សប ថ្វាយព្រះពរថា ខុភជញ: បើតាមបរិយាយនេះ សូមមហាបពិត្របែរព្រះយោបល់យល់យ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

(๑๔๑) តេញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អដ្ឋកថាឯវម្ហេ[๑] ឯត្ថ ហោតិ ឥតិបិ ឧត្តំ បរោ លោកោ ឧត្តំ សត្តា ឱបបាតិកា ឧត្តំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថំ បន ករញ្ញ បរិយាយោ យេន តេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ ឧត្តំ បរោ លោកោ ឧត្តំ សត្តា ឱបបាតិកា ឧត្តំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថំ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ ឧត្តំ បរោ លោកោ ឧត្តំ សត្តា ឱបបាតិកា ឧត្តំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ យថាកថំ វិយ ករញ្ញតិ ។ ឥធ មេ ភោ កស្សប មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ចាណាតិចារី អទិន្នាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចា ផរុសវាចា[๒] សម្ផប្បលាបី អភិជ្ឈាលូ ព្យាបន្នចិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋី តេ អមវរេន សមយេន

---

๑ ឱ. ម. ឯវំ មេ ។ ๒ ឱ. ផរុសា វាចា ។

(๑๔๑) ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈត្រាស់ថា ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះ កំគួរម្ល៉ាងដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ឃើញក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃ មិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈ មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមានទេ ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពារាណញ្ញៈ ចុះបរិយាយ ដែលនាំឲ្យមហាបពិត្រ មានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដូច្នេះតើមានឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ មានដែរ ។ ថ្វាយព្រះពារាណញ្ញៈ បរិយាយនោះ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងញាតិសាលោហិតរបស់ខ្ញុំ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យគ្រោះ និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ បងបាននូវទ្រព្យគេ មានចិត្តគុំគួន មានសេចក្តីយល់ខុស ពួកមិត្រអាមាត្យជាដើមនោះ លុះសម័យខាងក្រោយមក

អាគាឝិកា ហោន្តិ ទុក្ករិតា ពាឡ្ហតិលាភា យឝាមហា
ជានាមិ ឆឝានិមេ ឝមគ្គា អាគាឝា វុដ្ឋហិស្សន្តិ ត្បាហំ
ឧបសង្កមិត្វា ឃវំ វឝាមិ សន្តិ ខោ បោ ឯកេ
សមណព្រាហ្មណា ឃវំវាទិនោ ឃវំទិដ្ឋិនោ យេ តេ
ចាណាតិចាតឺ អទិន្នាទាយឺ កាមេសុ មិច្ឆាចារឺ
មុសាវាទឺ បិសុណាវាចា ផរុសាវាចា(๑) សម្ផប្បលាបឺ
អភិជ្ឈាលុ ព្យាបន្នចិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋឺ តេ បាយស្ម
តេឝា បរម្មរណា អចាយំ ទុក្កតឺ វិនិចាតំ និរយំ
ឧបបជ្ជន្តិ ឝវន្តោ ខោ ចាណាតិចាតឺ អទិន្នាទាយឺ
កាមេសុ មិច្ឆាចារឺ មុសាវាទឺ បិសុណាវាចា ផរុស-
វាចា(๒) សម្ផប្បលាបឺ អភិជ្ឈាលុ ព្យាបន្នចិត្តា
មិច្ឆាទិដ្ឋឺ សចេ តេសំ ឝវតិ(๓) ឝមណព្រាហ្មណានំ
សច្ចំ វចនំ ឝវន្តោ បាយស្ម តេឝា បរម្មរណា
អចាយំ ទុក្កតឺ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ជិស្សន្តិ

๑-๒ ឱ. ផរុសា វាចា ។ ๓ ឱ. តេសម្ពវតិ ។ ម. តេសំ ភវតិ ។

ជាបុគ្គលមានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ កាលដែលខ្ញុំដឹងថា ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនេះ មុខជានឹងមិនស្បើយ ចាកអាពាធនេះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ ខ្ញុំក៏បានចូលទៅរកពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន មានសមណព្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ និយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ពួកជនណាសម្លាប់សត្វ លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យត្រគោះ និយាយពាក្យឥតប្រយោន៍ ចង់បានទ្រព្យគេ មានចិត្តគុំគួន មានសេចក្តីយល់ខុស ពួកជននោះ លុះបែកធ្លាយពង្គកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ដូច្នេះ ឯអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សុទ្ធតែជាអ្នកសម្លាប់សត្វ លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យត្រគោះ និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ចង់បានទ្រព្យគេ មានចិត្តគុំគួន មានសេចក្តីយល់ខុស ហើយ បើជាពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពិតមែន អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ លុះបែកធ្លាយពង្គកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ មុខជានឹងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ពុំខាន

សចេ កោ កាយេសុ កេចា បរម្មុខា អចាយំ
ទុក្កតំ វិនិចាតំ ឯវយំ ឧបបជ្ជេយ្យាថ យេន មេ
អាគច្ឆា អាភេចេយ្យាថ ឥតិបិ អត្តំ បភេ លោកោ អត្តំ
សត្តា ឧបចាតិកោ អត្តំ សុភតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ
វិចាកោតំ ភវិច្ឆោ ខោ បន មេ សទ្ធាយិកោ បច្ច-
យិកោ យំ ភវិច្ឆតិ(១) និដ្ឋំ យថា សាមំ និដ្ឋំ ឱវមេតំ
ភវិសុតិតំ តេ មេ សាទូតំ បដិសុត្វា នេវ អាគច្ឆា
អាភេចេដ្ឋំ ន បន ទូតំ បហិណេដ្ឋំ អយមប្បិ(២) ខោ
ភោ កសុប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឱវំ
ហោតិ ឥតិបិ ឯត្តំ បភេ លោកោ ឯត្តំ សត្តា ឧបចាតិ-
កោ ឯត្តំ សុភតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចាកោតំ ។

(១៤២) តេនហិ ភន្តេ តោវេត្តេ(៣) បដិបុច្ឆិ-
សុប្បមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា ំ ព្យាភរេយ្យាសិ

---

๑ ម. ភវិច្ឆតិ ។ ๒ ម. អយំបិ ។ ๓ ម. តំយេវេត្ត ។

នៃអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយបែកធ្លាយពីកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក មែន អ្នកទាំងឡាយត្រូវមកប្រាប់យើងផងថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ព្រោះថាអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ជាបុគ្គលដែលខ្ញុំគួរជឿ ខ្ញុំគួរទទួលស្តាប់ពាក្យបាន ហេតុណាដែលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយបានឃើញហើយ ហេតុនុ៎ះនឹងកុកដូចជាខ្ញុំបានឃើញចំពោះខ្លួនឯងដែរ ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះទទួលតបពាក្យរបស់ខ្ញុំថា ព្រះករុណាវិសេស ដូច្នេះហើយ (ស្ងាប់ ๗) តែមិនឃើញមកប្រាប់ ទាំងមិនបញ្ជូនបម្រើមកឡើយ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិតយល់យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(๑๔๒) ថ្វាយព្រះពរភញ្ជៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងត្រឡប់សួរមហាបពិត្រ ក្នុងបរិយាយនុ៎ះវិញ ប្រសិនពេញព្រះហឫទ័យមហាបពិត្រយ៉ាងណា សូមមហាបពិត្រ ព្យាករប្រស្នានោះយ៉ាងនោះចុះ

ตำ กึ ปญฺจสิ ภยญฺจ ฯ ตา ปุริสา เอวำ
อาจริยำ ตเมตฺถ อเสฺสยฺยุ๋ำ อยนฺเต ตนฺเต เอเวว
อาจริยำ ฯ มยฺหฺปิ ขฺวสฺส ยำ ฯ ขฺวสิ ตำ อณฺหำ วเตหีติ(๑)
ตา ตุมฺเห ฯวำ วเตฺวยฺยาสิ ตเมเตหิ เอว ฯมำ ปุริสำ
อนฺธกาย รชฺชยา ปริจฺจาเคหิ ตาทิสฺจ อนฺธำ ฯ
ปุริสำ ตาเวว(๒) ขรสฺสเรน ปณาเมน รชิยาย รชิ-
ยำ สิงฺฆาฏเกน สิงฺฆาฏกำ ปริเณตฺวา อกฺขิโณ
ขฺวาเมน อิกฺขิตฺวา อกฺขิณาเต อกสฺสุ อายตเนน
สีสำ ฉินฺเทยฺยาสิ ตา ตา(๓) สาขฺวสิ ปฏิสฺสุตฺวา ตำ
ปุริสำ อนฺธกาย รชฺชยา ปริจฺจาเคหิ ตาทิสฺจ
อนฺธำ ฯ ขุรมุณฺฑำ ตาเวว ขรสฺสเรน ปณาเมน รชิ-
ยาย รชิยำ สิงฺฆาฏเกน สิงฺฆาฏกำ ปริเณตฺวา

---

๑ ฉ. ม. ปณาหีติ ฯ ๒ ฉ. ตาวตฺวา ฯ ๓ ฉ. ม. เต ฯ

បពិត្រភាគ្យៈ មហាបពិត្រសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ពួកបុរសរបស់មហាបពិត្រក្នុងដែននេះ ចាប់បានចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ មកថ្វាយមហាបពិត្រ រួចក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអគ្គដ៏ចំរើន អ្នកនេះជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់ទទឹងព្រះអង្គ ទ្រង់សព្វព្រះហឫទ័យទទឹង (ជាក់) អាជ្ញាណាដល់ចោរនេះ សូមទ្រង់ជាក់អាជ្ញានោះមក ទើបមហាបពិត្រមានបន្ទូលនឹងបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំគ្នាចងបុរសនេះឲ្យមានដើមដៃទៅខាងក្រោយ (ចងស្ទាបសេក) ឲ្យភ្ជាប់ដោយខ្សែដ៏មាំ ហើយកោរក្បាលឲ្យរលីងចេញ ហើយ (ត្រែទួង) ស្គរជ័យដែលមានសំឡេងឮខ្ទាំង នាំបណ្តើរដុំវិញសព្វប្រកសព្វផ្លូវបំបែក រួចនាំចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូង កាត់ក្បាលត្រង់កន្លែងសម្រាប់ពិឃាដខាងត្បូងនគរចុះ បុរសទាំងនោះទទួលព្រះឱង្ការ របស់មហាបពិត្រថា ព្រះករុណាវិសេស ហើយក៏នាំគ្នាចងបុរសនោះឲ្យមានដើមដៃទៅខាងក្រោយ ឲ្យភ្ជាប់ដោយខ្សែដ៏មាំ កោរក្បាលឲ្យរលីងចេញ (ទួង) ស្គរជ័យដែលមានសំឡេងឮខ្ទាំង នាំបណ្តើរដុំវិញសព្វប្រកសព្វផ្លូវបំបែក

ឧក្កំណោន ច្ឆារេន ឯកច្ចមិត្តា ឧក្កំណាតោ ឯតរស្ស អាឃាតនេ ឯសីធាមេយ្យុំ លភេយ្យ នុ ខោ សោ ចោរោ ចោរឃាតេសុ អាគមេន្តុ តាវ ភវន្តោ ចោរឃាតា អមុកស្មឹ តាមេ ភ(១) ឯតមេ ភ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា យាភិហំ តេសំ ឧទ្ធិសិត្វា(២) អាកប្បាមីតិ ឧឆាហុ វិប្បលបន្តស្សេវ ចោរឃាតា សីសំ ឆិន្ទេយ្យុន្តិ ។ ឧ ហិ សោ ភោ ភេរុ ភេរុសប្ប ចោរោ លភេយ្យ ចោរឃាតេសុ អាគមេន្តុ តាវ ភវន្តោ ចោរឃាតា អមុកស្មឹ តាមេ ភ ឯតមេ ភ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា យាភិហំ តេសំ ឧទ្ធិសិត្វា អាកប្បាមីតិ អថខោ ឯំ វិប្បលបន្តស្សេវ ចោរឃាតា សីសំ ឆិន្ទេយ្យុន្តិ ។ សោ ហិ នាម ភវញ្ញ ចោរោ មនុស្សា មនុស្សភូតេសុ ចោរឃាតេសុ ឯ លភិស្សតិ អាគមេន្តុ តាវ ភវន្តោ ចោរឃាតា អមុកស្មឹ តាមេ ភ ឯតមេ ភ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា យាភិហំ តេសំ ឧទ្ធិសិត្វា អាកប្បាមីតិ កឹ បន

---

๑ ឧ. ម. អមុកស្មឹ មេ តាមេភ ។ ๒ ឧ. ឧទ្ទេស្សេត្វា ។

រួចនាំចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូង ហើយឲ្យចោរនោះអង្គុយ ត្រង់កន្លែងសម្រាប់ពិឃាដជាខាងត្បូងនៃនគរ ចុះបើចោរនោះ (ទើសអង្វរ) ពួកពេជ្ឈឃាតថា សូមពួកពេជ្ឈឃាតដ៏ចំរើន បង្អង់សិន (ព្រោះ) ពួកមិត្រអាមាត្យ ទើញាតិសោហិត (របស់ខ្ញុំមាន) ក្នុងស្រុកប្អូនគមឯណោះ ចាំខ្ញុំផ្តែផ្តាំដល់ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ហើយសឹមមកវិញ ដូច្នេះតើបានឬទេ ឬក៏ពួកនាយពេជ្ឈឃាត (ទាំងនោះ) នឹងចេះតែកាត់ក្បាលចោរ ដែលកំពុងខ្ជួញយំ ដោយឥតយោគយល់ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ចោរនោះ (ទើសអង្វរ) ពួកពេជ្ឈឃាតថា សូមពួកពេជ្ឈឃាតដ៏ចំរើន បង្អង់ឲ្យសិន (ព្រោះ) ពួកមិត្រអាមាត្យទើញាតិសាលោហិត (របស់ខ្ញុំមាន) ក្នុងស្រុកប្អូនគមឯណោះ ចាំខ្ញុំផ្តែផ្តាំដល់ពួកមិត្រអាមាត្យនោះរួចសឹមមកវិញ ដូច្នេះ មិនបានទេឬយ តាមដែលពិតនោះ ពួកពេជ្ឈឃាតនឹងចេះតែកាត់ក្បាលចោរ ដែលកំពុងខ្ជួញយំនោះឲ្យខាលតែបាន ។ ថ្វាយព្រះពរពេជ្ញ: អម្បាលយ៉ាងចោរនោះជាមនុស្សជាតិដូចគ្នាត្រឡាំង ម្តេចគង់ (អង្វរ) ពួកពេជ្ឈឃាតជាមនុស្សជាតិដូចគ្នាថា សូមពួកនាយពេជ្ឈឃាតដ៏ចំរើន បង្អង់ឲ្យសិន (ព្រោះ) ពួកមិត្រអាមាត្យទើញាតិសាលោហិត (របស់ខ្ញុំមាន) ក្នុងស្រុកប្អូនគមឯណោះ ចាំខ្ញុំទៅផ្តែផ្តាំដល់ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះសិនរួចសឹមមកវិញ ដូច្នេះមិនបានទៅហើយ ចំណង់បើពួកមិត្រ

តេ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ចាណាតិចាតិ អនិច្ចាធាយី តោមេសុ មិច្ចាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចា ផរុសវាចា សម្ផប្បលាបី អភិជ្ឈាលូ ព្យាបន្នចិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋី តោយសុទ្ធា តេធា បរម្មរណា អបាយំ ទុក្កតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា លភតិសុទ្ធិំ និរយចាលេសុ អាតមេត្ត តារ តារឆ្ពោ និរយចាលា យារ មយំ ចាយាសិសុទ្ធ ភជញ្ញសុទ្ធ តត្ថ អាភេចេម ឥតិបិ អត្ថិ បភេ លោតោ អត្ថិ សត្តា ឧបបាតិតា អត្ថិ សុកតទុក្កជានំ តម្មានំ ផលំ វិបាតោ[1] ឥមិនាបិ ខោ តេ ភជញ្ញ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្ថិ បភេ លោតោ អត្ថិ សត្តា ឧបបាតិតា អត្ថិ សុកតទុក្កជានំ តម្មានំ ផលំ វិបាតោតិ ។

(១៤៣) តិញ្ហាបិ ភវំ តសុទ្ធោ ឯវមាហ អថខោ ឯវម្ម ឯត្ត ហោតិ ឥតិបិ ឯត្ថិ បភេ លោតោ

---

๑ ឱ. ម. វិបាតោតិ ។

អាមាត្យញាតិសាលោហិត របស់មហាបពិត្រ សុទ្ធតែជាអ្នកសម្លាប់សត្វ លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ និយាយកុហក និយាយពាក្យញុះញង់ និយាយពាក្យគ្រេគោះ និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ចង់ចំទ្រព្យគេ មានចិត្តគុំគួន មានសេចក្តីយល់ខុស លុះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកហើយ ធ្វើម្តេចទៀត នឹងអង្វរពួកនាយនិយបាលថា សូមពួកនាយនិយបាលដ៏ចំរើន បង្អង់ឲ្យសិន ចាំយើងទាំងឡាយទៅក្រាបទូលដល់ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មានដោយហេតុនេះ ដូច្នេះបាន ឧរាជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះឯង សូមមហាបពិត្រ បែរព្រះយោបល់យល់មកយ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមានពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

(๑๔๓) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះ ក៏គួរដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ឃើញក្នុងហេតុនុ+ះយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន

ឧត្តំ សត្តា ឌិបរោតំកោ ឧត្តំ សុកតទុក្កដានំ
កម្មានំ ផលំ វិចារោតំ ។ អត្តំ បន ភជញ្ញ បរិយា-
យោ យេន តេ បរិយាយេន ឃរំ ហោតំ ឥតិបិ ឧត្តំ
បរោ លោកោ ឧត្តំ សត្តា ឌិបចាតំកោ ឧត្តំ សុ-
កតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចារោតំ ។ អត្តំ គោ
កសប្ប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឃរំ
ហោតំ ឥតិបិ ឧត្តំ បរោ លោកោ ឧត្តំ សត្តា ឌិប-
ចាតំកោ ឧត្តំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចា-
រោតំ ។ យថាកថំ វិយ ភជញ្ញតំ ។ ឥធ មេ
គោ កសប្ប ឥត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ចាណា-
តិយោតា បដិវិរតា អនិដ្ឋាយាជា បដិវិរតា ការមេសុ
មិច្ឆាចារ បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា បិសុណា-
វាចា បដិវិរតា ផរុសវាចា បដិវិរតា សម្ផប្បលាបា
បដិវិរតា អនភិជ្ឈាលុ អព្យាបន្នចិត្តា សម្មាទិដ្ឋី តេ
អបរេន សមយេន អាពាធិកា ហោន្តិ ទុក្ខិតា
ពាឡ្ហគិលានា យថាហំ ជាជាមិ ឧពាធមេ ឥមម្ហា
អាពាធា វុដ្ឋហិស្សន្តីតិ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឃរំ វុពាមិ

ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើ
ល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពរភញ្ញ: ចុះបរិយាយ
ដែលនាំឲ្យមហាបពិត្រមានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា លោកដទៃ
មិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ
ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ដូច្នេះតើនៅមានឬ
ទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានសេចក្តីយល់
ឃើញយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន
ផលវិបាករបសកម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយ
ហេតុនេះ នៅមាន ។ ថ្វាយព្រះពរភញ្ញ: បរិយាយនោះដូចម្តេច ។
បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកមិត្រអាមាត្យនឹងញាតិសាលោហិតរបស់ខ្ញុំ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរ
ចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកបិសុណាវាចា វៀរចាក
ផរុសវាចា វៀរចាសម្ផប្បលាប: គ្មានអភិជ្ឈា គ្មានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្ម-
ទិដ្ឋិ លុះសម័យខាងក្រោយមក ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ មានអាពាធ
ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឈឺចាប់ជាខ្លាំង កាលដែលខ្ញុំដឹងថា ឥឡូវនេះ ពួក
មិត្រអាមាត្យទាំងនេះ មុខជានឹងមិនស្បើយ ចាកអាពាធនេះទេ ខ្ញុំក៏

សន្តិ ខោ បនេតេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំ-
វាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ យេ តេ ចាណាតិចាតា បដិវិ-
រតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិ-
រតា មុសាវាទា បដិវិរតា បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតា
ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតា សម្ផប្បលាបា បដិវិរតា អន-
ភិជ្ឈាលូ អព្យាបន្នចិត្តា សម្មាទិដ្ឋី តេ កាយស្ស
ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តីតិ
ភវគ្គោ ខោ ចាណាតិចាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា
បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិ-
វិរតា បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតា ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតា
សម្ផប្បលាបា បដិវិរតា អនភិជ្ឈាលូ អព្យាបន្នចិត្តា
សម្មាទិដ្ឋី សចេ តេសំ ភវតំ(១) សមណព្រាហ្មណានំ
សន្តំ វចនំ ភវគ្គោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា
សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សន្តិ សចេ នោ
កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោ-
កំ ឧបបជ្ជេយ្យាម យេន មេ អាគច្ឆា អាភេចេយ្យាម

---

๑ ម. តេសម្ភវតំ ។ ម. តេសំ ភវតំ ។

ចូលទៅរកពួកមិត្រអាមាត្យគាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏
ចំរើន មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ និយាយយ៉ាងនេះ យល់យ៉ាងនេះ
ថា ពួកជនណា រៀរចាកចាំណាតិចាត រៀរចាកអទិន្នាទាន រៀរចាក
កាមេសុមិច្ឆាចារ រៀរចាកមុសាវាទ រៀរចាកបិសុណាវាចា រៀរចាកផរុស-
វាចា រៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មា-
ទិដ្ឋិ ពួកជននោះ លុះបែកធ្លាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ តែង
ទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក (ឥឡូវនេះ) អ្នកដ៏ចំរើនគាំងឮយ
សុទ្ធតែជាអ្នករៀរចាកចំរាំណាតិចាត រៀរចាកអទិន្នាទាន រៀរចាកកាមេ-
សុមិច្ឆាចារ រៀរចាកមុសាវាទ រៀរចាកមិសុណាវាចា រៀរចាកផរុសវាចា
រៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ
ហើយ បើជាពាក្យសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនគាំងនោះពិតមែន អ្នកដ៏ចំរើន
គាំងឮយ លុះបែកធ្លាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ មុខជាទឹង
ទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោកពុំខាន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនគាំងឮយ
បើអ្នកគាំងឮយបែកធ្លាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកើត
ឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោកមែន អ្នកគាំងឮយគប្បីមកប្រាប់យើងផងថា

ឥតិបិ អត្ថំ បវេ លោកោ អត្ថំ សត្តា ឱបចា-
តិកោ អត្ថំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ
វិបាកោតិ ភវន្តោ ខោ បន មេ សន្ធាយិកោ បច្ច-
យិកោ យំ ភវន្តេតិ(๑) ឥដ្ឋំ យថា សាមំ ឥដ្ឋំ
ឯវមេតំ ភវិស្សតីតិ តេ មេ សាធុតំ បដិសុត្វា នេវ
អាគច្ឆា អាភេចេន្តំ ន បន ទូតំ បហិណន្តំ អ-
យមប្ប ខោ ភោ កោ កុសប្បប បរិយាយោ យេន មេ
បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ ឥត្ថំ បវេ លោកោ
ឥត្ថំ សត្តា ឱបចាតិកោ ឥត្ថំ សុកតទុក្កដានំ
កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(๑๔๔) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ
ឧបមាយបីធេកច្ចេ(๒) វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្សត្ថំ
អាជានន្តិ សេយ្យថាបិ រាជញ្ញ បុរិសោ ភូតភព្វេ
សសីសកោ(๓) ន្ហាតោ អស្ស អជ ភុំ បុរិសេ
អាណាបេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តំ បុរិសំ តម្ហា ភូត-
ភព្វា ឧទ្ធរថាតិ តេ តេ(๔) សាធុតំ បដិសុត្វា

๑ ម. ភវិស្សតីតិ ។ ๒ ម. ឧបមាយបិ ឥធេកច្ចេ ។ ម. ឧបមាយមិធេកច្ចេ ។
๓ ម. សសីសកំ ។ ๔ ម. តេ ។

លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ព្រោះថា អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ជាបុគ្គលគឺយើងគួរដឿ គួរទទួលស្តាប់ពាក្យបាន ហេតុណា ដែលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយបានឃើញហើយ ហេតុនុ៎ះនឹងទុកដូចជាយើងបានឃើញដោយខ្លួនឯងដែរ ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ទទួលតបពាក្យខ្ញុំថា កុណារិសេស ហើយមិនឃើញត្រឡប់មកប្រាប់ ទាំងមិនបញ្ជូនបម្រើមកឡើយ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិតយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់ មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(๑๔๔) ថ្វាយព្រះពរភញ្ជៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ (ដរ្បិត) ពួកបុរសខ្លះជាអ្នកចេះដឹង តែងលោកនេះ គង់យល់សេចក្តីនៃភាសិត ដោយពាក្យឧបមាបាន បពិត្រភញ្ជៈ ប្រៀបដូចបុរស លិចចុះក្រមទាំងក្បាលទៅក្នុងរណ្តៅលាមក គ្រានោះ មហាបពិត្រ បានត្រាស់បង្គាប់ពជបុរសទាំងឡាយថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្រង់បុរសនោះអំពីរណ្តៅលាមកនោះឡើង ពជបុរសទាំងនោះ ទទួលព្រះឱង្ការរបស់មហាបពិត្រថា កុណារិសេស

តំ បុរិសំ តម្ហា កូដក្ខរា ទុន្នេយ្យុំ តេ តុំ វា វាចេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តស្ស បុរិសស្ស កាយោ វេទ្ទ. វេសិកាហិ កូដំ សុដ្ឋដ្ឋិតំ ដិម្មដ្ឋជាតំ តេ តេ(១) សាធូតិ បដិសុត្វា តស្ស បុរិសស្ស កាយោ វេទ្ទ. វេសិកាហិ កូដំ សុដ្ឋដ្ឋិតំ ដិម្មដ្ឋជ្ជយុំ តេ តុំ វា វាចេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តស្ស បុរិសស្ស កាយំ បណ្ហាមត្តំកាយ តំក្ខត្តុំ ទុព្ភដិតំ ទុព្ភដេជាតំ(២) តេ តេ សាធូតិ បដិសុត្វា តស្ស បុរិសស្ស(៣) កាយំ បណ្ហាមត្តំកាយ តំក្ខត្តុំ ទុព្ភដិតំ ទុព្ភដេយ្យុំ តេ តុំ វា វាចេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តំ បុរិសំ តេលេន អព្ភ-ញ្ជិត្វា សុខុមេន ចុណ្ណេន តំក្ខត្តុំ សុបរិជោតំ ករោ-ជាតំ តេ តំ បុរិសំ តេលេន អព្ភញ្ជិត្វា សុខុមេន ចុណ្ណេន តំក្ខត្តុំ សុបរិជោតំ ករេយ្យុំ តេ តុំ វា វាចេយ្យាសិ

---

១ ឧ. ម. តេ ។ ២ ឧ. ម. សុព្ភដ្ឋិតំ ទុព្ភដ្ដេជាតំ ។ ៣ ឧ. ម. តេ តស្ស បុរិសស្ស ។

ហើយនាំគ្នាទៅស្រង់បុរសនោះពីរណ្តៅលាមកនោះមក ឯមហាបពិត្រ
ក៏មានព្រះទន្ទ្រានទឹងពជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើ
ដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ យកចម្រៀកឫស្សី មកគោសកៀរលាមកអំពី
កាយបុរសនោះឲ្យស្អាតចេញ ពជបុរសទាំងនោះ ទទួលព្រះទន្ទ្រានៃមហា-
ពិត្រថា កវុណាវិសេស ហើយក៏យកចម្រៀកឫស្សីមកគោសកៀរលាមក
អំពីកាយបុរសនោះឲ្យស្អាត ទើបមហាបពិត្រមានព្រះបន្ទូល ទឹងពជ-
បុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំង
ឡាយយកដីស្អិតពណ៌លឿងមកដុះលាងកាយបុរសនោះអស់បីដង ពជ-
បុរសទាំងនោះ ទទួលព្រះទន្ទ្រានរបស់មហាបពិត្រថា កវុណាវិសេស ហើយ
ក៏យកដីស្អិតពណ៌លឿង មកដុះលាងកាយបុរសនោះអស់បីដង មហា-
បពិត្រមានព្រះបន្ទូលទឹងពជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកដ៏
ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយយកប្រេង លាបបុរសនោះហើយយក
គ្រឿងលំអិតដ៏ម៉ដ្តៅខាត់ឲ្យស្អាតល្អអស់បីដង ពជបុរសទាំងនោះក៏បាន
យកប្រេងមកលាបបុរសនោះ ហើយយកគ្រឿងលំអិតដ៏ម៉ដ្តៅខាត់ឲ្យ
ស្អាតល្អអស់បីដង មហាបពិត្រគ្រាស់ទៅទឹងពជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះ

តេនហិ ភោ តស្ស បុរិសស្ស កោសមស្សុំ កប្បេថាតិ តេ តស្ស បុរិសស្ស កោសមស្សុំ កប្បេយ្យុំ នុ(๑) ឃំ វេទេយ្យាសិ តេនហិ(๒) តស្ស បុរិសស្ស មហគ្ឃេ មាលំ មហគ្ឃេ វិលេបនំ មហគ្ឃានិ ច វត្ថានិ ឧបហរថាតិ តេ តស្ស បុរិសស្ស មហគ្ឃេ មាលំ មហគ្ឃេ វិលេបនំ មហគ្ឃានិ ច វត្ថានិ ឧបហរេយ្យុំ តេ នុ ឃំ វេទេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តំ បុរិសំ ចាសានំ អារោបេត្វា បញ្ច កាមគុណានិ ឧបដ្ឋបេថាតិ តេ តំ បុរិសំ ចាសានំ អារោបេត្វា បញ្ច កាមគុណានិ ឧបដ្ឋបេយ្យុំ តំ កិំ មញ្ញសិ ភិក្ខវេ អបិ នុ តស្ស បុរិសស្ស សុខូតស្ស(๓) សុវិលិត្តស្ស កប្បិតកេសមស្សុស្ស អាមុត្តមណិកវណសុត្តស(๔) ឱធារេត្វាសនស្ស ឧបរិបាសាទវរគតស្ស បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតស្ស សមង្គីភូតស្ស បរិចារយមានស្ស បុនទេវ តស្មិំ ភូថគ្ឃបេ ឯវម្បិ នុ តាមប្បតា

---

๑ ខ. ប. តេ នុំ ។ ๒ ខ. ម. តេនហិ ភោ ។ ๓ សុខហតស្សាតិបិ បាឋោ ។ ๔ ខ. ប. អាមុត្តមណិវណស្ស ។

ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកចាំង់ឡាយ កាត់សក់នឹងពុកមាត់
របស់បុរសនោះចេញ រាជបុរសចាំង់នោះ ក៏បានកាត់សក់នឹងពុកមាត់
របស់បុរសនោះ មហាបពិត្រត្រាស់យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ ចូរអ្នកចាំង
ឡាយ យកផ្កាកម្រងថ្លៃប្រើន គ្រឿងលាបមានថ្លៃច្រើន នឹងសំពត់
ចាំង់ឡាយមានថ្លៃច្រើន ទៅប្រគល់ឲ្យបុរសនោះចុះ រាជបុរសចាំង់នោះ
បានយកផ្កាកម្រងមានថ្លៃច្រើន គ្រឿងលាបមានថ្លៃច្រើន នឹងសំពត់ចាំង
ឡាយ មានថ្លៃច្រើន ទៅប្រគល់ឲ្យបុរសនោះ មហាបពិត្រត្រាស់
ទៅនឹងរាជបុរសចាំង់នោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកចាំងឡាយដ៏ចំរើន បើ
ដូច្នោះ ចូរអ្នកចាំងឡាយ ឲ្យបុរសនោះឡើងទៅលើប្រាសាទ ហើយ
ចាត់ចែងនូវគាមគុណចាំង ៥ ចុះ ឯរាជបុរសចាំង់នោះ ក៏ឲ្យបុរសនោះ
ឡើងទៅលើប្រាសាទ ហើយចាត់ចែងនូវគាមគុណចាំង ៥ បពិត្រព្រះជញ្ញៈ
ចុះមហាបពិត្រ សំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច កាលបើបុរសនោះបានងូតទឹកស្អាត ហើយលាបកាយស្រួលមួល កាត់សក់ កោរពុកមាត់ ស្រេច
ហើយ ពាក់គ្រឿងប្រដាប់តែមណី ស្លៀកសំពត់ពណិស ស្រេចហើយ
ឡើងទៅលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ឲ្យគេបំរើឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយកាម-
គុណចាំង ៥ ហើយ តើវានៅតែមានសេចក្តីប្រាថ្នានឹងមុជចុះទៅក្នុងរណ្តៅ

อสฺสาสตฺถ ฯ เอตา หิตีธ กาเย กายสฺสุปส ฯ ตสฺ สาสฺสุ เหา-
ตุ ฯ อสุจิ กาเย กายสฺสุปส กฺวจิกฺวาเจา อสุจิ เจว อสุ-
จิสงฺขาโต จ ทุคฺคนฺโธ จ ทุคฺคนฺธสงฺขาโต จ เชคุจฺโฉ
จ เชคุจฺฉสงฺขาโต จ ปฏิกฺกูโล จ ปฏิกฺกูลสงฺขา-
โต จาติ ฯ ฯลฯ เอวเมว เขา ภิกฺขเว อิมสฺมึ เยวกาย
อสุจิ เจว อสุจิสงฺขาตา จ ทุคฺคนฺโธ จ ทุคฺคนฺธ-
สงฺขาตา จ เชคุจฺโฉ จ เชคุจฺฉสงฺขาตา จ ปฏิกฺกูลา
จ ปฏิกฺกูลสงฺขาตา จ โยนิสสฺ เขา ภิกฺขเว
มนุสฺสกาโย เยเว ขุทฺทาหาตฺ กึ ยน เต มิตฺตา-
มจฺจา ญาติสาโลหิตา ชาณาติชาตา ปฏิวิรตา
อนิฏฺฐาคนาชา ปฏิวิรตา กามเหสุ มิจฺฉาจาร ปฏิวิ-
รตา มุสาวาทา ปฏิวิรตา ปิสุณาวาชา ปฏิวิรตา
ผรุสาวาชา ปฏิวิรตา สมฺผปฺปลาปา ปฏิวิรตา อน-
ภิชฺฌาลู อพฺยาปนฺนจิตฺตา สมฺมาทิฏฺฐี กายสฺส เภทา

លាមកនោះទៀតឬ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មិនត្រូវការជ្រាបថា ទៀតទេ ។ ចុះដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សប ដ៏ចំរើន (ព្រោះ) រណ្តៅ ហាមកមិនជាទីពេញវិត្ត ជារបស់មិនស្អាតផង ជាចំណែកនៃរបស់មិនស្អាតផង មានក្លិនស្អុយផង ជាចំណែកនៃរបស់មានក្លិនស្អុយផង ជារបស់គួរធុញទ្រាន់ផង ជាចំណែកនៃរបស់គួរធុញទ្រាន់ផង ជារបស់គួរខ្ពើមរអើមផង ជាចំណែកនៃ បស់គួរខ្ពើមរអើមផង ។ ថ្វាយព្រះពរភេជ្ជា: មនុស្សទាំងឡាយ កំយ៉ាងនោះដែរ គឺជាបុគ្គលមិនស្អាតផង ជាចំណែកនៃបុគ្គលមិនស្អាតផង មានក្លិនស្អុយផង ជាចំណែកនៃបុគ្គលមានក្លិនស្អុយផង គួរធុញទ្រាន់ផង ជាចំណែកនៃបុគ្គលគួរធុញទ្រាន់ផង គួរខ្ពើមរអើមផង ជាចំណែកនៃបុគ្គលគួរខ្ពើមរអើមផង នៃទេវតាទាំងឡាយ បពិត្រភេជ្ជា: ក្លិនមនុស្សធុំអាក្រក់ផ្សាយទៅតាមស្តានទេព្តា ចំនួន ១០០ យោជន៍ ពួកមិត្រអាមាត្យ ញាតិសាលោហិតរបស់មហាបពិត្រ ជាអ្នកវៀរចោកបាណាតិបាត វៀរចោកអទិន្នាទាន វៀរចោកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចោកមុសាវាទ វៀរចោកបិសុណាវាចា វៀរចោកផរុសវាចា វៀរចោកសម្ផប្បលាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ

បរម្មុខាណ សុភតិ សត្តុ លោកំ ឧបបជ្ជា តេ អាគច្ឆា អាកេចេស្សន្តិ ឥតិបិ អត្ថិ បរេ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ឥមិនាបិ ខោ តេ ភទ្ទញ្ច បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្ថិ បរេ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(๑๔๙) តេញ្ហបិ តវំ កុសរ្ជេ ឯវមាហ អជ្ជខោ ឯវម្ម ឯត្ត ហោតិ ឥតិបិ ឯត្ថិ បរេ លោកោ ឯត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា ឯត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ បន ភទ្ទញ្ច បរិយាយោ ។ បេ ។ អត្ថិ កោ កុសរ្ជេ បរិយាយោ ។ បេ ។ យថាកថំ វិយ ភទ្ទញ្ចតិ ។ ឥធ មេ កោ កុសរ្ជេ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ចាឡាតិចាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតា តេ អបរេន សមយេន អាពាធិកា ហោន្តិ

ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ឃានទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោកហើយ នឹងមកប្រាប់ថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មាន ផលវិបាករបស់កម្មចាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះដូចម្តេចបាន ខ្ញុំ ពាដញ្ញ: បើតាមបរិយាយនេះឯង សូមមហាបពិត្រ បែរព្រះយោបល់យល់មកយ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មាន ផលវិបាករបស់កម្មចាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

(๑๔๙) ព្រះកប្បរដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះ ក៏ត្រូវដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងហេតុនុ៎ះយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មចាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពារាដញ្ញ: ចុះបរិយាយនៅមានទៀតឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅមានទៀត ។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពារាដញ្ញ: ចុះបរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកមិត្រ អាមាត្យ នឹងញាតិសាលោហិតរបស់ខ្ញុំក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករៀបចាកបាណាតិបាត រៀបចាកអទិន្នាទាន រៀបចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ រៀបចាកមុសាវាទ រៀបចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន: លុះសម័យខាងក្រោយមក ពួកមិត្រអាមាត្យជាដើមនោះ

ឧក្កំសតិ ភាសន្តរំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ យទាហំ ជានាមិ ឥទានិមេ
សមណា អាគាឡ្ហាយ បដិបទាយ ធម្មំ ទេសេន្តិ នាហំ ឧបសន្តំ វិតក្កំ
វិចារានំ សន្តិ ខោ បនេ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
វិតក្កវិចារានំ វូបសមេ ឯកត្តុបដ្ឋានំ យេ តេ ចាណាតិចាតា
បដិវិរតា អនិដ្ឋាគាជា បដិវិរតា តាមេសុ មិច្ឆាចារា
បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា សុរាមេរយមជ្ជប្បមា-
ទដ្ឋានា បដិវិរតា តេ តាយសរ្ស កេចា បរម្មរណា
សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ឥទានំ តាវតិ្តសានំ
សហព្យតន្តិ ភវន្តោ ខោ ចាណាតិចាតា បដិវិរតា
អនិដ្ឋាគាជា បដិវិរតា តាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា
មុសាវាទា បដិវិរតា សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិ-
វិរតា សចេ តេសំ ភវតំ សមណព្រាហ្មណានំ សច្ចំ
វចនំ ភវន្តោ តាយសរ្ស កេចា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ
លោកំ ឧបបជ្ជិស្សន្តិ ឥទានំ តាវតិ្តសានំ សហព្យតំ
សចេ ខោ ភោ(๑) តាយសរ្ស កេចា បរម្មរណា សុគតឹ

---

๑ ឧ. ម. សចេ ភោ ។

មានអាពាធ ដល់ទូរសេចក្តីទុក្ខ ឈឺចាប់ជាខ្លាំងក្លា កាលបើខ្ញុំដឹងថា ឥឡូវនេះ ពួកមិត្រអាមាត្យគាំងនេះ មុខជាមិនសរសើរយ៉ាងនេះទេ ខ្ញុំក៏ចូលទៅរកពួកមិត្រអាមាត្យគាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើនគាំងទ្ធាយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ និយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ពួកជនណា ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន: លុះពួកជនគាំងនោះបែកធ្លាយពងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ តែងទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស (ឥឡូវនេះ) អ្នកដ៏ចំរើនគាំងទ្ធាយសោត ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន:ហើយ បើជាពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍គាំងនោះពិតមែន អ្នកដ៏ចំរើនគាំងទ្ធាយ លុះបែកធ្លាយពងកាយខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ គង់នឹងទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សពុំខាន នែអ្នកដ៏ចំរើនគាំងទ្ធាយ បើអ្នកគាំងទ្ធាយបែកធ្លាយពងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ បានទៅកើតឯឋានសុគតិ

สกฺกํ โลกกฺขยปฺปตฺตนฺติ เอตฺถ โลกนฺติ ตาวตฺตกํ สมาปตฺตึ เอตฺตาวตา หิ อาคตฺวา อาโรเจยฺยาติ ตสฺมา อตฺตนา ปเรหิ โลเกน อตฺตา สตฺตา ขิปตาติ อตฺตา สุคตทุคฺคตาทิ คมฺมนิ ฉลภิญฺญาติ อาปตฺติ ขาทนาทิ มยา เอวนฺติ สญฺญายปิ ปชฺชายปิ ยถา สามนฺติ ทิฏฺฐิยาเมตฺถ ภาวิตตฺตาติ เอเต เอวนฺติ สาธุกนฺติ ปฏิสฺสุตฺวา เอวาติ อาคตฺวา อาโรเจนฺติ น ปน ตุมฺเห ปฏิญฺญาย อยมฺปิ โข โก[1] กสฺสป ปริยาโย เอตฺถ เอวนฺติ ปริยาเยน ฯเปฯ ตสฺมา อตฺตนา ปเรหิ โลเกน อตฺตา สตฺตา ขิปตาติ อตฺตา สุคตทุคฺคตาทิ คมฺมนิ ฉลภิญฺญาติ ฯ

(๑๘๖) เตนหิ ภณฺฑ ตญฺเจวตฺต[2] ปฏิปุจฺฉสฺสุ ยถา เต เอเมยฺย ตถา นิ ฌาเปยฺยาสิ ยถา โข ปน ภณฺฑ[3] มาทุสกานิ เอตฺตาวตา หิ ฌาเปยฺยาติ ฌาเปตฺวา

---

๑ ฉ. อยมฺปิ โข ฯ ม. อปิปิ โข โก ฯ ๒ ฉ. ตญฺเจวตฺถ ฯ ๓ ฉ. ยถา โข ภณฺฑ ฯ

សួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តឹង្សមែន អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវមកប្រាប់យើងផងថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ព្រោះថាអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ជាបុគ្គលដែលយើងគួរជឿ យើងគួរទទួលស្តាប់ពាក្យបាន ហេតុណាដែលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បានឃើញហើយ ហេតុនុ៎ះនឹងទុកដូចជាយើងបានឃើញដោយខ្លួនឯងដែរ ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ទទួលពាក្យរបស់ខ្ញុំថា ករុណាវិសេស ហើយមិនឃើញមកប្រាប់សោះ ទាំងមិនបញ្ជូនបម្រើមកឡើយ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិតយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៤៦) ម្នាលព្រះពារាណញ្ញ: បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងត្រឡប់សួរមហាបពិត្រក្នុងបរិយាយនេះវិញ ប្រសិនបើនេះពេញព្រះហឫទ័យមហាបពិត្រយ៉ាងណា សូមមហាបពិត្រព្យាករប្រស្នានោះយ៉ាងនោះចុះ បពិត្រវាណញ្ញ:១០០ឆ្នាំរបស់មនុស្សត្រូវជា ១ យប់ ១ ថ្ងៃរបស់ទេវតាជាន់តាវត្តឹង្ស

ตายฺ ยตฺถายฺ ภีสฺ ยตฺถายฺ มาโส ตาน มาสาน
ฏฺฐาน สมาสิโย สำวจฺโร ตาน สำวจฺราน ติฏฺฐ
ยสฺส สหาสฺส เอกนฺ ตายตฺตสานำ อายุปฺปมาณำ เย
ตาส มิตฺตามจฺจา ญาติสาโลหิตา ชาณกาตโชตา
ปฏิวิตา อนิฏฺฐาชาตา ปฏิวิตา กาเมสุ มิจฺฉาจาร
ปฏิวิตา มุสาวาทา ปฏิวิตา สุราเมรยมชฺชปฺปมา-
ทฏฺฐาน ปฏิวิตา(๑) กายสฺส เภทา ปรมฺมรณา สุคตึ
สคฺคำ โลกำ อุปปชฺชา เอกนฺ ตายตฺตสานำ สหาฬฺตำ
สเจ ปน ตาสำ ฬำ ภวิสฺสติ ยาว มยำ ตฺว ก
ตีณิ ก ยตฺถายฺกา ติฏฺฐนฺติ ปญฺหา กามกุโลหา
สมปฺปิตา สมงฺคิภูตา ปริจาเรม มย มยำ
จายา สิสฺส กฺชญฺสฺส ตฺวา อาโรเจยฺยาม
ติสฺส อตฺถ ปเร โลโกา อตฺถ สตฺถา ชิปจาติกา
อตฺถ สุกตทุกฺกฏาน กมฺมาน ผล ปาโกติ
อปิ นุ ตาส อาคจฺฉา อาโรเจยฺยำ ติสฺส อตฺถ

๑ ฉ. ม. ปฏิวิรตาติ ฯ

កប់ពាក្រឹនោះបាន ๓๐ ពាក្រឹ ត្រូវជា ๑ ខែ កប់ខែនោះបាន ๑๒ ខែ ត្រូវ
ជា ๑ ឆ្នាំ កប់ឆ្នាំនោះបានមួយពាន់ឆ្នាំទិព្យ ជាប្រមាណនៃអាយុរបស់ពួក
ទេវតាជាន់តាតិង្ស ពួកមន្ត្រីអាមាត្យ ទីឥន្ទ្រាតិសាលោហិតណា ជា
អ្នកបានរៀបចំកាណាតិបាត រៀបចំអទិន្នាទាន រៀបចំកាមេសុ-
មិច្ឆារ រៀបចំមុសាវាទ រៀបចំសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈហើយ
លុះបែកធ្លាយពង្គកាយខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ បានទៅកើតឯឋានសុគតិ
សួគ៌ ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាតិង្ស ចុះបើពួកមន្ត្រី
អាមាត្យទាំងនោះ មានគំនិតយ៉ាងនេះថា ចាំយើងទាំងឡាយឲ្យគេបម្រើឲ្យ
ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ដោយកាមគុណទាំង ๕ ជាទិព្យអស់យប់នឹងថ្ងៃពីរប្តឹបីសិន
រួចសឹមយើងទៅក្រាបដល់ព្រះបាទចាយាសិដពញៈថា លោកដ៏ចំរើន
ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្លាប់
ធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ចុះពួកមន្ត្រីអាមាត្យជាដើមនោះ គប្បីមក

បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកត-
ទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ ឯត្ថ ហិនំ
កោ កសប្បុ អបិ ហិ បយំ កោ កសប្បុ
ចិរកាលកតានំ[1] ភវេយ្យាបិ កោ បនេតំ កោតោ
កសប្បុសប្ប អាភវេតិ អត្ថិ ឯកា តារត្តីសាតិ ភ
ឃវាំធិយាយុកា ឯកា តារត្តីសាតិ ភ ឯ មយំ
កោតោ កសប្បុសប្ប សន្ធហាម អត្ថិ ឯកា តារត្តីសាតិ
ភ ឃវាំធិយាយុកា ឯកា តារត្តីសាតិ ភ ។
សេយ្យថាបិ ភទ្ទញ្ច ភទ្ទន្តោ បុរិសោ[2] ឯ បសេ្សយ្យ
កណ្ហាសុក្កានំ រូបានំ ឯ បសេ្សយ្យ នីលកានំ
រូបានំ ឯ បសេ្សយ្យ បីតកានំ រូបានំ ឯ
បសេ្សយ្យ លោហិតកានំ រូបានំ ឯ បសេ្សយ្យ
មញ្ជេដ្ឋកានំ[3] រូបានំ ឯ បសេ្សយ្យ សមវិសមំ
ឯ បសេ្សយ្យ តារកានំ រូបានំ[4] ឯ បសេ្សយ្យ
ចន្ទិមសុរិយេ សោ ឃវំ វទេយ្យ ឯត្ថ កណ្ហាសុក្កានំ

---

๑ ម. បិរង្កាលកតាបិ ។ ម. បិរំ កាលំ កតាបិ ។ ๒ ម. បុរិសោ យោ ។
๓ ម. បញ្ជេដ្ឋកានំ ។ ๔ ម. តារករូបានំ ។

ទូលមហាបពិត្រថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក មាន ផលវិបាកបស់កម្មចាំង៦ឡាយ ដែលសត្វឆ្កើលឆ្កើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ តើចាន់ឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មកប្រាប់មិនចាន់ទេ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ចានជាមកប្រាប់មិនចាន់ ព្រោះថា ខ្ញុំមុខជានឹងស្ទាប់បាត់ទៅមុន ឃ្លរណាស់ហើយ បុរអ្នកណាមកប្រាប់ដំណឹងនេះ ដល់ព្រះកស្សបដ៏ចំរើនថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តឹង្សមាន ឬថាពួកទេវតាជាន់តាវត្តឹង្ស មានអាយុវែង យ៉ាងនេះ យើងមិនចាន់ដើម្បីព្រះកស្សបដ៏ចំរើនថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តឹង្សមាន ឬថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តឹង្ស មានអាយុវែង យ៉ាងនេះទេ ។ ថ្វាយព្រះពរភគ្ញា: ប្រៀបដូចជាបុរសខ្វាក់អំពីកំណើត មិនដែលឃើញរូបខ្មៅឬស មិនដែលឃើញរូបដែលមានសម្បុរខ្មៅ មិនដែលឃើញរូបមានសម្បុរលឿង មិនដែលឃើញរូបមានសម្បុរក្រហម មិនដែលឃើញរូបមានសម្បុរហង្សចាទ មិនដែលឃើញរបស់ស្មើនឹងមិនស្មើ មិនដែលឃើញរូបផ្កាយចាំង៦ឡាយ មិនដែលឃើញព្រះចន្ទ្រ នឹងព្រះអាទិត្យទេ មនុស្សខ្វាក់នោះមុខជានឹងនិយាយយ៉ាងនេះថា រូបខ្មៅឬស គ្មានទេ បុគ្គល

រូបាធំ ឆន្ទំ កណ្ហាសុក្កាធំ រូបាធំ ឧស្សាវំ ឆន្ទំ ឯលកា.
ធំ រូបាធិ ឆន្ទំ ឯលកាធំ រូបាធំ ឧស្សាវំ ឆន្ទំ បីតកាធំ
រូបាធំ ឆន្ទំ បីតកាធំ រូបាធំ ឧស្សាវំ ឆន្ទំ លោហិត-
កាធំ រូបាធំ ឆន្ទំ លោហិតកាធំ រូបាធំ ឧស្សាវំ ឆន្ទំ
មញ្ជេដ្ឋកាធំរូបាធំ ឆន្ទំ មញ្ជេដ្ឋកាធំ រូបាធំ ឧស្សាវំ
ឆន្ទំ សមវិសមំ ឆន្ទំ សមវិសមស្ស ឧស្សាវំ ឆន្ទំ
តារកាធំ រូបាធំ ឆន្ទំ តារកាធំ រូបាធំ ឧស្សាវំ ឆន្ទំ
ចន្ទិមសុរិយា ឆន្ទំ ចន្ទិមសុរិយានំ ឧស្សាវំ អហាមេតំ ឆ
ជាឆាមិ អហាមេតំ ឆ បស្សាមិ តស្មា តំ ឆន្ទំតំ សម្មា
ន្ទុ ខោ កោ រាជញ្ញ វេទមាឆោ វេនេយ្យាតំ ។ ឆោ ហិំធំ
កោ កុសុប អត្តំ កណ្ហាសុក្កាធំ រូបាធំ អត្តំ
កណ្ហាសុក្កាធំ រូបាធំ ឧស្សាវំ អត្តំ ឯលកាធំ រូបាធំ
អត្តំ ឯលកាធំ រូបាធំ ឧស្សាវំ ។ បេ ។ អត្តំ
សមវិសមំ អត្តំ សមវិសមស្ស ឧស្សាវំ អត្តំ
តារកាធំ រូបាធំ អត្តំ តារកាធំ រូបាធំ ឧស្សាវំ
អត្តំ ចន្ទិមសុរិយា អត្តំ ចន្ទិមសុរិយានំ ឧស្សាវំ

អ្នកឃើញរូបខ្មៅ ឬ ស គ្មានទេ រូបខៀវគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូប
មានសម្បុរខៀវគ្មានទេ រូបសម្បុរលឿងគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូប
សម្បុរលឿងគ្មានទេ រូបសម្បុរក្រហមគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូបសម្បុរ
ក្រហមគ្មានទេ រូបសម្បុរហង្សធាតុគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូបសម្បុរ
ហង្សធាតុគ្មានទេ របស់ស្មើនឹងមិនស្មើគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរបស់
ស្មើនឹងមិនស្មើគ្មានទេ រូបផ្កាយគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូបផ្កាយគ្មានទេ
ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញនូវព្រះចន្ទ នឹងព្រះអា-
ទិត្យគ្មានទេ អាត្មាអញមិនស្គាល់របស់នុ៎ះ អាត្មាអញមិនឃើញរបស់នុ៎ះ
ហេតុដូច្នោះ របស់នោះគ្មានទេ បពិត្រភញ្ជៈដ៏ចំរើន កាលបើ
មនុស្សខ្លាក់អំពីកំណើតនិយាយ (យ៉ាងនេះ) ឈ្មោះថា និយាយត្រូវ
ឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មិនត្រូវទេ (ព្រោះ) រូបខ្មៅ ឬ
ស មាន បុគ្គលអ្នកឃើញរូបខ្មៅ ឬ ស មាន រូបខៀវមាន បុគ្គលអ្នក
ឃើញរូបខៀវមាន ។ បេ ។ របស់ស្មើនឹងមិនស្មើមាន បុគ្គលអ្នក
ឃើញរបស់ស្មើនឹងមិនស្មើមាន រូបផ្កាយមាន បុគ្គលអ្នកឃើញរូបផ្កាយ
មាន ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមាន បុគ្គលអ្នកឃើញព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមាន

អហាមេតំ ន ជានាមិ អហាមេតំ ន បស្សាមិ តស្មា តំ នត្ថីតិ ន ហិ សោ កោ កស្សបេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ត្វំ រាជញ្ញ ឥទ្ធិបមោ មញ្ញេ បដិភាសិ យមេតំ(១) ឯវំ វទេសិ កោ បនេតំ(២) កោតោ កស្សបេស្ស អារោចេតិ អត្ថិ នេវ តាវត្ថីសាតិ វា ឯវំ ឥឃាយុកោ នេវ តាវត្ថីសាតិ វា ន មយំ កោតោ កស្សបេស្ស សន្តិកាម អត្ថិ នេវ តាវត្ថីសាតិ វា ឯវំ ឥឃាយុកោ នេវ តាវត្ថីសាតិ វា ន ខោ រាជញ្ញ ឯវំ បកេ លោកោ(៣) ឧដ្ឋញ្ញេ យថា ត្វំ មញ្ញសិ ឥមិនា មំសចក្ខុនា យេ ខោ តេ រាជញ្ញ សមណ-ព្រាហ្មណា អរញ្ញវនបត្ថានិ(៤) បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ(៥) តេ តត្ថ អប្បមត្តា អាតាបិនោ បហិតត្តា វិហរន្តា ទិព្ពេចក្ខុំ វិសោធេន្តិ តេ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន ឥមញ្ញេវ(៦) លោ-កំ បស្សន្តិ បរញ្ច(៧) សត្តេ ច ឧបបជ្ជតិតេ

---

១ ឧ. ម. យំ មំ ត្វំ ។ ២ ម. កោ បន មេ តំ ។ ៣ ឧ. បរលោកោ ។ ៤ ឧ. អរញ្ញេ វនបត្ថានិ ។ ៥ ឧ. ឥពោ បរំ អប្បសទ្ធានិ អប្បដិឆ្ឆោសានីតិ ទិស្សតិ ។ ៦ ឧ. ឥមមេវ ។ ៧ ឧ. បរមេវ ។

បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន កាលបើបុរសខ្វាក់អំពីកំណើត និយាយថា អាត្មាអញ មិនស្គាល់បេះ+សនុ៎ះ អាត្មាអញ មិនឃើញរបេះ+សនុ៎ះ ព្រោះហេតុនោះ របេះ+សនោះមិនមានទេ ដូច្នេះឈ្មោះថា និយាយមិនត្រូវសោះឡើយ ។ ថ្វាយព្រះពរភគ. ឱ៎ងហ្នឹងមែនហើយ អគ្គមហាបពិត្រទុកដូចមនុស្សខ្វាក់អំពីកំណើតប្រាកដ (ជានជា) មហាបពិត្រត្រាស់យ៉ាងនេះថា ចុះមានអ្នកណាមកប្រាប់ដំណឹងនេះ ដល់ព្រះកស្សបដ៏ចំរើនថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមាន ឬថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមានអាយុវែងយ៉ាងនេះ យើងមិនដឿ (ពាក្យរបស់) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើនថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមាន ឬថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមានអាយុវែង យ៉ាងនេះទេ បពិត្រភគវៈ ព្រះអង្គសំគាល់យកដោយមំសចក្ខុនេះ យ៉ាងណា ឯលោកដទៃ បុគ្គលមិនគប្បីឃើញបានយ៉ាងនោះឡើយ បពិត្រភគវៈ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា អាស្រ័យសេពសេនាសនៈតាំងឡាយដ៏ស្ងាត់ដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃតូចនឹងព្រៃធំ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍តាំងនោះ មិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តផ្ងោះទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ដម្រេះនូវទិព្វចក្ខុ នៅក្នុងព្រៃស្ងាត់នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍តាំងនោះឯង ទើបឃើញលោកនេះផង លោកដទៃផង ពួកសត្វជាឧបបាតិកផង ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា

ฆาฏฺเฐ เอวา[๑] ภควญฺจ ปเร เลาเกา[๒] ฉฑฺเฑนฺโต ฉ สตฺถาโร ยถา ตุมฺเห มญฺญถ ตถาคตา ตถาคตสาวกา ตถาคตา เอวา ภควญฺจ ปรียาเยน ฆาฏ เหตุ ตถาคโต อตฺถ ปเร เลาเกา อตฺถ สตฺตา ทิพฺพาตกา อตฺถ สุคตาธุกฺกฏานิ กมฺมานิ ผลา วิปากาเนติ ฯ

(๑๔๗) ตตฺถายสฺมา กสฺสโป ฆาฏาหา อายสฺมา ฆาฏ เหตาติ ตถาคโต ตตฺถ ปเร เลาเกา ตตฺถ สตฺตา ทิพฺพาตกา ตตฺถ สุคตาธุกฺกฏานิ กมฺมานิ ผลา วิปากาเนติ ฯ อตฺถ ปน ภควญฺจ ปรียาเยน ฯ เป ฯ อตฺถ เหา กสฺสป ปรียาเยน ฯ เป ฯ ยถาตกถิ ตาย ภควญฺจาติ ฯ ตถาหิ เหา กสฺสป ปสฺสติ สมณพฺราหฺมเณ สีลวนฺเต กลฺยาณธมฺเม ทีฆายุกาเม อมิตายุกาเม สุขพหุเก ธุกฺกฏปฏิกฺเขเป ตสฺส ปญฺหา เหา กสฺสป ฆาฏ เหตาติ สเจ เอวา

๑ ฐ. ฆาฏ เหตา ฯ ๒ ฐ. ปรโลเกา ฯ

បពិត្រភជញ្ញៈ ឯបុគ្គលគប្បីឃើញលោកដទៃយ៉ាងនោះឯង មិនមែនដូច
ជាមហាបពិត្រសំគាល់ដោយមំសចក្ខុនេះទេ ទុកជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយ
នេះ សូមមហាបពិត្របែរព្រះយោបល់យល់ យ៉ាងនេះវិញថា លោក
ដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ
ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៤៧) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះក៏គួរម្យ៉ាងដែរហើយ
ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ឃើញក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃ
មិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែល
សត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមានដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពរភជញ្ញៈ ចុះបរិ-
យាយនៅមាន (ទៀត) ឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅ
មាន ។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពរភជញ្ញៈ បរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះ
កស្សបដ៏ចំរើន ក្នុងលោកនេះ ខ្ញុំឃើញពួកសមណព្រាហ្មណ៍មានសីល
មានធម៌ល្អ ចង់តែរស់ មិនចង់ស្លាប់ ប្រាថ្នាតែសេចក្តីសុខ ស្អប់ខ្ពើមទុក្ខ
បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ខ្លួនខ្ញុំនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើពួក

ឥមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា យំ ជានេយ្យុំ ឥតោ នោ មតានំ សេយ្យោ ភវិស្សតីតិ ឥទានិមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា វិសំ វា ខានេយ្យុំ សត្ថំ វា អាហារេយ្យុំ រុក្ខន្ធិត្វា វា ការំ ការេយ្យុំ រជ្ជតេ វា បបតេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ឥមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា ន យំ ជានន្តិ ឥតោ នោ មតានំ សេយ្យោ ភវិស្សតីតិ តស្មា ឥមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា ជីវិតុការា អមរិតុការា សុខការា ទុក្ខប្បដិក្កូលា[1] អយមត្ថ ខោ ភោ កសដ្ឋបេ បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន យំ ហោតិ ឥតិបិ ឆត្តំ បវេលោភោ ឆត្តំ សត្តា ឌិបថាតិភោ ឆត្តំ សុភតទុក្កដានំ ភម្ហានំ ឥលំ វិចារោភោតិ ។

(១៤៨) តេនហិ ភញ្ញ ឧបមន្តេ ការ៉ិស្សាមិ ឧបមាយបីធេកច្ចេ[2] វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្សត អត្ថំ

---

១ ឥតោ បរំ អត្ថានំ ន មារេត្តីតិបិ ជាហេ ។ ២ ម. ឧបមាយបិ ឥធេកច្ចេ ។

សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ គប្បីដឹង យ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ កាលបើស្លាប់ពីលោកនេះទៅ មុខជានឹងបាន សេចក្តីសុខប្រសើរ ឥឡូវនេះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនេះ មានសីល មានធម៌ដ៏ល្អហើយ គួរតែស៊ប់ចាំពិសក្តី យកកាំបិតមក (អាកខ្លួន) ឯងក្តី ចងកសម្លាប់ក្តី លោតទំលាក់ទៅកន្លែងជ្រោះក្តី តែពួកសមណ-ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើននេះ មានសីល មានធម៌ល្អហើយ មិនដឹងយ៉ាងនេះថា យើងកាលបើស្លាប់ ពីលោកនេះទៅ នឹងបានសេចក្តីសុខប្រសើរដូច្នេះ ឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើននេះ មាន សីល មានធម៌ល្អហើយ នៅតែចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់ ប្រាថ្នាតែសេចក្តីសុខ ស្អប់ខ្ពើមទុក្ខ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យ ខ្ញុំមានសេចក្តីប្តូរចិត្ត យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជា ឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៤៨) ថ្វាយព្រះពរភញ្ញ: បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើសេចក្តី ឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ ព្រោះពួកបុរសជាអ្នកឆេះដ៏ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

อาฉาทนญฺจ ภูตปุพฺพํ ภวญฺ อญฺญตรสฺส ព្រាហ្មណสฺส
ឧទ្ទ បฉាមตินฺ‌ยา អเหสุ๋ ฬิกินสฺส ปุตฺตา អเหสุ๋
ឧสวสฺสุทฺทสินฺ‌ทิกา ภ ฐานสวสฺสุทฺทสินฺ‌ทิกา ภ
ฬิกา ภวฺจินิ ๆ ขุปวิฉญฺ อฉาเย สา ព្រាហ្មណา
กาลมกาสิ๋ อฉาเย สา มาณวกา มาตุส.
បតฺตึ[๑] ฬิกนฺ‌ทเจ ยมิหิ กาติ ฉนิ ภ ฉญฺ ภ
วฉนิ ภ ฉาตยูปิ ภ สพฺพนิ มยฺหิ ฉนิ๋ ตุยฺหนฺ
กิญฺจิ ปิตุ เม สนฺตกา[๒] กาติ ฐายนิ๋ ลิยฺยาเธ
ហីតិ ๆ ฬิ๋ วุตฺเต สา ព្រាហ្មណี តิ๋ มาณวกิ๋
ฬิกนฺ‌ทเจ อากเมหิ តាវ តាត យាវ วิฉายมิ
สเจ กุมารกา ภวิสฺสติ ตสฺสปิ ฬิกนฺ‌ทสา
ภวิสฺสติ สเจ กุมาริกา ภวิสฺสติ สาปิ เต
ขุปกาลกฺก[๓] ภวิสฺสตีติ ๆ ตุตฺวิยปฺ‌ปิ ขา สา[๔]
มาณวกา มาตุสปตฺตึ ฬิกนฺ‌ทเจ ยมิหิ กาติ
ฉนิ ภ ฉญฺ ภ วฉนิ ภ ฉาตยูปิ ภ สพฺพนิ

๑ มาตุสปติฺปิ ฌาเห ។ ๒ ฐ. สนฺตกาติ ฉ ทิสฺสติ ។ ๓ ฐ. ม. ขุปกาลกฺก ។
๔ ฐ. สาติ ฉ ทิสฺสติ ។

គង់យល់សេចក្តីនៃកាសិត ដោយពាក្យឧបមាបាន បពិត្រភគវន្តជាម្ចាស់ កាលពី ព្រឹនាយមក មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ មានប្រពន្ធពីរនាក់គឺ ប្រពន្ធម្នាក់ មានកូនប្រុស ១ មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ឬ ១២ ឆ្នាំ ប្រពន្ធម្នាក់ទៀត កំពុងតែមានគភ៌ ដឹតនឹងសម្រាល កន្លងពេល នោះ ព្រាហ្មណ៍ ជា(ស្វាមី)នោះ ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ លំដាប់នោះ មាណពជាកូននោះ បាននិយាយនឹងម្តាយចុង យ៉ាងនេះថា នែអ្នកម្តាយដ៏ចំរើន របស់ណាគឺទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី ប្រាក់ក្តី មាសក្តី របស់ទាំងអស់នោះ ជារបស់ខ្ញុំ ឯអ្នកមិនត្រូវបានចំណែកតិចតួច ក្នុងសម្បត្តិនេះទេ នែអ្នកម្តាយដ៏ចំរើន សូមអ្នកម្តាយប្រគល់ទ្រព្យមកតិក ជារបស់បិតាឲ្យមកខ្ញុំ ។ កាលមាណពនោះ និយាយយ៉ាងនេះ នាងព្រាហ្មណីនោះ បាននិយាយនឹងមាណពនោះយ៉ាងនេះថា នែកូន ចូរបាបង្អង់សិន ទំពាំអញសម្រាលកូនរួចសិន បើកូននោះ ជាកូនប្រុស កូនប្រុសនោះ នឹងត្រូវបានទ្រព្យបន្តិចបន្តួចដែរ បើកូននោះជាកូនស្រី កូនស្រីនោះ នឹងបានធ្វើជាកន្ទុយរបស់អ្នក ។ មាណពនោះ និយាយនឹងម្តាយចុងជាគំរប់ពីរដងយ៉ាងនេះថា នែអ្នកម្តាយ របស់ណា គឺទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី ប្រាក់ក្តី មាសក្តី របស់ទាំងអស់នោះ

មយ្ហំ ឧត្តំ តុយ្ហេត្ត(១) កិញ្ចិ បិតុ មេ សន្តកោ
កោតំ ធាយដ្ឋំ ឯយ្យាឧេហីតំ ។ ឧតុតយម្បិ ខោ
សា ព្រាហ្មណី តំ មាណវកំ ឯតទវោច អាឧមេ-
ហិ តាវ តាត យាវ វិជាយាមិ សចេ កុមារកោ
ភវិស្សតិ តស្សបិ ឯកឧទរោ ភវិស្សតិ សចេ កុ-
មារិកា ភវិស្សតិ សាបិ តេ ឧបភោគ្គា ភវិស្សតីតិ ។
តតិយម្បិ ខោ សោ មាណវកោ មាតុសបត្តិំ ឯតទវោច
យមិមំ កោតំ ឧទិ ភ ឆញ្ញំ ភ រជតំ ភ ជាតរូបំ
ភ សព្ពន្តិ មយ្ហំ ឧត្តំ តុយ្ហេត្ត កិញ្ចិ បិតុ មេ
សន្តកោ កោតំ ធាយដ្ឋំ ឯយ្យាឧេហីតំ ។ អថខោ
សា ព្រាហ្មណី សត្តំ ឧហោត្វា ឌិរកំ បរិសិត្វា
ឧទរំ ឧបប្បាឧេសិ(២) យាវ វិជាឧាមិ(៣) យទិ ភ កុ-
មារកោ យទិ ភ កុមារិកាតិ សា អត្តានញ្ចេវ
ជីវិតញ្ច កព្ភញ្ច សាបតេយ្យញ្ច យថាតំ ពាលា
អព្យត្តា អឧយព្យសនំ អាបន្នា អយោនិសោ
ធាយដ្ឋំ ឧវេសន្តិ ឯវមេវ ខោ ត្វំ ភទ្ទញ្ច ពាលោ

---

១ ម. តុម្ហេត្ត ។ ២ ម. ម. ឧបាឧេសិ ។ ៣ ម. ជាឧាមិ ។

ជារបស់ខ្ញុំ អ្នកមិនត្រូវបានចំណែកភិចតួចក្នុងសម្បត្តិនេះទេ នែអ្នកម្ចាយ
ដ៏ចំរើន ចូរអ្នកប្រគល់ទ្រព្យមតិកជារបស់បិតាឲ្យមកខ្ញុំ ។ នាងព្រាហ្មណី
នោះនិយាយនឹងមាណពនោះ ជាគំរប់ពីរដងទៀត យ៉ាងនេះថា នែបា ពូរ
អ្នកបង្អ៉ន់សិន ទំរាំអញសម្រាលកូនរួច បើកូននោះជាកូនប្រុស កូនប្រុស
នោះនឹងត្រូវបានទ្រព្យបន្តិចបន្តួចដែរ បើកូននោះជាកូនស្រី កូនស្រីនោះ
នឹងបានជាកវិយារបស់អ្នក ។ មាណពនោះ និយាយនឹងម្ចាយចុង ជាគំរប់
បីដង យ៉ាងនេះថា នែអ្នកម្ចាយដ៏ចំរើន របស់ណា គឺទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី
ប្រាក់ក្តី មាសក្តី របស់ទាំងអស់នោះជារបស់ខ្ញុំ អ្នកមិនត្រូវបានចំណែកតិច
តួចក្នុងសម្បត្តិនេះទេ នែអ្នកម្ចាយ ចូរអ្នកប្រគល់ទ្រព្យមតិកជារបស់បិតាឲ្យ
មកខ្ញុំ ។ លំដាប់នោះឯង នាងព្រាហ្មណីនោះ កាន់កាំបិតចូលទៅក្នុងបន្ទប់
ហើយរុះពោះខ្លួនឯង គិតថា បើជាប្រុសឬស្រី អាត្មាអញគង់ដឹងច្បាស់
បាន នាងព្រាហ្មណីនោះ ហេតុតែល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ស្វែងរកទ្រព្យមតិក
ដោយមិនត្រូវទំនង ក៏ដល់នូវសេចក្តីវិនាសទាំងខ្លួនផង ដំរីតផង កូន
កង្គកិផង សម្បត្តិផង ដោយពិត បពិត្រភាជញ្ញៈ ព្រះអង្គជាបុគ្គលល្ងង់
ក

អត្ថេតំ អនយព្យសនំ អាបជ្ជិស្សសិ អយោនិសោ
បរលោកំ គវេសន្តោ សេយ្យថា ព្រាហ្មណា(๑) ៣ណ
អត្ថេតំ អនយព្យសនំ អាបន្នា អយោនិសោ ឆា-
យដ្ឋំ គវេសន្តិ ។ ន ខោ ភវញ្ញេ សមណព្រាហ្មណា
សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា អបត្តកិំ បរិចារេន្តិ អបិច
បរិចារកំ អាគមេន្តិ បណ្ឌិតា(๒) ។ អញ្ញេហិ(๓) ភវញ្ញេ
សមណព្រាហ្មណានំ សីលវន្តានំ កល្យាណធម្មានំ
ជីវិតេន យថា ភវញ្ញេ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ
កល្យាណធម្មា ចិរំ ទីឃមទ្ធានំ តិដ្ឋន្តិ តថា
ពហុបុញ្ញំ បសវន្តិ ពហុជនហិតាយ ច បដិបជ្ជន្តិ
ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិ-
តាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។ ឥមិនាបិ ខ្វេ(๔)
ភវញ្ញេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្តំ បហេ
លោកោ ។ បេ ។ ឥទំ វិចាកោតិ ។

---

๑ ឱ. ម. សេយ្យថាបិ សា ព្រាហ្មណី ។ ๒ ម. បណ្ឌិតានំ ។ ๓ ឱ. ម. អញ្ញេហិ ។ ๔ ឱ. ម. ភោតេ ។

មិនឈ្លោសវៃ ស្វែងរកបរលោកដោយខុសទំនង គង់នឹងដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដូចជាព្រាហ្មណ៍ ដែលលូងមិនឈ្លោសវៃ ស្វែងរកសម្បត្តិដោយមិនត្រូវទំនង ក៏បានដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដូច្នោះមិនខាន ។ បពិត្រភជញ្ញៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយមានសីល មានធម៌ស្អាត រមែងមិនផ្តាច់បង់នូវអាយុ ដែលមិនទាន់អស់ទេ មួយវិញទៀត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងវង់ចាំកាលឲ្យអាយុដល់កំណើត ។ បពិត្រភជញ្ញៈ សមណ-ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយមានសីល មានធម៌ស្អាត មានជីវិតវិសេសជាងពួកជនដទៃ បពិត្រភជញ្ញៈ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍មានសីល មានធម៌ស្អាត បិតនៅអស់កាលយូរអង្វែង ដោយប្រការណា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងបាននូវបុណ្យច្រើន ទំាងប្រតិបត្តិដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ភជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះ សូមមហាបពិត្របែរព្រះយោបល់យល់មក យ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ។ បេ ។ ផលវិបាកមាន ដោយហេតុនេះ ។

[๑๔๙] តេនង្គបិ ភវំ គោតមោ ឯវមាហ អ-
ថខោ ឯវម្បិ ឯត្ថ ហោតិ ឥតិបិ ឆត្តំ បភេ លោ-
កោ ។ បេ ។ ឥលំ វិចាកោតិ ។ អត្ថិ បន
ភវញ្ញ បរិយាយោ ។ បេ ។ អត្ថិ កោ គោតម បរិ-
យាយោ ។ បេ ។ យថាគតំ វិយ ភវញ្ញាតិ ។
ឥធ មេ កោ គោតម បុរិសោ ចោរំ អាគុចារិំ
គហេត្វា ឧស្សូឡិ អយន្តេ ភន្តេ ចោរោ អាគុចារី
ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ឧណ្ហំ វាឧទហិតិ(๑) តត្រាហំ
ឯវំ វទាមិ តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ ជីវន្តំយេវ
កុម្ភិយា បក្ខិបិត្វា មុខំ បិធហិត្វា អល្លេន ចម្មេន
ឌិនទ្ធិត្វា(๒) អល្លាយ មត្តិកាយ ពហលវិលេបនំ(๓)
កវិត្វា ឧទ្ធនំ អារោបេត្វា អគ្គិំ ឧជ្ជាលេតិ តេ
មេ សាធូតិ បដិស្សុត្វា(๔) តំ បុរិសំ ជីវន្តំយេវ
កុម្ភិយា បក្ខិបិត្វា មុខំ បិធហិត្វា អល្លេន
ចម្មេន ឌិនទ្ធិត្វា អល្លាយ មត្តិកាយ ពហលវិលេ-
បនំ កវិត្វា ឧទ្ធនំ អារោបេត្វា អគ្គិំ ឧជ្ជាលេ្ល ។

---

๑ ឱ. ម. បណេហីតិ ។ ๒ ឱ. ម. ឱនទ្ធិត្វា ។ ๓ ឱ. ពហលវិលេបនំ ។
๔ បដិស្សុណិត្វាតិ កត្ថចិ បោត្ថកេ ទិស្សតិ ។

(๑๔๙) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន និយាយយ៉ាងនេះក៏គួរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ។ បេ ។ ផលវិបាកមិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពរោជញ្ញៈ ចុះបរិយាយមានទៀតឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅមាន ។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពរោជញ្ញៈ ចុះបរិយាយតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកពាជបុរសក្នុងដែននេះ ចាប់ចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ យកមកបង្ហាញខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្នកនេះ ជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់ទំនឹងព្រះអង្គ ព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យ ដាក់អាជ្ញាណាដល់ចោរនេះ សូមព្រះអង្គដាក់អាជ្ញានោះមក ខ្ញុំក៏និយាយទៅនឹងពាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ចាប់បុរសនេះទាំងរស់ ចោះទៅក្នុងខ្លះ ហើយគ្របមាត់ខ្លះ យកស្បែកស្រស់ពាសជាស រួចយកដីស្អិតសើមមកបូកឲ្យក្រាស់ ហើយលើកដាក់លើចង្ក្រានរួចដុតភ្លើង ឯពាជបុរសទាំងនោះ ទទួលពាក្យរបស់ខ្ញុំថា ការណាវិសេស ហើយក៏ចាប់បុរសនោះទាំងរស់ ចោះទៅក្នុងខ្លះ គ្របមាត់ខ្លះ យកស្បែកស្រស់មកពាសជាស រួចយកដីស្អិតសើមមកបូកឲ្យក្រាស់ រួចដាក់លើចង្ក្រាន ហើយដុតភ្លើង ។

ยถา มยํ ฌานาย ตาลตลาย สยา ปุริสสฺส
อฑฺฒ ตุ(๑) ตุมฺหิ ชิโรเปตฺวา ขุฏฺฐิตฺวา มุขํ วิวริตฺวา
สณิกํ วิโลเกย(๒) อเปฺปวฺยาพาธสฺส ตีหิ นิกฺขมนฺเต
ปสฺเสยฺยาม ตสฺส เนวสฺส มยํ ตีหิ นิกฺขมนฺเต ปสฺสาม ฯ
อยมฺปิ โข โภ โกสลฺลปฺปตฺโต ปริยาโย เยน เม ปริยา-
เยน ฌานํ โหติ สติปิ ตสฺมิ นตฺถิ ปโร โลโก นตฺถิ สตฺตา
ปิปจฺจตีติ ตาหํ นตฺถิ สุกตทุกฺกฏานํ กมฺมานํ ผลวิปา-
กนฺติ ฯ เตน หิ ภนฺเต ตุเมฺหว ตตฺถ ปฏิปุจฺฉิตพฺพา
ยถา เต ขเมยฺย ตถา นํ พฺยากเรยฺยาถ ฯ อถ-
ฌานสิ โข ตฺวํ ภนฺเต นิกฺขมิตฺวา ขุปตโต สุปิน-
กานิ ปสฺสิตฺวา อาคมกมณาเยฺยหิ วนกมณาเยฺยหิ
ภูมิกมณาเยฺยหิ เทวตฺตรณีกมณาเยฺยหิ ฯ อถ-
ฌานสิ โข ตฺวํ ภนฺเต นิกฺขมิตฺวา ขุปตโต สุปิ-
นกานิ ปสฺสิตฺวา อาคมกมณาเยฺยหิ วนกมณาเยฺยหิ
ภูมิกมณาเยฺยหิ เทวตฺตรณีกมณาเยฺยหิ ฯ

๑ ฉ. ม. อิ ฯ ๒ ฉ. ม. อิเจฺฉเกม ฯ

កាលដែលយើងដឹងថា បុរសនោះស្លាប់ហើយ ទើបឲ្យពួកញាតិបុរស ជាក់ខ្លះនោះចុះមក គាស់ដីស្អិតបង្កើបមាត់សន្សឹមៗ ហើយពិនិត្យមើលដោយបំណងថា យើងនឹងចាំមើលដីរៈ (ព្រលឹង) របស់ចោរនោះដែលចេញទៅ តែយើងមិនឃើញដីរៈរបស់ចោរនោះចេញទៅសោះ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិត យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មចាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពរពាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងត្រឡប់សួរមហាបពិត្រ ក្នុងបរិយាយនេះវិញ ប្រស្នានេះ ពេញព្រះហឫទ័យនៃមហាបពិត្រ យ៉ាងណា សូមមហាបពិត្រព្យាករប្រស្នានោះយ៉ាងនោះ ។ បពិត្រពាជញ្ញៈ ទ្រង់ផ្ទាប់ចូលទៅកាន់ទីព្រះបន្ទំ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ចុះទ្រង់ព្រះសុបិនឃើញសួនច្បារជាទីសប្បាយ ព្រៃជាទីសប្បាយ (ទេសភាព) ផែនដីជាទីសប្បាយ ស្រះឈូកជាទីសប្បាយ ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ខ្ញុំផ្ទាប់ចូលទៅកាន់ដំណេក ក្នុងវេលាថ្ងៃ ផ្ទាប់យល់សុបិនឃើញសួនច្បារជាទីសប្បាយ ព្រៃជាទីសប្បាយ ផែនដីជាទីសប្បាយ ស្រះឈូកជាទីសប្បាយដែរ ។

รกฺขนฺโต ตํ ตสฺมิ สมเย ขุชฺฌติ ภิชฺชติ เขลายติ(๑) เขลายิตตฺตมฺปิ โหติ ฯ ฃีวิ(๒) เอว กสฺสป รกฺขนฺโต มํ ตสฺมิ สมเย ขุชฺฌติ ภิชฺชติ เขลายติ เขลายิตตฺตมฺปิ โหติ ฯ อถ ขฺวาหํ ตุยฺหิ ฃีวิตปริจฺจาคาย ปริสนฺตึ ภิกฺขุสงฺฆนฺติ วทามิ ฯ เอว มหาธนา กสฺสป ฯ ตา ปิ ขฺวาหนฺติ ภควา ตุยฺหิ ฃีวิตปริจฺจาคาย ฃีวิตนฺติยา ฃีวิตนฺตรายาย ปริสนฺตึ ภิกฺขุสงฺฆนฺติ วทามิ ภิกฺขุสงฺฆนฺติ กึ ปน ตุมฺเห กาลกตสฺส ฃีวิตปริจฺจาคาย ปริสนฺตึ ภิกฺขุสงฺฆนฺติ ฯ สจิปิ ขฺวาหนฺติ โข เต ภควา ปริยาเยน วทติ เหตุ สติปิ อตฺเถ ปเร โลเกา อตฺเถ สติ ฉิชฺชตีติ อตฺเถ สุกตทุกฺกฏานิ กมฺมานิ ผลานิ วิปจฺจนฺตีติ ฯ

(๑๕๐) กิญฺจาปิ ภาโว กสฺสปาติ ฃีวมาโน อเขโว ฃีวเมว ปฏิจฺจ เหตุ สติปิ อตฺเถ ปเร โลเกา อตฺเถ สติ ฉิชฺชตีติ อตฺเถ สุกตทุกฺกฏานิ กมฺมานิ ผลานิ วิปจฺจนฺตีติ ฯ อตฺเถ ปน ภควา ปริยาเยา ฯ เป ฯ อตฺเถ เอา กสฺสป ปริยาเยา

๑ฉ. เขลายิตตฺตมฺปิ ฯ ม. เขลาสิกมฺปิ ฯ ๒ ฉ. ฃีวิตฺถ ฯ

ចុះក្នុងសម័យនោះ មានពួកស្រីគមខ្លះ ស្រីតឿខ្លះ ក្មេងស្រីកំពុងពេញ
ល្បែងខ្លះ ក្មេងស្រីតូច ៗ ខ្លះ ចាំរក្សាព្រះអង្គដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សប
ដ៏ចំរើន អើក្នុងសម័យនោះ មានពួកស្រីគមខ្លះ ស្រីតឿខ្លះ ក្មេងស្រី
កំពុងពេញល្បែងខ្លះ ក្មេងស្រីក្មេង ៗ ខ្លះ ចាំរក្សាខ្ញុំដែរ ។ ចុះពួកស្រី
ទាំងនោះ ឃើញព្រលឹងរបស់មហាបពិត្រ កំពុងចូលមក ឬកំពុងចេញ
ទៅដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មិនឃើញទេ ។ ឧពជញ្ញៈ
អម្បាលយ៉ាងពួកស្រីទាំងនោះនៅរស់ តែងមិនឃើញព្រលឹងរបស់មហា-
បពិត្រកំពុងរស់នៅ កាលចូលមកឬចេញទៅ ចំណង់បើមនុស្សស្លាប់ទៅ
ហើយ មហាបពិត្រនឹងនៅតែឃើញព្រលឹង កាលចូលមក ឬចេញទៅដូច
ម្តេចបាន ។ ឧពជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះឯង សូមមហាបពិត្រយល់
មកយ៉ាងនេះវិញថា លោកជាតែមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាក
របស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

(๑๙๐) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះក៏គួរដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំ
នៅតែមានសេចក្តីយល់ក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកជាតែមិនមាន ពួក
សត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ
ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពរឧពជញ្ញៈ ចុះបរិយាយ
នៅមានទៀតដែរឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅមាន

។ បេ ។ យថាកថំ បនាយ ភគវាតិ ។ ឥធ មេ ភោ កស្សប បុរិសោ ចោរំ អាកុដ្ឋារំ គហេត្វា ឧស្សុង្កិ អយន្តេ ភន្តេ ចោរោ អាកុដ្ឋារី ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ឧណ្ហំ វាឧមិតំ ត្យាហំ ឃំ វាឧមាមិ តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ ជីវន្តំយេវ តុលាយ តុលេត្វា ជិយាយ អនស្សាសកំ មារេត្វា បុនទេវ តុលាយ តុលេថាតិ តេ មេ សាធូតិ បដិស្សុត្វា តំ[1] បុរិសំ ជីវន្តំយេវ តុលាយ តុលេត្វា ជិយាយ អនស្សាសកំ មារេត្វា បុនទេវ តុលាយេ តុលេន្តិ ។ យថា សោ ជីវតិ តថា លហុតរោ ច ហោតិ មុទុតរោ ច កម្មញ្ញតរោ ច យថា បន សោ កាលង្កតោ ហោតិ តថា គរុតរោ ច ហោតិ បត្តិន្ទតរោ ច[2] អកម្មញ្ញតរោ ច ។ អយម្បិ ខោ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឃំ ហោតិ ឥតិបិ ឧត្តំ បរោ លោកោ ឧត្តំ សត្តា ឧិបបាតិកា ឧត្តំ សុកត-ទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

---

๑ ឧ. តត្តិបទំ ឧត្តុំ ។ ๒ ឧ. បត្តិន្ទតរោ ច ។

។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពរភគ្ឃ: បរិយាយនោះ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកពាជបុរសក្នុងដែននេះ ចាប់ចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់យកមកឲ្យខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្នកនេះ ជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់ នឹងព្រះអង្គ ព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យ ដាក់អាជ្ញាណា ដល់ចោរនេះ សូមដាក់អាជ្ញានោះចុះ ខ្ញុំក៏និយាយនឹងពាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ យកដញ្ជីងថ្លឹងបុរសនេះទាំងរស់ ហើយយកខ្សែបន្ទោះធ្មេចធំតែត្រួត មិនឲ្យមានដង្កើមចេញ ចូលឲ្យស្ងាប់ រួចយកដញ្ជីងមកថ្លឹងម្តងទៀត ពាជបុរសទាំងនោះ ទទួលពាក្យរបស់ខ្ញុំថា ការុណាវិសេស ហើយក៏យកដញ្ជីងមកថ្លឹងបុរសនោះទាំងរស់ រួចយកខ្សែបន្ទោះធ្មេចធំតែត្រួត មិនឲ្យមានដង្កើមចេញចូលឲ្យស្ងាប់ ហើយយកដញ្ជីងមកថ្លឹងម្តងទៀត ។ កាលបុរសនោះនៅរស់ ជាបុគ្គលស្រាលជាងផង ខន់ជាងផង គួរដល់ការងារជាងផង លុះបុរសនោះស្លាប់ហើយ ក៏បែរជាធ្ងន់ជាងវិញផង រឹងជាងវិញផង មិនគួរដល់ការងារអ្វីផង ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិតយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(๑๕๑) เตนหิ ภณฺฑุ อุปมญฺเญว เต กริสฺสามิ อุปมายปิเมเกเนกจฺเจ วิญฺญู ปุริสา ภาสิตสฺส อตฺถมาชานนฺติ ฯ เสยฺยถาปิ ภณฺฑุ ปุริสา ติวสฺสตฺตํ[๑] อโยคุลํ อาทิตฺตํ สมฺปชฺชลิตํ สโยตฺตภูตํ ตุลายปิ ตุลยฺย ตาเมนปิ อปเรน สมเยน สีตึ ภวิตฺวา ตุลายปิ ตุลยฺย ตาปา จ โข โส อโยคุโล ลหุตโร จ โหติ มุทุตโร จ กมฺมญฺญตโร จ ยถา จ อโยคุลสฺมา ตโต สโยตฺตภูตา ยถา จ สีตา ภวิตฺวา ตุลายปิ ตุลยฺย ตาปา จ โข โส เอโก สตฺตปิ อโยคุโล เตภาสหตาปา จ โหติ อโยสหตาปา จ[๒] อาทิตฺตา สมฺปชฺชลิตา สโยตฺตภูตา ตถา ลหุตโร จ โหติ มุทุตโร จ กมฺมญฺญตโร จ ยถา ปน โส อโยคุโล เนว เตภาสหตาปา โหติ น อโยสหตาปา สีตา ภวิตฺวา ตถา ครุตโร จ โหติ อปฺปฏิพลตโร จ อกมฺมญฺญตโร จาติ ฯ

๑ ม. ติวิสสตฺตฺตึ ฯ ม. ติวิสึ สตฺตฺตึ ฯ ๒. ม. ปสโยตฺตึ ฯ

(១៥១) ថ្វាយព្រះពរាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ បុរសអ្នកចេះដឹងពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃការសិតដោយឧបមាបាន ។ បពិត្រពាជញ្ញៈ ដូចជាបុរសយកដញ្ជ៊ីងថ្ងឹងដុំដែក ដែលក្តៅនេះ ន្ទាលច្រាលផ្លៅ មានអណ្តាតសន្ធោសន្ធៅ ក្តៅអស់មួយថ្ងៃ លុះសម័យខាងក្រោយមក គេក៏បានយកដញ្ជ៊ីងមកថ្ងឹងដុំដែក ដែលរលត់ក្តៅត្រជាក់អស់ហើយនោះ (ម្តងទៀត) ចុះដុំដែកនោះ ដែលទៅជាស្រាលជាង ឬទន់ជាង ឬគួរដល់ការងារជាងតើក្នុងកាលណា ក្នុងកាលដែលកំពុងនេះន្ទាលច្រាលផ្លៅ មានអណ្តាតសន្ធោសន្ធៅឬ ឬក្នុងកាលដែលរលត់ក្តៅត្រជាក់អស់ហើយ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ក្នុងកាលណា ដែលដុំដែកនោះប្រកបដោយក្តៅ តាំងប្រកបដោយខ្យល់ កំពុងនេះន្ទាលច្រាលផ្លៅ មានអណ្តាតសន្ធោសន្ធៅ ក្នុងកាលនោះឯង ដុំដែកនោះស្រាលជាងផង ទន់ជាងផង គួរដល់ការងារជាងផង លុះតែកាលណា ដុំដែកនោះ មិនប្រកបដោយក្តៅ មិនប្រកបដោយខ្យល់ រលត់ក្តៅត្រជាក់អស់ហើយ ក្នុងកាលនោះ ដុំដែកនោះ ទៅជាធ្ងន់ជាងផង រឹងជាងផង មិនគួរដល់ការងារជាងផង ។

ฬารเมว ขฺวาหํ ภนฺเต ยถา อยมฺ(๑) กาโย อายุสมฺปนฺโน จ โหติ วุสฺสายุสมฺปนฺโน จ วิญฺญาณสมฺปนฺโน จ เอวเมว ลหุโก เม จ โหติ มุทุโก เม จ กมฺมญฺโญ เม จ ยถา ปเนวายมฺ กาโย เอว อายุสมฺปนฺโน จ(๒) โหติ น วุสฺสายุสมฺปนฺโน จ(๓) น วิญฺญาณสมฺปนฺโน จ(๔) เอวเมว ครุโก เม จ โหติ อปฺปวตฺตโก เม จ อกมฺมญฺโญ เม จ ฯ สมิชฺฌติ โข เต ภนฺเต ปริยาเยน ฬารเมว โหตุ(๕) สเจปิ อตฺถิ ปเร โลกา อตฺถิ สตฺตา โอปปาติกา อตฺถิ สุกฺกฏทุกฺกฏานํ กมฺมานํ ผลํ วิปาโกติ ฯ

(๑๕๒) กิญฺจาปิ ภนฺเต ภควา สพฺพญฺญู ฬารเมว ขฺวาหํ ภนฺเต ภควนฺตํ อเปกฺขาโน ฬารมฺปิ ภนฺเต อตฺถิ ปเร โลกา อตฺถิ สตฺตา โอปปาติกา อตฺถิ สุกฺกฏทุกฺกฏานํ กมฺมานํ ผลํ วิปาโกติ ฯ อตฺถิ ปน ภนฺเต ปริยาเยน ฯเปฯ อตฺถิ เอก กสฺสป

๑ ฉ. ยถายมฺ ฯ ๒-๓-๔ ฉ. ม. ปสเฏฺฐ สตฺถุ ฯ ๕ ฉ. ม. โหตุ ฯ

ថ្វាយព្រះពរភេញ: កាយនេះឯងក៏យ៉ាងនោះដែរ កាលណាបើបានប្រកប ដោយអាយុផង ប្រកបដោយភ្លើងធាតុផង ប្រកបដោយវិញ្ញាណផង ទើបកាយនេះ ទៅជាស្រាលជាងផង ទន់ជាងផង គួរដល់ការងារជាង ផង តែបើកាលណាកាយនេះ មិនប្រកបដោយអាយុផង មិនប្រកបដោយ ភ្លើងធាតុផង មិនប្រកបដោយវិញ្ញាណផងទេ កាយនេះឯង ក៏ទៅ ជាធ្ងន់ជាងផង រឹងជាងផង មិនគួរដល់ការងារផង ។ នុភេញ: បើ តាមបរិយាយនេះ សូមមហាបពិត្រ យល់យ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃ មាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មាន ផលវិបាករបស់កម្មពាំងឡាយ ដែល ធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៥២) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះ ក៏គួរដែរហើយ តែខ្ញុំ នៅតែមានសេចក្តីយល់ ក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មពាំងឡាយ ដែល សត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពរភេញ: ចុះបរិយាយនៅមានទៀតដែរឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន

បរិយាយោ ។ បេ ។ យថាភតំ វិយ ភដញ្ញាតំ ។ ឥធ មេ ភោ ភសប្បេ បុរិសា ចោរំ អាគុចារិំ ភហេ-ត្វា ឧស្សូឡ្ហិំ អយន្តេ ភន្តេ ចោភេ អាគុចារី ឥ-មស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ឧណ្ហំ វាឧហីតំ ត្យាហំ ឃរំ វាទាមិ តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ អនុបហច្ច ឆវិញ្ច ចម្មញ្ច មំសញ្ច ឧហារុញ្ច អដ្ឋិញ្ច អដ្ឋិមិញ្ជញ្ច ជីវិតា ភវោភវេឥ អបេ្បវាទាមស្ស ជីវំ ឯក្ខមន្តិំ បសេ្សយ្យាមា-តំ តេ មេ សាធូតំ បដិសុ្សត្វា(๑) តំ បុរិសំ អនុបហច្ច ឆវិញ្ច ចម្មញ្ច មំសញ្ច ឧហារុញ្ច អដ្ឋិញ្ច អដ្ឋិមិ-ញ្ជញ្ច ជីវិតា ភវោភវេន្តិំ ។ យថា សោ អទ្ទមតោ(๒) ហោតិ ត្យាហំ ឃរំ វាទាមិ តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ ខុទ្ទាឧំ ឯកាតេឥ អបេ្បវាទាមស្ស ជីវំ ឯក្ខមន្តិំ បសេ្សយ្យាមាតំ តេ តំ បុរិសំ ខុទ្ទាឧំ ឯកាតេន្តិំ ។ ឧេវសុ្ស មយំ ជីវំ ឯក្ខមន្តិំ បសុ្សម ត្យាហំ ឃរំ វាទាមិ

---

๑ ម. ភវោភវេឥតិ តេ មេ សាធូតំ បដិសុ្សណិ៍ត្វាតិ ឥមិ៍ក្កមេ ទិសុ្សតិ ។

๒ ម. អមតោ ។

បរិយាយនៅមាន ។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពរព្រះជញ្ញៈ ចុះបរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកព្រះរាជបុរសក្នុងដែននេះ ចាប់បានចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់មកឲ្យខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសនេះជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់ទីឆ័ព្រះអង្គ ព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យ ទីឆ័ជាក់អាជ្ញាណាដល់ចោរនេះ សូមព្រះអង្គជាក់អាជ្ញានោះចុះ ~ ខ្ញុំក៏និយាយយ៉ាងនេះ នឹងព្រះរាជបុរសទាំងនោះថា នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយចូរសម្លាប់បុរសនេះចុះ តែកុំឲ្យខូចស្បែកក្រៅ ស្បែកក្នុង សាច់សរសៃ ឆ្អឹង ទីឆ្អឹងខ្នងក្នុងឆ្អឹង ត្រែងលោយើងទីឆ្អឹងបានឃើញដីវៈ (ព្រលឹង) របស់បុរសនោះចេញមក ព្រះរាជបុរសទាំងនោះទទួលពាក្យរបស់ខ្ញុំថា ករុណាវិសេស ហើយក៏សម្លាប់បុរសនោះ មិនឲ្យមានស្នាមជាំជាំ ត្រង់ស្បែកក្រៅ ស្បែកក្នុង សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ទីឆ្អឹងខ្នងក្នុងឆ្អឹងឡើយ ។ ក្នុងកាលដែលគេកំពុងប្រុងប្រៀបទីឆ្អឹងសម្លាប់ចោរនោះ ខ្ញុំបាននិយាយទីឆ្អឹងនឹងព្រះរាជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ឲ្យបុរសនេះដេកផ្អារឡើង ត្រែងយើងទីឆ្អឹងបានឃើញដីវៈរបស់វាចេញមក ព្រះរាជបុរសទាំងនោះ ក៏ឲ្យបុរសនោះដេកផ្អារឡើង ។ យើងក៏មិនឃើញដីវៈរបស់ចោរនោះចេញមកសោះ ខ្ញុំនិយាយនឹងព្រះរាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា

តេនហិ គោ ឥមំ បុរិសំ អាវុដ្ឋំ និចាតេថ បសេ្សន និចាតេថ ទុតិយេន បសេ្សន និចាតេថ ទុន្ទុំ ឋបេថ ទុមុទ្ទកំ ឋបេថ ចាណិនា អាកោដេថ លេឌ្ឌុនា(១) អាកោដេថ ទណ្ឌេន អាកោដេថ សត្ថេន អាកោដេថ ទុព្ភុនាថ សន្ទុនាថ និទ្ទុនាថ អបេ្បវនាមសេ្ស ដីវំ និក្ខមន្តំ បសេ្សយ្យាមាតិ តេ តំ បុរិសំ ទុព្ភុនន្តិ សន្ទុនន្តិ និទ្ទុនន្តិ ។ នេវសេ្ស មយំ ដីវំ និក្ខមន្តំ បសេ្សយ្យាម ។ តសេ្ស តនេវ ធក្កុំ ហោតិ តេ វូហា តញ្ចាយតនំ ឧបសង្កមិតេតិ ។ តនេវ សោតំ ហោតិ តេ សទ្ទា តញ្ចាយតនំ ឧបសង្កមិតេតិ ។ តនេវ ឃានំ ហោតិ តេ គន្ធា តញ្ចាយតនំ ឧបសង្កមិតេតិ ។ សាយេវ ជិវ្ហា ហោតិ តេ រសា តញ្ចាយតនំ ឧបសង្កមិតេតិ ។ សេ្វ(២) កាយោ ហោតិ

---

១ ម. លេណ្ឌនាតិបិ ជាហេ ។ ២ ម. សោយេវ ។

ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកតាំងឆ្អាយ ឲ្យបុរសនេះដេកផ្ងារ ដេកអ្បៀងទៅម្ខាងហើយ ឲ្យដេកអ្បៀងទៅម្ខាងទៀត ហើយលើកបញ្ជរឡើង លើកសំយ៉ឹងក្បាលចុះ យកដៃគោះមើល យកដុំដីគោះមើល យកដំបងគោះមើល យកគ្រឿងសាស្ត្រាគោះមើល ឪញមក ច្រានត្រឡប់ទៅវិញ ឪញប្រែត្រឡប់ទៅ ត្រឡប់មក ក្រែងយើងនឹងបានឃើញដីរ៉ៈរបស់បុរសនេះចេញទៅ ឯពួជបុរសតាំងនោះ ក៏ឪញបុរសនោះមកច្រានត្រឡប់ទៅវិញ ឪញប្រែត្រឡប់ទៅត្រឡប់មក ។ យើងក៏មិនបានឃើញដីរ៉ៈរបស់បុរសនោះ ចេញមកសោះ ។ ក្អែកនោះឯងរបស់បុរសនោះ ក៏នៅជាក្អែកដដែល រូបតាំងឆ្អាយនោះ ក៏នៅជារូបដដែល ប៉ុន្តែបុរសនោះឯងមើលមិនឃើញទូវរូបាយតនៈនោះ (ដោយក្អែកនោះ) សោះ ។ ត្រចៀកនោះឯង ក៏នៅជាត្រចៀកដដែល សម្លេងតាំងឆ្អាយនោះ ក៏នៅជាសម្លេងដដែល ទាស់តែបុរសនោះស្តាប់សព្ទាយតនៈនោះមិនព្ន (ដោយត្រចៀក) សោះ ។ ច្រមុះនោះឯង ក៏នៅជាច្រមុះដដែល ក្លិនតាំងឆ្អាយនោះ ក៏នៅជាក្លិនដដែល តែថាបុរសនោះមិនធុំទូវគន្ធាយតនៈនោះ (ដោយច្រមុះនោះ)សោះ ។ អណ្តាតនោះឯង ក៏នៅជាអណ្តាតដដែល រសតាំងឆ្អាយនោះ ក៏នៅជារសដដែល តែថាបុរសនោះមិនដឹងច្បាស់នូវរសាយតនៈនោះ (ដោយអណ្តាតនោះ) សោះ ។ កាយនោះឯង ក៏នៅជាកាយដដែល

តេ ជោដ្ឋញ្ហា តញ្ហាយតនំ ឧបប្បជ្ជិំសុវេនេតំ ។ អយម្បិ ខោ កោ កេសប្ប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ៩តិបិ ឧត្តំ បរោ លោកោ ឧត្តំ សត្តា ឱបបាតិកា ឧត្តំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(๑๔๓) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបិធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្ពំ រាជញ្ញ អញ្ញតរោ សង្ឃមោ សង្ឃមាធាយ បច្ចន្តិមំ ជនបទំ អគមាសិ ។ សោ យេន អញ្ញតរោ តារោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មញ្ចេ តាមសេ បីឋេ តិក្ខត្តុំ សង្ឃំ ឧបឌ្ឍាសេត្វា សង្ឃំ ភូមិយំ និក្កិបិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ អថខោ រាជញ្ញ តេសំ បច្ចន្តជនបទានំ មនុស្សានំ(๑) ឯតទហោសិ អម្ភោ កេសប្ប(๒) ន្តុ ខោ ឯសោ សង្ឃោ ឯវំមហិទ្ធិយោ(๓) ឯវំតេជវន្តិយោ ឯវំមហានុភាវោ ឯវំឥទ្ធានុភាវោ ឯវំមុញ្ជានុភាវោតិ ។ សន្តិបតិត្វា តំ សង្ឃមំ ឯតទវោចុំ

๑ ម. បច្ចន្តជានំ មនុស្សានំ ។ ម. បច្ចន្តជនបទមនុស្សានំ ។ ๒ ម. ឯតទវោចុំ កិស្ស ។ ๓ ម. ឯវំរជនីយោ... ឯវំមុញ្ជនីយោតិ ។

ผลแห่งกรรมชั่วนั้นเป็นของตนเท่านั้น ก็ไม่ใช่ผลแห่งกรรมชั่วของคนอื่น ก็แต่ว่าบุรุษนั้นไม่รู้จักทางที่จะไปสู่สวรรค์ ไม่รู้จักทางที่จะไปสู่สวรรค์นั้นอย่างไร (ด้วยคาถานี้) ว่า ๆ ดูก่อนพระกัสสปผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถามปัญหาข้อนี้กะท่านว่า ขอท่านจงพยากรณ์ปัญหาข้อนี้แก่ข้าพเจ้าเถิด ว่าโลกอื่นไม่มี สัตว์ที่ผุดเกิดขึ้นเองก็ไม่มี ผลวิบากแห่งกรรมชั่วก็ไม่มี ดังนี้ ๆ

(๑๙๓) ดูก่อนพระกัสสปผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถามปัญหาข้อนี้กะท่านว่า ขอท่านจงพยากรณ์ปัญหาข้อนี้แก่ข้าพเจ้าเถิด ว่าโลกอื่นมี สัตว์ที่ผุดเกิดขึ้นเองก็มี ผลวิบากแห่งกรรมชั่วก็มี ดังนี้ ๆ

អន្ធោ តាសុ[1] នុ ខោ ឯសោ សង្ខោ ឯវំវណ្ណនិយោ ឯវំតាមនិយោ ឯវំមនិយោ ឯវំពន្ធនិយោ ឯវំមុញ្ចនិយោតិ ។ ឯសោ ខោ អោ សង្ខោ នាម យស្ស[2] សោ សង្ខោ ឯវំវណ្ណនិយោ ឯវំតាមនិយោ ឯវំមនិយោ ឯវំពន្ធនិយោ ឯវំមុញ្ចនិយោតិ ។ តេ តំ សង្ខំ ឧត្តានំ និចាតេសុំ វាទេហិ តោ សង្ខ វាទេហិ តោ សង្ខាតិ ។ នេវ សោ សង្ខោ សទ្ទមកាសិ ។ តេ តំ សង្ខំ អវកុជ្ជំ និចាតេសុំ បស្សេន និចាតេសុំ ឧតយេន បស្សេន និចាតេសុំ ឧទ្ធំ ឋបេសុំ ឯមុទ្ធកំ ឋបេសុំ ចាលនិ នា អាតោជេសុំ លេឌ្ឌុ នា អាតោជេសុំ ឆណ្ឌេន អាតោជេសុំ សន្តេន អាតោជេសុំ ឯឆុនិសុ សន្ធុនិសុ និទ្ធុនិសុ វាទេហិ តោ សង្ខ វាទេហិ តោ សង្ខាតិ ។ នេវ សោ សង្ខោ សទ្ទមកាសិ ។ អថ ខោ ភគវា តាសុ សង្ខមស្ស ឯតទហោសិ យាវ ខោ[3] ឥមា ឥមេ បញ្ចន្តដ្ឋបនា បន្ថុស្សា[4]

---

១ ម. កិស្ស ។ ២ ម. យស្សេសោ ។ ៣ ម. ខោសទ្ទោ នត្ថិ ។ ៤ ម. បញ្ចន្តដ្ឋនា មន្ថុស្សា ។ ម. បញ្ចន្តដ្ឋនមន្ថុស្សា ។

នៃអ្នកដ៏ចំរើន ចុះសំឡេងនោះ ជាសំឡេងអ្វី ឬានជាគួរឲ្យយើងត្រេកអរអ្វី ដល់ម្ល៉ះ គួរឲ្យចង់ស្តាប់អ្វីម្ល៉ះ គួរឲ្យកាន់កាំងអ្វីម្ល៉ះ គួរឲ្យជាប់ចិត្តអ្វីម្ល៉ះ គួរឲ្យរសាយទុក្ខអ្វីម្ល៉ះ ។ បុរសអ្នកផ្លុំស័ង្ខ និយាយថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន សំឡេងដែលគួរឲ្យអ្នកផង ត្រេកអរយ៉ាងនេះ គួរឲ្យចង់ស្តាប់យ៉ាងនេះ គួរឲ្យកាន់កាំងយ៉ាងនេះ គួរឲ្យជាប់ចិត្តយ៉ាងនេះ គួរឲ្យរសាយទុក្ខយ៉ាងនេះ សំឡេងនោះ គឺជាសំឡេងស័ង្ខនេះឯង ។ មនុស្សពាំងនោះ ក៏ផ្តេកស័ង្ខនោះ ឲ្យផ្លាវឡើង ហើយនិយាយថា នែស័ង្ខដ៏ចំរើន ចូរឯងបន្ទឺ (សំឡេង) ទៅមើល នែស័ង្ខដ៏ចំរើន ចូរឯងបន្ទឺ (សំឡេង) ទៅមើល ។ ស័ង្ខនោះ ក៏មិនបន្ទឺ (សំឡេង) សោះ ។ មនុស្សពាំងនោះ ក៏ផ្តាប់ស័ង្ខនោះ ហើយផ្តេកទៅម្ខាង ផ្តេកទៅម្ខាងទៀត ហើយលើកបញ្ឈរឡើង សំយុងចុះយកដៃគោះ យកដុំដីគោះ យកដំបងគោះ យកគ្រឿងសាស្ត្រាគោះ ប្រមៀលមក ប្រមៀលទៅ ប្រមៀលចុះ ប្រមៀលឡើង ហើយនិយាយថា នែស័ង្ខដ៏ចំរើន ចូរឯងបន្ទឺ (សំឡេង) ទៅមើល នែស័ង្ខដ៏ចំរើន ចូរឯងបន្ទឺ (សំឡេង) ទៅមើល ។ ស័ង្ខនោះ ក៏នៅតែមិនបន្ទឺ (សំឡេង) សោះ ។ បពិត្រភាដញ្ញៈ លំដាប់នោះ អ្នកផ្លុំស័ង្ខនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ពួកមនុស្សអ្នកនៅកង្ខបច្ចន្តដនបទ ពាំងអស់នេះ ហៅពញ្ញាជាមនុស្សល្ងង់

ភគវញ្ហិ(១) នាម អយោនិសោ សង្ខ័សទ្ទំ ភវេសិ សុត្តន្តំ ។ តេសំ វេក្ខមានានំ សទ្ទំ ភវោត្វា តិក្ខត្តុំ សទ្ទំ ឧបឌ្ឍាសេត្វា សទ្ទំ អានាយ បក្កាមិ ។ អថ.ខោ រាជញ្ញ តេសំ បក្ខន្ទជនបទានំ មនុស្សានំ ឯតទហោសិ យនាភគវា អយំ សង្ខោ នាម បុរិសសមាគតោ ច ហោតិ ភយាមសមាគតោ ច ភយោសមាគតោ ច តនាយំ សង្ខោ សទ្ទំ ភវេតិ យនា បនាយំ សង្ខោ នេវ បុរិសសមាគតោ ហោតិ ន ភយាមសមាគតោ ន ភយោសមាគតោ នាយំ សង្ខោ សទ្ទំ ភវេតីតិ ។ ឯវមេវ ខោ រាជញ្ញ យនាយំ ភាយោ អាយុសមាគតោ ច ហោតិ ឧស្មាសមាគតោ ច វិញ្ញាណសមាគតោ ច តនា អភិក្កមតិបិ បដិក្កមតិបិ តិដ្ឋតិបិ និសីទតិបិ សេយ្យំបិ ភវេត្តិ ចក្ខុនាបិ រូបំ បស្សតិ សោតេនបិ សទ្ទំ សុណាតិ ឃានេនបិ គន្ធំ ឃាយតិ ជិវ្ហាយបិ រសំ សាយតិ កាយេនបិ ផោដ្ឋព្ពំ ផុសតិ មនសាបិ ធម្មំ វិជានាតិ

---

១ ម. ភវំ ហិ ។

មិនសមបើនឹងសែងរកសំឡេងស័ង្ខ ដោយខុសទំនងសោះ ។ កាលពួកមនុស្សពាលនោះ កំពុងមើល បុរសផ្លុំស័ង្ខនោះ ក៏ចាប់ស័ង្ខផ្លុំ ៣ ដង ហើយកាន់ស័ង្ខដើរចៀសចេញទៅ ។ បពិត្រភញ្ញៈ លំដាប់នោះ មនុស្សទៅក្នុងបច្ចន្តជនបទពាលអស់នោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា នែគ្នាយើងអើយ ធម្មតាស័ង្ខនេះ លុះតែកាលណា បានផ្សំនឹងបុរសផង ផ្សំនឹងសេចក្តីព្យាយាមផង ផ្សំនឹងខ្យល់ផង ទើបស័ង្ខនេះបន្ទឺ(សំឡេង)ក្នុងកាលណោះបាន កាលណាបើស័ង្ខនេះ មិនបានផ្សំនឹងបុរស មិនបានផ្សំនឹងសេចក្តីព្យាយាម មិនបានផ្សំនឹងខ្យល់ទេ ស័ង្ខនេះ ក៏បន្ទឺសំឡេងមិនបាន ។ បពិត្រភញ្ញៈ កាយនេះក៏ដូច្នោះដែរ កាលណាប្រកបដោយអាយុផង ប្រកបដោយក្តៅធាតុផង ប្រកបដោយវិញ្ញាណផង ក្នុងកាលនោះ ទើបកាយនោះ ឈានទៅក៏បាន ថយក្រោយក៏បាន ឈរក៏បាន អង្គុយក៏បាន សម្រេចឥរិយាបថដេកក៏បាន ឃើញរូបដោយភ្នែកក៏បាន ស្តាប់សំឡេងដោយត្រចៀកក៏បាន ធុំក្លិនដោយច្រមុះក៏បាន លិទ្ធក្សាយដោយអណ្តាតក៏បាន ពាល់ត្រូវដោយផ្សព្វៈដោយកាយក៏បាន ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយ

ยถา ปถวิยา เตชาโย เอวํ อายุสหคตา จ โหนฺติ ฉ อุสฺมาสหคตา จ ฉ วิญฺญาณสหคตา จ(๑) ตถา เอวํ อกิญฺจญฺญตา ฉ ปฏิฆฺฆตา ฉ ตีฏฺฐติ ฉ นิสีทติ ฉ เสยฺยา กเปฺปติ จกฺขุนาปิ รูปานิ ฉ ปสฺสติ โสเตนปิ สทฺเท ฉ สุณาติ ฆาเนนปิ คนฺเธ ฉ ฆายติ ชิวฺหายปิ รเส ฉ สายติ กาเยนปิ ผොฏฺฐพฺเพ ฉ ผุสติ มนสาปิ ธมฺเม ฉ วิชานาติ ฯ เอวเมวปิ โข เต ภิกฺขู ปริยาเยน ฬหุ โหตุ เอตฺถปิ อตฺถิ ปเร เลาเกา อตฺถิ สตฺตา ฉิชฺชมานา อตฺถิ สุขิตตฺตญฺญา นิพฺพานนฺติ ฉลิมา วิชาเนยฺยาถ ฯ

ปฐมภาณวารา(๒) ฯ

[๑๕๔] กถญฺหิปิ ภนฺเต กสฺสโป ฬหุมาหา อเจโล ฬหุโญฺญ อตฺถิ โหนฺติ เอตฺถปิ อตฺถิ ปเร เลาเกา อตฺถิ สตฺตา ฉิชฺชมานา อตฺถิ สุขิตตฺตญฺญา นิพฺพานนฺติ ฉลิมา วิชาเนยฺยาถ ฯ อตฺถิ ปน ภนฺเต ภิกฺขู ปริยาเยน ฯ เปฯ อตฺถิ เกจิ กสฺสป ปริยาเยน

๑ ฉ. ปสาเทติ อตฺถิ ฯ ๒ ฉ. ม. ปฐมภาณวารกถา อิติ ฯ

បិត្តក៏ប្រាណ តែកាលណាកាយនេះ មិនប្រកបដោយអាយុផង មិនប្រកបដោយក្តៅធាតុផង មិនប្រកបដោយវិញ្ញាណផងទេ ក្នុងកាលនោះ កាយនេះ ឈានទៅមុខក៏មិនបាន ថយក្រោយក៏មិនបាន ឈរក៏មិនបាន អង្គុយក៏មិនបាន សម្រេចឥរិយាបថ ដេកក៏មិនបាន ឃើញរូបដោយចក្ខុក៏មិនបាន ស្តាប់សំឡេងដោយត្រចៀកក៏មិនបាន ធុំក្លិនដោយច្រមុះក៏មិនបាន លិទ្ធក្អូរសដោយអណ្តាតក៏មិនបាន ប៉ះពាល់ត្រូវដោយផ្នូរៈដោយកាយក៏មិនបាន ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តក៏មិនបាន ។ ឧភជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះ សូមមហាបពិត្រទ្រង់យល់មក យ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មពាំងឡាយ ដែលសត្វធ្លីល្អ ធ្លីអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

(១៥៨) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន និយាយយ៉ាងនេះ ក៏គួរដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់កន្លងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះទៀតថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មពាំងឡាយ ដែលសត្វធ្លីល្អ ធ្លីអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពរពេជញ្ញៈ ចុះបរិយាយនៅមានទៀតដែរឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅមាន

។ បេ ។ យថាកថំ បិយ ភាជញ្ញាតំ ។ ឥធ បេ
កោ កាសវ្ហប បុរិសោ ចោរំ អាកុចារំ តហេត្វា
ឧស្សិត្តិ អយំ តេ ភន្តេ ចោរោ អាកុចារំ ឥមស្ស
យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ វាធេហីតិ តត្រាហំ ឯវំ វទាមិ
តេនហិ ភោ ឥមស្ស បុរិសស្ស ឆរំ ឆិន្ទថ អបេស្សា-
ជាមស្ស ដីរំ បសេវ្ហយ្យាមាតិ តេ តស្ស បុរិសស្ស
ឆរំ ឆិន្ទន្តិ ។ នេវស្ស មយំ ដីរំ បសវ្ហាម ។ តត្រាហំ
ឯវំ វទាមិ តេនហិ ភោ ឥមស្ស បុរិសស្ស ចម្មំ ឆិន្ទថ
មំសំ ឆិន្ទថ ណហារុំ ឆិន្ទថ អដ្ឋិ ឆិន្ទថ អដ្ឋិមិញ្ជំ
ឆិន្ទថ អបេស្សាជាមស្ស ដីរំ បសេវ្ហយ្យាមាតិ តេ តស្ស
បុរិសស្ស អដ្ឋិមិញ្ជំ ឆិន្ទន្តិ ។ នេវស្ស មយំ ដីរំ
បសវ្ហាម ។ អយម្បិ ខោ ភោ កាសវ្ហប បរិយាយោ
យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ ឆត្តំ បភេ
លោភោ ឆត្តំ សត្តា ជិវចាតិភោ ឆត្តំ សុភតទុក្ក-
ជានំ ភម្មានំ ឥលំ វិបាភោតិ ។

។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពរពាជញ: បរិយាយនោះ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រ ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកពាជបុរសកងដែននេះ ចាប់ចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ មកឲ្យដល់ខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្នកនេះ ជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់ទទឹង ព្រះអង្គ ព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យនឹងដាក់អាជ្ញាណាដល់ចោរនេះ សូមព្រះ អង្គដាក់អាជ្ញានោះចុះ ខ្ញុំនិយាយនឹងពាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា នែ អ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ឆ្លូតស្បែកក្រៅរបស់បុរសនេះ មើល ក្រែងលោយើងឃើញដីរ:របស់បុរសនេះ ពួកពាជបុរសទាំងនោះ ក៏ឆ្លូតស្បែកក្រៅរបស់បុរសនោះ ។ យើងក៏មិនបានឃើញដីរ:របស់បុរស នោះសោះ ។ ខ្ញុំនិយាយនឹងពាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាល អ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ពន្លះស្បែកក្នុង អារសាច់ កាត់ សរសៃ កាត់ឆ្អឹង ឆ្កៀលខួរក្នុងឆ្អឹងរបស់បុរសនេះមើល ក្រែងលោយើង បានឃើញដីរ:របស់ពាជបុរសទាំងនោះ ក៏ឆ្កៀលខួរក្នុងឆ្អឹង របស់ បុរសនោះ ។ យើងក៏នៅតែមិនឃើញដីរ:របស់បុរសនោះសោះ ។ បពិត្រ ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំនៅមានគំនិតយ៉ាង នេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់ កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(๑๕๔) នេនេវ ភិ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អហំ ភគវន្តំ ឯតទវោចំ ។ ភូតបុព្ពំ ភន្តេ អញ្ញតរោ(๑) អត្តនោ ជដិលោ អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិយា សម្មតិ(๒) ។ អថខោ ភគវា អញ្ញតរំ ឥទ្ធិបាដិហារិយំ(๓) វុដ្ឋាសិ ។ អថខោ សោ សត្តាហោ(๔) តស្ស អត្តនោ ជដិលស្ស អស្សមស្ស សាមន្តា ឯករត្តិំ វសិត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ ភគវា តស្ស អត្តនោ ជដិលស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ(๕) យេន សោ សត្តាហោ តេនុបសង្កមេយ្យំ អបេក្ខវានមេត្ត កិញ្ចិ ឧបការណំ អធិគច្ឆេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោ អត្តនោ ជដិលោ ភគវតោ វុដ្ឋាយ យេន សោ សត្តាហោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អទ្ទស តស្មិំ សត្តាហេ ឧហារំ ភុមារំ មុណ្ដំ(៦) ឧត្តានសេយ្យកំ ឆដ្ដិតំ ។ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ ន ខោ មេ តំ បដិរូបំ យំ មេ មេក្ខូមានស្ស មនុស្សភូតោ ភាលំ ភវេយ្យ

---

๑ ម. អញ្ញតរោតិ ន ទិស្សតិ ។ ๒ ម. វសតិ ។ ๓ ម. ឥទ្ធាភិសង្ខារេសោ ។ ម. ឥទ្ធាភិសេសោ ។ ๔ ម. ម. សោ សត្តោ ។ ๕ ម. យំនូនាហំ ។ ๖ ម. មន្ទំ ។

(๑๙๙) ថ្វាយព្រះពរភាគ្យញ: បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើឧបមា ថ្វាយមហាបពិត្រ វិញ្ញូបុរសពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃ ភាសិតនេះ ដោយពាក្យឧបមាបាន ។ បពិត្រភាគ្យញ: កាលពីព្រេងនាយ មក មានជដិលម្នាក់ ជាអ្នកបម្រើភ្លើងនៅកងកុដិស្មឹក ក្នុងព្រៃរំលោង ។ បពិត្រភាគ្យញ: កងកាលនោះឯង មានពួកឈ្មួញរនេះមួយពួក នៅកង ជនបទ បាននាំគ្នាចេញអំពីជនបទនោះ ។ គ្រានោះ ពួកឈ្មួញរនេះនោះ នៅឈប់សំចតដំតអាស្រមរបស់ជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះអស់ ๑ យប់ ទើប នាំគ្នាចៀសចេញទៅ ។ បពិត្រភាគ្យញ: គ្រានោះឯង ជដិលអ្នកបម្រើភ្លើង នោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា គួរតែអាត្មាអញចូលទៅត្រង់កន្លែង ជាទីសំណាក់របស់ពួកឈ្មួញរនេះនោះ ក្រែងជួនជាបានគ្រឿងឧបករណ៍ អ្វីមួយក្នុងទីនុ៎ះ ។ ទើបជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ ក្រោកឡើងពីព្រលឹម ចូលទៅត្រង់កន្លែងជាទីសំណាក់ របស់ពួកឈ្មួញរនេះនោះ លុះចូលទៅ ដល់ហើយ ក៏បានឃើញក្មេងតូច ក្បាលត្រងោលដេកផ្ងារ ដែលគេ ចោលក្នុងទីសំណាក់របស់ពួកឈ្មួញរនេះនោះ ។ ជដិលនោះ លុះឃើញ ហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញមើលបំណាំ បណ្តោយឲ្យមនុស្សស្លាប់ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនសមគួរដល់

យន្ត្វាបាហំ ឥមំ ធារកំ អស្សមំ នេត្វា អាចារេយ្យំ
វោសេយ្យំ វាឡ្ឍេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោ អក្ខកោ
ជដិលោ តំ ធារកំ អស្សមំ នេត្វា អាចារេសិ
វោសេសិ វាឡ្ឍេសិ ។ យថា សោ ធារកោ
ឧសវាសុន្ធេសិកោ ភ វោហតិ ន្ហាឧសវាសុន្ធេសិកោ
ភ អថខោ តស្ស(๑) អក្ខកស្ស ជដិលស្ស ឧឧបនេ
កញ្ញេវ ការណីយំ ឧបដ្ឋិ ។ អថខោ សោ
អក្ខកោ ជដិលោ តំ ធារកំ ឯតទវោច ឥច្ឆាមហំ
តាត ឧឧបនំ កត្តុំ អក្ខី តាត(๒) បរិចរេយ្យាសិ
មា ច តេ អក្ខិ ឯញ្ញាយិ សេចេ វ តេ អក្ខិ
ឯញ្ញាយេយ្យ អយំ ភសី ឥមាឯ ភក្ខាឯ ឥទំ
អរណិសហិតំ អក្ខី ឯញ្ញត្តេត្វា អក្ខី បរិចរេយ្យាសីតិ ។
អថខោ សោ អក្ខកោ ជដិលោ តំ ធារកំ ឯវំ
អនុសាសិត្វា(๓) ឧឧបនំ អគមាសិ ។ តស្ស
ខិឌ្ឌាបសុតស្ស អក្ខិ ឯញ្ញាយិ ។ អថខោ តស្ស
ធារកស្ស ឯតទហោសិ បិតា ខោ មំ ឯវំ អាច

---

๑ ឧ. អបិស្ស ។ ๒ ឧ. តាតាតិ ឥ ទិស្សតិ ។ ๓ ឧ. ឯវមនុសាសិត្វា ។

អាត្មាអញឲ្យឯង បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញយកតាកនេះទៅឯអាស្រម ថែទាំ ចិញ្ចឹមឲ្យចំរើនឡើង ។ ទើបដងដីលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ នាំយកតាកនោះ ទៅអាស្រម ថែទាំ ចិញ្ចឹមឲ្យចំរើនឡើង ។ កន្លងកាលដែលតាកនោះ មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ឬ ១២ ឆ្នាំ ទើបដងដីលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ មានការណៀយកិច្ចមួយកើតឡើងក្នុងជនបទ ។ ទើបដងដីលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ ប្រាប់ផ្តាំនឹងតាកនោះ យ៉ាងនេះថា នែឫទា អញប្រាថ្នានឹងទៅកាន់ជនបទ នែឫទា ត្រូវឯងបម្រើភ្លើង ប្រុងកុំឲ្យភ្លើងរបស់ឯងរលត់ឡើយ បើដូនជាភ្លើងរបស់ឯងរលត់ កាំបិតនេះ មុសនេះ ឈើពំនូតភ្លើងនេះ មានត្រូវឯងយកទៅបង្កាត់ភ្លើង ហើយបម្រើភ្លើង (កុំខាន) ។ លំដាប់នោះ ដងដីលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ ផ្តែផ្តាំតាកយ៉ាងនេះហើយ ក៏ទៅកាន់ជនបទ ។ តាកនោះ កំពុងតែខ្ចល់ខ្ចាយដោយលែ្បង ភ្លើងក៏រលត់អស់ ។ ទើបតាកនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បិតាបានផ្តាំអាត្មាអញ យ៉ាងនេះថា

អក្ខឹ តាត បរិចរេយ្យាសិ មា ច តេ អក្ខិ ឯញ្ញាយិ
សចេ វ តេ អក្ខិ ឯញ្ញាយេយ្យ អយំ ភសឺ ឥមានិ
ភគ្គានិ ឥទំ អរណិសហិតំ អក្ខឹ ឯញ្ញត្តា អក្ខឹ
បរិចរេយ្យាសីតិ យន្ត្វាហំ អក្ខឹ ឯញ្ញត្តា អក្ខឹ បរិច-
រេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោ ជារកោ អរណិសហិតំ
ភសិយា តច្ឆិ អបេរ្យាជាម អក្ខឹ អនិតច្ឆេយ្យន្តិ ។ នេវ
សោ អក្ខឹ អនិតច្ឆិ អរណិសហិតំ ទ្វិជា ជាលេសិ
តិជា ជាលេសិ ចតុទ្ធា ជាលេសិ បញ្ចជា ជាលេសិ
ឆសជា ជាលេសិ វីសតិជា(๑) ជាលេសិ សតលិកំ
សតលិកំ អកាសិ សតលិកំ សតលិកំ តរិត្វា
ឧទុក្ខលេ តោរេសិ ឧទុក្ខលេ តោរេត្វា មហាភតេ
បិណ្ឌិ(๒) អបេរ្យាជាម អក្ខឹ អនិតច្ឆេយ្យន្តិ ។ នេវ
សោ អក្ខឹ អនិតច្ឆិ ។ អថខោ សោ អក្ខិតោ
ជដិលោ ជនបទេ តំ ការណីយំ តីរេត្វា យេន
សតោ អស្សមោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ
ជារកំ ឯតទវោច តុច្ឆំ តេ តាត អក្ខិ ឯញ្ញាតំ ។

---

๑ ឯ. ម. សតជា ។ ๒ ឧ. ខុទ្ទ ។

នែបា ចូរឯងបម្រើក្តើង កុំឲ្យក្តើងរបស់ឯងរលត់ឡើយ បើដូនជា
ក្តើងរបស់ឯងរលត់ហើយ កាំបិតនេះ ទុសនេះ ឈើពំនួតក្តើងនេះ
មាន ត្រូវឯងយកទៅបង្កាត់ក្តើង ហើយបម្រើក្តើង (កុំខាន) បើដូច្នោះ
គួរតែ អាត្មាអញ បង្កាត់ក្តើង ហើយបម្រើក្តើងចុះ ។ កាលនោះ
ពាកនោះ យកកាំបិត ចាំងឈើពំនួតមើល ដោយគិតថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎
អាត្មាអញនឹងបានក្តើងនេះ ។ ពាកនោះ ក៏មិនបានក្តើងសោះ ហើយ
ក៏ពុះឈើពំនួតជាពីរចំណែក បីចំណែក បួនចំណែក ប្រាំចំណែក
ដប់ចំណែក ម្ភៃចំណែក ធ្វើឲ្យជាចំរៀកតូចៗ លុះធ្វើឲ្យជាចំរៀកល្អិតៗ
ហើយ ក៏យកទៅបុកក្នុងគ្រាល់ លុះបុកក្នុងគ្រាល់រួចហើយ ពេលទៅ
តាមខ្យល់ខ្លាំង ដោយចំណង់ថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងបានក្តើង
នេះ ។ ពាកនោះ ក៏នៅតែមិនបានក្តើងសោះ ។ លំដាប់នោះ
ជដិលអ្នកបម្រើក្តើងនោះ សម្រេចកិច្ចដែលត្រូវធ្វើ ក្នុងជនបទនោះហើយ
បានចូលទៅអាស្រមរបស់ខ្លួន លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ
នឹងពាកនោះ យ៉ាងនេះថា នែបា ហេតុដូចម្តេច ក៏ឯងឲ្យក្តើងរលត់ ។

๔๘ เย ตาต อิมสฺมึ สุตฺตสฺมึ อตฺถิ นิกฺขิตฺตา ตสฺส เม
ฬตฺตเทสนาย ปิตา เจว มยฺหญฺจ ปิตา อาจริโย อตฺถิ ตาต
ปริจารยมานสฺส มาตา จ เต ตาต อตฺถิ นิกฺขิตฺตา
สเจ ๑ เต อตฺถิ นิกฺขิตฺตายเยว อยญฺจ ภิกฺขุ ๔มาน
กฺขาณิ ๔นฺทิ อาณิสมฺปาตา อตฺถิ นิกฺขิตฺตา อตฺถิ
ปริจารยมานสฺส ยนฺตมฺปาตา อตฺถิ นิกฺขิตฺตา อตฺถิ
ปริจารยมานสฺส อาจารมฺปาตา(๑) ตาต อาณิสมฺปาตา ภิกฺขา
ตฺถิ อเปฺปกามา อตฺถิ อนิกฺขิตฺตายมานสฺส ๆ เอกมฺปาตา
อตฺถิ อนิกฺขิตฺถิ อาณิสมฺปาตา ทฺวิกา ชาลิกา ติกา
ชาลิกา จตุกฺกา ชาลิกา ปญฺจกา ชาลิกา
ทสกา ชาลิกา วีสติกา(๒) ชาลิกา สตกลิกา
อกาสิ สตกลิกา สตกลิกา กริตฺวา ขุทฺทกาลิ
กาเจสิ ขุทฺทกาลิ กาเจตฺวา มหากาโต ขิฑฺฑา
อเปฺปกามา อตฺถิ อนิกฺขิตฺตายมานสฺส เอกมฺปาตา อตฺถิ อนิ-
กฺขิตฺตายมานสฺส ๆ อาจารา ตสฺส อตฺถิกสฺส ฉฑฺฑิตสฺส
ฬตฺตเทสนาย ยาว ฆาลา อยญฺจ ภาริกา อฑฺฒกา อตฺถิ
กาจญฺจิ ลาภ อายาจิสา อตฺถิ กาเสิสฺสตีติ ๆ

๑ ม. อาจารา อาทิ ๆ ม. อาจารมฺปาตา ๆ ๒ ม. สตกา ๆ

ពាកនោះនិយាយថា បពិត្របិតា ខ្ញុំកំពុងតែខ្វល់ខ្វាយដោយការលេងក្នុងនេះ ភ្លើងក៏រលត់ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បិតាបានផ្តាំអាត្មាអញ យ៉ាងនេះថា នែឆ្កា ត្រូវឯងបម្រើភ្លើង នែឆ្កា ឯងកុំឲ្យភ្លើងរលត់ឡើយ បើដូនជាភ្លើងរបស់ឯងរលត់ កាំបិតនេះ ទុសនេះ ឈើពំនួតភ្លើងនេះ ត្រូវឯងយកទៅបង្កាត់ភ្លើង ហើយបម្រើភ្លើង (កុំខាន) បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញបង្កាត់ភ្លើង ហើយបម្រើភ្លើងចុះ បពិត្របិតា លំដាប់នោះឯង ខ្ញុំក៏យកកាំបិតច្រាសឈើពំនួត ដោយបំណងថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងបានភ្លើងអេះ ។ ខ្ញុំក៏មិនបានភ្លើងសោះឡើយ ខ្ញុំក៏ពុះឈើពំនួតភ្លើង ជាពីរចំណែក បីចំណែក បួនចំណែក ប្រាំចំណែក ដប់ចំណែក ម្ភៃចំណែក ធ្វើឲ្យជាចំរៀកតូចៗ លុះធ្វើឲ្យជាចំរៀកតូចៗរួចហើយ ក៏យកទៅបុកក្នុងគ្រាល់ លុះបុកក្នុងគ្រាល់ហើយ ក៏ពេយតាមខ្យល់ខ្លាំង ដោយបំណងថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងបានភ្លើង ខ្ញុំក៏មិនបានភ្លើងសោះ ។ គ្រានោះឯង ជដិលជាអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា ពាកនេះ ហៅពេញជាមនុស្សខ្លៅ មិនវៃឆ្លៀវមែន មិនសមបើនឹងសែ្វងរកភ្លើង ដោយខុសទំនងសោះ ។

ตสฺส เขตฺตมานสฺส อารกฺขาสมาทานํ ตเถวาหํ อกฺขิ ฉิทฺทตฺตา ตาทิสเมว ขณนเกน ฆาเฏตฺวา ตาต อกฺขิ ฉิทฺทตฺตา ฉ ตฺวาหนฺติ ยถา ตุเมฺห ตาเลหิ อพฺภาหตา อเยฺยน ปหาเรน กาเรสิสฺสถ ฯ ฆาเฏหิ เขตฺตมานสฺส ตุเมฺห ภเณฺณ ตาเลหิ อพฺภาหตา อเยฺยน ปหาเรน กาเรสิสฺสถ(๑) ปฏิปฏิสฺสวนฺตสฺส ภเณฺณ ตาเปหิ ธิฏฺฐิตสฺส ปฏิปฏิสฺสวนฺตสฺส ภเณฺณ ตาเปหิ ธิฏฺฐิตสฺส มา เต อโหสิ ทีฆรตฺตํ อหิตาย ทุกฺขายาติ ฯ

(๑๙๖) กิญฺหิปิ ภวํ กสฺสโป ฆาฆมาหา อฆโณ เนกาหิ สเตหิ สเณฺหหิ(๒) ฯ ธิฏฺฐิตสฺส ปฏิปฏิสฺสวนฺตสฺส ภเณฺณ ตาเปหิ ธิฏฺฐิตสฺส มา เต อโหสิ ทีฆรตฺตํ อหิตาย ทุกฺขายาติ ฯ

๑ ฉ. คาเรสิสฺสถ ฯ ๒ ฉ. สเณฺหหิ ฯ

កាលដែលទាសនោះកំពុងសម្លឹងមើល ដង្កៀលនោះ ក៏ចាប់យកឈើពំនួតក្តៀង ហើយពួតឲ្យកើតក្តៀង រួចនិយាយនឹងទាសនោះ យ៉ាងនេះថា នែបាក្តៀងគេត្រូវពួតឲ្យនេះ យ៉ាងនេះ មិនមែនដូចជាបាឯង ជាមនុស្សឆោតមិនវាងវៃ ស្មែងរកក្តៀង ដោយខុសទំនងដូច្នោះទេ ។ បពិត្រភញ្ញៈ ឯមហាបពិត្រក៏យ៉ាងនោះដែរ គឺជាមនុស្សខ្លៅ មិនវាងវៃ ស្មែងរកបរលោកដោយខុសទំនង បពិត្រភញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះចេញ បពិត្រភញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រ លះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ ទិដ្ឋិដ៏អាក្រក់ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាលយូរ កុំបីមាន ដល់មហាបពិត្រឡើយ ។

(១៥៦) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះ ក៏សមមក្យ៉ាងដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនអាច នឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញបានទេ ព្រោះថា ព្រះបាទបសេនទិកោសលក្តី ពួកព្រះរាជាខាងក្រៅក្តី ដឹងច្បាស់នូវខ្ញុំថា ព្រះបាទបាយាសិភញ្ញៈ ភ្ជាប់មានវាទៈ យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

សចាហំ គោ តាសប្បរ ឥទំ ចាបតាំ ជិដ្ឋតតំ រដ-
ឆំសប្បដ្ឋិសប្បមិ ភាសប្បដ្ឋិ មេ វត្តារោ យោវ ៣ាលោ
ចាយាសិ ភដញ្ញោ អាវុត្តោ ឧក្កហិតតាហីតិ តោ-
មេនបិ ឆំ មាវិសប្បមិ មតោ្ខនបិ ឆំ មាវិសប្បមិ
បឆ្ឆាសេនបិ ឆំ មាវិសប្បមីតិ ។

[១៥៧] តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ តាវិសប្បមិ
ឧបមាយបីធេតាច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសោ តាសិតសប្ប អត្ថ
អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្វំ រាជញ្ញ មហាសកដសត្តោ
សកដសហស្សំ បុរត្ថិមា ជនបទា បច្ចិមំ ជនបទំ
អតមាសិ ។ សោ យេន យេន តច្ឆតិ ខិប្បំយេវ
បរិយោនិយតិ តិណាំ តាដ្ឋោទតាំ មាវិតតាបណ្ណាំ(១) ។
តស្មិ ខោ បន សត្តេ ច្ចេ សត្តតហា អហោសុំ
ឯតោ បញ្ចន្នំ សតាដសតានំ ឯតោ បញ្ចន្នំ
សតាដសតានំ ។ អដខោ តេសំ សត្តតហានំ
ឯតទហោសិ អយំ ខោ(២) មហាសតាដសត្តោ

---

១ ម. តិណាតច្ឆេទតំ ប្រតាតវណ្ណាំ ។ ២ ម. ខោ បន ។

បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បើខ្ញុំនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញហើយ មុខ
ជាអ្នកផងនឹងស្តីឲ្យខ្ញុំថា ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ ហៅពេញជាមនុស្ស
ខ្លៅ មិនវាងវៃ ប្រកាន់តែសេចក្តីខុស ដូច្នេះ ខ្ញុំមុខជានឹងត្រឡប់ប្រកាន់
ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីក្រោធខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ
ដោយការលុបគុណខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការ
ប្រឡងឥសនាខ្លះ ។

(១៩៧) ម្នាយព្រះពរាហជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើឧបមា
ថ្វាយមហាបពិត្រ ពួកវិញ្ញូបុរសខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃ
ភាសិត ដោយពាក្យឧបមាបាន ។ បពិត្រពាហជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក
មានឈ្លួញរេះច្រើន នាំរេះប្រមាណ ១ ពាន់ បរចេញពីជនបទខាងកើត
ទៅកាន់ជនបទខាងលិច ។ ពួកឈ្លួញរេះនោះ ទៅក្នុងទីណា ។ ស្មៅ ឧស ទឹក
នឹងស្មឹកឈើខៀវខ្ចី ក្នុងទីនោះៗ ក៏នាំមកស់ទៅ ។
ក្នុងពួកឈ្លួញរេះនោះឯង មាននាយឈ្លួញរេះពីរនាក់ ម្នាក់មាន
រេះ ៥០០ ម្នាក់ទៀតមានរេះ ៥០០ ។ លំដាប់នោះឯង នាយ
ឈ្លួញរេះពាំងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា ពួកឈ្លួញរេះនេះឯង

សកជសហាស្សំ តេ មយំ យេន យេន តុច្ឆាម
ខិប្បមេវ បរិយោទិយតិ តំណាំ តជ្ជោទកំ ហរិតកា.
បណ្ណាំ យុទ្ធេ មយំ ឥមំ សត្តំ ទ្វិជា វិតជេយ្យាម
ឯកាតោ បញ្ច សកជសតានិ ឯកាតោ បញ្ច ស.
កជសតានីតិ ។ តេ តំ សត្តំ ទ្វិជា វិតជីសុ(១)
ឯកាតោ បញ្ច សកជសតានិ ឯកាតោ បញ្ច ស.
កជសតានិ ។ ឯតោ តាវ សត្តភាហោ ពហុំ
តិណាញ្ច កដ្ឋញ្ច ឧទកញ្ច អាហរេបេត្វា សត្តំ ប.
យាបេសិ(២) ។ ទ្វីហតីហបយាតោ(៣) ខោ បន សោ
សត្តោ អទ្ធុស បុរិសំ តាទិំ លោហិតក្ខឹំ អា.
សន្នទ្ធកលាបំ(៤) តុមុទមាលំ អល្យវត្ថំ អល្យតេសំ
កច្ឆមមក្ខិតេហិ ចក្កេហិ ភទ្រេន រថេន(៥) បដិបថំ
អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ឯតទវោច តុវំ តោ តោ អាគច្ឆសីតិ ។
អមុកម្ហា ជនបទាតិ ។ តុហឹ តមិស្សសីតិ ។

---

១ ម. វិតជេសុំ ។ ២ ខ. បាយាបេសិ ។ ៣ ទ្វីហំ តីហំ បយាតោតិ កត្តុបិ ឱតុតេ ទិស្សតិ ។ ៤ ខ. អបនទ្ធកលាបំ តុមុទមាលិំ ។ ម. អសន្នទ្ធកលាបំ តុមុទមាលិំ ។ ៥ ខ. តទ្រេរថេន ។

មានរវេះ ១ ពាន់ យើងតាំងឡាយទៅទៅកន្លែងណាៗ ស្មៅ ទុស ទឹក ឥន្ធនៈស្មឹកឈើខៀវខ្ចី កន្លែងនោះៗ ក៏នាំគ្នាអស់ទៅណាស់ បើដូច្នោះ មានតែយើងពីរនាក់គ្នា ចែកពួកឈ្មួញរវេះនេះ ជាពីរចំណែក គឺ ១ ចំណែក ៥០០ រវេះ ១ ចំណែកទៀត ៥០០ រវេះ ។ នាយឈ្មួញតាំងនោះ ក៏បានចែកឈ្មួញរវេះនោះជាពីរចំណែកគឺ ១ ចំណែក ៥០០ រវេះ ១ ចំណែកទៀត ៥០០ រវេះ ។ នាយឈ្មួញរវេះម្នាក់ បានផ្ទុក ស្មៅ ទុស ទឹកជាច្រើន ហើយនាំគ្នាបររវេះតទៅ ។ កាលដែលពួកឈ្មួញរវេះនោះ បររវេញទៅអស់ពាក់បើថ្ងៃ ក៏បានឃើញបុរសមានសម្បុរខ្មៅ មានក្អែកក្រហម ចង់ចាប់កូនសរ ប្រដាប់ដោយផ្កាកុមុទ មានសំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក បររវេដ៏ល្អ មានកង់ប្រឡាក់ដោយកក់ មកជួបគ្នានៅពាក់កណ្តាលផ្លូវ លុះឃើញហើយក៏សួរ ដូច្នេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមកពីណា ។ បុរសសម្បុរខ្មៅនោះ ឆ្លើយថា ខ្ញុំមកពីជនបទឯណោះ ។ ពួកឈ្មួញរវេះក៏សួរទៀតថា អ្នកនឹងទៅកន្លែងណា ។

អមុកំ ឆាម ជនបទន្តិ ។ កច្ចំ ភោ បុរតោ កច្ឆាវេ
មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោតិ(๑) ។ ឯវំ ភោ(๒) បុរតោ
កច្ឆាវេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោ អាសន្នោទកានិ
វដ្ដមានិ ពហុំ តិណាញ្ច កដ្ឋញ្ច ខុទកញ្ច ឆឌ្ឌេតិ
ភោ បុរាណានិ តិណានិ កដ្ឋានិ ខុទកានិ លហុ-
ភាវេហិ សកដេហិ សីឃំ សីឃំ កឌ្ឍតិ មា យោក្កានិ
កិលមិត្ថាតិ(៣) ។ អថខោ សោ សត្ថវាហោ សត្ថំ-
ភោ អាមន្តេសិ អយំ ភោ បុរិសោ ឯវមាហ បុរតោ
កច្ឆាវេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោ អាសន្នោទកានិ
វដ្ដមានិ ពហុំ តិណាញ្ច កដ្ឋញ្ច ខុទកញ្ច ឆឌ្ឌេតិ
ភោ បុរាណានិ តិណានិ កដ្ឋានិ ខុទកានិ ល-
ហុភាវេហិ សកដេហិ សីឃំ សីឃំ កឌ្ឍតិ មា
យោក្កានិ កិលមិត្ថាតិ ឆឌ្ឌេតិ ភោ បុរាណានិ តិ-
ណានិ កដ្ឋានិ ខុទកានិ លហុភាវេហិ សកដេហិ
សត្ថំ បយាបេថាតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ តេ សត្ថិកា

๑ ឧ. អភិប្បវុដ្ឋោតិ ។ ๒ ឧ. ឯវំ ភោ ភោ ។ ๓ ឧ. កិលមេថាតិ ។

បុរសនោះក្រាបថា ខ្ញុំនឹងទៅដនបទឯណោះ ។ ពួកឈ្មួញនេះសួរថា នែអ្នកដ៏ចំរើន ផ្លូវលំបាកខាងមុខ ។ មានមហាមេឃបង្អោរភ្លៀងជោកជាំខ្លះដែរឬ ។ បុរសនោះ ឆ្លើយក្រាបថា អើអ្នកដ៏ចំរើន ផ្លូវលំបាកខាងមុខ។ មានមហាមេឃ បង្អោរភ្លៀងជោកជាំ ផ្លូវតាំងពាយ មានទឹកពេញពាស មានតាំងស្មៅ ទុស ទឹកជាច្រើន នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកតាំងពាយ ចោលស្មៅ ទុស ទឹកចាស់តាំងពាយចេញទៅ ចូរបររនេះតាំងពាយ ដែលមានបន្លុកស្រាល។ ទៅតាប់។ ចុះ កុំឲ្យពួកគោលំបាកឡើយ ។ លំដាប់នោះឯង នាយឈ្មួញនេះនោះ ក្រាបពួកឈ្មួញនេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន បុរសនេះ បាននិយោយ យ៉ាងនេះថា ផ្លូវលំបាកខាងមុខ ។ មានមហាមេឃបង្អោរភ្លៀងជោកជាំ ផ្លូវតាំងពាយ មានទឹកពេញពាស មានតាំងស្មៅ ទុស ទឹកជាច្រើន នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកតាំងពាយចោលស្មៅ ទុស ទឹកចាស់ចេញទៅ ចូរបររនេះតាំងពាយ មានបន្លុកស្រាល។ ទៅតាប់។ ចុះ កុំឲ្យពួកគោលំបាកឡើយ នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកតាំងពាយ ចោលស្មៅ ទុស ទឹកចាស់តាំងពាយចេញទៅ ចូរនាំគ្នាបររនេះតាំងពាយ មានបន្លុកស្រាល ។ ទៅចុះ ។ ពួកឈ្មួញនេះ

តស្ស សត្តហាសស្ស បដិសង្ខាតា ឆន្ទេត្វា បុព្ពណ្ហាទិ តិណាទិ កដ្ឋាទិ ឧទកាទិ លហុកាវេហិ សកវេទេហិ សត្តំ បយោបេសុំ ។ តេ បឋមេបិ សត្តាហេ ឯ អន្នសំសុ តិណាំ ឯ កដ្ឋំ ឯ ឧទកំ ឯ ទុតិយេបិ សត្តាហេ ។ តតិយេបិ សត្តាហេ ។ ចតុត្ថេបិ សត្តាហេ ។ បញ្ចមេបិ សត្តាហេ ។ ឆដ្ឋេបិ សត្តាហេ ។ សត្តមេបិ សត្តាហេ ឯ អន្នសំសុ តិណាំ ឯ កដ្ឋំ ឯ ឧទកំ ឯ សព្ពេ អនយព្យសនំ អាបជ្ជិំសុយេវ ។ តស្មិំ សត្តេ អហោសុំ មនុស្សា ឯ បស្សូ ឯ ។ សព្ពេ សោយត្តោ អមនុស្សា អត្ថេសិំ ។ អដ្ឋកានេវ សេសានិ(๑) ។ យតា អញ្ញេសិំ ទុតិយោ សត្តហោ ពហុនិក្ខន្តភេ(๒) ខោតានិ សោ សត្តោតិ ពហុំ តិណញ្ញេ កដ្ឋញ្ញេ ឧទកញ្ញេ អាភោបេត្វា សត្តំ បយោបេសិ ។ ទ្វីហតីហបយោតោ ខោ បន សោ(๓) សត្តោ អន្នសំ បុរិសំ ភោជ្ជំ លោហិតក្ខីំ អាសន្នទ្វុកលាបំ

---

๑ ខ. សេសេសិ ។ ๒ ខ. ម. ពហុនិក្ខន្តភេ ។ ๓ ខ. បនសោ ។

ពាំងនោះ ខ្ញុំលួចស្តាប់ឮឈ្មួញនេះនោះថា អើអ្នកដ៏ចំរើន ហើយ
ក៏ចាលស្មៅ ១ស ទឹកចាស់ចេញ ហើយនាំគ្នាបរនេះ ដែលមាន
បន្ទុកស្រាល។ ៗ ៗ ពួកឈ្មួញនេះពាំងនោះ ក៏មិនបានឃើញស្មៅ
១ស ឬទឹកក្តីដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះជាដំបូងផង ក្តីដំណាក់ពួកឈ្មួញ
នេះជាគំរប់ពីរផង ។ ក្តីដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះ ទី ៣ ផង ។ ក្តីដំ-
ណាក់ពួកឈ្មួញនេះទី ៤ ផង ។ ក្តីដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះទី ៥ ផង ។
ក្តីដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះទី ៦ ផង ។ មិនបានឃើញស្មៅ ១ស ឬទឹក
ក្តីដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះទី ៧ ផង ហើយក៏ដល់ទ្វារសេចក្តីវិនាសពាំង
អស់គ្នា ។ ពួកមនុស្ស ឬពួកសត្វចិញ្ចឹម ក៏មានច្រើនក្តីឈ្មួញនេះ
នោះ ។ បុរសមានសម្បុរខ្មៅនោះ គឺជាយក្ស ជាអមនុស្ស(១) ក៏ស៊ីពួក
មនុស្សនឹងសត្វចិញ្ចឹមពាំងអស់នោះ ។ ទៅសល់តែឆ្អឹងទេ ប៉ុណ្ណោះ
ឯង ។ គាលណា នាយឈ្មួញនេះ ទី ២ បានដឹងថា ឥឡូវនេះ ពួក
ឈ្មួញនេះនោះ ចេញទៅឃ្លាតថ្ងៃហើយ ក៏ផ្លុកស្មៅ ១ស ទឹកជាច្រើន
នាំគ្នាបរនេះចេញទៅទៀត ។ លុះពួកឈ្មួញនេះនោះ បរទៅអស់ពីរបី
ថ្ងៃ ក៏បានឃើញបុរសមានសម្បុរខ្មៅ មានក្រែកក្រហម ចងជាប់កូនសរ

---

១ អមនុស្ស ប្រែថា សត្វមានខ្លួនមិនដូចជាមនុស្ស ឬថា មិនមែនមនុស្ស ។

ភាវុធមាលំ អល្យាវុធំ អល្យាភរណំ ភទ្ទមមភក្ខោតេវ
ចក្កេហិ ភទ្រេន រថេន បដិបជ្ជិំ អាភច្ចន្តំ ទិស្វា
ឯតទវោច ភាវតោ ភោ អាភច្ចសីតិ ។ អមុភម្ហា(១)
ជនបទាតិ ។ ភាហិ ភមិស្សសីតិ ។ អមុកំ ជាម
ជនបទន្តិ ។ ភច្ចំ ភោ បុរតោ ភច្ឆាវេ មហាមេឃោ
អភិបគ្ឃាជ្ជោតិ ។ ឃវំ ភោ បុរតោ ភច្ឆាវេ មហា-
មេឃោ អភិបគ្ឃាជ្ជោ អាសន្នោទភាឝិ វជ្ជមានិ ឝហាំ
តិណាញ្ញ ភច្ឆញ្ញ ឱទភញ្ញ ឆឌ្ឌេឝ ភោ បុភណាឝិ
តិណាឝិ ភច្ឆាឝិ ឱទភាឝិ លហុភាវេហិ សភាដេហិ
សីឃំ សីឃំ ភច្ឆេឝ មា យោភ្ភាឝិ ភិលមិត្តាតិ ។
អថខោ សោ សត្តភាវោ សត្តិតេ អាមន្តេសិ អយំ
ខោ បុរិសោ ឃវមាហ បរតោ ភច្ឆាវេ មហាមេឃោ
អភិបគ្ឃាជ្ជោ អាសន្នោទភាឝិ វជ្ជមានិ ឝហាំ តិណាញ្ញ
ភច្ឆញ្ញ ឱទភញ្ញ ឆឌ្ឌេឝ ខោ បុភណាឝិ តិណាឝិ
ភច្ឆាឝិ ឱទភាឝិ លហុភាវេហិ សភាដេហិ សីឃំ

---

๑ អសុភម្ហាតិ ភត្តព្ពំ ឱត្តព្ពេ ទិស្សតិ ។

ប្រដាប់ដោយផ្កាកុមុទ មានសំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក កំពុងបររទេះដ៏ល្អ មានកង់ប្រឡាក់ដោយភក់ មកដួបគ្នានៅពាក់កណ្តាលផ្លូវ លុះឃើញហើយក៏សួរ យ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមកពីណា ។ បុរសសម្បុរខ្មៅនោះ ឆ្លើយថា ខ្ញុំមកពីជនបទឯណោះ ។ ពួកឈ្មួញរទេះសួរថា អ្នកនឹងទៅកន្លែងណា ។ បុរសនោះប្រាប់ថា ខ្ញុំនឹងទៅជនបទឯណោះ ។ ពួកឈ្មួញរទេះសួរថា នែអ្នកដ៏ចំរើន ផ្លូវលំបាកខាងមុខ ។ មានមហាមេឃ បង្អោរភ្លៀងជោកជាំខ្លះដែរឬ ។ បុរសនោះឆ្លើយប្រាប់ថា អើអ្នកដ៏ចំរើន កន្លែងផ្លូវលំបាកខាងមុខ ។ មានមហាមេឃ បង្អោរភ្លៀងជោកជាំផ្លូវគាំងឡាយ មានទឹកពេញពាស មានគាំងស្មៅ ខុស ទឹកជាច្រើន នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកគាំងឡាយ ចោលស្មៅ ខុស ទឹកចាស់ចេញទៅ ចូរបរតែរទេះគាំងឡាយ ដែលមានបន្លុកស្រាល ។ ទៅឆាប់ ។ ចុះ កុំឲ្យពួកគោលំបាកឡើយ ។ លំដាប់នោះឯង នាយឈ្មួញរទេះនោះ ក៏បានប្រាប់ពួកឈ្មួញរទេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន បុរសនេះបាននិយាយ យ៉ាងនេះថា កន្លែងផ្លូវលំបាកខាងមុខ ។ មានមហាមេឃ បង្អោរភ្លៀងជោកជាំ ផ្លូវគាំងឡាយ មានទឹកពេញពាស មានគាំងស្មៅ ខុស ទឹកជាច្រើន នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកគាំងឡាយ ចោលស្មៅ ខុស ទឹកចាស់ចេញទៅ ចូរបរតែរទេះគាំងឡាយ មានបន្លុកស្រាល ។ ទៅឲ្យឆាប់ ។ ចុះ

សីឃំ គច្ឆេ មា យោក្កាន តំលមិត្តាត អយំ គោ
បុរិសោ ឆេវ អម្ហាកំ មិត្តោ ឆ[1] ញាតិសាលោហិ-
តោ តេ កថំ មយំ ឥមស្ស សទ្ធាយ គមិស្សាម ឆ
ភេ[2] ឆឌ្ឍេតព្ពាន បុរាណាន តំណាន កដ្ឋាន
ខុទកាន ។ យថាកតេន[3] កណ្ហេន សត្ថុ បយោ-
ទេ ឆ ទោ[4] បុរាណំ ឆឌ្ឍេស្សាមាតិ ។ ឯវំ
ភោតិ ខោ តេ សត្ថិកា តស្ស សត្ថាហស្ស
បដិស្សុត្វា យថាកតេន កណ្ហេន សត្ថុ បយោបេសុំ ។
តេ បឋមេបិ សត្តាហេ ឆ អទ្ធសំសុ តំណំ ឯ
កដ្ឋំ ឯ ខុទកំ ឯ ទុតិយេបិ សត្តាហេ ។
តតិយេបិ សត្តាហេ ។ ចតុត្ថេបិ សត្តាហេ ។
បញ្ចមេបិ សត្តាហេ ។ ឆដ្ឋេបិ សត្តាហេ ។
សត្តមេបិ សត្តាហេ ឆ អទ្ធសំសុ តំណំ ឯ
កដ្ឋំ ឯ ខុទកំ ឯ តញ្ច សត្ថុ អទ្ធសំសុ

---

๑ ម. នបិ ។ ๒ ម. ភោ ។ ម. តេ ។ ๓ ម. យថាកតេន ។ ម. យថាគតេន ។ ๔ ម. ភោ ។

កុំឲ្យពួកគោលំបាកឡើយ ដូច្នេះ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បុរសនេះ មិនមែនជាមិត្រ មិនមែនជាញាតិសាលោហិតរបស់យើងទេ យើងនឹងទៅដោយឮពាក្យបុរសនេះ ដូចម្តេចបាន អ្នកចាំឯង ឡាយ មិនត្រូវចោលស្មៅ ទុស ទឹកចាស់ឡើយ ។ ចូរអ្នកចាំឯងឡាយ នាំគ្នាបន្ទះទៅ យកចាំងរបស់ដែលបានផ្ទុកមកហើយ យើងកុំចោលរបស់ចាស់យើងឡើយ ។ ពួកឈ្មួញទាំងនោះ ទទួលពាក្យនាយឈ្មួញនោះថា អើអ្នកដ៏ចំរើន ហើយក៏នាំគ្នាបន្ទះទៅ យកចាំងរបស់ដែលបានផ្ទុកមកហើយនោះ ។ ពួកឈ្មួញទាំងនោះ ក៏មិនបានឃើញស្មៅ ទុស ទឹកក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះ ដាដំបូងផង ។ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះ ទី ២ ផង ។ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះ ទី ៣ ផង ។ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះ ទី ៤ ផង ។ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះ ទី ៥ ផង ។ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះ ទី ៦ ផង ។ មិនបានឃើញស្មៅ ទុស ឬទឹកក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញនេះ ទី ៧ ផង ឃើញតែពួកឈ្មួញនេះនោះ ដែលដល់នូវសេចក្តី

អនយព្យសនំ អាបន្នំយេវ ។ តស្មឹ សត្តេ អហោសុំ មនុស្សា ភ បស្ស ភ ។ តេសញ្ច អដ្ឋីតានេវ អន្តសំសុ ។ តេន យក្ខេន អបនុស្សន ភក្ខិតា(១) ។ អថខោ សោ សត្តភរោ សត្តំភេ អាមន្តេសិ អយំ ខោ ភោ សោ សត្តោ អនយព្យសនំ អាបន្នោ យថា តំ តេន ពាលេន សត្តភរោន បរិភាយតេន ។ តេនហិ ភោ យាន ម្ហាភំ សត្តេ អប្បសាភនិ បណិ-យានិ តានិ ឆឌ្ឌេត្វា យានិ ឥមស្មឹ សត្តេ មហា-សាភនិ បណិយានិ តានិ អាទិយថាតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ តេ សត្តំភា តស្ស សត្តភហស្ស បដិស្សុត្វា យានិ សភស្មឹ សត្តេ អប្បសាភនិ បណិយានិ តានិ ឆឌ្ឌេត្វា យានិ តស្មឹ សត្តេ មហា-សាភនិ បណិយានិ តានិ អាទិយិត្វា សោត្ថិភា តំ ភណ្ឌារំ និត្ថរិំសុ យថា តំ បណ្ឌិតេន សត្តភ-ហេន បរិភាយតេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភវញ្ញ

---

(១) ... ភក្ខិតាវ ។

វិនាសប៉ុណ្ណោះ ។ ពួកមនុស្ស ឬសត្វចិញ្ចឹម កំមានច្រើន ក្នុងពួកឈ្មួញរទេះនោះ ។ ពួកឈ្មួញរទេះទាំងនោះ ឃានឃើញតែឆ្អឹងមនុស្ស នឹងសត្វចិញ្ចឹមទាំងនោះ ។ ឯបុរសមានសម្បុរខៀវនោះ គឺជាយក្ស ជាអមនុស្ស ឃានស៊ីមនុស្សនឹងសត្វចិញ្ចឹមនោះ (អស់៧) ។ លំជាប់នោះឯង នាយឈ្មួញរទេះនោះ ឃានប្រាប់ពួកឈ្មួញរទេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន ពួកឈ្មួញរទេះនោះឯង ដែលដល់នូវសេចក្តីវិនាស ព្រោះតែនាយឈ្មួញរទេះជាបរិនាយក ជាមនុស្សល្ងង់នោះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ទ្រព្យរបស់ទាំងឡាយណា ក្នុងពួករទេះរបស់យើង ជារបស់មានថ្លៃតិច ចូរអ្នកទាំងឡាយ ចោលទ្រព្យរបស់ទាំងនោះចេញ ហើយយកតែរបស់ទាំងឡាយ ដែលមានថ្លៃច្រើន ក្នុងពួករទេះនេះចុះ ។ ពួកឈ្មួញរទេះទាំងនោះ ទទួលពាក្យរបស់នាយឈ្មួញរទេះថា អើអ្នកដ៏ចំរើន ហើយក៏ចោលទ្រព្យរបស់ទាំងឡាយ ដែលមានថ្លៃតិច ក្នុងពួករទេះខ្លួន ហើយយកតែទ្រព្យរបស់ ដែលមានថ្លៃច្រើន ក្នុងពួករទេះនោះ រួចទ្វង់ផុតអំពីផ្លូវលំបាកនោះ ឃានដោយសួស្តី ព្រោះតែនាយឈ្មួញរទេះ ជាបរិនាយកនោះឯង ជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃ ។ ពេត្រាជញ្ញ:

ตาเลา อตฺเถ อนเยฺยสนฺ อาปชฺชิสฺสสิ อเยา-
นิเสา ปราเลาเกกำ คเมสฺสเต เสยฺยถาปิ เสา
ปุริเสา[๑] สตฺถาเหา เยปิ ตา[๒] เสาตพฺโพ สทฺธา-
ตพฺโพ[๓] มญฺเจสฺสนฺติ เตปิ อนเยฺยสนฺ อาปชฺชิสฺสนฺติ
เสยฺยถาปิ เต สตฺถุกา ปนินฺนสฺสเตกำ ภวญฺ
ตาปกำ นิฏฺฐกำ ปนินฺนสฺสเตกำ ภวญฺ ตาปกำ
นิฏฺฐกำ มา เต อเหาสิ ทีฆรตฺตำ อหิตาย
ทุกฺขาเยาติ ฯ

[๑๙๘] กิญฺหิปิ กวำ กสฺสเหา ฆวมาหา อ-
ยเหา เอกหิำ สกฺกาหิ[๔] สนฺธำ ตาปกำ นิฏฺฐกำ
ปนินฺนสฺสิตุำ ภวาปิ หิำ ปเสนธิ โกสลเหา
ราชาเนำ[๕] เตกเหาภวาเหาปิ ตายาสิ ภวญฺเหา ฆวำ-
ธิ ฆวำนิฏฺฐ สนฺติปิ ตฺถ ปเก เลาเกา ตฺถ สตฺถา
ทิปตาติกา ตฺถ สุกตทุกฺกฏานำ กมฺมานำ ผลำ
วิปากาเกาติ สตาหำ เกา กสฺสป สหิำ ตาปกำ
นิฏฺฐกำ ปนินฺนสฺสิสฺสหิ กวำสฺสนฺติ เม วตฺตาเร

๑ ม. ปุริเหา ฯ ๒ ม. เต ฯ ๓ ฉ. ม. สทฺทหิตพฺพำ ฯ ๔ ฉ. สกฺกาหิ ฯ
๕ ฉ. ราชาเนติ ฯ

មហាបពិត្រកំយ៉ាង៑នោះឯង ជាបុគ្គលខ្លៅ មិនវាងវៃ ស្វែងរកបរលោក ដោយខុសទំនង តង់នឹងដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដូចបុរស ជានាយឈ្មួញ រនេះនោះ មួយទៀត ពួកជនណា សំគាល់នូវពាក្យរបស់មហាបពិត្រ ថា ជាពាក្យគួរស្តាប់ គួរជឿ ជនទាំង៑នោះ មុខជានឹងដល់នូវសេចក្តី វិនាស ដូចពួកឈ្មួញរនេះនោះ បពិត្រព្រះជញ្ជៈ សូមមហាបពិត្រលះ បង់នូវទិដ្ឋអាក្រក់នុ៎ះចេញ បពិត្រព្រះជញ្ជៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់នូវទិដ្ឋអាក្រក់ នុ៎ះចេញ ទិដ្ឋអាក្រក់ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បី សេចក្តីទុក្ខ អស់កាលយូរអង្វែង កុំបីមានដល់មហាបពិត្រឡើយ ។

(១៥៨) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាង៑នេះក៏សមមរ្យាទដែរហើយ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំមិនអាចនឹងលះបង់នូវទិដ្ឋអាក្រក់នេះចេញបានទេ ព្រោះថា ស្តេច បសេនទិកោសលក្តី ពួកស្តេចខាង៑ក្រៅក្តី ដឹងច្បាស់នូវខ្ញុំថា ព្រះបាទបា-យោសិរាជញ្ជៈ ធ្លាប់មានវាទៈយ៉ាង៑នេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាង៑នេះថា លោកដទៃមិន មាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែល សត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បើខ្ញុំនឹងលះបង់នូវទិដ្ឋអាក្រក់នេះចេញ មុខជានឹងមានអ្នកដទៃ ស្តីឲ្យខ្ញុំថា

យាវ ពาលោ ចាយាសិ ภวญฺเ อตฺรเต ទុกฺขนิต-
ตาមีតិ เตោเปនปิ ំ มหาวิสฺสฺชเมิ มเกฺขนปิ ំ
มหาวิสฺสฺชเมิ បទฺธาเสนปิ ំ มหาวิสฺสฺชเมีតិ ฯ

(๑๙๙) តេនหิ ภวญฺ ឧបมញฺเ ករิสฺสฺชเมิ
ឧបមាយបីเឆកេចฺเ วิญฺ បុริសោ ภาសิតสฺส អត្ថំ
អាជានฺเ ฯ ភូតបุพฺพំ ภวญฺ អญฺตរោ សូករ-
เขាសเกោ បុริសោ សกម្ហา តាមา អញំ តាមំ
អกมาសិ តត្ថ អទฺทส បហូតំ សុกฺขំ ภូมំ ฉฑฺเតំ ฯ
ธิស្ហานสฺส ฝតฺเนហោសิ អยំ เขា បហូតោ(๑)
សុกฺขภូមោ ฉฑฺเតោ មម សូกรานំ ภกฺโข(๒) យนฺ-
นូนាหំ ฯតោ សុกฺขภូมំ มาเรยฺยนฺเ ฯ សោ
ឧត្តរสនฺเំ បត្ថរิត្វา បហូតំ សុกฺขภូมំ អាกិរิត្វา(๓)
ភិญฺជិกំ ពนฺเិត្វា សីសេ ឧច្ចោរោបេត្វា អกมาสិ ฯ
តสฺส អទฺธានមគฺเ មហាអกาលមេឃោ ចាវสฺสิ ฯ សោ

---

๑ ฉ. អយំ មេ ពហុកោ ฯ ម. អបំ ខោ ពហុកោ ฯ ๒ ฉ. មមញ្ច សូករភត្តំ ฯ
ម. មម ច សូករភត្តំ ฯ ๓ ฉ. អាហរិត្វា ฯ

ព្រះបាទចាយាសិរាជញ្ញៈ ហៅពេញជាមនុស្សខ្លៅ មិនពាងវៃ ប្រកាន់តែសេចក្តីខុស ដូច្នេះ ខ្ញុំមុខជានឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីក្រោធខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការលុបគុណខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការប្រឡងពាសខ្លះ ។

(១៩៨) ថ្វាយព្រះពរវាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ ពួកវិញ្ញូបុរសខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតដោយឧបមាបាន ។ បពិត្រវាជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក មានបុរសម្នាក់ ជាអ្នកចិញ្ចឹមជ្រូក បានចេញពីស្រុករបស់ខ្លួន ទៅកាន់ស្រុកដទៃ ក៏បានឃើញលាមកក្រៀមច្រើន ដែលគេចោលក្នុងទីនោះ ។ លុះបុរសនោះឃើញហើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា គេចោលលាមកក្រៀមនេះច្រើនណាស់ លាមកក្រៀមនេះ ត្រូវជាចំណីជ្រូកទាំងឡាយរបស់អាត្មាអញ គួរតែអាត្មាអញយកលាមកក្រៀមពីទីនេះទៅ ។ បុរសនោះក៏លាស់ពត់បង់ក ហើយកើបលាមកក្រៀមជាច្រើនរៀចជាបង្គួចលើកលូលើក្បាលហើយដើរទៅ ។ កាលបុរសនោះដើរទៅដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ មហាមេឃក៏បង្អុរភ្លៀងខុសកាល ។ បុរសនោះប្រឡាក់

ขตฺตฺวนฺ ปตฺตฺวนฺ ยาว อกฺขณฺหา ภุเชน มกฺเขตฺวา ภุตฺตาวึ อาตาย อกฺกมาสิ ฯ ตมฺเหสุ มนุสฺสา ติสฺสา ฆาตมาหึสุ กจฺจิ เอสา ภุตฺตาวินี กจฺจิ นุ โขเตฺต[๑] กาเยน ขตฺตฺวนฺ ปตฺตฺวนฺ ยาว อกฺขณฺหา ภุเชน มกฺเขตฺวา ภุตฺตาวึ อาตาย อกฺกมาสิ ปาโรยิสฺสเตติ[๒] ฯ ตตฺเถ เอกจฺเจ[๓] กาเยน ขตฺตฺวนฺ ตตฺเถ โขเตฺต[๔] ตถา หิ ปน เม สุกตกมฺมนฺติ ฯ ฆาตเมว เอตา ภุตฺตาวึ ภุตฺตาวิกุปเมา[๕] มญฺเญ ปฏิกาสิ ปฏิติสฺสเตนฺ ฆาตญฺ จาปกาเมน ติฏฺฐกเมน ปฏิติสฺสเตนฺ ฆาตญฺ จาปกาเมน ติฏฺฐกเมน มา เต อโหสิ ทีฆรตฺตนฺ อหิตาย ทุกฺขาย ฯ

---

๑ ฉ. กจฺจิ เขเตฺต ฯ ม. กจฺจิ วิเขเต ฯ ๒ ปาริสฺสเตติ ฉบเพน ภาวิตพฺพ ฯ ๓ ฉ. เอกจฺเจ ฯ ๔ ฉ. เขเต ฯ ๕ ฉ. ภุตฺตปาวิกุปเมา ฯ

លាមក ដកបដល់ចុងក្រចក ក៏នៅតែទូលទ្រនូលលាមកដែលកំពុងហូរ-
ហៀរធ្លាក់សស្រាក់ដើរទៅ ។ មនុស្សទាំងឡាយ ឃើញបុរស
នោះហើយ ក៏បាននិយាយយ៉ាងនេះថា នែវ៎ុយ ឯងជាមនុស្សឆ្កួតទេ
ឬអ្វី ឯងជាមនុស្សលាឬអ្វី មិនសមបើឯងប្រឡាក់ ដោយលាមកដល់
ចុងក្រចក ហើយនៅតែទូលទ្រនូលលាមក ដែលកំពុងហូរហៀរធ្លាក់
សស្រាក់សោះទៀយ ។ បុរសនោះឆ្លើយថា នែវ៎ុយ បណ្តាយើង
ទាំងឡាយនុ៎ះ អ្នកពាល់គ្នាទេតើ ជាមនុស្សឆ្កួត អ្នកពាល់គ្នាទេតើ ជា
មនុស្សលា បានជាអញថា ដូច្នុះ ព្រោះថាលាមកនេះ ជាជាយ
ជ្រូករបស់អញ ។ បពិត្រភជ្ជា: ឯមហាបពិត្រទុកដូចជាបុរសអ្នក
ទូលទ្រនូលលាមកយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រភជ្ជា: សូមមហាបពិត្រលះបង់
ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ បពិត្រភជ្ជា: សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះ
ចេញ ទិដ្ឋិដ៏លាមក (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បី
សេចក្តីទុក្ខ អស់កាលជាយូរអង្វែង កុំបីមាន ដល់មហាបពិត្រឡើយ ។

[๑๖๐] តត្ថញ្ញេបិ ភវំ គោសុទ្ធោ ឱរមាហ អនេ-
ខេ ឆេកាហំ សង្កោមិ(๑) ឥទំ ចាបកំ ឯដ្ឋិតតំ បដិ-
ឯស្សដ្ឋិតុំ ពជាបិ មំ បសេនទិ កោសលោ ជានតិ(๒)
តំកេពជាឆោបិ ចាយាសិ ពជញ្ញោ ឱរភនិ ឱរំឯដ្ឋិ
ឥតិបិ ឆត្តំ បរោ លោកោ ឆត្តំ សត្តា ឱបចាតិកោ
ឆត្តំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចាកោតិ
សចាហំ កោ គសុប ឥទំ ចាបកំ ឯដ្ឋិតតំ បដិ-
ឯស្សដ្ឋិសុបិ ភវិស្សន្តិ មេ វត្តារោ យាវ ពាលោ
ចាយាសិ ពជញ្ញោ អព្យត្តោ ទុក្កហិតតាហិតំ ឆោបេ-
ឆបិ នំ ហរិស្សាមិ មក្ខេឆបិ នំ ហរិស្សាមិ បទ្ធ-
សេនបិ នំ ហរិស្សាមីតិ ។

[๑๖๑] តេនហិ ពជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ
ឧបមាយបីឆេកេនេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ
អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្ពំ ពជញ្ញ ទ្វេ អក្ខធុត្តា អក្ខេហិ
ឥព្ភិសុ ។ ឯកោ អក្ខធុត្តោ អាកតាកតំ ឆលឹ តំលេ-
តំ ។ អន្ធសា(๓) ខោ ទុតិយោ អក្ខធុត្តោ តំ អក្ខធុត្តំ

๑ ម. សង្ហាមិ ។ ๒ ម. ជានាតីតិ ។ ๓ ម. អន្ធុស ។

(๑๖๐) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះក៏សមដែរហើយ តែខ្ញុំនៅតែមិនអាចលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញបានទេ (ព្រោះ) ស្តេចបសេនទិកោសលក្តី ពួកស្តេចខាងក្រៅក្តី តែងជ្រាបនូវខ្ញុំថា ស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈ ជ្ងាប់មានវាទៈ យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វល្អ ធ្វើអាក្រក់ មិនមាន ដោយហេតុនេះ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បើខ្ញុំនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញ មុខជានឹងមានអ្នកផង ស្តីឲ្យខ្ញុំថា ស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈនេះ ហៅពេញជាមនុស្សខ្វៀ មិនវាងវៃ ប្រកាន់តែសេចក្តីខុស ដូច្នេះ ខ្ញុំមុខជាត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីក្រោធខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីលុបគុណខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការប្រឡងវាសនាខ្លះ។

(๑๖๑) ម្នាលព្រះពរាជញ្ញៈ ម៉្លេះដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ ពួកវិញ្ញូបុរសខ្លះក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃភាសិត ដោយឧបមាបាន ។ បពិត្រព្រាជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក មានអ្នកលេងបាសកា ពីរនាក់ បានលេងល្បែងបាសកា ។ អ្នកលេងបាសកាម្នាក់ តែងលេចកូនបាសកដែលចាញ់ ដែលបានមកដល់ខ្លួនៗ ។ អ្នកលេងបាសកា ជាគំរប់ពីរ បានឃើញ នូវអ្នកលេងបាសកានោះ

อาคตาคตํ ภิกฺขุ ภิกฺขุนิ นิสฺสาย ตสฺส อกฺขิมฺหิ ฬาต-
เกน ภณฺฑุ เหติ สมฺม ฬาตกิกิจฺฉเกน ภิกฺขุนา เอตฺถ เม
สมฺม อกฺขิ ปฏิมาเสฺวมีติ(๑) ฯ ฬาตกิกิจฺฉโก ตสฺส
เสฺว อกฺขิมฺหิ ตสฺส อกฺขิสฺส อกฺขิ ปาปุณาติ ฯ
อถ เสฺว อกฺขิมฺหิ อกฺขิ วิเสน ปริภาเวตฺวา ตสฺส
อกฺขิมฺหิ ฬาตกิกิจฺฉเก ฬหา เหติ สมฺม อกฺขิมฺหา นิพฺพิสฺสา-
มีติ ฯ ฬาตกิกิจฺฉโก ตสฺส เสฺว อกฺขิมฺหิ ตสฺส
อกฺขิสฺส ปฏิปฺปสฺสมฺภิ ฯ ทุติยมฺปิ(๒) เหติ เต
อกฺขิมฺหิ อกฺขิมฺหา นิพฺพิสฺสุ ฯ ทุติยมฺปิ เหติ เสฺว
อกฺขิมฺหิ อาคตาคตํ ภิกฺขุ ภิกฺขุนิ ฯ อถสฺส เหติ
ทุติยา อกฺขิมฺหิ ภิกฺขุ ภิกฺขุนิ ทุติยมฺปิ อาคตา-
คตํ ภิกฺขุ ภิกฺขุนิ นิสฺสาย ตสฺส อกฺขิมฺหิ ฬาตกิกิจฺฉเก

๑ ม. ฉาเปหิ ฯ ปฏิเปหิสฺสามีติปิ ปน ปาเปน ภวิตพฺพํ ฯ ๒ ฉ. ม. ทุติยมฺปิ ฯ

កំពុង់លេបកូនចាសកាដែលចាញ់ ដែលចុះមកដល់ខ្លួន ។ លុះឃើញ ហើយក៏និយាយទៅនឹងអ្នកលេងចាសកានោះ យ៉ាងនេះថា នែសំឡាញ់ អ្នកឯងចេះតែឈ្នះយើងជាដរាប នែសំឡាញ់ ចូរអ្នកឯងឲ្យចាសកាមកយើងចុះ យើងនឹងធ្វើការបូជាសិន ។ អ្នកលេងចាសកានោះនិយាយថា អើសំឡាញ់ ហើយក៏ចាន់ប្រគល់ចាសកាទាំងឡាយ ដល់អ្នកលេងចាសកា (ដែលសុំ) នោះ ។ គ្រានោះ អ្នកលេងចាសកា (ដែលចាញ់) នោះ យកថ្នាំពិស ប្រឡាក់កូនចាសកាទាំងឡាយ ហើយនិយាយទៅនឹងអ្នកលេងចាសកា (វៀច) នោះ យ៉ាងនេះថា នែសំឡាញ់ អ្នកចូរមក យើងនឹងលេងចាសកា (ទៀត) ។ អ្នកលេងចាសកា (វៀច) នោះ ទទួលពាក្យអ្នកលេងចាសកានោះថា អើសំឡាញ់ ។ អ្នកលេងចាសកាទាំងនោះ ចាន់លេងចាសកាលើកទីពីរទៀត ។ អ្នកលេងចាសកា (វៀច) នោះ នៅតែលេបកូនចាសកាដែលចាញ់ ដែលចាន់មកដល់ខ្លួនៗ ក្នុងលើកទីពីរទៀត ។ អ្នកលេងចាសកាជាគំរប់ពីរ ចាន់ឃើញអ្នកលេងចាសកា (វៀច) នោះ កំពុង់លេបកូនចាសកាដែលចាញ់ ដែលចាន់មកដល់ខ្លួនៗ ក្នុងលើកទីពីរទៀត លុះឃើញហើយ ក៏និយាយទៅនឹងអ្នកលេងចាសកានោះ យ៉ាងនេះថា

(๑๖๒) លិត្តំ បរមេន តេជសា
តំ លមក្ខំ បុរិសោ ន ពុជ្ឈតិ
តំ លវេ(๑) ចាបធុត្តា កបណា(๒)
តេ កដុកំ ភវិស្សតីតិ ។

(๑๖๓) ឯវមេវ ខោ តុវំ ភន្តេ អក្ខធុត្តកូបមោ មញ្ញេ បដិភាសិ បដិនិស្សជ្ជនំ ភន្តេ ចាបកំ និដ្ឋំ. តតំ បដិនិស្សជ្ជនំ ភន្តេ ចាបកំ និដ្ឋគតំ មា តេ អហោសិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។

(๑๖๔) តំញ្ចាបិ តវំ កុសលោ ឯវមាហ អថ-ខោ ឆេកោហំ សក្កោមិ(๓) តវំ ចាបកំ និដ្ឋគតំ បដិនិស្សជ្ជិតុំ កថញ្ចាបិ មំ បរេ ន ជានេយ្យុំ តេកោសលោ ជានាតិ តំកេកថាតោបិ ចាយាសិ ភវិស្សតិ ឯវំនិដ្ឋំ ឥតិបិ ន តុត្តំ បរេ លោកោ ន តុត្តំ សត្តា ឌិបកាតិកា ន តុត្តំ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចារេកាតិ សចាហំ កេ កុសលេ ឥទំ ចាបកំ និដ្ឋគតំ បដិនិស្សជ្ជិស្សាមិ ភវិស្សន្តិ មេ វណ្ណវាទេ យាវ

---

๑ ម. តិលវេ ។ ๒ ឧ. តិលចាបធុត្តកបញ្ហ ។ ម. ចាបធុត្តក បញ្ហ ។ ๓ ឧ. សញ្ញាមិ ។

(๑๖๒) បុរសអ្នកលេបនូវកូនចាសកា ដែលគេលាបដោយថ្នាំពិស ដ៏ក្លៀវក្លាបំផុត ក៏នៅតែមិនដឹងខ្លួន ធម្មតាអ្នកលេងវៀចអាក្រក់ ជាអ្នកកំសត់ តែងលេប (កូនចាសកា) សេចក្តីក្តៅក្រហាយ ទីងមានដល់អ្នកឯង ។

(๑๖๓) ថ្វាយព្រះពរព្រាហ្មណ៍ថា មហាបពិត្រ ទុកដូចជាអ្នកលេងចាសកា យ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រាហ្មណ៍ សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ បពិត្រព្រាហ្មណ៍ សូមមហាបពិត្រ លះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ ទិដ្ឋិអាក្រក់ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលជាយូរអង្វែង កុំបីមាន ដល់មហាបពិត្រឡើយ ។

(๑๖๔) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន និយាយយ៉ាងនេះក៏សមដែរហើយ តែខ្ញុំមិនអាចនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញទេ (ព្រោះ) ស្តេចបសេនទិកោសលក្តី ពួកស្តេចខាងក្រៅក្តី សឹងតែជ្រាបនូវខ្ញុំថា ស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈ ធ្លាប់មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមានពួកសត្វជាឧបបាតិក:មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បើខ្ញុំនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញ មុខជានឹងមានអ្នកផង ស្តីឲ្យខ្ញុំថា ស្តេច

ពាលោ ឥមាយ សិ រាជញ្ញោ អត្ថាត្តោ ទុក្កថាតតាយ តំ
តោបេនបិ តំ មារិសប្បមិ មត្តេនបិ តំ មារិសប្បមិ
បន្ថាសេនបិ តំ មារិសប្បមីតិ ។

(๑๖๕) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ
ឧបមាយបិធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ
អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្ពំ រាជញ្ញ អញ្ញតរោ ជនបទោ[1]
វុដ្ឋាសិ ។ អថខោ សហាយកោ សហាយកំ អា-
មន្តេសិ អាយាម សម្ម យេន សោ ជនបទោ តេនុ-
បសង្កមិស្សាម អបេក្ខាមេត្ថ កិញ្ចិ ឆំ អធិ-
គច្ឆេយ្យាមាតិ ។ ឯវំ សម្មាតិ ខោ សហាយកោ
សហាយកស្ស បច្ចស្សោសិ ។ តេ យេន សោ
ជនបទោ យេន អញ្ញតរំ តាមបច្ឆំ[2] តេនុបសង្កមិំសុ
តត្ថ អទ្ទសំសុ បហូតំ សាណំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ឥទ្ធិស្សា ស-
ហាយកោ សហាយកំ អាមន្តេសិ អយំ ខោ សម្ម
បហូតំ សាណំ ឆឌ្ឌិតំ តេនហិ សម្ម ត្វញ្ហិ សា-
ណភារំ ពន្ធ អហញ្ហិ សាណភារំ ពន្ធិស្សាមិ ឥតោ

---

๑ ឧ. ម. ជនបទោ ។ ๒ ឧ. តាមបច្ឆំ ។ ម. តាមបដ្ឋំ ។

ជាយ សកិកជញ្ញៈ ហៅពេញជាមនុស្សខ្លៅ មិនពាងវៃ ប្រកាន់តែសេចក្តីខុសដូច្នេះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីក្រោធខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីលុបគុណខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការប្រឡងវាសនាខ្លះ ។

(១៦៩) ថ្វាយព្រះពរភេជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាព នឹងធ្វើសេចក្តីឧបមា ថ្វាយមហាបពិត្រ ពួកវិញ្ញូបុរសខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតដោយឧបមាបាន ។ បពិត្រភេជញ្ញៈ កាលព្រេងនាយមក មានបុរសមួយនាក់នៅក្នុងជនបទ ។ គ្រានោះឯង បុរសជាសំឡាញ់ បានបបួលបុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ មក យើងនឹងទៅកាន់ជនបទនោះ ក្រែងជួនជាយើងបានទ្រព្យបន្តិចបន្តួច ក្នុងជនបទនោះ ។ បុរសជាសំឡាញ់ បានទទួលពាក្យបុរសជាសំឡាញ់ថា អើសំឡាញ់ ។ បុរសទាំងពីរនាក់នោះ បានចូលតម្រង់ទៅកាន់ស្រុកមួយ ដែលគេបោះបង់ចោល នៅក្នុងជនបទនោះ ក៏បានឃើញសម្បកឆ្នែជាច្រើន ដែលគេចោលក្នុងទីនោះ ។ លុះបុរសជាសំឡាញ់ឃើញហើយក៏ប្រាប់បុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ សម្បកឆ្នែជាច្រើននេះ គេចោលហើយ នែសំឡាញ់ បើដូច្នោះ ចូរឯងចងសម្បកឆ្នែមួយចាប់ ឯអញក៏ចងសម្បកឆ្នែមួយចាប់ដែរ យើងទាំងពីរនាក់នឹងនាំយក

សាណភារំ អាធាយ តមិស្សាមាតិ ។ ឃរំ សម្មាតិ
ខោ សហាយកោ សហាយកស្ស បដិស្សុត្វា
សាណភារំ ពន្ធិ(๑) ។ តេ ទុកោ សាណភារំ
អាធាយ យេន អញ្ញតរំ តាមបដ្ឋំ(๒) តេនុបសង្កមិសុ
តត្ថ អទ្ទសំសុ បហូតំ សាលសុត្តំ ឆឌ្ឌិតំ ។
ទិស្វា សហាយកោ សហាយកំ អាមន្តេសិ យស្ស
ខោ សម្ម អត្ថាយ ឥទ្ធេយ្យាម សាលំ ឥទំ
បហូតំ សាលសុត្តំ ឆឌ្ឌិតំ តេនហិ សម្ម ភូញ្ជ
សាណភារំ ឆឌ្ឌេហិ អហាញ្ជ សាណភារំ ឆឌ្ឌេស្សាមិ
ទុកោ សាលសុត្តភារំ អាធាយ តមិស្សាមាតិ ។
អយំ ខោ បេ សម្ម សាណភារកេ ទុភតតោ ច(๓)
សុសន្ធន្ធោ ច អលំ មេ តុំ បជាជាបតិ ។
អថខោ សោ សហាយកោ សាណភារំ ឆឌ្ឌេត្វា

---

๑ ម. ពន្ធិត្វា ។ ๒ ឱ. តាមបដ្ឋេ ។ ๓ ឱ. ម. ទុភរតោ ច ។

បាច់សម្បកឆៃទៅ ។ បុរសជាសំឡាញ់ទទួលពាក្យបុរសជាសំឡាញ់ ថា អើសំឡាញ់ ហើយក៏ចងសម្បកឆៃជាបាច់ ។ បុរសទាំងពីរនាក់ នោះបាននាំយកបាច់សម្បកឆៃ ដើរចូលទៅកាន់ស្រុកមួយ ដែលគេចេញ ចោល ក៏បានឃើញសរសៃឆៃជាច្រើន ដែលគេចោលក្នុងទីនោះ ។ លុះ បុរសជាសំឡាញ់ឃើញហើយ ប្រាប់បុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ យើងត្រូវការសម្បកឆៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សរសៃឆៃណា ឥឡូវនេះ សរសៃឆៃនេះ គេចោលគរគោកស្រាប់ហើយ នែសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកឯង ចូរចោលបាច់សម្បកឆៃទៅ ឯខ្ញុំក៏នឹងចោលបាច់សម្បកឆៃដែរ យើងទាំងពីរនាក់ នឹងនាំយកបាច់សរសៃឆៃនេះទៅវិញ ។ សំឡាញ់ ម្នាក់ និយាយថា នែសំឡាញ់ បាច់សម្បកឆៃនេះឯង ខ្ញុំបាននាំយក មកពីទីឆ្ងាយផង បានទាំងចងត្រឹមត្រូវផង របស់នោះគួរដល់ខ្ញុំហើយ អ្នកចូរដើរចុះ ។ លំដាប់នោះ បុរសជាសំឡាញ់មោះ ចោលបាច់សម្បកឆៃ

សាណាសុត្តការំ អាទិយំ ។ តេ យេន អញ្ញតរំ តាម-
បដ្ឋិ តេនុបសង្កមិំសុ តត្ត អទ្ទសំសុ បហូតា
សាណាយោ ឆឌ្ឌិតា ។ ទិស្វា សហាយកោ សហា-
យកំ អាមន្តេសិ យស្សុ ខោ សម្ម អត្តាយ
នត្ថោ យ្យាម សាណំ វា សាណសុត្តំ វា នមា
បហូតា សាណាយោ ឆឌ្ឌិតា តេនហិ សម្ម
ភូញ្ជ សាណភារំ ឆឌ្ឌេហិ អហាញ្ច សាណ-
សុត្តការំ ឆឌ្ឌេស្សាមិ ឧភោ សាណាភារំ អាទាយ
គមិស្សាមាតិ ។ អយំ ខោ មេ សម្ម សាណភារោ
ទុភតរោ ច សុសន្ធទ្ធោ ច អលំ មេ ភូំ
បជាជាហីតិ ។ អថខោ សោ សហាយកោ
សាណសុត្តការំ ឆឌ្ឌេត្វា សាណភារំ អាទិយិ ។
តេ យេន អញ្ញតរំ តាមបដ្ឋិ តេនុបសង្កមិំសុ
តត្ត អទ្ទសំសុ បហូតំ ខោមំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា
បហូតំ ខោមសុត្តំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា បហូតំ ខោមទុស្សំ
ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា បហូតំ កប្បាសំ ឆឌ្ឌិតំ ។

ហើយកាន់យកចាប់សរសៃឆ្នៃវិញ ។ សំឡាញ់ទាំងពីរនាក់នោះ បានចូលទៅដល់ស្រុកមួយ ដែលគេចេញចោល ក៏បានឃើញសំពត់ដែលគេត្បាញពីសរសៃឆ្នៃជាច្រើន ដែលគេចោល ក្នុងទីនោះ ។ លុះបុរសជាសំឡាញ់ឃើញហើយ ក្រាបបុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ យើងត្រូវការសម្បកឆ្នៃក្តី សរសៃឆ្នៃក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សំពត់ឆ្នៃណា ឥឡូវនេះ សំពត់ដែលគេត្បាញ អំពីសរសៃឆ្នៃនេះ គេចោលគរគោកស្រាប់ហើយ នែសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរចោលចាប់សម្បកឆ្នៃទៅ ឯខ្ញុំនឹងចោលចាប់សរសៃឆ្នៃដែរ យើងទាំងពីរនាក់នឹងនាំយកផាប់សំពត់ឆ្នៃនេះទៅវិញ ។ សំឡាញ់ម្នាក់និយាយថា នែសំឡាញ់ ចាប់សម្បកឆ្នៃនេះឯង ខ្ញុំបាននាំមកពីឆ្ងាយផង បានទាំងចង់ត្រឹមត្រូវផង របស់នោះគួរដល់ខ្ញុំហើយ អ្នកចូរដឹងចុះ ។ ឯបុរសជាសំឡាញ់នោះ ក៏ចោលចាប់សរសៃឆ្នៃចេញ ហើយប្រមូលយកផាប់សំពត់ដែលគេត្បាញពីសរសៃឆ្នៃវិញ ។ អ្នកទាំងពីរនោះ បានចូលទៅដល់ស្រុកមួយទៀត ដែលគេចេញចោល ហើយបានឃើញសម្បកឈើជាច្រើន ដែលគេចោលក្នុងទីនោះ ។ ឃើញសរសៃសម្បកឈើជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ ឃើញសំពត់សម្បកឈើជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ ឃើញកប្បាសជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។

ឯស្ស បហូតំ កេបឡាសំ កេសុត្តំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ឯស្ស បហូតំ
កេបឡាសំ កេឋុសម្ភំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ឯស្ស បហូតំ អយសំ(๑)
ឆឌ្ឌិតំ ។ ឯស្ស បហូតំ លោហំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ឯស្ស
បហូតំ តិបុំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ឯស្ស បហូតំ សិសំ(๒)
ឆឌ្ឌិតំ ។ ឯស្ស បហូតំ សជ្ឈុំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ឯស្ស
បហូតំ សុវណ្ណំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ឯស្ស សហាយកោ
សហាយកំ អាមន្តេសិ យស្ស ខោ សម្ម អត្ថាយ
ឥច្ឆេយ្យាម សាណំ វា សាណសុត្តំ វា សាណិយោ
វា ខោមំ វា ខោមសុត្តំ វា ខោមឋុសម្ភំ វា
កេបឡាសំ វា កេបឡាសិកសុត្តំ វា កេបឡាសិកឋុសម្ភំ
វា អយសំ វា លោហំ វា តិបុំ វា សិសំ វា
សជ្ឈុំ វា ឥធ បហូតំ សុវណ្ណំ ឆឌ្ឌិតំ តេនហិ
សម្ម ភូញ្ជ សាណភារំ ឆឌ្ឌេហិ អហញ្ច សជ្ឈុភារំ
ឆឌ្ឌេស្សាមិ ឯកោ សុវណ្ណភារំ អាទាយ គមិស្សាមាតិ
អយំ ខោ មេ សម្ម សាណភារោ ឯកភតោ ច

---

๑ ឆ. ម. អយំ ។ ๒ ឆ. ម. សិសំ ។

ឃើញសរសៃសម្បកជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ ឃើញសំពត់ធ្វើពីសម្បកជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ ឃើញដែកជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ ឃើញខ្សែដែងជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ ឃើញសំណប៉ាហាំងជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ ឃើញសំណកក់ជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ ឃើញប្រាក់ជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ ឃើញមាសជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ។ លុះបុរសជាសំឡាញ់ម្នាក់ឃើញហើយ ក៏ប្រាប់បុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ យើងត្រូវការសម្បកឆៃក្តី សរសៃឆៃក្តី សំពត់ដែលគេត្បាញពីសរសៃឆៃក្តី សម្បកឈើក្តី សរសៃសម្បកឈើក្តី សំពត់សម្បកឈើក្តី កប្បាសក្តី សរសៃកប្បាសក្តី សំពត់ដែលគេធ្វើពីសរសៃកប្បាសក្តី ដែកក្តី ខ្សែដែងក្តី សំណប៉ាហាំងក្តី សំណកក់ក្តី ប្រាក់ក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់មាសណា ឥឡូវមាសនេះ គេចោលគរគោកស្រាប់ហើយ នែសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរចោលបាច់សម្បកឆៃទៅ ឯខ្ញុំនឹងចោលបង្វែចប្រាក់ដែរ យើងទាំងពីរនាក់នឹងយកបង្វែចមាសទៅវិញ ។ សំឡាញ់ម្នាក់និយាយថា នែសំឡាញ់ បាច់សម្បកឆៃនេះឯង ខ្ញុំបានជានាំយកមកពីទីឆ្ងាយផង

สุสฺสูสนฺโก จ อลํ เม ภวิสฺสติ ปณฺฑิตาติ ฯ อถ โข สา เสนา(๑) สมายเกน สงฺฆาฏึ ปารุปิตฺวา สุวณฺณภาชนํ อาทิยิ ฯ เต เยน สา เสนา เตนุปสงฺกมึสุ ฯ ตตฺร โย สา สมายเกน สาณภาชนํ อาทาย อคมาสิ ตสฺส เอวํ มาตาปิตโร อภิณฺหสุ จ ปุตฺตภาว อภิณฺหสุ จ มิตฺตามจฺจา อภิณฺหสุ จ ตาเสนิกานิ สุขานิ สมนฺนาหรึสุ อภิกฺขณา ฯ โย ปน สา สมายเกน สุวณฺณภาชนํ อาทาย อคมาสิ ตสฺส มาตาปิตโร(๒) อภิณฺหสุ ปุตฺตภาว อภิณฺหสุ มิตฺตามจฺจา อภิณฺหสุ ตาเสนิกานิ สุขานิ สมนฺนาหรึสุ อภิกฺขณา ฯ ยาวเทว โข ภควา สาณภาชนสฺส อาทาย อคมาสิ ตาวเทว ภควนฺตมฺปิ สาณภาชนกมฺหา มญฺเญ ปฏิภาสิ ปฏิสฺสวตฺถาย ภควนฺตมฺปิ ภควโต จาปกา นิสีทึสุ ปฏิสฺสวตฺถาย ภควโต จาปกา นิสีทึสุ อา เต อโหสิ ทีฆรตฺตํ อหิตาย ทุกฺขาย ฯ

---

๑ ฉ. อยํ ปาโฐ น ทิสฺสติ ฯ ๒ ม. มาตาปิตโรปิ ฯ

បានតាំងចន្ត្រឹមត្រង់ផង របស់នេះគួរដល់ខ្ញុំហើយ អ្នកឯងចូរដើរចុះ ។ លំដាប់នោះ បុរសជាសំឡាញ់នោះ ចោលបង្វែចក្រាក់ចេញ ហើយយកបង្វែចមាសទៅ ។ បុរសតាំងពីនាក់នោះ បានវិលចូលទៅដល់ស្រុករបស់ខ្លួនវិញ ។ បណ្តាបុរសតាំងពីរនាកនោះ បុរសជាសំឡាញ់ណា ដែលនាំយកថាប់សម្បកឆ្មៃទៅ មាតាបិតារបស់បុរសជាសំឡាញ់នោះ មិនត្រេកអរសោះ តាំងបុត្រកិរិយាក៏មិនត្រេកអរ តាំងពួកមិត្រអាមាត្យក៏មិនត្រេកអរ បុរសនោះត្រឡប់ជាមិនបានសេចក្តីសុខ សោមនស្ស ព្រោះតែសម្បកឆ្មៃនោះជាហេតុ ។ ចំណែកឯបុរសជាសំឡាញ់ណា បាននាំយកបង្វែចមាសទៅ មាតាបិតារបស់បុរសជាសំឡាញ់នោះ ក៏ត្រេកអរ តាំងបុត្រកិរិយាក៏ត្រេកអរ តាំងពួកមិត្រអាមាត្យក៏ត្រេកអរ បុរសនោះក៏បានសេចក្តីសុខ សោមនស្ស ព្រោះមាសនោះជាហេតុ ។ បពិត្រភញ្ញៈមហាបពិត្រ កំប្រហែលដូចជាបុរសអ្នកស្តាយសម្បកឆ្មៃ យ៉ាងនោះឯង បពិត្រភញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ បពិត្រភញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រ លះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ ទិដ្ឋិដ៏អាក្រក់ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលជាយូរអង្វែងកុំបីមាន ដល់ព្រះអង្គឡើយ ។

[๑๖๖] ปุริเมน ปาหំ[๑] ขุปเมฺยน เกาเสา กสฺสปสฺส อตฺตมโน อภิราธฺโย อปิปาหំ สมานิ วิจิตฺรานิ ปญฺหปฏิภาณานิ[๒] เสาตุกาเมา ฬภามหំ ภวนฺตំ กสฺสปំ ปจฺจนิกំ กาตุญฺ อาเมณฺฑิสฺสุ[๓] อภิกฺกนฺตเกา กสฺสป อภิกฺกนฺตเกา กสฺสป เสยฺยถาปิ เกา กสฺสป ฉิกฺกฏฺฐំ ปา ขุกฺกุเฏฺฐยฺย ปฏิจฺฉนฺนំ ปา วิวเรยฺย มูฬฺหสฺส ปา มคฺคំ อาจิกฺเขยฺย อนฺธกาเร ปา เตลปชฺโชตំ ธาเรยฺย จกฺขุมนฺโต รูปานิ ทกฺขินฺตีติ ฬภเมว เกาตา กสฺสเปน อเนกปริยาเยน ขเมฺม ปกาสิเตา ฬหาหំ เกา กสฺสป[๔] ภควนฺตំ เกาตมំ สรณំ คจฺฉามิ ธมฺมญฺ ภิกฺขุสงฺฆญฺ อุปาสกំ มំ[๕] ภวំ กสฺสเปา ธาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณุเปตំ สรณคฺคตំ ฬจฺฉามิ ปาหំ เกา กสฺสป มหายญฺ ยชิตุំ

---

๑ ข. ปุริเมเนวาหំ ฯ ม. ปุริเมเนว อหំ ฯ ๒ ข. ปญฺหปฏิภาคานิ ฯ ๓ ข. ปจฺจนีกาตพฺพំ อเมณฺฑิสฺสุ ฯ ม. ปจฺจนีกំ กาตพฺพំ อเมณฺฑิสฺสุ ฯ ๔ ข. ม. กสฺสป ตំ ฯ ๕ ข. ขตฺติยกมฺมំ ฯ

បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសកនៃព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ

(១៦៦) ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ មានបន្ទូលថា ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរជ្រះថ្លាហើយ ដោយសារសេចក្តីឧបមា របស់ព្រះកស្សប ដ៏ចំរើន តាំងពីដម្បូងមកម្ល៉ះ ប៉ុន្តែខ្ញុំចង់ស្តាប់បញ្ហាបដិភាណដ៏វិចិត្រនេះទៀត ឯងជាខ្ញុំធ្វើជាប្រការនឹងឆ្ងល់ ឲ្យទាស់ខុសគ្នា នឹងព្រះកស្សបដ៏ចំរើនយ៉ាងនេះ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ភាសិតរបស់លោកម្ចាស់ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ភាសិតរបស់លោកម្ចាស់ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះកស្សប បានសំដែងដោយអនេកបរិយាយ យ៉ាងនេះ (ក្តីច្បាស់ណាស់) គួរទាំងដូចជាគេផ្ងារបស់ដែលផ្កាប់ ឬដូចជាគេបើកបង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ឬក៏ដូចជាមនុស្សប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោត ដូចជាមនុស្សកាន់ប្រទីបត្រាលបំភ្លឺកន្លែងងឹត ដោយគិតថា ពួកមនុស្សមានចក្ខុនឹងមើលឃើញនូវរូបទាំងឡាយបាន បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ខ្ញុំនេះសូមដល់នូវព្រះគោតម ដ៏មានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ សូមព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះករុណា ថាជាឧបាសក ដល់នូវសរណៈ ស្មើដោយជីវិត បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មិនតែប៉ុណ្ណោះទេ ខ្ញុំត្រូវការនឹងបូជាមហាយ័ញ្ញ

អនុសាសតុ មំ ភវំ កស្សបោ យំ មម អស្ស[๑] ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ យថារូបេ ខោ ភគវញ្ញេ យញ្ញេ តាវ ឥមិ ឥមាយ ទក្ខិណាយ ឥមិ ឥមាយ ទក្ខិណាយ កុក្កុដសូករា ឥមិ ឥមាយ វិវិធា ឥមិ ចាណា សង្ឃាតំ អាបជ្ជន្តិ បដិគ្គាហកា ច ហោន្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋី មិច្ឆាសង្កប្បា មិច្ឆាវាចា មិច្ឆាកម្មន្តា មិច្ឆាអាជីវា មិច្ឆាវាយាមា មិច្ឆាសតិ មិច្ឆាសមាធី ។ ឯវរូបោ ខោ ភគវញ្ញេ យញ្ញោ[๒] ន មហប្ផលោ ហោតិ ន មហានិសំសោ ន មហាជុតិកោ ន មហាវិប្ផារោ ។ សេយ្យថាបិ ភគវញ្ញ កស្សបោ ឥមិនាបិ ខត្តលំ អាធាយ វដំ បរិសេយ្យ សោតត្ត ឧក្កូត្តេ ឧព្ភុម្ម[๓] អរិហតខាណុកណ្ដកេ[๔] ពីជានិ បតិដ្ឋាបេយ្យ ខណ្ឌានិ ឬតីនិ វាតាតបមហានិ អសារធានិ អសុខសយិតានិ នេវេ ច ន តាលេន តាលំ សម្ភាជារំ អនុបប្បវេច្ឆេយ្យ[๕]

---

๑ ឱ. មមំ អស្ស ។ ម. មមស្ស ។ ๒ ឱ. យញ្ញោ តាម ។ ๓ ឧព្ភមេតំ វា ជាហៅ។ ๔ ឱ. អរិហតខាឌុកេ ។ ម. អរិហតខាណុកណ្ដកេ ។ ๕ ម. អនុប្បវេច្ឆយ្យ ។

សូមព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំផង ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ អស់កាលជាយូរអង្វែងដល់ខ្ញុំ ។ ថ្វាយព្រះពរពាជញ្ញៈ ពួកមនុស្សសម្លាប់គោចាំងឡាយក្តី សម្លាប់ពពែនឹងចៀមចាំងឡាយក្តី សម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកចាំងឡាយក្តី ពួកសត្វមានជីវិតផ្សេងៗ ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្តី ចាំងបដិគ្គាហកៈ(អ្នកទទួល)ក៏ជាអ្នកយល់ឃើញខុស មានសេចក្តីត្រិះរិះខុស មានវាចាខុស មានការងារខុស មានការចិញ្ចឹមជីវិតខុស មានសេចក្តីព្យាយាមខុស មានសតិខុស មានសមាធិខុស ក្នុងយញ្ញវិធីមានសភាពយ៉ាងណា ។ បពិត្រពាជញ្ញៈ យញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងនោះឯង មិនមានផលច្រើនទេ មិនមានអានិសង្សច្រើនទេ មិនមានសេចក្តីរុងរឿងធំដុំទេ មិនមានគុណផ្សាយទៅច្រើនទេ ។ បពិត្រពាជញ្ញៈ ប្រៀបដូចអ្នកភូមិ នាំយកពូជនឹងគ្រឿងចូលទៅព្រៃ អ្នកនោះយកពូជចាំងឡាយដែលបែកធ្លាយ ស្អុយ ត្រូវខ្យល់នឹងកំដៅថ្ងៃបៀតបៀន ជាពូជមិនបានដាក់គ្រាប់ មិនបានហាលឲ្យស្ងួត ទៅព្រោះក្នុងស្រែមិនល្អនោះ មានទីមិនស្មើ មិនបានគាស់រំលើងនូវជង្គត់ទឹងបន្ទាចេញ ចាំងក្លៀងសោត ក៏មិនបង្អោរ នូវធាតុទឹកដោយល្អ តាមកាលដ៏គួរ ចុះពូជចាំងឡាយ

អបិ ន្វ តាទិ ឥជ្ឈាទិ វិរុឆ្ឍី(๑) វេបុល្លំ អាបជ្ជេយ្យុំ កេសុត្ថ កស្សកោ ឯ វិបុលំ ផលំ(๒) អធិ-គច្ឆេយ្យាតិ ។ ន ឃរំ(๓) គោ កស្សប ។ ឃរមេវ ខោ ភគវា យថាភូតេ យញ្ញេ តាយេ ឯ ហញ្ញន្តិ អជេឡកា ឯ ហញ្ញន្តិ កុក្កុដសូករា ឯ ហញ្ញន្តិ វិវិធា ឯ ទាឍា សន្ថរតំ អាបជ្ជន្តិ បដិក្កមា តា ច ភោន្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋី មិច្ឆាសង្កប្បា មិច្ឆាវាចា មិច្ឆាកម្មន្តា មិច្ឆាអាជីវ មិច្ឆាវាយាមា មិច្ឆាសតិ មិច្ឆាសមាធី ។ ឃរូបចា ខោ ភគវា យញ្ញោ ន មហប្ផលោ ហោតិ ន មហានិសំសោ ន មហាជុតិកោ ន មហាវិប្ផារោ ។ យថាភូបេ ច ខោ ភគវា យញ្ញេ នេវ តាយេ ហញ្ញន្តិ ន អជេឡកា ហញ្ញន្តិ ន កុក្កុដសូករា ហញ្ញន្តិ ន វិវិធា ទាឍា សន្ថរតំ អាបជ្ជន្តិ បដិក្កមា តា ច ហោន្តិ សម្មាទិដ្ឋី សម្មាសង្កប្បា សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តា

---

๑ ឧ. ម. វិរូឡ្ហី ។ ๒ ឧ. វិបុលផលំ ។ ๓ ឧ. នោ ហិទំ ។

នោះ ទើបដល់នូវសេចក្តីចំរើន លុតលាស់ ដុសជាលល្អឡើងបានដែរឬទេ អ្នកក្សត្រសោត ត្រូវបានផលបរិបូណ៌ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សប ដំចំរើន ការនេះនឹងប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនោះ មិនបានទេ ។ ថ្វាយព្រះពរ ជញ្ញៈ ពួកមនុស្សសម្លាប់គោ ពាំងឆ្កួយក្តី សម្លាប់ពពែ ចៀម ក្តី សម្លាប់មាន់ ទំ ជ្រូក ក្តី ពួកសត្វមានជីវិតផ្សេង ។ ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្តី ពាំងបដិគ្គាហកៈ ក៏សុទ្ធតែជាអ្នកឃ្លៀងខុស មានសេចក្តីត្រិះរិះខុស មានវាចាខុស មានការងារខុស មានការចិញ្ចឹមជីវិតខុស មានសេចក្តីព្យាយាមខុស មានសតិខុស មានសមាធិខុស ក្នុងយញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងណា ។ បពិត្រ ជញ្ញៈ យញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងនោះឯង មិនមានផលច្រើនទេ មិនមានអានិសង្សច្រើនទេ មិនមានសេចក្តីរុងរឿងធំដុំទេ ជាយញ្ញវិធីមិនមានគុណ ផ្សាយទៅច្រើនទេ ។ បពិត្រ ជញ្ញៈ (ប្រសិនបើ) ពួកជនមិនសម្លាប់គោ ពាំងឆ្កួយ មិនសម្លាប់ពពែ ចៀម ពាំងឆ្កួយ មិនសម្លាប់មាន់ ទំ ជ្រូក ពាំងឆ្កួយ ពួកសត្វមានជីវិតផ្សេង ។ មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាស ពាំងពួកបដិគ្គាហកៈសោត ក៏មានសេចក្តីឃ្លៀងត្រូវ មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ មានវាចាត្រូវ មានការងារត្រូវ

សម្មាអាជីវកំ សម្មាវាយាមំ សម្មាសតិំ សម្មាសមាធិំ ។ ឯវរូបោ ខោ អហញ្ច យញ្ច មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ មហាជុតិកោ មហាវិប្ផារោ ។ សេយ្យថាបិ អហញ្ច កស្សបោ តីណិ-ឆទ្ទនានិ អាទាយ វនំ បវិសេយ្យ សោ តត្ថ សុក្ខេត្តេ សុភូមេ សុវិហតខាណុកណ្ដកេ(๑) តិដ្ឋេយ្យ អទ្ធានំ អប្បដិនិ អកាតមហានិ សារថានិ សុខសយិតានិ នេវ ច ការលេន ការំ សម្មាវាំ អនុប្បវេច្ឆេយ្យ អបិ នុ តានិ តីណិ វុឌ្ឍិំ វិរុឌ្ឍិំ វេបុល្លំ អាបជ្ជេយ្យុំ កស្សបោ ឯ វិបុលំ ផលំ អនិតច្ឆេយ្យាតិ ។ ឯវំ ភោ កស្សប ។ ឯវមេវ ខោ អហញ្ច យថាវូបេ យញ្ច នេវ តាវ ហញ្ញិ ន អជេឡកា ហញ្ញិ ន កុក្កុដសូករា ហញ្ញិ ន វិវិធា ចាណា សង្ខាតំ អាបជ្ជិ បដិគ្គាហកា ច ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បា សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តា

---

๑ ម. សុក្ខេត្តេ សុភូមេ សុវិហតខាណុកេ ។ ម. ... សុវិហតខាណុកណ្ដកេ ។

មានការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ មានសេចក្តីព្យាយាមត្រូវ មានសតិត្រូវ មានសមាធិត្រូវ កុដិយញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងណា ។ បពិត្រភជញ្ញៈ យញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងនោះឯង ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន មានសេចក្តីរុងរឿងធំដុំ ជាយញ្ញវិធីមានគុណផ្សាយទៅច្រើន ។ បពិត្រភជញ្ញៈ ប្រៀបដូចជាអ្នកភ្ជួរ នាំយកពូជនឹងឆ្នាល់ចូលទៅព្រៃ អ្នកនោះយកពូជគាំងឡាយ ដែលមិនបែកធ្លាយ មិនស្អុយ មិនត្រូវខ្យល់នឹងកំដៅថ្ងៃបៀតបៀន ជាពូជជាក់គ្រាប់ គេហាលស្ងួត ទៅព្រោះក្នុងស្រែដ៏ល្អនោះ មានទឹកបរិស្ទ្ធ គេបានកាប់គាស់យកដង្កូវនឹងបន្ទោបង់ចេញ ដោយល្អ គាំងក្អៀងក៏បង្អោនទៅជារឹតដោយល្អតាមកាលគួរ ចុះពូជគាំងឡាយនោះនឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើនឡើង លូតលាស់ ដុសជាលបានប្រុងទេ គាំងអ្នកភ្ជួរសោតត្រូវបានផលបរិបូណ៌ដៃវប្បទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ការនេះប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនោះបាន ។ ថ្វាយព្រះពរភជញ្ញៈ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូចពួកជន មិនសម្លាប់គោគាំងឡាយ មិនសម្លាប់ពពែនឹងចៀមគាំងឡាយ មិនសម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកគាំងឡាយ ពួកសត្វមានជីវិតផ្សេង ។ មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាស គាំងពួកបដិគ្គាហកៈ ក៏មានសេចក្តីយល់ឃើញត្រូវ មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ មានវាចាត្រូវ មានការងារត្រូវ

สญฺญาអាយតិក សญฺญាកยោគា សญฺญាសតិ សญฺญាសមា-
ធិ ។ ฝ่ายว่าโอ ខោ ภគវญฺ ยญฺเญ បហូតសោ
បោតំ មហានិសំសោ មហាផលោ មហាវิប្ផារោតិ ។

[๑๖๗] អថខោ ចាយាសិ ภគวญฺเญ ธានំ បដฺฐเปสิ
สมណព្រាហ្មណកបฺปាទิកវណิพฺพกយาจกានំ ។
តสฺมึ ខោ បน ธានេ ฝ่ายว่าបំ ភោชนំ ธียតิ คาណา-
ธิกំ(๑) ពលវฺยญฺชនំ ឱទนកុมฺมាសំ(๒) ច វตฺถานิ ភុญฺชก-
លកานิ ។ តสฺมึ ខោ បน ธានេ ขุทฺทโก ชាម มาណโว
ภารទฺวาโช(๓) អโหสิ ។ សោ ธានំ ธตฺวา ฝ่ายมนุสฺสតិ
ឥមិនา(๔) ธានេន ចាយาสึ ภគวญฺเญ(๕) ឥมสฺมึ
លោเก សมาគจฺฉิ(๖) มา បរสฺมិญฺจ ។ អสฺโสสิ ខោ
ចាយาสิ ภគวญฺเญ ขุทฺทเก กิร มาណเก ธានំ ธตฺวา
ฝ่ายมนุสฺสតิ ឥមិនา ธានេน ចាយาสึ ภគวญฺเญ
ឥมสฺมึ លោเก សมาគจฺฉึ มา បรสฺมិญฺจ ។ អថខោ
ចាយาสิ ภគวญฺเญ ขุทฺทកំ มาណកំ អាមนฺตาเปตฺวา

---

๑ ภณาฬิกนฺติ ก. ฉ. ชเฏ ។ ๒ ฉ. ปิเรภกนิ ។ ม. ปเรภกนิ ។ ๓ ฉ. ภารวาโช ។
๔ ม. ឥមินาหំ ។ ๕ ฉ. ปายาสิภญฺญเมเร ។ ๖ ฉ. สมาคญฺฉึ ។

មានការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ មានសេចក្តីព្យាយាមត្រូវ មានសតិត្រូវ មានសមាធិត្រូវ ក៏យញ្ញវិធី មានភាពយ៉ាងណា ។ បពិត្រភញ្ញៈ យញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងនោះឯង ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន មានសេចក្តីរុងរឿងធំដុំ ជាយញ្ញវិធីមានគុណផ្សាយទៅច្រើន ។

(១៦៧) គ្រានោះឯង ស្តេចបាយាសិរាដញ្ញៈ បានផ្តើមដំកល់ទានចំពោះសមណព្រាហ្មណ៍ មនុស្សកំសត់ អ្នកដើរផ្លូវ អ្នកពណិនាគុណនឹងយាចកគ្រប់គ្នាយ ។ កាលទាននោះឯង ស្តេចបាយាសិរាដញ្ញៈតែងឲ្យភោជនមានសភាពយ៉ាងនេះ គឺបាយបុងអង្ករ មានជ្រក់ជាគំរប់ពីរ នឹងសំពត់សាច់គ្រោតមានជាយដ៏ក្រាស់ ។ ឯកាលការឲ្យនោះ មានមាណពម្នាក់ ឈ្មោះទុត្តរៈ ជាអ្នកចាត់ចែងទាន ទុត្តរមាណពនោះ ឲ្យទាន ហើយទូលសួរយ៉ាងនេះថា ដោយការឲ្យទាននេះ សូមឲ្យខ្ញុំបានជួបនឹងស្តេចបាយាសិរាដញ្ញៈតែកន្លះលោកនេះចុះ សូមកុំឲ្យជួប នៅកន្លះលោកខាងមុខទៀតឡើយ ។ ស្តេចបាយាសិរាដញ្ញៈ បានឮដំណឹងថា ទុត្តរមាណពឲ្យទានហើយ ក៏ទូលសួរយ៉ាងនេះថា ដោយការឲ្យទាននេះ សូមឲ្យខ្ញុំបានជួបនឹងស្តេចបាយាសិរាដញ្ញៈ តែកន្លះលោកនេះ សូមកុំឲ្យជួបកន្លះលោកខាងមុខឡើយ ។ ពេលព្រះបាទបាយាសិរាដញ្ញៈ ត្រាស់ឲ្យហៅទុត្តរមាណពមក

ឯតទវោច សព្ពំ កិរ ភុំ តាត ឧត្តរ ជានំ ឧត្វា ឱវ-
មទុទ្ទិសសិ ឥមិនា ជានេន ចាយាសឹ ភវញ្ញបេវ ឥ-
មស្មឹ លោកេ សមាគច្ឆឹ មា វរស្មិទ្ធិ ។ ឱវំ ភោ(១) ។
កស្មា(២) បន ភុំ តាត ឧត្តរ ជានំ ឧត្វា ឱវមទុទ្ទិសសិ
ឥមិនា ជានេន ។ បេ ។ មា បរស្មិទ្ធិ ឧទុ មយំ តាត
ឧត្តរ បុញ្ញតំកា ជានស្សេវ ផលំ ចាដិកង្ខិនោតិ ។
ភោតោ ខោ(៣) ជានេ ឱវរូបំ ភោជនំ ធីយតិ កា-
ណាជកំ ពិលង្គទុតិយំ ភវំ ចាជាបិ ឧ ឥច្ចេយ្យ
សម្ផសិតុំ(៤) កុតោ ភុញ្ជិតុំ ចោរកានិ ច វត្តានិ តុច្ឆ-
លកានិ(៥) ភវំ ចាជាបិ ឧ ឥច្ចេយ្យ សម្ផសិតុំ កុតោ
បរិទហិតុំ ភវំ ខោ បនម្ហាកំ(៦) បិយោ មនាបោ

---

១ ឱ. ឯវំ ភោត ។ ២ ឱ. កិស្ស ។ ៣ ឱ. ខោ បន ។ ៤ ឱ. ផុសិតុំ ។ ម. សំផុសិតុំ ។ ៥ ឱ. តុច្ឆលកានិ យាគុ ។ ម. តុច្ឆគាលកានិ យាគុ ។ ៦ ឱ. បនស្មាកំ ។

ហើយមានព្រះន្ទាវ យ៉ាងនេះថា នែបាទុត្តរៈ ឮថា អ្នកឯងឲ្យទានដ៏ឆ្ងាញ់ហើយ តែដ៏ទុទ្ធិស យ៉ាងនេះថា ដោយការឲ្យទាននេះ សូមឲ្យខ្ញុំបានជួបនឹងសេដ្ឋបុរោសិតជញ្ជៈ តែក្នុងលោកនេះ សូមកុំឲ្យជួបក្នុងលោកខាងមុខឡើយ ដូច្នេះមែនឬ ។ ទុត្តរមាណពក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចំរើន ព្រះករុណាវិសេស ។ ព្រះបាទបុរោសិតជញ្ជៈ មានព្រះន្ទាវសួរថា នែបាទុត្តរៈ ហេតុអ្វី ក៏អ្នកឲ្យទានហើយ ទុទ្ធិស យ៉ាងនេះថា ដោយការឲ្យទាននេះ ។ បេ ។ សូមកុំឲ្យជួបក្នុងលោកខាងមុខឡើយ ដូច្នេះ នែបាទុត្តរៈ យើងមានសេចក្តីត្រេកអរដោយបុណ្យ មានសេចក្តីសង្ឃឹមយកផល របស់ទានប៉ុណ្ណោះ ដោយពិត ។ ទុត្តរមាណព ក្រាបទូលថា ខ្ញុំព្រះអង្គតែងឲ្យកោដនមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងទានរបស់ព្រះអង្គនោះឯង គឺបាយចុងអង្ករមានជ្រក់ជាគំរប់ពីរ សូម្បីតែព្រះអង្គក៏មិនសព្វព្រះហឫទ័យប៉ះពាល់ ដោយព្រះបាទផង តើនឹងសោយដូចម្តេចកើត មួយទៀត សំពត់មានសាច់គគ្រាត មានជាយដ៏ក្រាស់ សូម្បីតែព្រះអង្គក៏មិនសព្វព្រះហឫទ័យប៉ះពាល់ ដោយព្រះបាទផង តើនឹងទ្រង់ដូចម្តេចកើត ចំណែកខាងព្រះអង្គ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ

តាថំ មយំ ឥមំ បទាបំ អមនាបេន សំយោជេមាតិ ។
តេនហិ ត្វំ តាត ខុត្តរ យាទិសាហំ កោជនំ ភុញ្ជាមិ
តាទិសំ កោជនំ បដ្ឋបេហិ យាទិសានិ ចាហំ វត្ថានិ
បរិទហាមិ តាទិសានិ ច វត្ថានិ បដ្ឋបេហីតិ ។ ឯវំ កោតិ
ខោ ខុត្តរោ មាណវោ ចាយាសិកជញ្ញស្ស[1] បដិស្សុត្វា
យាទិសំ កោជនំ ចាយាសិ កជញ្ញោ ភុញ្ជតិ
តាទិសំ កោជនំ បដ្ឋបេសិ យាទិសានិ ច វត្ថានិ
ចាយាសិ កជញ្ញោ បរិទហតិ តាទិសានិ ច វត្ថានិ
បដ្ឋបេសិ ។ អថខោ ចាយាសិ កជញ្ញោ អសក្កច្ចំ
ឆានំ ទត្វា អសហត្ថា ឆានំ ទត្វា អចិត្តីកតំ ឆានំ
ទត្វា អបវិដ្ឋំ ឆានំ ទត្វា ភាយស្សុ ភេឆា បរម្មុខោ
ចាតុម្មហាកជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិ សុញ្ញំ
សេរីសកវិមានំ[2] ។ យោ បនេតស្ស[3] ឆានេ ភវតោ
អហោសិ ខុត្តរោ ជាម មាណវោ សោ សក្កច្ចំ ឆានំ
ទត្វា សហត្ថា ឆានំ ទត្វា ចិត្តីកតំ ឆានំ ទត្វា

---

๑ ចាយាសិស្ស រាជញ្ញស្សាតិ បាឋេ ភវិតព្ពំ ។ ๒ ឧ. សេរីសកំ វិមានំ ។ ๓ ឧ. ម. យោ បន តស្ស ។

ជាឃាសិកដញ្ញាសូត្រ ពោលអំពីទានបេះព្រះជាទជាយាសិកដញ្ញា:

តែខ្ញុំព្រះអង្គទទឹងយកវេរបស់ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ទៅលាយចម្រុះ
ដោយវត្ថុមិនជាទីគាប់ចិត្ត ដូចម្តេចបាន ។ ព្រះបាទជាយាសិកដញ្ញា:
មានព្រះឫទ្ធានុភាពថា ម្នាលបាទត្តរ: បើដូច្នោះ យើងឲ្យបរិភោគភោជន យ៉ាង
ណា ចូរអ្នកឯងតាក់តែងភោជន យ៉ាងនោះចុះ មួយទៀតយើងឲ្យបំស្រឡាក
ដណ្តប់សំពត់ យ៉ាងណា ចូរអ្នកឯងតាក់តែងសំពត់ យ៉ាងនោះចុះ ។ ទត្តរ-
មាណព ទទួលព្រះឫទ្ធានុភាព នៃព្រះបាទជាយាសិកដញ្ញាថា ព្រះករុណា
វិសេស ហើយក៏តាក់តែងភោជនដូចជាភោជនដែលស្តេចជាយាសិកដញ្ញា:
តែងសោយ មួយទៀត តាក់តែងសំពត់ ដូចជាព្រះពស្ត្រដែលស្តេច
ជាយាសិកដញ្ញា:តែងទ្រង់ ។ គ្រានោះឯង ព្រះបាទជាយាសិកដញ្ញា:ឲ្យ
ទានដោយមិនគោរព ឲ្យទានមិនបានឲ្យដោយព្រះហស្តព្រះអង្គឯង ឲ្យ
ទានដោយមិនផ្តិតផ្តង់ ឲ្យទានដោយបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយកាយ
បន្ទាប់អំពីមរណភាព ក៏ចូលទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់ចាតុម្មហា-
រាជិក: ក្នុងសេរីសកវិមាន(១)ជាវិមានស្វាត់សូន្យតែឯង ។ ចំណែកខាង
ទត្តរមាណព ជាអ្នកចាត់ចែងក្នុងទានរបស់ស្តេចជាយាសិកដញ្ញា:នុ៎ះ បាន
ឲ្យទានដោយគោរព ឲ្យទានដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយផ្តិតផ្តង់

---

១ អដ្ឋកថា ថា វិមានឆោ:ជាវិមានប្រាកដ មានដើមប្រែសធំ១ ជុំៈនៅប្រហែលវិមានឆោ:
ព្រោះហេតុនោះ ទើបលោកហៅថា សេរីសកវិមាន ។

อนปวชฺชํ ฌานํ ฌตฺวา กายสฺส เภทา ปรมฺมรณา สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปชฺชิ เอกนฺตสานิ สหพฺยตฺตึ ฯ

[๑๖๘] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา ควมฺปติ(๑) อภิกฺกนฺตาณิ สุญฺญิ เสรีสกวิมานิ อิกวิหารึ คจฺฉติ ฯ อถ โข ภควา ยายสฺมา เรวโปตฺตา เยนายสฺมา ควมฺปติ เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตึ ควมฺปตึ อภิกฺกนฺตาณิ ปฏิกมนฺตึ อฏฺฐาสิ ฯ ปฏิกมนฺตึ ปิตึ โข ภควา ยายสฺมา เรวโปตฺตึ อายสฺมา ควมฺปติ ปฏิสนฺถาเรน สมุตฺเตเสสิ สนฺทสฺเสสิ สมาทปฺเปสิ สมุตฺเตเชสิ สมฺปหสิ ฯ อถ โข ภควา ยายสฺมา เรวโปตฺตา อายสฺมา ควมฺปติ ปฏิสนฺถาเรน สมุตฺเตเสสิ สนฺทสฺเสสิ สมาทปฺเปสิ สมุตฺเตเชสิ สมฺปหสิ ฯ อถ โข ภควา อายสฺมนฺตึ ควมฺปตึ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทปฺเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหเสตฺวา อายสฺมา เรวโปตฺตา อายสฺมา ควมฺปติ เอตทโวจ สาธุ โข ตาว ตุมฺเห อายสฺมนฺโต ควมฺปติ ฯ มยมฺปิ ตาว ยาว ปาตราสา ฯ อถ โข อายสฺมา ควมฺปติ ภควโต ปฏิสฺสุตฺวา ภควโต จ อายสฺมโต จ เรวโปตฺตสฺส จ อนุโมทนึ ภาสิตฺวา ปกฺกามิ ฯ

---

๑ ม. ควมฺปติ ฯ

ឲ្យទានដោយមិនបានបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយកាយ បន្ទាប់អំពីមរណកាល
ទៅ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតា
ជាន់តាវត្តិង្ស ។

(១៦៨) ដូនសម័យនោះឯង ព្រះគាម្ប្រតិដ៏មានអាយុ និ-
មន្តទៅកាន់សេរីសកវិមាន ដែលជាវិមានស្ងាត់ ដើម្បីទៅសម្រាកក្នុង
វេលាថ្ងៃ តែរឿយៗ ។ គ្រានោះឯង ចាយាសិទេវបុត្រ ក៏បាន
ចូលទៅកាព្រះគាម្ប្រតិដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំ
ព្រះគាម្ប្រតិដ៏មានអាយុ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចាយោ-
សិទេវបុត្រ ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះគាម្ប្រតិដ៏មានអាយុ បាន
សួរដូច្នេះថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកជាអ្វី ។ ចាយាសិទេវបុត្រតប
ថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំជាស្តេចចាយោសិកាដោះ ។ ព្រះគាម្ប្រ-
តិសួរថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ ក្រែងអ្នកធ្លាប់ឃើញ យ៉ាងនេះថា
លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាកវបាកកម្ម
ចាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ដូច្នេះ
ឬ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំមានសេចក្តីឃើញ យ៉ាងនេះថា

ឥតិបិ ឯត្ថ បរោ លោកោ ឯត្ថ សត្តា ឧបបាតិកា ឯត្ថ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ អបិចាហំ អយ្យេន កុមារកស្សបេន ឯតស្ស ចាបកា និដ្ឋិតតា វិវេចិតោតិ ។ យោ បន តេ អាវុសោ ធានេ ភវដោ អហោសិ ខុត្តរោ ជាម មាណវោ សោ កុហិំ ឧបបន្នោតិ ។ យោ មេ ភន្តេ ធានេ ភវដោ អហោសិ ខុត្តរោ ជាម មាណវោ សោ សក្កំ ធានំ ឧត្វា សហត្ថា ធានំ ឧត្វា ចិត្តីកតំ ធានំ ឧត្វា អនបវជ្ជំ ធានំ ឧត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតិំ សក្កំ លោកំ ឧបបន្នោ ឆេកំ តាវត្តីសានំ សហព្យតំ អហំ បន ភន្តេ អសក្កំ ធានំ ឧត្វា អសហត្ថា ធានំ ឧត្វា អចិត្តីកតំ ធានំ ឧត្វា អបវជ្ជំ ធានំ ឧត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ចាតុម្មហារាជិកានំ ឆេកំ សហព្យតំ ឧបបន្នោ សុញ្ញំ សេរីសកវិមានំ តេនហិ ភន្តេ ភវម្បតិ

លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាកវបស់កម្ម
ទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះពិត
មែន តែចួនគ្រោះល្អបានលោកម្ចាស់ព្រះនាមកុមារកស្សប បានដោះខ្ញុំឲ្យ
រួចចាកទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះហើយ ។ នែអ្នកដ៏មានអាយុ ចុះចំណែកឧត្តរមា-
ណព ជាអ្នកចាត់ចែងកង់ទានរបស់អ្នកនោះ តើទៅកើតក្នុងទីណា ។
បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ឧត្តរមាណពដែលជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយ កង់ទានរបស់
ខ្ញុំ បានឲ្យទានដោយគោរព ឲ្យទានដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយ
ផ្តឹតផ្តង់ ឲ្យទានដោយមិនបានបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយកាយបន្ទាប់អំពី
មរណកាលទៅ ក៏បានទៅកើតកង់ឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួក
ទេវតាជាន់តាវត្តឹង្ស បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចំណែកខាងខ្ញុំឲ្យទានដោយ
មិនគោរព ឲ្យទានមិនបានឲ្យដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយមិនផ្តឹតផ្តង់
ឲ្យទានដោយបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយកាយ បន្ទាប់អំពីមរណកាលមក
ក៏បានមកកើតកង់សេរីសកវិមាន ជាវិមានស្ងាត់ ជាមួយនឹងពួកទេវតា
កង់ជាន់ចាតុមហារាជិកៈ បពិត្រព្រះគរម្បតិដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ (ដល់)

មនុស្សលោកំ គន្ត្វា ឝារមាវេចេហិ សក្កច្ចំ ធានំ
ទេថ សហត្ថា ធានំ ទេថ ចិត្តីកតំ ធានំ ទេថ
អនបវិដ្ឋំ ធានំ ទេថ ចាយោសិ ភគវញ្ហោ អសក្កច្ចំ
ធានំ ទត្វា អសហត្ថា ធានំ ទត្វា អចិត្តីកតំ ធានំ
ទត្វា អបវិដ្ឋំ ធានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្ម-
រណា ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-
បន្នោ សុញ្ញំ សេរីសកវិមានំ យោ បន តស្ស
ធានេ ឝារជោ អហោសិ ខុត្តកោ ឝាម មាណាវកោ
សោ សក្កច្ចំ ធានំ ទត្វា សហត្ថា ធានំ ទត្វា
ចិត្តីកតំ ធានំ ទត្វា អនបវិដ្ឋំ ធានំ ទត្វា កាយស្ស
ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សក្កំ លោកំ ឧបបន្នោ ទេវានំ
តាវត្តឹសានំ សហព្យតន្តិ ។ អថខោ អាយស្មា ឝារម្ភតំ
មនុស្សលោកំ អាគន្ត្វា ឝារមាវេចេសិ សក្កច្ចំ ធានំ
ទេថ សហត្ថា ធានំ ទេថ ចិត្តីកតំ ធានំ ទេថ
អនបវិដ្ឋំ ធានំ ទេថ ចាយោសិ ភគវញ្ហោ អសក្កច្ចំ
ធានំ ទត្វា អសហត្ថា ធានំ ទត្វា អចិត្តីកតំ
ធានំ ទត្វា អបវិដ្ឋំ ធានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា

លោកម្ចាស់និមន្តទៅឯមនុស្សលោកវិញ សូមប្រាប់អស់ពាំងពួកមនុស្ស
យ៉ាងនេះថា អ្នកពាំងឡាយ ចូរឲ្យទានដោយគោរព ចូរឲ្យទាន
ដោយដៃខ្លួនឯង ចូរឲ្យទានដោយផ្ងើតផ្ងង់ ចូរឲ្យទានដោយមិនចោះឲ្យ
(ដាំត) ស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈ ឲ្យទានដោយមិនគោរព ឲ្យទានមិន
បានឲ្យដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយមិនផ្ងើតផ្ងង់ ឲ្យទានដោយចោះឲ្យ
លុះបែកធ្លាយពង្គកាយ បន្ទាប់អំពីមរណកាពទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងសេរីសក.
វិមានស្មាត់ ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់ចាតុម្មហារាជិកៈទៅហើយ ចំណែក
ឯទុគ្គមាណព ជាអ្នកចាត់ចែងក្នុងទាន របស់ស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈនោះ
បានឲ្យទាន ដោយគោរព ឲ្យទាន ដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទាន ដោយ
ផ្ងើតផ្ងង់ ឲ្យទាន ដោយមិនបានចោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយពង្គកាយបន្ទាប់
អំពីមរណកាពទៅ ក៏ទៅកើតមានក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹង
ពួកទេវតាជាន់តាវត្តឹង្សទៅហើយ ។ គ្រានោះឯង ព្រះគាម្ភតិដ៏មានអាយុ
ត្រឡប់មកមនុស្សលោកវិញ ហើយបានប្រាប់ (អស់ពាំងពួកមនុស្ស)
យ៉ាងនេះថា អ្នកពាំងឡាយ ចូរឲ្យទានដោយគោរព ចូរឲ្យទានដោយដៃ
ខ្លួនឯង ចូរឲ្យទានដោយផ្ងើតផ្ងង់ ចូរឲ្យទានដោយមិនចោះឲ្យ (ដាំត) ស្តេច
បាយាសិរាជញ្ញៈ បានឲ្យទានដោយមិនគោរព ឲ្យទានមិនបានឲ្យដោយ
ដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយមិនផ្ងើតផ្ងង់ ឲ្យទានដោយចោះឲ្យ លុះបែក

ជាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ ឧទ្ទានគាថា

បរម្មុខា អាតុម្មុខាកាជំ ឆេកំ សហាយំ ឧប-
បន្នោ សុញ្ញំ សេរីសកវិមានំ ឆោ បន តស្ស
ឆានេ ភវជោ អយោសិ ពុទ្ធកេ ឆាម មាណវោ
សោ សក្កច្ចំ ឆានំ ឧត្វា សហត្ថា ឆានំ ឧត្វា
ចិត្តិកតំ ឆានំ ឧត្វា អនមវិដ្ឋំ ឆានំ ឧត្វា ឆា-
យស្ស ភេឆា បរម្មុខា សុតតំ សក្កំ លោកំ
ឧបបន្នោ ឆេកំ តាវត្តឹសានំ សហាយតន្តិ ។

ជាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ(១) ។

តស្សុទ្ធានំ(២)

អបឆានំ ឆិឆានញ្ឆ(៣)

ឆិញ្ញានញ្ឆ សុឆសុទ្ធំ

ជនវសភគោវិន្ទំ

សមយំ សក្កបញ្ហាកំ(៤)

សតិបដ្ឋានជាយាសិ

មហាវគ្គោតិ ទុច្ចតីតិ(៥) ។

---

១ ខ. ជាយាសិសុត្តន្តំ និដ្ឋិតំ ។ មហាវគ្គោ ។ ម. ជាយាសិសុត្តន្តំ ទសមំ ។ ២ ខ. ម. តស្សុទ្ធានន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ច. មហាបឆានឆិឆានំ ។ ៤ ខ. សក្កមេវំ ប ។ ៥ ខ. សតិបដ្ឋានជាយោសិ មហាវគ្គស្ស សង្គហោ ។ ម. មហាសតិបដ្ឋានញ្ច ជាយាសិ ទសមំ ភវេ ។

បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ឧទ្ទានគាថា

ឆ្លាយកងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណកាលទៅ ក៏ទៅកើតកន្លែសេរីសកវិមាន
ស្ងាត់ ជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់ចាតុម្មហារាជិក:ទៅហើយ ចំណែក
ខាងខត្តមោណព ជាអ្នកចាត់ចែងកន្លែទាន របស់ស្តេចបាយាសិរាជញ្ញ:
នោះ បានឲ្យទានដោយគោរព ឲ្យទានដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយ
ផ្តិតផ្តង់ ឲ្យទានដោយមិនបោះឲ្យ លុះបែកឆ្លាយកងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណ-
កាលទៅ ក៏ទៅកើតកន្លែឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតា
ជាន់តាវត្តិង្សទៅហើយ ។

ចប់ បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ទី១០ ។

ខុទ្ទានៃមហាវគ្គនោះ គឺ

មហាបទានសូត្រ ១ មហានិទានសូត្រ ១ មហាបរិនិព្វាន
សូត្រ ១ មហាសុទស្សនសូត្រ ១ ជនវសភសូត្រ ១
មហាគោវិន្ទសូត្រ ១ មហាសមយសូត្រ ១ សក្កបញ្ហ
សូត្រ ១ មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ១ បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ១
(ទាំង ១០ សូត្រនេះ) លោកឲ្យឈ្មោះថា មហាវគ្គ ។

បឋមោ ភាគោ

មហាវគ្គោ

មហាសុទស្សនសុត្តំ បឋមំ

អង្គុ

មហាសុទស្សនសុត្តេ បឋមភាណវារំ កុសាវតីរាជធានីកថា . . . ៣

ចក្ករតនស្ស បាតុភាវកថា . . . ៧

ហត្ថិរតនស្ស បាតុភាវកថា . . ៩

មណិរតនស្ស បាតុភាវកថា . . ១១

គហបតិរតនស្ស បាតុភាវកថា . . ១៣

ចតុរិទ្ធិកថា ១៥

មហាសុទស្សនបរិនិព្ពានកថា . ១៧

ព្រាហ្មណគហបតិកថា . . . ២១

ធម្មច្ឆាទមាបនកថា ២៣

ធម្មចក្ខុរណីមាបនកថា . . . ២៥

មសារគល្លមយគាលាទិកថា . . ៣១

ស៊ុត្តន្តបិដក ទីឃនិកាយ

បាថិកវគ្គ ទី ១

មហាវគ្គ

មហាសុទស្សនសូត្រ ទី ៦

លេខទំព័រ

មហាសុទស្សនសូត្រ បឋមភាណវារៈ ការពោលអំពីកុសាវតីរាជធានី ៣

ការពោលអំពីការកើតប្រាកដនៃចក្ករ័តន៍ ៥

ការពោលអំពីការកើតប្រាកដនៃហត្ថិរ័តន៍ ៩

ការពោលអំពីការកើតប្រាកដនៃមណិរ័តន៍ . , . . . ១១

ការពោលអំពីការកើតប្រាកដនៃគហបតិរ័តន៍ . . . ១៣

ការពោលអំពីឫទ្ធិ ៤ យ៉ាង ១៥

ការពោលអំពីព្រះបរិតក្តរបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ . ១៧

ការពោលអំពីព្រាហ្មណ៍ធំឯងគហបតី ២១

ការពោលអំពីការសាងធម្មប្រាសាទ ២៣

ការពោលអំពីការសាងស្រះធម្មបោក្ខរណី ២៩

ការពោលអំពីដើមភ្លោតវិចិត្រដោយកែវមែរកតជាដើម . ៣១

		អង្កេ
មហាសុទស្សនសុត្តេ ទុតិយភាណវារំ	មហាសុទស្សនទានកថា . . .	៣៣
	មហាសុទស្សនវិធវិចិត្រសម្បត្តិកថា	៣៥
	មហាសុទស្សនបរិនិព្វត្តកថា . .	៣៧
	សុភទ្ទាទេវីកថា	៣៩
	សុភទ្ទាទេវីបរិនិព្វត្តកថា . . .	៤១
	សុភទ្ទាទេវិយា បដិនិវេទនកថា .	៤៣
	មហាសុទស្សនស្ស បដិវចនកថា .	៤៥
	មហាសុទស្សនវចនានុលោមប្បដិវចនំ	៥១
	មហាសុទស្សនស្ស បច្ចិមជាតិ . .	៥៥
	សំវេគកថា	៥៨
	ជនវសភសុត្តំ បញ្ចមំ	
ជនវសភសុត្តេ	ឧបបត្តីសុ ញាកវណ្ណំ	៦១
	អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បរិនិព្វត្តក្កោ .	៦៥
	អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បរិកថា .	៦៧
	អាយស្មតោ អានន្ទស្ស យេន កតវា	
	តេន្ទុបសង្កមនំ	៧១
	ជនវសភកថា	៧៣

លេខទំព័រ

មហាសុទស្សនសូត្រ ទុតិយភាណវារៈ: ការពោលអំពីឧទានរបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ: ៣៣

ការពោលអំពីសម្បត្តិវិចិត្រផ្សេងៗនៃព្រះបាទមហា-
សុទស្សនៈ ៣៥

ការពោលអំពីព្រះបរិវិតក្កៈរបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ. ៣៧

ការពោលអំពីព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ៣៩

ការពោលអំពីបរិវិតក្កៈរបស់ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី . . . ៤១

ការពោលអំពីការក្រាបបង្គំទូលរបស់ព្រះនាងសុ-
ភទ្ទាទេវី ៤៣

ការពោលអំពីព្រះបាទមហាសុទស្សនៈទ្រង់មាន
ព្រះបន្ទូលតប ៤៥

ការក្រាបបង្គំទូលអនុលោមតាមបន្ទូលព្រះបាទ
មហាសុទស្សនៈ ៥១

បច្ឆិមជាតិរបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ៥៥

សំវេគកថា ៥៩

ជនវសភសូត្រ ទី ៤

ជនវសភសូត្រ

ការទ្រង់ព្យាករក្នុងកំណើតនៃបញ្ញានិងគតិនិងបុណ្យ . ៦១

សេចក្តីត្រិះរិះរបស់ព្រះអានន្ទមានអាយុ ៦៤

ការពោលរៀបរាប់នៃព្រះអានន្ទមានអាយុ ៦៧

ការក្រួលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគនៃព្រះអានន្ទ
មានអាយុ ៧១

ការពោលអំពីជនវសភយក្ស ៧៣

		អង្គ
ជនវសភសុត្តេ	ជនវសភវត្ថុ	៧៥
	សក្កស្ស អនុមោទនាគាថា . .	៧៨
	សនង្កុមារព្រហ្មកថា	៨១
	សនង្កុមារអដ្ឋង្គសរភកថា . . .	៨៥
	សនង្កុមារព្រហ្មនោ យោសោ . .	៨៧
	ឥទ្ធិបាទភាវនានិសំសកថា . . .	៨៩
	បឋមោកាសាធិគមកថា . . .	៩១
	ទុតិយតតិយោកាសាធិគមកថា .	៩៣
	ចតុស្សត្តិប្បដ្ឋានកថា	៩៥
	ធម្មគុណកថា	៩៨
	វេស្សវណមហារាជបរិវត្តក្ខោ . .	១០១
	បរម្បរភោជនកថា	១០៣

មហាគោវិន្ទសុត្តំ ឆដ្ឋំ

មហាគោវិន្ទសុត្តេ	ចត្តារោ មហារាជានោ . . .	១០៥
	តតវតោ អដ្ឋយថាភុច្ចវណ្ណកថា	១០៧
	ឯកច្ចានំ ទេវានំ កថាសល្លាបោ .	១១៣

		លេខទំព័រ
ជនវសភសូត្រ	ពាក្យបង្ហាញជនវសភយក្ស	៧៥
	អនុមោទនាគាថារបស់សក្កទេវរាជ	៧៩
	ការពោលអំពីព្រហ្មឈ្មោះសនង្កុមារ	៨១
	ការពោលអំពីសំឡេងមានអង្គ ៨ របស់សនង្កុមារព្រហ្ម	៨៥
	សំឡេងគឹកកងរបស់សនង្កុមារព្រហ្ម	៨៧
	ការពោលអំពីអានិសង្សនៃការបំពេញឥន្ទ្រិយ . . .	៨៩
	ការពោលអំពីការបានឮវិតក្កសូត្រទី ១	៩១
	ការពោលអំពីការបានឮវិតក្កសូត្រទី ២-៣	៩៣
	ការពោលអំពីសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤	៩៥
	ការពោលអំពីធម្មគុណា	៩៩
	សេចក្តីត្រិះរិះរបស់វេស្សវណមហារាជ	១០១
	ការពោលអំពីការដំណាលប្រាប់គ្នា	១០៣
	មហាគោវិន្ទសូត្រ ទី ៦	
មហាគោវិន្ទសូត្រ	មហាភូតទាំង ៤	១០៥
	ការពោលអំពីគុណជាតិរបស់ពិត ៨ ប្រការរបស់ព្រះ	
	មានព្រះភាគ	១០៧
	ការពោលបរិហារបស់ទេវតាពួកខ្លះ	១១៣

		អង្គ
មហាគោវិន្ទសុត្តំ	ព្រហ្មានោ ចាតុគាវយ ឬឫនិមិត្តំ . . .	១១៥
	សនង្កុមារព្រហ្មានោ ចាតុគាវេ . . .	១១៧
	សនង្កុមារព្រហ្មានោ អដ្ឋង្គសមេ . . .	១១៩
	ភគវតោ អដ្ឋយថាភុច្ចវណ្ណកថា . . .	១២១
	សនង្កុមារស្ស ទ្វាវីសតិគាវគិនិមន្តនំ .	១២៥
	ទិសម្បតិពជវត្តុ ជោតិបាលវត្តុ . . .	១២៧
	មហាគោវិន្ទសមញ្ញាហេតុកថា . . .	១២៩
	វេណុពជឬត្តវត្តុ	១៣១
	វេណុពជវត្តុ	១៣៣
	មហាគោវិន្ទស្ស កល្យាណកិត្តិសទ្ទោ .	១៣៧
	មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណមហាសាលកុលំ ទបសង្កមនំ	១៤៣
	មហាគោវិន្ទស្ស នវសណ្ឋាគារកោពនំ	១៤៣
	សនង្កុមារេន សទ្ធឹ កថាសល្លាបោ . .	១៤៥
	ព្រហ្មលោកគាមិនីបុច្ឆា	១៤៧
	អាមគន្ធកថា	១៤៩

		លេខទំព័រ
មហាគោវិន្ទសូត្រ	បុព្វនិមិត្តនៃការកើតប្រាកដរបស់ព្រហ្ម	១១៥
	ការកើតប្រាកដនៃសនង្កុមារព្រហ្ម	១១៧
	សំឡេងមានអង្គ ៨ របស់សនង្កុមារព្រហ្ម	១១៩
	ការពោលអំពីគុណដែលជារបស់ពិត ៨ ប្រការរបស់-ព្រះមានព្រះភាគ	១២១
	ការនិម្មិតអត្តភាពដ៏លើសលុបនៃសនង្កុមារព្រហ្ម . .	១២៥
	រឿងព្រះបាទទិសម្បតិ និងរឿងដោតិបាលមាណព .	១២៧
	ការពោលអំពីហេតុដែលបានឈ្មោះថាមហាគោវិន្ទ-ព្រាហ្មណ៍	១២៩
	រឿងព្រះវេណុរាជាំ្បត្រ	១៣១
	រឿងព្រះបាទវេណុ	១៣៣
	កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះរបស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ . . .	១៣៧
	មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ចូលទៅរកព្រាហ្មណមហា-សាលជាដើម	១៤១
	ការសាងអាស្រមថ្មីរបស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ . .	១៤៣
	ការនិយាយឆ្លើយឆ្លងជាមួយនឹងសនង្កុមារព្រហ្ម . .	១៤៥
	ការសួរអំពីដំណើរទៅកាន់ព្រហ្មលោក	១៤៧
	ការពោលអំពីក្តីនពុល.	១៤៩

		អង្គ
មហាគោវិន្ទសុត្តេ	វេណុកដអាបុច្ឆាកថា	១៥១
	ឆទ្ធិយាបុច្ឆាកថា	១៥៣
	ឆទ្ធិយានំ មហាគោវិន្ទាយាចនំ . .	១៥៧
	មហាគោវិន្ទស្ស បត្តារីសេ ករិយា អាបុច្ឆា .	១៦១
	មហាគោវិន្ទស្ស មេត្តាសហគតំ ចិត្តំ .	១៦៣
	មហាគោវិន្ទស្ស ព្រហ្មចរិយកថា . .	១៦៥
	សកគាគមិសោតាបន្នកថា . . .	១៦៧
	មហាសមយសុត្តំ សត្តមំ	
មហាសមយសុត្តំ	សុទ្ធាវាសកាយិកានំ ភគវន្តូបសង្កមនំ .	១៦៩
	សុទ្ធាវាសកាយិកានំ បច្ចុក្កគាថា . .	១៧១
	ខេរិកាយានំ នាមានិ	១៧៣
	ខេរិកាយានំ នាមានិ បតុល្លោកបុលា .	១៧៧
	មារកថា	១៨៩
	សក្កបញ្ហាសុត្តំ អដ្ឋមំ	
សក្កបញ្ហាសុត្តំ	បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តវត្ថុ	១៩៣
	បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តគាថា	១៩៥

		លេខទំព័រ
មហាគោវិន្ទសូត្រ	ការពោលអំពីការក្រាបបង្គំទូលលាព្រះជាទរណៈ . .	១៤១
	ការពោលអំពីការក្រាបទូលលាក្សត្រិយ៍ទាំង ៦ អង្គ .	១៤៣
	ការអង្វរមហាគោវិន្ទព្រាហ្មនៃក្សត្រិយ៍ទាំង ៦ អង្គ . .	១៤៧
	ការលាភរិយាទាំង ៤០ នាក់នៃមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ .	១៦១
	ចិត្តប្រកបដោយមេត្តារបស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ . .	១៦៣
	ការពោលអំពីព្រហ្មចរិយធម៌របស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍	២៦៥
	ការពោលអំពីព្រះសកទាគាមិនីនិងព្រះសោតាបន្ន . .	១៦៧
	មហាសមយសូត្រ ទី ៧	
មហាសមយសូត្រ	ការប្រជុំមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគនៃទេវតាជាន់	
	សុទ្ធាវាស	១៦៩
	គាថានីមួយៗនៃទេវតាជាន់សុទ្ធាវាស	១៧១
	នាមនិងគោត្ររបស់ពួកទេវតា	១៧៣
	នាមនិងគោត្ររបស់ពួកទេវតា និងស្តេចបតុណ្ណ-	
	កាលទាំង ៤	១៧៧
	ពាក្យរបស់មារ	១៨៩
	សក្កបញ្ហាសូត្រ ទី ៨	
សក្កបញ្ហាសូត្រ	រឿងបញ្ហាសិទ្ធគន្ធព្វបុត្រ	១៩៣
	គាថារបស់បញ្ហាសិទ្ធគន្ធព្វបុត្រ	១៩៥

		អង្កេ
សក្កបញ្ហាសុត្តំ	បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តវត្ថុ	១៩៩
	ទេវនមិន្ទស្ស បវិតក្កនំ	២០១
	កតវគ្គោ អាភេចនំ	២០៣
	គោបិកាសក្យធីតាវត្ថុ	២០៧
	កតវគ្គោ បវិតក្កនំ	២១៣
	សក្កស្ស បញ្ហា កតវគ្គោ បញ្ហាវេយ្យា-	
	ករណំ	២១៥
	កតវគ្គោ បញ្ហាវេយ្យាករណំ . . .	២១៩
	អញ្ញសមណព្រាហ្មណកថា . . .	២៣៣
	ទេវាសុរសង្គ្រាមកថា	២៣៥
	ឆអត្តវាសា	២៣៧
	សោមនស្សញ្ជនកោ	២៤១
	សុត្តបរិយោសានំ	២៤៣
	មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ ឆវមំ	
មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ	ទុក្ខសច្ចកថា	២៤៥
	អានាបានបព្វំ	២៤៧

		លេខទំព័រ
សក្កបញ្ហាសូត្រ	រឿងបញ្ហាសិទ្ធគន្ធព្វបុត្រ	១៩៩
	សេចក្តីត្រិះរិះរបស់ទេវិនមិន្ទ:	២០១
	សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ	២០៣
	រឿងគោបិកាសក្យធីតា	២០៧
	ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្រះតម្រិះ:	២១៣
	ប្រស្នាព្រះតថាគត ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ . . .	២១៥
	ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករប្រស្នា	២១៩
	ការនិយាយអំពីសមណព្រាហ្មណ៍ផ្សេង	២៣៣
	ការនិយាយអំពីសង្គ្រាមទេវតានឹងអសុរ	២៣៥
	អំណាចនៃប្រយោជន៍ ៦ ប្រការ	២៣៧
	ការបានឮនូវសេចក្តីសោមនស្ស	២៤១
	ពាក្យជាទីបំផុតនៃសូត្រ	២៤៣
	មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ទី ៩	
មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ	ឧទ្ទេសវារកថា	២៤៥
	អានាបានបព្វៈ	២៤៧

		អង្គ
មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ	ឥរិយាបថបព្វំ	២៤៩
	សម្បជញ្ញបព្វំ	២៥១
	បដិកូលមនសិការបព្វំ	២៥៣
	ធាតុមនសិការបព្វំ	២៥៥
	សីវថិកាបព្វំ	២៥៧
	វេទនានុបស្សនា	២៦១
	ចិត្តានុបស្សនា	២៦៥
	ធម្មានុបស្សនា	២៦៧
	នីវរណបព្វំ	២៦៩
	ខន្ធបព្វំ	២៧១
	អាយតនបព្វំ	២៧៣
	ពោជ្ឈង្គបព្វំ	២៧៧
	សច្ចបព្វំ	២៨១
	ទុក្ខអរិយសច្ចំ	២៨៣
	សមុទយអរិយសច្ចំ	២៨៧
	និរោធអរិយសច្ចំ	២៩៣

		លេខទំព័រ
មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ	តរិយោបថបព្វៈ	២៤៩
	សម្បជញ្ញបព្វៈ	២៥១
	បដិកូលមនសិការបព្វៈ	២៥៣
	ធាតុមនសិការបព្វៈ	២៥៥
	សីវថិកាបព្វៈ	២៥៧
	ការពិចារណាគួរវិទនា	២៦១
	ការពិចារណាគួរចិត្ត	២៦៥
	ការពិចារណាគួរធម៌	២៦៧
	នវិរណបព្វៈ	២៦៩
	ទុតិយបព្វៈ	២៧១
	អាយតនបព្វៈ	២៧៣
	ពោជ្ឈង្គបព្វៈ	២៧៧
	សច្ចបព្វៈ	២៨១
	ទុក្ខអរិយសច្ច	២៨៣
	សមុទយអរិយសច្ច	២៨៧
	និរោធអរិយសច្ច	២៩៣

		អង្កេ
មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ	មគ្គអរិយសច្ចំ	២៩៧
	សតិប្បដ្ឋានការនានិសំសោ . . .	៣០១
ចាយាសិក្ខាបញ្ញសុត្តំ ឧសមំ		
ចាយាសិក្ខាបញ្ញសុត្តំ	កុមារកស្សបស្ស កល្យាណកិត្តិសទ្ទោ .	៣០៧
	សាធណីយកថា	៣០៩
	អកុសលកម្មបថាទីនវកថា . . .	៣១១
	ចោរូបមាកថា	៣១៣
	កុសលកម្មបថានិសំសកថា . . .	៣១៧
	គូថកូបូបមាកថា	៣១៩
	ចាណកតិចាតាទិវិរមណកថា . .	៣២៣
	ខេវនំ តាវត្តឹសានំ អាយុប្បមាណំ .	៣២៥
	ជច្ចន្ធូបមាកថា	៣២៧
	សីលវន្តសមណព្រាហ្មណកថា . .	៣២៩
	គព្ភិនីព្រាហ្មណីឧបមា	៣៣៣
	អាគុចារិចោរូបមា	៣៣៥

សន្ទីកក្រាម់មាតិកា ៣៩០

លេខទំព័រ

មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ មគ្គអរិយសច្ច ២៩៧

អានិសង្សនៃការចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៣០១

ជាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ទី ១០

ជាយាសិរាជញ្ញសូត្រ កិត្តិសព្ទសរសើរបស់ព្រះកុមារកស្សប ៣០៧

សភាពណីយកថា ៣០៩

ការនិយាយអំពីទោសរបស់អកុសលកម្មបថ . . . ៣១១

ពាក្យឧបមាដោយចោរ ៣១៣

ការនិយាយអំពីអានិសង្សកុសលកម្មបថ ៣១៧

ពាក្យឧបមាដោយរណ្តៅរាលមក ៣១៩

ការនិយាយអំពីការរៀបចាកទោសមានឥណាតិបាតជា-

ដើម ៣២៣

ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស. . . . ៣២៥

ពាក្យឧបមាដោយបុគ្គលទ្វាក់អំពីកំណើត . . . ៣២៧

ការនិយាយអំពីសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ដែលមានសីល ៣២៩

សេចក្តីប្រៀបដោយនាងព្រាហ្មណីដែលមានគភ៌ . ៣៣៣

សេចក្តីប្រៀបដោយចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ . . ៣៣៥

		អង្កែ
ចុយាសិក្ខាបទញ្ចសុត្តំ	សុបិនកូបមា	៣៣៧
	អយោគុឡូបមា	៣៣៩
	កាឡកតចោរជីវគ្គវេសនកថា . .	៣៤១
	សង្ឃាដិបមូបមា	៣៤៣
	កាឡកតចោរជីវគ្គវេសនកថា . .	៣៤៧
	អគ្គិក្ខន្ធូបមា	៣៤៩
	មហាសក្ខន្ធសត្តូបមា	៣៥៣
	សូករមំសបេសូបមា	៣៦១
	ទ្វេអក្ខន្ធូបមា	៣៦៣
	សាណការិកូបមា	៣៦៧
	ចុយាសិក្ខាបទញ្ចសុត្តវេសនា	៣៧១
	កស្សកូបមា	៣៧៣
	ចុយាសិក្ខាបទញ្ចកថា	៣៧៥
	គរុមត្តិត្តេចុយាសិក្ខាបទុត្តកថា . .	៣៧៨
	ឧទ្ទានគាថា	៣៨១

លេខទំព័រ

ឆាយាសិរាជាតកសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដោយការយល់សុប្តិ ៣៣៧

សេចក្តីប្រៀបដោយដុំដែក ៣៣៩

ការពោលអំពីការស្វែងរកជីវៈរបស់ចោរដែលស្លាប់ទៅ ៣៤១

សេចក្តីប្រៀបដោយបុរសផ្ទុំស្មៅ ៣៤៣

ការពោលអំពីការស្វែងរកជីវៈរបស់ចោរដែលស្លាប់ទៅ ៣៤៧

សេចក្តីប្រៀបដោយជិដ្ឋអ្នកបង្រៀនភ្លើង . . . ៣៤៩

សេចក្តីប្រៀបដោយពួកឈ្មួញរទេះដ៏ច្រើន . . . ៣៥៣

សេចក្តីប្រៀបដោយបុរសចិញ្ចឹមត្រីក ៣៦១

សេចក្តីប្រៀបដោយអ្នកលេងបាល់ពីរនាក់ . . . ៣៦៣

សេចក្តីប្រៀបដោយបុរសអ្នកនាំយកបាច់សម្បកឆៃ . ៣៦៧

ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសកនៃព្រះបាទឆាយាសិរាជាញ្ញៈ ៣៧១

សេចក្តីប្រៀបដោយអ្នកភ្លូវ ៣៧៣

ការពោលអំពីទានរបស់ព្រះបាទឆាយាសិរាជាញ្ញៈ . . ៣៧៥

ការពោលអំពីគតិរបស់ព្រះនន្ទិសេនកុមារបុត្រ . . . ៣៧៩

ឧទ្ទាននគាថា ៣៨១

វិរុទ្ធាហៅ	អវិរុទ្ធាហៅ	អន្លើ	វដ្តលេខាយំ
តត	តត្ត	៣	១៦
សោ	សោ-	២៨	១៩
ភវតតា	ភតវតា-	៦៩	១១
ជាឧបជា	ជាឧបជា-	៦៨	១៤
ឧេវហិ	ឧេវេហិ	៧៧	១២
បុរិត្តិមាកិ	បុរត្តិមាកិ	,,	១៤
តាវតីសា-	តាវត្តឹសា-	៧៩	៣
បរិសាសំ	បរិសាយំ	៨៣	៣
តាវត្តឹសា	តាវត្តឹសេ	៨៦	៧
តាវត្តឹសេ	តាវត្តឹសា	,,	៨
ព្រហ្មុនោ	ព្រហ្មុនោ-	៨៧	១
ជវសកសុត្តំ	ជនវសកសុត្តំ	១០៣	១០
ភជ	ភជ-	១០៤	៦
ឍក	ឍក-	,,	៦
សច្ចិកត្វាវនំ	សច្ចិកត្វា វ ន ំ	១១៦	៨
សោវណ្ណោ	សោវណ្ណោ	១១៧	៩

វិរុទ្ធចាហៅ	អវិរុទ្ធចាហៅ	អង្គ	វដ្ដលេខាយំ
បរយោ	បរិយោ	១២៤	១០
កត	កត.	១២៥	៧
អហោសិ	អហោសិ ។	១២៦	៥
ភវត្តុ	ភវត្តុ	១២៧	១
អដ្ឋបេសុ	អដ្ឋបេសិ	១៣៥	១៦
អកង្ខឹ	អកង្ខឹ	១៤៧	៩
មមត្តំ	មមត្តំ	"	១២
សតោ	សត្តា	១៥៦	៣
តេលំ	តេសំ	១៦៥	១៧
តិក្ខុសតេហិ	តិក្ខុសតេហិ	១៦៨	៤
បច្ចេកគាថំ	បច្ចេកគាថំ	"	១៥
តតវតោ	តតវតោ	១៦៩	៥
តេសម្ប	តេសម្ប	១៧១	១៤
យសស្ស	យសស្ស	១៧៨	១០
បុរិមធិសំ	បុរិមធិសំ	១៧៩	១០
ចន្ទស្សូបធិសា	ចន្ទស្សូបធិសា	១៨៣	១៦

វិរុទ្ធចាហៅ	អវិរុទ្ធចាហៅ	អន្លង់	វដ្តលេខាយំ
មញ្ចសិខោ	មញ្ចសិខោ	១៨៤	៧
មហាកដស្ស	មហាកដស្ស	២០៣	១០
កាឝសញ្ញោជនា	កាឝសញ្ញោជនា	២១៤	៣
សុក្កបញ្ហាសុត្តំ	សក្កបញ្ហាសុត្តំ	២១៥	១
យេញ្ញេ	យញ្ញេ	២១៨	៤
វត្តំ	វុត្តំ	"	៨
បវិយ	បវិយេ-	២២៦	៩
ដិកវិញ្ញេយ្យ	ដិម្ភវិញ្ញេយ្យ	២២៧	៨
សុក្កបញ្ហាសុត្តំ	សក្កបញ្ហាសុត្តំ	២៣៧	១
ជាឝការី	ជាឝការី	២៥០	៨
បសាតេ	បសាវតេ	"	"
សុត្តេ	សុត្តេ	២៥១	២
ឃវ្ឈ	ឃវ្ឈ	"	១២
ឃវ្ឈ	ឃវ្ឈ	២៥៨	១១
ពហិទ្ធា ក	ពហិទ្ធា ក	២៦០	១០
អជ្ឈត្តពហិទ្ធា	អជ្ឈត្តពហិទ្ធា	២៦៣	៣

វិរុទ្ធចាហេ	អវិរុទ្ធចាហេ	អង្កេ	វដ្ដលេខាយំ
បិយរបំ	បិយរូបំ	២៨១	៥
ឆរមំ	ឆវមំ	៣០៤	៨
សុកតទុក្កេ	សុកតទុក្កេ.	៣៣១	១៤
ករសប្បមិ	ករិសប្បមិ	,,	១៦
បថម	បឋម	៣៤៦	១២
បដិរកំ	បដិរូបំ	៣៤៨	,,
ភវសប្បន្តិ	ភវិសប្បន្តិ	៣៩៣	៣
កច្ចឺ	កច្ចិ	៣៩៧	៦
វដុមានិ	វដ្ដមានិ	,,	១៤
សម្មាសមា	សម្មាសមា.	៣៧៤	២
ចាយសិ	ចាយាសិ	៣៧៧	១

សន្លឹកប្រៀបពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អំពិ	អំពី	៦២	៩
លះបង់	កុំធ្វើ	៥០	១៥
សរិទ្ធិ	សំរិទ្ធិ	៥៣	៦
ធ្វេ	ធ្វើ	,,	១១
ជីវិត	ជីវិត	,,	១៤
មិនទៀត	មិនទៀង	៥៨	,,
ធ្វើរមណាកាល	ធ្វើមរណាកាល	៦៤	,,
ខ្ញុវកថា	ខ្ញុវាកថា	៧០	១៣
សប្បកយ	សម្បកយ	៧១	៩
ៗ ពាក្យ	១ ២ ពាក្យ	៧៥	១២
តារត្តិង្ស	តាវត្តិង្ស	៨០	៩
ទេតា	ទេវតា	៨៣	៧
ខ្ញុវសេចក្តី	ខ្ញុវាសេចក្តី	,,	១១
សំធឹងឡើង	សំឡើង	៨៧	៨
តារអារម្មណ៍	តារទទួលអារម្មណ៍	៩២	១៨
សេរបក្តី	សេចក្តី	៩៨	១២
មណារកាល	មរណកាល	១០១	២

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ហើយ	ហើយ	១០៤	៥
មិនយេញ	មិនយើញ	១១១	១១
ៗ	ៗ	១១៣	៦
សំណាក	សំណាក់	១១៤	៣
ភជ្យសម្បត្តិ	ភជសម្បត្តិ	១៣៣	៩
,,	,,	,,	១៤
ហើញ	ហើយ	១៣៤	៩
ហើយ	ហើយ	១៣៥	៤
កងបច្ចុប្បន្ន	កងបច្ចុប្បន្ន	១៤៦	១៦
(៦៥)	(៦៩)	១៥១	៨
ក៏នាំកោរ	ក៏កោរ	១៦២	១៤
ពួកសាវ័កណា	ពួកសាវ័កណា	១៦៤	៨
សកទាមិបុគ្គល	សកទាគាមិបុគ្គល	១៦៧	៣
ភូមិទេវតា	ភូមទេវតា	១៧២	១៣
ទេឡីយ	ទេឡីយ	១៧៣	៤
បញ្ជោត	បញ្ជោត	១៨០	៥
ពួកទេវតា	ពួកទេវតា	១៨៤	១២

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អន្ធង់ចាំង ៤	អន្ធង់ចាំង ៤	១៨៨	៦
សិម	សឹម	១៩៤	៨
គន្ធកុដ៏	គន្ធកុដិ	២០៣	៧
ដោយតួង	ដោយតួង	២០៤	១៥
ព្រះ ង្គ	ព្រះអង្គ	២០៧	៨
ទ្រង់ត្រែះរិះ	ទ្រង់ត្រិះរិះ	២១៣	២
កាលបេ	កាលបើ	២១៦	១៨
សក្កប្បញ្ហាសូត្រ	សក្កប្បញ្ហាសូត្រ	២១៧	១
នសន្យ	នស្ស	២១៩	៥
បពិត្យ	បពិត្រ	២២១	២
នូវកាយ	នូវកាយ-	២២៤	៣
ការំលត់ទុក្ខ	ការំលត់ទុក្ខ	២៣៦	២
ខ្ញុំព្រះព្រះអង្គ	ខ្ញុំព្រះអង្គ	២៣៨	២
ចូលវៃ ង	ចូលវែង	២៤៦	៨
សម្បជញ្ញ	សម្បជញ្ញៈ	២៥០	៨
ដៃ	ដៃ	២៥២	១០
មានទុបមេយ្យដូច្នេះឯង	មានទុបមេយ្យដូច្នោះឯង	២៥៥	៣

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សូមី	សូមី	២៥៥	១១
ការ:ដូច្នោះ	ការៈដូច្នោះ	២៥៦	១០
តើតដោយវិធី	តើដោយវិធី	២៦១	១១
សុខ ទេនា	សុខវេទនា	២៦២	៣
ខាងក្រៅ	ខាងក្រៅ	២៦៣	៤
ខ្លួចកកួច:	ខ្លួចកកួច:	២៦៨	១១
ប៉ុណ្ណា	ប៉ុណ្ណោះ	២៧២	៣
ឃើញ	ឃើញ	២៧៦	៤
ប្រជុំ តើតឡើង	ប្រជុំតើតឡើង	,,	៥
នៃខ្លួន	នៃខ្លួន	២៧៧	៨
រៀចាកបុគ្គលខ្លឹល	រៀរចាកបុគ្គលខ្លិល	២៧៨	១៤
អំពីកាយ	អំពីកាយ-	២៨៩	១២
ធម្មារណ៍	ធម្មារម្មណ៍	២៩១	៣
រៀចាក	រៀរចាក	២៩៧	១២
សេសសល់នៅ	សេសសល់នៅ	៣០២	៣
តថាតត	តថាគត	,,	១១
ព្រចាខ	ព្រះចាខ	៣០៦	១២

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ពហុស្សូត្រ	ពហុស្សុត	៣០៧	១២
អាពាទ	អាពាធ	៣១២	២
ឋាតិក	ឋាតិកៈ	៣១៣	១៣
ពិឃាដ	ពិឃាត	៣១៤	១២
"	"	៣១៥	៣
មិសុណាវាចា	បិសុណាវាចា	៣១៨	១០
ទោ	ទៅ	៣២០	២
បីដក	បីដធ	"	១១
បស់	របស់	៣២២	៧
តា ត្តិដ្ឋ	តាវត្តិដ្ឋ	៣២៦	៤
ឧបឋាតិក	ឧបឋាតិកៈ	៣២៧	២
សម្ប	សម្ប	៣២៨	៤
សម្ប	"	"	៥
ឋាតិក	ឋាតិកៈ	៣២៩	១៨
ពីព្រេងនាយ	ពីព្រេងនាយ	៣៣២	៣
ន្ធាល	វន្ធាល	៣៣៩	៥

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សាស្ត្រា	សស្ត្រា	៣៤៤	១៣
បឋម	បឋម	៣៤៦	១២
ក្បាល់	ក្បាល	៣៥០	១០
ចូរអ្នក	ចូរអ្នក	៣៥៥	១២
ចូរបប	ចូរបបរ	៣៥៧	១៨
សត្វល្អ	សត្វឆ្កែល្អ	៣៦៣	៧
ប៉ដក	ចិដក	៣៦៨	១
ទុជាសក	ទុជាសក	៣៧១	"
ព្យាយាត	ព្យាយាម	៣៧៣	៨
មានភាព	មានសភាព	៣៧៥	៣
ចំណែង	ចំណែក	៣៧៨	៥
កើតមានកង្វ	កើតកង្វ	៣៨០	១២
ទន្ទ្រាគាថា	ទុន្ទានគាថា	៣៨១	១
សក្កបញ្ហា	សក្កប្បញ្ហា	"	១៣

INSTITUT BOUDDHIQUE